

GLASNIK

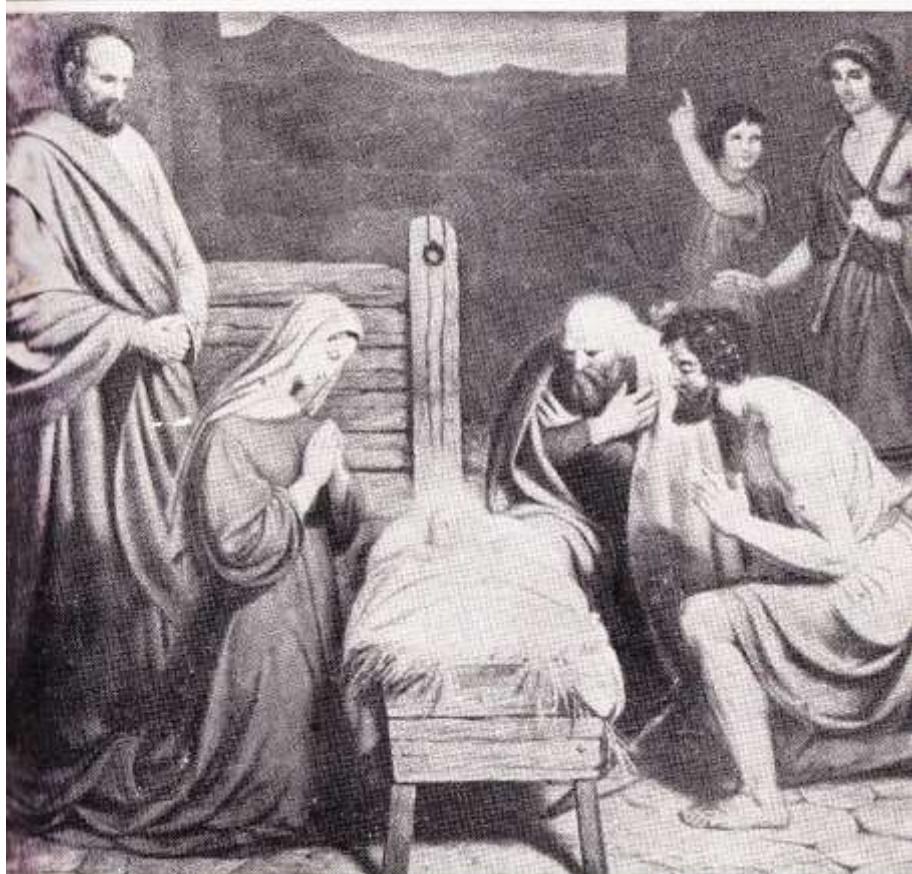
SRCA ISUSOVA I MARIJINA

SIJECANJ 1967.

LAGREB — GODINA 58

CIJENA 1 ND

POSTARINA PLACENA U GOTOVU

OBITELJ U SVOJIM TEMELJIMA — STR. 10 — 27

I

SADRŽAJ

1	Evanđelje po Luki o rođenju Isusovu
2	Tragom Božićnih otajstava, Franjo Šipušić D. I.
8	Prema najboljem Srcu (IV)
10	SAKRAMENAT ŽENIDBE
12	... Od Boga ustanovljena
14	... Razorena od čovjeka
16	Ispitajmo savjest
17	... Obnovljena po Kristu
18	Brak je obveza
20	Vjernost do kraja
21	Ženidba je posvećena po križu
23	Ženidba je sakrament života
25	Ženidba je misterij Crkve
27	Ženidba je slika neba
29	Rad na sjedinjenju
32	Istina — put k Evanđelju, Josip Antolović D. I.
35	Gospri od brze pomoći, s. Ancila Presečki O. S. U.
38	Jubilej crkve u Dolu, L. Arnerić
39	Marinko iz Dujmovače, A. Katalinić

Na osmotu: Rođenje Kristovo od J. L. Lund

KRIST JE GOSPODIN OBDARIO MNOGOBROJNIM BLAGOSLOVIMA USTANOVU ŽENIDBE, KOJA JE PROIZASLA IZ BOŽJE LJUBAVI I KOJA JE SLIKA NJEGOVA JEDINSTVA S CRKVOM. NA ISTI NACIN KAO STO JE NEKOĆ BOG PRIHVATIO POZIV NA UZAJAMNU VEZU LJUBAVI I VJERNOSTI S IZABRANIM NARODOM, TAKO I SADA SPASITELJ LJUDI, ZARUČNIK CRKVE, DO LAZI U SUSRET KRŠĆANSKIM ZARUČNICIMA SAKRAMENTOM ŽENIDBE.

II Vat. koncil

BOZANSKO SRCE ISUSOVU, PRIKAŽUJEM TI PO BEZGRJEŠNOM SRCU MARIJINU SVE MOLITVE, DJE LA I TRPLJENJA OVOGA DANA U NAKNADU ZA NASE UVREDE I NA SVE ONE NAKANE NA KOJE SE TI NE PRESTANO PRIKAZUJES NA OLTARU; OSOBITO TI IH PRIKAŽUJEM ZA SVETU CRKVU, SVETOG OCA, I ZA SVE POTREBE KOJE SU PREPORUCENE ČLANOVIMA APOSTOLATA MOLITVE.

U ONO VRIJEME IZDA CAR AUGUST NAREDBU DA SE IZVRSI POPIS SVEGA SVIJETA. OVAJ SE PRVI POPIS IZVRSTIO, KAD JE KVIRIN BIO UPRAVITELJ SIRIJE. I SVI SU ISLI DA SE PRIJAVE, SVAKI U SVOI GRAD. TAKO PODE I JOSIP IZ GRADA NAZARETA U GALILEJI U JUDEJU, U GRAD DAVIDOV BETLEHEM, JER JE BIO IZ DOMA I RODA DAVIDOVA, DA SE UPISE S MARIJOM, SVOJOM ZA'RUCENOM ZENOM, KOJA JE BILA TRUDNA. KADA SU BILI ONDJE, DODE JOJ VRIJEME DA RODI. I RODI SVOGA SINA PRVORÖDENCA, POVI GA U PELENICE I POLOZI U JASLE, JER NISU NASLI MJESTA U SVRATISTU.

U ONOM SU KRAJU PASTIRI NOĆU BOJELI I CUVALI SVOJE STADO. I GOSPODNI ANDEO STANE DO NIJI I OBASIA IH BOŽJA SVJETLOST, A ONI SE VRLO PRESTRASE. ANDEO IM REĆE: »NE BOJTE SE; EVO, JAVLJAM VAM VELIKU RADOST KOJA CE BITI SVEMU NARODU: DANAS VAM SE U DAVIDOVU GRADU RODIO SPASITELJ, TO JE KRIST GOSPODIN. I EVO VAM ZNAKA: NACI CETE DIJETE POVJENO U PELENICE I POLOZENO U JASLE. I NAJEDAMPUT SE S ANDELOM NADE MNOSTVO NEBESKE VOJSKE KOJA JE HVALILA BOGA PJEŠOM: »SLAVA NA VISINI BOGA, A NA ZEMLJI MIR LJUDIMA DOBRE VOLJE.«

Evangelje po Luki (2, 1-14)

SRČAN BOŽIĆ

i
BLAGOSLOVLJENO

NOVU GODINU

SVIM ČITATELJIMA

PREGLEDNICIMA

DOBROČINITELJIMA

ŽELJ UREDNIŠTVO I UPRAVA
GLASNIKA SRCA ISUSOVIA I MARIJINE

Slava Bođu po sv. Luke

TRAGOM BOŽIĆNIH OTAJSTAVA

Naš narod duboko proživljava božićne blagdane. Dokazuju to prekrasni božićni običaji, koji na jednostavan ali proživljen način dočaravaju bogatstvo narodne duše koja se srela s otajstvima. Dokaz su i divne naše božićne pjesme, koje, čini se i nemaju prema kod drugih naroda. Njihova dogmatska ozbiljnost, te jednostavnost i izvorna melodija, osvajaju duše. Običaj, koji je u svijet uveo sv. Franjo Asiški, da otajstva božićne noći doživljavamo uz izrađene jaslice, naš narod osobito voli, i mi se svećenici kojiput upravo divimo s koliko je brige i uspjeha izgrađen obiteljski Betlehem.

No uza sva ova hvalevrijedna načelostanja i prednosti u opasnosti smo da nam Božić ostane na površini. Stisak ruke uz čestitku, boje spremiljen stol, te radost u obiteljskom krugu, premalo je da kršćanski doživimo Božić. On ne bi smio biti samo lijepa idila u ugodnom obiteljskom ozračju, kad nas božićna otajstva zovu dalje. U ovih nekolicu redaka željeli bismo zajedno poći tragom božićnih otajstava voden bogoslužjem velike mise.

BOŽIĆ —

BLAGDAN OBJAVE Velebni misterij naše vjere navješta nam sv. Pavao u pismu Hebrejima, gdje nam govori kako je Bog nekoć na razne načine govorio svome narodu i kako je u ovo posljednje vrijeme progovorio po svome Sinu, kojeg je postavio za baštnika svega, a po kojem je i svijet stvorio. On sjedi s desne strane Svevišnjega, jer je odsjev njegove slave i slika njegova bitka. Sve će stvari ostarjeti kao haljina i promijenit će se kao plasti, a on će ostati isti i godina njegovih neće nestati (H 1, 1...). Kao da nas danas Crkva želi po odlomku ovoga pisma upozoriti: Ljudi, braćo!

Bog je progovorio po svom Sinu, evo, Božića, blagdana OBJAVE Božje. — I Evandelje koje čitamo danas jest veličajna pjesma otajstvu OBJAVE: »Na početku je bila Riječ, i Riječ je bila u Bogu, i sama Riječ jest Bog. Sve je po njoj postalo... U njoj je bio život...« I ta »Riječ je postala TIJELO, i stanovavala je među nama*. I Ivan tvrdi, da je viđao skupa s drugim apostolima slavu Riječi, slavu kao jedinorođenoga od Oca, koji je pun milosti i istine (Iv 1, 1...).

Podimo tragom otajstva da u punini doživimo božićnu tajnu. Trostruka je to tajna kao što je i trostruko rođenje koje danas slavimo. Rođenje Riječi od Oca prije svih vjekova; rođenje u vremenu od Ma-

rije Djevice i milosno rođenje Riječi u nama.

ROĐEN OD OCA

PRIJE SVIH VJEKOVA Stogod mi ljudi misili, ne možemo se otresti ljudskih okvira u koje moramo smjestiti svaku svoju misao. Tu su okviri trajanja i prostora, a i sama se misao probija naprijed poduprta djelomično vlastitim opažanjem, djelomično znanjem od drugih i zaključivanjem. Kod svega toga danomice se mora obnavljati ne želimo li gotovo sve zaboraviti. — Zašto sve ovo spomenuh? — Zato, da si dozovemo u svijest da je naše znanje omedeno, nesigurno, da neprestano moramo ispravljati svoje sudove i popunjavati

i skrivati nedostatke. Ako je tako u stvarima koje su nam na dohvatu, kako će biti u stvarima koje su iznad nas? — Sto mi znamo o podsvijetnom svijetu životinja? Sve smo njihove navike, kretnje i svu zakonitost i prilagodljivost pokrili riječju »napou« a da pritom nismo ništa temeljito razjasnili. — Sto znamo o duhovnom svijetu vlastite svijesti i mišljenja, iako smo sami posjednici tih bogatstava? Sto mi znamo o ljudskoj duši, iako nam se njeni duhovni čini upravo opipljivo nameću? A što najzad znamo o onome koji je PRVI DUH, Duh bez primjese materije, i Duh koji nikad nije bio ovisan od bilo kakvih uzroka. O tom Duhu za kojeg znamo da je prauzrok svega što je nastalo, mi smrtnici gotovo ništa ne znamo sim toga da jest i da je sasvim na drugi način nego mi. Filozofi su se naprezali da dokuče kakav mora biti taj Um koji je sazdao zakone svijeta, kakva iina biti snaga koja je sazdala i drži svemir, jer je očito da sam sebi nije dostatan. O osobnom pak životu tog Velikog Duha tko je od ljudi kada sanja.

No desilo se nešto značajno u povijesti čovjeka. Veliki se Duh počeo objavljivati čovjeku; govorio je s njim i čovjak se osjećao neizmjerno počašćen. Ideja o tom velikom Duhu doživljavala je svoj razvoj i pročišćavanje. U Izabranom narodu pod utjecajem objave taj se pojma digao do zamjerne visine i čistoće: »Jahve, Bog, Onaj koji jest, Stvoritelj, Gospodar«. I izabrani je narod živio kao narod tog velikog Boga. Očekivao je dapače da će sam Bog doći da ga spasi od njegovih prestopaka. Tako su govorili proroci. Oni su prorekli mjesto, gdje će se roditi, vrijeme njegova rođenja, njegovu majku i lozu iz koje će poteci, i svi su očekivali velik događaj kad će doći sam Bog da nas spasi. I do-

šlo je Betlehemsko Dijete i kao odraстао čovjek kasnije poduzeo je velik posao, da nama ljudima otkrije Boga. Govorio je zanosno o svom Ocu, i malo po malo ljudi su vidjeli da govori o Bogu. Zaprepaštenje nije izostalo. Kod Židova, gdje je ideja o jedinome Bogu bila tako čista, taj novi prorok iz Galileje govorio da on ima Oca na nebesima. Sto više on se neupadljivo, nenametljivo, trijezno, sa dokazima, no oprezno da ne izazove preuranjenu zabunu, izjednačuje s Ocem. Još više, u prepirci s farizejima on se svim prisebno odlučuje da izjaví: »Prije nego je Abraham bio, JA JESAM!« Eto, prisvaja si ime koje se isključivo upotrebljava za Boga. Prisutni su ga zbog toga htjeli kamenovati. Zato je konačno i bio prikovan uz križ »jer se izdavao za Sina Božjega«. Bog se nama ljudima objavio po Isusu Kristu kao OTAC. No nas ljudi ne može ne zanimati u kojem je smislu Bog Otac. Ljudska su nam očinstva poznata. Ali u čem je Božje očinstvo? Ta Bog je samo je dan i ostaje jedan.

Bog je čisti duh, i očinstvo koje je po Sinu objavio dovodi nas neminovalno do ovisnosti Sina od Oca po radjanju uz potpuno i nerazdjeljivo zajedništvo naravi. Jedna narav, trojstvo u osobnosti. Otac je vječan, i Sin će biti vječan. Otac je Duh, i Sin je Duh. Otac je uscbin UM, Sin će biti usebna RIJEĆ. Otac je sama moć i volja, Sin je Očeva moć i snaga »po kojem je i svijet stvorio«. »Rijeć«, to je ime Sina, jer ako duh može biti plodan, on može roditi samo MISAO - »Rijeć«, zove je sv. Ivan, i veli da je ta Rijeć bila na početku, dakle prije vremena, i mi u vjerovanju isповijedamo »rođen od Oca prije svih vjekova«. Zašto je Bog stupio u dijalog s ljudima i zašto im se objavljuje? Vjerovanje veli »da je radi nas ljudi i radi našega

spasenja sišao s nebesa, i utjelovio se po Duhu Svetomu od Marije Djevice i postao čovjekom». Eto otajstva! »Bog je tako ljubio svijet«. To je prva misao našeg božićnog slavlja. Vječno rođenje Riječi od Oca. Preostaje nam samo da stojimo pred tim otajstvom puni zahvale, jer nas je Bog ljubio, dok smo bili po zlim djelima daleko od njega, i nije mu bilo dosta da nam se samo preko

drugih objavljuje, nego se objavio sam po vlastitom sinu koji se utjelovio.

ROĐEN U

VREMENU OD DJEVICE »Kad dođe punina vremena, posla Bog Sina svoga, rođena od žene, podložna zakonu, da otkupi podložnike zakona, da primi-

mo posinaštvo (Gal 4,4). Cini se da je na apostole koji su tri godine živjeli s Kristom ovaj misterij duboko djelovao. Oni jednostavno više nisu mogli ne računati na nj. Oni su se osjećali obvezanima da svima javi tajnu, koja je oduvijek sakrivena u Bogu. Mi smo vidjeli njegovu slavu kao slavu očeva jedinorođenca, puna milosti i istine. Taj tajanstveni dolazak i boravak među ljudima ostao je sakriven masama. Nije bilo svima dano da znaju tajne kraljevstva Božjega, ali jedno se nikako ne može prijeći, a to je da je u Kristovoj duši ključala ljubav prema čovjeku, i da je u svom tijelu koje je u vremenu uzeo, radio po Očevim nalozima do kraja, do križa, da primimo posinaštvo. Ta je ideja začarala prve sljedbenike Kristove, i oni su ne mareći više za ovaj svijet čekali drugi dolazak Kristov, dan kad će se objaviti pred svima dokumenat naše pripadnosti nebu. Radio se od Djevice. Josip je tek pocim i veo koji pred očima nepozvana svijeta skriva najveću tajnu zemlje. Bože moj, kakovo odlikovanje je primila ova Žena. Ona je to vidjela kod navještanja kad je u proročkom zanosu zapjevala pred Elizabetom: »Blženom će me nazivati svi naraštaji!« Doista to je bio pravi Božić, dan kad je Riječ uzela smrtno tijelo i nastanila se među nama. To je bio i dan objave, ne više one na brdu Horebu uz gromove i oblake, nego blaga vijest uz pjesmu anđela koji su slavili Boga i navještali mir među ljudi-

ma. To je bila objava koju bi moralo primiti svako pošteno srce, jer je Bog ispunio svoja obećanja i dolazi među nas kao jedan od nas, istim putem, po majci. Sto bi nam imala i danas drugo reći Betlehemska štatica, nego da je Bog odsada blizu, i da nas zove i ljubi.

JOS JEDNO ROĐENJE Ovo tajnovođeno rođenje u vremenu i ova objava koja je započela u Betlehemu i završila na gori uznesenja ima nas voditi k trećem slavlju koje nam Crkva na Božić doziva u parnet. Ne samo da slavimo vječno rođenje Riječi od Oca, ne samo da slavimo rođenje Riječi od Marije Djevice u vremenu, Crkva nas po Božiću želi spremiti na treće rođenje Riječi. Riječ se naime ima u nama roditi po milosti. To je rođenje od sudbonosne važnosti. Zato slavimo prvo i drugo da doživimo treće. Bez ovog trećeg ne bi nam koristilo što znamo za prvo i drugo. Bog naime koji nas je pozvao za svoj stol, u svoju Božansku Obitelj, zna da nam je za veliku večeru potrebno dostojno ruho, i da bez toga ruha nema pristupa, i kako nas je po krvi svoga Sina posinio, tako nas želi po njegovoj milosti oprati, opremiti, obući za veliki dan. Nije ovdje čas da tragamo za tom velikom tajnom milosti, no jedno ne smijemo mimoći da je milost dar, i da je taj dar veći od svih darova i da je on za našu dušu nešto po čemu se mi

možemo i smijemo pojaviti pred Ocem. Tu svoju milost on daje kao novu narav, kao novo počelo djelovanja po kojem naša djela u vremenu učinjena imaju vječnu vrijednost, božansku. I sve to mu nije dosta. On nas danomice pohađa svojim svjetлом i svojim poticajima, da se okoristimo darovima bez kojih nema ulaska u kraljevstvo Božje.

Sve nam ovo doziva u svijest veliki dan i ovogodišnjeg Božića, koji ne bi smio biti dan praznog i pustog veselja, nego dan radosti, obnove i

slave, jer se nebo spustilo na zemlju, da nam se objavi i privine nas k sebi, jer se »objavila milost Boga našega Spasitelja svim ljudima, učeci nas da se odreknemo bezbožnosti i svjetovnih želja, te da živimo na ovome svijetu trijezno i pravedno i pobožno, i čekamo blaženu nadu i slavní dolazak velikog Boga i Spasitelja našega Isusa Krista. On sebe dade za nas, da nas otkupi od svakoga bezakonja i da sebi očisti izabrani narod« (Tit 2,11).

Franjo Šipušić D. I.

PREMA NAJBOLJEM SRCU (IV)

Kristova žrtva na križu predstavlja vrhunac otajstva Utjelovljenja Božje Riječi. Na tu tajnu njegova probodena Srca, na blagoslov kojim je urodila, te na zahvalnost koju ona budi kod najplemenijih, davno je upozorio prorok: »Na kuću Davidevu... izlit će duh milosti i molitve. Oni će pogledati na mene kojega su proboli« (Zah 12,10). Cijenu te žrtve metrili smo prošli puta, sad bismo htjeli pogledati istu tu domišljatu ljubav Kristova Srca kojomu nije bilo dosta da istoči i zadnju kap krví za naše spasenje, nego je u svojoj svemoći tražio put kako da nam se čitav dadne te ostane s nama pod velom nove tajne kao hrana naših duša. Taj novi dar nije bio nekog nepredviđenog nadahnutca. Kroz vjekove je Bog najavljuvao i spremao čas kad će se povjeriti svojim stvorovima. Bog je oduvijek ljubio ljudе.

U knjizi Postanka (14,17...) nadahnuti je sveti pisac zapisao kratku no značajnu zgodu: Abram se vraćao iz boja kao pobjednik; oslobođio je svog nećaka Lota i njegovo blago; ususret mu izide uz sdomskog kralja i salemški kralj Melkizedek. Ovaj donese kruh i vino. Bio je svećenik Boga višnjega, i blagoslov Abram. Zbilo se to 2.000 godina prije Krista. Na tu naoko neznatnu zgodu osvrće se 1.000 godina kasnije auktor psalma 110. u četvrtom retku, kad u svom proročanstvu navješta osobine Novozavjetnog Svećenika: Za nj se Gospodin zakleo, i nikad se neće pokajati. On je svećenik dovljeka, po redu Melkizedekovu. Opet tisuću godina kasnije, a trideset godina nakon Kristove smrti i uskrsnuća, pisac poslanice Hebrejima razrađuje ovu sliku i proročanstvo do u potankosti da bi sklonuo svoje zemljake na obraćenje: »Ovaj Melkizedek, salemški kralj, svećenik Boga previšnjeg, prava slika Sina Božjega (H 7,1–3) prikazao je za vrijeme svoga zemaljskoga života molitve i prošnje... i bio je uslišan, i postade svima koji mu se pokoravaju uzrokom vječnoga spašenja, on koga je Bog proglašio velikim svećenikom po Melkizedekovu redu (H 5,7–10), i po njemu »imamo nadu, koja prodiri u unutrašnjost lza zastora, kamo je Isus ušao za nas u svojstvu preteče, nakon što je zauvijek postao veliki svećenik po Melkizedekovu redu« (H 6,19–20).

Kad mi danas, dvije tisuće godina nakon Kristova dolaska, čitamo ove retke u svjetlu naše novozavjetne misne žrtve, te kad kod sv. Mateja čitamo u 26. poglavljiju izvještaj s Velike Večere, medusobna veza Melkizedeka, Krista i današnje naše misne žrtve ne može se previdjeti. »Dok su blagovali, uze Isus kruh, zahvali i razložili ga pa ga dadne svojim učenicima veleći: Uzmite, i jedi-

tel! Ovo je moje tijelo. Zatim uze kaže i zahvali i dade im ga veleći: Pijte iz njega svi, jer ovo je moja krv, krv Zavjeta, koja se proljeva za sve za oproštenje grijeha. (Mt 26, 26—28). Sveti Luka još dodaje: »Ovo činite i vi na moju uspomenu« (22,19).

U ovih nekoliko škrtih redaka sve je rečeno. Bog koji nam u načinu objave nije govorio samo riječima što je tako daleko da je po svojim odabranicima zorno predviđao otajstva koja će se objaviti. I pisac psalma 110. klicao bi od radosti čitajući izvještaj svetoga Mateja. Kruh i vino igraju središnju ulogu u otastvu Novozavjetnog svećenika. Prorok Malakija našao bi u ovim recima ispunjenje svoga videnja, jer evo čist prinos koji će se prinositi imenu Gospodnjem od istoka sunca do zapada. Veliko je to otajstvo Božje ljubavi i svemoći, da ostane s nama skriva se u tajnu kruha i vina. Ništa jednostavnije, ništa dublje, ništa čistim srcima milije od o-

ve prisutnosti. I onim a koji iskreno časte Kristovo Srce nema kraćeg puta da se s njime sjedine. On je svećenik po Melkizedekovu redu, i k njemu se dolazi po prinosu kruha i vina, po žrtvi novoga zavjeta, Euharistijska je dar Kristova Srca, ali je i put prema Kristovu Srcu.

Radi što veće povezanosti i suradnje čitalaca i suradnika Glasnika upozoravamo da smo nakanili u god. 1967. obradivati u pojedinim brojevima ove obiteljske teme:

siječanj: obitelj u svojim temeljima, Bog je stvorio obitelj;

veljača: Djeca u obitelji;

ožujak: Neprijatelji obitelji: pjanstvo, nevjera, obiteljski grijesi.

U ostalim mjesecima dolazile bi na red teme: problem mlađih u obitelji; priprava za obitelj; Krist i obitelj; obitelj i blagdani; odmor u obitelji; obitelj i sveto Pismo; misije i obitelj; molitva i obitelj; obitelj i svećenik, župa ...

Suradnici koji su predlagali i kojima su povjerene ove teme željeli bi doznati od čitatelja njihove želje, probleme, životne potreškoće i očekivanja, da bi obrada bila svestranija i životnija. Lijepo molimo čitatelje, kojima je to moguće, da nam pošalju svoje želje i pitanja. Može to biti i u obliku kakove zaokružene zgode, crtice iz svakidašnjeg života, sugestije koja bi mogla koristiti čitaocima, ili suradnicima da im suradnja bude što stvarnija.

SAKRAMENAT

OBITELJ U SVOJIM TEMELJIMA

»ZAR NISTE CITALI, DA JE STVORITELJ U POČETKU STVORIO ČOVJEKA KAO MUŽA I ŽENU, I DA JE REKAO: ZATO CE ČOVJEK OSTAVITI OCA I MAJKU TE CE PRIONUTI UZ SVOJU ŽENU, PA CE DVOJE BITI JEDNO TIJELO? PREMA TOME, ONI NI-SU VISE DVA, NEGO JEDNO TIJELO. DAKLE: STO JE BOG SJEDINIO, NEKA ČOVJEK NE RASTAVLJA!« (Mt 19,4—6)

ISUS

Ž E N I D B E

... Od Boga ustanovljena

Zenidbu je ustanovio sam Bog. O tom nam divno govori Sv.Pismo. Da, reći će mnogi, poznata je ta vaša povijest: Žena je bila načinjena od čovjekova rebra. Pripovijedajte to kome hoćete, ali ne nama.

Mislite li, dakle, da je to samoobična priča? No, jeste li sami pročitali tekst Sv. Pisma?

NIJE DOBRO DA ČOVJEK BUDE SAM

Evo što čitamo u knjizi Stvaranja: »Reče Bog: Nije dobro da čovjek буде sam. Načinit ё mu pomoćnicu koja mu pristaje« (Gen. 2,18).

Bog je za Adama stvorio toliko ljeđnih stvari: svjetlo, biljke, ptice, životinje..., ali on se unatoč svemu tomu osjećao osamljen, njegovo je srce tražilo nešto više, nešto još ljepše. »I dovede Gospodin Bog sve životinje zemaljske i sve ptice nebeske. Adam nadjenu, dakle, imena svoj stoci i pticama nebeskim i svim životinjama zemaljskim. Ali se Adamu ne nade među njima pomoćnica koja bi mu bila slična« (Gen. 2,19-20).

Nemojmo se smijati ovom, naoko naivnom, pripovijedanju. Poznato nam je iz povijesti da je bilo civilizacija, u kojima je žena smatrana običnom sluškinjom, ponižena na stupanj životinje. Da to dokažemo, ne

moramo ostavljati današnjice i zakoraknuti u prošlost.

Biblijski tekst, naprotiv, kako god je star, već onda potvrđuje visoko dostojanstvo žene, što će ga kršćanstvo morati kasnije opet uspostaviti. Žena nije čovjeku sluškinja, nego »pomoćnica slična njemu, tijelo od njegova tijela, kost od njegovih kostiju.«

»Gospodin Bog pusti dubok san na Adama...« Prizor je divan. U tajnosti, dok Adam spava, Bog je sve pripravio. Adam je ushićen. Pomiclismo tu na roditelje koji, dok njihovo dijete spava, postave kraj njegova krevetića divan dar, i sad čekaju da se ono probudi, kako bi vidjeli njegovo iznenadenje i sreću.

POMOĆNICA SLIČNA NJEMU

To otkriće Bog nije pridržao samo za Adama u prvi dan svijeta. Svaki dan mnogi mlađi čovjek, zanesen ljepotom i čarom, promatra tajnu žene. Dječak, mlađić upoznao je svijet. Divi se svemu što opaža. Ali nadolazi čas kad se pojavi u njemu neki nemir. Priroda, tehnika, umjetnost... sve ga to više ne zadovoljava. Srce mu nešto traži. Ostavlja radosti i sreće djetinjstva, jer otkriva ljubav. Njegove su se oči zakrijesile od radosti, kao nekoć Adamu, kad je jednoga dana susreo jednu Evinu

kćer s kojom će odsada dijeliti radosti i brige života.

ONI CE POSTATI JEDNO TIJELO

Otkriće je tako veliko da čovjek zaboravlja na ono što je dosada bilo najljepše u njegovu životu. Pripadao je jednoj obitelji. Imao je oca, majku, braču, sestre, i uz njih je bio vezan cijelim bicem. Od njih je primio tijelo, temperamenat, sklonosti, vrline, pa i mane. Njegov život jest njihov život, prenesen na njega... No otkad je sreo onu, koju njegovo srce ljubi, jedan se novi svijet otkriva pred njim. Kao što dijete ostavlja majčino krilo, isto tako mladić ili djevojka napuštaju očinski dom da saviju novo gniazdo, osnuju drugu obitelj. Već je Adam, ugledavši Evu, prorekao: »Čovjek će ostaviti i oca i majku te će prionuti uz ženu, i bit će jedno tijelo« (Gen. 2,24).

Divimo se snazi te izreke. Bog se ne boji stvarnosti života. Naša ljubav osjeća potrebu da se izrazi, traži zajednički jezik ljubavi, a najveći među njima pridržan je mužu i ženi, i on je blagoslovljen od Boga. Bog je htio da potpun susret tih dvaju bića bude za njih prava svecanost.

Sv. Pismo označuje bračni čin veličanstvenom riječi: »Adam je upoznao svoju ženu.« U času kad se njih dvoje sjedinilo i postalo jedno tijelo, otkriće u svom srcu beskrajnu tajnu: tajnu ljubavi i tajnu razdanja.

RADAJTE SE I MNOZITE, I NAPUNITE ZEMLJU...

Bračna ljubav nalazi svoju puninu u potpunom predanju. Muž i žena surađuju u Božjem djelu, po njima se nastavlja stvaranje. Napučuju

zemlju novim stanovnicima, a nebo Božjim izabranicima.

Ženidba je stara kao i svijet, starija od grijeha. Božje je djelo, zadnji čin stvaranja. Čovjek je stvoren šestoga dana, kad je bilo sve spremno da ga primi. Ženidba je kruna na djelo stvaranja.

... Razorena od čovjeka

Kad prisustvujemo nekom vjenčanju, iznenadeni smo ozbilnjim držanjem roditelja onih koji se uzimaju. Dok je oko mladenaca, koji su središte svećanosti, sve razigrano i veselo tako da mnogi mladići i djevojka sanjare kako će uskoro i na njih doći red, dotle je radost roditelja vrlo smirena, prevučena nekom sjetom i tajnim nemiriom. Njihove su misli u prošlosti. I oni su također prije kojih 25 ili 30 godina slavili istu svećanost. Koliko su iza toga proživjeli teškoća i nevolja...? Sad ih napuštaju njihova djeca. Kakova će biti njihova budućnost? Uzvanici im čestitaju, nazdravljuju njihovoj djeci koja odsad započinju nov život; govore i ponavljaju da je ova bračna veza sklopljena pod najsjetnijom zvijezdom. A ipak... Nije li istina, što mnogi sa žalošću ustanovljuju, da je ženidba obična lutrija?! Hoće li to dvoje mlađih biti zaista sretni?

Takova su pitanja posve prirodna, jer brak nije više ono što je bio kad je profašao iz Božjih ruku. Čovjek je razorio tu Božju ustanovu koja mu je trebala osigurati sreću. O toj tragediji pripovijeda nam Sv. Pismo. Okrenimo stranicu koju smo malo prije čitali.

IZDANA BOŽJA LJUBAV

Tekst o padu prvih ljudi pun je tajne. Krivnja Adama i Eve nije u

radosti koju su okusili u stvarnosti života što im ga je Bog dao, već u oholom traženju nije li ih Bog prevario. »Bog znade — govori napasnici — da će vam se otvoriti oči čim budeste jeli od ovoga ploda, i da ćete postati kao Bog kad spoznate što je dobro i zlo.« Podlegli su ovom navođenju i prestali vjerovati Božjoj ljubavi. A izdavši Božju ljubav, izvrigli su pogibli i svoju uzajamu ljubav, jer joj Božja ljubav nije više temelj.

RAZBIJENA INTIMNOST

Eva je pružila plod svome mužu. Umjesto da, po Božjem planu, postane njegova »pomoćnica«, ona ga povlači sa sobom u grijeh, i misli da ga još uvijek ljubi. Ali se ljudska ljubav ne može nekažnjeno izgraditi izdajom Božje ljubavi. Čim se je odijelila od Božje ljubavi, skrenula je s pravog smjera i počela kidati bračne veze.

Kad Bog pita Adama: »Da nisi možda jeo od drveta s kojega sam ti zabranio da jedeš?« Adam odgovara: »Žena koju si mi dao, ona mi dade s drveta, i jedoh.« Eto razbijanja tjesne povezanosti među bračnim drugovima. Rastava duša — koja je izvor svih drugih — započinje svoje strahovito pustošenje.

PLODNOST PUNA POGIBELJI

Ali to nije sve. Sto god je stvoreno, uzdrmano je ovom krivnjom. Nadošla je i kazna. »U mukama ćeš radati svoju djecu!« govori Bog ženi. A čovjeku: »Neka je prokleta zemlja poradi tebe! S mukom ćeš se od nje hranići sve dane života svojega. Trnje i korov radat će ti... U znoju lica svojega jesti ćeš kruh...« (Gen. 3,16-19).

Žena će morati trpjeti da porodi i odgoji djecu. A jer ona neće htjeti

prihvati boli rađanja, a muž težinu muka što ih donosi obitelj, plodnost će obiteljskog ognjišta biti izložena pogibelji.

Po Božjoj zamisli brak je imao dvostruku svrhu: tjesnu povezanost između muža i žene i plodnost. Grijeh je unio nesklad u tu tjesnu vezu i zaprijetio plodnosti. Govorit će se i dalje o ljubavi između muža i žene, ali zlo. Pod udarcem strašnoga pada ta je riječ iskrivljena, izgubila je puninu smisla što joj ga dao Bog.

NEPRESTANO SUVREMENA TRAGEDIJA

Stara je to povijest, ali njezini valovi zaplijuskuju sve do naših dana. Loza zahvaćena bolešću i dalje rada grožđem i mladim lozama. No, ona također prenosi i svoju bolest. U isto vrijeme dok daje život, širi i ono što će taj život uništiti.

Nakon grijeha ženidba ostaje, još je uvijek božanska ustanova, ognjište ljubavi i nosilac života. Ali taj život i ta ljubav ugroženi su iznutra, kao plod od crva koji ga izgriza.

Svakim danom ponavlja se ta tra-

gedija pred našim očima. Bračni drugovi odbacuju zakon ljubavi, ne žele imati djece, ništa mladi život koji su začeli. Ugrožena je međusobna povezanost. Usprkos najljepšim sanjama, ljubav se preokreće u neprijateljstvo. Govori se o ljubavi, a zapravo se radi o sebeljublju. Ne, ljubavi više nema.

Okrenimo samo nekoliko stranica Sv. Pisma. Tu ćemo naći preljub, rodoskrnuće, obešćivanje, Onanov zločin, a sve to završava sa Sodomom i Gomorom. Eto, što je čovjek učinio, i još uvijek čini, od jednog među najljepšim Božjim darovima!

Ispitajmo savjest

DA LI JE VASA ŽENIDBA SAMO NEKA UPRAVNA FORMALNOST ILI ZAISTA BOŽJI SAKRAMENAT?

JE LI VAS BRAK NAGODBA IZMEĐU DVJIVE SEBICNOSTI, ILI IDEAL POMEMU KOJEGA LAKSE SVLADAVATE POTESKOCE ZAJEDNICKOGA ŽIVOTA?

VRIJEDI LI ZA VAS ONA: LICEM UZ LICE ZA VRIJEME KRATKIH ZRUKA, JEDNO POKRAL DRUGOGA NA DAN VJENCANJA, LEDIMA OKRENUTI GODINAMA?

DA LI JE VAS BRAK SAMO ZAJEDNICKO STANOVANJE, BEZ DUSE, ILI TIJESNA VEZA DVJAU BICA KOJA SU POSTALA JEDNO TIJELO I JEDNA DUSA?

JE LI ON SVOJEVOLJNA NEPLODNOST, ILI PLODNOST BEZ IKAKVA STRAHA PRED ŽIVOTOM?

NIJE LI ON MOŽDA VJEĆNO PRETRESANJE ŠTO BI DRUGI MORAO DATI I UCINITI, UMJESTO NEPRESTANE ŽELJE DA UVIJEK SVE VIŠE DAJEM?

DA LI JE VAS BRAK DRAMA PUNICE ILI SVEKRVE, CIJE UPLITANJE SMETA MIRNOM OSNIVANJU NOVOG OGNIŠTA, ILI BLAGOSLOV DVJIVU MAJKI, KOJE ZNAJU DA IH NJIHOVA DJECA MORAJU OSTAVITI, EAKO BI OSNOVALA NOVU OBITELJ?

JE LI ON KOBNO RUSENJE SVIH ŽIVOTNIH NADA, ILI RADOST KOJA ODVAZNO GRADI SVAKI DAN NOV ŽIVOT?

DA LI GA PODGRIZA LJUBOMORA I NEVJERNOST, ILI JE ON NEPRESTANI RAST U LJUBAVI I VJERNOSTI?

HOCE LI ON, NAPOKON, ZA VAS BITI VRATA PAKLA ILI PUT U RAJ?

... Obnovljena po Kristu

Isus je učinio svoje prvo čudo na svadbi u Kani. Da je ozdravljao bolesne, izgonio davle, stišao oluju, umnožio kruh, ublažavao bijedu... razumljivo je. To su tegobe od kojih ljudi trpe, i shvatljivo je da tu Bog donosi lijek i pomoć. A o čemu se zapravo radi u Kani? O najobičnijoj svadbi, gozbi. Društvo je veselo. Doduše, nestat će vina, ali barem se više neće pititi. Pitanje je da li bi bilo uopće razborito dati uzvanicima više pititi. Ali Isus predusreće želje gostiju. Još će više povećati njihovo veselje.

No, hoće li On umnožiti samo radost? Ne navješta li njegovo čudo i nešto drugo? Zar nije on došao na svadbu zato da dokonča tragediju ljudske sudbine? Središte je ove svečanosti ljubav muža prema ženi, koja je danas po prvi put izražena svim žarom. Ali kako dugo će to trajati? Neće li i te ljubavi ubrzo nestati, kao i ovoga vina, što se, eto, primiče kraju? Nije li najveća čovjekova rana iza grijeha nestalnost njegova karaktera, nevjernost najsvetijim obavezama, nepostojanost njegove ljubavi?

Isus, koji je došao da obnovi srce svih stvari, donio je lijek i za ovo зло. Njegova prisutnost na svadbi i čudo koje je učinio, znak

su novog razdoblja. Era je u nepasti prezrela Božju ljubav, ali je time bila razorenata i ljudska ljubav. Prisutnošću Božje ljubavi na svadbi u Kani, ženidba opet zadobiva svoju protivnu ljepotu. Odsada će ljubav muža i žene crpti neprestano nov život u ljubavi, u kojoj je stalno prisutan Bog. I ako bračni drugovi znadu parziti na ovu prisutnost, ako u teškim časovima znadu okrenuti svoje poglede prema onome koji može sve, vidjet će da se ponavlja čudo, i vino ljubavi neće presušiti.

Voda zemaljske ljubavi bit će pretvorena u vino ljubavi, istina još urijek ljudske, ali preobrazene po milosti. Ženidba postaje sakramenat. Tu se ne radi samo o ozdravljenju, već o pravom užvišenju ljubavi. Kršćanskim se supuzima otvaraju najljepše nade. Život, koji će provoditi na zemlji, bit će upisan i u nebu.

Kad se za vrijeme obreda vjenčanja okrene svećenik k mладencima i kaže »Gospodin s vama«, ta řelja, taj pozdrav, koji se toliko puta ponavlja u liturgiji, ima ovdje posebno značenje. Ako Krist bude prisutan na ovom novom ognjištu, ako bude ljubljen i štovan kao dragi gost, ljubav će muža i žene biti kao plemenito vino kojega neće nestati.

Brak je obaveza

Odlučan čas u obredu ženidbe jest onaj kada novi bračni par izgovara »Da!« koji ih povezuje.

Vjenčanje se može obaviti izvan Mise, izvan crkve, bez blagoslova prstena i uobičajenih molitava svećenika. U nekim izvanrednim slučajevima mogu vjernici sami, bez svećenika, sklopiti ženidbu. Ako je obostrani pristanak — tj. onaj »Da!« koji obvezuje — učinjen po traženim uvjetima, tu je sakramenat.

RIJEĆ KOJA MIJENJA ŽIVOT

Uzajamni pristanak, redovito izražen sakramentalnom riječju »Da!«, tako je bitan u sakramantu ženidbe kao riječi pretvorbe u sv. Misi. Sve ono što sačinjava obred vjenčanja, ima svrhu da pripravi, razjasni i dovede do vrijednosti samu izmjenu pristanka.

U svome životu mi često, gotovo svaki dan nebrojeno puta, izgovaramo »Da!«. Čudnovato što ta neznatna riječka odjednom zadobiva toliku snagu da nerazrješivo veže dva života. Nemojmo se ipak iznenaditi. Ne budi li taj »Da!« naklonost, sklad, povjerenje, želju da služimo, volju da iskažemo ljubav i zadovoljstvo? »Da!« je riječ ljubavi. To je bitna riječ sakramenta ljubavi.

BOG — PRVI SVJEDOK

Ali, zašto oni koji se uzimaju, ne postave sami jedno drugome pitanje na koje će odgovoriti »Da!«? Zašto je tu potreban netko treći? Zašto se ne kaže jednostavno: Ja te ljubim! Te bi bilo neposrednije.

Ipak Crkva ne smatra da bi bilo dostatno reći: Ja te ljubim! da se sklopiti ženidba. Brak dolista nije ljubav kao druge ljubavi. On je više nego ljubav, on je Božja ustanova. Koji se sjedinjuju po vezama ove ljubavi, ulaze u Božje namjere, koje je On imao s brakom.

Bez sumnje ste već opazili da svećenik kad pita mладence, upotrebljava formulu: »Ivane, hoćeš li uzeti ovdje prisutnu Anu za svoju zakonitu ženu prema obredu svete naše majke Crkve?« Radosti te su dolista o tome da li mладenci prihvataju takove zakone o ženidbi kakove je Bog ustanovio. Drugo pitanje samo pobliže određuje prvo: »Obećaješ li da ćeš čuvati vjernost u svemu, kao što vjeran muž mora biti prema svojoj ženi, po zapovijedima Božjim?«

Evangelje u Misi za vjenčanje podsjeća na to vrlo živo. Farizeji pitaju Isusa da li čovjek može otpustiti svoju ženu. Isus ih upućuje na Sv. Pismo: »Što je Bog sastavio, čovjek neka ne rastavlja!«

»Što je Bog sastavio...« jest riječ bez priziva. O tim mlađim ljudima ovisi da sklope ili ne sklope ženidbu. U njihovoje je slobodi koga će izabrati za svoga životnog bračnog druga. Ali kad je jednom izbor učinjen i očitovan ugovor, oni ulaze u red stvari što ih je ustanovio Bog, i više ne mogu promijeniti svoje odluke. Sam Bog, jer je autor ženidbe, jest i gospodar nad njezinim zakonima.

Dok su ugovori, što ih ljudi sami sklapaju jedni s drugima, često pod-

vrgnuti ispravljanju, ovaj ugovor, sklopljen pred Bogom, ovaj ženidbeni »Da« ima stalnost koju ne može ni jedna moć na svijetu razoriti.

BOG NEKA ĆUVA OVU BRAĆNU VEZU

Na dan vjenčanja takova volja čini se posve naravnom. Ali nije potrebno veliko i dugo iskustvo da se naslute poteškoće, koje će prije ili kasnije nadoći. Crkva to zna bolje nego itko. Zato je ovaj ugovor popratila cijelim nizom savjeta i svečanosti kako bi utisnula u dušu muža i žene njegovu važnost. Tu su: Ispitivanje prije zaruka, napovijedi u crkvi, svjedoci, potpisi. Sama

Crkva izgovara mnoge molitve, kako bi izmolila od Boga da obećana vjernost traje nepovrijedena kroz čitav život.

Cim je Crkva čula onaj »Da«, kliče: »Pomoć je naša u imenu Gospodnjem!« U tom je pokliku izražena sva naša ljudska bijeda. Jer bi ljudsko obećanje, koje nema druge potpore osim pomoći srca i volje, bilo vrlo nestalno i slabo. Ali, ako Bog primi za svoju radost onu mladenicu, onda će On i bdjeti nad njihovom ljubavlju i hranići je svojom pomoći.

Crkva tom zgodom blagoslovuje i njen od dragocjene tvari, on je neprsten, znak i dokaz pristanka. Uči-

promjenljiv. Vjećno će sjecati braće ne drugove da njihova vjernost mračna ostati uviđek netaknuta.

Pogledajmo kako je potrebna Božja pomoć da mladenci ostanu vjerni jedno drugome. Blagoslov mladence započinje molitvom: »Gospodine, prieti milostivo naše molbe... da oni, koji se sjeđinjuju tvojom vlašću, budu sačuvani tvojom pomoći.«

Misna molitva moli jednako da Bog štiti i dade da ta vjernost cvate kroz cijeli život mladenaca. Neka ova vjernost spriječi svoje ispunjenje po tome blagoslovu, »Buduci da si početnik toga djela, budi i njegov

čuvar!« (Prikazna molitva) »Svojom milosrdnom naklonosću prati djelo što si ga u svojoj providnosti ustanovio, tako da čuvaš u dugom mиру one, koje si sjeđinio.« (Popričina).

Dovršiti, čuvati, pratiti... U tom obredu ženidbe započinje ono što ima trajati, rasti i cvasti.

Onaj »Da«, što ga mladenci, »kruženi roditeljima, rodicima i prijateljima izrekoše pred Gospodnjim oltarom treba imati odjeka svaki čas i svaki dan kroz cijeli njihov život, ali ne kao oslabljena jeka, nego kao uviđek nova i uviđek više zasvjeđenja ljubavi ova obaveza.

Vjernost do kraja

Bilo je to pred rat, u velikom jednom našem gradu. Ugledan građanin reče mi jednoga dana: slijedeće nedjelje navrši će se 60 godina kako sam se vjenčao sa svojom Marijom. Predložim da ćemo to svečano proslaviti i posebno ih blagosloviti na dan dijamantnog jubileja braka.

U subotu navečer javiše mi, da je moj stati prijatelj Franjo prehlađen, pa me molii da dodem u stan obaviti blagoslov. U nedjelju se u stanu uglednog građanina okupilo mnogo uzvanika raznih vjera.

Obukao sam roketu i stoit u počeo iz obrednika moliti lijepe molitve. Tad upravim precu obredniku rijeći najprije Franji, koji je ležao na kreštu, a do njegovih nogu sjedila žena Marija. Upitam ga:

— Franjo, da li ti ljubis ovđje naznačnu Mariju kao svoju zakonitu ženu?

Starac me nije najbolje čuo, pa upita ženu:

— Marijo, a što me velečasni pita?

— Velečasni te pita, da li ti mene ljubiš?

Starac raširi ruke, zagri ženu i oduševljeno reče,

— Pa kako te ne bih ljubio, draga moja ženo.

U očima mnogih prisutnih opazio sam suze ganača i veselja. Kad sam odlazio, reče mi stara gospoda:

— Velečasni, samo jedno molim od dragoga Boga! Ne daj, Bože, da bih morala umrijeti prije svoga Franje. Daj mi da najprije zaklopim njezine oči, a onda odmah uzmi i mene.

Zar ne da ima istine u onoj staroj: Sto mlada, to siada — što starija to draža! Divno su očuvali zadunu vjernost na dan vjenčanja kroz čitav život. Dok tijelo vene i prolazi, duša je sve veća, iskusnija i jača. Eto u čemu leži tajna bračne ljubavi, koja se radi, utvrđuje i sve više raste u dušama onih što se daju ljube.

Ženidba je posvećena po križu . . .

Svaki put kada primamo koji sakramenat, svećenik čini znak križa. Cini to kod krštenja, kod ispovijedi, kod Euharistije... kod ženidbe. No, nije li to ovdje ipak suvišno? Križ nas sjeća Kristova trpljenja. Kakvu vezu ima Isusova smrt i sreća bračnih drugova?

ZAŠTO SE TU GOVORI O KRIŽU?

Postoji, kažu bogoslovi, vrlo tijesna veza između Isusove muke i sjedinjenja bračnih drugova. I ondje i ovdje radi se o ljubavi. Jer je Krist trijo iz ljubavi.

Odgovor nam se čini čudnovat. Kušajmo shvatiti njegov smisao.

Mi smo tako često vidjeli križ, tako često činili znak svetoga križa, a da nismo bili baš ganuti zbog onoga što nam on govori. Predstavimo si za čas da ulazimo u neku kuću čiji su zidovi ukrašeni vješalima. Reci bismo: »Pa ti su ljudi ludi!« A ipak takove su naše kršćanske kuće. U njima vidimo vješala, sprave za kaznu, i to za smrtnu kaznu.

Zašto, dakle, častimo križ? Isus je rekao: »Nema veće ljubavi nego da tko položi život za one koje ljubi.« Križ je nesumnjivi dokaz da smo ljubljeni. Po križu nam je dan najveći znak ljubavi koji postoji na svijetu.

IDILA I TRAGEDIJA

Ljubav je ozbiljna stvar. Ljubiti ne znači brati zajedno samo crivjeće. Vjenčati se ne znači: nositi bijelo odijelo, okružiti se svatovima, slušati pohvalne govore, glazbu i zdravice. Ljubiti znači: htjeti dobro onome koga ljubiš, i to željeti s tolikom silom da si spreman štrovati sve, pa i sam život, da osiguraš sreću svome bračnome drugu.

Kada je Petar susreo djevojku Mariju, svidjeli su se jedno drugome i brzo zavoljeli. Izjavio je da je Marija savršena djevojka, da je pobožna, pametna i dobra. Vrlo je cijene u tvornici gdje radi. Elegantno se nosi, jako je lijepa. I da imaju iste sklonosti.

Marija je opet sa svoje strane mislila: »Nikad nisam vjerovala da ima mladića kao što je Petar. On je divan. Uvijek je vesel i sve uzima s dobre strane.«

Tako, eto, najčešće zaručnici vide jedno na drugome samo dobra svojstva. Zablijesteni su kao nekoć Adam kad se probudio od sna i ugleđao Evu. To je jeka zemaljskog raja.

Ipak će jednog dana Petar otkriti da Marija nije tako savršena kako je mislio, a Marija će opaziti da i Petar ima svojih mana. Deset, dvadeset godina zajedničkog života otkrit će značajeve do dna. To je otkriće tražično, ali i korisno. Onaj u koga smo tmali potpuno povjerenje, odjednom nije ono što smo mislili. U napasti smo da stavimo u pitanje svoju uzajamnu ljubav.

LJUBAV JE JAČA OD SREĆE

Tada se treba sjetiti Kristova primjera. Zašto nas je Isus ljubio? Zar možda zato što smo savršeni? Ne! On dobro zna da smo grješnici, siromašni ljudi koji ne čine dobro što ga žele, već zlo koje ne žele. On je mrzio grjeh, ali je ljubio grješnike. Bio je uvijek spremjan da shvati i da oprosti. Nije se dao zastrašiti i uplašiti ni trpljenjem ni smrću.

Kad tko iskreno ljubi, ništa ga ne zaustavlja. Otac čuva za svoga rasipnog sina svu nježnost ljubavi, koliko god ga to stajalo. Tko smalakše kod prve kušnje, njegova je ljubav siromašna, nije spremjan na velike i iznenadne događaje. Tko ostavlja prijatelja na prvu riječ, da ga nije shvatio, taj ne ljubi. Koji ne zna primiti kakvu nepriliku od bližnjega, taj neće biti nikome prijatelj.

Sv. Ivan od Križa kaže: »Tamo gdje nema ljubavi, stavite ljubav i naći ćete ljubav.« Ili drugačije rečeno: »Sijte ljubav, i žeti ćete ljubav.«

Covjek koji baca u zemlju sjeme, sličan je rasipniku, ali jedino tako može se nadati žetvi. Tako i onaj ili ona, koji usprkos poteškoćama ljubi, dapače i onda kad misli da nije ljubljen ili ljubljena, pripravlja za sutra čudesa, i kao sijač, može se već sada radovati žetvi. Ljubav ne donosi preko noći plod, ali ima tu moć da malo po malo stvara nova bića. Mnogo ćemo toga moći dosta lako promijeniti na suncu ljubavi.

KRIŽ JE POBJEDNI ZNAK LJUBAVI

Kad je god moguće vridružuje se obredu vjenčanja sv. Misa. Može li se dati ovim mladim ljudima, koji se pred Bogom sjedinjuju da grade svoj život na ljubavi, ljepši primjer od Krista Gospodina, koji je trpio iz ljubavi i bio siguran u pobjedu!? U poslanici Mise za zaručnike sv. Pavao govorи: »Muževi, ljubite svoje žene kao što je Krist ljubio Crkvu, trpeći i umrijevši za nju!«

Križ doista nije toliko orude trpljenja koliko pobjedni znak ljubavi.

Otkrivajući na Veliki Petak križ, Crkva pjeva pobjednu pjesmu. Svaki put kada kršćanski supruzi susretnu u svome životu koju gorčinu, učvršćeni po primljenom sakramantu, opet će se ohrabriti i veselo krenuti naprijed, jer im se pruža prilika da ponovo iskušaju svoju ljubav.

Blagoslov što ga daje svećenik nad sjedinjenim rukama mlađenaca, a koji se opetuјe i pod Misom, nema drugi smisao. Križ koji resi kuću, znak križa što ga činimo zajedno na početku i poslije jela, večernja i druge molitve — sjećaju nas svakog dana na ovu pobedu ljubavi.

Ženidba je sakramenat života

Svi sakramenti daju ili podržavaju svrhunaravni život. Ipak se Crkva kod njihova dijeljenja služi elementima iz ovoga svijeta: vodom u krštenju, kruhom i vinom u Euharistiji, uljem u potvrdi i posljednjoj pomasti. Ženidba kao sakramenat također daje svrhunaravni život. I ona se služi ljudskom stvarnošću ovoga svijeta, poziva se i obraća na ljubav.

SAKRAMENAT LJUBAVI

U liturgiji kao i u teologiji sakramenta ženidbe sve smjera na ljubav. »Muževi, ljubite svoje žene... muževi moraju ljubiti svoje žene... tko ljubi svoju ženu, ljubi samoga sebe. Čovjek će ostaviti oca i majku i pri-onut će uz svoju ženu.«

U blagoslovu zaručnika Crkva želi da žena bude »ljupka svome mužu kao Rahela.« »Ljupka« hoće reći: ona koja pobuduje ljubav, izaziva ljubav, čini da bude ljubljena. Nor-

malno je da muž uživa gledajući svoju ženu. Oni su jedno drugome dopuna. Uzajamna ljubav obogaćuje im i poljepšava život.

CVJETANJE LJUBAVI

To je istina u svakom pogledu. Od najtelesnije strane do najduhovnije. Mladi bračni drugovi nisu više djeca. Napustili su očinsku kuću i savili novo gnijezdo. Sve dosada su dijelili sudbinu obitelji iz koje su niknuli, a sada su osnovali novo ognjište. Sutra će imati svoju obitelj, u kojoj neće manjkati ni žalosti ni radosti. Postali su svoji i zajednički snose brige. Uređuju nov stan i pokućstvo, raspoređuju posao, vrijeme, izdatke, odmor...

Tko će se usudititi reći da se njihove duše nisu u svemu tome obogatile?! Ako ljubav prema bližnjem zauzima u kršćanstvu odlično mjesto, kako onda neće u braku davati stalni izvor kršćanskog života? Ta

tu se jedno biće zalaže za drugo, jedno se drugome približava toliko da postaju »bližnji« na poseban način.

U enciklici »Casti Connubii« Pijo XI ističe da je ženidba sakramenat ne samo u času kad se vrši obred vjenčanja, nego kroz sve vrijeme bračnoga života. Izmjenično darovanje, što su ga bračni drugovi učinili izmjereniši dva »Da«, ostaje među njima cijeli život. Bogatstvo milosti što je otuda poteklo, neiscrpljivo je. Bračnim je drugovima povjerena riznica snage i svjetla. I to bi dostajalo da ženidba bude sakramenat života.

ZELJA DUGOG ŽIVOTA

Za vrijeme blagoslova, što ga Crkva daje novom bračnom paru, više puta moli za njih dug život. Zeli im da vide svoju djecu i djecu svoje djece sve do trećeg i četvrtog koljena, dakle da dožive sretnu starost.

Nekoć se je, u najsvećanijem času svete Mise, neposredno prije pretvorbe, molila posebna molitva za nove bračne drugove. Govoreći o ženici, ta je molitva izricala: »Daj joj broj godina koliko sa svojim mužem želi«. Bez sumnje, nebeski je život, što ga svećenik želi bračnim drugovima u završnom blagoslovu, bolji od zemaljskog. Ali i ovaj je, ako ga tko želi provoditi po volji Božjoj, od Boga blagosloven, i tako pun i obilan da će postati izvor novih života.

RADOST PLODNOG OGNJISTA

Imaju se roditi djeca. Tako će se umoziti život. To prenošenje života svrha je braka.

Citajmo tekst liturgije. On govori o »ognjištu određenom za umnoža-

vanje ljudskoga roda«; govori o ženi koja je »plodna kao loza«, o tome kako su »vaši sinovi oko vašeg stola slični mladim maslinama«. Ti tekstovi žele da bračni drugovi vide »sinove svojih sinova«, da žena »bude plodna djecom«. Žele i više puta ponavljaju »da njih dvoje vidi sinove svojih sinova sve do trećeg i četvrtog koljena«.

Patrijarsi, koji su željno očekivali dolazak Mesije, željeli su brojno potomstvo, i smatrali ga najvećim blagoslovom. Tko zna, neće li iz ove veze, koja se eto sklapa, izaći danas ili sutra koji svetac? Crkva ne mjeri stvari ovozemnom mjerom, već božanskom strpljivošću prati pokoljenja jedno za drugim, imajući u viječ pogled uprt u budućnost. Ljudi prolaze, a Crkva ostaje. Ona traži djecu koja će sutra biti izabranici neba. Gleda nebo puno zvijezda i kaže s Abrahacom da njezino potomstvo mora biti još mnogobrojne.

Roditelji ne daju samo tjelesni život djeci. Klici božanskog života, što ju je krst stavio u dušu malenog djeteta, treba osigurati razvitak. Roditelji nisu primili od Boga samo pravo i moć da rode djecu, nego također pravo i brigu da ih odgajaju. Zato su oni hranitelji i vječnoga života, što ga Bog daje njihovoj djeci.

Nije li doista onda ženidba sakramenat života kad već liturgički tekstovi dopuštaju takovo bogatstvo? Sve je tu prisutno: tijelo, duša i milost, zemlja i nebo, uloga bračnih drugova i roditelja, opstanak ovdje na zemlji i u nebu.

Da, to je sakramenat života!

Ženidba je misterij Crkve

Pošlanica iz svete Mise za zaručnike, tekst je sv. Pavla, s najpraktičnijim naputcima, na prvi pogled čudnovatim i tudiš.

ŽENIDBA JE OGLEDALO CRKVE

»Neka žene budu podložne svojim muževima kao Gospodinu!« kaže sv. Pavao. »Jer muž je glava ženi. To svi shvaćaju, iako nisu posve s time složni... Ali sv. Pavao nastavlja: »Muž je glava ženi kao što je Krist glava Crkvi.« Eto neočekivane usporedbe. Tim više što sv. Pavao izvodi ovaj nenadan zaključak: »Da klete, kao što je Crkva podložna Kristu, tako žene treba da budu podložne svojim muževima u svemu.« Covjek se osjeća zbunjen ovim dokazivanjem.

Sv. Pavao ipak ustraje kod te tvrdnje. Pokazuje vrlo tjesno jedinstvo Crkve i Krista s jedne strane, i jedinstvo bračnih drugova s druge strane. To jedinstvo mora sličiti onome: »Muževi, ljubite svoje žene kao što je Krist ljubio Crkvu i pratio se za nju...« No apostol zaključuje: »To je velika tajna.«

CRKVA — ZARUCNICA KRISTOVA

Koja je, dakle, ta »velika tajna«, o kojoj govoril sv. Pavao? Zašto Apostol, a iza njega sv. Ivan, a onda i cijela kršćanska predaja, tvrde da je Crkva Kristova zaručnica?

Da se to shvati treba najprije gledati Krista i Crkvu. Kristovo djelo ne svršava njegovom smrću, uskrnućem i uzašašćem. Ono ima trajati

Icvasti sve do konca svijeta. Ali Isus nije sam u tom poslu. Pomaže ga Crkva, koja se bori za njegovu čast i bez prestanka rada nove ljudi na Božji život.

Nerazrješiv savez, »novi i vječni savez«, sjedinio ih je na križu. Tako Crkva ljubi Krista, a Krist ljubi Crkvu. Ta zajednička ljubav udržuje ih u radanju izabranika za slavu Božiju. Crkva je, dakle, Isusova pomoćnica, pomoćnica slična njemu. Ona ga predstavlja na zemlji, a on je pomaže i ljubi.

»Pomoćnica slična njemu«. Riječ koja određuje odnos žene prema mužu, sama nam od sebe dolazi na pamet kad želimo govoriti o Crkvi i Kristu.

Crkva je za Krista pomoćnica slična njemu. Ona je vezana s njime vječnom vezom. Sjedinjena s njime, ona je uvjek plodna majka. Crkva je zaručnica Kristova.

ZENIDBA I ŽIVOT CRKVE

No, zašto iz onoga, što je pred nama očima samo usporedba, sv. Pavao izvodi zaključak kao da bi ujedinjenje zaručnika i zaručnice odgovaralo ujedinjenju Krista i Crkve? Ali, nema li između ta dva sjedinjenja nešto više od vanjske sličnosti?

Crkva je nepregledno mnoštvo, narod Božji. Odakle dolazi taj narod? Bez sumnje iz vode krštenja. Ali tko donosi na svijet, tko rada na zemaljski život ljudi, koje Crkva zatim preporuča na život milosti? Zenid-

ba, kršćanska ženidba jest ta ustanova, koja pomaže Crkvi da se razvija i da raste bez kraja. Crkva i ženidba izvori su života.

Ono što oživjava i Crkvu i ženidbu jest ljubav. A jer u kršćanstvu sva ljubav ima svoj izvor, svoj uzor i svoju svrhu u Bogu, zato i u Crkvi i u ženidbi treba ići do srca te ljubavi — do Srca Kristova. Da se shvati ženidba, kao i da se shvati Crkva, treba se popeti sve do Boga koji je LJUBAV.

KRŠĆANSKO OBITELJSKO OGNJISTE — DJELIĆ CRKVE

Eto, zašto sv. Pavao može reći: »Ovo je velika tajna«. Kršćanska ženidba je vidljiva slika Crkve. Svaka kršćanska obitelj postaje Crkva u malom. Ona je predstavlja, ona je u njoj svjedoči. I ljubav, koja je veza u obitelji, pojavljuje se kao znak među nama mnogo veće ljubavi, ljubavi koja sjedinjuje Krista i njegovu Crkvu.

Odsada se dvoje kršćanskih zaštitnika ne može sjediniti vezom ženidbe, a da ne bi bili obvezani na ovu tajnu, koja ih nadilazi, ali iz koje njihovo sjedinjenje crpi svoju veličinu i odakle prima sve milosti.

Nije li dirljivo pomisliti da ono što najviše ispunja ljudsko srce, ono što mu redovito mora donijeti najljepše radosti u životu, da ga ono u isto vrijeme neprestano sjeća na zadivljujuću Božju ljubav prema nama ljudima?

Ženidba je slika neba

Kad Isus govori o nebu, uzima najneobičnije usporedbe: sjeme zasijano u zemlju, kvasac u tijestu, radnici u vinogradu..., ženidba. »Kraljevstvo je nebesko slično čovjeku koji načini svadbu svome sinu.«

Sv. Matej ne zaboravlja spomenuti na početku parabole da se slavi svadba. Dapač bez prestanka spominje tu okolnost: »Dodite na svadbu... dozovite ih na svadbu..., I napuni se svadbena dvorana gostiju... Ugleda ondje čovjeka neobučena u svadbeno ruho.« (Mt. glava 22.)

Za sv. Mateja nije toliko važan ručak koliko svadba. I to se može shvatiti ako se gleda St. Zavjet.

Doista, kroz cijeli St. Zavjet Bog govori o svojoj ljubavi prema svome narodu. On ga ljubi, ali ne nekom maglovitom, dalekom platoniskom ljubavi. Pogledajmo usporedbe što ih Bog izabire. Bog nas ljubi kao otac, majka, brat, prijatelj. Konačno evo i ove izvanredne tvrdnje: Bog ljubi svoj narod kao što zaručnik ljubi svoju zaručnicu, kao muž svoju ženu. Pjesma nad pjesmama slavi ljubav prema Bogu riječima kojima se u ljudskom pjesništvu izražava ljubav muža prema ženi. U svjetlu te slike treba shvatiti parabolu o svadbi.

Da je najljepša slika, što se je našla, o Božjoj ljubavi baš slika ženidbe, to je posebna pohvala ljudskoj ljubavi. Zato bi trebalo bolje iskoristiti te biblijske tekstove kad se govori o zemaljskoj ljubavi, da se otkriju njezina ljepota i pokaže njezina prava veličina.

No, ne samo Krist, nego i Crkva upotrebljava ovu veličanstvenu usporedbu o ljubavi. Na kraju krštenja, kad svećenik daje novom kršćaninu zapaljenu svijeću, govori: »Primi goruću svijeću... da Gospodinu, kada dođe na svadbu, možeš poći u susret zajedno sa svima sestima.« Kao i u Isusovoj paraboli i ovdje je nebo usporedeno sa svadbom. To je vječna svadba. Izraz je tako divan da ga se čovjek ne usuđuje tumaćiti.

Kršćanski bi supruzi morali često pomišljati na to da je njihova ljubav daleka slika života u nebu. Znamo da тамо neće živjeti kao muževi i žene: »Neće se ženiti ni udavati!« Ali ono najveće u ženidbi nači će tu svoj vrhunac, preobrazbu bici po ljubavi.

Već ovdje na zemlji učini u bračku ljubav više nego svi prijekori i savjeti da dovede ljubljenoga do svjetla. Ljubav bračne drugove popravlja, jača i potiče. Kad je brak prožet ljubavlju Božjom, on je izvor milosti i vodi prema sretnoj vječnosti. U nebu ćemo hvaliti Boga bez konca i kraja što smo bili vezani i vodeni »vezam... ljubavi.« Tada će oni, koji su ovdje imati izvanrednu sreću da su živjeli u pravoj kršćanskoj ženidbi, moći pjevati pjesmu vječne svadbe.

Rad na sjedinjenju

**Da se rado prihvati sve što je
poduzeto za sjedinjenje kršćana**

. Bez sumnje, ekumenski je duh na Koncilu najviše zadivio svijet. Premda mnogi nisu shvatili pravu narav i značenje tog pokreta, ipak je bila veoma pozitivna činjenica da su se prilično promijenili međusobni odnosi kršćana različitih vjeroispovijesti, kao i da se stvorio dublji smisao odgovornosti svih kršćana prema čovječanstvu i Bogu. Velika je to milost, koju je Bog udijelio našem pokoljenju. Stoga i za nas vrijedi opomena sv. Pavla: »Zaklinjem vas da ne primate uzalud Božjih milosti« (2. Kor, 6,1). Treba da svaki sa svoje strane doprinese širenju tog jedinstva, koje toliko želi Krist Gospodin. Napravimo stoga pregled svega onoga što je dosad učinjeno i što će se uskoro učiniti u ekumenskoj stvari kako bismo točnije znali, za što ćemo se žarče moliti i žrtvorati kroz ovaj mjesec.

Poslije prvog znamenitog posjeta Dr. Fishera, anglikanskog nadbiskupa iz Canterbury-a, učinjenog u prosincu 1960. g. rimskom papi — a to je posjet nakon punih 4 stoljeća — zatrudnila je srdačna atmosfera puna inicijativa, međusobnih posjeta i putovanja. Nadalje s posebnom pažnjom bi primljena glasovita odluka pape Ivana XXIII da se na Koncil pozovu promatrači nekatoličkih crkava i crkvenih zajednica. Kao odgovor na ovaj poziv prisustvovalo je prvom zasjedanju 49 poslanika od kojih je 17 predstavljalo crkve ili crkvene zajednice. Zatim se taj broj na drugom zasjedanju gotovo podvostručio. Pošlo se na 104 poslanika od kojih je 29 predstavnika crkava ili crkvenih zajednica. Nakon toga slijedi susret, veoma važan za papa Pavla VI i jeruzalemskog patrijarhu Atenagoru. Zadnji veliki događaj te vrste je posjet Dr. Mihovila Ramsey-a, anglikanskog canterburyskog nadbiskupa, Primasa čitave Engleske, rimskom papi. Taj je posjet anglikanski nadbiskup učinio u ime čitave Engleske zajednice — to znači u ime 300 anglikanskih biskupija širom svijeta.

Svi ti posjeti i inicijative s obje strane poslužili su stvaranju nekoliko mješovitih Komiteta kao na pr.: Komitet između Katoličke Crkve i Ekumenskog Savjeta Crkava u Genovi, drugi između Katoličke Crkve i Svjetske Luteranske Federacije, treći napokon između Katoličke Crkve

Kardinal Bea na Svjetskom Savjetu Crkava s pastorima Vissert Hooftom i Boegnerom u Ženevi.

i Anglikanske Zajednice koji je osnovan netom iza posjeta nadbiskupa Ramsey-a.

Ti komiteti imaju raznovrsne dužnosti. Prije svega traže mogućnosti suradnje između katolika i nekatolika na području nauke. Dekret o Ekumenizmu u tu svrhu ističe: »Treba upoznati dušu odijeljene braće. Katolici trebaju proučavati povijest, nauku, duhovni i liturgijski život, koji su vlastiti odijeljenoj braći«. Ne radi se dakle o nekom sporazumu već o međusobnom boljem upoznavanju i produbljivanju nauke. U tom pogledu Dekret dalje traži: »Treba s punom jasnoćom izložiti čitavu svoju nauku... Katoličku vjeru treba izlagati u svoj njenoj dubini i točnosti, služeći se onim izrazima koje mogu i odijeljena braća shvatiti«. (br. 11)

Drugo područje međusobne suradnje prostire se na društvenom podlu. »Budući da se u naše vrijeme uspostavila široka suradnja na društvenom području, svi su ljudi pozvani na ovo zajedničko djelo, ali još mnogo više oni koji vjeruju u Boga, a najviše kršćani koji nose Kristovo ime.« Polje zajedničke suradnje je mnogostrano. Tu se prije svega može suradivati u poštovanju ljudske osobe, u promicanju mira u svijetu, u primjenjivanju Evandelija u život, u unapređivanju umjetnosti i nauke u kršćanskom duhu kao napokon u prihvatanju svih onih sredstava koja bi mogla smanjiti ili posve ukloniti bijedu našeg doba, a to su: glad, bolesti, neprosječenost, nezaposlenost, nepravedna podjela dobara«.

Sve ovo što smo dosad naveli predstavlja značajne zadatke prema ekumenском gibanju, ali to još nije najvažnija stvar. Koncilski Dekret o Ekumenizmu energično i, rekli bismo, neumoljivo tvrdi: »Nema istinskog (pravog) ekumenizma bez nutarnjeg obraćenja, jer želja za jedin-

stvom rada se i razvija u obnavljanju duha i odricanju samog sebe, kao i u potpunom vršenju ljubavi. Stoga moramo od Duha Svetoga izmoliti milost iskrenog odricanja, poniznosti i blagosti u našim djelima, kao i milost bratske velikodušnosti prema drugima. Ovo obraćenje srca i ova svetost života, kao i privatne i javne molitve za jedinstvo kršćana, moraju se smatrati dušom ekumenskog pokreta», kaže Koncil.

Iz toga nam je jasno, gdje ćemo crpsti snagu i djelotvornost u našim akcijama za jedinstvo: u svetosti života. Dekret o Ekumenizmu težićeči tvrdi: »Neka svi vjernici zapante da, što više budu sami provodili život u skladu s Evandeljem, to će više promicati i u praksi doživjeti jedinstvo kršćana». Dakako, glavni izvor našeg jedinstva je Bog sam. »Što bude uža veza koja spaja vjernike s Ocem, Riječju i Duhom Svetim, to će lakše i prisnije rasti međusobni bratski odnosi.« A da mogemo ostvariti ovo jedinstvo s Bogom putem Krista, potrebno je sprovoditi svet život.

Pitamo se sada, u čemu se zapravo sastoji taj život svetosti i nautarnjeg obraćenja? Treba prije svega promijeniti način promatranja i gledanja odijeljene braće i nekatolika. Koncil tako priznaje da odijeljena braća ne uživaju puninu nauke i jedinstva s Kristom, ipak kaže: »Barem opravdani po krštenju, oni su ucijepljeni u Krista i stoga punim pravom urešeni imenom kršćana i nazvani sinovima Katoličke Crkve i braćom u Gospodinu. Stoga su oni već u nekoj vezi, iako nesavršenoj, s katoličkom Crkvom.«

Iz te spoznaje rada se istinito i duboko poštivanje odijeljene braće kao i žarka želja za međusobnim pomaganjem, gdje god je to moguće. A zatim slijedi svjedočanstvo kršćanskog života. »Istina je da Katolička Crkva posjeduje svu istinu od Boga objavljenu, kao i sva sredstva milosti, ipak se njeni članovi ne služe tim sredstvima, da bi živjeli na poželjnoj visini, i stoga lice Crkve manje odsijeva pred odijeljenom braćom i pred čitavim svijetom, dok se širenje Kristova kraljevstva usporava.«

Iz ovoga slijedi praktična pouka: »Svi kršćani moraju težiti prema kršćanskoj savršenosti zalažući se svim silama, svaki prema svojoj mogućnosti, da bi se Crkva, iz dana u dan čisteći se i obnavljajući, ukazala jednog dana pred Kristom sva sjajna bez ljage i nedostatka.«

To je dakle okvir inicijativa i vrlo široki plan ekumeniskog djelovanja, koji je Koncil zacrtao i našim molitvama povjerio kroz ovaj mjesec. Ovo je također plan koji zbog svog širokog opsega nailazi na brojne teškoće i zapreke na putu ostvarenja. Pred tim teškoćama Koncil ne uzmiće već priznaje »da je svjestan kako ova sveta nakana, pomiriti sve kršćane u jedinstvu Kristove jedne jedincate Crkve, prelazi sile i ljudske moći. I što onda učiniti? Koncil nastavlja – a to je zaključak i zadnja njegova riječ – »Koncil postavlja svu svoju nadu u Kristovu molitvu za Crkvu, u Očevu ljubav prema nama i u snagu Duha Svetoga. A ta se nada ne varu, jer ljubav Božja se razlila u našim srcima po Duhu Svetomu koji nam je dan!«

ISTINA - put k Evandjelju

(Da duhovne vrednote sadržane u nekršćanskim religijama otvore put prihvaćanju Evandelja)

„Preljubljeni, neka moj život bude za tebe prinos svjetla.

Neka Twoje hvale odzvanjaju dan i noć u mom srcu...

Tebi ću posvetiti, o moj Preljubljeni, sve svoje bogatstvo i svoj život.

Ti dobro znaš da osim tebe ne sanjam o nijednom drugom ljubavniku.

Ti si jedini moja ljubav,

I ti jedini možeš dati pravu sreću...“

Ove stihove koji nas podsjećaju na knjigu Pjesme nad pjesmama napisala je u XV stoljeću indijska pjesnikinja Mira-Baie, princeza Radjapoutana. Njena ju je obitelj progona zbog žarke ljubavi prema Krišni. No Mira-Baie ne bijaše prva koja je pjevala stihove Krišni kao vrhovnom Bogu ljubavi. U najglasovitijej indijskoj religioznoj pjesmi Bhagavadgita Krišna je prikazan kao gospodar, uzvišeni Bog iznad svih bica: „Sve stvari imaju u meni koriđen; a ja u njima ne nalazim svoj izvora. „Onaj koji mi s pobožnošću prikazuje jedan list, cvijet, kakav plod, čašu vode, ja to primam kao prinos ljubavi.“ — „Usredotočite svoj duh na mene; budite pobožni; žrtvujte mome imenu, klanjajte mi se; ta-

da ćete se oslobođiti, doći k meni i postići me kao svoj vrhovni cilj.“

Ovih nekoliko redaka otkrivaju nešto od duboke spoznaje Boga, njegove beskrajne veličine i ljubavi, te predanja i odanosti prema njemu. Oni su plod religije koje jednostavno nazivamo »poganskim«. No što im više ulazimo u golemi svijet nekršćanskih religija to ćemo više shvatiti »koliko je blago Bog podijelio narodima« kako se izražava koncijski dekret o misijama u br. 11. Da bi se naime unijelo svjetla u držanje prema drugim religijama u naše doba zbljžavanja i povezivanja, koncil je izdao dokument u kojem se govori o držanju katoličke Crkve prema nekršćanskim religijama. Kad se na konciliu počelo raspravljati o tom

dokumentu izjavio je kardinal Bea da je to prvi put u povijesti Crkve, da je jedan koncil odlučio u svećanoj formi ocrtati držanje kršćana prema drugim religijama. Zatim je nastavio: »Teška je dužnost Crkve da svim mogućim sredstvima zapođene dijalog s nekršćanskim religijama. Do njega može doći, ako se priznaju duhovne i moralne vrednote raznih religija«. Glede svih nekršćanskih religija postavljeno je ovo načelo: »Katolička Crkva ništa ne zabacuje što je istinito i sveto u tim religijama. Ona s iskrenim poštovanjem promatra te crte... koje često putu odražavaju zraku one istine koja prosvjetljuje sve ljudе.«

Nakon II vatikanskog sabora dužnost je dakle svih kršćana da se s poštovanjem i iskrenom ljubavlju približe nekršćanima a te priznaju i cijene sve što ima dobra i istinita u njihovim religijama. Ovo držanje ne oduzima ništa od one vjere, da je u Božjem planu Isus Krist jedini posrednik između Boga i ljudi, i da će jedino u njemu sve religije naći svoju puninu. U tome smislu koncijska deklaracija o držanju prema nekršćanskim religijama nastavlja: »Crkva naglašava i mora uvijek proglašavati da je Isus Krist put, istina i život, u kome ljudi nalaze puninu religioznoga života i u kojem je Bog povezao sve stvari sa samim sobom.«

Ta nas koncijska izjava dovodi do stvarne misijske nakane ovoga mjeseca. Kršćani će drage volje priznati vrednote drugih religija. Božja je milost postojala od postanka svijeta. Ali sve milosti koje Bog daje svakom času i vremenu, dane su u vidu Isusa Krista, da priprave njegov dolazak i da raspolože ljudska srca kako bi ga primili.

Progresivno priznavanje dobra u drugim religijama ne smije smanjiti misijsku odgovornost Crkve u naše

doba. Ta odgovornost mora biti da pače pojačana. Evangelje treba biti naviješteno svima onima koji su još u stanju adventa, a to su sve nekršćanske religije. Sjeme istine i dobre posijano od Boga u ljudska srca mora potpuno dozreti po vjeri u Isusa Krista. To je misijska zadaća Crkve u koju nas uvodi misijska nakana. Susret sa zapadnim svijetom, a posebno s kršćanstvom, izazao je stanovitu križu kod starih nekršćanskih religija. Neki su pomislijali da će udarac biti sudbonosan. No dogodilo se obratno. Nakon križe te religije doživeše nov polet. Tako se rodio neohinduistički, novobudistički pokret, te obnova islama. Francuski časopis »Informations cath. int.« od 15. listopada 1966. donio je opširnu reportažu o velikom buđenju budizma od Ceylona do Japana. Na temelju činjenica reporter tvrdi da budizam već nekoliko godina postaje u očima svijeta nešto drugo nego samo neka pobožna azijska tradicija. Budizam snažno ulazi u međunarodna zbivanja. Od 1964. budista U Tant kao generalni tajnik vodi organizaciju Ujedinjenih Naroda. Od 1936. budistički monasi u Južnom Vijetnamu ulaze sve više u političko zbivanje svoje zemlje. Slično je i na Ceylonu, Burmi, i u najnovije doba u Japanu. To je samo jedan primjer buđenja jedne stare nekršćanske religije. To buđenje kod mnogih rađa svijest vlastite vrijednosti i dovodi do mišljenja, da se sve ono što im može pružiti kršćanstvo već nalazi u njihovim svetim knjigama. Hinduisti i budisti lačaju se danas poslova kojima su se dosad isključivo bavili katolički, odnosno kršćanski misionari. I oni sve više otvaraju vlastite odgojne zavode i dobrotvorne ustanove, naglašavaju vrijednost i dostojanstvo ljudske osobe, jednakost svih ljudi i njihovu međusobnu povezanost. Sve više im

se čini da nemaju potrebe približavati se Kristu.

U tome leži velika opasnost svakoga dara koji Bog daje čovjeku. Najveća je čovjekova napast njegova vlastita veličina: on se od Stvoritelja vraća samome sebi i ostaje zadovoljan sa samim sobom i svojim svijetom. Tako je to bilo i u povijesti židovskoga naroda. Od Gospodina su primili obećanje i darove, ali su se vratili vlastitim povlasticama i prednostima. Postali su nesposobni da prime svu istinu po Kristu. Slično se može dogoditi i tim nekršćanskim religijama. Umjesto da ih dovede Kristu, blago njihove vjere može im postati zaprekom. Da se to ne zbude, koncijski dekret o misijama traži od svih nas »da primjerom života i svjedočanstvom riječi očitujuemo novoga čovjeka, preko kojega će drugi slaviti Oca na nebesima«.

Pred kršćanstvom, pred svima nama u ovom sudbonosnom času stoji velik zadatak — uvjeriti nekršćanske religije, da nisu dostatne same sebi, da su sa svojim religioznim bogatstvom još uvijek na pola puta, i da je cilj putovanja Isus Krist, bez kojega nema ni religiozne ni moralne punine ni savšenstva.

Spomenimo na kraju nešto praktično. U našim se pokrajinama Bosni i Hercegovini nalazi priličan broj pripadnika islama, te velike nekršćanske religije. Nismo li od koncila pozvani da prema njima zauzmemo stav poštivanja cijeneći svaku dobro i istinu što je otkrijemo kod njih? Svet je danas malen, i svi možemo biti apostoli među braćom ljudima. Pristupimo svakome s velikim poštovanjem prema svemu onome što je drugima sveto, vodeći ih preko toga k još većem religioznom bogatstvu.

Josip Antolović D. I.

GOSPI OD BRZE POMOĆI

Zborna recitacija s. Ancile Presečki O. S. U.

(Prigodom 10-godišnjice pobožnosti Majci Božjоj od brze pomoći u Slavonskom Brodu)

Svi,

Deset je dugih prohujalo ljeta.
Otkad si Brod naš pod okrilje svoje
primila, Djevice sveta!
Deset je godina molitve, rada,
žrtava, boli, diglo se k Tebi,
Majko, iz toga grada,

Dječaci:

I Ti si sve to primila rado,
i svog si Sina molila žarko
za malo brodsko stado.

Curice:

Ti si Mu šaptala potrebe naše,
iznosila tuge, brige i jade,
bojazni koje nas plaše.

Ozbiljniji sam:

I Twoja je draga sruštena ruka
sipala na nas milost s visina,
koju Ti primaš, Djevice Majko,
s Božanskih ruku svojega Sina,

Curice:

I Tvoj je smiješak sušio suze,
ulijevao nadu u bolne grudi,
uz Tebe je ponovo procvala radost
u srcima nevoljnih ljudi.

Svi (glasno):

Jer svakome Ti si ljubavi dala,
a ljubav je svjetlo i radosna snaga —
po njoj Ti obnavljaš, čuvaš i branиш
naša ognjišta draga.

Zvonki
djevojački
glasovi,

I poput bijelog svjetionika
Što rasipa sjaj u noćnu osamu,
mladeži našoj obasjavaš staze,
da nevino kroči kroz grješnu tamu.

Mladići:

Sve nas okupljaš mјičinski, nježno,
I hraniš Tijelom svojega Sina,
kriješi nas, jačaš, sve naše težnje
upravljaš brižno put svetih visina.

Svi:

O Majko, hvala, vječiti hvala
za deset ljeta prisutnosti drage!
Hvala za milosti svjetla i snage,
što smo ih primili s ruke Ti blage!

Curice: Hvala Ti, Majko, od djece Tvoje!
Dječaci: Hvala, Ti, Majko, od sviju: hvala!
Svi. Hvala Ti, što si nam svojega Šina
i s Njim svu svoju ljubav dala!

RAZGOVARAMO

»kad bi mi bar netko pomogao moliti« —

Odavna pomicljam da i ja štograd napišem o svojoj djeci. Nekada ne stignem, a ponekad mi se pričini: nisam ni ja niti moja djeca nešto posebno.

Današnji razgovor sa mojim najstarijim sinom Marijanom ponukao me je na pisanje. Dečko je to od 18 god. učenik IV raz. elektrotehničke škole, uvijek samo odlikujući.

Do pred godinu dana bio je i požoran. Molio bi klečeći, išao je redovito na nedjeljne sv. Mise, mjesecno primao sakramente.

Jednom prviput u životu izostavio je večernju molitvu, i više je nikada nije ni molio. Na Misu je išao i dalje. Nakon nekoliko mjeseci pokusao je izostaviti molitvu prije jela, nije se htio prekriziti. Odgovorio mi je: »Zašto da se molim?« — Bilo mi je strašno, gledala sam ga ozbiljno i sažaljivo. Popustio je i molio. Kako je uporan, a prilično i tvrdoglav, odlučio je napokon da uistinu neće više moliti prije jela; tom zgodom oterala sam ga od stola. Ustao je i otišao. Na žalost nisam imala podrške u svom mužu, sada već pokojnom. On siromah, u svojoj dobroti, ode za sinom i molio ga: »Hodi jesti!« Proživjela sam par tjedana tjeskobe, prošlo je, ali na duši mi i sad leži nešto teško i mučno.

Prošle jeseni, upravo na blagdan Svih Svetih, otišla sam na groblje. Vratila sam se, našla sam Marijana u poslu, marijivo je radio. Upitala sam

ga: »Zašto nisi bio na Misu?« odgovorio je: »Nije mi se dalo!« Nova bolest i tjeskoba ovladale su sa mnom.

Pokušavala sam nekoliko puta s njim razgovarati. Razgovarao je otvorenio. »Mama, bit ću ti iskren. Ne mogu više svake nedjelje ići na Misu i biti drugačiji od svih ostalih. Nekad ću otići, ali redovito kao do sada, nelo!«

Za Božić otišao je na ispunjed, bio na ponočki, i do danas više ništa. I Uskrs je prošao, pa ništa. Pred Uskrs, na nekoliko mojih nagovora, obecavao je i govorio: »Hoću! — A na sam Uskrs, ni na Misu nije htio!«

Zalosna, potužila bi se više puta po kojem poznatom svećeniku, ili časnim sestrama. Tješili su me. Povećavala sam molitve, žrtve, prikazivala sv. Mise po nekoliko puta kroz tjedan. Željenog uspjeha zasad još nema. Velikim vapnjima predajem ga po rukama Majke Božje od brze pomoći, dobrom Božanskom Srcu Isusovu: »Čuvaj mi sina, ne dopusti da se izgubi, povrati ga i prosvijetli!«

Na stolu, ili kraj Marijanova krebeta, ili bilo gdje po kući, namjerno ostavljam našu katoličku štampanu i vidiš: »... Pokojiput i sama čitam mladima sve ono što bih htjela da i on sazna, pa sluša, a ništa ne kaže.«

Odgajala sam ga kršćanski, a evo, kako je to završilo? Rekao mi je: »Mama, sve si mi dala, što st mi od kršćanskog obiteljskog odgoja mogla

dati, ali na Misu ja više ne idem! Ti za to nisi odgovorna. Ja ne želim više mučiti ni tebe ni sebe. Tebe, što ne idem — sebe, što tebi za volju idem. Velim ti: nisi kriva smiri se, i pusti me na miru!

Sina puštam na miru, a sama se smirit ne mogu, znam — odgovorna sam.

Priznajem nisam ga mogla toliko zadgojiti vjerskim duhom, koliko to mogu ove mlade uz divnu pomoć naše vjerske štampe. U ono doba Marijanovog najranijeg djetinjstva i sama sam živjela u duhovnoj borbi. Premlada, pa nije mi bilo lako u braku živjeti kako Bog hoće, radati djecu, u sredini koja djece neće.

Rano sam ostala bez roditelja. Najprije bez majke, a zatim i bez oca. Navršila sam sedmu godinu, kad mi je majka umrla. Otac, po zanimanju učitelj, dao me je u internat časnih sestara milosrdnica, i tu je udaren temelj mojoj pobožnosti. Otac je izgubio život odmah po završetku rata. Ostavio je za sobom troje siročadi, i rodaci su vidjeli jedini izlaz u brakovima na brzinu. Govorili su mi: »Gledaj, kuća ... jedinac ... itd, a i volite se ...!« Vjenčali smo se. Prvo dijete od svih je dođekano s veseljem, to je moj Marijan o kojem vam pišem. Drugo dijete, kako tako, podnijeli su, pogotovo, kad je umrlo nakon tri mjeseca. Trećem dijetetu sotona je već počeo kuhati kašu. Svekrva stala zabadati, da ona ne može hraniti »toliku kopiladu!« Od tuge i nevolje otišli smo joj iz kuće u selo na stan. Stan je bio loš i vlažan i moj Marijan obolio na pluća, dobio TBC. Uz velike poteškoće nastavila sam svojim putem ravno. Došlo je četvrtu i peto dijete. Svi su me prezirali. Morali smo odseliti. Muž na sve strane traži zaposlenje. Dobio je službu prometnika u željezničkoj stanicici udaljenoj pet km. od mjesta stanovanja. U obiteljskom životu proživljavali smo teških časova. Na svijet dolazi još dvoje djece. Muž, siromah — jedinac, teško bolestan na želucu, iscrpljen od posla, a vjerski slabo odgojen i potpuno nepripravan da se brine za toliku djecu, klonuo je, i počeo je tražiti utjehu u pieu.

A moj Marijan, iako je gotovo sve vrijeme od prvog do četvrtog razređa proveo po bolnicama, uvijek je bio samo odličan dok. No, teško je stradao njegov vjerski odgoj. Nikada više nisam uspjela taj nedostatak ukloniti. Zupna crkva bila je udaljena 5 km., pa se nisam usudivila tamo slati na vjerouauk sina koji je jedva prizdravio, a starac župnik nije mogao k nama tako često dolaziti te ovđje okupljati djecu na vjerouauk. Nedjeljnu sv. Misu nikada nismo propustili, ni po najgorem vremenu. Dolazili smo ili biciklom, ili vlakom, ili bi muž znao naslagati djecu na motor pa odvesti, a dolazili smo i pješice. Iako je sv. Misa vrijednija od svega, ipak ona sama nije dobastna za odgoj djece. Dok je Marijan bio još malen, znao je u crkvi tako biti miran i ozbiljan, da mi se u srcu radala želja, to će biti moj svećenik! A danas on se ni kod kuće ne moll. Osobno, imala sam sreću da još u djetinjstvu shvatim vrijednost sv. Mise za svoj život, pa zato mene sv. Misa uvijek tješi i jača da hrabro mogu naprijed.

Evo, opisala sam vam, u kakovim sam uvjetima odgajala svog Marijana. On je još i sada dosta dobar, poslušan i marljiv. U traženju stipendija školu mu je dala takvu preporuku, kakvu prije njega, možda nitko nije dobio. Sve to ne može me utješiti, nesretna sam, jer se je udaljio od Boga, a nisam ni pomisljala da bi mogao skrenuti.

Danas sam nastojala s njim razgovarati. Izrazio je želju da studira na elektrotehničkom fakultetu. To je za mene i za svu ostalu djecu osjetljiva žrtva, no rekla sam: »Hajde! Mi ćemo ti pomoći da budeš čovjek, ali te molimo, pokušaj misliti o Bogu. Ja sam još u gimnaziji naučila, da Boga ljubiti znači, htjeti ga ljubiti. Traži, proučava, pitaj!«

Sabroa se i mirno odgovorio: »Kada za to osjetim potrebu, znaš i sama, da neću mirovati, dok ne račćistim!«

To mi je dalо novu nadu. Uvidam, moram i dalje ustrajno moliti! — Kad bi mi bar netko pomogao moliti!

M. D. — S.

Pored brojnih jubileja, koji su se održali diljem naše domovine u godini 1966., treba spomenuti i 100-godišnji Jubilej postojanja zadarske župne crkve u Dolu na Braču. — Sadašnja župna crkva u Dolu počela se graditi 1866. godine. Gradnja je trajala punih 17 godina. Župa Dol imala je u prvima godinama početka gradnje crkve — 1869. godine — 586 duša. Ona je tada napredovala sve do godine 1890. kada je imala najviše — 718 duša. Početkom dvadesetog stoljeća počela je polako manjnjavati, tako da je godine 1958. imala 426 duša, a oko tog broja se i danas kreće. Razlog opadanju je močvara zemlja i radi tog velike iseljavanje iz rodног mjeseta, posebno u Sjevernu i Južnu Ameriku, te i u umatrajujuće male zemlje a naročito veliki broj u očitljiji grad Split.

Za ovu malu župu crkvu je upravo veličanstvena, tako da bi mogla pristajati i u većem gradu. To je najbolji znak, da su starci Doljanj — graditelji crkve — imali jaku Hrvatsku vjeru, kad su onako veliku i divnu

100-godišnji jubilej župne crkve u Dolu na Braču

crkvu sagradili. Zato im svaka čast i treba im sklaniti kapu i priznati, da su tvrdi vjerovatni i Boga ljubili. Vidli se da nisu žalili velike žrtve i napore, koje su sigurno podnijeli, za gradnju svoje crkve pred ravnim 100 godinama. Crkva je građena od nijehovog kamena, kojeg su vlastitim rukama kopali i klesali i na gradilište dopremali. — Župnu crkvu u Dolu smatra se da je počednja crkva građena na Braču sa velikim međusobnim, a poslužujućim zaboratom i završnim ornamentima hororinskog porijekla, na kome vidimo »GRADENO JE 1866.«. Da se ne bi shvatilo, da dolaska župa postoji tek od kada je crkva građena, vrijeđao je spomenuti, da zvono na crkvi sv. Petra u Dolu datira još iz 14. stoljeća, kojim natpis na sebi još i danas nosi. Isto tako župa Dol je za vrijeme Visitatione 1579. godine imala 140 duša od pričesti. Još k tome treba znati, da je i Postire pripadalo župi dolskoj i tek godine 1584. odvojilo se je od matične doliske župe. — Do tog odvojenja došlo je, jer je mjesto Postire, na-

selje kašnijeg doba, napredovalo, gdje su stari Doljani pokraj mora prali rublje i prostirali radi susjeda po komu je i nastalo od »prostiranja« Postire.

U dolskoj župi između dva svjetska rata cvala su društva Katoličke Akcije. To je bilo naročito u vrijeme župnikovanja nekognog don Jakova Matulica župnika-kanonika, koga su katolički krugovi u Splitu i oni oko Ordinarijata u Hvaru zvali »brački filozof«. On je kao rođeni Dotjatin preko 40 godina služio kao župnik svom rednom mjestu. Godine 1926. bilo je osnovano jako Orlovsko društvo za mušku mladež. Dol i Postire bila su poznata uporišta gdje je »Orao« bio snažno raslišto svoja velika krila. Njih je posjećivao »stuga Božji« Dr. Ivan Merz, kao i pokojni Dr. Ivo Protulipac, više puta. — Za žensku mladež postojalo je Djevojačko društvo Sreća Isusova. — Čitava župa bila je (a i danas je) posvećena Srcu Isusovu, čiji se je blagdan u sam petak na njegov dan vrlo svećano slavio. I danas je ta proslava ostala veličanstvena, kada cijelo selo muklo i žensko pristupi na sv. pričest. Ranije se je održavala velika procesija sa kipom kroz cijelo selo — zadnjih godina samo

oko crkve — a na večer se pale vatrometi. — Crkva je posvećena Imenu Marijinom, a nasuprot oltaru Sreća Isusova nalazi se i oltar Gospe od Ružarija, čiji je kip upravo prekrasan, tako da su mnogi stručnjaci izjavili, da ga ljepešega nisu vidjeli.

Župa je baš u ovoj godini, kada je žena na posvećenje proslavlj 100-godišnjem postojanju svoje crkve, ostala »sbrotišta«, jer je izgubila svog vrijednog 20-godišnjeg župnika don Mirka Matulića. On je, naime, pred nekoliko mjeseci otišao, po nalogu svog Ordinarijata, na novu dužnost za župnika dekanu u Supetar glavno mjesto otočka Brača. Zato je sada u čitavoj dolskoj župi tužno i žalosno, kad nemaju svog stalnog svećenika—župnika, nego im dolazi vrišti pastoralni rad posfiski kapelan. Doljani kažu da imaju suda svećenika na dekse, pa zato treba da se ozbiljno zamisle i iz svojih redova obновe svoj vlastiti svećenički podmladak. — Vjernici Dolu se ipak nadaju da će čim prije dobiti svog stalnog svećenika—župnika, i tada naknadno i vanjskim svećenim načinom proslaviti 100-godišnjem postojanja svoje sadašnje župne crkve. — Daj Bože da to čim prije bude!

A. I.

MARINKO IZ DUJMOVAČE

Slika nam prikazuje maloga Marinka A. na dan njegove Prve Pričesti u crkvici Dujmovači. Crkvica je stara nekoliko stotina godina. Nalazi se na dalekoj periferiji Splita. Donedavna su u toj crkvici stanovali cigani. Danas služi kao privremena župna crkva novootvorene župe Gospe Snježne na periferijskoj četvrti Brda.

Pitate se: u kakvom je to položaju mali Marinko? To vam ni mi ne možemo objasniti. Za pet minuta će Isus doći u njegovo srce. Crkvica je posve malena. Marinko nema ni gdje da klekne ni gdje da sjedne. U crkvici je velika gužva. Ledja je okrenuo prema oltaru. Fotograf ga je opazio pred sobom pa je učinio »skljoc« i eto Marinka na slici.

Roditelji i rodbina promatrali su Prvu Prcest svoje djece kroz prozore i kroz otvorena vrata ukoliko su bili višeg stasa. Svejedno su bili zadovoljni i prvočršćani i roditelji i Isus, jer je glavno da je srce čisto.

Marinkova mama je već malo postarija. Kad je ugledala ovu fotografiju, usklknula je: — Ah, moj Marinko, zlato moje. Znate, velečasni, ovo mi je posljednje dijete, šesto.

Još će vas nešto zanimati. Gdje je smještena isповijedaonica u tom uskom prostoru? Nigdje? Pa kako se onda isповijeda? Prije Mise, pred oltarom.

A evo što se dogodilo za vrijeme prošlog Božića. Preuzvišeni biskup Franjić je imao na Dujimovači sv. Misu u 8 sati. Crkvica nabijena kao top. Mnogi se žele ispovijediti. Gdje? Problem je brzo riješen. Dok je biskup čitao sv. Misu, njegov šofe --

svećenik sjedio je za volanom u »fici« i ispovijedao. Pokornici su klečali tamno gdje se stupa nogom da se uđe u auto. »Fico! — ispovijedaonica! Nečuveno! Ništa ne smeta, glavno da je srce čisto!

NOVE KNJIGE

»MOJ PUT U SVETU ZEMLJU«, dr. Antun Bogdan. Knjiga pisana u obliku putnog dnevnika. Ima 60 fotografija svetih mjesto u Jordanu i Izraelu. Cijena 750 st. din. Narucuje se: Rkt. župni ured Derventa, Trg oslobođenja 20. Tko naruci deset komada i više dobiva 10 posto popusta.

»JEZIK DANASNIH AMERICKIH PRIRODOSLOVACA«, Dr. o. Božo Vučo, Makarska. Put žrtava fašizma I. — Knjiga od 148 stranica, cijena 6 ND osim poštarine. Narudžbe kod izdavača.

Uskoro izlazi iz tiska III. dio Povijesti Kristova Kraljevstva »Izgubljeno jedinstvo« — od Hünermanna. Obraduje razdoblje od vremena renesanse do francuske revolucije. Možda je ovo najzanimljiviji i najuzbudljiviji svezak Hünermannove povijesti.

ZAHVALJUJU PRESV. SRCU ISUSOVU,
BEZGRJESNOM SRCU MARIJINU I
SVETIM ZASTITNICIMA

- Za pomoć u školi slugi Božjem Petru Barbariću, Rajko Marković, Prenj-Dubrave.
- Svetom Antu i bl. Nikoli Taveliku za ozdravljenje ruke, Ruža Marković, Prenj-Dubrave.
- Na primljjenim milostima, Paulina Tomaš, Kašteli-Lukšić.
- Na uslišanim molitvama u mojim teškim danima, Žeravica Olga, Sarajevo.
- Na mnogim primljjenim milostima u duševnim i telesnim potrebanima, Miroslav Tučković, Scapovac.
- Hvala Presv. Srcu, Majci Božjoj i sv. Josipu za dobročinstva iskazana još za vrijeme rata i bombardiranja, Anica Dražeta, Hodilje, Stom.
- Za dobar uspjeh djeteta u školi, i nadalje se u svemu preporučam, Tonka Puškaric, Živinice.
- Na svim milostima i dalje se preporuča, Čitateljica iz Vrbovca.
- Na ozdravljenje djeteta po zagovoru sv. Antuna, Milka Botak, Novo selo.
- Za primljene milosti, Mijo Čagalj, Zagvozd.
- Za ozdravljenje Majci Božjoj i služe B. Patru Barbariću, V. V.
- Za sretan porod i ozdravljenje djeteta, B. T. Dubrave.
- Za sretan porod i zadovoljstvo u braku, D. J. Osijek.
- Za uspjeh na maturi, Stana Prskalo, Indija.
- Sv. Judi Tadeju za primljene milosti, milosti, Slavica Gržančić, Senj.
- Na mnogim uslišanim molitvama i primljenim milostima, Marija Mladovac, Rađevo Selo.
- Na uslišanim molitvama, P. V. Dol na Hvaru.
- Na udjeljenoj pomoći i ozdravljenju, P. P. Konavli.
- Na primljenim milostima, N. N. Imotski.
- Na uslišanim molitvama i primljenim milostima, D. E. Karlovac.
- Majci Božjoj Bistričkoj i sv. Josipu na uslišanoj molbi, S. P. Žačretje.
- Na ozdravljenju i operaciji moga sinčića i na uslišanim molitvama Majci Božjoj Trsatčkoj, Ankica B. Donje Jelenje.
- Srcu Isusovu, Majci Božjoj od brze pomoći i sv. Josipu na uslišanim molitvama N. N.
- Za primljene milosti, Ana Matuković, Martinska Ves.
- Za zdravlje u obitelji, i dalje se preporučamo, Patar Martin, Capljina.
- Za primljene milosti, za zdravlje te na zodočenom ispitu moje kćerke, zahvaljuje Majci Božjoj od brze pomoći, N. B. Vrpolje.
- Za ozdravljenje mog muža i za sve primljene milosti, J. K. Novi.
- Za sve primljene milosti u životu, Tena Čosić, Vrbanja.
- Za sretno položen sinov ispit, Marija Varga, Štajenski Karlovci.
- Na uslišanim molitvama i dalje se preporučam, D. I. B. Rab.
- Za sretno položene ispitne moga unuka, D. S. Split.
- Presv. Srcu, Majci Božjoj i sv. Josipu za više uslišanih molbi, Tomo Brezovčić, Šišnjavač.
- Primljenim milostima u toku dosadašnjeg školovanja, Marica, Križevci.
- Sto sam zadobila mnoge milosti po zagovoru služe Božjega Petra Barbarića, Katica Grgić, Travnik.
- Na primljenim milostima u mojoj bolesti napose za zadnju milost Majci Božjoj od brze pomoći, Marija Vučasović, Beravec.
- Gospod od brze pomoći na čudesnom uslišanju u teškoj bolesti zahvaljuje obitelj Batusić, Cvetković — Jaska.
- Na milostima primljenim od Gospe od brze pomoći, čitateljica iz Domagovića.
- Za primljene milosti Presv. Srcu i Bl. Djevici Mariji po zagovoru Leopolda Mandića, Franika ud. Radić, Pučića, Brač.
- Na primljenim mnogim milostima, P. S. Goroja Stubica.
- Na primljenim milostima, Manda Filjadić, Br. Varos.
- Za uspjelu operaciju i ozdravljenje, M. Z. Podgajci Slav.
- Presv. Srcu i Majci Božjoj Tresatskoj za ozdravljenje od teške bolesti mojih nogu kao i na ostalim primljenim milostima. Preporučam se i dalje, Ivka Črnčić, Mrkopalj.

S dopuštenjem crkvenih i redovničkih poglavara izdaje:

Hrvatska pokrajina Družbe Isusove — Zagreb 02-147, Palmotičeva ul. 31. — Odgovorni urednik o. Franjo Šipušić, Zagreb 02-147, Tel. 32-459. — Tisak: »Plamen«, Slavonski Brod, Osnadinska ul. 26. — 1967. — List izlazi svakog mjeseca. Cijena pojedine broja 1 ND. Bogoslovi i sjemeništari u skupnoj pretplati 0.70 din. Godišnja pretplata za redovite pretplatnike 12 ND. Grupne pretplate od deset na više dobivaju deset posto popusta. Novac pretplate saljite poštanskim uputnicama; suradnju uredništvu Glasnika; rukopisi se ne vraćaju.

GLASNIK

SRCA ISUSOVA I MARIJINA

VELJACA 1967.

ZAGREB — GODINA 58

CIJENA 1 ND POSTARINA PLACENA U GOTOVU

RADOST U DAVANJU ŽIVOTA — STR. 47 — 69

II

SADRŽAJ:

42	Prema najboljem Srcu
44	Učitelji objave, Franjo Šipušić D. I.
47	RADOST U DAVANJU ŽIVOTA
48	Rastite i množite se
51	Misterij plodnosti
52	Dijete, dar braćne ljubavi
55	Velika radošć u davanju života
58	Kotiko djece?
60	Zdrave i brojne obitelji snaga naroda
62	A što čemo mi, koji ne možemo imati djece?
65	Crkva i ograničenje poroda
67	Da li je Zemlja premalena za čovjeka
70	Razgovaramo
72	Križ u velikom Srcu, Josip Kropek
74	Božićna noć koja je izmjenila moj život, Gerin - Brzić
77	Gospi Lurdskoj, Stipo Šišmanović
78	Crkva u Vietnamu, Josip Antolović D. I.

SVRHA JE ŽENIDBE I BRACNE LJUBAVI RAĐANJE
I ODGOJ DJECE. ONA SU NAJODLIČNIJI DAR ŽENID-
BE I UVELIKE PRIDONOSE DOBRU SAMIH RODITE-
LJA. BOG JE SAM REKAO, DA NIJE DOBRO DA COVJEK
BUDE SAM, I STVORI NA POČETKU MUZA I ŽENU.
DAO IM JE OSOBITO SUDIONIŠTVO U SVOM STVORI-
TELJSKOM DJELU KAD IH BLAGOSLOVI I RECE: »BU-
DITE PLODNI I MNOŽITE SE!«

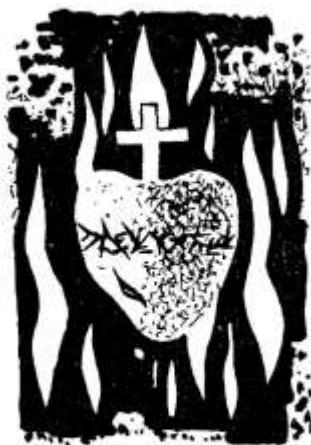
II Vat. koncil

**BOZANSKO SRCE ISUSOVО, PRIKAZUJEM TI PO
BEZGRJESNOM SRCU MARIJINU SVE MOLITVE, DJE-
LA I TRPLJENJA OVOGA DANA U NAKNADU ZA NASE
UVREDE I NA SVE ONE NAKANE NA KOJE SE TI NE-
PRESTANO PRIKAZUJES NA OLTARU; OSOBITO TI IH
PRIKAZUJEM ZA SVETU CRKVU, SVETOG OCA, I ZA
SVE POTREBE KOJE SU PREPORUCENE CLANOVIMA
APOSTOLATA MOLITVE.**

Đeča

- donose: ● čistu, svetu radost !
 - sretni dom, smireno srce, vedru starost i vječnu nagradu.
 - sretniju budućnost svome narodu.
- Bog je toliko ljubio dječu da je i sam postao
Dijete i tako pasvetio sve naše kolijevke.
- Nemojmo nikada reći da su nam dječa samo križ!

PREMA NAJBOLJEM SRCU (V)

Toliko smo puta, uz naše prve petke, čuli riječ »zadovoljština«, da je pravo te se malo zamislimo u njeno značenje, potrebu i način.

Prije svega valja nam znati da zadovoljština predstavlja prestopak i uredu. Ako nema prestopka nećež zapovijedi, kršenja nečijeg reda, nema uvrede, niti treba zadovoljština. Ne treba je ni tada ako je jednom već dana. Tako je Krist dao Ocu zadovoljštinu za prestopak Praroditelja i bila bi nepravda Kristu kad bi se od novokrštenika tražila pokora kao zadovoljština (III 68,5 e). Kad bismo dakle nakon krštenja živeli milosnim životom, bez osobne krivnje, potreba zadovoljštine ne bi se među nama trebala spominjati. No tko će reci da je bez osobnih prestopaka, i tako nitko ne može reći da mu obraćenje nije potrebno, i dosljedno da mu ne treba davati zadovoljštinu. — A što je zadovoljština?

Njene tragove vidimo na svakom koraku. Zadovoljština se vrlo često obraduje u romanima i filmovima, samo je ne zovu tim imenom. U romanu »Plači, voljena zemljo!« i u istoimenom filmu, sin pastora Kumala ubi-

ja u nekom razbijачkom podvigu dobročinitelja svog plemena sina nekog veleposjednika i doseljenika. Pastor Kumalo, plemenit otac priznaje veleposjedniku zločin svoga sina, ponizuje se i priznaje krivnju svoga djeteta, da od uvrijedenog oca dobije oproštenje. On daje zadovoljštinu. Želi sve učiniti da izravna nepravdu. — U ovoj zgodici, koja nam donosi na vidjelo ideju zadovoljštine, vidi se i to kako su naše ljudske zadovoljštine nesavršene i nedovoljne, jer da se uvrijedeni otac smrtri trebalo bi mu pružiti nešto što on jednako, ili još više voli nego mrzi na ubjstvo. Trebalo bi mu uskrisiti njegova sina, na trošak ubojice, krivca. To bi bila potpuna zadovoljština. A ovako Kumalo daje doduše zadovoljštinu, ali je nikad ne može dati u potpunosti. Nemojmo ovdje zamijeniti zadovoljštinu s osvetom koju izvršuje pravedan sud na krivcu, na sinu ubojici. Ta je kazna samo ispaštanje. Nekom zadovoljštinom bi postala smrtna osuda kad bi je krivac primio iz ljubavi prema ubijenom. Ovako ostaje samo izravnavanje pravednosti i prijetnja drugima da se ne upuštaju u slične škandale. Istinska zadovoljština može biti pružena i primljena samo u

Ijubavi. — Kad tako velimo da je Krist za nas dao zadovoljštinu Ocu, mi tada puno toga velimo: Velimo da nas je ljubio i da je bio u jedinstvu s nama, još prije nego smo mi njega ljubili. Što je drugo bilo utjelovljenje nego prihvatanje sudioništva u našoj naravi? Postao nam je jednak osim u prestupku. I još nešto velimo o Kristovoj zadovoljštinji, da je za naše grijeha zadovoljio potpuno i preobilno. To jest, on je Ocu prinio nešto što Otac više ljubi nego što je mrzio na naš prestupak, zbog kojeg smo predani u smrt. Krist prinosi Ocu mjesto nas, mjesto naše smrti, SVOJ ŽIVOT, koji Otac više ljubi nego može mrziti na naš grijeh i On se zadovoljava, smiruje, odustaje od osvete, opršta nam, ljubi nas opet. Iz te Kristove preobilne žrtve izvire moć njegovih sakramenata da posvećuju. Krštenje postaje sredstvo spasenja, jer po njemu postajemo Kristova svinjina, za koju je on Ocu dao svoj život u pokornosti. I kad kojom srećom ne bismo gomilali osobne krvnje zbog kojih gomilamo i dug zadovoljštine, ne bi o njoj trebalo govoriti, osim da iskažemo duboku zahvalnost Kristu što je mjesto nas platio dug Ocu. U sadašnjem stanju, u kojem se nalazimo iza krštenja, zadovoljština i spremnost na nju jest osobina svakog kajanja i skrušenosti.

Formula zadovoljštine nam je poznata: ona mora biti dragovoljna i dana iz Ijubavi, inače je puko pretvaranje ili ispaštanje, da bude što potpunija, ima biti prinos uvrijeđenome nečega što on više voli nego mrzi prestupak. A što je to u prinošenju zadovoljštine Bogu? Sto je Bog, velik i svemoćan, mrzi u kratkim časovima našega grijeha? Zar je on zavidan što onih nekoliko časova buntovnosti i neodgovornog prkosa nismo njemu posvetili? I što je to što on više voli na nama nego što mrzi na tamne časove naše sebičnosti? — Evo što! U činu grijeha bilo oholost, bilo lakomosti, srdžbe, nasilia i sjetičnosti mi više držimo do sebe, do svog mišljenja i koristi nego do njebove volje, bez obzira na posljedice koje mogu uslijediti. Mi po prestupku njegove zapovijedi ostavljamo njegovu

volju i slijedimo svoju. To je bez sumnje nered. Sa svoje smo strane učinili sve što je bilo u našoj vlasti da ugrozimo red. Iskustvo nas zatim brzo pouči da smo radili nepametno. Htjeli bismo se vratiti i popraviti ono što smo pokvarili. Ne preostaje nam drugo nego da se istim putem vratimo natrag, brišući korak po korak svoju zloču. Molitva, post, milostinja smekšavaju naše srce. No glavno je da se čitavim bićem opet okrenemo prema Bogu, prema dobru. Taj put obraćenja zna biti težak i trnovit. Vremenski on se zna odužiti na čitav jedan život. Vječni lovac naših srdaca zna u zasjedi čekati decenljima godina tražeći suzu na našim licima. On koji je dao slobodu čovjeku strpljivo čeka da se njome okoristimo vraćajući se k njemu.

Zašto nas Crkva u štovanju Presv. Srca tako zove da dajemo dužnu zadovoljštinu. Zna ona dobro da imamo zašto davati zadovoljštinu, da nam je potrebno obraćenje, da ostavljamo stare grješne navike i da se dademo na nov život. Osim za vlastite prestupke mi možemo zadovoljavati i za prestupke svoje obitelji, svoga naroda, čitavog ljudskog roda. Tako postajemo stvarni dobročinitelji čovječanstva. Još više, Crkva nas zove da svoje molitve, svoje žrtve i trpljenja sјedinimo s Kristovim otkupiteljskom žrtvom tako da naša djela poprine nešto od vrijednosti i zasluga Kristovih, jer on je onaj koji već odavnina posreduje za nas i pomiruje Nebo sa zemljom. Na ovaj i ovakav apostolat upravo nas zovu promicatelji pobožnosti Presv. Srcu, i neka je skrivena duša prikazala svoj život ovim riječima na ove nakane:

O preslatko, ispaćeno i probodeno Srce Isusovo, ja sve svoje boli duševne i tjelesne združujem s nelzmrjnim zaslugama Tvoga Presv. Srca i preko Majke Tvoje prinosim Ti u naknadu:

za uvrede koje Ti nanose nezahvalni ljudi; za sve zločine grješnika, za mržnju bezbožnika, za našu mlakost u Tvojoj službi, za strašne psovke i kletve kojima Te bezdušni ljudi prokljuju, te za gorku žalost koju Ti zadaje propast tolikih duša. Amen!

Učitelji objave

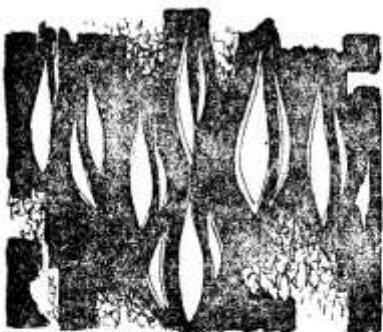
Da svi spremno poslušamo biskupe kad nas uče vršeći svoju učiteljsku dužnost (nakana AM za veljaču).

PAVLOVA OPORUKA Prilike nisu bile nimalo zavidne. Mušičavi car Neron ugrožavao je ne samo kršćanstvo nego i čitavu naciju. Apostol Pavao je već po drugi put u zatvoru bez nade u oslobođenje. I doista bili su mu to zadnji časovi života pred smaknućem. Ipak Pavao više misli na druge nego na sebe. Misli na crkve koje je osnovao i piše pisma puna hrabrenja i zabrinutosti za njih. U Efesu piše svom vjernom prijatelju i suradniku Timoteju, sada biskupu u velikom maloazijskom gradu: »Zaklinjem te — pred Bogom i Isusom Kristom, koji će suditi žive i mrtve — i njezinim dolaskom i njegovim kraljevstvom: Propovijedaj riječ, nastoj oko toga u zgodno i nezgodno vrijeme, kori, prijeti, opominji posve strpljivo poučavajući! Uistinu doći će vrijeme, kad ljudi neće podnosići zdrave nauke, nego će prema svojim strastima nagomilavati učitelje, da im šakljui usi, te će odvraćati usi od istine, a okrenut će se bajkama. A ti budi oprezan u svemu, podnosi patnje, vrši djelo propovjednika Vesele vijesti, svoju službu potpuno izvrši!« (1 Tim 4,1–5). — Zanimljiv testamenat! Ali iskren i neumoljiv kao proročanstvo. Pavao nema nikakva interesa zbog kakve osobne koristi. On je primio službu apostola, učitelja naroda; dobro zna što to

znači. Stajat će ga to glave. Ljudima valja reći istinu, pa makar mnogi zamrzili na njoj. Apostol se na to ne smije obazirati. I valja mu reći svu istinu kao i Ivan Krstitelj silniku i rodoslovniku Herodu, bez straha za vlastiti život i komotnost. — Zanimljiv testamenat koji je doslovno slivačen odveo u progonstvo zvijezdu carigradske crkve biskupa Ivana Krizostoma, i tolike druge. Što zato, ako se carevi ljute na propovjednika istine? Netko i njima treba reći istinu; i oni su ljudi, i valja im spasiti duše čestitnjim životom.

No ova velika dužnost što leži na nasljednicima apostola, da naime propovijedaju Kristovo evanđelje svima, da uče i pasu Božji narod, rada u nama, ne samo vjernicima, nego svima, obvezu da ih poslušamo. »Tko vas sluša, mene sluša, tko vas prezire mene prezire!« rekao je Krist apostolima. Nije stoga suvišna ova veljačka nakana apostolata molitve, koja nas zove da molimo u ovom mjesecu, da bi svi, to jest ne samo vjernici, poslušali biskupe, učitelje objavljenje istine, jer su oni odgovorni Bogu za naše duše.

NEOPRAVDANA BOJAZAN Ima i među katolicima, da ne spominjem ostalih koji o kršćanstvu tek nešto znaju, jedno neispravno mišljenje o pojma-

nju učiteljske vlasti u crkvi. Prema tom mišljenju učiteljstvo Katoličke Crkve se iscrpljuje u nametanju dogmi vjernicima. Tako se učiteljstvo Crkve skupa sa karizmom nepogrešivosti Rimskog biskupa prikazuje kao neki despotizam, koji od vjernika traži prije svega određenu mjeru ograničenosti, a zatim slijepo bezrazložno prihvatanje i fanatizam. S ovakovim shvaćanjem nerijetko se nepogrešivost izrujuje sasvim na krivom terenu, kao da papa ne bi to bože mogao pogriješiti na računskom stroju, ili kod sviranja glasovira ili u prognozama nogometnih utakmica. I dok se ljudi obično u svojim sudovima ograničuju na svoju struku, u prosudivanju Crkve najnepozvаниji se nameću za učitelje. — Ove poteškoće valja riješiti prije nego se s time pomirimo da i biskupe moramo u nečem slušati i to u nečem što je za nas od najveće važnosti.

Krist Gospodin se među nama ljudima pojavio u povijesno doba, u vrijeme kad su ljudi znali čitati i pisati i kad im je bilo stalo do toga da vode računa o pojavama i da ih zabilježe u svojim kronikama. Tako je sve što je Krist naučavao i činio zapisano i mi imamo četiri izvještaja od tri različita pisca očevica i jednog

ligečnika povjesničara i suvremenika Kristova: Krist je najine svratio na se pozornost javnosti svojom naukom i čudesima. Skupio je oko sebe krug učenika i njima je predao dužnost da njegovu nauku propovijedaju svim ljudima. Simion potez jednoj neškolovnog Galijeja. Ali dosad uspješan. I ti apostoli imaju naučavati sve ljudе, ne babbje priče, nego ono što su čuli i vidjeli svojim očima. A Krist je ljudima donio božansku nauku, objavu, Očevu poruku i obećanje. Krist je završio svoj život kao žrtva židovskog spletka, no prema proročanstvima svetih knjiga i svom vlastitom on je treći dan uskrsnuo od mrtvih i tako dao pečat svojoj nuci. Nije sad vrijeme da to dokazujemo. Po uskrsnuću se pokazao učenicima svjedocima svoga života i svoje smrti i poslao ih u svijet da propovijedaju veselu vijest, evandelje; i to svima, i to, "ko ne posluša i ne pokrsti se neće se spasiti. Dakle pod prijetnjom vječnog isključenja iz kraljevstva Božjeg apostole moramo slušati. U čemu? U onome što u Kristovo ime propovijedaju. Ne dakle u bilo čemu. Sasvim je određeno u čem ih moramo slušati. Kad dakle apostol propovijeda Krista, moramo ga slušati. Kad dakle Petar, prvak apostola, ili njegov nasljednik, bilo sam bilo skupa sa apostolskim ili biskupskim zborom naučava čitavu Crkvu, čitavo stado koje ima pasti, u istinama koje je Bog objavio po Isusu Kristu, možemo biti potpuno sigurni da je tako. Sam nam Krist to jamči. Prijetnja bi njegova da slušamo apostole pod kaznom isključenja iz Božjeg kraljevstva bila besmisao.

Nesporazum je dakle u tom što mnogi misle da je Crkva i posebno Petrov nasljednik nepogrešiv i u onom u čem im Krist nije zajamčio nepogrešivost. To mišljenje valja ispraviti, jer se radi njega odbacuje i

ono što se ne bi smjelo odbaciti učiteljsko naime poslanje Crkve i njenog najvišeg vodstva u **OBJAVLJENIM ISTINAMA VJERE I ĆUDOREĐA**. Objavljenim, znači onima koje je Bog objavio po Isusu Kristu, ili po apostolima, a te se istine moraju nalaziti u Svetom pismu ili u vjerovanju Crkve koja ih je primila od apostola. Istinama vjere, znači tajnama vjere. Papa dakle može pogriješiti kao i svaki drugi čovjek u dnevnim poslovima i politici, ali budimo bez bojazni da će pogriješiti kad čitavu Crkvu naučava po svojoj službi u stvarima vjere i čudoređa. Razlikujemo izvanredno i redovito učiteljstvo Crkve. Naše stoljeće pozna samo jedan slučaj izvanrednog učiteljstva, kad je veliki Pio XII proglašio člankom vjere Uznesenje Gospino na nebo i tijelom, Šira javnost nikad neće biti upućena u to koliko je konzultacija predhodilo tom činu, koliko proučavanja da li se doista ta istina nalazi u objavi i vjeri Crkve; da se to ustanovi anketirala se cijela Crkva, jer kad su u ime Božje donosi neka istina ona mora biti ljudima na utjehu i spasenje, objava se ne narivava vjernicima. To ne dolikuje Bogu, niti istini, koju valja primiti otvorene duše, ne na silu.

Osim ovog izvanrednog učenja Crkve postoji i redovito učiteljstvo, koje doduše nema u tolikoj mjeri karizmu nepogrešivosti, ali u nama rada gotovo isto povjerenje i sigurnost.

Držim da je učiteljska vlast u crkvi dosta osvijetljena i da sad pričeno točno znamo što spada na učiteljsku vlast, da naime ljudima propovijeda i tumači objavu i da je čuva netaknutu. Cuvajući i tumačeći objavu Crkva će nerijetko davati smjernice za život i rad iz svog tičućegodišnjeg iskustva ili iz svojih knjiga u kojima je pohranjena Bo-

žja riječ. I tada će njezine smjernice predstavljati sigurne norme za život, i bezrazložna bojazan da ćemo ostati na cijedilu slušajući Crkvu iščezava. Slušajmo je u onome u čem je moramo slušati.

VELIKA ODGOVORNOST Gotovo čitavo

III poglavje Konstitucije o Crkvi II vat. sabora radi o biskupima i njihovim dužnostima. Među prvim dužnostima jest propovijedanja Evandjeљa (344), a Evandjeљe se ne propovijeda zato da ga čujemo nego da živimo po njem. Dakle odgovorna dužnost, da nam propovijedaju Evandjeљe i da ga tako propovijedaju da mi živimo po njem i da svima propovijedaju. One druge dužnosti što su ili oni i prije Koncila znali da posvećuju Božji narod i da njime upravljaju nisu tako zamršene. Ali ova »svima javiti tajnu, Riječ Božju, koja je »kao dvosjekli mač« koji ide do diobe srđaca, koja odbijena neda spavati silnicima i koja smiruje zavađenje, takva služba riječi traži se od naših učitelja. Pred takovim ognjem nestat će svake pljeve i otvoriti će se srca onih koji su sposobni da čuju riječ istine.

Franjo Šipušić D. I.

Radost u davanju života

»JEDNA KOLIEVKA POSVECUJE MAJKU OBITELJI, A VISE JE KOLIEVKI POSVECUJE I PREOBRAZUJE PRED MUŽEM I DJE-COM. LUDE SU I NESRETNE ZENE ONE MAJKE, KOJE JADIKUJU, KAD SE NOVO DIJETE PRIVIJA K NJIHOVIM PRSIMA I TRAZI HRANU NA TOM IZVORU.

JADIKOVANJE ZBOG BOZJEG BLAGOSLOVA, KOJI OKRUŽUJE RODITELJE, JEST NEPRIJATELJ DOMACE SRECE.

JUNASTVO MAJCINSTVA JEST SLAVA I CAST KRSCANSKE SUPRUGE. U DOMU GDJE NEMA NI JEDNOG ANDELKA, KRSCAN-SKA ĆE ZENA VAPITI U NEBO ZA NJIM. SUZE SVAKE TAKVE ZENE PRIDRUZUJU SE PLACU ANE, KOJA JE NA VRATIMA HRAMA VAPILA GOSPODINU DA JOJ POKLONI JEDNO DIJETE.«

Pijo XII

»I uze Isus malo dijete, postavi ga medu njih te ga zagrli i reće im:

— Tko primi u moje ime jedno od ovakve male djece, mene prima.«

Rastite i množite se!

Kad je Bog na početku svijeta stvorio muža i ženu, povjerio im je uvišenu zadaću. Rekao im je: »Rastite i množite se...!« To znači: Budite plodni, dajte život, neka se iz vaše uzajamne ljubavi radaju brojna djeca.

Te riječi Bog nije upravio samo Adamu i Evi već i svim njihovim potomcima, svima onima koji će jednoga dana osnovati obitelj. To što je nekoć rekao prvom bračnom paru u raju, danas to govori Ivanu i Mariji i svima koji su odlučili da sklope bračnu vezu, i svim bračnim drugovima.

»Rastite i množite se!« Bog hoće da ljubav između muža i žene bude plodna, da bude stvarateljska. Želi

da supruzi, dajući život, sudjeluju u njegovu stvarateljskom djelu.

No supruzi su slobodna bića, i Bog poštuje tu njihovu slobodu. On im ne kaže: Vi morate imati toliko djece!, već jednostavno: Budite plodni!« Bog iskazuje povjerenje svakom bračnom paru i očekuje da će velikodušno odgovoriti na njegov poziv.

STVARANJE SE NASTAVLJA PO RAĐANJU

Prorok koji je napisao prvo poglavje Geneze, znao je da je Bog stvorio sve po nekom redu, značenju i planu. Postepeno, jedno za dru-

gim, pojavljivala su se stvorenja na Božji poziv: najprije svjetlo, zatim voda, zemlja, bilje, životinje i napoljan čovjek — muž i žena.

Svako stvorene je imao izvršiti određenu ulogu. Kad se radi o živim bićima, ta je uloga posebno važna. »Biljke nose u sebi svoje sjeme«, svaka od njih ima biti izvor mnogim drugim biljkama.

Životinje su mnogobrojne. Ipak i one se moraju množiti, jer je i njih Bog blagoslovio: »Budite plodne i množite se!«

Tako, malo pomalo, kako se odvija tekst Geneze, pojavljuju se pred nama glavni oblici svemira. Kad je došao red na čovjeka, način govora postaje veoma svečan.

Reče Bog: »Načinimo čovjeka na svoju sliku i priliku, i neka on vlasti nad ribama morskim, pticama nebесkim i svim životinjama!« I stvori Bog čovjeka na svoju sliku. Stvorio ga je kao muža i ženu. Židovski tekst jasno kaže: »Stvori muškarca i ženu!« Time naglašuje da je sam Bog očito htio razliku spolova i da im je povjerio vrlo važnu ulogu.

Žena je, isto kao i muškarac, stvorenja »na sliku Božju«. Ali ni muž ni žena sami za sebe nisu potpuna Božja slika. Svako od njih morat će u drugome otkriti dio Božjeg odsjeva što ga on sam ne posjeduje.

Muž i žena medusobno se nadopunjaju, potrebni su jedno drugome. Sv. nam Pismo kaže da su oni stvorenji da se ljube i da je brak, kako ga je Bog zamislio, nerazrješivo sjedinjenje.

Sjedinjenje muža i žene ima odigrati bitnu ulogu u povijesti svijeta, jer je Bog rekao prvom bračnom paru: »Rastite i množite se, i napunite zemlju!«

Brak i njegova plodnost izgledaju kao zaključni kamen stvaranja.

Plodnost biljaka i životinja u Božjem je planu. Stvoreni svijet nije gomila nepokretne i nedjelotvorne materije. Stvorenja primaju od Boga veliko stvoriteljsko životno poslanje. I ono što nam moderna znanost govori o porijeklu i povijesti vrsta, bilo među biljkama, bilo među životinjama, pokazuje nam kako je veličanstvena ta Božja zamisao.

Muž i žena također su primili od Boga poslanje da nastave stvaranje. Bog se istim riječima: »Plodite se i množite!« obraća životnjama i prvom bračnom paru.

Ipak između te dvije plodnosti postoji bitna razlika. Plodnost biljaka i životinja daje na svijet samo biljke i životinje, i one su podložne čovjeku. Plodnost ljudskog bračnog para daje na svijet djecu, koja su kao i roditelji slika Božja. Ta djeca nisu odredena za službu roditeljima, nego da se po njima na zemlji mnoge Božje slike. Istina, dugi niz godina oni će biti podložni roditeljima, i u odrasloj dobi morat će ih poštovati i ljubiti, ali ona imadu i vlastiti

Što može dirnuti srce čovjeka, ako ga ne gane duša djeteta?

Lacordaire

poziv, koji ostale nadilazi. Muž i žena rađaju dječu. Svako od te djece bunačno samo otkriva Božju ljubav koja ih je pozvala u stvarno postojanje.

RAJ JE IZGUBLJEN

Tekst Sv. Pisma, koji govori o grijehu i padu čovjeka, uči nas da je sklad raja izgubljen. Posljedice toga nosit će na sebi i plodnost ljudskih bračnih zajednica. Žena rađa u bolovima. Rad kojim će sticati hranu, bit će težak i naporan. Muž i žena nisu više onako sretna i složna, skladna zajednica kako ju je Bog stvorio. Njihovo samoljublje često se tome odupire. Spolni nagon koji ih zbljižava, nije više u službi ljubavi i rađanja.

Ipak nije sve izgubljeno. Odmah nakon izgona iz vaja Adam je svojoj ženi dao ime Eva. Zašto? Zato jer je ona majka svih živih, kako kaže Sv. Pismo. Adam i Eva sjedinjeni

bračnom vezom i nakon što su istjerani iz raja, Poslanje da rađaju dječu nije im oduzeto. Eva će biti majka svih živih. Ona čuva Božji blagoslov. Lijepo to izriče Crkva u obredu vjenčanja kod blagoslova mladence kad moli: »Ovaj blagoslov nije opozvan ni kaznom za istočni grijeh, ni kaznom potopa...«

Kad je Eva prvi put donijela na svijet dijete, kliknula je: »Ja sam s Božjom pomoću dala na svijet čovjek!« To je poklik pobjede i zahvalnosti... Na žalost, taj je čovjek bio Kain. Kasnije će Eva roditi Abeia, Seta i drugu dječu. Plodnost, tako tajanstvena u svom fiziološkom tijeku, još je tajanstvenija u posljedicama, jer je grijeh neprestano nastoji iskriviti.

Ali sam će grijeh biti pobijeden. Na koncu povijesti svijeta naći će Božja riječ »Plodite se i množite« svoj pobjedni svršetak.

MISTERIJ PLODNOŠTI

Bilo je shvaćanja u prošlosti da se uloga majke u obitelji sastoji uglavnom u brzi za potomstvo, dok njezina vlastita sudbina, njezina intimnost s mužem ima biti po strani. Danas sve više prevladava mišljenje, a i Koncil to naglašava, da ta dva cilja bračnoga života idu uporedo, i da djeca moraju biti plod te intimnosti. Ipak nemojmo misliti da Crkva danas, kad više negoli prije naglašava bračnu intimnost i sreću, zabacuje ono prijašnje gledanje na brak, naime, da je on u prvom redu ustanovljen od Boga za množenje ljudskog roda. Jedino dijete može predstavljati zreli plod intimnosti i uzajamne nježnosti bračnih drugova. To se dobro vidi također iz razgovora s mladim supružima. Kad dove riče o djetetu i njegovu dolasku na svijet, tad im glas uzdrhta, a lice poprini ozbiljan izgled. A i s potpunim pravom, jer tek u djetetu njihova intimnost, kako god u sebi savšena, nalazi svoju svrhu i opravdanje. Jedino po djetetu postaju roditelji stvaraoци, pomoćnici samoga Stvoritelja i njegovi promicatelji u izvođenju povijesti Spasenja.

Sakramenat ženidbe otkriva svjetu posve nove, dosad nepoznate vidike. Supruzi ne sudjeluju samo u planu stvaranja ovoga svijeta, već i u planu Otkupljenja. Krasno predstavlje svadbene mise u doba Clovisa izražava to dostojanstvo ovim riječima: »Uistinu je dostojno i pravedno da tebe - hvalimo... Bože vječni, koji si ustanovio ženidbenu vezu... da bi plodnost ženidbe two-

jih svetih na zemlji umnožila sinove posinjenja na nebū. I tako po tvojoj providnosti i milosti ti postižeš u neizrecivoj svojoj mudrosti i divno množenje ljudskoga roda i širenje tvoje preporodene Crkve.«

Tu se kaže: »napučiti nebo Božjim izabranicima, Božjim posincima.« To ćemo lako shvatiti ako se sjetimo da sva ljudska bića nisu samo stvorena na Božju sliku, već su ujedno i otkupljena.

Krist je na krizu preporodio svekoliko čovječanstvo i rodio Crkvu. Na ljudima je da stalno daruju Božu novu stvorove, koji su svi unaprijed otkupljeni. Koja je onda dužnost roditelja pod tim otkupiteljskim vidikom ako ne ta: »napučiti nebo Božjim izabranicima«, žarko željeti da bude što više onih koji će jednoga dana uživati u Očevoj i Sinovljevoj slavi. Da se točnije izrazimo: žudit za tim da umnože braču Isusovu, »prvorodenog među ljudima«.

Dakako da taj misterij rađanja, pored intimnosti zaručnika te njihova međusobnog zalaganja i davanja, traži zbog pokvarene, sebične ljudske naravi mnogo Božje milosti. Zato Crkva i blagoslovuje samo onaj brak kojem je podijelila sakramenat ženidbe. A ako zaručnici prime sakramenat ženidbe, time primaju i posvetnu milost i snagu ljubavi Kristove, kojom je on ljubio svoju zaručnicu — Crkvu.

DIJETE —

dar bračne ljubavi

Veselje i užitak zbog tjelesnog jedinstva, kako god ono bilo živo, ipak je vrlo kratka vijeka, no njegova nagrada, koja je mnogo dulja, jest dijete — budući čovjek.

Dijete je izvor ljubavi i radosti, ono je nadopuna ljubavi, s njim dolazi punina ljubavi. Dobro netko reže da čovjek treba sam imati djece kako bi shvatio i doživio sreću oca i majke. Integrati se s bebom, gledati njezin prvi smješak, njezin prvi korak — sve to može izgledati smiješno i načinom onome koji za to ne zna. Uz dječji smješak roditelji zaboravljaju nevolje i briže života, jer njihov život ima smisla, ne izgleda im prazan. Djeca su njihov ponos.

Dijete je živa i ovjekovječena ljubav roditelja, ono je plod ljubavi. Brak bez djece nešto je nedovršeno, jabuka bez ploda, vrt bez cvijeća, kavez bez ptice, ljeto bez sunca, zalaz sunca bez nade. Normalna bračna ljubav zahtijeva dijete. Ljubav u dvoje ubrzno se osuši.

U svjetlu kršćanske nauke dostojanstvo bračnog života doslje svoj vrhunac. Kršćanski roditelji dobro znaju da Bog stvara dušu njihova djeteta, a oni daju tijelo. Tako postaju suradnici samoga Boga u stvaranju ljudskog bića: oni su SUSTVORITELJI. Tu Božja stvaralačka volja ovši ovisi o stvaralačkoj odluci supruga. Jedino je Bog sam na početku svijeta stvorio prvog čovjeka. Kasnije ga stvara uvijek u suradnji s njim samim. Nije li to onda nešto užvišeno! I zapamtimo dobro da je za kršćanske supruge dijete koje se rada — vječnost koja započinje (jer ima razum i besmrtnu dušu). Roditeljsko će se djelo ljubavi nastaviti kroz svu vječnost. Premda ih smrt rastavlja, vječnost ih opet ujedinjuje.

Dijete ujedinjuje karaktere muža i žene. Ono npr. ima nos kao njegov o-

tac, oči kao njegova majka. Svojeglavovo kao njegov otac i dobrožudno kao njegova majka. Ukratko: u njemu kao da su dvije osobe sjedinjene u jednu. Kako da onda roditelji ne dožive veliku radost i nagradu pred tom živom slikom međusobne ljubavi! Ljubedj svoje dijete, otac i majka ljube svoj dar, ljubo same sebe. Dijete usavršuje ljubav supruga, jača njihovu vezu. Ono je živa slika, predstava uzajamne ljubavi oca i majke. Ono daje roditeljima ponos što su mogli sudjelovati u stvarateljskom činu samog Stvoritelja.

Djeca osiguravaju razvitak bračnog života; ona su u isti mali rezultat i uzrok ljubavi. Neki su svojim roditeljima i zaувijek ih nastavljaju u karakternim oznakama.

Djeca upotpunjaju čovjeka, uzdiju njegovo dostoianstvo i odgovaraju njegoj potrebi za stvaranjem.

Djeca upotpunjaju ženu. Pogledajte te žene od trideset godina, majke s dvoje troje ili četvero djece ... kako su se skladno razvile, kako su im tijela zdrava i harmonična! Ljepše su i dotjeranje nego! djevojke. Rad hormona za vrijeme trudnoće povoljno je djelovanju na njihov organizam.

Zelja za djecom u periodi prije začeća samo još pojačava bračnu vjernost. Očekivati dijete, znači produžljivati stanje harmonije i sredenosti i kod muža i kod žene. To je posve pravilno, jer osjećaji i čuvstva utječu na tijelo, kao što i stanje tijela utječe na duh.

Djeca u obitelji su cilj života za kojim se zajednički teži, ona su najsigurnija veza i garancija jedinstva. Velika je radost imati djece, ali i briga — toga ne treba tajiti. No treba dodati da tu muku i bol osjećaju i oni supruzi koji nemaju djece, samo u još gorem obliku.

Covjek s većim žarom radi kad ima djecu. Istina, brige se množe ali i radost. Nije mu dosadno. A dosada čovjeka više ubije od bilo kakovih brišga. To se osobito opaža u poodmakloj dobi. Tada se vidi koliko veselja pruža roditeljima prisutnost njihove djece. Nema se kad stariti kad čovjek ima djecu. Supruzi lakše jedan drugome opraštaju nedostatke zbog primjera koji moraju pružiti djeци. I na koncu, dječa štite i brane svoje roditelje. Poznato nam je da su toliki muževi odustali od svojih budalaština samo za ljubav svoje djece. I dobro je bilo.

Oni koji misle da će naći sreću bez djece, žive u zabludi koju će prekasno upoznati. Bez sumnje, ima brakova koji bez svoje krivnje ne mogu imati djece, ali si zato posvoje tude djece, ili na koji drugi način iskažu svo-

ju očinsku i majčinsku ljubav. I oni su sretni.

Nasuprot tim sretnim obiteljima postali su nam toliki brakovi koji su nesretni, potišteni, razjedlinjeni, a sve zbog uzdržavanja od djece. To se osobito osjeća u predvečerje života. Nostalgija za mladim, odbijenim ili pobačenim životima ne da se učim smiriti. O, da su ti supruzi znali ...!

O, da su to znali roditelji onog jedinca ili jedinice, roditelji jednog jedinog djeteta, u kojeg su postavili svu nadu! Sjećam se dobro kako je jednom na veoma potresan način neuravnoteženi sin spočitnuo svojim roditeljima zašto su ga lišili braće i sestara.

Bračna ljubav po svojoj naravi vodi prema djetetu. Ako supruzi poštuju tu narav i Božje zapovijedi, onda u svakom porodu gledaju nagradu za svoju ljubav i predanje.

Velika radost u davanju života

Rodenje prvog djeteta označuje velik datum u životu mладога bračнога para. Supruzi nisu više само suputnici ni drugovi. Oni su od sada otac i majka. Njihov se brak pretvorio u obitelj.

Otkriće, ili »učenje« očinstva i majčinstva ostvaruje se svaki dan, prema mjeri kako dijete raste i razvija se. Svako novo rođenje donosi nove odgovornosti, ali i nove radošti. To nam kažu neke obitelji. Neki od bračnih drugova nisu dugo u braku. Drugi su opet već dugi niz godina vezani bračnom vezom. No svi nam govore o radosti što su je osjećali kad god su davali na svijet nov život.

BILO JE TO JACE OD...

Zena je po prirodi usmjerena prema obitelji, napose majčinstvu. Konkretno kod mene: Prve mjesecce bračka nismo željeli odmah dijete, budući da ja nisam još bila završila studij. Isprva sam bila zadovoljna, a onda se postepeno u meni budio strah da ja zapravo i ne mogu imati dijete. Bilo je to jače od racionalne ili svjesne želje da diplomiram, namjestim se i tek onda dobijem dijete. Razultat toga je bio da se začelo naše dijete. Nestalo je svake bojazni. S velikom smo radošću isčekivali njegov dolazak na svijet.

L. B.

OTADA JE PORASLA NASĀ LJUBAV

Koliku sam radost osjetila onog dana kad sam bila sigurna da pod mojim srcem prebiva dijete, još maleno i nepoznato biće, ali živo. Ono me je svaki dan sjećalo na prisutnost i ljubav moga muža. Bila sam mu zahvalna što mi je dao sigurnost da će jednoga dana moći postati majka. Često smo zajedno razgovarali o tom djetetu koje nam je bilo još nepoznato i u meni sakriveno. Za njega smo stvarali tisuću pianova.

Kao sve mlade žene i ja sam se pomalo bojala dana poroda, ali sam znala da će moj muž biti kraj mene da me hrabri i bodri. Sve je dobro prošlo. Nikada neću zaboraviti časa kad je Josip svojim plaćem dao prvi znak života, ni zahvalna pogleda muža kad sam mu na svojim rukama pokazala njegova sina.

Mi smo se sada upustili u veliku avanturu, u kakvu se upuštaju svi roditelji. Nemoguće nam se vratiti natrag. Za ovo dijete što smo ga željeli i koje je rođeno kao plod naše ljubavi, mi smo odgovorni za čitav život. Prema mjeri koliko ćemo otkrivati radosti očinstva i materinstva, mi ćemo sve više shvaćati tu odgovornost.

Dolazak našeg djeteta na svijet preobrazio nam je život. Naša je ljubav odjednom porasla, kao da je dobila novi zamah. Rođenje tog djeteta ostat će nam zauvijek utisnuto u srcu.

S. K.

NA TU SMO RADOST CEKALI DESET GODINA

Ja imam sina! To bih željela do-viknuti čitavom svijetu, jer na tu smo radost i sreću čekali deset godina. Deset godina bolnog iščekivanja! Deset godina, u kojima smo smiješak bilo kojeg tuđeg djeteta, pogled na lijepu koljevku u izlogu, susret sa ženom u blagoslovjenom stanju, osjećali kao ubod iglom. Moj muž je trpio zbog toga što sam ja trpjela. A ja sam sebe smatrala nenormalnom. Bilo je dana kad sam toliko bila uzbudena da sam u sebi vikala: »Zašto druge imaju, a ja nemam!«

Ima žena koje osjećaju neku vrstu stida zbog trudnoće. Ja sam bila tako ponosna da nisam dapače ni pokušala skrивati da sam u blagoslovjenom stanju. Osjećala sam se kao izmirena s čitavim svijetom, puna nade i najsmionijih želja za dijete koje će roditi.

Danas imam sina. Njegov dolazak na svijet rasvjetlio je moj život. Zahvaljujući njemu upoznala sam radosti majčinstva. Tu radost ne bih dala za sve blago ovoga svijeta.

Gospoda R.

SVAKO NOVO ROĐENJE BILO JE ZA NAS CUDO

Za dva tjedna moja će mi žena pokloniti novo dijete: četvrti u sedam godina braka. S gangućem promatram njezin otežani lik, natečene noge, rjezino teško kretanje. Mnogoput joj se činilo, kad sam prema njoj bio ispunjen nježnošću i zahvalnošću, da je smatram izobličenom i ružnom. Čovjek se stidi kad ga žena teško shvaća.

Koliko želim da je napokon ugledam oslobođenu od tog teškog te-reta. Prije svega zato što je dijete već tako veliko da joj ga je teško nositi. No i zbog nestrpljivosti. Hoće li biti dječak ili djevojčica? Kako

će izgledati? Hoće li imati plave oči kao Marija, ili crne kao Mladen? Sada, kad se približava dan poroda-ja, mi smo isto tako nestrpljivi kao i onda dok smo očekivali rođenje našeg prvorodenca Franje.

Još se dobro sjećam Franjinu do-laska na svijet. Žena je brojila dane. A kad je on bio tu, nisam se mogao nadiviti finoći njegovih crta lica. Moja je žena bila ponosna, ali i malo zavidna. Srce je žene-majke uvijek zagonetno. Franju smo primili s toliko radosti i spremnosti da se više ne bi moglo ni pomisliti. A ipak kad se rodila Marija, tako smo bili zbumjeni da nismo znali koga više volimo. Isto je tako bilo i s Mladenom. Rođenje svakog od naše djece bilo je za nas novo čudo. Nijedno nije slično drugome ni po fizičkim ni po moralnim osobinama. Začuđeni smo kad vidimo da se od istog oca i majke mogu roditi tako različita djeca kao što su naša.

M. P.

MI NIKAD NECEMO BITI BOGATI, ALI NISTA NE ZALIMO

Možda je s moje strane smiješno, ali se više ne usudim onako otvoreno pohvaliti kao prije: »Imam osmero djece!« Bojim se, naime, go tovo spontanog odgovora svoga su-govornika: »Žalim vašu ženu! Ona se nikad ne može odmoriti ni zavljati...«

Ipak držim da nisam sebičnjak u odnosu prema svojoj ženi. Ima već dvadeset godina otkako smo u bra-ku, i ja sam te godine proveo u te-škome radu želeći bez prestanka da poboljšam naš obiteljski položaj. Moja se žena, čijim se odlikama kao domaćice neprestano divim, nikad nije žalila na svoju sudbinu. Jasno je da ona nema vremena stajati pred izlozima ili pričati bez kraja i konca s prijateljicama i susjedama. Njezini su dani posve ispunjeni. Često mora žrtvovati i dio noći. I ja, kad se vratim s posla, posvećujem dobar dio slobodna vremena da joj pomognem u kućnim poslovima. Kad bismo radili društje, ona ne bi mogla zadovoljiti svojim dužno-stima.

Nekoliko godina nismo izlazili za-jedno na šetnju ili u pohode jer ni-smo imali korne povjeriti djecu. Sa-da, kad nam je to moguće — ima-mo dvije odrasle kćeri od 16 i 18 godina — činimo to rijetko, jer nemamo za to novaca. Ne možemo si mnogo toga priuštiti. Prošlo je do-sta vremena dok sam mogao ženi pokloniti stroj za pranje rublja.

Zivimo jednostavno, pače siroma-šno. Ali ne čeznemo za bogatstvom, jer su naše pravo bogatstvo djeca. Kroz ovih dvadeset godina zajednič-ko-ga života nisu nam nedostajale brige, ali smo uviјek bili okruženi mladošću, smijehom i pjesmom. Ni-kad nismo imali dvorkinju, već ka-ko su nam djeca rasla, tako smo ih učili da pomažu u kućnim poslovi-

ma. Danas im je to posve naravno. Stan nam je star i nije dosta pro-stran, no ipak je svatko u njemu našao kutić za sebe.

Još je daleko od toga da bi naša roditeljska zadaća bila dovršena. Bit će još teških časova, ali se pouzdajemo u Božju dobrotu. Nikada nismo požalili što imamo osmero djece.

M. V.

NEKA SE SMIJU — RADOSTI NAM NE MOGU POMUTITI

Imamo četvero djece, a peto je na putu. Mnogi nam se podsmjeju i nazivaju nas pogrđnim imenima. Stan nam je dosta tjesan. Iza drugog djeteta pokušali smo naći drugi, ali svuda bismo čuli istu pjesmu: »Imate li djece?« I vrata bi se redom zatvarala. Pomirili smo se sa starim. Za treće dijete bilo je strahovite borbe. Dolazili »prijatelji« i nagovarali nas: »Gdje vam je pamet! Jeste li ludi! U ovo doba, toliko toga. Kako ćete s tim na kraj? Riješite se toga na vrijeme. To svi pametni čine. Ta niste valjda... To ne stoji puno, a riješit ćete se mnogih briga. Ako nemate baš novca, mi ćemo vam pomoći.«

Ja sam već počela kolebatи. Tada je energično ustao moj muž: »Ne-ćete ih vi hraniti! Mi smo obećali dragome Bogu da ćemo primiti sva-ko dijete koje nam pošalje!«

Prezreli su nas i otišli. A mi smo radosna srca primili ne samo te treće dijete, već i četvrti, i s istom radošću očekujemo peto. Siromašni smo, imademo puno briga, ali smo zadovoljni. Moja susjeda ima samo jedno, i uviјek se tuži kako ne može s njim na kraj. Nema gotovo da-na, a da se ne čuje u njihovoj kući vika i svada. I kod nas bude teških časova, ali sve to prođe. Premda nam djeca zadaju brige, ipak je ra-dost zbog njih mnogo veća.

S. R.

KOLIKO DJECE?

Na to pitanje nije tako jednostavno odgovoriti. Mnogo toga dolazi u obzir. Predpostavimo da supruzi žele svim srcem djecu, da ih zdravlje dobro služi i da im materijalne prilike to dopuštaju. Tada neka ne budu kao oni koji samo gledaju i čekaju da se namjeste kako treba, jer čovjek se neće nikada dobro smjestiti i snaći u životu. Prije svega neka se ne ograniče samo na jedno dijete, jer je i djetetu teško kad je samo, mukar mu ne znam što pružili. Neka se ne ograniče ni na dvoje, jer iako nisu jedinci ipak nisu daleko od toga.

Treba voditi računa i o društvenim potrebama pojedine zemlje i naroda, koji sutra neće moći živjeti bez rođene djece. Prirodno je da neka obitelj želi imati puno djece. Stoga se, tamo gdje je to moguće, ne bi smjelo stati prije četvrtog djeteta. Ima, naime, neženja, ima neplodnih obitelji, bolesti unište dosta dječjih života . . . Četvero djece je statistički minimum ispod kojega stradava piramida dobi u narodu: bude previše staraca, a premalo radnih mladih ljudi.

Moramo se obazirati i na potrebe nebeskog kraljevstva. Djeca su budući stanovnici neba. Uzdržavanje od djece u kršćanskim brakovima dovelo bi u pitanje ne samo Božje kraljevstvo već i svećenički, redovnički i misijski apostolat na čitavom svijetu. Jedino će djeca iz naših kršćanskih obitelji omogućiti varenje Evanđelja.

Treba uzeti u obzir materijalno i ekonomsko stanje obitelji, premda tu praksa pokazuje da siromašniji imaju više djece nego bogati. Roditelji su dužni uzeti odgovornost za toliko djece koliko će ih moći dolično odgojiti. Ne smiju svojoj djeci željeti omogućiti toliki komfor, koji bi bio na štetu drugoj mogućoj djeći, koja bi se mogla roditi i podići na noge da se smanjio onaj raskošan izdatak na nekoliko njih. Kršćanski bi bilo da jedan dio svojih briga i nastojanja oko budućnosti djece prepuste Božjoj providnosti i snalažljivosti djece u budućem zvanju. Lijepo je da se roditelji pobrinu u neku ruku i za budućnost svoje djece, ali ne tako kao da bi ih htjeli očuvati i zaštititi od svih mogućih potencijalnih nepogoda.

Majčinstvo povoljno utječe na fizički i psihički razvitak žene. Žena, kako reče poznati francuski ginekolog Pinard, postiže zrelu fizičku puninu tek iza rođenja trećeg dijeteta. Maternica koja ne rada dječu, stvara (fibrome – vlakanca) razne infekcije od kojih boluju mnoge žene koje su bez djece. Po očinstvu i majčinstvu usavršuje se čuvstveni život muža i žene. Udata žena koja ne postaje nikada majkom, osfat će na neki način za cijeli život osakaćena, nedovršena i nezadovoljna.

Svi ti nabrojeni faktori igraju veliku ulogu kad se odlučuje o broju djece u obitelji. No ima i drugih faktora na koje treba također dobro pripaziti. U prvom redu na zdravlje žene.

Majčinstvo je redovito korisno ženskom organizmu osim nekih rizika pri samom rađanju. Katkad, tako u rijetkim slučajevima, ako se ono smanji na minimum zna povući za sobom ozbiljne posljedice za majku: to osobito važi za anemične, sušičave i na srce bolesne žene.

S druge opet strane preučestale trudnoće zamaraju ženu, osobito onda ako sama mora voditi sve kućne poslove, kao što je to često slučaj. Ne valja ni prevelik razmak između pojedine djece. Cini se da su dvije godine dobra i prokušana norma. Tada se i djeca normalnije razvijaju i ugodnije zabavljaju. Odgoj se kreće u neprekinitutom »lancu«. Sve ide samo od sebe, reče nedavno neka majka sa šestero djece.

Prema tome kod odlučivanja broja djece u pojedinoj obitelji treba se obazirati i voditi računa o svim faktorima i elementima: fizičkim, moralnim, zdravstvenim, individualnim, društvenim, vjerskim..., a povrh svega treba računati na Božju providnost i njenu nepredvidivu pomoć i zaštitu.

Sigurno je moralni i društveni prekršaj pod raznim izlikama odvise ograničavati porode kao npr: »nikad se ne zna...«, »treba biti razborit«, »moramo osigurati budućnost« i sl. Budućnost je neizvjesna: takva je njezinu narav. I stoga doista svako dijete znači rizik... Ali i ne primiti dijete znači također rizik. Treba znati riskirati. No riskirati traži odvažnosti. Očekivati četvrtu, petu il... dijete kad čovjek već pošteno šteže kais, to je pravi rizik koji traži hrabrosti. Ali i isplati se. Dijete će nam toliko pružiti veselja, koliko smo nade i rizika postavili u nj.

Zdrave i brojne obitelji

— SNAGA NARODA

Svaki porod u obitelji od osobitog je i nezamjenjivog društvenog značenja. Život i rast naroda prije svega ovisi o tome da li ima zdrave, intelektualno i moralno sposobne ljudi. Da nacija ne živi od bolesnih i nakaznih ljudi, to je svakome jasno. Istina je da bolesnici mogu svoju tjelesnu slabost nadoknaditi moralnim vrlinama, ali ipak i dalje vrijedi da narod ne živi od bolesnih nego od zdravih i sposobnih ljudi. A da bi imao sposobne i zrele ljudi, potrebno je da ima najprije zdrave i plodne obitelji s brojnom djecom, koju će roditelji podizati fizički radanjem i duhovnim odgajanjem.

Možemo čisto matematički izračunati kako će brzo propasti onaj narod koji sistematski odbija radanje djece.

Pretpostavimo da je neki narod u određenom času svog razvitka onako masovno prihvatio gesto da uopće ne želi raditi dječu, ili da će imati samo jedno dijete, ili u najgorem slučaju dvoje: dječaka i djevojčiku, da kod toga ne uzimamo u obzir česte slučajevne neplodnosti i druge anomalije, tad si možemo vjerno predočiti kako će se brzo taj narod smanjivati i očito propadati.

Zamislimo da je narod 1940. godine imao 1,800.000 obitelji sposobnih za rada. Jedna trećina od tih obitelji ne želi uopće djeteta, druga želi samo jedno, dok ostala trećina prihvaca dvoje. Sto će biti za nekoliko godina? Uzmimo pretpostavku da ima na početku 1,800.000 djece, od kojih je, recimo 900.000 mladića, a 900.000 djevojaka.

U 1965. godini (uzevši sve najbolje perspektive) tih će 900.000 mladića i 900.000 djevojaka sklopiti 900.000 brakova. Pretpostavimo da će i ti mlađi zaštićnici imati isto mišljenje kao i njihovi roditelji. Tada će jedna trećina od tih mlađih brakova biti sasvim bez djece, druga će imati jedno dijete, znači svega 300.000 ljudi, a ostala trećina svega dvoje. Novorodenih će ukupno biti 900.000. Od njih (uzevši najpovoljnije okolnosti) neka je 450.000 mladića, a 450.000 djevojaka.

U 1990. godini oni će osnovati 450.000 novih obitelji, od kojih opet jedna trećina, znači 150.000 brakova, neće imati nijednog djeteta, druga trećina samo jedno, svega 150.000 djece, a ostala trećina dvoje. Sveukupno u 1990. godini roditi će se 450.000 novih stanovnika. Od tih neka je opet uz najbolje okolnosti 225.000 mladića i 225.000 djevojaka.

Sad je lako izračunati koeficijent smanjivanja. On iznosi polovicu stanovništva. Znači da će tih 225.000 novih brakova u 2015. godini, uz isti ritam rada, roditi 112.000 brakova u 2040. godini. Dakle, 1.800.000 obitelji iz 1940. godine smanjiti će se za sto godina na 112.000 obitelji. Tu čovjek ne mora biti velik matematičar i statističar da uoči ekonomsku, društvenu, financijsku i političku krizu, koje će prouzrokovati tako-

vo stanovište roditelja. Prema tome život nekog naroda doista ovisi o plodnosti bračne ljubavi i brojnih obitelji. Rađanje je djece od osobitog društvenog značenja.

OBITELJSKE ŠALE

— Kako ste mogli proživjeti u braku tolik niz godina bez većih nesporazuma sa ženom?

— Jednostavno! Na početku smo se našeg zajedničkog života dogovorili, da će u malim stvarima donositi odluke ona, a u velikima ja.

— Kako je to onda funkcioniralo?

— Savršeno! U trideset godina braka uvijek se naime radio o neznatnim stvarima.

— O Novoj godini došao poštar i predao pismo. Muž problijedio. Žena sva radoznala što je u pismu, reče mužu: »Znala sam da će tebe jednoga dana twoja korespondencija otkriti!«

— Ovaj puta otkrila je ona samo twoje narudžbe kod krojača! reče nemoćno muž.

A što ćemo mi, koji ne možemo imati djece?

Brak bez djece: na dijete moraju čekati dugi niz godina, ili ga neće nikada dočekati. Rijetko se govori o takvim brakovima, a ipak oni veoma teško podnose taj svoj položaj. Koji je smisao njihove kušnje? Da li su osuđeni na osamljenost, ili su pozvani da izvrše neko drugo poslanje?

MI NIKAD NEĆEMO UPOZNATI RADOST PROVODA SMIJEŠKA

U braku smo već 12 godina. Čitavto to vrijeme uzalud smo čekali dijete. Koliko se je patnje nagomilalo tokom tih godina!

Kad su nas drugi obaviješćivali o svojoj radosti, još smo bolnije osjećali osamljenost. Iste osjećaje pobuduje nam i ono, kada urolo nespretno izraženo, sažaljenje onih koji poznaju našu dramu i žele nas utješiti. Mnogi nas drže za onakove koji su se »snašli«. Duboko nas ranjava i stav nekih kršćana koji nas smatraju odvratnim ručundnjama.

Ali najteže nam je kad pomislimo na godine koje su minule i da nikad nećemo na svojim rukama držati dijete. Kako bi bilo od naše krvi i našeg tijela, da nikada nećemo upoznati njegov prvi smješak, njegov pogled pun divljenja na Božić pred borom, njegovu ži-

vu prisutnost kraj nas. Svega se toga moramo odreći. To nam je nainjelo teških boli.

Sada se pitamo za budućnost. Mislimo da posvojimo koje dijete, ali se kolebamo. Osjećamo da je o tome potrebito temeljito razmislići.

Gospoda L.

TO SU DOISTA NAŠA DJECA

Dvije godine nakon vjenčanja moja se žena podvrgla teškoj operaciji, koja joj je zauvijek odnijela nadu u majčinstvo. Bio je to za nase težak udarac. Držao sam neko vrijeme da se moja žena neće nikada od njega oporaviti.

Ali zatim, malo po malo, ona je ponovo zadobila živčanu ravnotežu te smo ozbiljno mogli misliti na to da posvojimo koje dijete. Prijene gošto smo se odlučili na posvojenje, pitali smo za savjet. Jedni su nas hrabri, a drugi oduračali. I sami smo dobro znali da je to velik rizik. No, zar se ne preuzima sličan rizik kad čovjek odluči da će donijeti na svijet vlastito dijete?! Kako možemo znati što će biti u budućnosti? Napokon smo se odlučili, i nikad nismo požalili.

Mi smo sretni, jer nemamo u svojoj obitelji samo jedno dijete, nego čak troje. Kažem da smo sret-

ni, jer se, naime, dogada da ima manje djece za posvojenje nego obitelji koje bi željele da ih posvoje. I mi smo morali dugo čekati da povećamo svoju obitelj.

Naše troje djece znade da im oni koje zovu roditeljima, nisu dali život. Sve do sada oni nisu pokazali da zbog toga trpe. Kazali smo im to dosta rano, jer smatramo da odgoj mora biti temeljen na istini.

Jasno je da poteškoće ne manjakaju. Mi ne znamo ništa o prošlosti svoje djece. Također se mučimo da otkrijemo njihove sklonosti. Ali kako je to uzbudljiva zadataća da ih otkrijemo i razvijemo!

POSLANJE BRAKOVA BEZ DJECE

Izričita veza Božja započinje s Abrahamom. S njim je prvim Bog sklopio savez. No Abraham i njegova žena Sara nisu imali djece.

Sv. Luka započinje svoje Evangelje govoreći nam o Zahariji i Elizabeti: »Oboje je bilo pravedno pred Bogom i vjerno su vršili sve zapovijedi Gospodnje. Ali oni nisu imali djece. Elizabeta je bila nerotkinja i oboje je poodmaklo u dobi.«

Ta dva bračna para: Abraham i Sara, Zaharija i Elizabeta, konačno će dobiti dijete. Oba će djeteta odigrati veliku ulogu u povijesti Božjega naroda. Prvi na početku Starog Zavjeta, drugi na početku Novog Zavjeta. Njihova nam povijest pokazuje da tjelesna neplodnost nije ni strama ni odbačenje. Naime, Abraham su i Sara, Zaharija i Elizabeta bili ljubljeni od Boga i izabrani od njega da surađuju u povijesti spasenja.

»Ja nemam mame,
a tako bih je rado
htio imati!«

NEPLODNOST JE KUŠNJA

Neplodonost je bolna kušnja koju čovjek teško prima. I u njoj se ne snalazi preko noći. Cesto treba dugo vremena da se pomiri s tom sudbinom. Tako je bilo kod Abrahama i Sare, tako sa Zaharijom i Elizabetom. Oni nisu mogli shvatiti zašto nisu imali djece.

I današnji su brakovi bez djece suočeni s istom tajnom. No mogu biti uvjereni da ih Bog ljubi i da oni imaju izvršiti u svome životu kakovo veliko poslanje.

Ipak nije to najveća kušnja. Sjetimo se tolikih mladića i djevojaka koji zbog bolesti moraju i protiv svoje volje odustati od osnivanja vlastite obitelji. Bračni drugovi koji ne mogu imati djece imaju barem tu radost da su povezani sakramentom ženidbe. »Nisam li ti ja više nego deset sinova!« rekao je Elkana svojoj ženi Ani, koja je bila nerotkinja.

I TO JE BOŽJI POZIV

Baš oni bračni drugovi koji ne-maju djece, imaju više slobodnog vremena da pomognu onima koji trpe, ili kojima je općenito potrebna pomoć. Ako je Bog dopustio njihovu tjelesnu neplodonost, to je bez sumnje stoga što ih je htio imati na raspolažanje za drugu zadaću. Neki bračni parovi bez djece posvetiše se misijama. Brak bez djece može pomoći obitelji brata ili sestre, primajući često k se-

bi njihovu djecu. Mogu k svom stolu primati one koje nikad nitko ne poziva. Mnogo radosti mogu unijeti u život djece bez roditelja, ako ih posvoje.

Obiteljsko je ognjište mjesto sastanka i okupljanja. Kao što vatra širi oko sebe toplinu, tako je i obiteljsko ognjište određeno da donese toplinu ljubavi onima koji su osamljeni. Zato i brak bez djece može naći svoje poslanje grijući obiteljskom toplinom druge.

Oči vjere gledaju u svakom djetetu dar Božji, zalog Božanske ljubavi, kapelicu Duha svetoga.

kard. Faulhaber

Crkva i ograničenje poroda

Za Crkvu je brak prije svega *ustanova u službi života*. Stupajući u brak, zaručnici primaju od Božja zadaću da nastave djelo stvaranja prenošenjem života.

Ipak Crkva ne traži rađanje djece pod svaku cijenu. Ona ne zahtijeva od bračnih drugova da imaju što više djece, već onoliko koliko ih mogu normalno othraniti i odgojiti, učiniti od njih prave ljude koji će biti sutra od koristi svome narodu i Crkvi. Stoga katolička Crkva priznaje zakonitost *regulacije rađanja*. Priznaje supruzima pravo da prorijede ili ograniče broj djece kada zato imaju ozbiljne razloge: zdravstveno stanje žene ili djeteta koje se rada, nedostatni prihodi, teški stambeni uvjeti, nemogućnost da većem broju djece daju doličan kršćanski odgoj, ravnoteža u obitelji... U nekim slučajevima to pravo može postati i dužnost. Crkva pušta da svaki bračni par sam snosi odgovornost o broju djece, ali traži od supruga da dobro promisle, da se posavjetuju i da ne ograničuju broj djece iz vlastite sebičnosti.

NEDOPUŠTENE METODE

Što se tiče ograničenja poroda, Crkva ne dopušta bilo koju metodu. Osuđuje sve umjetne postupke i metode kojima je svrha spričavanje začeća i uništavanje života. Za nju je to atentat protiv života, nešto nespojivo s Božjim zakonom, dostojanstvom čovjeka i veličinom ljudske ljubavi.

Crkva osuđuje sva umjetna sredstva mehanička ili kemijska, koja imaju tu svrhu da zapriječe oplodnju. Ona su protuprirodna, jer tjelesni bračni odnos lišavaju njegovog normalnog rezultata — darovanja života. Crkva je zato osudila sve kontracepcijske metode:

jer ruši prirodni zakon što ga je Bog postavio,

jer su protivne dostojanstvu muža i žene,

jer su nespojive sa svetošću bračka koji je sakramenat,

jer izlažu velikim pogibeljima bračnu ljubav.

Crkva je osudila i svaku vrstu sterilizacije, kojima je svrha uništavanje spolnih stanica kod muža i žene. Muž i žena nisu gospodari svoga tijela, a još manje života. Oni nemaju pravo uništavati izvor života što ga nose u sebi.

Kao težak zločin osudila je Crkva svjesno prekidanje trudnoće, abortus-pobačaj. Život je Božji dar, i sam Bog je rekao: »NE UBIJ!«.

Sve se te protuprirodne metode kose s Božjim i ljudske savjeti zakonima, i ljudski bi ih rod trebao osuditi kao težak društveni zločin.

PRIRODNE METODE REGULIRANJA RADANJA

Crkva dopušta kao zakonite naravne metode ograničenja poroda: ili potpunu suzdržljivost ili periodičku suzdržljivost,

Potpuna suzdržljivost sastoji se u tome da se supruzi sporazumno odriču svakog spolnog odnosa na dulje ili kraće vrijeme. Periodička

suzdržljivost sastoji se u tome da supruzi iz ozbiljnih razloga imaju tjelesne odnose samo u vrijeme prirodne ženine neplodnosti. Kao prirodne metode mogu u tu svrhu poslužiti Ogino-Knausova i termička metoda. One se ne protivne naravi, jer se temelje na prirodnoj činjenici da žena nije svakog dana u mjesecu sposobna da zače. Supruzi koji iz valjanih osobnih razloga odluče da će imati bračni odnos samo u dane ženine neplodnosti, ne rade ništa protiv prirode. Oni se samo služe mogućnošću, što im je pruža priroda, da provode normalan bračni život, premda znaju da njihovo sjedinjenje neće donijeti ploda.

Crkva dopušta prirodni način ograničenja poroda, jer poštuje prirodu onakovu kakvu je Bog stvorio. Zato traži od supruga da znadu biti gospodari svoga spolnog nagona, da se uzajamno poštiju, a to ih malo po malo pomaže da rastu u kreposti bračne čistoće.

Da li je Zemlja premalena za čovjeka?

Prije tri stoljeća bilo je na zemlji 600 milijuna ljudi. Godine 1965. već ih je bilo tri milijarde i 200 milijuna, a do 2000. godine bit će ih oko šest milijardi. Nikada nije napučivanje zemlje bilo tako naglo kao danas. Svakog dana ima na zemlji 90.000 ljudi više. Ne idemo li prema tome da nam naskoro bude tjesno? Hoće li zemlja moći prehranjivati to brojno stanovništvo? Ne bi li možda bilo razborito da se dragovoljno ograniči broj poroda kako bi se u budućnosti izbjegla katastrofa?

Prvi je postavio pitanje ograničavanja poroda u svjetskim razmjerima engleski ekonomist 19. stoljeća Malthus. On je tvrdio da prihodi za uzdržavanje čovječanstva neće nikada rasti istim ritmom kao napučivanje svijeta. Bude li stanovništvo zemlje tako naglo raslo, osudeno je na smrt od gladi. U našim danima glad hara u mnogim krajevima svijeta. Zar Malthus onda nije imao pravo? Da li je zemlja, što je Bog stvoril, uistinu premalena za ljude?

Zemlja je dovoljno prostrana

JOS SU NEOBRADENI GOLEMI PROSTORI. Na našem planetu ima još beskrajnih prostora koji su neobradeni. Tako u Južnoj Americi, u Centralnoj Africi, a napose u Aziji. Mnogi krajevi, do jučer pusti, postali su gostoljubivi, ili će to uskoro postati. No još smo daleko od toga da se stane. Još preostaju golemi prostori koje treba osvojiti i obraditi.

TEHNICARI OSLOBADAJU NOVE POVRSINE. Zahvaljujući tehničkom napretku, čovjek ne samo da osvaja nove prostore, već i osvojeno tlo bolje iskorištava. Bolje metode obrade tla omogućuju daleko veći prinos žita nego dosada. U Sjedinjenim Državama obrada zemljista toliko je uznapredovala da je trebalo smanjiti površine određene za poljoprivrednu. Tako se oslobođaju novi prostori koji će se moći upotrijebiti u druge svrhe. To što je danas učinjeno u

SAD bit će sutra moguće i u drugim zemljama.

KAD NAS BUDE 100 MILIJARDI... Na zemlji ne manjka prostora. Još nismo pred časom da jedni drugima »gazimo po nogama«. Ekonomičti nam tvrde: Kad nas bude 100 milijardi još ćemo se osjećati udobno.

Zemlja ne oskudijeva sredstvima za život

Sva sredstva za prehranu, kojima danas raspolaže čovječanstvo, daleko nadilaze njegove neposredne potrebe. Dok se stanovništvo na zemlji poveća godišnje za 1,6%, izvori se hrane povećavaju za 4%.

MOZE SE PROIZVESTI DESET puta više nego sada. Iskustvo nam pokazuje da u zemljama s vrlo razvijenom poljoprivredom tako nagle raste proizvodnja da nadilazi potrebe pučanstva. Tako je u SAD, Kanadi, Australiji i Holandiji. Tako će sutra biti u svim državama Europe i Japanu koji je veoma napućen (250 stanovnika na kvadratni km.). Stručnjaci drže da se poljoprivredna proizvodnja u svijetu već sada može podeseterostručiti. Kad bi sve zemlje na našem planetu, kažu isti stručnjaci, obradivale tako intenzivno tlo kao što to čini Nizozemska, mogle bi se podmiriti potrebe za 28 milijardi ljudi, a dapače i za 90 milijardi kad bi prehrana bila organizirana na podlozi žita.

DALEKO SMO OD TOGA DA ISCRIMO SVA BOGATSTVA. Daleko smo od toga da iscrpimo sva bogatstva što nam ih nudi zemlja. Iskorištena je samo jedna osmina površine Zemlje sposobne i moguće za

obradu. U samoj Etiopiji ima 72 milijuna hektara neiskorištene, a vrlo plodne zemlje. Mora i oceani gotovo su netaknuti, a predstavljaju beskrajni rezervoar za prehranu. Zauzimaju tri četvrtine našeg globusa, sadržavaju neiscrpive izvore hrane, a izvlačimo iz njih manje od 1%.

NOVI IZVORI ZA SUTRA. Počinju se iskoristavati novi, do jučer još poseve nepoznati, izvori hrane. Švicari, Amerikanci i Japanci počeli su proizvoditi raznu sintetičku hranu, koja je veoma hranjiva i lako se proizvodi. Posljednja po datumu je »klorela«, koju sada ispituju Japanci. Radi se o jednoj zelenoj algi koja, hranjena kvascem, sadrži šest puta više proteina nego riža, trideset puta više vitamina C nego špinat. Japanski su učenjaci dapače izračunali da će klorela, zasađena uz put u duljini od 8 km., proizvesti dosta proteina za 80 milijuna ljudi. Sve te nove vrste hrane velika su nadsa za ljude sutrašnjice.

OTVARAJU SE NOVA RADILISTI. Na čitavom svijetu tisuće učenjaka i tehničara rade na krčenju, isušivanju ili natapanju zemlje. Drugi rade oko povećanja produktivnosti i kvalitete, a treći opet traže nove izvore prehrane. Uspjelo je prilagoditi klimi dosta povrća i žitarica u krajevima oko Sjevernog pola, gdje je do sada vladala pustoš.

Zemlji ne manjkaju izvori prehrane. Ona može hraniti daleko brojnije pučanstvo nego što je ovo današnje od tri milijarde. To nam tvrde mnogi specijalisti svjetske ekonomije.

U Evropi dolazi na kvadratni km 85 stanovnika, a u Aziji 59. Ta dva

kontinenta najgušće su naseljena. Amerika i Rusija imaju samo 9 stanovnika po kvadratnom km, Afrika 8, Oceanija dva.

Zemlja nije prenapučena

EVROPI NEDOSTAJE RADNA SNAGA. Sto se neka zemlja više razvija to joj je potrebitije brojno i aktivno pučanstvo.

Francuska je koncentrirala svoju poljoprivrednu i tako oslobođila 300.000 radnika koji su se mogli prebaciti na druge poslove. Unatoč tome nedostaje joj radna snaga i zato poziva strane radnike (Talijane, Španjolce, Portugalce, Sjeveroafrikanke).

Zapadna Njemačka primila je iz rata 12 milijuna izbjeglica. Svejedno mora uvoziti radnu snagu. Preko 400.000 stranih radnika (Belgijanaca, Talijana, Hrvata, Grka i drugih) radi u njezinim tvornicama.

Nizozemska koja vodi rekord u napućenosti (340 stanovnika na kvadratni km), izgubila je svoje kolonije i primila Nizozemce vraćene iz Indonezije, i još joj nedostaje radna snaga.

Italija je sama počela zadržavati svoje pučanstvo unutar granica.

Rusija želi imati što prije sto milijuna stanovnika više nego išto ima sada.

SLICNO JE U AZIJI I AFRICI. Istu pojavu susrećemo i izvan Evro-

pe, u svim razvijenim zemljama kao i u onima koje su na putu naglog razvijanja.

U KINI hvataju besplosličare da ih upotrijebi u poljima i tvornicama.

Japan je najgušće naseljena azijska zemlja. Kroz duge je godine ograničavao rast svoga stanovništva. Danas poziva Koreance da zadovolji potrebe svoje industrije.

U Afričkim zemljama koje se nagle razvijaju kao Gana i Obala Slovne Kosti bore se za radnu snagu iz Gornje Volte.

Drama nerazvijenih zemalja Azije i Latinske Amerike nije u prenapućenosti nego u masi nepismenih, nedostatu kvalificirane radne snage, što koči sav razvitak. Drama današnje Afrike jest u premaloj napućenosti koja također zaustavlja razvitak.

Da se iskoriste silna bogatstva zemlje potrebni su milijuni sposobnih i izobraženih ljudi. Zemlja je daleko od toga da bude prenapučena. Planiranje rađanja nikad ne bi smjelo obuhvatiti svjetske raznjere — kažu ekonomisti.

Uzmemo li još u obzir sva ona sredstva što se dnevno troše na oružanje i vođenje ratova, na sva-kovrsna iživljavanja nedostojna ljudske osobe, na lijekove i liječenje onih žena koje ne žele djece itd, onda je besmisleno svako strahovanje o prenapućenosti zemlje i smrći ljudskog roda od gladi.

Razgovaramo

... PROSVIJETLI PAMET ...

Glasnik mnogo piše o majkama. Odobravam to i usuđujem se kao otac, na žalost bez djece, napisati nekoliko riječi o tom pitanju.

Ima dosta kršćana koji misle da je brak samo za to da čovjek udovoljava tjelesnim nagonima. Kad je riječ o braku, vjerojatno se tada smije nešto reći i o Božjoj zapovijedi: rastite i množite se! Poznato je da se u 90% brakova djeca uistinu i radaju. Na žalost, kod nas često samo po jedno, a većinom po dvoje. Roditelji vele: teško je danas djecu odgojiti. A ja mislim, kad je riječ o odgoju, nije prvo i najvažnije pitanje koliko ima onih koje treba odgojiti, nego kakav je onaj koji odgaja.

Moj stariji brat koji živi ovdje u Zagrebu, ima jedanaestero žive djece, a nijedno dijete nije siromašno. Sva su mu djeca dobro odgojena i kao vjernici i kao ljudi.

No, raste broj roditelja koji ne žive po nikakvim zapovijedima, a najmanje po Božjim. Oni iz dana u dan postaju sve veći psovači, pijanice, kradljivci, lažljivci i razvratni-

Stanujem u Zagrebu i kad zaželite možete doći k meni; ne na razgovor, jer ja sam još malen. Znam reći samo »mama« i »tata«. Ali sklopiti ruke i uzdignuti pogled prema nebu to mogu i znam jer me to već naučile moji roditelji.

vaš Dubravko
(na 1. rodendan)

ci, pa misle da čine veliku uslugu Bogu i narodu, kad odgajaju samo dva psovača, samo dvije pijanice, samo dva kradljivca, samo dva lažljivca, samo dva razvratnika, umjesto njih šest ili sedam. Istina, na taj način broj pojedinih ništarija jest sve manji, ali narod kao cjelina, sve više postaje: narod psovača i pijanica...

Dragi roditelji! Spas našega naroda nije u tome da smanjujemo broj djece, nego u tome da popravljamo sebe. Podignimo svoje oči k nebu i recimo: »Gospodine, Bože, prosvijetli pamet nama roditeljima da upoznamo Tvoju svetu volju, da je vršimo, pa tako i djecu svoju odgojimo!

M. G. — Z.

„...BEZ SVADE I BEZ...“

Odgojena sam od dobrih roditelja. Udaljala sam se u 17. godini života, god. 1922. Sad sam u šezdesetoj! Bogu hvala, rodila sam jedanaestero djece; 7 sinova i 4 kćerke. Svi su mi živi i zdravi. Svaki ima svoj zanat i sposobni su za svaki rad. Do danas ostali su i dobri vjernici, poštuju nas roditelje i sve starije od sebe. Desetero moje djece već živi u kršćanskom braku, a najmladi još je momak. 22 su mu godine, lijepo me sluša, ide u crkvu i voli propovijedi. Za vrijeme svetih misija (od 27. XI do 11. XII — 1966.) svi smo se ispo-vijedili i evo svaki dan primamo sv. Pricaest. Kod kuće nas je još samo pet, i dobro se slažemo.

Moj suprug ide svake nedjelje na sv. Misu i prima sv. Pricaest. Ja, koliko mogu. U životu sam imala velikih poteškoća, ali sam uvijek bila strpljiva. Molila sam se Bogu za zdravlje djece, da im da dobru pamet i kako rastu u dobi, da tako rastu i u milosti, i u mudrosti i kod Boga i kod ljudi.

Bog je i nama roditeljima dao zdravlja i milosti po zagovoru naše nebeske Majke, pa smo mogli sve neprilike života podnosići bez svađe i bez ikakva grijeha.

Hvala Bogu, nijedno dijete ne psuje, a ima ih kojekuda. Jedni žive u gradu (Osijek, Beograd), a drugi na selu. Imam već sedamnaest unuka. Svi me željno očekuju. Odgodila sam posjete da mogu dolaziti na misiske propovijedi. Za mene su nenadoknadive, jer veliko je pitanje hoće li doživjeti slijedeće misije!

Veliku sreću i užitak nalazim u čitanju Glasnika Srca Isusova i Marijina. Često zazivam Sreću Isusovo da utješi moje srce, kad je potišteno.

Hvaljen Isus i Marija!

D. R. — Zlatar

„...ILI MI ŽIVOT NEMA SMISLA...“

Od ranih godina pa sve do danas — sada mi je nepunih 18 godina — jedina mi je želja da postanem prava kršćanska majka da imam svoju djecu da ih vodim u crkvu i odgojim za dragoga Boga. Ta me želja svu prožima.

Poznam dosta djevojaka koje osjećaju isto što i ja ali im nikako nije moguće da tu svoju životnu želju kršćanski otvere.

Znam i mnoge starije osobe kojima je organizam već uvenuo pa sada žale i tuguju što za vremena nisu postale majke.

Što ako tako bude i sa mnom?! Plašim se i strahujem na takvu pomisao! Iz duše mi izbjiga odlučan zaključak: ili ću biti majka s vlastitom djecom, ili mi život nema smisla!

Puno me to muči, pa molim odgovor!

M. B. — D.

Odgovaramo Vam kratko: Život vam nije besmislen i promašen, makar nikada ne postala majka s vlastitom djećom, ako ipak uspijete u sebi odgajiti kršćansko materinsko srce, koje traži i nalazi načina da ljubi, odgaja i usrećuje djecu, bez obzira čija su!

Djeca su takovoj ženi zahvalna kao pravoj majci, iako im nije rođena mati!

Ima dosta žena koje su prave majke, makar nemaju vlastite djece — a ima priličan broj žena koje imaju vlastite djece, ali nisu majke!

Križ u velikom srcu

Gledam ga i ne vjerujem. Došao je u svoju župu. Sest godina ga nisam vidio, baš toliko koliko godina je svećenik.

— Da prodemo nekuda? pitao sam.

Pristao je. Pošli smo na groblje. Nije bilo čudno što smo obojica istovremeno odabrali da idemo tam. Rado se sjecam izgađenih staza među grobima, kojima smo nekad prilazili. Uvijek smo tražili novi grob, koji još nismo vidjeli. A groblje je bilo malo, i svaki drveni križ bio nam je poznat. Kao danas ga se sjećam, kako mi je pričao da bi bio najsjretniji na svijetu, da može naći grob svojega oca i majke.

Ubili su ih. On je bio još malen. Najstarija sestra imala je petnaest godina. S njome bilo ih je jedanaestero. Ona im je bila majkom. I zvali su je toplo po imenu kao majku. Zvala se Marija. Ona nije bila »druga majka«. Ne, druga je uvijek mačeva. A Marija je bila

jednostavno majka svojoj braći i sestrama.

Svake ih je nedjelje vodila u crkvu. Svi oko nje ispred oltara sv. Križa. Vodila ih je tamo držeti svoju najmlađu sestricu na rukama. Ostali su stajali natrsnuti oko nje i gledali nju i Onoga na križu, koji je »sodeo« njihovu mamu i tatu. Tako im je ona rekla i oni su joj vjerovali, jer su znali da Marija uvijek sve zna. Držali su se uvijek oko nje i bojali se ljudi. Bojali su se i onih koji su svaki dan dolazili k njima da im pomognu novcem i darovima. Dobri su ljudi prepoznali Krista u ovih jedanaest sirotiča. Prepoznali su ga siromašna, žedna, gladna, neodjevena. Otvorili su svoja srca i bili su velikodušni. Bili su spremni da prime djece u svoje kuće, ali Marija ih nije dala. Djeca su to osjetila i zato su se bojala ljudi. Ona je ostala s njima i oni nisu smjeli osjetiti da su sirotiči.

Marija je našla zaposlenje. Radila je po kućama i uz darove ljudi podizala iz podline u godinu jednog za drugim svoju braću i sestre.

Kad joj je bilo najteže, došla je sama u crkvu. Stala je pred onaj križ na oltaru i plakala. Gledala je u lik raspetog Krista i molila. I njezina priznana pojava bila je molitva. — Najednom se pročuo plač u njihovoj kući. Marija je morala u bolnicu, TBCI. I ona se toga bojala, ne radi sebe, nego radi svojih. Zamolio su ju da njezina sestra koja je bila pred udalom.

Kad se Marija vratila iz bolnice, sestre više nije bilo u kući. Udalja se i otišla u drugi grad. Iza nje jedan za drugim dvojica braće odošle u vojsku. Boljelo ju je što odlaze od kuće. Otako se vratila kao da više nije našla one svoje sistrovi. Ponarali su.

Jednom je došao Franjo pred nju. Molio je dopuštenje i blagoslov da kreće u Zagreb. Želi postati svećenik. Marija ga je pogledala, poljubila u čelo i pozvala da podese s njom. Isli su ulicom bez riječi. Vjetar je nemilosrdno vijao između dva slabašna lika koja se probijaju kao da prkose vjetru ... životu!

Došli su u crkvu pred oltar sa drvenom križem na kojem je visio Onaj koji je »odveo« njihove roditelje.

— Sjećaš li se, Franjo, kad sam vas vodila pred ovaj oltar? Htjela sam da ga zavolite! Htjela sam da vam on budete utjeha, onda kada ste gladni, jer i On je bio gladan; da vas tješi kad trpite zimu, i da se ne žalostite kad ste rastući davali jedan drugome kaputić, jer je i On bio siromašan. Htjela sam da znate gdje su naši roditelji, da ne mislite da su u tuđini, i da će se vratiti. Ne, vi ste znali da su oni kod Njega i da se neće vratiti, nego ćemo mi poći k njima ako budemo dobri. Franjo danas kao da se kida moje srce od sreće i bola istovremeno. Uvijek sam molila Isusa da bude s nama, a danas kad je odabrao tebe, osjećam, da želi u tebi biti među nama!

Suze joj prekinuće riječi a ruke čvrsto stisnuće malu glavu svoga brata znače.

Godine su prolazile. Svi su otišli od kuće. Zivjela je siromašno, radeći da se prehrani. Svakim danom bivala je sve tužnija, jer braća i sestre otišavali od kuće, otišli su i od Boga. Sve riječi su joj pisali. Sve rijede počivali. Nije se udala. Svoj je život žrtvovala za njih, a oni su je zaboravili.

Došao je dan Franjine Mlade Misne. Ona se veselila. Sto se više približavao taj dan, sve je bila radosnija, kao da zaboravlja na tužan život svoje braće i sestara. Franjo je došao kući iznenadu. Našao ju je na pragu kako sjedi i piše pismo. Neizreciva joj sreća proleti kroz lice, a Franjo je ostao tužan. Dobio je pismo od svoje braće u kojima ga molile, da ne bi u njihovom gradu imao Mladu Misu. Sramota da ljudi znaju da oni imaju brata popa. Kažu da će im smetati u službi i mole ga neka ih poštedi.

Imao je Mladu Misu u jednom gradiću kraj Zagreba. U crkvi je bilo mnogo svijeta. Među svijetom se tiskala i Marija. Ona je bila sretna jer je taj dan bio i Franjine radosti. Samo za vrijeme Mise čula je Marija, kako pita jedna žena drugu: »Zašto ovaj ima prvu Misu kod nas, zar on nema svoj dom?«

Mariju je teško nešto stezalo u grdu. Htjela je reći da ima, da je ona cijeli život radila, da on ima dom ... ali nije rekla ništa. Kasnije je skrivala suse da ne pomuti sreću svojega brata.

Od toga dana prošlo je šest godina. ... Franjo i ja dodosmo na groblje. Svi su nam krizevi bili poznati, samo je jedan bio nov. Bio je to križ njegove sestre Marije.

... Kad sam sutradan došao u sakristiju, oblačio se Franjo za Misu. Čuo sam kako je zamolio da služi Misu na oltaru svetoga Križa.

Josip Kropak

Elizabeta Gérin :

Božićna noć koja je izmijenila moj život

— Upravo je jedna božićna noć bila sudbonosna za cijeli moj život — govorio je mlad čovjek, koji je tek prevelio tridesetu godinu života.

Glas mu je bio tih, kao da dolazi iz daleka i kao da silom traži u dalekom kraju prošlosti onog mladića od 17 godina, enog mlađeg gimnazijalca, koji je prije 18 godina jedne večeri naučio vjerovati u božjeno čudo.

S velikom sam radoznašću slušala potresno pripovijedanje ...

Ne! Neću provesti Božić u Zavodu! Pismo je tu predma mnom ... Pismo moje majke. Čitam ga i čitam ... I uviđek me nešto zapeče u srcu.

— Dragi moj Petre ... Oprosti što ćeš se zbog ovog pisma malo ražalostiti. Nećemo te moći primiti u kuću za božićne praznike. Ivan je upravo neочекivano odlučio da ćemo otici na Kanarske otoke. Odlazimo na sam Badnjak. Tetka Magda te radošno čeka, ali samo iza 27. prosinca. Obavijestila sam tvoga upravitelja da te zadrži u zavodu. Ne žalosti se, dragi moj! Shvati nas, i bit ćemo ti oboje osobito zahvalni ...

Ivan ... Ivan ... sve samo za njega. Već je četiri mjeseca muž moje mame. Moj je tata nastradao u brdima kada sam još bio malen, pa ga se gotovo i ne sjećam. Kad sam čuo da će se majka ponovo udati, bio sam zadovoljan, i ako o tome nisam mnogo razmislio. Poznavao sam Ivana kao poduzetnog i energičnog čovjeka. I zato nije sam ga.

Ah nikada nisam pomislio da bi mi on mogao ukrasti majčinu ljubav. Onda ovo pismo ... Kako sam se samo

veselio ovim božićnim praznicima u troje. Oni su to vrlo dobro znali. Pa ipak ... Gade mi se ...

Nije li mama pokvarila meni radost? Pokvariti će i ja njoj. Neću provesti Božić u Zavodu. Vidjet ćemo hoće li se onda usuditi otici na Kanarske otoke. Pobjeći će i nitko neće znati gdje sam ...

23. prosinca. U velikoj buci i veselju nitko nije zapazio da sam nestao iz zavoda prije nekoliko sati. Probio sam se do ograde koja okružuje dvorište, a onda, kad je pao prvi sumrak, hitro preskočio i bio na ulici.

Kamo sada? Možda na kolodvor? Odmah će me pronaći. Preko njiva? Opatit će mi tragove u snijegu koji je jučer napadao. Na sreću putevi su bili slobodni. Mislim da me nitko neće tražiti na stazama koje vode uzduž rijeke.

Hodam velikim koracima bijesno i poblednosno. Čini mi se kao da letim na krilima. Idem na kraj svijeta. I tako nekoliko sati. A onda odlučim ići kroz polje i stići u R. mali gradic gdje me sigurno neće zapaziti.

Noć, grane koje puknetu, svr me po-malo straši. Smakasao sam. Već je bilo 4 sata ujutro kada sam se mrtav od umora zavalio u nekom poljskom sjeniku. Mislio sam na mamu i njenu tjeskobu. Mislim na svog očeva i njegov bijes. Bila mi je ta pornisa tako draža, premda sam se osjećao strašno nesretan i napušten.

Probudila me hladnoća. Nije bilo druge nego ponovo na put. U 8 sati stigrem na kolodvor u R. Mnogo mladića i djevojaka mojih godina čekali su prvi vlak za Pariz. Nitko me tu ne poznaje.

Pridem blagajni i odjednom zaustavim dah ... Dvije novčanice od 100 franaka, koje mi je mama poslala za praznike, nestale su. Uzrujan prevrćem džepove. Nema više niti novčanika. Više ne mogu natrag. A možda me već traže. Neka ... Zelim ih uzmimiriti ... Nisu drugo zaslužili ...

S dvije novčanice od 10 franaka, što su mi preostale ne mogu se prehranjivati dva, tri dana. Putovat ću auto-stopom. Sutra ću već biti dosta daleko od zavoda, pa mogu mirne duše zaustaviti vozila. A do tle treba pješačiti. Gledam na kartu i opet kroz njive.

Oko podne uzmem malo kruha i salame. Osjećao sam se kao izgubljen. Mama me sigurno već traži. Neće vallda otici na policiju, sigurno se boji skandala.

Nastavljam svoje pješačenje, iako sam promrzao od studeni. I slijedeću noć provest ću pod vedrim nebom. A onda?

U obližnjem selu malko se okrijeplim jakom kavom. Naći ću bar neku staru šupu za noćenje. I baš tada, u toj kavani, opazim kako me netko uporno promatra. Podignem oči. Za řankom je stajao konobar i gledao me. Pored njega, na jednom stoliću, nalazile su se novline. Na naslovnoj stranici stajala je neka fotografija s velikim natpisom: »Traži se ...«

Konobar gleda časkom u mene, čas-kom u novline. I kao da se već na nešto odlučuje. U taj trenutak otvore se vrata i ulaze dvojica trijajući ruke. Ustanem što sam mogao bezbriznije i izdem.

Vani stanem trčati. Brojne misli sudarale su mi se u glavi. A tako! Mama je ipak prešla preko svih obzira i zatražila pomoć od štampe. Nek se samo žalosti. Osjetit ću se ja još više. Zašto mora voliti više svoga muža od mene?

Vjetar je bio sve jači. Noć se već o-davnja spustila. Strašno sam umoran. Moram se negdje skloniti.

U blizini neke veće kuće nađoh na jednu šupu. To je sigurno privatno vla-

sništvo. Svejedno. Približavam se i upravo da ću otvoriti vrata, kad se na me svali bijesni lavež psa. Ogroman vučjak skoči prema meni. Nikad se nisam bojao psa. Ali ovaj je bio strašan. Ostao sam kao ukopan ...

— Garov, budi miran ...

Cujem mlad i veselo glas. Neko sitno stvorenje iskrse u mraku. Bila je to djevojka, nešto mlađa od mene, ogrnuta velikim smedim kaputom. Nije se preplašila, niti iznenadila.

— Sretni ste što me Garov sluša. Inače bi vas zgradio za vrat.

Ne voli on skitnice ...

Nisam skitnica ...

Ona je bezbrizno siegnula ramenima. Rukom je držala lanac oko vrata psu i čudno me promatrala.

Kroz oblake koji su se natjerivali nehom odjednom se pojavi mjesec. Tada sam ugledao lijepo lice plavokos: djevojke s dugačkom razbarušenom kosom. Gledala me je s nepovjerenjem.

Zubi su mi evokotali od studeni. Zamolio sam je:

— Mogu li ovdje prespavati?

Ona je jedan časak razmišljala.

— Ovdje ćete se smrznuti. Dodite ovamo.

Išao sam ponizno za njom. Svejedno gdje ... samo da se mogu odmoriti.

Kada smo prolazili pokraj jednog osvjetljelog prozora, ona stavi prst na usta. Iza kuće nalazila se mala potleušica nalik na spremište.

— Evo! Ovdje je sve puno oruđa za naše vrtove. Ipak ćete naći malo mesta. Djed mi većeras neće izlaziti. Bit će stalno kod bake. Cujete li žamor, ne mojte se uplašiti. To se čuje sve što se u kući govori ...

Upravo htjede otici, kad mi se zagleda u lice:

— Recite mi zašto ste došli ovamo?

Njene su oči bile tako čiste i bistre da nisam mogao šutjeti. Nešto se neочекivano budilo u meni. I ja sam sasvim tihom promrmljao:

— Ne voli me mama.

Na njenom licu pokaza se izraz čudenja.

— Sto, imate mamu i ne voli vas? Kako je to moguće? ... Čujte, otpočinite za koji trenutak. Ja ću se brzo vratiti ...

Na povratku, pas je bio uvijek uz nju, u ruci je nosila zdjelicu juhe, kruha, lijepi komad kolača i jedan veliki smedi pokrivač. Požudno se bacim na jelo kao nesretnik koji umire od gladi. Ona je bila uvijek ozbiljna.

Kad sam se malo okrijepio, činilo mi se kao da mi njezin miran i prirodan pogled nešto prigovara. Bilo mi je neugodno pa sam je nekako osorno upitao:

— Zašto ste mi donijeli sve ovo?

Ona se začudi:

— Ta Božić je... Ne mogu dopustiti da vam u ovoj božjoj noći bude hladno i da budete gladni... Isus je došao na zemlju da u svakom srcu budе viša toplina i više sreće...

Istina, Božić je, pomislih u sebi. Ja sam na to skoro i zaboravio.

Bila sam malo prije žalosna. Zato sam izašla van s Garovom da baka ne opazi kako mi je teško. Prošle godine nisam bila ovdje. Bila sam u Brazilu s tatom, māmom. Ivicom i Jasnom... Ja sam se razbolila i morala sam radi klijme natrag u Francusku.

Umukne za trenutak. A onda opet nastavi:

— Čudno je to... Da bakica nije povrijedila nogu, mi bismo već otišli na ponočku i vi ne biste mogli ući. Imate sreću...

I ne misleći što govorim ponovio sam njezine riječi:

— Doista imao sam sreću!

— Ali zašto ste ostavili mamu? Tko bi mamu ostavio!

Odjednom osjetim potrebu da joj sve kažem. Siguran sam da će me ona razumjeti. Ali to nisam mogao. Nešto me stezalo u grlu:

— Eto vidite, ne voli me mama.

Ona sjedne na jednu cjepanicu, a vučjak do nje. I mahne glavom:

— Nije istina... Vi ne volite svoju mamu. Da je volite, bili biste zadovoljni što je ona sretna.

Začuđeno je pogledam i slegnem ramenima.

— Svakako to više nije važno. Ja sam joj učinio mnogo zla. Ona mi neće nikada oprostiti. Nikada. A niti ja njoj...

— Sigurno?

— Ja ne vjerujem u čudesu.

— Božić je i u njega morate vjerovati.

Ustade i ostavi me sama. Zatvorim vrata. Zgurim se u pokrivač, ali nikako nisam mogao zaspati. Neprestano su mi se vrtile po glavi riječi:

— Vi ne volite mamu...

Cujem korake s one strane zida. Netko kašiće. Otvaram radio. Moja dobročiniteljica i njezin djeda slušaju malo muzike. Slušam divne božične pjesme punе radosti i nade. Ipak moja je misao daleko: kod mame. Ah, da je samo ona ovdje! Čudo? Da. Samo ja u čudo ne vjerujem.

Završava se program narodnih božičnih pjesama. Kratka stanka, a onda jedna bitna obavijest:

— Molimo onoga koj pronade Petru S. da o tome obavijesti mjesnu policiju. Neka ostavi svoju adresu radi nagrade koja će mu odmah biti dostavljena.

Zatim je slijedio moj lični opis. Nakon toga kratki i uzbudljivi glas koji bi prepoznao i na kraj svijeta:

— Petre, dragi moj Petre, ako me čuješ dodri i provest ćemo Božić zajedno. Nismo otputovali, i mi te oboje radostno očekujemo... Vrati se, dragi moj sine.

Petar S. umukne. Tu divnu priču jest sam je doživio i ispričao. U njeziniem zrelom, muškom pogledu vidim nježno osmijeh. I završi posve tiho i nježno:

— Te sam božične noći doživio da je ljubav nešto mnogo veće i mnogo lijepše nego što sam mislio... Draga, sjećaš li se?

Okrene se svojoj ženi. I ja sam je gledala. U rukama je držala najmlađe dijete. Ona, ozbiljna! bistrih očiju. Ona plavokosa djevojka s dugačkom razbarušenom kosom koja je jedne božične večeri pred 18 godina svom dobrotom donijela mir nezadovoljnog i ogorčenom mladiću.

Zarko Brzić

Blagdan 11. veljače

GOSPI LURDSKOJ

Bernardica, djeva mala,
U šumi je drva brala,
Čudno svjetlo opazila
Pa se jako preplašila.
Uze križić od krunice,
Poljubi ga, prekriži se;
Kad se malo razabrala,
Premu svjetlu pogledala,
Pećinu je opazila
U kojoj je svjetlost bila.
Ide bliže vidjet što je,
Na veliko čudo svoje
Opatila u pećini
Lijepu ženu u bjelini.
Tako lijepa, tako mila
Kakvu nije još vidjela;
Zvijezdama je okružena,
Zlatnom krunom okrunjena,
Krunica joj o rukama,
Modrim pasom opasana,
Pod nogama cvate ruža;
Bernardici ruku pruža.
Stajala je samo malo,
I najednoč je nestalo.
Bernardica, djeva mala,
Od žalosti zaplakala
Sto se tako brzo skrila
Ova žena tako mila.
I ponese drva kući
Žalosna i tugujući.
Iduć putem govorila
U pećini što ё' vidjela,
Mnogi ljudi vjerovaše,
Mnogi joj se narugaše.
Kad je zora zabilatala,
Uranila djeva mala,
Pa požuri do pećine,
Moli Boga sa visine,
Da bi opet opazila
Onu ženu što se skrila.
Mnogi narod s njom je bio,

Do pećine nju pratio.
Kod pećine kleče doli,
Prekriži se i pomoli,
Te zapali svoju svijeću
I doživi opet sreću:
Dragu Gospu ugledala
Za kojom je uzdisala;
Puna sjaja i miline
Spustila se sred pećine.
Tiho reče Bernardici,
Svojoj dragoj miljenici:
»Bernardice, draga moja,
Ja ću biti majka twoja.
Ti ćeš sa mnom sretna biti,
Sretnom ću te učiniti,
Ali ne na svijetu tome,
Već u raju nebeskome.“
Kad to čula djeva mala,
Kao anđel izgledala.
Tad zapita Bernardica,
Marijina miljenica:
»O Gospojo, dobro moje,
Kaži meni ime svoje.
Kaži meni ime slatko
Jer me za njeg pita svatko.“
Tada se je Gospa mila
Samo malo nasmiješila.
Svete oči diže gori
Bernardici progovori:
»Bez grijeha sam ja začeta –
Isusova majka sveta.
Moj je Sinak odlučio
Da bi narod uništio,
Jer mu počast ne davaju,
Već ga psuju i vrijeđaju.
Ti sad idi, i poteci,
I narodu svome reci
Nek krunicu mole svetu
Da nestane zla u svijetu.
Nek pokoru ljudi čine
Za sve svoje opačine.

*Tu nek ljudi crkvu prave,
Nek dolaze da me slave.
Sa prstima malim svojim,
Ispred mene gdje ja stojim,
Raščepkaj tud zemljicu,
Naći ćeš na vodicu.
Pa se umij, i napij se,
Na izvor okrije pi se.
To će biti čudna voda
Za potrebe mog naroda.
Tada se je Gospa mila
S Bernardicom oprostila.
Bernardica, djeva mala,
Dragu Gospu poslušala,
Ljudima je govorila
Što je Gospa poručila.
To su ljudi razumjeli
Te tu crkvu sagradili.
Sa svih strana svijet dolazi,*

*Dragu Gospu obilazi.
Ona dijeli pomoć svima
Koji zašto molit ima.
Grješnici se tude kaju,
Bezbožnici obraćaju,
Bolesnici ozdravljaju,
Očajnici ufuju se,
A žalosni raduju se;
Tuda narod pjeva cio;
Zdravo budi, o Marijo!
Zdravo budi, o Djevice,
Svih kršćana pomoćnice!
Na sve vijeke moli za nas,
Na čas smrti dodji po nas!
Sveto Trojstvo da hvalimo,
Tebe, Majko, da slavimo,
S anđelima da pjevamo,
Vječnu radost uživamo.*

Stipo Sišmanović, Andrijeveci

Misija nakana

Crkva u Vietnamu

Zadnjih je nekoliko godina pažnja svjetske javnosti usredotočena na Vietnam. Strašan rat koji tamo bješni; kosi u tisućama ljudske živote i prijeti da se proširi na čitav azijski kontinent ili da čak prouzroči sukob svjetskih razmijera. Ogradivši se od svake politike pogledat ćemo kako stoje s katoličkom Crkvom u toj zemlji ljudske tragedije.

Crkva u Vietnamu zbog dogadaja zadnjih desetak godina može se promatrati s tri vidika: Katolici u Sjevernom Vietnamu, katolici u srednjem i Južnom Vietnamu, i napokon vietnamski izbjeglice. Crkva u Viet-

namu broji milijun i po vjernika te 1500 svećenika Vietnamaca, kojima valja pribrojiti 200 stranih svećenika francuskih i kanadskih misionara.

Nakon što su mnogi od g. 1945—55, kad se vodio poznati rat u Indokini, i kad je ta zemlja prestala biti francuska kolonija te podijeljena na Sjeverni i Južni Vietnam, Laos i Kambodžu, pobegli iz Sjevernog u Južni Vietnam, Crkva je u Sjevernom Vietnamu izgubila gotovo sve svoje svećeničke pripravnike, gotovo sve redovnike, sve svoje zavode i penzionate, te dvije trećine klera.

Od tog je prošlo gotovo desetljeće i po, a da se položaj nije mnogo izmjenio. Ipak je ponovno uspostavljena biskupska hijerarhija te se broj biskupa nešto i povećao.

Katolika u Sjevernom Vietnamu ima otrlike 300.000. O njihovoj sudbini dolazi veoma malo vijesti. Biskupi nisu dobili dopuštenje da dodu na II vatikanski sabor. Crkva je u svojoj djelatnosti sputana zapreka-ma svake vrste.

U Južnom Vietnamu gdje ima i mnogo izbjeglica sa sjevera katolici na svoj način provode prilično dubok religiozni život. Putnik koji prolazi tom zemljom, može vidjeti kako se u podne na glas zvona mnogi seljaci zaustavljaju po njivama, križaju i mole Andeo Gospodnji. Mnogi se opet zbog toga istoga zaustavljaju po cestama i putevima. Ima mnogo pobožnih djela i običaja koji prožimaju kršćanski život i dane vietnamskog katoličkog seljaka, a isto tako i građanima. Rijeka pobožnih vjernika ne prestaje opsjeđati katedralu u Saigonu ili crkvu otaca redemptorista. U radne dane svaka obitelj odašilje kojega svog člana da je zastupa na sv. Misi, koja je obično veoma rano. Nedjeljom ta misa traje puna dva sata, jer se prije nje vrši pouka u katekizmu, a zatim mnoštvo molitava na razne nakane. Vjera i čini pobožnosti tako duboko prožimlju dušu Vietnamesaca i daju joj smisao za Boga, život i smrt, da si mi zapadnjaci to jedva možemo predstaviti.

Za vietnamskog katolika smrt je dio života, procvat i svršetak dozrijevanja. Zato vietnamski vjernici toliko misle na mrtve, slave njihovu uspomenu te imaju kao neki neprestani Dušni dan. Značajno je također za vietmanske katolike da provode uzoran obiteljski život. Moral je

na visini, preljub gotovo nepoznata stvar, osim u velikim gradovima. Kao u prvoj Crkvi, i kod njih je vrlo razvijen zajednički život, smisao za zajednicu, međusobno pomaganje. U selima su obitelji veoma povezane te jedne drugima pomažu u vršenju kršćanskih dužnosti.

Sve te prednosti i kreposti pomažu izgrađivati moralno jake ličnosti. To se naročito osjeća kod mladeži koja je puna optimizma i odlučnosti. Oni žele ostati pod svaku cijenu katolici i vjernici te se opiru svakoj najezdi materijalizma. Mogli bismo reći da ta mladež idealno shvaća i proživiljava svoju vjeru i spremna je za nju sve žrtvovati, pa i život.

God. 1957. Crkva u Južnom Vietnamu proživiljavala je prilično tešku krizu. Tada je bilo dovršeno učlanjivanje brojnih katoličkih izbjeglica sa sjevera u redove južnovietnamske Crkve. Bio je to težak i mučan posao. Uz pripomoć lokalnih vlasti svećenici su se brinuli za duhovno i materijalno dobro izbjeglica, nastojeći ih što prije uklopiti u redoviti život u novoj sredini. Kopijut je to išlo teško. Bilo je i zbrke, ali je uspjelo.

Unatoč nekim slabostima katolici imaju stvarniji smisao za državu od budista, koji su u većini. Kad je došlo do poznatog vietnamskog rata u kojem su budisti kao nacionalna većina sve više počeli dizati glavu, katolici se bez buke dadoše i u teškim ratnim prilikama na rješavanje mučnih problema, na organiziranje svojih biskupija, osnivanje sjemeništa, uređivanje školstva i vjerske nastave. Već godine 1958. katolici su u potpunom miru s državom, pa je ona sudjelovala u velikim marijanskim svečanostima prigodom 100 godišnjice lurdskih ukazanja.

Katolička Crkva u Vietnamu živi od mučeničke krvi. Među njihovim bližim predima ima ništa manje nego 80.000 mučenika, a svojim životom i konstruktivnim radom Katolička Crkva uhapspreduje život čitave nacije. Možemo bez pretjerivanja također reći da žrtve, svetost i vjera

vietnamske Crkve daju sveopćoj Crkvi tajanstveni kvasac energije i dobra primjera, koji im daje pravo, te i unutar univerzalne Crkve mogu kazati, da su po broju doduše u manjini, no njihov doprinos i značenje nije neznatno.

Josip Antolović D. I.

ZELIMO DA NAS GLASNIK BUDE OBITELJSKI LIST I DA BUDE SVOJIM STIVOM STO BLIŽE ZIVOTU, STVARNIM OBITELJSKIM ZADACIMA I PROBLEMIMA. MOLIMO STOGA ONE KOJI NAM U TOM MOGU POMOCI SVOJIM ZAPAŽANJIMA, PRIMJEDBAMA, PITANJIMA, SURADNJOM, DA NAŠ LIST BUDE OD STO VEĆE DUHOVNE KORISTI U CUVANJU I FORMIRANJU ZDRAVIH I BROJNIH OBITELJI.

— TEMA SLIJEDECEG BROJA: GRIJEH RAZARA OBITELJI

ZA ČLANKE NA STRANI 47-69.

Upotrijebljena literatura: Cl. Duval — Aumont: *Les problèmes de la naissance au foyer*; Schelsky: *Die skeptische Generation; La fécondité du foyer, Fêtes et Saisons*, N 169.

NOVE KNJIGE

Uskoro izlazi iz štampe jedno od najboljih djela poznatog Fulton Sheena s naslovom »HIMNA ŽIVOTA«, a podnaslovom »UPOZNAJ SAVRSENOG STRANCA SAMOG SEBE«. Cijena 9 ND. Narudžbe slati na adresu: Rkt. župni ured: Osijek, B. Adžije 1.

Marijan Radanović: »PUT, ISTINA I ŽIVOT« uvod u kršćanski nauk za odrasle. Kratak pregled kršćanske nauke: vjerske istine, sakramenti za duževno jačanje i posvećenje; te zapovjedi i pravila za život. Izdalo Književno društvo sv. Jeronima, Zagreb, Trg kralja Tomislava 21. Cijena 120 st. d.

Obavijest uprave: Molimo preplatnike da pošalju preplatu za ovu godinu, a povjerenike da redovito plaćaju glasnik. Ima još uvijek starih dugova koji u znatnoj mjeri otežavaju rad. Molimo one kojih se to tiče da ispune svoju dužnost.

ZAHVALJUJU PRESV. SRCU ISUSOVU,
BEZGRJESENOM SRCU MARIJINU I SVE-
TIM ZASTITNICIMA

- Na uslikanoj molitvi i primljenoj milosti, E. B. B.
- Na velikoj milosti uz preporuku za zdravlje, N. D. Zagreb
- Za primljene milosti, K. M. Čilipi.
- Za primljene milosti, J. K. Viljevo.
- Kardinalu Stepincu, p. Leopoldu i sv. Judi Tadeju na bezbrojnim milostima, Ivan Jurković, Gerovo.
- Presv. Srcu Isusovu, Bezgrješnom srcu Marijini i M. B. Svetogorskoj, na svim darovima uz preporuku za budućnost, župnik i župljani Gerova, Tršća i Hriba.
- Na uslikanoj molbi i podijeljenim milostima uz preporuku, J. M. Mostl.
- Na primljenim milostima, Jurašković Matija, Jazabet.
- Majci Božjoj Lurdskoj i Presv. Srcu za primljene milosti, Niko Brbora, Ston.
- Na uspjejeli operaciji i na primljenim milostima, N. N. Št. Gradac.
- Za primljene milosti, Kata Vala, Sl. Požega.
- Za ozdravljenje noge svoga sina, Ante T. Murter.
- Za ozdravljenje, Sofija Adašević, Vašica.
- Presv. Srcu i Gospu od brze pomoći za primljene milosti, M. K. Petrovaradin.
- Srcu Isusovu i Majci Božjoj Bistričkoj na primljenim milostima, K. S. Kršić.
- Za sretan uspjeh operacije i za uspjeh djece u školi, S. Z. Čukavec.
- Na uslikanim molitvama, M. J. P.
- Na obilatim i mnogobrojnim milostima, Mara Vinojić, Bijeli Manastir.
- Na udijeljenim milostima, V. S. Knin.
- Za sretan porod i mnoge druge milosti, B. M. Rečica.
- Presv. Srcu i sv. Maloj Tereziji na primljenim milostima, K. S. Split.

- Za ozdravljenje sina, Đuro Zovkić, Trašnica.
- Za ozdravljenje noge sluzi Božjem Petru Barbariću, Ika Akrap, Split.
- Presv. Srcu Isusovu, Majci Božjoj i sv. Judi Tadeju na primljenim milostima, M. B. Prelog.
- Za sretan uspjeh operacije i za ostale milosti uz preporuku za budućnost, Anka Bakula, Dubrovnik.
- Za primljene milosti po zagovoru sluge Božjege Petra Barbarića, M. G. Strizajnoj.
- Za sretan uspjeh operacije, Margareteta Kluković, Brčevac.
- Za milost ozdravljenja, Kata Lovrićek, Novigrad Podravski.
- Na osobitom uslikanju, Franjo i Jelka Kuhić, Rakitnica.
- Majci Božjoj od brze pomoći, P. F. Dubrave.
- Za mnoge primljene milosti i dalje se preporučam sv. Josipu, J. C. Budrovci.
- Zahvaljujem Srcu Isusovu i Marijinu za sve milosti, Dragu Zalac, Dobrova.
- Na primljenim milostima, Marija Cvrtić, Golordoci.
- Na mnogim milostima, Marija Vinković, Bošnjaci.
- Na primljenim milostima, K. Hibika, Bučje.
- Za primljene milosti, S. J. Vukmanid.
- Za milosti duhovne i materijalne, Vinko Matosić, St. Topole.
- Za milosti ozdravljenja i kredenje braka u mojoj rodbini, M. Š. Daskalica.
- Za primljene milosti, Mandra Simara, Podr. Moslavina.
- Na primljenoj milosti Uzoritom kardinalu Stepincu, Stipo R.
- Na poboljšanom zdravlju od teške buđenice bolesti Gospa Sinjskoj, sv. Ante i dušama u čistištu Iva Vrdoljak, Bisko.
- Na primljenim milostima po zagovoru, Leopolda Mandića, T. M. Stari Žednik.
- Za uspjeh u školi i ozdravljenje sina, Mandra Lukacević, Miholjački Poreč.
- Za sretan izlaz iz smrtnice opasnosti sina i za ozdravljenje žene, Andrija i Josipa Jakobović, Brčko.
- Majci Božjoj od brze pomoći, A. L. Gorčina Jelenska.

NA OMOTU: CRKVA GOSPE OD MORA U PULI

S dopuštenjem crkvenih i redovničkih pogлавara izdaje:

Hrvatska pokrajina Družba Isusova — Zagreb 02-147, Palnotičeva ul. 31. — Odgovorni urednik o. Franjo Šipušić, Zagreb 02-147, Tel. 32-469. — Tisak: »Plamen«, Slavonski Brod, Omladinska ul. 26. — 1967. — List izlazi svakog mjeseca. Cijena pojedinačnog broja 1 ND. Bogoslovi i sjemeništari u skupnoj pretplati 0.70 ND. Godišnja pretplata za redovite pretplatnike 12 ND. Grupne pretplate od deset na više dobivaju deset posto popusta. Novac pretplate saljite poštanskim uputnicama; suradnju uredništvu Glasnika; rukopisi se ne vraćaju.

GLASNIK

SRCA ISUSOVA I MARIJINA

OZUJAK 1967.

ZAGREB — GODINA 58

CIJENA 1 ND

POSTARINA PLACENA U GOTOVU

GRIJEH RAZARA OBITELJSKA OGNJISTA — STR. 85 — 118

III

Sadržaj:

82	Prema najboljem Srcu (VI)
84	Dr. Marko Klaric
85	GRIJEH RAZARA OBITELJSKO OGNJISTE
86	Grijeh, Franjo Šipušić D. I.
89	Kušnje u obiteljima, Rudolf Brajčić D. I.
93	Moji me ne vole, Radogost Grafenauer D. I.
95	Nevjera
97	Križ u obitelji, Nedjeljko Travljanin
99	Strah od djeteta
100	Prekasno
105	»Lopovel«, Lisbet Burger
108	Molba majci, Msgr. Petar Pajić
112	Kad u bistro gledam oko, Stanko Weissgerber D. I.
114	Veliki neprijatelj, Franjo Pipinić
116	Tako je svršio Miško, Valent Miklobušec
119	Proslava u Pazinu, Ante Bogetić

NAKANA AM ZA OZUJAK

OPCA: DA POTPUNIJE SHVATIMO USKRSNA OTAJSTVA I DA PO NJIMA ZIVIMO.

MISIJSKA: DA SE MISIONARI SPREME ZA SVE POTREBE ŽIVOTA I DJELOVANJA

BOZANSKO SRCE ISUSOVО, PRIKAZUJEM TI PO BEZGRJESNOM SRCU MARIJINU SVE MOLITVE, DJEILA I TRPLJENJA OVOGA DANA U NAKNADU ZA NASE UVREDE I NA SVE ONE NAKANE NA KOJE SE TI NE-PRESTANO PRIKAZUJES NA OLTARU; OSOBITO TI IH PRIKAZUJEM ZA SVETУ CRKVУ, SVETOG OCA, I ZA SVE POTREBE KOJE SU PREPORUČENE ČLANOVIMA APOSTOLATA MOLITVE.

U tihu gorski vrt, na strašnu spreman smrt,
Krist uđe s četom prijatelja.
A kad osta sam, na hladni pade kam
Sav slomljen ljudskih zbog nedjela.

Strohote grijeha zlih iz ljudskih duša svih
Sad gleda kako na nj su pale.
Ko zgažen leži crv, kad probi znoj i krv,
Da paklu otme zolutale.

Oče, oprosti...

**Prema
najboljem
Srcu (VI)**

Zadnje se riječi sa usana onih koji umiru obično primaju i pamte s osobitim poštovanjem, kao neka sveta ostavština vrijedna spomena. Zadnje misili i nemamještene riječi pokojnika nerijetko su svetiće i dirljivije od samoga testamenta. Tako je Isus, kad je kao svećenik na oltaru dovršavao obred žrtve od vremena do vremena s križa prekidao svetu šutnju. Znamo za sedam uzdaha, sedam riječi koje nam otkrivaju zadnje osjećaje.

Stari pisci koji su i sami znali gledati muke razapinjanja pri povijedaju

da nije bilo za pogledati strašno beznađe i očaj onih koji su bili prikovani na križ. Dok blj još trajale priprave za razapinjanje, izricanje kazne, put do stratišta, neposredna priprava, osuđenici bi bili nekako rastrešeni, zabavljeni bukom i metežom pa i nisu imali vremena da misle na svoju sudbinu. Ali kad su ostali sami, prikovani na križ, ostavljeni između neba i zemlje, izvrnuti zlostavljanju i bijesu radoznale i goropadne svjetline, osjećajući u svim svojim udovima neizrecive bol, bez ikakve perspektive osim strašne smrti na kraju duge agonije, njihov se bes-

pomoćni bljes isparlavao u hulama, proklinjanju i kletvama.

Na dan Kristove smrti Kalvarija je pružala drugi prizor. Dostojanstven i miran kao na preslušavanju kod Kajfe, Heroda i Pilata, Isus šut. Uzalud veliki svećenici i književnici, ponosni na svoju pobjedu, brbljaju ne bi li se medusobno nekako opravdali: »Dругимa je pomogao, sebi ne može pomoći. Ako je mesija i kralj Izraelov, izabranik Svevljšnjega, Sin Božji, neka siđe s križa, pa ćemo mu vjerovati.« — Uzalud prolaznici, zavedeni od svojih svećenika, mašu glavama: »Ti koji razaraš Hram i za tri ga dana opet podižeš, spasi se! Ako si Sin Božji, siđi s križa.« — Isus šut! Nijedan prigovor, nikakav prijekor, ni traga plaču ili osvetnim željama. Prva riječ koja se čula bila je riječ praštanja: »Oče, oprosti im jer ne znaju što čine!« — Kao naš branitelj i posrednik On se poziva na Očevo milosrde, ističući ono što bi na neki način moglo umanjiti krvnju: »Oni ne znaju što čine!« — Ove riječi izrečene u takovim okolnostima i u prilog takovim zločincima, kao što su krvnići Isusovi pričinile su se stariim prepisivačima u tolikoj mjeri neshvatljive da su ih odstranili iz svetoga teksta, i da je isto tako veći broj tumača svetoga Pisma, osjećajući izvornost tih riječi, ipak bio sklon da ih ne primjeni na neprljatelje Isusove. Da su naime vojnici, slijepi izvršitelji osude čiju nepravednost nisu mogli proglašiti, da je zatim rulja zavedena od svojih duhovnih voda zavrijedila neko ispričavanje i praštanje — još kako tako! Ali da bi među onima koji su zavrijedili da sam Krist moli za njihovo pomirenje bili i svećenički pravci književnici koji su već odavna smislili smrt za Pravednika, koji su kod

Pilata iznudili osudu i zakleli se da neće mirovati dok ga ne uniše, da oni nisu znali što rade i da su zavrijedili pomirenje, to je neshvatljivo. Pa ipak i za njih moli i posreduje Isus. On koji je svojima naložio da ljube i neprijatelje i da mole za progonitelje, daje i u najuzvišenijem času svoga života svojim učenicima primjer. Njegovu će pouku shvatiti Stjepan prvi mučenik i Jakov Mlađi kad budu ponavljali pod smrtnim udarcima Isusove riječi: »Oče, oprosti im jer ne znaju što čine.«

U našim griješima ima uvjek dobar dio zaslijepljenosti i neznanja zbog čega se naša odgovornost ne može mjeriti s anđeoskom. Tako će sv. Petar par dana nakon bogobistva govoriti Zidovima: »Ja sam uvjeren da ste to učinili u neznanju, braće,isto kao i vodili vaše.« Zaslijepljenost i mržnja spriječila je da prosude svoje čine i njihove posljedice. A Pavao veli: »Da su oni sve to znali, ne bi ubili Gospodina slave. No Isus molio njihovo oproštenje nije ga molio bezuvjetno. On je molio milost pokornosti za njih i vrljeme da se pokaju. I njegova molitva nije bila uzaludna. Bog je četrdeset godina čekao da podigne svoju osvetničku ruku na vjerolomni narod. U tom razdoblju obraćali su se svećenici i farizeji tako da ih je bio velik broj u prvoj Crkvi.

Dobro je da se ovih riječi: »Oče oprosti!« sjetimo u ovo sveto vrijeme muke Gospodnje. One nam otkrivaju temperaturu njegova Srca, koji ljudi grijesnike. I mi ćemo prema tom Srcu udesiti svoje osjećaje, moleći za one koji nas progone, koji nam olimaju naše, koji nam vraćaju zlo za dobro i koji krivo tumače naša nastojanja. A Krista ćemo Raspetoga moliti: Isuse, blaga i ponizna srca, učini naše srce po svom srcu!

Pokojni dr MARKO KLARIĆ

U Zagrebu je — nakon duge bolesti — dne 23. siječnja ove godine umro poznati katolički javni radnik i župnik župe sv. Petra u Zagrebu dr. MARKO KLARIĆ.

okopan je na Mirogoju dne 26. siječnja. Pogrebu je prisutstvovao veliki broj župljana župe sv. Petra, vjernika grada Zagreba, prijatelji i suradnici dr. Klarića, koji su i ovim načinom pokazali ljubav prema dragom pokojniku.

Pred Mirogojskom mrtvicašnicom se od dr. Klarića u Ime zagrebačkih župnika oprostio DRAGUTIN KOCIPER, župnik župe Krista Kralja, nad otvorenim je grobom u Ime ministarstava i duhovne djece Dr. Klarića održao dirljiv govor Ivan CICAK.

Dr. Marko Klarić je rođen 25. travnja 1896. godine u VETOVU kod Slavonske Požege. Kao svećenik je bio župski pomoćnik u Maču i Orahovici, zatim dugogodišnji katehet zagrebačkih škola, prvi župnik nove župe sv. Terezije u Zagrebu (Miramarska cesta), a zatim 23 godine župnik župe sv. Petra u Zagrebu. Aktivno je sudjelovao u radu hrvatskih katoličkih omladinskih organizacija »ORAO« i »KRIZARI«, kao bliski suradnik poznatih katoličkih latinskih apostola Dra Ivana Merza, Dra Avelina Čepulića, Dra Ivana Protulipe i prof. Marice Stanković. Uređivač je dječjeg »VRTIC« i glasila zagrebačkih župa »DOBAR PASTIR«.

Kada je 1958. godine pokrenut postupak za proglašenje blaženim prvoborca hrvatske Katoličke Akcije IVANA MERZA, postavljen je Dr. Marko Klarić VICEPOSTULATOROM. Njegova je dužnost bila da se brine za okončanje postupka kao i da radi na širenju kulta ovog našeg modernog katoličkog apostola mladeži. Dr. Marko Klarić je kao vicepostulator pokazao veliku aktivnost, a osobito prošle 1966. godine, prigodom 70-godišnjice rođenja Ivana Merza, o čemu je i naš »Glasnik« pisao.

Umro je skromno, kakav je i čitavog života bio. Sve što je imao (a imao je vrlo malo) podjeljio je prije smrti. Posebno je zahteo da mu se prigodom aprovoda ne doznači crkve, već da se novac za crvjče pokloni za fond Pape Ivana XXIII — za gradnju novih crkvi zagrebačke nadbiskupije. I ovim je svojim zadnjim gestom htio pokazati kako mu je najviše do opće stvari, a ne do počasti.

Zaslužnom svećeniku i hrvatskom katoličkom javnom radniku Dru Marku Klariću hvala na svemu što nam je dao, a Krist Gospodin neka mu bude nagrada i neka ga dovede u zajednicu svetih!

BIJELI TOMAHAWK — tako je naslov knjižici koja sadrži i druge pripovijetke: **NEMOC MRZNE, STRIJELAC NA ČAVKE I POTHVAT NA SJEVERNOJ STRANI**.

Ove su pripovijesti o ministrantima namijenjene za svu mladež! Svako katoličko dijete viših razreda osmogodišnje škole moglo bi ovoj knjižici imati u svojoj biblioteci! — Preporučite roditeljima i djeci.

Cijena: 2 rd. POPUST od 10 komada na više 100%.

od 200 komada na više 200%.

Do 100 kom. plaća se i poštarnina, a od 100 kom. na više ne treba plaćati poštarninu.

Također se može naručiti i knjižica »PERICA«.

Narudžbe šaljite na adresu: JANKO HORVAT, Varaždin, Lenjinov trg 7

NOVI CASOPIS:

U Zagrebu je za načitanje vjernike počeo izlaziti vrlo interesantan časopis »SVESECI Kršćanska sadašnjost«. U njemu se nalazi izbor raznovrstanih članaka iz najboljih katoličkih revija u svijetu. Te članke pišu najglasovitiji, današnji katolički pisci i mislioci. Stoga tko se želi upoznati i pratiti suvremenu katoličku misao u svijetu treba bi čitati ovaj novi časopis.

Glavni je urednik SVEZAKA dr Tomislav Šagi-Bunić. Cijena pojedinačnom broju NDIN 4. Izlazi 8 puta godišnje.

Naručuje se kod Hrvatskog književnog društva sv. Cirila i Metoda, Zagreb, Tomislavov trg 21. Tradite da Vam se pošalje prvi broj na ogled. Isto tako pošaljite adrese svojih znanaca za koje smatraate da će ih takvo štivo zanimati.

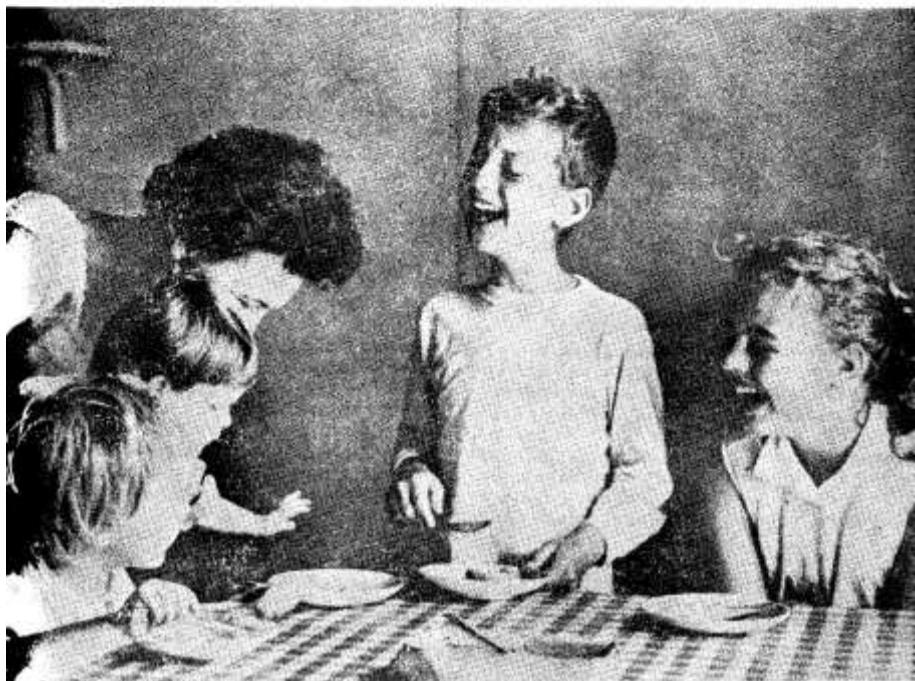
UREDNIŠTVO

Grijeh

razara obiteljska ognjišta

Obitelj je »najveći mučenik našeg doba«.

Sve je manje radosti na kućnim ognjištima jer je grijeh preplavio to svetište našeg najintimnijeg života i nemilosrdno ga pustoši . . .

GRIJEH . . .

Spominjanje grijeha izaziva u ljudima najrazličitije osjećaje. Jednima je grijeh religiozna kritika koja nema nikakva osobito značenja. Drugima, doduše, označuje zabludu, zastranjene, bilo u prosudjivanju, bilo ocjenjivanju, neki konvencionalni nedostatak koji je možda spojen s odgovornošću, no sve je to tek neka vanjska, pravna i plitka odgovornost. Nasuprotnim ovim krivim i nepotpunim shvaćanjima katolička teologija donosi ispravno gledanje na grijeh računajući prije svega na njegovu opstojnost i silnu rušilačku moć. Ona ga promatra pod svjetлом objave i donosi lijek protiv grijeha, muku i smrti, i po njima zasluge Isusa Krista. Sto ljepeš i korisnije od ovog razmišljanja u ovo sveto korizmerno doba, vrijeme muka i patnje Božjega Sina koji je zato postao čovjekom da nas otkupi od naših bezakonja. Koristiti će nam to razmišljanje i zato jer nam donosi zadnji razlog obiteljskih nesreća. Grijeh je naime zadnji oraj neprijatelj koji potkappa i razara život pojedinca i obitelji.

LICE I NALICJE GRIJEHA Kolikogod je čovjek vješt da svoj osobni život skriva pred drugima i prikazuje ga u željenom svjetlu, tako je strahovito neiskusan da u času napasti otkrije nalijeće grijeha. Tako je prvi čovjek, Adam u času svoje kušnje video samo dar svoje ljubljene žene, posljedice svog odevornog prestupka, gubitak Božjeg djetinjstva, smrt i patnje čitavog potomstva on nije uočio. David, junak i slavijeni kralj, u času napasti ništa drugo ne vidi osim ljepote tude žene, nalijeće svog djebla, rušenje tuđeg ognjišta, ublijstvo zakonitog muža, smrt djeteta i strašnu

kažnu pomoru koja je kazna za njezin prestupak, on ne vidi. Nije znao neustrašivi David procijeniti svog neprijatelja, kao ni Samson, kao ni Salomon, kao ni nekođe Noe što nije znao procijeniti zavodljivu moć mladoga vína koje ga je prevarilo. Grijeh je krušta realnost s kojom se svaki čovjek prije ili kasnije susreće. Sarene boje napasti umanjuju njegove grozote, a pristanak i poistovjetovanje s njime povlači za sobom čitav lanac nesreća i ostavlja okaljenu savjest. Nisu ostale okaljane samo ruke Kainove krvljaju nedužnog brata. Kain je ostao ubojica. Susret s tom mračnom silom zla puni nas grozom. Naše sile nedostaju da se borimo s tako prepređenim neprijateljem, a što je najgore potpuno smo nemocni da vratimo mit svojoj duši iza kako smo služili demonima. Sv. Pavao voli pozabiti tog neobičnog neprijatelja. On ga u svojim poslanicima crta kao sivez mračnih sila koje se protive Bogu. Za njega je grijeh pravi vladar; taj grijeh ima tijelo, ima sluge, ima čitave vojske koje rade za nj. Iza kaku je nas ubio ubija i Krista. Njegova je pomagačica smrt, i vlađa njegovim robljem. Tako nam grijeh crta učitelj naroda. Uza sve te grozote grijeh obilazi svijetom kao velika napast, kao nasmijano, bezbrzno i neodgovorno biće, koje obećava: bogatstvo, ljepotu, moć, slobodu, sve i ljudi nasjedaju. Varka je duduše stara i obećanja otrvana, ali uspješna. Mjesto ispunjenih obećanja eto razočaranja, mjesto zdravlja, bolest, mjesto veselja, žalost, mjesto života, smrt. I kao da smo se nekako već i privikli na to, pa drugo i ne očekujemo. No ipak bi nas zanimalo pravo lice tog zavodnika i koje su njegove namisli.

PRAVO LICE GRIJEHA Čovjek u zatvorenom prostoru i ne uviđa više svoj položaj. Neki u zadnji čas izvučeni iz takova stanja, kad su se konačno oslobodili otrova govorili su, kako su se predali nekom bezvoljnou i mlohom slijnjarenju bez ikakve želje da se dokopaju svježeg zraka. Čovjek dakle kad se nalazi u zatvorenoj prostoriji i pod utjecajem otrova postaje nesposoban da ocijeni svoj položaj i bez snage je da ga se otresce. Tako je i sa grijehom. Toliko smo zaraženi prestupcima svake ruke, toliko toga čujemo o dnevnim lopovlucima, nepoštenju, kradama, klevetama, razvratu, bogohulstvu, nepoštivanju starijih da i ne »trzamo« više. Zlo sa svojim posljedicama nas nemilo šiba da smo dobili tvrd obraz i debelu kožu i poput Ilijinih suvremenika više ne znamo što je dobro, a što je zlo, što je lijevo, a što desno. I nikad ne bismo doznali u kako se jednom položaju nalazimo da nije sam Bog došao da nas spasi. Njemu je, edinom bilo poznato naše nezavidno stanje i on šalje svoga Sina u našu zatvorenu atmosferu da nas on, bez grijeha, privede k svjetlu. On se jedini mogao usprotiviti grijehu i njegovu začetniku. Borba je bila značajna. Novozavjetno Janje prolijeva svoju krv kao pomirenju žrtvu za naše grijehce. On sam postao je žrtvom grijeha. Na njega je Otec stavio krivnju svih nas. On ga predaje grijehu da ga svega izobilje u svom osvetničkom bijesu. Tako je grijeh otkrio svoje pravo lice na Gogotu. Još i koji čas prije, već u noći izdaje, infamne i crne izdaje. Pa zatim pred Anom, gdje je Bog dobio šamar od svog stvorenja. Pa zatim u noći kada su vojnici Ijudi izživljavali svoj niski ukus u pljuvanju na nedužna Krista. Pa zatim pred Pilatom, pa pred bludnikom i mekućem Herodom, koji je za otkrivanje lica grijeha proglašio Božu ludakom; Pa zatim bićevanje kod Pilata i osuda na smrt čovjeka koji je prolazio zemljom samo čineći dobro. Evo, pravo lice grijeha. Evo, pravo lice grijeha na ugojenim bezobrazima farizeja i velikih svećenika koji »predstavnici Božji« pljuju na Božeg Posrednika. Shvatimo to, ako smo u

Caša grijeha slatka je samo pri vrhu.

stanju da razumijemo. To je taktika grijeha. To će grijeh i njegovi začetnici učiniti od nas. I čine.

A STO JE GRIJEH? Da pravo ocijenimo težinu grijeha i onog u davnim početcima čovječanstva i svakog drugog pojedinačnog grijeha, dobro je da znamo da nas svaki grijeh čini potpuno nesposobnim za nebo, i da je Krist da bi opet uspostavio vezu s nebom morao sidi i postati čovjekom i prijeti za to žrtvu života. Grijeh je potpuno oslijepljenje naše duše. Govorimo o teškim prestupcima. Možete pred praznim očima slijepca nizati sve ljepote boja. Uzalud — Grijeh je potpuni gubitak sluha naše duše. Možete pred praznim ušima unesrećenih izvoditi sve skladbe i svu igru zvukova. Badava! Tako nas grijeh čini slijepima i gluhiima za nebo. A što je dakle grijeh? — Jest neprijatelj! Jedan prestupak, jest gubitak, jest početak smrti, smrtna osuda, jest neman s dva lica od kojih s onim namijenjanim zavodi — Još to nije sve. Grijeh je pobuna, hula, laž! — Grijeh

nije biće. On je bolest bića, kao rak na tijelu, tako si ga bar zamišljamo. Ne dakle, kao neki polip, koji bi u grozje naše bidec ovijajući se oko njege, nego nevidljivi tat koji krade nas nama samima i čini nas nesposobnima za svako dobro i čini nas neprijateljima svakog dobra u prvom redu najvišeg Dobra, Boga. Ono malo prasine, svade, stvari, poslova što ih usput obavimo grijehu ni je ništa prema onome što smo izgubili i što se desilo s nama. Naša se volja okrenula protiv nama samima i mi smo po grijehu postali od djece Božje vlastiti ubojice, zločinci, spremni na samoubjstvo gore od tjelesne smrti, spremni da sa svoje strane učinimo sve da Boga nema, jer po našim zahvatima ništa ne držimo do njegovih zapovijedi i prema tome do njega. Ne recite da to nije tragično. Za andele je to bila neopozivna tragedija, jer se više nije dalo natrag. Spoznaja je bila jasna, volja se posve okrenula za vlastitim planovima i nije bilo povratka. Kod nas je srećom nešto povoljnija situacija. I mi se po grijehu okrenemo od Boga, ali to je bila prijevara. Mi smo istom kasnije vidjeli što smo zapravo napravili. Ostalo je polje na kojem ima mesta za kajanje. I Adam se pokajao, i David se pokajao, i Kain je žalio zbog ubijstva, i Josipova braća su požallila svoj čin. Ali time još nije sve svršeno. Kajanje nije u stanju popraviti počinjenu pogrešku. Uostalom i prokletnici u paklu žale što su izgubili sve šanse, ali prekasno. — Sto je grijeh? Grijeh je zlo. Grijeh je neposlušnost onome koga moramo slušati. Grijeh je poslanje za onim što nije naše i na što nemamo prava. Grijeh je zanemarivanje vlastitih dužnosti koje kao ljudi imamo prema Bogu i ljudima. Grijeh je, ako končno hoćete, sam sotona koji nas zavodi, i reći da nema grijeha isto je kao reći da nema sotone, a to je najveći uspjeh zavodnika i oca laži, da su ljudi prestali vjerovati u grijeh i njegova začetnika. Ne preostaje nam drugo nego da još promotrimo lijek protiv grijeha.

LIJEK PROTIV GRIJEHA Da potpuno izbrišemo grijeh iz svojih savjesi ništa nam ne bi pomoglo da peremo krvave ruke od zlodjela. Grijeh je takove naravi da ostavlja neizbrisive tragove. Napasniku je bilo do toga da u nama učvrsti svoje kraljevstvo zla. On je to postigao time što je našu volju okrenuo od dobra. On što više stalno bđije da se grijehšnik učvrsti u svom stavu pobune. On ne miruje dok čovjek ne zapečati svoje sudbine. Zato gomila grijeha na grijeh. Zato želi da ponavljamo svoje pogreške. No Bog si ne da pomirsiti račune. On je s prvim čovjekom imao svojih planova i u predpostavci grijeha. On je dapače tako svemoguć da i preko zla zna činiti dobro i zato je dopustio da čovjek sagriješi. On je uništio grijeh po svom Sinu i pomirio račune napasniku. Ali želi da se uz njegovu milost otkupljujemo od grijeha. Grijeh je otajstvo zla, i Bog donosi protuljek, otajstvo otkupljenja. Zato slavimo svake godine obljetnicu Vazmenog janjeta, žrtve za naše grijeha. Postupak je bio jednostavan. Krvlju Janjetu i mi ćemo poškropiti svoje duše i andeo pogubljenja, kad bude prolazio da škodi, mijmoći će naše stanove. Zlo koje smo počinili moramo okajati, priznati, moliti za oproštenje i postići ćemo milosrđe. Moramo otkriti svoje pravo lice, lice prestupnika i pokajnika, priznati da nam je otkupitelj potreban i da želimo primiti otkupljenje pruženo po Sinu i njegovoj žrtvi. Koji je grijeho neka više ne griješi, koji je zlostavljao neka više ne zlostavlja, koji se opijao neka se više ne opija, koji je ostavio vlastiti dom i potražio sreću u tuđem domu neka se vrati, još za vremena. Tražite Gospodina dok se još može naći, zovnите ga dok se još da dozivati, jer će nadoći vrijeme kad to više neće biti moguće. On više neće htjeti slušati.

Kalvarija je velika opomena i propovijed o grijehu. Božja riječ što on suđi o grijehu nigdje nije tako zorna,

Franjo Šipušić D. I.

Kušnje u obiteljima

Konačno se Josip, Marija i Isus iz povratka iz Egipta smiruju pod svojim krovom u Nazaretu.

To je još mlada obitelj, ali je već prošla kroz sva obiteljska iskušenja.

Najprije ono temeljno: da se razidu. »Kad je Marija, mati njegova, bila zaručena za Josipa, prije negoli se sastase, nade se da je začela od Duha Svetoga. Budući da Josip, muž njezin bio pravedan i nije htio da je javno stramoti, namisli je tajno otputiti« (Mt 1, 18—19). Izgledalo je da su se s Mari-

jom i Josipom susrela dva suprotna svijeta: Marijina mistična duša, koja čuva tajnu o utjelovljenju Božjega Sina i ništa o njoj ne govori, i Josipovo, dođuće pobožno i sveto, ali realistično oko koje zapaža Marijinu trudnoću a da je ne zna protumačiti. Bez andelova posredovanja bilo bi zlo svršilo.

Tek što se stišala ova netarnja bura, već su počeli udarci izvana.

Nisu bili ni poslovni ljudi ni turisti. Ljubili su svoje ognjište, svoju kuću, svoje rođno mjesto, tu toplu pozornicu

Mila Wod: Sv. Josip iz crkve sv. J. Osijek

svoga djetinjstva, od koje se čovjek teško rastaje. Stoga onaj put po carskoj naredbi iz Nazareta u Betlehem, od sjevera domovine na njezin jug, morao je više mučiti njihovo srce nego umarati njihove noge. Pogotovo jer je došao u čas kada se je njihovo srce bilo sasma okupilo i stisnulo uz kućno ognjište, uz koje se je morao uskoro pojaviti njegov novi član.

Da će im biti teško nadi mesta u Betlehemu, na to su pomicljivi. Ali, da će morati obiljati pravove tolikih kuća ispovijedajući posvuda svoje siromaštvo i svoju socijalnu podredenost, i na

Rastao je kao cvijet na udaljenom proplanu. Nepoznat i u skrovitosti. Zamišljamo ga kao mladića kojemu mladost i ljepota skrivaju bogate duhovne čare. Sveti ga Pismo naziva »pravednim«, a to znači savršenim, svetim.

Jednom je sreća Nju, Mariju, kćer Joakima i Ane. Ni jedno ni drugo nisu ništa znali o planu Svevišnjega...

Skroman, šutljiv tezar, ostao je posve po strani. A ipak ni Isusovo djetinjstvo, ni njegova mladost ne mogu se zamisliti bez ovog Božjeg velikana i miljenika.

Uzor očeva, uzor radnika, čovjek molitve i patnje, zaštitnik dobre smrti... nestao je tih i nečujno kao što je tih i skromno započeo svoju uzvišenu zadaću na zemlji.

koncu ostati bez konaka — tome se nisu nadali.

Neprilike stajice nisu im morale stvarati velike brige. Oni su se u njoj znali dobro kretati. Bolje nego po mramornim podovima kraljevskih palača. Morala ih je ipak duboko peći u duši ona degradacija njihova vlastitog čovještva i čovještva njihova obitelji, na koju ih je osudilo betlehemsko društvo kad su im dodijelili staju za stan.

Svakom se ocu i majci onaj čas, kada nadjevaju ime svome djetetu, pričinja kao da nad njim dižu sretnu zvijezdu koja će ga voditi kroz život. Ma-

rija i Josip dobro su znali što znači ime Isus. Znali su da to ime znači kravavog Otkupitelja svijeta. Mariji je to andeo kod navještenja posebno protumačio. Nadjevajući svome djetešcu to ime, činilo im se da nad njim dižu, ne sretnu zvjezdu koja će ga voditi kroz život, nego mač koji će ga protištiti.

I u prisilnu emigraciju u Egipt išli su do dna u duši poraženi. Glasovanje Izraela protiv njih već se obavilo. Teško je bilo prevaliti udaljenost od Palestine do Egipta, a još teže svakim novim korakom osjećati sve veću i veću udaljenost između svoje duše i duhovnog režima koji vlada u njihovoj domovini, bez koje se, ako se hoće živjeti ljubeći je, ne može živjeti.

Konačno u ovoj obitelji nije sve u redu. U našoj je obitelji onaj najmanji doista najmanji: dijete. U ovoj je obitelji onaj najmanji u stvari najveći: Sin Božji koji u ovoj obitelji zauzima mjesto djeteta. Čim ovo dijete буде pozvan do nastupi kao Bogičevjak, kao što je to bio slučaj u njegovoj dvanaestoj godini kada je bio pozvan od Oca da hramu turnači sv. Pismo, za nj kao da obitelj prestaje biti obitelj, i on je netragom ostavlja, puštajući da i majka i poočim osjeće privremeni bankrot svog obiteljskog života.

Dosta mnogo se je nutarnjih i vanjskih juriša dizalo na tu obitelj. Ali ona se je u svim tim nasrtajima održala na okupu kao što se drže na okupu tri zvijezde jednog te istog zvijezda. I sjaj tih triju zvijezda, sjaj tog divnog nazaretskog obiteljskog zvijezda sjaji svim našim obiteljima u nihovim nutarnjim i vanjskim krizama, dižući im srce gore.

Ali zašto te obiteljske krize od kojih nije bila poštedena ni nazaretska obitelj?

Obitelj nije ni privredno poduzeće, ni pedagoška škola, ni zabavno društvo. Ona je jedno tijelo i jedna duša. A gdje je jedno tijelo i jedna duša tamo je i jedna osoba. Po ženidbi se na neki način sjedinjuju dvije osobe u jednu.

Ženidba zove muža u osobito jedinstvo sa ženom i ženu s mužem. Zove ih u zajednički osobni udes. Ne zaboravimo da je svaki čovjek, muško kao i žensko, na ovoj zemlji neprestano ugrožen od zla bilo nutarnjeg ili vanjskog. Ni utjelovljeni Božji Sin nije kao čovjek izmaknuo ovoj ugroženosti. Stoga obitelj, formirana od dvije UGROŽENE osobe, ne može a da ne bude i sama UGROŽENA. I ona mora proći svoja iskušenja, kao i pojedinci svoja. Ta iskušenja mogu biti veća ili manja. U pojedinim vremenima opća ugroženost može imati za svoju posebnu metu baš obitelj, kao što je, čini se, u naše doba. Ali kao što kušnje pojedinaca ne mogu nadrasti njihovu moralnu snagu otpora, jer čovjek uvijek raspolaze s dovoljno snage da se odupre zlu — tako ni obiteljske kušnje ne mogu biti jače od one moralne tvrdave sačuvane na hridi bračnog jedinstva. Dakako da time nije nitko oslobođen od borbe — ali od straha jest. Mi želimo da naše kršćanske obitelji budu poštene od velikih stradanja. Ali ako to ne budu, mi im dovikujemo neka ih se ne boje.

Pri tome neka misle u prvom redu na Boga koji kao što spasava pojedince od osobne ugroženosti tako i ugroženu obitelj spasava od njezine. Ako je Bog baza na kojoj počiva pojedinač i bez koje on pada, onda je Bog još više baza obitelji. I ako Bog samo može držati pojedinca na okupu i spasiti ga od rasula, onda još više samo on može držati obitelj na okupu i spasiti je od rasula. Ne mogu dva srca sama ugrožena i sama od sebe usmjerena k rasulu održati na okupu i čuvati od rasula zajedničko kušnje ognjište kao što trule drvene grede ne mogu čuvati pod od propasti. Da je nazaretska obitelj prebrodila svoje krize i da je ostala monolitna obiteljska zajednica usprkos nutarnjih i vanjskih potresa baš radi toga jer je bila ukorijenjena u Bogu, ne treba dokazivati. Marija i Josip su se u Bogu našli, u Bogu siedinili i u Bogu živjeli — zato su uvijek ostali idealna obitelj. Ostat će i naše ako budu živjele u Bogu i Kristovu Srcu.

Rudolf Brajčić DI

Ljubav...

NIKAD SE NIJE O LJUBAVI, OSOBITO BRACNOJ, TOLIKO PISALO I GOVORILO KAO DANAS. ONA RELATIVNO NAJVISE ZAOKUPLJA MASTU LJUDI OD RANE, MLADENACKE DOBI PA SVE DO KASNE, ORONULE STAROSTI. VJECITI JE PREDMET UMJETNOSTI, LITERATURE, GLAZBE, SLIKARSTVA, FILMA, NOVINSKIH REPORTAJA, PSIHOANALITICKIH, PSIHOLOSKIH I FIZIOLOSKIH RASPRAVA.

SVATKO PRIJE BRAKA SANJA O NEPOMUCENOJ SRECI, A KAKO IH JE MALO KOJI JE NAĐU... GOVORE NAM O TOM TO-LIKE BRACNE TRAGEDIJE — PROBLEM KOJI NAGRIZA MORALNU SNAGU MNOGIH OBITELJI, NARODA I LJUDSKOG RODA UOPĆE. SVE JE VISE NEŽELJENE, NEVOLJENE — NESRETNE DJECE.

NESTO JE TU NAPUKLO, NESTO SEPA... NAPROSTO JE BOLJESNO. TKO JE TOME KRIV?

MNOGI SU DANAS BRACNU LJUBAV SVELI NA BOGATSTVO, SPOL I TJELESNU LJEPOTU — NA ONO ŠTO TAKO BRZO VENE I PROLAZI. PRAVA LJUBAV TEŽI ZA VJECNIM, BESKRAJNIM I APSOLUTNIM — ŠTO MOZE DATI SAMO BOG.

A JER SMO UKLONILI LJUBAV — BOGA, IZ NAŠE LJUDSKE LJUBAVI, ZATO ONA TAKO BRZO DOĐE KRAJU I GRIJEH JE NE-MILOSRDNO PUSTOSI...

Moji me ne vole

Putovao sam vlakom od Šida prema Bijeljini. U kupe je ušla lijepa, simpatična djevojka, žalosno me pogledala i bezvoljno sjela. Ukrzo se oko nje okupiše mladići. Svaki je pokušao povesti razgovor. Tek sada sam pravo uočio kakva je tuga mori. Kad bi podigla one krupne, crne oči, mogle su se naslutiti dvije bezdane tajne kao dva ponora gorkoga jada što se zavija u šutnju jer ne nalazi riječi, samo su oči odavale dušu. Nije pustila ni suzu, ali se vidielo kako joj srce plače.

Mladići valjda to nisu osjetili, ili su je možda htjeli rastresti. Jedan je upita kamo putuje. Nemoćno ga je pogledala i odbila: Ne znam! Drugi je nastavio da mora znati, ta kušila je kartu. Kako joj nisu dali mira, iznijela je u kratkim crtama žalosnu zbilju svoga života. Kao gorki plać kidale su joj se riječi od srca i navirale na usta:

— Jučer sam bila kod majke, ali ne mogu kod nje ostati. Davno se rastala s ocem i pošla za drugoga. Taj me neće. Tek se slabo sjećam toplog, obiteljskog gnijezda. Ostalo mi je u duši kao lijepi san. Nekad su me voljeli, baš kao mezmice. Od četvero djece bila sam najmladica. Ali kad se to dogodilo moja je mladost prošla prije nego sam je i doživjela. Razbjegli smo se kao kad jastreb udari među pilice. Dali su me u širotište. Nikoga više nemam. Majka bi mi ponekad došla u posjet. Oca nije do danas bilo. Samo mi kratko i službeno odgovara na moja pisma...

Osjetila sam što je siroče. Jučer sam navršila osamnaestu. Moradoh napolje. Pisala sam majci i ocu. Majka me, istina, voli, ali me ne može primiti zbog muža. Otac ni da čuje za me. Podsjecam ga na majku. Pisao mi je da se nijesam usudila doći. Pokušala bih ipak. Ni sama ne znam što da radim. Bojam se. Stanuje u P. Neće biti dobro ako dodem k njemu, a moram pokušati. Što će jedna, kad na svijetu nema za me kuće?

Oborila je lijepu glavu i kupe se zavi u šutnju. Samo bi kotači pod nama polako udarali svoju pjesmu. Nitko nije mogao početi razgovor. Sto da i rekneš?

Odjednom djevojka ustade, smeteno pogleda u nas i pođe do vrata. Malo stade, silovito otvori, zajeca i — nisi mogao ni pomisliti — bacila se s vlaka. Svima je zastao dah. Srce nam se stislo. Ovaj puta ipak svećenička prisutnost nije donijela nesreću. Ni sam ne znam kako je to bilo. Nitko nije vidio. No u padu ju je nešto udarilo i odbacio u bijeli snijeg. Povukosmo kočnicu. Vlak je odmah stao; nije ni prošao čitav kraj nje. Odmah smo potrcali. Boljelo ju je gdje je primila udarac, no ostala je živa i zdrava. Odveli su je u službena kola. Vidio sam je još u Bijeljini na stanici. Ne znam što je danas s njom... No, ne mogu se oteći dojmu koji je ostavila u mojoj duši. Ne mogu zaboraviti onih krupnih očiju što traže pomoć, a spasa nema ni otkud. Nisu one nikо-

Mama je nekud otišla... i tata kaže da se više neće vratiti

ga optuživale, ali su mi tako jasno govorile da jedino Bog pravo sudi.

Nekoliko sam puta u životu doživio da je netko nekome zapalio kuću. Zločin je to. Ipak, roditelji ostadoše živi. Stisli su zube, stegli pojас, priskočiše u pomoć susjedu, ne potraje dugo i djeca su imala novo toploto gniazezdo, gdje su se ogrijala njihova srca uz oca i majku. Palikuća je bio kažnjen za svoje nedjelo.

Nitko međutim ne pita kakav to zločinac uništava ne zidane zgrade, nego žive obiteljske domove, i to ne samo jedne djevojke, koja sama ne

može snositi udarce sudbine; ne samo njezinoj braći, nego tko zna kolikima. Nikoga nema da podigne toj siročadi nov dom, jer su ga porušili oni koji bi ga jedini mogli sagraditi.

Nitko ne pita za ta nedjela, niti se ona kažnjavaju. Svu tragediju znaju tek djeca koja pokraj živoga oca i majke ostadoše bez doma. Razumio sam da je pred Bogom veći zločin uništiti živo obiteljsko grijezdo nego zapaliti zidane zgrade i uništiti svu imovinu.

Radogost Grafenauer

NEVJERA ...

Bračna je vjernost, bez sumnje, jedno od najvećih dobara obitelji. Ona je tako dragocjena među obiteljskim dobrima kao zlato među metalima. Za nju kaže Pio XII: »Kao što su sveti kraljevi donijeli Isusu svoje darove, tako mu i zaručnici moraju donijeti svoje. A koji su davari zaručnika? Bračna je vjernost njihov najveći dar, dragocjeniji od svakog zlata na svijetu. Zlato je zbog svojeg nepomućena sjaja postalo temeljem svih banki ovoga svijeta, kao i u mjerilom bogatstva jednoga naroda. Tako isto bračna vjernost mora postati temeljem i mjerilom sreće na jednom ognjištu.«

No taj je dragocjeni dar vjernosti neprestano ugrožen od svog najvećeg neprijatelja — preljuba. Preljub je nedopuštena veza (traženje seksualnog zadovoljenja) jednog ili obaju bračnih drugova izvan braka, s nekom trećom osobom.

Težina ovoga grijeha

Kaže se da ako jedna otrovna životinja ugrize drugu otrovnu životinju tad ova postaje još otrovnija. To vrijedi i za grijeh preljuba. Bračna nevjernost je kao zmija otrovnica koja, kad se udruži s drugom otrovnicom — mogli bismo tako nazvati drugog preljubnika — postaje još otrovnija i ljuča. Preljub je tat koji oduzima braku onu povezanost koju smije samo smrt oduzeti; razbojnik koji potkopava i ruši temelje bračne zajednice, oskrvnjuje samu narav ženidbe koja je osposobila o-

ba bića da se u zakonitoj vezi mogu skladno spojiti; razbojnik koji strmoti samu Crkvu koja je svojim blagoslovom posvetila tu bračnu vezu i koji na drzovit način proigrava Božju nakanu, koja je tu svetu vezu svojim riječima i djelima posvetila.

Mnogi su narodi teško kažnjavali taj grijeh. Kod starih i primitivnih naroda bračna se nevjera kažnjavala smrću, osobito ako je bila pocijanjena sa strane žene. Tako je odredio i Filon u staroj Grčkoj.

Bog je u Starom Zavjetu nalogao da se istrijebi sjeme preljubnika. Mojsije je rekao za svoj židovski narod: »Ako bude spavao muž sa ženom drugoga, tad neka oboje umre.« Sv. Pismo naziva ovaj grijeh najtežim. Strašna je bila i Božja kazna. Ispočetka je Bog podnosio neznanje toga grijeha, no kasnije ga kažnjavao na njihovoj djeci ne dajući im sreće ni na ovom ni na drugom svijetu. Ako su preljubnici doživjeli duboku starost, tad im je ona bila na sramotu. Ali mnogo teže su nadnaravne kazne: preljubnik je nazvan »skrvničlj ženidbe«, a sam preljub smatrani je svetogrđem jer direktno ruši sakramenat svete ženidbe. Sv. Pavao kaže u poslanici Korinćanima: »Nemojte grijješiti, jer preljubnici neće postići kraljevstva Božjega« (I Kor. VI, 10).

I danas je Crkva jako stroga u svojim zakonima prema preljubnicima. Osobi kojoj je nanesena ta uvedra crkveni zakon daje puno pravo da nikad više ne opći s preljubnikom ili preljubnicom.

Lijek protiv preljuba

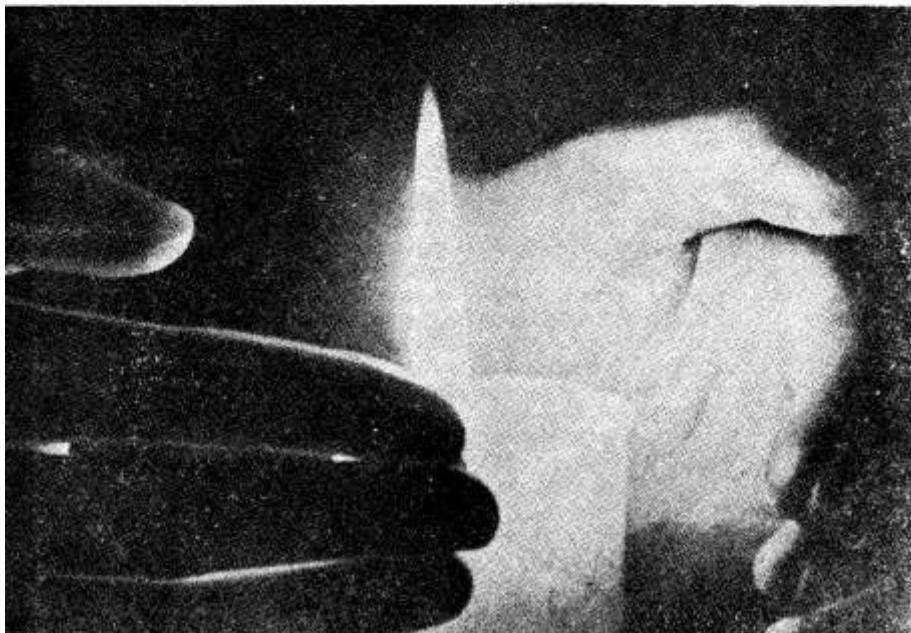
Budući da je vjernost najdragočeniji dar bračnoga i obiteljskoga života, zato muž i žena moraju budno paziti na nju. Naročito trebaju bdjeti nad svojom intimnošću i povjerljivošću prema nekoj trećoj osobi. Često puta mala, nedužna intimnost prema trećoj osobi donosi korne posljedice, pa i rastavu. Majstorski nam je to opisao naš Zvonimir Remeta u romanu »Grijeh«. Pravoga grijeha tu uopće i nije bilo, a ipak posljedice su tako strašne: razdor i kod roditelja i kod djece.

Zene moraju paziti na svoje riječi i ponašanje da ne pobuduju kod drugih strast. Ne pada se u ovaj grijeh odjednom, već nižuci bezbrojne nerazborite razgovore, čavrila i

slične propuste s nekim trećim. Često je za preljub kriv i muž koji ne pokazuje dovoljno intimnosti i povjerljivosti svojoj ženi, kojoj je to danonice potrebno. Zbog ovog manjka mnoge su žene u napasti da potraže intimnost izvan braka. Muž mora često pružiti priliku ženi da mu se povjeri. Još je gori prekršaj muža prema ženi kad u njoj gleda samo sredstvo sebična uživanja i kao nižu od sebe. Takav stav ženu s pravom ponizuje i može doći do nesretnog rješenja, katkad neminovnog.

Koji je, onda, najbolji lijek da ne padnemo u ovaj grijeh? Prije svega treba se kloniti opasnih prilika. Sveti nas Jeronim dobro tu poučava: »Ne boravite s opasnim osobama u

Da plamen svijeće ne ugasne, moramo ga zaštiti od vjetra. Isto je i s bračnom ljubavlju. Da se ne utrne, moramo je očuvati od svakog vanjskog propuha.

najvećoj blizini, ne povjeravajte im ništa od vašeg intimnog bračnog života. Vi niste svetiji od Davida, jači od Samsona ni mudriji od Salomonac.

Treba izbjegavati svaku povjerljivost i familijarnost. Sv. Jeronim nastavlja: »Čuvajte se povjerljivih riječi jer ne znate tko vam se može pretvarati. Budite svagda čisti u pogledu, riječima, dodiru. Ne dopuštajte nepotrebne zagrljaje i poljupce.

Ugušite nemilosrdno odmah na početku svaki neuredni plamsaj stra-

sti. Tko se želi očuvati čist, mora bdjeti nad svakim pokretom srca, makar bio prolazan i neznatan. Jer se od pogleda stvara želja koja onda prelazi na riječi, a završava s djelima. I tad više nitko ne može zaustaviti.

Povrh svega toga preostaje nam molitva kao najjači lijek, jer sve to ništa ne pomaže ako Gospodin ne pomogne.

I na koncu: Ako je došlo do tog strašnog grijeha, znajmo oprostiti.

KRIŽ U OBITELJI

*Teško nas pritišće dužnosti svakog dana,
tijelo nas bolje od truda, kao rana.
O, da možemo izići iz te tuge praznine,
gdje i ljubljeno biće postaje bol,
jer nije ona radost proljetnih sanja.*

*Svaki dan je mala Kalvarijska,
kojom umorno stupaš,
i ja s Tobom, možda ne dovoljno prisutan.
ali osjećam da i ja nosim težak križ,
križ svoje slabosti i gorčine.*

*I sada pri kraju Kalvarije,
kad smo već blizu vrhunca,
pogledajmo Krista na križu
i dugo se zagledajmo u Njeg!
Zar nam ne govori On
da nije sve u pjevu ptica
i zrakama sunca!
Zato zagrlimo čvrsto
svoj teški drveni križ!*

NEDJELJKO TRAVLIJANIN

»K svojima dode, a njegovi ga ne primiše!«

Tako je započela povijest besmrtnoga Boga u ljudskom tijelu.

Nekoć... u Badnjoj noći, lutao je zemljom tražeći topli dom i ljubav. Kucao je na mnoga vrata, na mnoga sreća... uzalud. Boga—Dijete nisu primili! On je prvi bio odbijen!

Ali da se to barem dogodilo samo jednom?! To se vječno ponavlja! U naše dane sve više. Dornovi su nam topli i rasvijetljeni — puni svega... no kad pokuca dijete, koga Bog šalje, ljudi mu ne daju uči. Naglo zalupe vratima: »Nećemo ga!« A On je rekao: »Tko primi jednoga od ovih malenih, mene prima!« Koga onda odbijaju?

Nastavak je još gori. Na Boga—Dijete digao se i mač da ga ubije. Ono što slijedi još je strašnije. Na milijune malenih diže se ubilačka ruka. Ne od neprijatelja nego — majke! I oni padaju pod rukama majki... milijuni... O, koliki milijuni...!

Njega je spasila od smrti njegova divna Majka — Marija.

Zato će On nagraditi sve one majke koje poput Njegove primaju male, ali također izreći strahovit sud nad onima koje ubijaju njegovu malenu braću...

Strah od djeteta

Covjek je stvorio čitav niz civilizacija. Neki ih nabrojiše preko dvadeset. Tako znademo za egipatsku civilizaciju »piramida«. Divimo se civilizaciji »visecih vrtova« u Babilonu. Zanosi nas polet duha umnih Grka. A »državnička« civilizacija starih Rimljana po svom će pravu uvijek ostati ne samo predmet divljenja, nego i podloga pravu tolikih kasnijih država i naroda.

No svih je tih civilizacija nestalo, doživjele su svoj zalaz. Dok je čovjek, a osobito obiteljski život, bio moralno zdrav i na visini, dotle su i one cvjetale. Kad se podao razvratu, duhovno postao militav i nesposoban za stvaranje, bile su i one osuđene na propast. Tako su u povijesti propale mnoge civilizacije o kojima danas malo znademo. Često su morale nadoći velike nacionalne katastrofe da se ljudima otvore oči, no to je gotovo uvijek bilo prekasno.

Izgleda da se danas ne radi, nego da je već sagradena nova civilizacija, novi način života, kojeg bismo mogli nazvati najboljim i najadekvatnijim imenom »Civilizacija straha od djeteta«. Ljudi se boje vlastitog poroda. Brojne obitelji izvrgnute su preziru. Evo nekoliko oznaka te civilizacije:

Duhovno starenje i prerana skleroza naroda i obitelji, koji su svojewoljno postali nesposobni za stvaranje.

Izvjesno ponizivanje ideja i idealja obiteljske sreće pod krinkom nekih, tobože, čovjekovih prava.

Pad moralnosti kod mlađeži. Povećanje broja onih koji neće da žive u čestitom braku zbog slobodnjeg života.

Teška pronjrena u shvaćanju ljubavi zbog krivog naglašivanja seksualne funkcije, smatrajući je zgodnom samo za stadij »idealne mladosti«.

Svojevoljna sterilizacija majčinskoga instinkta, koji je prirođen svakoj ženi, i to zbog nametnutog straha od djeteta. Generalizacija grubog neprijateljstva protiv života i njegovih prvih manifestacija: trudnoće, majčinstva.

Novo shvaćanje seksusa, koji je bitno definiran samo kao »sposobnost erotičke igre u službi jednoga para« i u kojem je odnos prema rađanju djece samo slučajan i akcidentalnan.

Devirilizacija muža, defeminizacija žene, kriza bračne ljubavi, moda razzave braka, roditelji se odriču svojih odgojiteljskih dužnosti, kult uživanja i seksualnog zadovoljavanja.

I napokon nestajanje i izumiranje čitavih pokrajina i naroda.

Možda će netko prigovoriti da je to odviše crna slika. Možda i jest, ali je iskrena. Pogledajmo malo oko sebe, svoje susjede, samoga sebe pa ćemo se o svemu tome uvjeriti. Naša je civilizacija okrenuta sama protiv sebe, sama sebe podgriza, sama će sebe srušiti.

Prekasno

Cini se da nitko nije tako snažno ocrtao posljedice koje stizavaju ljudski rod zbog izopačenosti obiteljskog života kao nizozemski pjesnik Joost van den Vondel. U jednoj svojoj tragediji umjetnički opisuje najveću katastrofu svijeta — Opći potop.

Prizor se odigrava na proplanku u blizini cedrove šume, podno grada divova. Gospodari grada su titan Achiman i njegova ljubavnica Uranija. Sprjeda je more na kojem se Iulija djelo staroga Noe, građeno preko sto godina, njegova Arka.

Jutarna zora onog sudbonosnog dana javlja se iz tamne noći. Sa svih strana svijeta sakupiće se raspuštena plemena u vrtu uživanja na Achimovo krunjenje. Još svi počivaju u dubokom snu... »Njihova su požudna lica lakomo okrenuta prema zemlji«, a ne prema nebu.

Probuđen od Andela Ćuvara, pada se starac i započe molitvu za palo ljudstvo:

»Ništa ne haju za moje opomene,
Pa ipak, Oče, daj... Pusti maha svojoj milosti, a ne tvrdoj pravdi...«

U potomcima bratoubojice Kalne živi buntovan duh grijeha, buja gramzivost, slavohleplje, robovanje slastima. Pače i Setove potomke razrio je zlo pa su i oni počeli griješiti s Kainovim kćerima.

Mučen nekim nutarnjim nemirom pride Achiman graditelju Arke koји mu rastumači značenje i svrhu soga broda za spasenje izabranih.

I sada započe Noe, stari Patrijarha, posljednju propovijed, punu grožnje, proričući strašnu kaznu:

»O, vi plemena, čujte mene!
Vjerujte proročkim mojim
rijećima!«

*Već vam ih sto godina
objavljujem...
Danas je zadnji puta...
Da li će i to biti uzalud?
Probudite se! Kanite se zla!
Kajite se, dok ne bude prekasno!
Već udaraju valovi o dno
moga broda!...**

Ali Achiman odgovara:

*«Zar da oči pred ljestvom
zatvaramo?»*

Noe opominje:

*«Bog je stvorio jednu ženu
I zaručio je s jednim mužem.
I dok je bio čist ženidbeni vez,
Od Adama do Seta,
Dok je vladao strah Božji,
Dok je objava među narodima
Bila u srcu usadena kao zakon,
Kao pravda, dotle je svjetlo neba
Tjeralo tamu grijeha iz srdaca...?»*

All uzalud govor. Achiman ispravi svoj grješni život kratkoćom ljudskog vijeka. Podsjeća na srodnost ljudi sa životinjama... te odlazi na gozbu.

Tada mu donesoče prvu vijest da razina vode nekako čudnovato raste. Achiman se prestraši. Ali Uranija će:

*«Pusti neznalice neka bulje
u vodu!...
Malu djecu lako je s ovakovim
strašilima držati u zaptu.»*

Nekada je Achiman nju zvao i pozivao je na zlo. Sada ona hrabri njega:

*«Slobodno je naužiti se života
i dara,
Tako si govorio i nisi slušao
zloguknika,
Koga već sto godina svak
ismjehuje.»*

Sada ustaje sam Noe protiv Uranije. No ona, okružena djevojčurama, izruga starca. I dok je on govorio o ljestvici i svetosti, jedinstvu i nerazrješivosti ženidbenog veza — ona mu je uzvraćala raspuštenim smijehom.

Noe u svetoj srdžbi poče proročki opisivati katastrofu i kaznu koja je već na pomolu:

*«Niti nasipi, niti gat,
Nikakva brana više ne štiti!
Prekasno!... Prekasno!...
Užasan jauk odzvanja bijesno
Kroz valova tamnu bujicu...
Zašutjela je pjesma zaručnice,
Šala, potcikivanje i smijeh...
Voda raste, a široki ocean
Prodire silovito do gomile
tjelesa,
Valovi bujaju, u more tone
I posljednji vrh brda i planina
Još jedan krik — i smrtni
muk!...»*

Uraniju ni ova zadnja proročanska opomena ne dozivlje pameti. Ona započe sa svojim raskalašenim društвом posljednji pjev raspuštenosti.

Najednom se spustio mrak. Noe se uspne u barku koja se poče njihati nad smrtonosnom strujom. Krik za milost prodire do nebesa... Ali prekasno!... Achimane, Uranijo, prekasno!

»PREKASNO«

U POVIJESTI NARODA Ovakav »prekasno« često se čuo u povijesti ljudskog roda, kad je obitelj bila upropastena, a obiteljski moral iskvaren, izapanjen. Bog je tada zahvaćao svojom teškom rukom da kazni i izlijeći grješno čovječanstvo. Citavi su narodi nestali... Prepušteni iskvarenosti svoga vlastitog srca, upropasteni

neobuzdanim strastima, ti su narodi sve više gubili životnu snagu. Postali su nesposobni da obnove krv svoje krvi. Malo pomalo su venuli, dok napokon nisu posve uvenuli i izumrli...

Pojedinci, bilo vladari, bilo mislioci, napinjali su sve sile ne bi li kako zauzaviti to postepeno izumiranje svoga naroda. No gotovo uvijek bio je taj napor »uzaludan«, jer je bio poduzet — prekasno.

Prekasno je počeo Nabukodonozor II opkoljavati grad golemlim zidom, prekasno je podigao na sjeveru tzv. medijski zid, prekasno su došle mјere kralja Hamurabija u korist obitelji. Babilon je propao!

Prekasno je egipatski faraon Ramzes II sagradio 300 km dugačak zid na granici svoga carstva, od Peluziona do Heliopolsa, da bi zaštitio od propasti sjajnu, ali u svojoj nutrinli trulu civilizaciju. Propast je neminovala došla jer Egipat nije htio — raditi djecu. Godine 945 prije Krista osvojio ga je voda plaćeničke vojske. Egipat nije imao sinova da ga brane.

Prekasno je u Indiji car Tšandragupta uvodio mјere za zaštitu seljaštva. Prekasno je počeo naseljavati strance da zemlja ne bi opustjela. Indija u odlučnom času nije imala dosta branilaca, i zato je izgubila slobodu. Od velegradova Pataliputra, Kapilavastu te drugih ostadoše samo ruševine. Narod je izumro zbog neradanja djece...

Uzalud se slavna Sparta oko 300 godina prije Krista opasala zidovima. Propala je jer nije imala više od 1000 vojnika. A dva stoljeća prije mogla je podići i do 8000 momaka. Ma da se iseljavanje kažnjavalо smrću, od mogućnog grada Sparte postade obično selo... jer je opustjelo obiteljsko ognjište.

Da je propala Crvena rasa, nisu tome krivi Španjolci. Ona divna ci-

vilizacija — koja se razvila na području današnjeg Meksika — poče propadati već u desetom stoljeću. Sjajni velegradovi, koji bi se mogli mjeriti s modernim naseljima, kao Uxmal, Lubaatum i drugi, otkriveni su sred najgušće šume. Palače od tesana kamena, umjetnički sagrađene, leže napola srušene u gustoj šumi kao zloguki dokaz propadanja naroda — zbog neradanja djece.

I ponosno Rimsko carstvo zadesila je ista sudbina. Već Ciceron govori o pustoši Italije. A i Cezar opaža manjak pučanstva. Zemlja je podijeljena italskim seljacima — ali prekasno. Prekasno su u Rim u Kristovo vrijeme dopremili starca s osmero djece, 35 unučadi i 38 prunučadi da iskvarenim Rimljanim pruže uzor zdrave obitelji. Izopačenost je već odveć uhvatila maha. Za Trajana cijela Italija nije mogla dati dosta mladića za carsku tjelesnu stražu. Onih 700 dobrovoljaca koji su godišnje bili potrebni za popunjavanje, morao je car Hadrijan većim dijelom skupiti u pokrajinama. Car August plaćao je svakom rimskom građaninu kod poroda djeteta svotu u vrijednosti od 50.000 dinara. No bilo je prekasno... Slavnog carskog Rima je nestalo, rimske krvi više nema. Njihovo carstvo preplavili su barbari jer Rimljani — nisu htjeli imati djece.

Mogli bismo ovako nabrajati još dalje kroz povijest — ali i ovo je dosta da se vidi kuda vodi oskrnjivanje obiteljskog svetišta i opustjelo obiteljsko ognjište. Ako u kojem narodu zlo preuzeće toliko maha da se iskvari i obitelj, znah je to da je narod do u srž pokvaren, truo. Nema mu više pomoći, osuđen je na propast...

A kako je danas s nama? Hoće li i naš dragi narod zateći ista sudbina? Neke nas brojke porazno udaraju u glavu. Imamo danas naših kra-

jeva, u kojima godišnje u jednoj župi umire 28 osoba a rode se samo dva djeteta; gdje na 44 mrtva ima samo 14 rođenih; gdje na 18 rođenja ima 52 mrtva; gdje na deveinest mrtvih dolazi tek šest rođenih... To je katastrofa. Nisu posrijedi ekonomski razlozi, jer se to dešava u našim najbogatijim krajevima. Ljudi u njima izumiru i sve to hladno promatraju. Naprotiv jedino nas još drže oni najsiromašniji. Ali dokle će to tako ići? U prošlosti su nas htjeli drugi istrijebiti, ali nisu uspjeli, jer su naši starci poštivali svetost obiteljskog ognjišta. Danas, čini se, demo sami prema tome. Hoće li i za nas biti »prekasno«?

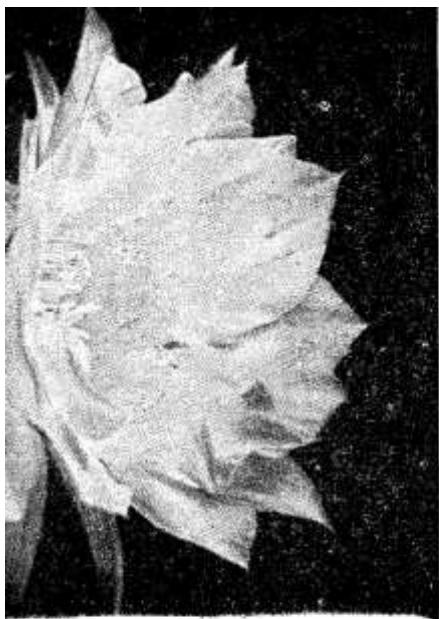
U Francuskoj je pred prošli rat od 11 i po milijuna brakova oko 9 milijuma imalo samo po jedno dijete. Kad je za vrijeme rata bilo objavljeno da na fronti nasuprot 100 neprijateljskih vojnika stoji 50, 49, a na nekim mjestima samo 10 francuskih vojnika, razjarene su mase porazbijale ti Parizu uređaje onih ambulanti i privatnih hječničkih ordinacija gdje su se masovno vrzili pobacači... Danas Francuska, potučena tim lošim iskustvom, drugačije misli i radi. Umjesto da se njezinu stanovništvo, prema predviđanjima iz 1947. godine, u 1970. godini smanji na 37 milijuna, eno već sača, naprotiv, broji preko 50 milijuna, jer vlada potpomaže brojne obitelji.

Da se slična nesreća, koja je u prošlosti pokopala mnoge narode, ne dogodi i nama, da ne bude i za naš narod PREKASNO, više nego ikada potrebne su nam čestite i zdrave obitelji, topla obiteljska ognjišta! Više nego ikada potrebni su nam očevi i majke koji željno i radosno primaju svaki Božji blagoslov — a osobito onaj najljepši: dječu — radost neba i zemlje!

▲

Zašto sam ja sam?! Druga se
djeca imaju s kime igrati, a ja ne.
Reći ću tati da mi kupi barem
sekun...

Zivot je nešto veliko i sveto. Divimo se cvijecu, strahujemo se pogaziti mrava, srce nam se ražali nad ptičetom što je ispalo iz gnijezda, žensko se biće raznježi kad ugleda na ulici psića... dotle ide naša humanost.

A kad se radi o ljudskom biću koje je daleko savršenije od svega ovoga; o djetetu koje ima i besmrtnu dušu, tada smo beščutni i hladni. Dapaće i...

»LOPOVE«

Primalja L. Burger donosi u svojoj knjizi »U četiri okna« ovu strašnu smrt. Opisuje svršetak žene koja je sa svojim mužem svakako živjela i nemilosrdno ugusila svaki život što bi se probudio pod njezinim srećem.

... U bolnicu su dovezli ženu gospodinjicu u tvorničkoj kantini. S velikom vrućinom, bez svijesti, buncala je i krvarila.

— Zacijselo ženska poslu — rekla je predstojnica...

Zalibože, da, ženska poslu. Kako često u zadnje vrijeme! Ali opće stanje ove majke govori o posebno teškim zapletajima. Nije obično pometnuće. Takova vrućina ne dolazi sama od sebe...

S debelim komadom crne zgrušane krvi izišla je ručica možda petmješecnog djeteta.

— Sestro predstojnice, udesite sre za operaciju, dok ne dođe liječnik. Ako se uopće još nešto bude moglo pomoći, moći će se jedino operacijom.

Nadošla je strašna noć. Najužasnija mog života, a slijedilo je još nekoliko grozovitih dana i noći. Htjela bih, da su ih proživjeli i svi oni, koje je vrag ikada naveo na misao abortiranja. Primalja je naviknuta na koješta: na stenjanje, na vikanje, strah i bol; na krv i jezu. Gdje bi druge žene već davno pale u nesvijest i utekle, mora primalja ostati i raditi svoj posao tihom, pouzdano i tvrdo, kao da nema

sreća, koje se zajedno s majnim trza i krvari. — Ali takav konac, kakav je imala ta mlađa, trideset-godišnja žena, ne bih rado nikada više doživjeti.

— Sat na zvoniku odbio je dvanaest u tihu, mlačnu proljetnu noć. Dan je bio sparan. Svi su prozori bili otvoreni, da u sobe uđe noćna hladnoća. Bolesnici obično rado slušaju otkucavanje sata. Ali na ovo se kucanje žena uspravi... pogleda ukočenim očima, punim bezgraničnog užasa prema vratima... Sve više beći i širi oči... javlja se u njima groza ludila... kosa joj se kostriješi... hoće da skoči iz postelje do otvorenog prozora, da se sunovrati...

— Otići... samo otići... — usopljeno šapču blijede usne... Na čelu joj se od straha blista znoj. Namna s najvećim naporom uspijeva, da je zadržimo. Onda se zavuče pod pokrivač, zavija i evili u muci i strahu...

A nikoga nema u sobi. Ništa. Ni sjene, ni zrake svjetla. U mirnom sumraku je sav prostor. Ako ga jače osvijetlimo, tad ona još jače viće u svojoj patnji. Ako zatim skoro sasvim zamračimo, onda je tek progoni njena avet... Na kraju smo s našim silama. Ne možemo se suprotstaviti tlapnjama ludila. Ta mi ne znamo kako one nastaju. Na sve dobro nagovaranje bolesnica ne odgovara.

Neko vrijeme leži u justicima iscrpljena i kao mrtva. Žuta kao vosak i upala kao žena od sedamdeset godina. Onda opet prilazi avet i žena počinje govoriti:

— Sad... sad opet dolaze... jedno za drugim, jedan... dva... tri... to je već veliko, skoro doresto... četiri... pet... to je ostalo sasvim maleno... šest... sedam... osam... tom je glava otkinuta pa je nosi u ruci... devet... deset... to je bez nogu, a ipak se kreće... raspalovljeno je i krvavi... jedanaest... dvanaest... i sada samo jedna ruka i jedna noga... Gdje ti je glava... drugi udovi?... Zašto nemate očiju... nemate očiju...?

Nenadano trgne pokrivač u vis i pritisne ga na lice.

— Ne... ne... ne... idite... idite... vi nemate prava da živite... — i izmučena padne natrag. Za neko vrijeme opet počinje:

— Cujete li, kako govori? Slušajte ih...

— Ne možemo vidjeti vječno Svjetlo... daj nam twoje oči, majko!... Ti si nam uzela naše, daj nam svoje oči... — zar ih ne čujete... tu... tamo... jedan... dva... tri... — opet jezovito brojanje do trinaest.

Meni zastaje srce od straha, jer odjednom sve razumijem. Ali ne, to je buncanje, lude misli. Ipak nije moguće. Te se misli ne mogu više oslobođiti. Konac se slaže: ruka i noge je dosad izisla od djeteta, koje je na zločinački način ubijeno u majčinom tijelu. Ali da je to trinaesto...?

— Sto hoćete ovde... sada... danas...? Vi ste mrtvi... nikad niste živjeli... ja nemam djece... tko vas je poslao amo?... Tu... tu... opet dolaze svi... jedan... dva... tri... Cujete kako zapomažu... čujete li ih? — Ne može-

mo ući u vječni pokoj... ti si nam uzela mir... uzela domovinu... protjerivala si nas iz materina kriila... ukrala si naš počinak... dan pokoj vječni. — A oči... užasno šuplje oči...

Siljasti prsti bolesnice opet pokazuju i broje duž stijene. — Dva... četiri... šest... idite... idite... — Pruža ruke kao da se brani. Udarac oko sebe. Brani se od nevidljivih likova, koji se tiskaju k njemu dok opet ne klone. Ali ne nalazi mira. Dolazi nova groza:

— Tu... tu... jedan... dva... tri... trinaest... zašto ste tako gnjusni... krvavi... raztrgnuti... razderani... goli...? — i trese se kao od gadjenja. — Ne dotičite me se... odlazite... odlazite...

Zar ne vidite... zar ne čujete, kako se jadaju i cvile, kako plaču i viču... tamo... sad opet... — mi nemamo vode krštenja, da operemo svoje ljage... nemamo odjeću milosti, da pokrijemo svoju golotinu... nemamo svečanu haljinu za vječnu svadbu... isključeni smo... zebemo... gladujemo... daj nam Svjetla... Svjetla... ugrij nas... — Ta zar ništa ne čujete? Tu... tamo... ovde... jedan... dva... tri...

Nenadano pobijesni opet i povice: — Idite... idite... ne dotičite me se... pustite me da idem... hoće da mi uzmu oči... srce... pustite... me... dalje... dalje...

Gurne sestruru na stranu. Na sreću dode liječnik. S valom krvi izide dječja glava. Brza dijagnoza: operacija smjesta. »Sve je pripravljeno«, rekla je predstojnica. Budući da je broj sestara za vrijeme rata bio veoma umanjen uslijed mnogih bolnica, ja sam tada često pomagala kod operacija. Tako i danas. Nalaz je potvrdio moje očekivanje. Dijete je bilo raskomadano mehaničkim zahvatom u majčinoj utro-

bi; maternica više puta ozlijedena. Nastala je upala potrušnice. I još k tome već satima gotovo neprestano krvarenje — kako se može predvidjeti, do sutra će biti kraj. — Obavijestili smo muža.

Taj je primio vijest veoma ravnodušno, dok nije čuo, da će sva-kako uslijediti istraga. I radi pravnika, koji da nemaju drugog posla, nego da svoje nosove turaju u bra-kove drugih ljudi, mjesto da se brinu za svoje vlastite.

Dok je on tako bjesnio i kleo, počela je jedna žena, još uvijek napola u narkozi, opet brojati:

— Tu... opet dolaze... svi... jedan... dva... tri... četiri... pet... šest... sedam... osam...

Muž je utekao, kao da ga gone-vile...

Uboga je žena vikala i stenjala tri dana i tri noći. Ni najjače injekcije nisu je mogle umiriti. Uvijek je nanovo vidjela svoje trinaestoro djece, što ih je nosila u vlastitom tijelu, kako joj dolaze sa svojim

tužbama, prebacivanjem i molbama. Nije se ni toliko osvijestila, da bi se je moglo navesti na pokajanje i na povratak Bogu; ili da bi se moglo pokušati, da je se pogledom na Božje milosrde i dobrotu oslobođi te užasne patnje. A ni umrijeti nije mogla od samog straha i tjeskobe. Sestre, druge bolesnice, dapaće i sam liječnik, smutili su se radi te jezovitosti. Ni svećenik nije mogao ništa.

Za četiri dana bila je nenadano pri bistroj svijesti; bar se tako činilo. Obavijestili smo opet našeg župnika, a postali smo i po muža. Svećenik je došao. Prekinula ga je iza prvih riječi: —Trinaest ih je, da! Ne morate pitati...“ A kad je htio da govorи o Božjem milosrdu, rekla je posljednjom snagom: —Pu-stite me da idem... hoću u pakao... tom nitkovu hoću da pla-ćam u vječnosti...“

Zadnja njena riječ: »Lopove!.. bila je upravlјena mužu, koji je ulazio — i umrla je...

Molba majci

Ne znam ni sam, kako sam saznao za ovu molbu. Tko mi ju je kazao? Možda majka. Možda dijete. Možda sam Bog. On otkriva tajne mnogih srdaca. Glavno je, ja sam je čuo. Ali prije nego je saopćim, evo par riječi kao uvod.

Bog je mogao sam stvoriti svakoga čovjeka, kao što je stvorio Adama. Ili, mogao je učiniti, da ljudi nastaju kao kristali u pečinama, neovisno jedan o drugome. Ali nije htio. On nije sebičan. Podijelio je svoju stvaralačku moć sa stvorovi-

ma. Dao im je, da mogu rađati i odgajati sebi slična bića i da se tomu raduju. Kao što je u Presvetom Trojstvu veza ljubavi između Oca i Sina Duh Sveti, koji izlazi iz obojice kao njihova međusobna ljubav, tako je Bog htio, da i ljudi budu među sobom povezani vezom ljubavi i krvi. Da jedni drugima zahvaljujemo svoj život i opstanak na zemlji. Da imamo roditelje, đjecu, braću, sestre, rodake. Da bude u mnoštvu jedinstvo ljubavi, koja čini život toplim i sretnim. Jer kako bi izgledao život bez toga? Bili bismo jedni drugima tudi i ledeni kao kamen kamenu. Sta je život, šta je čovjek bez srca, bez ljubavi? Teško onomu, tko nikoga ne voli i koga nitko ne voli!

Kad Bog stvara svakoga novoga čovjeka, taj je tako sitan, tako nježan, tako nemoćan, da ne može živjeti i razvijati se bez tuče pomoći i zaštite. Stoga je Bog tražio najbolje i najsigurnije mjesto za to malo ljudsko biće. I našao ga je — pod majčinim srcem. Tu je tako lijepo, tako toplo. Tu će ga majčina ljubav grijati poput sunca, a njezina krv hraniće, dok toliko ne ojača, da se može roditi na svijet. Onda će ga opeći majčine ruke dočekati, njezinu usta ljubiti, a na njezinom će krilu sjediti kao kralj na prijestolju. To će biti najljepši i najsretniji dan čovjekova života — na majčinu krilu — sve tamo, dok dobro ne odraste. Sta velim? Na Marijinu krilu nalazimo ne samo maloga Isusa nego i velikoga mrtva Isusa. Eno Michelangelova Pietà! A koliko je odraslih sinova i kćeri umrlo na majčinu krilu! Tu je i bol i smrt najlakša. Uz majčino srce, uz njezine poljubce i suze...

A je li uvijek tako? Je li uvijek mali čovjek, nerodeno dijete, tako siguran i zaštićen pod majčinim srcem, kako je to Bog htio i planirao? Nažalost, nije. I onamo, u ono sve-

tiše, prodro je zločin i Herodova ubilačka ruka. I to upravo krivnjom majke. Kakva joj je duša, takvoj! Kakvo sreća! Protunaravni grijeh! Po svijetu ubijaju na milijune male, nerodene, nezaštićene, nevine djece! Siromasi, ne mogu ni plakati. Nitko ih ne će ožaliti. Samo se izmišljaju svi mogući razlozi, da se opravdaju takvi zločini. Ali čovjek je čovjek. Bio malen ili golem, čovjeka ne čini tjelesna veličina, nego besmrtna duša u njemu. Ne smiješ ga ubiti! To je grijeh! U nebo vapijući grijeh! — »Iza glassa više sa zemlje k meni krv tvojega brata«, veli Bog ubojici Kainu. (I. Mojs. 4, 10.) Sve te zločine Bog vidi i čuje. I strašno će ih kazniti. Kad li, tad li. Ima on vremena. Nitko mu ne će izmakinuti. Nitko! — »Opametite se, bezumni u narodu! Ludaci, kad ćete doći do razboritosti? Koji je stvorio ubo, taj zar da ne čuje? Koji je načinio oko, taj zar da ne vidi?« Ps. 93,8.

Nerodena djeca u strahu za svoj život upravljaju majkama ovu molbu:

Mama, nemoj me ubiti! U vašim gradovima imaju nekakve velike kuće, koje su sagradene za dobro bolesnih i slabih ljudi. Zovu se bolnice. Ali sad ondje svaki dan nestaju djeca. Mala, nerodena, nejaka djeca. Kao da su suvišni. Imaju nekakvi ljudi i nekakve žene, koji se bave tim užasnim posliom i tako zarađuju novac. Judine dinare! Ali bit će im na propast... Današnji se svijet licemjerno zgraže nad starim neznabušcima, koji su žrtvovali svoju djecu bogovima i bacali ih u utrobu uslijanoga kumira Moloha. A ti isti, današnji neznabušći, žrtvujte nebrojenu djecu svojim krivim bogovima: bludu, putenosti, lagodnom životu, pohlepi za novcem i imetkom. — Mama, ne daj me u krvničke šake, jer ćeš i ti biti kriva za ubistvo ne-

vinoga. Bit ćeš čedomorka! Nikad ne ćeš imati mira u svojoj duši!

Mama, nemoj me ubiti! Kad me rodiš, ti ćeš se sa mnom namučiti neko vrijeme. Ali to će ti se bogato naplatiti. Ja ću rasti. Bit ću krasan i dobar dječak. Vidjet ćeš, koliko ću te voliti i slušati. U školi ću biti marljiv dak. Odrast ću u ponosna i jaka mladića. Imat ću plemenito srce. Nikad ne ćeš na me zaplakati ni zažaliti. Osnovat ću svoje malo carstvo, svoju obitelj. Bit ću svojoj ženi dobar muž, a svojoj djeci pravi otac. Svijetliti ću im životom i primjerom, da postanu korisni i čestiti građani zemlje i sretni stanovnici vječnoga neba.

Mama, nemoj me ubiti! Kad odrastem, bit ću težak. Svaki dan će Bog pred mojim očima otvarati čudesne svoje prirode. On će me uzeti u svoju službu, da preko mene pomoći sunca, zraka i vode izvodi iz blata kruh i sve, što je potrebno čovjeku za hranu. — Ja ću biti radnik. Imat ću čvrste i vještice ruke, pa ću kao majstor obradivati drvo, metal, kamen. Upravlјat ću svakovrsnim strojevima, koje su ljudi izmisili, da im kao sluge olakšaju život.

Mama, nemoj me ubiti! Bit ću inžiner, koji će se brinuti, da ljudi imaju lijepo i udobne stanove, dobre ceste, sigurne mostove, mnogo brojne korisne tvornice i strojeve.

Mama, nemoj me ubiti! Ja ću biti liječnik. Znaš li ti, koliki je blagoslov za čovječanstvo dobar liječnik? Boći ću se neustrašivo protiv bolesti i smrti. Koliko ću života spasiti, koliko zdravlja povratiti, koliko suza obrisati!

Mama, nemoj me ubiti! Ja ću biti učitelj, profesor. Možda i na sveučilištu. Učit ću male i velike dake. Otvarat ću im oči. Odgonit ću tamu neznanja. Govorit ću im o divnim stvarima, koje je Bog-Stvoritelj naćinio na nebu i na zemlji. Otkrivat

ću im ljepote prirode, čudesna zvijezda, tajne atoma. Pričat ću im o davnim ljudima i drevnim dogadjajima. Putovat ću s njima po cijelom globusu. Mjerit ćemo visins planina, dubine i širine mora i rijeka. Učit ću ih svim tajnama ljudskoga znanja, koje je čovjek stekao i nagomilao kroz tisuće godina. Pokazivat ću im carstvo života, carstvo boja, carstvo tonova, carstvo likova i oblika...

Mama, nemoj me ubiti! Ja ću biti svećenik. Navješćivat ću svojoj braći, ljudima, veselu vijest: da imamo Oca na nebu; da smo mi njegova djeca; da čovjek ima besmrtnu dušu, koju ne smije ni za što prodati; da nas čeka neizrecivo vječno blaženstvo, koje nam Je Sin Božji služio; da se pred Bogom ne će izgubiti ni jedna suza, ni jedna kap znoja, ako smo sve radili i podnosili poput njegova Sina Isusa! Otimat ću grješnike iz pandža sotone i vratiti ću im izgubljeni mir i prijateljstvo Božje. Tješit ću ih u životu i na smrti.

Mama, nemoj me ubiti! Ja ću biti tvoja mala zlatna djevojčica. Pomažat ću ti u poslu. U školi ću biti prva. A kao odrasla djevojka čuvat ću ljepotu svoje duše i tijela, da je grijeh ne opogant. Onda ću, ako Bog htijedne, postati majkom, da usrećim svoga muža i da dadem život novim ljudima, svojoj djeci. Vršit ću volju Božju poput Bl. Djevice: »Evo službenice Gospodnjeg!«

— Ili, ako me Bog pozove, poći ću u redovnice, da se žrtvujem za dobro svijeta. Radi Boga ljubiti ću tudu djecu. I one defektne, koje ni roditelji ne žele u kući. I posve male, što su ih nemajke ostavile negdje u zamotku, da skapaju, i neuke. I bolesne. I zapuštene od sviju. I umiruće. I u svojoj domovini i u tujini. Sve ću ih ljubiti Kristovom ljuhavlju.

Mama, nemoj nas ubiti! Pa, ti ćeš ostarjeti, obnemoći. Zar želiš, da ne bude nikoga, tko će te staru i bolesnu ljubiti, dvoriti, obilaziti? Tko će te mrtvu požaliti, oplakivati, dolaziti na tvoj grob i moliti se za te? Eno, neki dan leži bolesna jedna stara mama. Ima joj 82 godine. Mnogo je pretrpjela u životu. Imala je opaka muža. Siromaštvo. Težak rad. Dva velika rata. Bombe srušile kuću nad njom. Devetero djece. Troje umalo u odrasloj dobi. A ovih šestero živih skuplja se oko bolesne majke. Žale je. Mole se za nju. Dovode joj liječnika. Brinu se, da joj ništa ne uzmanjka. A ona sve to gleda, pa veli: »Kako je dobro, kad imаш djece!«

Mama, nemoj nas ubiti! Znaš li ti, koliko su žene-nemajkeobile budućih svetaca, Božje djece, biskupa, svećenika, redovnika, redovnicu, div-

nih kršćana, uzornih otaca i majki, učenjaka, profesora, učitelja, liječnika, inžinjera, radnika, težaka. Koliko su time oštetile zemlju, koliko nebo! Tko će moći za sve to položiti račun pred rasrđenim pravednim Bogom. On će strašno osvetiti svoju pobijenu djecu. — O kad bi makar volile svoju djecu, koliko mačka voli svoje mačice, vučica svoje vučice, kvočka svoje pilice!...

Mama, nemoj nas ubiti! Primi nas iz Božje ruke pod svoje srce, na svoje ruke, u svoje krilo! Tvoja plača ne će propasti. Bog govori tebi kao ono faraonova kći Mojsijevoj majci: »Uzmi ovo dijete i odhrani mi ga. Ja ču ti za to platiti.« (II Mojs. 2, 9.) Mama, čuj, što vell Isus: »Tko primi takvo dijete u moje ime, taj prima mene.« (Mt. 18, 5.)

Msgr. Petar Pajić

Kad u bistro gledam oko ...

Sada je baš godina dana od tog susreta... Misije u Vinkovcima (ožujak 1966.) bile su pri kraju. Bilo je već pred podne predzadnjeg dana. Među mnogima, koji su u sakristiji tražili misionara da se s njim nasamo posavjetuju, našla se i neka žena od kojih 33 — 35 godina. Zdrava i jedra seljanka iz vinkovačke okolice. Kad je prišla, pružila mi je list papira i stidljivo zamolila: »Molim vas, ako hoćete pročitati?!« Bila je uzbudena. Uzeo sam list, i dok sam čitao, primijetio sam da se snuždila, svu zbumjenu obuze ju za čas grčeviti plač. Na listu je bila opisana jedna drama života, njena ispojest... Bistra žena izrazila ju je u pjesmi. Pročitavši, i sam ganut, upitao sam ju: »Je li to vaš slučaj... vaš doživljaj...?« Citao sam odgovor iz njenog uzbudenja i suza, ali mi to ona i potvrdi: »Da, ja sam to doživjela... Svoje sam dijete nekoć htjela ubiti... Nisam to ipak učinila, I sada, kad god ga pogledam ..., nije mogla dovršiti od suza.

Sačuvao sam si njenu pjesmu. Pročitajte je i vi:

Glas i dalje kori mene:
Hoćeš, majko, ubit zjene,
Oko bistro, dušu bijelu,
Koju nosiš u svom tijelu?

Odlučih se: NE, ne mogu
Zamjerit se dobrom Bogu!
Neću ruku dignut svoju,
Za krv, Kriste, svetu Tvoju!

Sad u malom oku gledam
Boga svoga, Spasa Krista,
Koji milost svoju posla,
Da mi duša osta čista.

Kad u oko bistro gledam
Djeteta mi malog moga,
Kajanje se namah budi,
Uvrijedit sam htjela Boga.

Moram da se kajem jako,
Jer ubit sam tebo htjela!
Dijete moje, zlato malo, —
Ali ipak nisam smjela.

Iz nutrine glas me kori:
Zar ćeš, majko, takva biti?
Hoćeš malog čeda svoga
Ti nevinu krv proliti?

Ja na kraju svakom kažem,
Da je s Bogom sve nam lako.
Božjem glasu nadaj uho,
Čini, svaka majko, tako!

O, Ti Bože, mene majku
Čuvaj uvijek od zla svakog!
I sve naše drage majke
Ti očuvaj od zla takvog!

Tko ovo može pročitati hladan?!... A tek žene, koje su to isto doživjele?!

Kasnije sam se mnogo puta sjetio te žene. Zapravo, uvijek se je sjetim kad god susretuem tu strašnu pojavu... I jesenja mi je došla na pamet kad sam obilazio jedno posavsko selo, u kojem u polovini kuća žive samo starci i starice. Sjetio sam se je i nedavno, čitajući »Večernji list« od 17. XII 1966., u kojem zagrebački liječnik docent Dr. Predrag Drobniak, iz zagrebačke klinike u Petrovoj ulici pretpostavlja, da će u 1966. godini broj samo legalnih pobačaja dostići blizu 500.000, a s tajnim, kriminalnim »ovaće godina u Jugoslaviji završiti s nekim 700.000 pobačaja«. I liječnik opisuje tu katastrofu: 700.000 mrtvih, stotine tisuća doživotno bolesnih žena, — godišnje preko 100 milijardi starih dinara... Ali on nije nabrojio sve. Moramo dodati i grijenu savjesti koja milijune žena muči uspomenama, ništi im mir, sreću i živce. I njihove muževe, ako su ih na to silili ili nagovarali. Eto, i to je razlog zašto danas toliki »nemaju živaca«, zašto su »nervozni«, nesretni... Kad bi to barem bilo sve! A Božja kazna takvom narodu?... i osobna odgovornost pred Božjim sudom iza smrти?...

Čestita Slavonka dobro je prošla. Njena je bol blagi prigovor raskajane duše koja se na vrijeme trgla pred zločinom. Sad je Bogu zahvalna! Sretna je! Kako divno veli: »Sad u malom oku gledam

Boga svoga, Spasa Krista!*

Kolike njene jadnje sestre mjesto tog oka gledaju pusti dom, travom zarasle puteve, svoju samoču, bolest i blizu starost... i savjest koja grize do zadnjeg daha života! A jesu li barem raskajeane klekle pred Krista?

Mi svi zato molimo, da barem naše kršćanske sestre, žene i majke »za krv, Kristu, svetu Tvoju«, još na vrijeme odustanu od zločina..., da se zaustavi jezovita tragedija!

»I sve naše drage majke,
Ti očuvaj od zla tog!«

o. Stanko Weissgerber, misionar

Veliki neprijatelj . . .

Neka ruska priča pripovijeda ovo. Bio je Božji čovjek Aleksej. Živio je sveto i pravedno. Bilo to krivo Luciferu, pa počeo slati jednog vraga za drugim, sve goreg od gorega, da Alekseja navedu na grijeh. Ali svi se vraćali u pakao neobavljena posla. Nijedan nije mogao navesti Alekseja na grijeh. Javio se najzad neki zloduh da će on pokušati. Otišao je i podosta ga vremena nije bio natrag u pakao. Kad se jednom vrati sav veselo svima je javio: »Aleksej je naš! Čude se svi i pitaju, kako si ga dobio? On im stane pripovijediti:

— Sve sam pokušao kao i oni prije mene, ali nije išlo. Tada sam ga stao učiti kako se od kukuruza i krompira peče »votka« rakija i nagovarati neka je peće i sa mnom piće. Pomalo se naučio piti i opijao se. Pijanom tako stao sam pokazivati kako je lijepa susjedova žena, dok je nije poželio. Da je dobije za ženu u pijanstvu ubija susjeda. Tačko je, eto, postao naš!

Kralj je Herod u pijanstvu za volju preljubnice dao ubiti svetog Ivana Krstitelja. Kralj Baltazar pijan zapovjedi da se na stol donese sveto posude iz hrama, zatim je pijan pio iz njeg skupa sa svojim gostima, dok nije izgubio glavu. Zato je nemjereno u pilu ili pijanstvo jedan od 7 glavnih grijeha. Nema zla koje pijan čovjek neće učiniti.

Ima nažalost u našoj hrvatskoj domovini krajeva gdje je pijanstvo postalo narodna bolest. Opijaju se ne samo muževi nego i žene; ne samo starci, nego i djeca. Pije se dok ima kod kuće, a onda i u gostionici. Sreća sam o sv. Kati pijana čovjeka i pitao ga zašto je svaki dan pijan. Odgovori mi da se od Velike Gospe samo jednom napio.

Mnogo je naših kuća propalo radi pijanstva, mnogih obitelji nestalo. Pijanac psuje; pijan se čovjek ne sjeti molitve. On se baš u nedjelju, na Božji dan opija i mjesto u crkvu ide u krčmu. Pijan je spremam na tučnjavu i ubijanje, da ne govorimo o preljubu i drugim porocima. Kolike naše majke i žene plaču radi pijana sina ili muža. Kolika žena mora pred pijanim mužem bježati s djecom u susjedstvo da se spasi od zlostavljanja. Kolika djeca moraju čuti najveće psovke i sramote iz usta svojih roditelja. Što se takovi roditelji čude da nemaju ugleda pred djecom? Jednom došao pijanac za vrijeme propovijedi u crkvu, a petero njegove odrasle djece pobeglo je kroz sakristiju iz crkve, da ne gledaju sramote svoga oca.

Još je gore ako se žena opija, a i to nije rijedak slučaj. Stari je neki

profesor govorio da među najružnije stvari za vidjet treba ubrojiti mršavu svinju i pijanu ženu. Hoće li od pijanih roditelja biti čestito potomstvo. Djeca začeta i nošena u pijanstvu naslijeduju slabe strane svojih roditelja, a moć lošeg primjera razara u djeci ugled roditelja i pomalo sve ljudske vrednote.

Skupila se oko mene u nekom selu dječica, sva kukavna izgleda, kost i koža, velike glave, tankih nožica. Tupo su gledala u nas došljake. Žalio sam jadnu djecu, jer sam znao da je selo na zlu glasu zbog pijanstva. Tako pijanac škodi svom zdravlju, jer se ubija i umire prije reda, ali još više škodi svojoj djeci. Zločin čine oni roditelji koji napajaju svoju djecu vinom i rakijom. Sv. Apostol Pavao reče, da pijanci neće vidjeti lica Božjega, jer se pijanac rijetko ostavlja grijeha, a i isповijedi mu ne valjaju, jer mnogi

to i ne kazuju na isповijedi, a rijetki se kraju.

Apostol nas upozorava da provodimo život trijezno, bez pijanstva i žderanja. Vi koji dosad na to niste pazili, okanite se pijanstva. Obećajte Božanskom Srcu Isusovu, da se za svoje dobro i za dobro svoje djece nećete opijati. Pomozite si u tom i sa svetom isповijedtu. Ispovijedajte se, da ste bili pijani i da ste u pijanstvu zlostavljali ženu i djecu i da toga do sada nikad niste rekli na isповijedi. Kad budete morali polagati račun sam pred sobom i pred Bogom u isповijedi zlo će vas ostavljati, a Božji će blagoslov doći na vašu obitelj i na vaše poslove. Neka Vam u tom pomogne Presv. Srce Isusovo koje je toliko blagoslova obećalo obiteljima koje ga budu štovale.

Franjo Pipinić

Tako je svršio Miško

Tamna je noć pokrivala kraj. Mjesec nije bilo. Selo je utonulo u dubok san. Mara, Miškova žena i majka troje djece sama je u kući, ali nikako da joj san sklopi umorne oči. Najednom pride otvorenom prozoru i malo osluhne:

— Da, to je on, Miško! — Bože, opet pijan!

Daleko dolje liza pruge zalajali su psi na pijanca koji je bučio i psujući se vraćao kući. Maru prodoše trnici. Pomicala je što je sve čeka ove noći. Dobro da je djecu otpremila staroj materi, neka spavaju u miru. Tako je Mara sama streljila i slušala odvratnu pjesmu muža pijanca, grubijana i psovača. Tako joj je san potreban, a evo, mora biti budna, spremna svaki čas na bijeg da se zaštiti pred zlostavljanjem od onoga koji joj je pred oltarom i pred Božnjim službenikom zasvjedočio doživotnu ljubav, nježnost i skrb.

— O, nesretne mene! — ponavljala je žena — kud sam to došla i što sam napravila. O proklete one večeri kad je dolazio k meni i obećavao mi sve najljepše. Da sam tada znala što sada znam! Kad bar ne bi djecu razgonio! Da tako grdo ne psuje! Pa Bog nas mora kazniti zbog tolikog prokljinjanja i pijanstva.

Miško se vraćao sa sajma. U krčmi je ostavio sav novac. Na neko vrijeme učinilo njegovo pjevanje. Ne može se sigurno pijan uspeti na nasip, pomisliла je Mara. Svalio se valjda u jarak pa će tamo i zoru dočekati. No srce joj se steglo kad je opet začula kako psuje i Boga i Majku Božju, i nasip, i prugu, i one koji se vlakom voze. Tako se tetnjući nekako Miško uspeo na prugu, prekoračio prvu tračnicu, spotakao se i ostao ležeti. Zašutio je. Mara je u kući streljila i čekala. Najzad zaključila vrata te onako obuvena i obučena malo pri-

legne na postelju. San ju je svladao. Pričinjalo joj se kao da čuje korake i lupanje o vrata i prozore. Zatim ju je probudio zvižduk lokomotive. Vlak je jurio nasipom, dugi teretni vlak. Protrijata je malo oči, stavi ruke pod glavu da bolje čuje kad bude dolazio. Čekala je i opet zaspala, ali Miška nije bilo.

Pijetli su naviještali zoru i budili se. U dolini su već prvi kosci brusili svoje kose. I opet je prošao vlak. Mara izlazi na dvorište, vadji vodu iz bunara i nijemo gleda preda se. Ne zna čega bi se privatila. Netko je žurio stazom prema njenu dvorištu. Ona i ne mari za tog putnika. Pomicala je da je to možda i Miško kad začuje neki strani glas:

— Mara, dobro jutro!

Žena protrunu. Pa to nije Miško. Ne-kako kroz zube odzravi. Zla slutnja preleti njenom dušom, iako je već otupila od zlostavljanja i očekivanja najvećih iznenađenja. Stranac je neumoljiv:

— Odloži vodu i dodil! Djecu ne zov! —

Maru oblijeva hladan znoj. Kao da čuje zvižduk lokomotive i prazne vagone kako lupaju na tračnicama. Znala je da joj jutarnji glasnik nešto javlja o njenom mužu pa piće:

— Gdje je? Gde ste ga našli?

Radnik sa željezničkog nasipa pošao je prema pruzi, a Mara za njim, bez riječi. Slutila je najgore.

U jarku pored nasipa stajala su dva radnika. Stajali su uz Miška koji je ležao u krvi s odsječenim nogama. Mara se bacila k njemu u suzama i vičući: »Miško, što si to učinio? Kome ćeš ostaviti djecu? Da li ti je i to trebalo? Sad ćeš na račun Bogu kojeg si toliko mrsko prokljinjao nečul!«

Tata je opet došao kući pijan... i tuče mamu

Miško je iskrvario. Zadnji puta je pogledao svoju ženu kojoj je upropastio život svojom neumjerenošću. Ona mu je sklopila krvave i zamazane ruke na grudima, plakala i zaklinjala ga neka moli Boga da mu se smiluje. On više nije imao ni krvi ni suza.

Košci na livadi čuli su plač i zapomaganje žene, zaboli kose u zemlju i potrčali prema mjestu nesreće. Škupilo se nekoliko radnika. Stigle su i žene iz sela noseći mlijeko u grad. Kad su vidjele strašan prizor, počeše vikati: „Jezuš, Marija, kaj je to? —

A sve je to trajalo kratko, i još se nije zapravo ni razdanilo. Poljskim je putem dojurio auto. Miška su zamotali u plahbu i položili u kola. Reska je sirena odjeknula kroz jutarnju sumaglicu. Bilo je kasno za Mišku. Svi su ga poznavali, ali ga nitko nije žalio.

Bili su saslušani svjedoci radnici koji su u jutarnjem sumraku među tračnicama našli odrezane noge u čizmama, a u jarku prepoznali nesretnog Miška. Miško je umro na putu u bolnicu. Pogreb je bio čudan. Nitko nije ni ženi ni djeci izrazio saučešće.

nije bilo ni karmina. Govorilo se o Mišku samo kad se nekoga htjelo odvratiti od nesreće pijanstva. Susjeda koja je bila svjedok svih patnja reče potihno Mari: »I onako nije bio nikakav čovjek. Psovao je i prokljinjao, opijao se i varao, tukao i razgonio tebe i djecu. Bog neka mu se smiluje, a vama će biti lakše bez njega!«

Mara nije smogla riječi da odgovori, ali je dobro vidjela da je baš tako. Što je vino učinilo od njezina Miška. Pravu propalicu koju je čita-

vu obitelj, sigurnim koracima vodio u propast i rasulo. Mara bi nasamo plakala, a pred djecom skrivala suze, tješila ih i poticala da mole za siromašnog oca, od kojeg nisu ništa lijepa vidjeli i koji je u njihovim očima izgubio svaki ugled. Dala je u crkvi služiti slike Mise za pokojnika, a dva sinčića i kćer hranila i odgajala sama za poštenije ljude od oca.

Sclo je govorilo: Kakav život, takva smrt!

Valent M.

Cijenjenom uredništvu »Glasnik S. I. i M.« skrećem pažnju, da je u broju glasnika za siječanj 1967. pogrešno označena župna crkva u Raši (str. 28, 29.), Istra, kao crkva sv. Martina, jer je to crkva sv. Barbare djevice i mučenice – zaštitnice rudara.

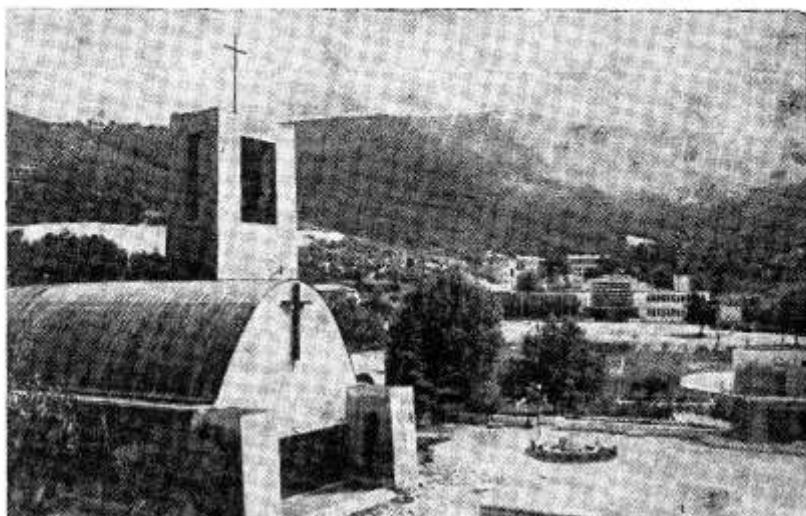
Tu je i veliko naselje rudara i početak »Istarskog ugljenokopa Raša«.

Crkva je građena 1936–37. u obliku okrenutog rudarskog vagoneta, i simbolizira rudnik, i u neku ruku je i spomenik rudnika. Svojim oblikom srača pažnju, a svojim skladom izaziva divljenje.

Premda je takva – divljenja vrijedna, a i simbol rudnika, sve do ovih dana bila je još više nego u očajnom stanju. Unutrašnji radovi su pri kraju i poprima svoj prvočini oblik iz 1937. god. Župni se ured obratio za pomoć Radničkom savjetu Istarskih ugljenokopa Raša – Istra, ali nisu niti odgovorili a kamoli pomogli.

Raša, 29. XII 1966.

Pozdravlja vas i zahvaljuje, upr. župe

Proslava u Pazinu

Pazin je važno središte Istre. U njemu se nalazi biskupsko sjemenište koje već od 1945. god. odgaja buduće svećenike iz više dijeceza. U sjemeništu rezidira biskup koji prviput u povijesti upravlja crkveno čitavom hrvatskom Istrom. Tu je i franjevački samostan već preko 500 godina. U Pazinu je sada Istarsko književno društvo koje je počelo raditi u Trstu pred 40 godinama kao Društvo sv. Mohora, pod vodstvom msgr. Bože Miljanovića, a izdalo je pod Italijom 250.000 knjiga i brošura, te odigralo odlučnu ulogu u očuvanju nacionalnosti i vjere Istarskih Hrvata. U Pazinu je dobro sačuvan kaštel koji postoji već 1000 godina. Nekoliko desetaka autobusnih linija i nekoliko vlakova dovozi dnevno radnike i dake u škole i tvornice tekstila, trikotaže, plastičnih masa, stočne hrane i u razna poduzeća. Pazin je prošle godine proslavio 700-godišnjicu svoje prepozitsko-zupne crkve u kojoj se čuvaju glasovite freske iz XV stoljeća.

Dvije godine prije proslave održao je o. Petar Bulat pučke misije u Pazinu. Prije tih misija održali su domaći svećenici misije u okolnim župama, a to je utjecalo na uspjeh misija u gradu. Misionar je dan za danom izmišljao nešto čime bi privukao vjernike: »najvažniji dan misija«, »Najljepši dan ...«. Možda je najsrdačniji bio »dan bolesnika«. Tri automobila, među njima i biskupski vozili su bolesnike na njihovu misu, propovijed, ispunjajući i pričest.

Kroz 14 dana misija podijeljeno je oko 3000 pričestih. Za Pazin je to mnogo. Jedne večeri pitao je netko pred kino-dvoranom: »Kada će početi predstava večeras?« Odgovor: »Kako će početi kad smo prodali sedam karata?« Poslijec govora o pobožnosti presv. Srca Javilo se preko 400 osoba za obavijanje prvih petaka. Iako je Pazin »tvrdka kost« kako je rekao jedan bis-

kup koji dobro pozna ovaj kraj, misije su dobro uspjele za naše prilike. A prilike su kao u svim istarskim gradovima gdje je nastala velika promjena žiteljstva: emigracija i fluktuacija stanovništva u našim poslijeratnim kolonistima, i sve što pruža gradski život na štetu mirnog obiteljskog i vjerskog života. U nedavnoj se je prosloti župnik bojao misliti na misije, »jer nitko neće doći«. A eto, ipak su došli i ispunili crkvu.

Pazin je proslavio i 700-godišnjicu svoje crkve. 4. XII je preuzvišeni biskup Dr. Dragutin Nečić blagoslovio orgulje. One su šest godina šutjele, a i prije već nisu bile ispravne. Tri domaća mladića, dva mehaničara i jedan urar trudili su se pet mjeseci i temeljito popravili svih 12 registara. Oni su se sami ponudili, odužili se na taj posao i uspjeли.

Na dan sv. Nikole, zaštitnika župe i crkve, preuzv. Biskup posvetio je novi kameni oltar prema puku. Oltar, ambon, sjedište i korska sjedala, sve od kamena, postavljeni su prema uputama akad. kiparice Alojzije Ullman, uz pomoć sjemenišnih profesora, članova djecezanske komisije za crkvenu umjetnost. Dva dana kasnije stigao je iz Zagreba o. Bulat koji je kroz četiri dana okupljaо vjernike u duhovnoj obnovi. Vrhunac proslave bio je 11. prosinca. Kod concelebrirane mise preuzvišeni Biskup čitao je brzopavnu čestitku sv. Oca. O. Bulat je kod te mise govorio: »Pazincil! Neće vam nitko rušiti crkve, osim ako vi sami srušite svoju vjeru ne pohadajući crkvu ...«. Za tu je zgodu došao veći dio pjevačkog zboru bazilike presv. Srca iz Zagreba i skladno pjevali Griessbacherovu misu s hrvatskim tekstom. Prijenos misije pitao je jedan od tih mladića koji je dobro poznavao Pazin: »Hode li tko doći u crkvu?« Župnik je rekao: »Morat ćemo iznijeti klupe iz pobočnih lada, jer neće biti mjesta.« — Cr-

Sjemenište u Pazinu — srce i nada biskupije

kva je bila dupkom puna, premda su nažalost, radila sva poduzeća. Pazinci su sa svojim župnikom toplo pozdravili mlade pjevače iz Zagreba, ponudili im sobe da se odmore, ručak u sjemeništu, gdje je s njima bio i preuzvišeni Biskup, izlet autobusom u Poreč, gdje su također u bazilici nastupili kod večernje mise; večera u hotelu Jadran. Usput su kod večernjice pjevali u Tinjanu u prekrasno obnovljenoj crkvi. Puk je tu dočekao oduševljen pjevače i dohrlio iz obližnjih

župa. Nisu mlađi pjevači uzalud žrtvovali dvije noći na putu. Razdragani narod vidio je u njima primjer mladeži koja je lijepa, vedra, učena, a ipak ne napušta vjeru nego slavi Boga. Sofer autobusa rekao je: »Još nisam imao tako vedre, lijepе, a ujedno pristojne skumpanije. Možemo doista zaključiti riječima koje im je uputio tinjski župnik: »Nećemo vas zaboraviti«, a nadamo se da će se i oni ugodno sjećati Istre.

Ante Bogetić

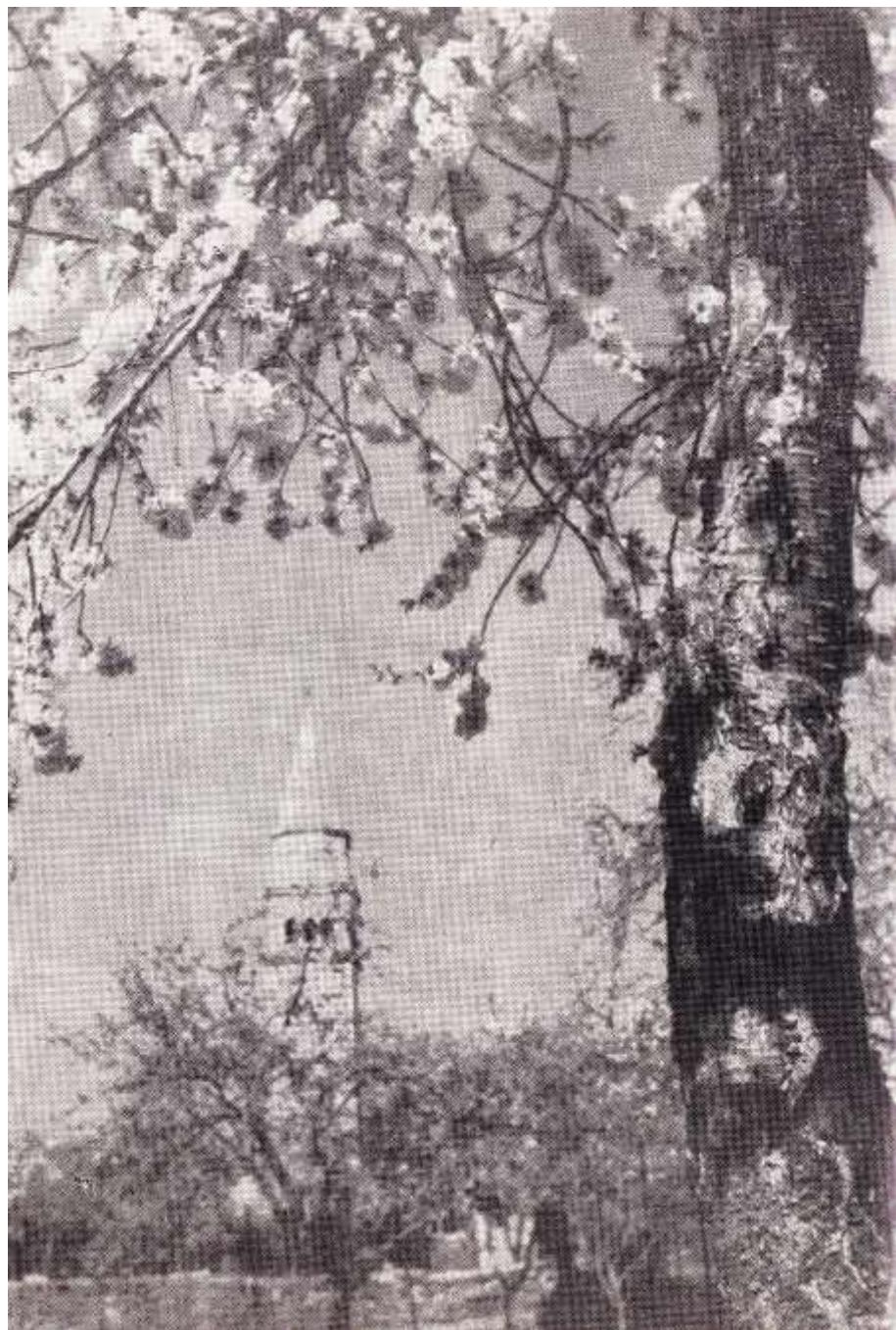
ZAHVALJUJUJU PRESV. SRCU ISUSOVU,
BEZGRJESNOM SRCU MARIJINU I
SVETIM ZASTITNICIMA

- Za mnoge primljene milosti, Kolutac Stana, Luč — Baranja.
- Na primljenoj milosti, Dujmović Andelka, Kostanje.
- Zahvaljujem Presvetom Srcu Isusovu, Majci Božjoj Vukovinskoj i Andelu Čuvaru što su me očuvali u teškoj opasnosti, N. N.
- Na dobrom uspjehu u školi i primljenim milostima zahvaljujem se sv. Antunu uz daljnju preporuku, S. S. P.
- Zahvaljujem se Majci Božjoj i karinalu Stepincu na prevlakoj milosti, student iz Zagreba.
- Hvala Gospu od Brze pomoći za sretan uspjeh dviju operacija, Ruža Bačanović.
- Zahvaljujem Srcu Isusovu i Marijinu te sv. Antunu za uslušane molitve, M. R. Slavonska Orahovica.
- Gospu Trsatskoj za obraćanje muža i sina, i na drugim milostima, B. N. Građaka.
- Presv. Srcu Isusovu, Bezgrj. Srcu Marijini i Gospu Fatimskoj na primljenoj milosti, K. P. Zareb.
- Zahvaljujem se Presv. Srcu Isusovu i Gospu od Brze pomoći za sretno položene ispite moje unuke te se i dalje preporučam, E. Živid, Sikirevići.
- Za primljene milosti, maturantica P. P.
- Za pomoć i ozdravljenje od teške bolesti srca, Marija Marijan — Ferdinandovac.
- Za primljene milosti, Marija Francuz — Požeške Sesvete.
- Na svim primljenim milostima, Dujmović Magda, Strellec M, Subotica.
- Za primljene milosti, preporučam se za pomoć i ubuduce, D. P.
- Na ozdravljenju od teške bolesti, N. J.
- Presv. Srcu Isusovu i Marijinu te Petru Barbariću za ozdravljenje, Brkić Ana — Brudanci.
- Za primljene milosti, B. M.
- Za iskazane milosti, J. G.
- Zahvaljujem se sv. Riti i papi Ivanu na olakšanju teških bolova, Marija P. Cunski.
- Zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu, Majci Božjoj Koruškoj, Trsatskoj i Bistrickoj na primljenim milostima, N. N.
- Zahvaljujem se Presv. Srcu Isusovu i Marijinu, sv. Josipu, sv. Antunu i bl. Nikoli Taveliću na mnogim primljenim milostima te se i nadalje preporučavam njihovo zaštiti, M. Radošević — Zagreb.
- Na ozdravljenju od nagle prehlade, Blažević Lucija — Rijeka.
- Što sam se riješila neugodne krate na čelu, N. T. Zapolje.
- Za ozdravljenje noge mog djeteta, N. N. Zapolje.
- Na uslušanoj molbi za uspjeh u školi, Marica V., Krizevci.
- Gospu i sv. Tereziji što su me sačuvali u saobracajnom udesu, Đ. V.
- Majci Božjoj, sv. Antu i oca Leopoldu za primljene milosti, P. M., Virovitica.
- Na primljenim milostima, Katina Bego, Kaštel Kambelovac.
- Hvala Isusu, Bezgrj. Zašetu BDM i dušama u čistilištu za ozdravljenje majke, Jelica Vidaković — Nova Gradiška.
- Za ozdravljenje oca i majke, N. N.
- Malom Isusu i bl. N. Taveliću na uslušanoj molitvi, Biskić Jelica — Tramošnica.
- Zahvaljujem se i stavljam pod zaštitu Presvetog i Prečistog Srca, Mati M. Vrbica.
- Na uslušanim molitvama i pomoći u velikoj potrebi po zagovoru Majke Božje i oca Leopolda Mandića, J. i V. Manužić — Stari Žednik.
- Na svim primljenim milostima u prošloj godini i nadalje se preporučam, Z. P. D. Benković.
- Majci Božjoj na položenim ispitima, L. Francisković.
- Za primljene milosti, Petračić Olga — Zagreb.
- Zahvaljujem Srcu Isusovu i Marijinu za ozdravljenje od meningitisa, Ivan Majer — Štefanje.
- Na uslušanim molitvama u mnogim teškim danima i na mnogim primljenim milostima u životu, Stuparić Zorica — Prečno.

Na omotu: Župna crkva u Pazinu

S dopuštenjem crkvenih i redovničkih pogлавara izdaje:

Hrvatska pokrajina Družbe Isusove — Zagreb 02-147, Palmotičeva ul. 31. — Odgovorni urednik o. Franjo Šipušić, Zagreb 02-147, Tel. 32-469. — Tisk: »Plamen«, Slavonski Brod, Omladinska ul. 26. — 1967. — List izlazi svakog mjeseca, Cijena pojedinog broja 1 ND. Bogoslov i sjemeništari u skupnoj preplati 0,70 ND. Godišnja preplata za redovite preplatnike 12 ND. Grupne preplate od deset na više dobivaju deset posto popusta. Novac preplate šaljite poštanskim uputnicama; suradnju uredništvu Glasnika; rukopisi se ne vracaju.

GLASNIK

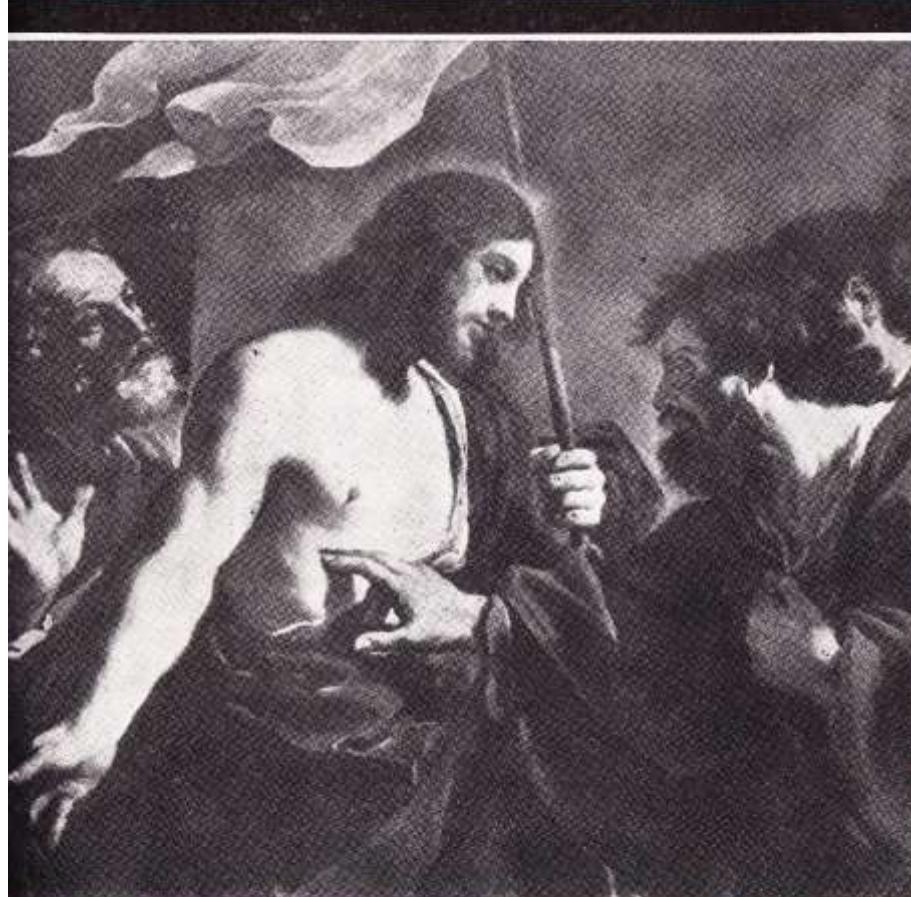
SRCA ISUSOVA I MARIJINA

ZAGREB — GODINA 58

CIJENA 1 N D

POSTARINA PLACENA U GOTOVU

TRAVANJ 1967.

BITI OTAC I MAJKA — STR. 129 — 146

IV

PISANICE: od 1 — 5 Sjeverna Hrvatska; od 6 — 10
Dalmacija; od 11 — 15 Bosna.

Toma zvani Didim, jedan od Dvanaestorice, nije bio s njima, kad je Isus došao. I drugi mu učenici reknu:

— Vidjeli smo Gospodina.
Toma im odvrati:

— Dok ne vidim na njegovim rukama znak od čavala i ne stavim svoj prst u mjesto od čavala i ne stavim ruke u njegov bok, sigurno ne ću vjerovati.

Poslije osam dana njegovi učenici bi-jahu ponovo unutra i Toma s njima. Dok su vrata bila zatvorena, dođe Isus, stane ispred njih te reče: »Mir vam!« Zatim reče Tomi:

— Prinesi svoj prst ovdje i vidi moje ruke! Prinesi svoju ruku i stavi je u moj bok te ne budi više nevjeren, već vjeruj!

— Gospodin moj i Bog moj! — izjaviti Toma.

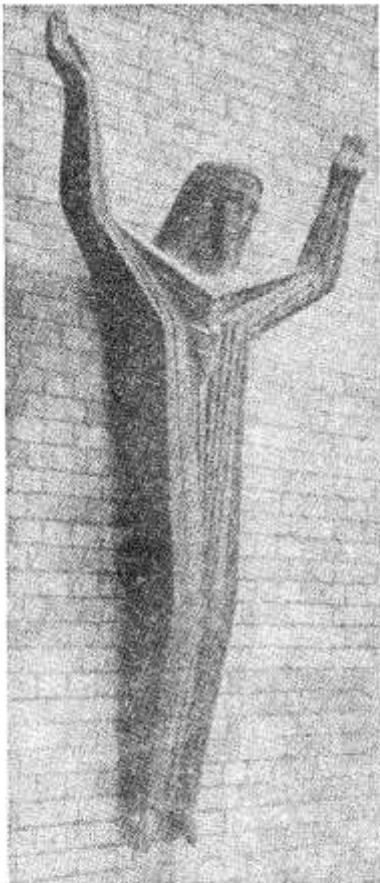
Isus mu reče:

— Jer si me video, vjerovao si Blagomima, koji ne vide, a vjeruju! (Iv. 20,24—29).

(Naslovna slika: Guercino — Nevjera sv. Tome)

Glasnik
Srca Isusova i Marijina
čestita
svete uskrsne blaždane
svim preplatnicima,
čitaocima, dobročiniteljima,
povjerenicima.

Neka sve nas po
blaždanima koje slavimo,
milost Uskrslog Učitelja,
pripravlja da nakon sretne
završene kušnje i gubitka
svoga života postignemo
bolje uskrsnice

On je moraو uskrsnuti

Prema najboljem Srcu (VII)

Nama su to kasnije iznijeli Pavao i Luka evangelisti.

Prvi razlog jest, da je sam Otac moraو uskrisiti Sina. — Krist Je, veil nam Pavao, poništio sama sebe slušajući Oca, koji je tražio od njega da umre, i to na križu, zato ga je Bog proslavio, i dao mu ime kojemu niјe ravno ni jedno drugo ime, da se na ime Isus prigne svako koljeno na nebu, na zemlji i u podzemlju, te da svaki stvor prizna, na slavu Očevu, I-sus Krist jest GOSPODAR!

Drugi razlog Kristova uskrsnuća jest taj, da je Krist sam moraو uskrsnuti da potvrdi svoje djelo. Kad su mu Židovi prigovarali, da su dokazi nje-gova božanskog poslanja nedovoljni, On se poziva na svoje uskrsnuće, kao na odlučujući i nepobitan dokaz: Taj prevrtiljiv i bludan naraštaj traži dokaz, no drugi mu se neće pružiti osim znak Jone proroka. Kao što je taj prorok bio u utrobi morske nemani tri dana i tri noći, tako će biti i Sin čovječji u krilu zemlje, tri dana i tri noći. — Da se obećani znak niјe pojavio u od-

Za Krista smrt nije bila kao za ostale Ijude konac svih zemaljskih karijera. Ona je početak nova života, doduše kraćeg, ali aktivnijeg, i ako hoćete plodnijeg od prvog. Sam je rekao učenicima: Sin je čovječji moraو uskrsnuti od mrtvih! a da im to nije odmah razjasnilo.

reden čas, čitavo bi Kristovo djelo propalo. Dok su vihoru Velikog petka skoro ugasili vjeru u dušama apostola, židovi su čekali najavljeni čas. Da Krist nije uskrsnuo njihov bi triumf bio glasan i opravdan.

Krist je morao uskrsnuti ne samo da potvrdi svoje djelo, nego da ga i nastavi. Dan nakon uskrsnuća nisu bili dani odmaranja. Krist je oživio i utvrdio vjeru svojih apostola; dao im je Duha Svetoga; potvrdio je i postavio Petra nad druge, i povjerio mu skupu sa klučevima nebeskih vratiju brigu da čuva i pase njegovo stado. Tako je Krist ispunio svoje obećanje dano pred smrću: Neću vas ostaviti neopskrbljenima, doći ću opet! — I došao je, ali ne praznju ruku. Podijelio im je vlast da opraštaju i zadržavaju grijehu, ulio im je sigurnost, da će ostati s njima sve dane do svršetka svijeta.

Pavao dodaje još jedan razlog, zašto je Krist uskrsnuo: Krist je bio vezan zbog naših opačina, i uskrsnuo je da nas opravda. Nije to teško dokazati. Kristovo je uskrsnuće temelj naše vjere i oslonac naše nade: Da Krist nije uskrsnuo, veli apostol, naše bi propovijedanje bilo bez sadržaja; prazna bi bila dakako i vaša vjera. Vi biste bili još uvijek u grijesima; a pravednici kojih više nema bili bi zauvijek izgubljeni. Mi opet, koji se još uvijek nadamo u Krista, zapostavljajući ovaj život, bismo najjadniji među ljudima.

Što bi bilo kršćanstvo bez uskrsnula Krista? Bez uskrsnuća ne bi bilo tabernakula; ni oltara, ni žrtve, ni svećenika. I samo krštenje ne bi imalo nikakva dubljeg značenja, jer po krštenju mi s Kristom otajstveno umiremo, i s njime ćemo po krštenju otajstveno

uskrsnuti. Eto, zašto je apostol stavio uskrsnuće kao temelj svog apostolata i bezuvjetnu nadopunu otkupiteljske smrti. — Ja sam vas, vell Pavao Korinćanima, prije svega poučavao toj istini, da je Krist umro za naše grijehu, po nagovještaju Pisma; da je bio pokopan, te da je USKRSNUO treći dan po istim pismima. To je što sam bilo ja, bilo ostali naučavali i što vi vjerujete. — Ta upornost prvih vjesnika Evanđelja pomoći će nam da shvatimo zagonetnu riječ Spasitelja: Moj me O-tac ljubi, jer ja dajem svoj život, da ga opet zatim uzmem! — Te su riječi mašne sablaznilne uskogrudne tumaće svetoga Pisma. Zar ne bi bilo, vele, časnije, i s više heroizma prinijeti život, i ne tražiti ga natrag? — Sveti Augustin nema tih poteškoća: Moj me O-tac ljubi, jer ja umirem da uskrsnem! — Pravo je takod' veli. Kristova smrt nije ni poželjna, niti shvatljiva bez uskrsnula. U sadašnjem redu stvarnosti i providnosti Kristova smrt ne bi bila pravo dobročinstvo, da On uskrsnućem nije nadopunio svoju žrtvu na križu.

Aleluja

Danas si ušao u moje srce
kao pobjednik smrti,
o Isuse!

Otvorio sam štrom svoje srce
da uđeš u nj sav:
I u svojoj pobjedi,
I u svojoj slavi ...

O, čuo sam ja Isuse,
kako je zadrhitala zemlja
kad si u ringu groba
zadao protivniku
posljednji udarac!
I izašao na svjetlo dana
ovjenčan slavom pobjede!

I vidiš sam, Isuse,
kako se Tvoja Golgota pretvorila
u vrt prekrasnih crvenih ruža
koje su, zallvene Tvojom toploim krvlju,
rasle i rasle,
cvjetale i cvjetale,
mirisale i mirisale ...
O, divno su mirisale
te crvene golgotske ruže!

Ali gle:
usred ruža naraslo je ogromno stablo!
Duboko u zemlju
zarilo se njegovo korijenje,
a ono se — kao gora — uzdiglo do neba!

Nije li to Tvoj križ, Isuse?
kojim si nam otvorio nebo?
O, kako je veličanstven!
Ko divan kozmički hram,
sav u sjaju sunca,
sav u sjaju pobjede,
sav u sjaju slave,
Tvoj slave, Isuse!

Jest, o Je Tvoj križ, Isuse,
veliko stablo života
oko kojega još uvijek rastu ruže,
divne golgotske ruže ...

Njihov sam miris osjetio danas
kad sam štrom otvorio svoje srce
da uđeš sav u nj,
i kad sam klicao svoj: Aleluja!

(Zagreb, na Uskrs 1966.)
Josip Berka

Kada Bog zove...

(opća nakana AM)

Svećenička i redovnička zvanja — briga svih kršćana

Nakana apostolata molitve za mjesec travanj uводи нас у осjetljiv problem suvremenе Crkve — brigu za svećenička i redovnička zvanja. S križom obiteljskog života i s križom religioznog polmanja pojavila se i kriza svećeničkih i redovničkih poziva. Ne, kao da Bog više ne bi zvao, nego sve manje ima onih koji ga čuju i koji osjećaju snagu za takav život. Molit ćemo ovaj mjesec da nam Gospodin daje radnika za svoj vinoigrad, a svojim čestitim životom i primjerom budimo žrtvu oslonac onima koji su posli putem Kristovih učenika. Zgode što slijede neka nam živje predoče problem svećeničkih i redovničkih poziva.

Zašto je »fićo« ostao u garaži ...

Nedavno se hvalio jedan francuski župnik:

— Moji dečki su krasni! Bilo im je žao naših sestara redovnica. Koliko izgube samo vremena na bijednom biciklu dok obilaze bolesnike u moje tri župe ... I zato su pokrenuli sve ljudje. Kupili će sestrama »fiću«. Kroz Štavu je korizmu trajala sabirna akcija. Za Duhove su bile redovnice motorizirane. Na svečan način predali su im, doduše ne sasvim novoga, ali dobroga — fiću. Ne žive li naši dečki uistinu u vremenu traktora? Živjela tehnika ...!

Ali nije prošla ni godina dana, župnik se strašno zabrinuo. Smrknut. Ne možeš ga prepoznati.

— Kako je s vašim fićom?

— Ne pitajte!

— Zbog čega?

— Auto je u garaži.

— Prometna nesreća?

— Ne! Nego nešto još gore. Za Božić sam dobio od glavne poglavarice pismo, i pročitao ovo: Prisiljeni smo zatvoriti 27 župskih postaja među kojima je i vaša ... Nema zvanja za ponizne i jednostavne redovnulce. Daruju vam automobil, ali vam ne daju nikoga tko bi u njemu sjedio ...

Tako u doba traktora i automobila dolazi do toga da se vozila moraju zatvarati u garaže ... Nema zvanja.

Zato što otac ne pušta Marijana ...

Marijan je s uspjehom završio drugi razred gimnazije. Sav sretan doleti svom ocu i pokazuje odličnu svjedodžbu. O-tac mu stisne ruku i čestita mu ...

— Blt će nešto od tebe, moj sinko! Ja sam s tobom zadovoljan.

Marijan nije dugo čekao. Upotrijebi tu priliku. Upadne ocu u riječ.

— Imaš pravo, oče. Znaš što bih želio postati?

— Upravo sam zmatljejan. Reci mi!
— Svećenik!

Otc, inače »dobar« kršćanin, problijedio je, zanimljivo u prvi čas, a onda smogne ...

— Glupost! Ti si još premlad za to.

— Nisam! Ja imam već 18 godina. Ja sam punoljetan.

— Najprije bi morao pokušati na kakvom drugom fakultetu ...

— Zašto ja ne bih pokušao u Isusovačkom novicijatu? Da li vi savjetujete studentu koji želi studirati medicinu da najprije otide na tehniku i ondje vidl hoće li biti za medicinu?

— Ali prije svega nego li se stupi u novicijat treba upoznati život?

— A kada mi zapravo upoznamo život?

— Eh ...! Recimo oko 25. godine.

— Upitajte o tom one koji imaju 40 godina. Reci će vam da se sa 25 godina uopće ne može upoznati život.

— Pa, recimo onda radlje sa — 40 godina!

— Podite samo šezdesetgodišnjaci-ma, pa ćete vidjeti da će vam kazati

kako su šetrdesetgodišnjaci puni življa ...

— Što ćeš ti mene učiti? Ja znam bolje! Sa 18 godina ti si zelen, i ne možeš pravo prosuditi. Ja te ne puštam ...

I — Marijan nije mogao u Isusovce, jer »ne poznaje život«. Djevojka koja se i mlađa udaje »poznaže život. Mladic koji sa 16 godina odlazi u svijet »znaže život, samo Marijan, koji odlazi u najbolju školu života — ne poznaje život. Kakve li ironije!

Zato što majka tjera Mariju da se uda ...

Marija je već u samostanu. Kao kandidatica. Svrsila je veliku maturu i sva sretna služi Bogu.

Jednoga dana dođe njezina majka u samostan. Počinje nagovarati svoju kćerku da izide.

— Imam za tebe lijepu »partiju«. I-
zidi i bit će sretna.

Djevojka neće. Ona ima najboljega
Zaručnika — Isusa Krista. I ona se želi
priktjučiti stotinama hiljada Njego-
vih zaručnica, koje mu danas daju
svoje srce.

Da svoje dijete izvuče iz samostana,
majka je sjeklrom počela razbijati sve
u sobi, dva puta je navallia sjeklrom
i na svećenika koji je došao da vidi
što je na stvari. Iz vreće je vukla neki
nož, neko uže ... Urlikala je i
bjesnila kao divlja zvijer ... Poglavarica
i svećenik nagovaraju kandidatu-
cu da izade, jer je ovakva majka spo-
sobna sve učiniti i napraviti najveće
neprilike tom samostanu ...

— Ali ja želim Isusu pripadati!

— Kćerko, za sada ti moraš izći. ..

Nakon dugog nagovaranja konačno je
uspješe uvjeriti da izide. Mlada, lijepa,
željna samostanskoga života, mora otići,
jer je majka našla dobru »partiju«
za nju. Sjećam se onoga prizora kada
je odlazila, kada je trebala načiniti o-
dlučni korak i prekoračiti prag samos-
tana ...

Plakala je kao ljuta godina. Stajala
je na vratima puna dvoumice i želje da
ostane u samostanu. Punih 15 minuta
nije mogla učiniti taj odlučni korak
i ostaviti ljubav Kristovu. Ipak je konačno
majka izvuće iz samostana. Iz-
vuče je i odvede, da sebe i nju sus-
reći ...

Udala se ... Rastavila se ... Nikada
više ne pohada svoju majku ...
Ne može je ni vidjeti ...

A stara luka i danas za svojom »ne-
zahvalnom« kćerkom ...

Mnoga zvanja propadaju ...

Jest! Mnoga zvanja propadaju zbog
ovakvih »kršćanskih« otaca i majki.
Sve su dobili od Gospodina Boga. Na
jeziku su jaci!

A kad on traži njihovo dijete onda
mu daju — »šipake«.

Strašno je to! Jer takvi roditelji če-
sto upropastiše svoju djecu za vrije-
me i vječnost. Treba ulstvu moliti, da
im se rasvijeti razum, otvoriti srce i
ojača volja ...

Tada neće »šipke« ostati u garaži ...

Biti O T A C i M A J K A

DIJETE NIJE SLUČAJNOST VEC STVARNI DOGADAJ PO VELIKOM PLANU, U KOJEM RODITELJI SUDJELUJU U STVARALACKOJ MOĆI STVORITELJA I DAJU ŽIVOT NOVOM LJUDSKOM BICU. DJETETU SU POTREBNI I OTAC I MAJKA, JER SAMO ZAJEDNO MOGU DATI NOVI ŽIVOT I STVORITI NORMALNE PSIHOLOŠKE UVJETE ZA DOBAR ODGOJ I DUSEVNO-TJELESNI RAZVOJ DJETETA. STOGA JE DUŽNOST RODITELJA SVETA, A BIJEG OD NJE ČESTO KATASTROFALAN.

BITI MAJKA . . .

Majka je prvo biće s kojim dijete dolazi u dodir. Ona ista narav koja ju čini djeliteljicom života, čini je i sposobnom da u djetetu probudi čovjeka, da ga odgoji za Boga i za ljudе. Jedino je majci dana ta izvanredna milost da stvara oko djeteta ozračje sigurnosti i reda te tako buđi u njemu pravilan stav prema drugim bićima i stvarima. Majka svojom prisutnošću posve zaokuplja dijete, i stoga poznati engleski psihijatar Bowlby uporno traži baš tu neprestanu prisutnost majke da bi se dijete moglo normalno razviti. Ona nikad ne bi smjela biti tako zaposlena da ne bi imala vremena poslušati tajne svoga djeteta; prve njegeve osjećaje i prve pokušaje izražavanja. Ona je djetetu jedini oslonac. Ona ga razumije, ljubi i čeka da se pred njom otvorí kao što se latice cvijeta otvaraju blagom mlijekom sunca. Svojom nježnošću ona će u djetetu probuditi socijalne osjećaje i usmjeriti ih prema drugima u tolikoj mjeri koliko bude napora ulagala da shvati svoje dijete i da mu pomogne da se izrazi.

POTREBA

MAJCINE PRISUTNOSTI Moderni odgojitelji puno drže do te stalne prisutnosti majke uz dijete. No ekonomisti i sociolozi ne misle baš svi tako. Oni zaboravljaju na prvotni poziv žene da bude majka te je promatraju i procjenjuju po njezinoj sposobnosti da privreduje, ne gledajući pritom na konačan negativni rezultat. Tako mnoge majke često ostavljaju djecu zbog zaposlenja. No, ne zaboravimo

da preduga majčina odsutnost rada u djetetu tjeskobu, izaziva suze, osjećaj napuštenosti. Djeca se pomalo privikavaju na svoju samoču, ne moćno se prepustaju polovičnoj briži skupnog pažnje u vrtiću, ili povjerenjem više ili manje zainteresiranim osobama. Djeca se zatvaraju i postaju beščutna. Kad majka dode s posla, nastoji kroz neko vrijeme nadoknaditi samoču svog djeteta pretjeranom nježnošću. No dijete to pravo i ne shvaća, tako da ni ovaj stav majke ne zadovoljava njegovu potrebu za stalnim i neusiljenim općenjem s majkom.

Dijete se možda i priviklo na tuge ruke, ali ono više ne zna kome bi se obratilo: da li dijedu, baki, tetki, odgojiteljici, ili možda majci, ocu? Zato više nema odvražnosti. Ono ostaje nepoznato i sebi i drugima. Nitko nije pravo prisutan u životu očuđenog djeteta da mu pomogne te nadje sebe i poveže se s ostalim svijetom. Ono ostaje ničije usprkos blizine tolikih osoba. Mnoštvo dodira s različitim osobama stvorilo je u djetetu osjećaj ravnodušnosti prema svakome. Iz ovoga se jasno vidi kako je potrebno da majka bude stalno uz svoje dijete kao čuvat i vodič pod čijim će se okom najcjelovitije razviti osjećaji njezina djeteta. Njezina je prisutnost nenadomjestiva.

RAZLOZI I POSLJEDICE

MAJCINE ODSUTNOSTI Tragika majčine odsutnosti jest da se dijete ne razvija pravilno. Ono ne napreduje onako kako to iziskuje njegova dob, teško

se izražava. Ne radi se o izražavanju samo riječima. Ono se teško snalazi u društvu, nesposobno je za stvaranje prijateljstva i kontakta s ostatim ljudima, nesposobno je da se trajnije poveže s određenim bićem te da s njim živi u stalnoj intimnosti i povezanosti. Kolika karakterna zastranjenja imaju svoje korijenje u nepravilnom odgoju u prvim godinama života. Toliko ima danas ne-socijalnih tipova i to baš u doba cvjetanja socijalnih znanosti, a razlog jest odsutnost jednog toplog socijalnog bića u danih prve mlađosti i razvoja.

Čemu to bježanje majke od djeteta? Nerijetko će biti razlozi ekonomskе naravi. Žena ide na posao zato jer od muževe plaće ne može obitelj živjeti. No nisu samo ekonomski razlozi po srijedi. Nerijetko žena sve ono što zaslужi mora utrošiti na plaćanje usluga tako te se

njezin odlazak iz obitelji ne rentira. Ima i takvih žena kod kojih nisu u pitanju ekonomski razlozi. One ostavljaju obitelj iako je njihova prisutnost potrebna i mužu i djeci. Suvremena ideologija emancipacije žene puno je toga učinila da udalji ženu od njezine obitelji. No, ravнопravnost nije urodila željenim plodovima. Bog je muškarca spremio za teže dužnosti i dao mu izdržljiviji organizam: i ne ponizujući žene, stvorio ju je jednaku mužu po pravima, ali s nježnjim organizmom, toplijim srcem, jačom intuicijom, jer joj je odredio drugo polje rada nego muškarcu. Htjeti tako izjednačiti ženu s mužem znači nerijetko htjeti u njoj ugušiti one najljepše kvalitete koje ima kao majka, kao žena. — Pogledamo li zatim što ženi nudi rad izvan vlastitog doma, brzo ćemo se o svemu rečenom uvjeriti. Nisu, doduše, svi poslovi jednaki.

Neki i izvan kuće bolje pristaju ženi nego muškarcu, ali uza sve to ritmičko udaranje stroja u tvornici, ljepljenje etiketa, pranje po pravonima i restoranima, tipkanje za strojem, kidanje karata u autobusu i tramvaju uz stalnu buku, napetost i grubost putnika, daju, doduše, ženi svijest jednakosti s muškarcima, ali je lome i satiru u njenim najsvetijim osjećajima finoće, pravednosti, osjećajnosti, tišine..., koja tek u atmosferi vlastitog doma nalazi svoj pravi djelokrug.

Ako je rad majke izvan njene kuće nerijetko katastrofa za djecu, on je isto tako nerijetko rasulo i za nju samu. Taj je rad za majku prevelik teret, izvor prenapinjanja živaca i dosljedno razlog medusobnih sukoba u obitelji. Nasuprot tom mehaničkom radu tvornice i radnog mjesa s grafikonima i prijetecim normama stoji rad u vlastitom kući. On je pun vredine, zahtjeva uvijek samoinicijativu, razmišljanje iнутarnji zamah. Koliko to vrijedi i za samu djecu kad ona gledaju heroizam majke i pomažu je u njenim poslovima! Djeca će od majke naučiti sustavno raditi. Ona će vidjeti kakovo im dobročinstvo iskazuje majka kad im pere i glaća rublje. Njezina nesebičnost bit će najbolja pouka o socijalnom osjećanju prema svima, napose siromašnjima. Žena koja uredno vodi svoj dom — ona je sve u kući. Ona je odgojitelj, savjetnik, ekonom, ona je kraljica i podanik. Sve predviđa, sve svjetuje, sve nadzire, odlučuje, bodri, tješi, pomaže, žrtvuje se i poput svjeće izgara svijetleći drugima. Ona nosi tri ugla kuće kako to mudro veli naš puk.

Ali, zašto se suvremena žena ne osjeća u svom domu kao kraljica, nego nerijetko kao zatočenik? Mož-

da je tome uzrok njen muž sa svojim superiornim ponašanjem. Na žalost bude i toga da muževi svoj položaj iskorištavaju da podjarme ženu: Neka pere, neka čisti, neka kuha, neka dočika i otpravlja, a on za nju zna i ne zna, ili možda zna za još koju. Kakva nesigurnost za ženu! Njena je materijalna, a pogotovo čuvstvena sigurnost ugrožena, i ona bježi. I od muža i od djece! Njena je neovisnost, doduše, baca u novo rostvo, ali ona to ne vidi. Namjesto svom mužu podvrgnuta je čitavom nizu malih i većih šefova, podvrgnuta je nespretnom rasporedu vremena. Novac koji privreduje i koji u njoj stvara osjećaj neovisnosti skup po plaća zatajivanjem vlastitog poziva i svoga bića.

Netko će reći da sve ovo ne vrijedi za neka zvanja kao što su zvanje liječnice, asistentice, odgojiteljice, profesorce i sl. Vrijedi i ne vrijedi. Ako majku njeni stručni poslovi odviše zaokupe te ona ne smogne više vremena, nježnosti i ljubavi za svoju obitelj, tako da muž i djeca postaju nervozni, teški, eto nenadoknadive štete. Suvremeni način poslovanja koji je oca obitelji udaljio od doma čini to i s majkom, i šteta se više ne može vagnuti.

Majčinski je duh dakle svjesno ostvarenje dubokih težnji žene; živa osjećajnost prožeta s intenzivnim gledanjem bližnjega, u prvom redu vlastitog djeteta, da ga se odgoji i stavi na vlastite noge. Tako se interesi djeteta i majke poklapaju. Biti majka ne znači samo roditи djecu, hrani ih mlijekom i prati rublje. Biti majka znači pomagati svoje dijete da raste i postane potpun čovjek.

Zvanje majke u obitelji važnije je za društvo od bilo kojeg drugog stručnog zvanja.

BITI OTAC ...

Majka ne može potpuno izvršiti svoju ulogu majke ako otac ne vrši pošteno svoju ulogu. Razvitak članova obitelji u velikoj mjeri ovisi o očevu stavu i njegovu stupnju duhovne zrelosti, o njegovu očinskom smislu za svoju ženu i djecu.

Bitna je uloga šefa obitelji da digne sigurnost kako na ekonomskom tako i čuvstvenom području svim članovima obitelji. On je glava, autoritet u obitelji.

Materijalna sigurnost omogućava majci da se potpuno preda svojoj djeci. No kako je ta sigurnost danas u mnogim dijelovima svijeta poljuljana, otežano je time i dolično vršenje očeve i majčine uloge u obitelji, odnosno ugrožen je sam obiteljski odgoj. Radnik je često puta povrgnut takvom ekonomskom sistemu koji mnogo ne mari za njegove ljudske vrednote. Ne može u svom radu postići slobodu i neovisnost. Trpi od anonimnosti tvornice. Osjeća da je on samo jedan kotačić u toj ogromnoj mašineriji poduzeća. Loše je plaćen, a ako nije time zadovoljan može napustiti svoje radno mjesto pa se potucati od nemila do nedraga čitav život.

Takove ekonomske prilike u većini slučajeva natjeraju i majku da se i ona zaposli. Ako otac želi da mu se žena nesmetano bavi kućnim poslovima i odgojem djece, tad je on

prisiljen na prekovremeni rad i gotovo čitav dan proboravi na radnom mjestu. Posljedica je toga da se pričinio kasno i dosta neredovito vraća kući vrlo umoran i iscrpljen, nesposoban za bilo kakvu nježnost prema obitelji. Spreman je i za najmanju sitnicu posvaditi se, pa i fizički obračunati. Nezadovoljan je zbog dužnosti koje još nije stigao ispuniti taj dan. Umoran od posla i briga, naravno, traži samoču i mir da se odmori i naspava, dok se žena i djeca moraju povući u se i ušutjeti da ga ne smetaju.

Drugi opet, željni odmora, izlaze iz svoje kuće u kino, gostionu... da se rastresu. Dane odmora također ne želi nitko sprovesti kod kuće. I tako gotovo nikad nema prilike da se na okupu nađe cijela obitelj. Časovi obiteljske intimnosti vrlo su rijetki. Svatko živi za sebe. Otac ne igra više ulogu pokrovitelja i zaštitnika obitelji protiv vanjskog svijeta koji ga privlači, rastresa i guta svaku individualnost. Današnji je otac "homo oeconomicus" — čovjek društva, progutan od društva, lišen svakog nutarnjeg života.

To udaljavanje oca od obitelji slabija njegovu sliku u duši djece. Očeva prisutnost na obiteljskom ognjištu, koja je bitni uslov da se uspostavi dijalog između oca i djece, praktički više ne postoji. Ne sastoji se uloga oca samo u tome da neprestano povećava vlastiti budžet i osigura materijalno stanje obitelji, nešto drugo daleko je važnije.

Otat se prije svega mora pobrinuti za afektivnu, čuvstvenu sigurnost članova, tako da svatko u obitelji osjeća da otac živi tu pokraj njih i za njih. Očeva prisutnost bitni je uvjet da se uspostavi dijalog: nema ljubavi bez dijaloga.

Cini se da je taj dijalog između oca i djece u naše doba nekako na "površini". Današnji je čovjek često

vrlo daleko od zanimanja svog djeteta. Zaboravivši na svoje djetinjstvo, živi u punoj, zreloj dobi s psihologijom odrasla čovjeka. Rijetko kad prodire u dušu vlastita djeteta. Ako još ne posjeduje smisla za žrtvu i odricanje što zahtijeva bračni život, onda neće smoci dovoljno snage ni za ono drugo odricanje samoga sebe da shvati svoje dijete i da se uživi u njegovu psihi. Ali istinski put do očinstva doista traži potpuno odricanje samog sebe i stavljanje sebe na stanovište drugoga. Težak je napor koji se traži od oca da shvati dijete »iznutra«. Svatko znade iz iskustva kakove i kolike neuspjeha dožive tu i oni očevi koji su se doista trudili da shvate svoje dijete. Ali želja shvatiti svoje dijete pokazuje ujedno i stupanj očeve ljubavi prema djetetu.

Otat uči svoje dijete ljubavi u onoj mjeri u kojoj uspostavlja s njim dijalog. Taj dijelog traži puno strpljivosti, pažnje i povjerenja. To znači da se dijalog može razviti samo među onim osobama koje su za nj spremne, koje su se dugo spremale da jedna drugu nauče slušati, koje su prisutne jedna drugoj, koje stanuju jedna uz drugu. Taj međusobni način povezivanja traži vremena. Koliko se očeva potrudilo da doista nadu vremena kako bi otkrili svoju dječku? Koliko vremena žrtvaju da se približe svojoj djeći?

Otat koji ne nalazi vremena za to približavanje, nalazi ipak u danu nekoliko minuta da bude sudac svom djetetu. Sjeda na sudačku stolicu u svojoj obitelji, a majka mu s ponosom ustupa vlast. Ipak, on je tada auktoritet u obitelji, ali auktoritet bez prethodnog uživljavanja i shvaćanja ponašanja svoje djece.

Među razlozima koji sprečavaju jedno ljudsko biće da se nekome povjeri treba prije svega podvući auktoritativan i sudski stav odraslih

u pogledu svoje djece. Mnogi očevi na ovakav superioran način postupaju sa svojom djecom: »Suti! Ti ne znaš što govorиш. U twojoj dobi treba slušati, a ne govoriti. Ti ćeš uvek biti lijencina. Kako se samo usuđuješ to činiti pred mnom...« Mogli bismo u beskraj nizati takove i slične fraze kojima se odrasli služe prema svojoj djeći.

Što dijete tad čini?! Najprije rogorobi, a onda zašuti. Otada se sve odvija u dubini njegova srca. Nastojići sve sakriti pred starijima, jer u njima vidi samo nemilosrdne suce. Dijete postaje neiskreno i iznosi pred roditeljima samo ono što će im se svidati. Glumi dvije osobe: jednu koja iznosi pred roditeljima o sebi sve najbolje i drugu, samog sebe kakav je u stvarnosti kad ga nitko ne promatra. Roditelji time gube uvid u dublju osobnost svog djeteta. Sve se odvija daleko od strogovog, sudačkog oka starijih. Budući da stariji s djetetom strogo postupaju one ne želi više s njima iskreno saobraćati.

Taj će stav zadržati i kad odraste. Često nailazimo na bračne parove među kojima ne vlada dubla intimnost, već naprotiv svak svakoga var. Namjesto nježnosti i ljubavi u svom saobraćaju, bračni se partneri vladaju kao strogi suci i hladni promatrači, a taj su im stav ulili njihovi roditelji ili odgojitelji. Ta nemoć zalaženja u dublju intimnost s drugim bićem često znade u mnogim brakovima, koji su inače dobro započeli i na svom početku pokazivali velike nade, katastrofalno završiti.

Pedagogija ljubavi prije svega je pedagogija izražavanja, povjerenja i međusobnog dijaloga.

Ljubav može samo ondje nadjačati suprotnosti gdje zavlada posvećenje darivanje. Povjeriti se jednom biću, biti sposoban podnijeti povjerenje ne znam kako bolno bi-

lo, to znači biti sposoban ljubiti. Ništa toliko ne otvara ljubavi kao spremnost na razumijevanje i praštanje. A ništa toliko ne kodi razvitak ljubavi kao hladni stav jednog suca koji samo promatra okolinu, bez uživljavanja i prodiranja u nju.

Biti otac, spremati i odgajati svoju djecu za ljubav, to prije svega traži posvemašnje odbacivanje stava hladnog suca. Na ocu je prvi dužnost da pribaviti jezik svoje djece i stvoriti ugodnu atmosferu međusobnog povjerenja. Djeca ne mogu smjesta postati odrasli. U onoj mjeri u kojoj se odrastao čovjek odrekne svoje oholosti i želja da nad drugima vlada, u onoj mjeri u kojoj se znade staviti na mjesto i stanovište drugih, u prvom redu svoje žene i djece, u onoj mjeri u kojoj ih ljubi, u isto tolikoj mjeri pripravlja i svoju djecu na ljubav. ISTINSKI JE AUKTORITET POSLJEDICA AUTENTICNE LJUBAVI!!!

Rano me je služba uvela u stari dvorac blizu Milana, u kojem je na prvom katu stanovao idealni mladi bračni par Larghi di Meregallo. Sve je očekivalo otmjenost i plemstvo u ovoj kući. I dragocjeno staro pokućstvo, bogato vezeni zastori, i čilimi, i umjetničke slike. Osjećao se miris starih dana... Tu su živjeli tek zimi. S proljeća bi se preselili u dražesnu vilu blizu Farna, na pjesničkim obroncima Brisura, oko kog se sterala velika polja o-gromnog posjeda.

Pred dvije godine obećali su vjernost pred oltarom. Varava bračna sreća još ih je uviđek pratila i bila im darežljiva.

On, grof Alberto Larghi di Meregallo, bio je jedini i posljednji izdanak stare ugodne milanske porodice. Gotovo premlad, sjajno je svršio pravo u Padovi. Ali radnje je trleznog upravljanja svojim silnim gospodarstvom, nego da bi se dao zatvoriti u kakav ured i vezati se uz spise i dopise. Slohodne časove i odmire posvetio je literaturi, filozofiji, povijestil, umjetnosti i glazbi. Mlada, svježa, plemenita pojava sve je osvajala. Za ljetnih praznika rado otišao na djedovsko dobro grofova di Meregallo, kamo ga je vukla priroda i drago žensko blće, koje je od ranih godina nazivalo "svomom Plijom", plemenita kćerka iz drevne milanske obitelji Rossi.

Bili su istih godina, upoznali se mlađi. Uvijek skupa. Odegovarali su jedna drugome; isti osjećaji, iste želje, iste sklonosti. Pija je bila dražesno stvorenje, pohođena plemenita, oduhovljena kao bijeli anđeo. Kad su ih gosti vidjeli gdje skupa sviraju, gdje ona udara u klavir, a on mami zvukove violine, i doznali za njihovo staro prijateljstvo, stvarili su da će to poznanstvo i Krist odobriti i posvetiti. I nisu se razočarali.

Mlađi doktor odveo je Piju pred oltar. Počelo je svitati jutro obiteljske sreće —ako uopće sreća zna zahvaliti na ovaj svijet. Dalekim obzorjem vukao se prozirni tamni oblačak...

Piju je narav bogata obdarila svime — osim zdravljem. Bila je njezna, umilna, krhkla kao večernji cvijet. Govorili su da je vjerna slika majke, koja je upravo pred dvadeset godina ostavila svijet, i to onda, kad je malu Piju na nj dovela. Od čega je umrla? Nitko nije znao. Ali nije htio znati. Djevojčiku su postali iz kuće. Povjerili je blagof skrbi dobre dadilje. Dvorac di Meregallo pozna djetinje i djevojačke Plijine tajne. Pazlo je na nju požrtvovao i nesebično stari dr. Bruni. Lijepo se Pija razvila, i kao da se žalosna prošlost počela smiješiti.

Sa deset godina otišla je Pija u Milan u društvo. Draž cvjetne mladosti, krasna vilinska pojava sve je zanijela osim bolesti. Vraćajući se s plesa prehodili se i dobile malu suhu upalu porebrice.

Ljubav Dr. Bruni i njezina pažnja vratile su još zdravlje. Ali starac se zadrhnuo. Sutio je. Ni ocu ne otkri ništa od svojih skrbi, crnih slutnja, teških bojažni. Tek je umnožio svoj trud i energično tražio, da se Pija opet vrati u vilu Izvan grada.

Sve se opet razvedrilo...

Ali kad je Dr. Bruni čuo, da su se Pija i Alberto zaručili, osjeti kako mu se nabire čelo. Znao je, da bi ta veza mogla biti posuta obiljem blagoslova. — Ali hoće li lomna Pija moći podnijeti časno hreme majčinstva? Kao crno proročanstvo budućnosti činila mu se prošlost tragčići svršetak Plijine majke po Plijinu porodu.

Htio je o tom govoriti s Plijinim ocem, ali kad je mogao, usne su mu se same ukočile. Nije imao jakosti, da okružno pogazi barem prvo proljeće čiste bračne sreće mlađih zaručnika.

Samo kad je mlađi sretni par, oponjen srećom i mladošću, otišao na bračno putovanje, stari je doktor kao dobar vjernik zapalio svijetu u svetluku naše drage Gospe od Zdravila. I molio je Majku Božiju, neka blagoslov i blago pogleda na Piju i njezinu zdravlje.

H
E
R
O
I
Z
A
M

M A J Č I N S T V A

Kad sam ih upoznao u stanu u ulti S. Damilano, sreća je sjala i gledala iz njihovih očiju. Tek s vremena na vrijeme neka bi nečasna tjeskoba, maglovita čežnja i jedva primjetljiva uzuhanost prošla kucom. Bili su sretni. Ali već su prošle dvije godine, a nijedno novo blće nije pokucalo na vrata njihova stana, da se kod njih uđomi. Djete, djete je htjela. Jednom je i Dr. Bruni to spomenula. A njega nešto potrese, prodrma, udari i ran... Ne da Bog, da se to dogodi.

All jednog sјajnog jutra zaplijusnuval radeći Piju, razli joj se licem i dubinama očiju. Nešto se u njoj pomaklo, osjetila je plod svoga tijela pod svojim srcem. Kao da je ušla u drugi svijet, ovaj je zaboravila. Govorila je samo o svom skorom dječetu. Htjela se povući u starcički dvorac, da se posve preda očekivanju i sanjama skore majke i da pripravi sama svojim rukama sve, što će trebati djetetu. Dr. Bruni primi tu višest pozařen i bolno pogoden. Pred 20 godina... Ni misliti nije htio na onaj događaj pred dvadeset godina.

Početkom četvrtog mjeseca osjeti Pija sјimi ubod bol u lijevom ramenu i muku u plećima, silno kao kad se pred nekoliko godina prehladila. Sutjela je. Ali slabost i neraspoloženje počeli su glasnije govoriti. Osobito noću. Toplina, vatra, podmuklo znojenje, kašalj... I jednog jutra opazi u ispluvku tanki trag krvlji.

Dr. Bruni se uzbunio i teško zabrinuo. Sa mnom je podijelio brige. Pregleđao sam bolesnicu, pošto sam preuzeo na se skrb i dužnost primalje. Ginekološki je bilo sve u redu. Ali ondje na lijevoj suraskapularnoj udubini osjećala se mala nepravilnost zvuka, čuo se čudan šum. Dogodilo se na žalost baš ono čega sam se bojao. Otvorio se proces u plućnim vrščima. I to zbog trudnoće...

Što sada? Uzalud je Dr. Bruni kušao u dubinama svojih očiju sakriti bol, zbumjenost i očaj. Došao je u Meregallio, pozorno ispitao početke bolesti, a onda se uđelio iz bolesnične sobe i pred skrušenim mužem izrekao fatalne riječi: Nema vremena za čekanje. Ako želimo spasiti gospodu, trebalo bi pri-

je svega žrtvovati ono malo stvorenje u njoj. Prilike i zdravlje kategorički traže terapeutički abortus. Proces je u plućima tek u prvom stadiju i lako bi se mogao zaustaviti. Ali da se uopće može ozbiljno početi s Hječenjem, valja bezuvjetno prekinuti s blagoslovijenim stanjem.

Položaj je bio kritičan. Mi smo svi bili spremini na žrtvu. I Pija! Ali na kakovu?

Grof Albert nije mogao navijestiti ženi naše planove. Start vjerni doktor, slomljen kobnim događajem pred 20 godina, nije se usudio. Silno ju je ljubio. Pa bila mu je kao druga kćerka. Ostao sam ja da izvršim tu žrtvu.

Sutradan ujutro odoh k Piji. Oprezno, s puno takta, uvijenim riječima i izdaleka vodio sam gospodu, da je uputim u tajnu i navedem na pristanak. Ali dosegao se. Pogledala me čudno i prestrašeno, zaplakala, zajecala tužno, bolno, a ja brzo izdoh slomljen. Smrt sam nosio u srcu.

Isti dan donese mi sluga kući zapečaćeno pismo. Prepoznah grofičin rukopis. Mollia me da sutra ujutro sva-kako dodem k njoj, ali da ništa ne rekнем mužu.

Našao sam je u krevetu. Tjeskobno je čekala. Sjedjela je nastoniši se na jastuke. Lice joj bila je biljedo, ali smrreno, svečano, kraljevski ozbiljno. Ponudi mi da sjednem.

U oku nisam vidio surzu. Miran pogled dostojanstveno upre u mene, da isnitajne misli skrivene u zadnjim naborima moje duše. Počela je odrezano:

»Doktore, pozvala sam vas, jer znam da ste čestit i pošten. Vi ste me Juče ranili na najosjetljivijem mjestu. Juče toga nisam mogla podnositi. Ali danas sam jaka. Htjela bих znati cijelu istinu. Zakumite mi se, da ćete skrupuloznom točnošću odgovoriti na sva moja pitanja. Nemojte mi ništa zatajiti: stvar je savjest!«

Zaklopili oči, da se sabere i sredi svoje misli. U raskošnoj sobi čulo se samo naglo, uzbudeno kucanje mogu srca. Sjedio sam kao ukočeni osuđenik na starinskoj stolici prema njoj.

»Da — nastavi ona — cijelu sam noć mislila i moram se odlučiti. Ali

moja odluka ovise o vašim rječima. Samo da nešto uplatim. Ponajprije, zar doista mislite, da ne mogu ozdraviti, ne odrećem li se svoga mađinstva?»

Ušutjela je, ali me dalje mirno gledala, tako radoznao, oštvo, pronicavo, da toga nisam mogao podnijeti. Ostatio sam, ako bi i rječima lagao, da bi me otišla.

«Milostiva gospodo — mucao sam — ne obazirite se na moje izjave. Važnije samo i uvažite mišljenje za plućne bolesti specijaliste. On je jasno i odlučno rekao, da je ovo stanje strahovito opasno po vaše zdravlje. Zna poučen knjigama i dugim iskustvom, i tvrdio je uvjeren, da će vaša pluća ozdraviti, samo morate ... Daljnja trudnoća i porodaj odviše će vas oslabiti i nepovoljno će utjecati na razvoj bolesti.»

Gospoda se bolno trgne, ali se smješta sabere i nastavi: «Što mislite, hoću li izdržati do porodaja, budem li se čuvala i da li brižno njegovati?»

«Draga gospodo, o tom sam potpuno uvjeren, ali vam to nikako ne mogu savjetovati.»

«Još zadnje pitanje, i to najvažnije — prljhati ova strašna žena. — Što mislite, ako se uloži sva pažnja i upotrebi sav oprez, bi li se dijete moglo roditi zdravo, i porodeno, bili se moglo lijepo razviti i rastti?»

Zakleko sam se, morao sam reći istinu, premda mi je bilo odviše jasno kako će to svršiti.

«Sigurno, dijete se može roditi potpuno zdravo, jer se bolest direktno ne prenosi. Doduše može biti nježno i slabunjava, ali pametnim odgojem da-de se i tom zlu doskočiti ... Samo, draga gospodo, za ljubav Božju, to su sve nestalne mogućnosti još nestalnije budućnosti. Ali sada vam je vaše zdravlje najpreča briga. Pomislite na svoga muža ...»

Glas mi je počeo podrhtavati, ruke se same sklopiše na molitvu. Duboka bol u očima molila je i vapila, da se pokori Hječnicima, da bude pametna, razumna ...

Ali mati je znala svoju dužnost. Čvrsto mi stisne ruke i snažno progovori: «Da odlučila sam! Hvala vam na poštenu i otvorenosti i na dobrom savjetima. Ali ja ne mogu oduzeti život

ovome stvorenju. Ne mogu, ne mogu!!! Osjećam ga u svom krilu. Imam pravo na život ... Od Boga dolazi. Neka Boga upozna, Ijubi i posleđuje. Doktore, kazite Albertu moli odluku ... i mjesto mene zamolite ga za oproštenje.»

Smrt sam nosio u srcu. Bio sam izvan sebe. Kazao sam i stručnjaku. Javio sam i Dr. Bruni. Zadnji put neka pokuša sam muž.

Slavni profesor nije htio vjerovati! Pa kako, on je bio siguran, da je povreda na vršcima tek početak bolesti, da je lako izvesti nobačat, da će onda sigurno pluća zacijseliti, zdravlje se vrati ... Pa ipak ta se čudna žena optere, nerazumno, tvrdoglavu ...

Zaboravio je, da je ona majka ...

Kućni hječnik Dr. Bruni nije rekao ni riječi. Predviđao je on sve to već kod zaruka. Nadao se je, da ne će doći dječa. Ali kad dođu, znao je, da se ova mlada malka ne će ništa prepasti. Sada mu uzalud sve nade, svi de pokušali ostati bez uspjeha. Pija će poći za svojom malkom ...

Muž je poduzeo zadnje: Savjetovao je, nazvovao, molio, tražio, zaklinao ... Žena, supruga i majka nije se dala svladati.

Preostalo je još jedino: da nježnom i nomnom hracom očuvamo to drugo zdravlje, koliko se može. Vila je postala pravil sanatorij. Proljeće je vratio Pili rumenilo i tek. Mogla se malko predignuti. Setala se vrtom oslonjivši se na Albertovu ruku.

U šestom mjesecu Javila se stara bol na plućima. Smješta smo pozvali specijalistu. Došao je lutit zbog tralne unornosti i tvrdoglavosti mlađe žene. Ona se nije dala slomiti. Što je mogao?! Jedino da bude pažljiv, oprezan i da ponovo naglasti, nek je i da lje, ali još pomolje njeguju.

U osmom mjesecu opet smo vječali, bi li umjetno izazvali uranjeni porodaj. Ali Pija nije htjela o tom ni čuti — a sile su je sve više ostavljale. Duh joj je uvijek sviež, ni oblačka bolezni. Kod nje je uvijek bilo raspoloženje vedra dana punog sunca. A muž, Gospode! Ispljen, izmučen, tužan — kao da je došao iz podzemlja.

Sama je Pija odredila, što će činiti kad dijete dođe na svijet. Odmah će

ga odnijeti, udaljiti, ukloniti daleko od ovog zaraženog mesta i obuci u hanjnice, kojih se nije dirlula njena ruka.

Porod je bio lagan i normalan. Mala pomoći forcepsom, i sve je bilo dobro.

Mlada majka čula je po prvi put plać svoje drage djevojčice i podignutim očima zahvali nebu ... Žrtve su joj bile primljene. Djevojčica umotše u bijele pelenice i odnesoće.

Dijete je izčezlo u rukama dojilje, majka ga je pratila očima i srcem. Nije molila, da joj ga dadnu, da ga pomoluje, poljubi. Malo se pridigne, zanese se, nasmije se, okom joj sjevnu blaženost i pade na jastuke.

Tragedija će biti skoro gotova. Zdravljie se jako i naglo pogorsalo. Plućno se žarište proširilo. Kašalj ju je neprestano mučio. Navečer uviđe temperaturu. Lijepo je lice pokazivalo plućnu tuberkulezu: Sviljetne oči i zarumjeni obraz.

Muž se svijao od boli. Bez prestanka je bio uz svoju Piju. Dr. Brunl se trudio oko bolesnice kao pravi otac po krvi. Moj posao je bio gotov, ali zavolio sam tu dvinu ženu i nisam se mogao od nje odiglijeti.

Zima je, ledeni zrak, all u dvoru se njen bladni dah nije osjećao. Gospoda se nešto oporavila. Znala je pomalo ustat i stesti u naslonjač. Najradije je pripovijedala, što joj je o njihovoj maloj pričao Albert. A on je svaki dan bio k djevojčici, da je vidl i fotografira. Pija je nakupila silu tih fotografija i cijelvala ih, cijelvala ...

O budućnosti nije govorila. Tek jednog dana ostadosmo sami. Dozvala me bliže k себi:

«Doktore — reče — htjela sam povjeriti svoju malu Majicu Dr. Brunlu. All on je odvile star. Vi ste mlad. Ja ne znam, što je s mojim zdravljem, premda me vi tješite i hrabrite bljeprim riječima. All već dolazi svršetak. Slabim ... Znam da me proljeće ne će vidjeti. Ne bojim se smrti. Samo mi je teško, što će Albert biti žalostan, i što Majice ne će moći zagrliti prije nego umrem.»

Pija se na čas zaustavi. Dvije suze

potekoše njezinim prozirnim licem. A onda opet nastavlja:

«Oprostite, doktore, ne htjedoh vas žalostiti. Htjela sam vam samo malu preporučiti. Obećajte mi, da je ne ćete ostaviti, da ćete paziti na njezin fizički odgoj. Neka živi daleko od ove kuće, u zdravljem kraju. Savjetujte na dobro moga muža, budite mu od pomoći. Žrtvovala sam život, vi učinite ostalo, da nebo zdravljem blagoslov moje dijete ... Vi mi to obećajete, zar ne?»

Nisam mogao odgovoriti. Koljena su mi počela klecati. Gospoda me razumjela. U znak zahvalnosti stisnula mi ruku.

Iza dva mjeseca Pija je bila blizu granice vječnosti. Sve se doslovce ispunilo. Bolest nije poštedjela ni jedne žilice. Svako je vlastance bilo zaraženo. — I jednog jutra zaustavio se auto pred mojom kućom. Sluga me iz dvora zamolio da odmah tamо krenem, jer me gospoda želi pozdraviti. Smješta sam pošao. Dr. Brunl me dočekao plačući kao dijete. Bolesnica je zahvaćena napadnjem zaduhe — umire.

Ušao sam u sobu. Gospoda me prepoznała. Uco uvelo, disanje nepravilno, teško, bilo je jedva zamjetljivo kucalo. Nitko nije znao, gdje je muž. Kriza je bila tu. Naredio sam slugama da potraže muža. Pod prozorima prošao je auto, stao pred vratima. Netko se ne pune stepenjcama. Nijeđna se vrata ne otvorio. All kroz staklena vrata, što vode na verandu, opazismo mladog o-

ca. Digao je rukama bijeli zamotak, kome na vrhu ugledasmo malo nasmiješeno lice i nježnu djetinju ručicu.

Bolesnica s mnogo napora podiže glavu, usahlim licem prostruji dašak neba i života, usne procvjetajuće smiješkom ... a onda se lagano pomaknuše. Pritrčah da pridržim Piju. Cuo sam tih testameuat, posljednju majčinu volju i odluku:

„Majice, bila sretna ..., majčica te ostavlja, ali će uza te biti uvijek ... uvijek ...“

Glava klonu, trepavice se zaklopile i umlinu jedan mladi život.

Godine su prošle. Ali se meni ovi događaji zasjekli duboko u dušu. Još 28 godina živio je Albert u dubokoj tuzi. Žalost za Pljom, neutješenost i jad zaorali su duboke brazde na njegovu čelu. Majčica ga nije ostavljala, samo da malo svjetla unese u tužnu dušu svoga oca.

Kad je otac naglo preminuo, Majčica iščeznu. Kao da ju je grob s ocem progutao.

Nedavno su me pozvali u »Zavod za ostavljenu djecu«, da obavim operaciju na slijepom crijevu ... Gospode, ona mlada sestra pomoćnika, pa ono lice pokriveno bjelnom sestarske koprene. Pa to je kopila Pije, pa to je Majčica, ta časna sestra Marija od sv. Vinka. Nije se htjela zaručiti, posvetila se službi milosrdne Ijubavi oko napuštene djece.

Ne znam kako, ali tajna me sila iza toga vukla nekud, da obavim neki zavjet, da nekud odnesem veselu vijest ...

I jednog sunčanog zimskog popodneva odletih se do malog meregallskog groblja. Tu je u uglu podignuta obiteljska grobnica — kapelica obitelji Larghi di Meregallo. Nad njom plaću dvije žalosne vrbe. A u njoj počivaju dva patnička roditelja: Pija i Alberto.

Kleknuo sam na grob Pije i plakao javljajući joj, da je njen čistti prinos primljen, blagoslovijen i posvećen ...

Dr. A. Majocchi, ginekolog

DIJETE NA SVOJ NACIN OTKRIVA SVIJET, BOGA I SVE OKO SE-BE. OTAC I MAJKA MORAJU MU KOD TOGA SVOJOM TOPLINOM POMOCI, OSOBITO DA SE PRAVILNO RAZVIJE NJEGOV NUTAR-NJI SVIJET. ZATAJE LI RODITELJI U TOME, DIJETE CE SE OSJE-CATI U NECEM PRIKRACENO I CITAV ZIVOT SEPATI.

MAMA JE MOLILA I ...

„Svaka je molitva jedan blagoslov mirne i zahvalne večeri, ali ipak ispunjen laganim osjećajem боли“ prepisala je Milanova mama u svoj dnevnik iz jedne knjige.

Ona je bila profesor na nekoj školi u Z. »Naša tiha molitva«, kako ju je volio nazivati njen muž, kad je bio raspoložen na blago peckanje.

Milana je odgajala u tom stilu duboke majčinske pobožnosti i ljubavi. On je redovito išao na sakramente. Bio je preplavljen običnim, tihim, iskrenim vjerskim životom. No prva godina njegova studija bila je za njega iskušenje, velika spoznaja i pobjeda majčine žrtve. Milan se nime zaljubio u Branku. Maštao je kako će s njom sklopiti sretan brak.

Neke subote ugledao ju je s nekim momkom na korzu. Približio joj se. Mirno, samostvjesno, a da ni okom trepnula nije, htjela je proći pokraj Milana. Zabezeknut, stao je pred nju i rekao:

— Tako, Branka...?

Ona na to kratko:

— Da. Tako, Milane...! Meni ne treba muškarac koji sklapa ruke!

Drugi dan je sav slomljen pisao kući pismo i to pod preduvanjem, jer je prkosio svemu. Predbacio je naročito majci, što ga je odgojila kao popa.

Te je večeri vidio Branku, gdje sama sjedi u parku. Približio joj se i bez ikakva uvoda smrsi:

— Branka, vrati se...! Zbog tebe neću nikad više sklapati ruke!

Ona je pred njega pljunula i rekla: „Kad zbog jedne djevojke ostavljaju svog Boga, kako ne bi onda u braku ostavio mene zbog druge... Htjela sam samo iskušati tvoj karakter...! Adio!“ I prije nego što je udahnuo nestala je Branka u magli.

Borio se u sebi zbog religije; zbog roditelja; zbog Branke; zbog sebe. Majci nije poslao pismo koje je u svom jadu napisao. Ali ga njegovi kolege nisu viđeli niti u crkvi. Tjedan dana nije išao na predavanja. Bila je to borba na živo.

Nakon dva mjeseca ušao je u crkvu. I najedamput mu to postane smiješno i zapita se zašto je zapravo ušao. Bilo ga je ipak stid da izide prije završetka mise. I taj mu je puta od pričesne klupe uši proparao iskreni i odlučni »Amen« Branke i njenog šetača...

Majka je bila zabrinuta što sin ne piše. Ipak su jedne srijede primili pismo od Milana. Ton pisma bio je pun ruganja svemu, ali dobra majka koja ga je odgajala znala je i na to odgovoriti. Među ostalim bilo je i ovo:

— Pišeš, da ti je dosta svega... Da ne znaš i ne želiš više moliti... i da jednostavno nećeš moliti... Znaj, dušo, sve što se dogodilo neshvaćeno, nepravedno, nepodnosivo, sve to uzeti, dignuti, da bi došlo na više, dalje, do Boga, i to bi se moglo nazvati: moliti...

— Zar zaista to, majčice moja...? pitao je gledajući u daljinu kao da čeka smiješak koji bi mu još jednom potvrdio što je napisala njena topla ruka. Hoću li ikad naći ženu, koja će mojoj djeci biti takva mati kao moja? Zašto mi je Branka to učinila? Bože, pa ako ona i nije tmala pravo da kuša na ovaj način, ona je sasvim fino reagirala, samo sam ja trebao ostati vjeran svome uvjerenju unatoč njenog poniženja i ne bi drugi bio sretan s njom.

Tako je razmišljao, kad ga trgne kućno zvonce. Brzojav! «Dodi, mama mrtva, tata»... Klonuo je. Sav se trzao. Odjurio je na prvi vlak. Majku je pregazio auto kad je prelazila ulicu noseći paket za svoga sina...

Zašta baš sada?« ponavljao je kao lud iz dana u dan. Odgovor je nasa pregleđavajući majčine uspomene u njenom dnevniku, što ih je zabilježila dva dana pred nesreću:

— Pisala sam Milanu. On je moj najdraži i jedini dječak kojeg si mi, Bože, dao... Njega razdiru vihori... Prihvati ga za ruku sada, Bože smirenja! Pa ako je potreban za to još jednom moj život, evo ga!!! Plod molitve je dobrota...

Milan je ispunio posljednji prazni list dnevnika svoje majke:

— Sada znam, zašta si mi, mama, bila ispunjena dobrotom... Puna, prepuna, kao školska spužvica vodom, koju sam gnjavio koracajući putem života... Tebe nema ovdje, ali se zaklinjem na Tvoju položenu žrtvu, da ćeš me u vječnosti moći zagrliti!!!

Marcelina

IZ UREDNISTVA I UPRAVE

ISPRAVAK: U prošlom broju na 90. str. pogrešno je označen kip sv. Josipa kao djelo ak. slik. Mile Wod. Kip je djelo kiparice Alojzije Ulman.

Molimo da nam se novac pretplate šalje pod onim istim imenom ili naslovom pod kojim primaće Glasnik. Adrese budu kojiput samo djelomične ili čak posve različite, pa nastaju nesporazumi.

U jedan od prvih brojeva u godini običavamo priljetiti svima poštansku uputnicu za novac. One koji su platili neka to ne uznemiruje. Jednostavnije je svima priljetiti nego istraživali kome treba, a kome ne.

USKRS je bio u njegovoj duši

Lijepa je mladost, ali ne vraća se više, znao je često reći dok smo isli iz škole. Na pitanje: Perice, zašto ti se ta rečenica toliko dopada? Odgovorio bi: »Ni sam ne znam točno, ali zar ne, mladost je divna, u njoj sve cvjetala.«

Promatrao sam ga uvijek dok je to govorio. Glas mu je bio topao, plave bistre oči upravljene nekamo daleko, a dugi pramen kose pokrivaо je bore na njegovu čelu, jer, u njegovoј mladosti nije sve cvjetalo.

Majka je umrla prije šest godina. On se toga dobro sjeća. Govorila mu je: »Sinko, nemoj plakati, majka umire, ali ne zauvijek!« Toliko sam ti puta pričala o uskrsnuću, o drugom životu, gdje ćemo i mi stromasi biti sretni. Krist nam je to obećao. Ostaješ sam, no majka će te pratiti odvođo. Budi dobar prema ocu. Ja mu oprashtam sve. Oprosti i ti. Jednog dana uzet će te k sebi.«

Umrla je. Nedostajala mu je ljubav majke. Otac je bio živ, ali toplinu njegove ruke petnaest godina nije osjetio. Ipak misao na Uskrsnuće dala mu je snage da svoju mladost učini — divnom — kako je često govorio.

U razredu su svi znali za njegove tegobe, ali njegova vedrina očarala je i zadržala sve. U njegovu društvo nitko nije mogao biti žalostan. No vrhunac veselja bili su uskrsni dani. Sjećam se dobro. Bio je Uskrsni ponедjeljak. Čestitali smo jedni drugima, no na iznenadenje svih, Mirjana, koja nije vjerovala u Boga, za koju je Uog bio stranac, pružila je Perici ruku, ali bez riječi. Profesor povijesti dobacio je: »Perice, zar ti takav, napredan, pa još vjeruješ u uskrsnuće? Pogodile su ga te riječi, ali nije izgubio prisutnost duha. Na pitanje je odgovorio kao da odgovara vjero-ucitelju: »Vjerujem i vjerovat ću. Krist je uskrsnuuo, postoji drugi život!«

U razredu je nastao tajac. Većina je od nas mislila kao Perica, ali nitko nije imao snage da to javno prizna. Profesor nije rekao više ni riječi, nastavio je s predavanjem, kao da nije ništa ni bilo.

Sutradan kad smo se vraćali od večernje Mise, spomenuo sam mu jučerašnji događaj, na što je on odgovorio: »Da, svi su mi čestitali Uskrs, samo tata ne! Jučer je prošao mimo mene, nije se ni zaustavio. Suza se Perici spusti niz obraz. Ništa nisam kazao jer svaka moja riječ bila bi suvišna. Činilo mi se da Perica želi nešto nemoguće. Očevo srce je od ka-

mena, ništa ga ne može smekšati. Ipak jedan dogadjaj neću nikada zaboraviti.

Davali smo predstavu u Gradskom kazalištu. Mnoštvo građana je bilo prisutno. Neposredno prije početka Perica mi reče: *Duro ja ču pjevati. Iznenadile su me te riječi jer već dulje vremena nije pjevao. Brzo mi je bilo sve jasno. Drugi koji su ga ponovo vidjeli pred mikrofonom pljeskali su i očekivali kao i uviјek nešto veselo, ali Perica je zapjevao tužnu pjesmu: »Svi me vole, samo tata ne!« Nikada nisam čuo tih riječi. Znao sam da je to pjesma njegova života. Publika je zanijemila. Covjek koji ga nije volio sjedio je u klupama, ali nije mogao izdržati do kraja. Probudili su se u njemu osjećaji oca. No bilo je kasno.*

Nakon desetak dana Perica mi je povjerio svoju tajnu. Grozdana ga je volila, i on je nju cijenio. Eto svjetla u njegovu životu. No kao grom iz vedra neba pročula se žalosna vijest. S ostalim putnicima i Perica je stradao u saobraćajnoj nesreći. Njegovo je mjesto ostalo prazno. Autobus kojim se vozio u školu stradao je. Svi smo bili prestrašeni, a najviše Grozdana. Duga je povorka otpratila mladića na groblje. Svi smo gledali u ljes, nikada nam se smrt nije činila tako blizu i tako neumoljiva. Nikada mi misao o uskrsnaru nije bila tako živa kao tada.

Otec je stajao pokraj mrtvog sina. Toliko ga je puta u životu sreo i ostao hladan. Sad se nagnuo nad ljes da ga bar mrtva izgrli, jer je to za njegova života zanemario. Vraćajući se s groblja razgovarali smo o tom kakav bismo natpis stavili na grob. Bilo je puno prijedloga. Jedan je bio: »Svi me vole, ali tata ne!« Mirjana je prigorovila. To je lijepo, ali njegovu životu najviše bi odgovarao natpis: »Uskrs je bio u njegovoj duši!« Svi su bili za taj natpis. I profesor povijesti kimnuo je glavom. Sjetio se onog uskrsnog ponedjeljka. I na kamen spomenika uklesane su te riječi, ali su još dublje urezane u srcu svih nas koji smo ga poznавали.

Duro Zdrakić

Dr. DURO GRACANIN: «S POUZDANJEM KROZ ŽIVOT»

Zar je to moguće? I danas i uviјek, zar i nama? Kroz svu razočaranja, kušnje, boli i nevolje? Pročitajte ovu knjigu pa ćete se uvjeriti da jest. A nećete se pokajati ni ako od čega takva ne trpište. Jer ona je tako lijepa, uvjerljiva. Čita se kao roman, bez predaha. To je najčešća kršćanska nauka o pouzdanju, utkana u naš svagdanji život; ovaj sadanji, pravi. I zato nam je tako bliza. Ovo je zaista valjda najljepša knjiga o pouzdanju što je ikad kod nas izšla. Naručuje se kod pisca: Dr. Duro Gračanin, Zagreb I, UL. 8 maja 33/I. Cijena brošuri 10 NDin kartonirana 12 NDin, tvrdi uvez 14 NDin. A može se dobiti i u Knjižari Cir-Metoda, Zgb, Kaptol 29.

ZVONA

Velike Subote

15. travnja ove godine navršava se 70. godišnjica smrti sluge Božjega Petra Barbarića. Preminuo je u 23. godini života na Veliki Četvrtak 15. travnja 1897. godine.

Poznat je i Izvan granica naše domovine. Životopis mu je dosada na hrvatskom jeziku izašao u dva izdanja (treće je upravo u tisku), na njemačkom u dva izdanja, na francuskom, na talijanskem, na mađarskom i slovenskom jeziku.

U zadnjim borbama koncem prvog svjetskog rata poginuo je našem Petru slični mladić Nijemac Josip Engling. I za njega se radi da bude proglašen blaženim. On je sebi uzeo upravo našeg Petra Barbarića za uzor. U streljačkim jarcima zapadne fronte pisao je: »Pred nekoliko dana došlo mi je na pamet kako je lijepo moja nebeska Majka upotrijebila kreposni primjer svojih triju slugu: Barbarića, Corsinija i Gabrijela od Zalosne Gospe da me povede k savršenstvu. Još se dobro sjećam kako me je životopis Petra Barbarića potakao da budem vjeran u malim stvarima i mjerljiv u učenju i kako me ponukao da budem potpun Marijin zbornik.«

Petar je podrijetlom Hercegovac rođen u Siljevištima kod Klobuka ne-daleko Vitline i Imotskoga. Zavičajem mu vlada prkosan kamen. Jedino se žilavo korijenje i nakostrušeni žbunovi usude oprati toj nemilosrdnoj vladu kamenja. Skrta pirroda i opor život pripraviše ga za život žrtve, za junaštvo u nutarnjim borbama s vlastitim željama i porivima. Svijet je tude bojovan i ponasan, tvrde volje i žarka srca. Teško ga je oduševiti, ali kad se zagrije gori kao požar, i to dugo.

Njegovi roditelji, otac Ante i majka Kaja, bijahu pošteni i bogojažni ljudi. Bog ih je obdario s devetoro djece, 5 sinova i 4 kćerke, koju su oni savjesno i kršćanski odgajali. Mali je Pero bio uredno i poslušno dijete, jaka i trujezna duha. Druga su se djeca okupljala oko njega i rado ga imala.

Goneći stado na pašu — to mu je bio do škole glavni posao — mall je Pero molio krunicu, dugu seljačku krunicu s tvrdim krupnim zrnima. Naslutio je da se u krunici nalazi nešto veliko i lijepo. Osjetio je to dok je širokim očiju gledao majku kako se uozbiljila, upokojila i razblažila prebirajući tvrda zrna. Taj će se doživljaj kasnije rascvasti u uvjerenje. Sveta vjera, dragi Bog, Gospa... vladali su obzorjem tog sretnog djetinjstva u Božjoj prirodi među kozama i ovcama, a osobito među vjernim seljanima koji Boga priznaju i služe mu. Nije on bio neko zalutalo stvorenje, neobično dijete. Znao je skriviti kao i sva druga djeca.

»Od svih puteva što vode u nebo meni se čini najkraćim, najlakšim i najpouzdanijim onaj kojim ide čovjek ispunjujući točno i savjesna svoje obične dužnosti...«

Kad je u mjestu podignuta škola, Pero u dviće godine svrši s izvrsnim uspjehom sva 4 razreda. Takova daka učitelj Vuksan nije nikada imao. Iza toga otišao je u Vitinu u trgovinu čestitom Anti Babiću. Taj ga zavoli i bio bi ga posinio, jer nije imao djece, da Pero nije čeznuo za knjigom. Htjede postati pisar u Ljubuškom, ali mu ne uspije. No, zato mu je dragi Bog otvorio širom svoje puteve koji su bili daleko bolji i dalekovidniji od njegovih.

Travničko sjemenište počelo je primati dake pa je otac Rektor otposlao na župniku i učitelje pisma neka mu predlože marljive i pobožne dječake. Učitelj Vuksan sjeti se svoga Pere i stade mu tumačiti što je vanjski svećenik. Petra je spopao neki čudni žar. Hoće! Roditelji su pristali. Tako je Pero našao stazu: postat će svećenik!

Velika dvokatnica, dugi svijetli hodnici, ozbiljni, a opet vedri redovnici u crnim talarima, stega i zaprt, pa ono more daka od prvog do osmog razreda učiniše na Petra dubok dojam. Njegov vjerski osjećaj prepoznao je u sjemeništu »Božju kuću«. »Moja obzirnost i moje poštovanje prema ovoj kući, prema starješinama i dacima, učnici, te mi se je lako bilo naviknuti na kućni red. Sve mi je bilo tako uzvišeno, te sam bio spreman na sve. I ovaj dojam blo je trajan!«

Poglavarci otkriše u njemu veliko blago. Brzo se uživio u sjemenišni život, jer mu je duh bio snažan, navikao na stegu i svladavanje. Već u nižim razredima stekao je bio velik ugled kod sviju. Dnevni je red savršeno obdržavao, upravo s nekom lakoćom. Možda i nije bio najnadareniji u svom razredu, ali je po učenju bio, bez sumnje, najbolji.

Kroz osam godina sjemenišnoga života Bog ga je vodio putem teških kušnji, nutarnjeg i vanjskog svladavanja. Uzeo je njegovo srce u kovačnicu bola, i ono se pokazalo jako, neobično jako i u onim danima kad mu je smrt u četvrtom razredu odnijela baku, tri sestre i majku. Odakle mu sile i jakost? Od One koju zovu »Majka lijepo ljubavi«. Postao je njezinim vitezom stupivši u Marijinu Kongregaciju. Ona ga je prihvatala za riječ i ruku i vodila ravno do Srca svog Sina. U školi tih dvaju Srca, Majke i Sina, Pero je preoblikovao svoje srce. Shvatlio je smisao mladosti: ona nije dana za uživanje, nego za junaštvo. Vodio je borbu za unutarnju slobodu na čitavoj fronti. Znao je da je borba napola najteža, i zato nije okolišao. Postao je oduševljeni vitez Marijin i apostol Srca Isusova. U toj školi sazrio je i za ono, ljudski govoreći, najteže, da u svojim mlađim godinama pogleda smrti otvoreno u oči.

Pero nije nikad bio osobita zdravljiva. Narastao je naglo do blizu 2 metra visine. Prebolio je upalu porebrice i pluća. Jednom daci do kože pokisoše na šetnji. Petra lza toga uhvatila tajna zlobna ognjica, i ne popušta. Smrt je došla sa svojim predznacima. Sušica je počela nagrizati njegova pluća. Poglavarci i Ilječnici se zabrinuše.

Pero je ostao smiren, predan u volju Božju. Dorastao je za ovaj trenutak. Taj sposobni sedmoškolac! U školi uspijeva kako ne pamte da je koji uspijeva. Privatno je naučio talijanski, preveo je s talijanskog jedan životopis koji se dacima čitao u blagovaonicu, za sebe je preveo gotovo cijelu Danteovu »Divina Comediu«, zna dobro njemački, predstavljajući je,

svirač je u sjemenišnom orkestru (svirao je bombardon i trubu), veseljak je (njegova šaljiva pisma rado su čitali sarajevski bogoslovi), a dobar i pošten i valjan i pobožan i značajan... nadstojnik Marijine Kongregacije već tri godine, veliki ljubitelj Marije i Srca Isusova, apostol... svi ga poglavari poštaju i vole, ne da se to sakriti; daci ga vole, povode se za njim, razvikan je, popularan u najpozitivnijem smislu..., a mladić od 22 godine kao i mnogi njegovi sudrugi... Takva mladića predosjećaj bliske smrti nije mogao natjerati u očaj, naprotiv iznio je na površinu svu njegovu veličinu, bogatstvo duše i dubinu srca.

Godinu danaiza tog, 15. IV 1897. na Veliki Četvrtak preselio se u vječnost. Do nogu mu je bio kip Majke Božje Lurdske i slika Presvetog Srca. Zadnje zrake svojih ugaslih očiju upravio je onamo. Doživio je 22 godine, 10 mjeseci i 27 dana. »Završiš rano, ispunio je mnogo vremena.« »Umro je svetac«, govorili su mnogi.

Na Veliku Subotu u 10 sati svrstao se sprovod. Glas je o svetom mladiću prodro u grad. Mnogi građani i vjernici dodoše ga obaći na odru. Cio grad govorio je o njemu. Na sprovod obličnog osmoškolca; zavodskog pitomca došli su okružni i kotarski predstojnik, fliciri, činovnici i mnoštvo ostala svijeta. Osmoškolci su nosili bijeli ljes. Zvona su tako uskrsno, veselo zvonila. Isus je uskrsnuo. A dečki su osjećali: »I naš je Pero uskrsnuo!« Snažno i prkosno odbijala su zvona teške batove, a dolina je odjekivala.

Na zagovor Petra Barbarića dogadala su se brojna uslišanja. U mnogim našim krajevinama mnogo ga štuju i zazivlju u pomoć. Pero ne ostaje dužan. Pokrenut je postupak za njegovo proglašenje blaženim. Za sada nosi naziv sluge Božjega. Na njegov se grob, premda je prazan jer je tijelo preneseno u sjemenišnu crkvu, još uvijek navraća pobožni svijet, osobito četvrtkom, na njegov smrtni dan.

Molimo Gospodina da uskori čas njegova proglašenja blaženim, a Petra da izmoli našem narodu srdaca koja će poput njega zvoniti velikim i plenumitim osjećanjima.

MOLITVA DA BI PETAR BARBARIĆ BIO PROGLASEN BLAŽENIM I SVETIM

Božansko Srce Isusovo, udostoj se proslaviti svog vjernog slуга Petra i daj da po njegovu uzoru sve više ljubimo Tvoje Presveto Srce i Tebi u čistoći tijela i duše vjerno služimo.

Nebeska Kraljice i Majko naša Marijo, izmoli svojim svemogućim zagovorom kod Boga da Tvoje odabranu dijete bude naskoro uzvišeno na čast oltara. Amen.

Ovo su samo neke misli iz novog životopisa sluge Božjega Petra Barbarića, što ga je napisao o. Josip Weissgerber, a koji nosi naslov:

ZVONA VELIKE SUBOTE

Životopis upravo ovih dana izlazi iz tiska. Naručite ga što prije. Upoznajmo, osobito mladi, ovog našeg velikana!

Župa Srca Isusova

To se uistinu može reći za malu planinsku bosansku župu Borovicu. U njoj se svaki prvi petak u mjesecu slavi kao blagdan, ne doduše kao da ljudi ne bi toga dana radili težačke poslove, nego po pribivanju sv. Misi i po pristupanju svetim sakramentima. Župa broji samo oko 900 pričesnika, a svega skupa oko 1300 duša. Od toga se u četvrtak uoči prvog petka a i na sam prvi petak ispojedi do 200 duša, a sveti pričesti bude i do 250, dapače nekoliko puta i do 300, dakle trećina župe. Bilo bi i više, ali većina muškaraca rade u rudnicima i željezari u Varešu, udaljenom od Borovice 3 sata hodja. Mnogi od njih pristupe onđe sakramentima. G. 1965. Čitava je župa svećano slavila 200 godišnjicu blagdana Sreća Isusova, pa je to bila prilika da se narodu mlađi i prihvatišnja pobožnost Sreću Isusovu još većma rasplamsa. Do konca 4. ili 5. razreda pučke škole gotovo sva djeca obave veliku devetnicu spasa od 9 prvih petaka.

Danas se mnogo govori i piše o koncilskoj obnovi, o pronalaženju novih pastoralnih metoda, o liturgijskoj obnovi, o osjećaju zajednice. Sve je to lijepo i hvalevrijedno. Samo se događa da u potrazi za novim mnogi zabačuju staro što je vrijedilo i što danas vrijedi. U Borovici, hvala Bogu, nije takodjer ona ide u korak s vremenom. Ima oltar okrenut prema puku, lijep ambon, sv. Misa se složno recitira i pjeva na hrvatskom jeziku, ali Borovica nije također zaboravila da je izvor vjere, pobožnosti i duhovne obnove probodeno Kristovo Srce i zato žanje odlične rezultate, bolje od župa u kojima se primjenjuju najmoderne pastoralne metode, ali u kojima unatoč tome natalitet ostaje vrlo nizak, pričesni stolovi prazni, brakovi nesređe-

ni, dečci, mladeži i muškog svijeta malo u crkvi. Borovička se župa primila pobožnosti Sreću Isusovu i zato je živa, aktivna, pozitivna i napredna u svakom pogledu. Broj svetih Pričestiju u god. 1966. popeo se na 41.910. Lako je izračunati koliko ide na svakog vjernika godišnje. Oko 40 sv. Pričestiju. Koja se naša župa, a vjerujem i u vanjskom svijetu, može ponositi takvom uspjehom? U posljednje dvije godine radnim danom jedva da je kada bilo manje od 60 sv. Pričestiju. Izuzetak su dva ljetna mjeseca kada je koševina. Zanimljivo je također tko su ti česti pričesnici? Polovina su djeca a polovina odrasli. Djeca su veoma dobro poučena u vjeri što se vidi u ispojedli. Ministrantski zbor broji preko 40 članova. Mnogi od njih mole milost svećeničkog i redovničkog zvanja. Rado čitaju »Ministrantae« i »Mali Koncile«. Divno je bilo promatrati te mališane kako se iz donjeg sela ujutro rano pečju na briješ prema crkvi gazeci dubok snijeg. Svi su vedri, otvoreni, pristupačni. Vole crkvu, župnika, župni dvor, gdje se osjećaju kao kod kuće.

Još se nečim može ponositi mala borovička župa. To je 15 mlađih muševa koji već imaju brojnu obitelj, i svačake nedjelje pristupaju sv. Pričestiju. Ti ljudi žive od vjere i za vjeru. Citaju i prate katoličku štampu, osobito »Glas Koncila« i »Glasnik Sreća Isusova i Marijina«. Vrlo su bistri i možete s njima raspravljati o svim religioznim pitanjima. Zanimanje za propovijedi veoma je veliko. Mogu biti i duge, a u razgovoru se može primjetiti kako imaju visoko shvaćanje i razumijevanje riječi Božje.

U Borovici se veoma slavi adventsko vrijeme. Svaki dan pjevana zornica u pola šest ujutro. Posjet odličan.

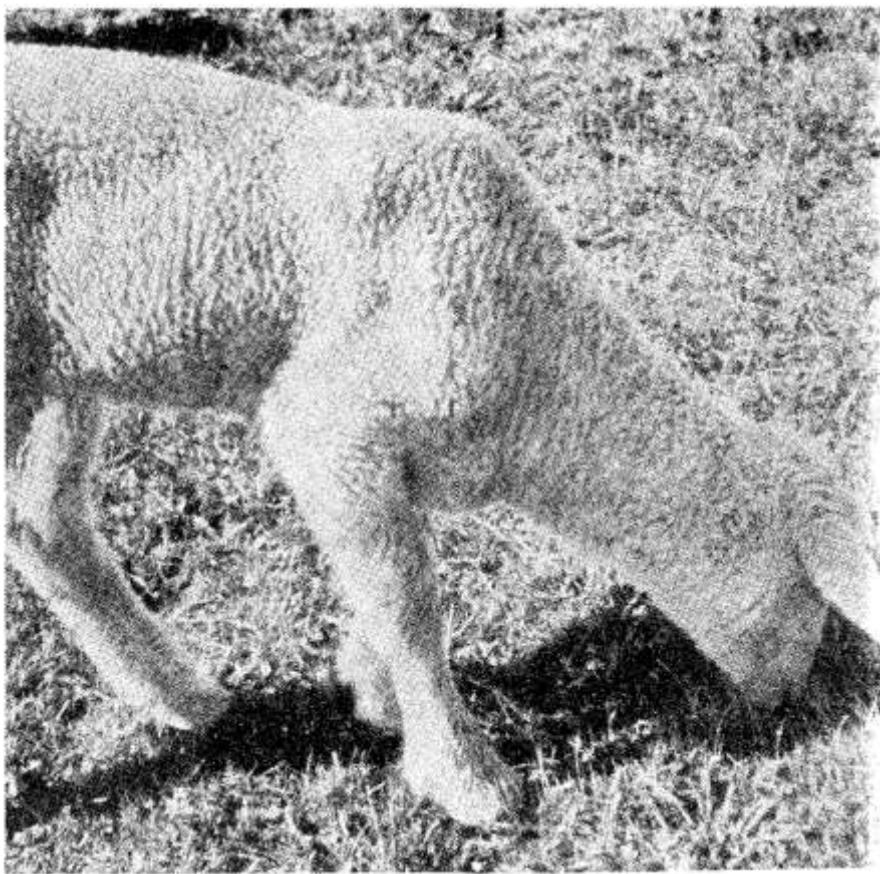
Koji put do sto pedeset unatoč pokat-kad i lošem vremenu. Neki dolaze iz udaljenosti i od 2 sata hoda. To je u istinu divna priprava za Božić.

To su plodovi koje Borovica žanje od pobožnosti Srcu Isusvu. Župnik o tome ne sumnja. On je širi i propovijeda i kako vidimo s blagoslovom. Ne bismo time htjeli reći da u Borovici nema baš nikakva zla. Ima ga, ali ako ljudi pogriješe imaju tako živu vjeru znaju se i pokajati i vratiti na pravi put. Možda je to i najveća odlika toga puka, baš ta živa i nepokolebljiva vjera. Bog, Krist, njegovo presv. Srce, sv. Misa, isповјед, zajednička molitva po obiteljima to su za taj svijet isto takove stvarnosti kao i njihov rad po ljudima, u šumi i na poslu. Kao što im je naravno da glad-

ni moraju jesti, tako se isto samo po sebi razumije, da se valja Bogu moliti, da valja ići na sv. Misi, Prcest i ispo-vijed. To govore činjenice.

Govoreći i pišući o koncilskom duhu, obnovi, novim metodama, novim pute-vima, možda na laku ruku zaboravljamo ono što je najglavnije, a što nam se može osvetiti. Možda pomislijamo da pobožnost Srcu Isusovu nije više su-vremena, i da valja tražiti nove forme za suvremenog čovjeka. Sigurno da ih valja tražiti, ali ako ih tražimo izvan Krista, izvan njegova Srca, to zna-či ići na krivi put. Krist, njegovo Srce, jest izvor svake obnove, svake milosti, vjere, pobožnosti i svakog duhovnog do-bra. To nam očevidno pokazuje, mala planinska župa Borovica.

Josip Antolović D. I.

Poštovani uredniče! Prema pisanju naše dnevne štampe (Vjesnik) u SR Njemačkoj se nalazi na radu 1.313.491 stranac, a ne samo 400.000 kako donosi Glasnik br. II/67, str. 69. Pozdravlja vas Dušan Šindić, Raša.

Podaci za članak uzeti su iz literature označene na str. 80. istog broja Glasnika. Tu statistiku tako očigledno netočnu usvojio je pisac, a urednik je slagnuo ramentima.

Gospodine uredniče! Molim Vas da ovo dostavite onoj ženi o kojoj ste pisali u Glasniku I/67, koja piše o svom sinu Marijanu, koji se više ne moli, pa ako Vam se čini dobro i ako ima mjesta štampajte: *Draga ženo!* Pročitavši tvoje pismo... duboko me se dojmila zadnja rečenica »kad bi mi bar netko pomogao moliti«. Ovo ti piše jedna neugledna djevojka, koja u životu nema ništa osim Boga i patnje. Ja ti molim svaki dan, i molim ne sa-

Razgovaramo

mo da ti se vrati tvoj sin, nego molim Isusa i Mariju neka od njega učine svoga apostola. Možda on već počiva u Božjem naruču, ali ako se još nije obratio, hoće, budi sigurna, ustraj u molitvi; imaj neograničeno pouzdanje... I molila bih te, draga nepoznata ženo, da mi opet javiš preko Glasnika kad ti Bog dadne tu milost, koji datum, i kad je to bilo.

Cijenjeni uredniče!

U vezi prvog broja Vašeg Glasnika gdje najavljujete obiteljske teme molim vas da naglasite, da mladi bračni drugovi ne stanuju sa roditeljima ni pod koju cijenu, jer se to kasnije osveti. Svoj smještaj i brigu oko budućeg potomstva neka rješavaju tako, da oni budu gospodari u svojoj kući. Ako je koja roditeljska strana potrebna njihove pomoći neka učine što više mogu, ali ne imati zajedničko kućanstvo, jer život dviju generacija pod istim krovom dovodi do teških konflikata... Uz tu sugestiju predložem i slijedeću, naime, u temu »Neprijatelji obitelji« za ožujak stavite i »Miješanje roditelja u brak«.

NN. Pakrac

Služem se s vama da su nerijetko sami roditelji neprijatelji svoje djece i pri sklapanju braka i kasnije. Nažalost! No držim da nije

u svim krajevima, niti u svim obiteljima taj problem tako znašten. Ima naime još naših krajeva gdje egoizam nije rastčio obitelji i gdje vlasta savršen sklad između starih i mlađih. Za stare je to radoš kad svoje zadnje godine života prožive sa umincima, a roditeljima je to izvanredno olakšanje i nepročjenjiva korist i pomoć u odgoju. Uostalom kako si roditelji odgoje svoje djetete o tome će ovisiti uvelike hoće li oni biti beskorisni ili ne u domu svoga sina. Ako su ga odgojili u sebičnjaku, naravno da će stari biti svišti, a ako su sami sebični, jasno je da će njihova sebičnost ugrožavati sreću ili opet sebičnost vlastitog djeteta.

Što se tiče »svremenosti« o kojoj piše, dobro bi se štošta reći. Idejno bi bilo kad bismo bili sa svih strana na visini. No ne zaboravite da nije sve što sja zlato, niti je sve što zvoni srebro.

»Čitalac sam Glasnika Srca Isusova i Marijina, pa prema tome dobio sam i broj za veljaču ove godine, te mi je naročito upalo u oči među člancima u rubrici »Razgovaramo« članak »Bez svade i bez...« Iz članka sam mogao zaključiti da se radi o... te se ne bih mogao složiti s nekim njezinim izjavama, koje ne odgovaraju istini... Molim urednika da o ovome pismu obavijesti potpisnicu članka, bilo javno, bilo putem pisma...«

vaš čitalac

Bojim se staviti bilo kakvu daljnju označku da ne kazovem nova povezivanja. Svakako uvidate da urednik nije u nezavidnom položaju. Srećom nikoga ne poznam osobno, pa je tako isključeno treće mišljenje.

Naš župnik nama puno govori i razlaže o velikoj deveinici spasa. Govori nam divne pouke i poučne primjere, kako ćemo biti sigurni za čas smrti, da nećemo umrijeti bez svetih sakramenata ako obavimo ovu pobožnost. Ali ja se jako bojam, jer ih je već više umrlo nag-

lom smrću, bez svetih sakramenata, a obavili su pobožnost presv. Srcu.

NN. Privlaka

Spomenuto obećanje glasi: »Svima koji se budu prîstigli na prvi petak kroz devet mjeseci uzastope, OBECAJEM MILOST POKORE NA SAMRTI, oni neće umrijeti u nemilosti ni bez svetih sakramenata.« Tekst je posve jasan. Radi se o smrти u milosti Božjoj. Ako netko već živi u milosti Božjoj na njemu će se Kristovo obećanje ispuniti i u nenadanoj smrti. Upozoravam vas prije svih obećanja, da je milost končane pokore predmet naše kršćanske nadje, i da u toj nadi ima svatko od nas vjerovati u milosrđe Božje i milost končane pokore. Milosna deveinica uvršćuje tu nadu i dokaz je naše suradnje i dobre volje da prilivamo milost skrušenja. Ostavite dakle svoj strah kao napast, jer je Bog vjeran svojim obećanjima, i vrijeda ga manjak pouzdanja i povjerenja.

U Glasniku koji je veoma lijepo opremljen a i prekrasni su članci... u br. 1. str. 5 lijepo se govori o milosti. To mi se jako sviđa. O kad bi vi malo više objavljivali ljudima što je Milost, i to na pučki način da se može razumjeti...

Možda će i to skoro doći na red. Moram vam priznati da ste vi jedni koji niste zadjele ilice prave hrane. Od mene obično traže i usmeno i pisano i to čak i duhovne osobe, da članci budu laganiji, koji će se svima svidjeti, onako kao u novinama, dakle što profaniji. Uveren sam da tada ne bih nikoga uznemirivao. No takova stvar koje ljudi ostavljaju u njihovim porocima i duhovnoj lijenosti ima na pretek.

Kako ste providencijalno pogodili za ovu godinu teme svoga lista! Obiteljski problemi su ovđe neizrecivo teški. Ova djeca kao da nemaju očeva; toliko su oni zatajili u svojoj službi. Majke su izbezumljene, bez ikakva smisla za odgoj i za izobrazbu svoje djece! Djedovi i

bake su upravo 90 posto (slijedi težak izraz) prema vjeri i kršćanskom moralu. Baš najstariji su naj-pokvareniji. Recite nešto silno i njima. Vatreni ateisti su pravi sveći u odnosu prema ovim »teističkim« roditeljima i djedovima, hladnima i mrtvima za sve što nije zemlja i blato. Idealizam, zanos i vatreni polet, ovdje je neshvatljiva i smiješna stvar.

S. B. upr. župe

Možda bi kod vas pobožnost presv. Sreća bila potrebna nego kod drugih gdje je obiteljska atmosfera čistila. Presv. Sreć obećaje ne samo strpljivost nego i uspjeh u obraćanju i najkoranjelijih (10. obećanje). Da možda počnete sa sv. Misom uoči prvog petka navečer i sa kratkom adoracijom. Sv. Ura.

U članku »Učitelji objave« II/67. str. 45. stoji: »Smioni potez jednog neškolovanog Galilejca...« Mislim da bi piscu toga članka moglo biti jasno, da je Isus Krist BOG, a ne neškolovani Galilejac... U istom odlomku članka tretira se i pitanje nepogrešivosti papine. I ono o neškolovanosti i ovo o infallibilitetu nijesu teme kojima bi se trebalo stvoriti dojam, kao da je tu potrebno nekome prilagoditi se. Ne želim ulaziti ni u kakve dispute, i te misli dajem bez potpisa na razmišljanje. Ali moram reći, kada sam ih pročitao da sam bio zapršašten.

A ja moram reći, kad sam pročitao vaše pismo, da sam se od srca smijao, da mi bar netko veli i to pismeno, da se želim nekome prilagoditi, jer obrnuto sam toliko puta već čuo.

Vaša prva poteškoća i moj prvi sgrijeh, jest neškolovani Galilejac. Ne osjećate li prizvuk ironije u tim riječima. Ne opovrgavaju li spomenuti odmahiza tog uspjed osvajanja čitavoga svijeta njegovu »neškolovanost«, koja nije stavljena u tekst radi ničeg drugog nego radi što veće plastičnosti. Inače tvrdjaju i doslovno slvaćena ima svoj

temelj u sv. Pismu, iz kojeg je bjelodano, da je Isus pravi COVJEK. Niye nam poznato da bi polazio bilo kakve škole, niti da je napisao bilo što drugo osim onog čarana po pjesku kad je sudio ženu ulhačenu u prelijbu pred farizejima. U dvanaestoj godini on je iznenadio u hramu učitelje svojim znanjem, a kasnije su se sneblivali književnici na njegovu učiteljskom pozivu kad su od njega tražili da pokrene dozvolu za javno naučavanje (Lc. 20, 1–3). Isus je dakle stvarno za svoju okolinu bio neškolovan Galilejac, »tesar«, sin Josipov, i njegovi su poteci bili doista smioni za njegovu okolinu; kad je javno stupio kao prorok rodilna je bila uvjerenja da je slišao s umna. Toliko su oni u njem vidjeli samo čovjeka. Dakle pravi Bog i pravi čovjek.

A nepogrešivost? Drugo pitanje i druga sablazan. O njoj se u članku govorii usput. No sasvim je jasno i pravovjerno zacrtano u čemu je papa nepogrešiv. Naveden je doduše samo primarni objekt nepogrešivosti, objavljene istine, i razlog zašto je Krist podijelio tu karizmu svojoj crkvi. Izgleda to doduze malo, ali je sasvim dosta i za naj-pravovjernije. Ne želim da dulje ostanete zappašteni!

ŠKOLE ZA ODGOJ KATEHISTA

Da se u misijama umnože biskupske i pokrajinske škole za odgoj katehista.

1) MISIJSKA FRONTA I MISIJSKA POZADINA

Kad govorimo o misijskom radu Crkve, onda valja razlikovati misijsku frontu i misijsku pozadinu. Taj je rad kao neka dobro organizirana vojna, dakako bez oružja i proljevanja krvi, osim ako misionari postanu žrtve nečije mržnje i okrutnosti pa svoju ljubav prema Kristu i dušama započete krvljiju, kako je to bilo u zadnjih nekoliko godina na stotine slučajeva u Kongu. Na misijskoj fronti Crkve bore se svećenici, redovnici, redovnice, katehiste i drugi brojni svjetovnjaci. Kako god su svećenici u toj borbi najvažniji i najodgovorniji elementi, to se nipošto ne može umanjiti važnost i značenje drugih nesvećeničkih elemenata. Što bi bili svećenici misionari bez dragocjenih pomoći brojno braće redovnika, redovnice, brojnih katehisti i svjetovnjaka? Bili bi bez svojih najdragocjenijih pomoćnika i suradnika. Elja je suradnja od neprocjenjive važnosti i koristi. Kad je riječ o fronti recimo nešto i o pozadinu! Tko je ta pozadina? To smo mi kod kuće u Evropi, u Americi, budimo još konkretniji, i mi katolici u Hrvatskoj. Uspjeh fronte ovisi velikim dijelom o vezi i suradnji s pozadinom. Tako je to i u misijskom radu. Pozadina snabdijeva frontu novim četama,

živežnim namirnicama. I naša misijska pozadina mora neprestano snabdijevati misijsku frontu novim silama, jer mnogi tamo već ostariše i smaknute u borbi. Misijska fronta očekuje od nas duhovnu i materijalnu pomoć, duhovnu: molitvu i žrtvu za misiju. Dok su se Izraelci borili na fronti s Amalečanima, dotle je Mojsije raskrivenih ruku molio, i dok su te ruke bile raskrيلene, dotle su Izraelci na predovali, a kad bi klonuo, borci bi nazadovali. Naši misijski borci računaju s našim molitvama, potrebno im je što više Mojsija, koji će neprestano u molitvi sklapati i dizati ruke prema nebnu. Tko to od nas ne bi mogao? Neka se i naša djeca već od rana nauče na molitvu i žrtvice za misiju. Mladiću, djevojko, ako uistinu ljubiš Krista i Crkvu, zar se neće smatrati počasnim, da na svoj način molиш i činiš žrtve za misiju? Neka molitva za misiju uđe u program zajedničke obiteljske molitve. A vi dobri starci i starice, što tako često prebirete zrnca krunice, ne zaboravite u tom svetom poslu na misiju! — Misije očekuju i našu materijalnu pomoć i to ne samo na misijsku nedjelju, kad se skuplja milostinja za misije. Naš hrvatski misionar o. Ante Gabrijel zahtavljan je za svaki obol što mu ga pošalju plemene,

nite duše, osobito naših dragih iseljenika. On je tako sretan zbog pomoći ministranata velečasnog Majstorovića. Ne bi li se njemu i drugima moglo i materijalno kudikamo više pomoći?

2) KATEHISTE

Među vrlo važne članove misijske fronte spadaju katehiste. O njima govori naša mjesecačna nakana za mjesec travanj: »Valja odati počast onome tijelu katehista, koje ima silnih zasluga u misijskom djelu; onim Ijudima i Ženama, prožetim apostolskim duhom kojih vidni napori pridonose posebnu i neophodnu pomoć proširenju vjere i Crkve« (Koncilski dekret o misijama).

Istini za volju moramo priznati, da su katehisti veoma zaboravljeni u povijesti Crkve, jer se u njoj o njima obično malo piše i govori. Kao pomoćnici misionara, koji izvana dolaze navještati Evangelije, ostaju uviđek samo u njihovoj sjeni. A oni su ipak pioniri laičkog apostolata u modernim vremenima i vrše posao koji je tako bliz svećeničkome, da su preteče i srž katoličke akcije. Njihovo slavno ime katehiste označuje samo dio njihove zadatice. Da bismo znali istinski ocijeniti tu zadatu valja imati na pameti, da se njihova služba nadovezuje izravno na svećeničku i to već od početka Crkve. Sv. Pavao obilazeći po Maloj Aziji, osnivajući crkvene općine i stavljavajući im na čelo domaće svećenike — starješine, postavio je uz njih i pomoćnike, koji su služili razvoju i procватu te zajednice. Kroz stoljeća nisu drukčije radili ni drugi veliki misionari. Promjenom prilika, osobito nakon Tridentinskog sabora, kad su se počeli tražiti specijalni uvjeti za svećenički stalež, nastali su katehiste i imenom i službom, kakvu danas imaju. Njihovi preteče izgleda da su imali još i veću važnost u osnivanju i organiziranju kršćanskih zajednica.

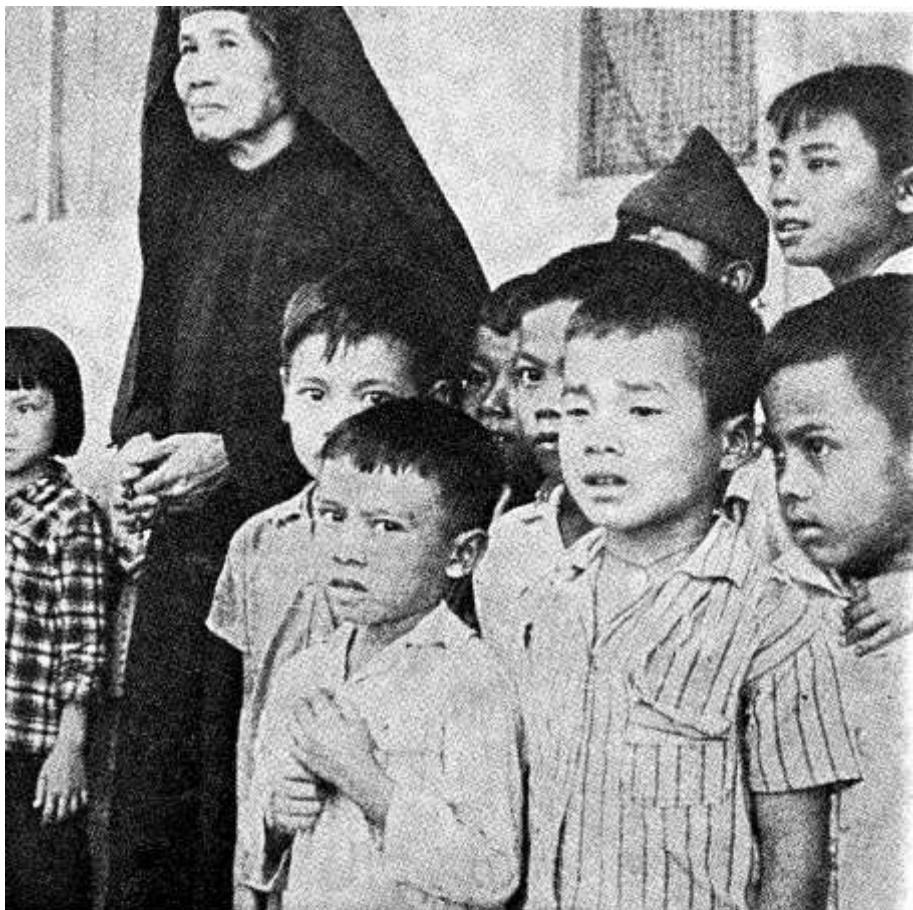
3) PASTIRI I MISIONARI

Tipično je iskustvo sv. Franje Ksavera. Praktički sam usred ribara Paravera i još k tome odijeljen od njih ogradom jezika, osjećajući potrebu za pomoćnicima koji će mu pomoći prevesti ono bitno iz katehizma i koji će

u tome ljudi poučavati u njegovoj odsutnosti. Njegovi su prvi pomoćnici dječa: njihova je parnet sposobnija od odraslih da primi Ksaverovu propovijed i da odgonetne nezino značenje. Oni se satima i satima napajaju njegovom riječju, ono što su čuli s nekim oduševljenjem u svakoj zgodbi ponavljaju svojim roditeljima. Sada Ksaver počinje tražiti suradnike i među odraslima, koji će nastojati podržavati kršćanski plamen u zajednici, a i pratiti ga na misijskim putovanjima. Eto, to su bili katehiste sv. Franje Ksavera.

Danas je katehista prije svega čovjek koji je veoma dobro poučen i odgojen u kršćanskoj nauци i koji onda preuzima odgovornost da je i na druge prenos. Barem jedamput na sedmici, a kojiput i više, skuplja kršćansku zajednicu da s njome prođe jedno ili drugo poglavje iz katehizma. Njegova su briga i katekumeni, pripravnici na krštenje kao i vjerski odgoj kršćanske djece. On je uistinu njihov katehet.

Osim toga katehista je u neku ruku duša i pokreća kršćanske zajednice. Osim u velikim središtima svećenik je redovito daleko od mnogih kršćanskih zajednica i dolazi u zabačena selo džungle i prašume samo tri četiri puta na godinu. Neka nam to ne izgleda čudno, jer je svećenika malo, a ne smijemo mjeriti misijske zemlje našim mjerilom. To su često puta ogromni prostori veoma slabo naseljeni. Kongo je na pr. 77 puta veći od Beograda, a broj mu je stanovništva veoma malen. Misionar dakle ne dospije često sve običi. Zato katehista skuplja svake nedjelje kršćansku zajednicu na molitvu i da se barem u duhu sjedine s euharistijskom žrtvom koja se doduće kod njih ne služi, ali se služi negdje na teritoriju njihove zemlje. Katehista u hitnim slučajevima dijeli sveto krštenje, pohađa bolesnike, potiče ih da kršćanski podnose boli i patnje, potiče ih na savršeno pokajanje, budi nadu u susret s Isusom Kristom, koji je za njih umro. Katedhista bdiće nad kršćanskim obiteljima, da ostanu vjerne Bogu, krsnom zavjetu, sakramentu ženidbe, a nastoji i popraviti sablazni koje mogu nastati radi njihovih slabosti. On je da-

kle pravi mali župnik, misionar i pa-
stir.

Znalo se je dapače dogoditi mnogo puta u povijesti, da su strani misionari bili prognači, a onda su njihovo djelo čuvali i nastavljali jedino katehiste i na taj način sačuvali prisutnost Crkve u jednoj zemlji. Znamo iz nedavne ža-losne prošlosti, da su protjerani svi strani misionari iz Južnog Sudana. Ako se prisutnost Crkve bude ipak ondje i na-dalje osjećala, uz ono malo domaćega

klera zasluga će ići i katehisti. Pa i tamo gdje misionari nesmetano rade, jer ih je pre malo, dospiju izvršiti samo vrlo malen broj poslova. Ne smi-jemo nikada zaboraviti da „danas još uvijek broj svećenika prema pučanstvu Azije i Afrike tako malen, kao da bi na pr. u Evropi čitav Pariz bio po-vjeren duhovnoj brizi jednog jedinog svećenika. Situaciju u misijama jedino spasava, u katehisti, jer ih se manje vi-še uz svakog svećenika nađe po desetak.

fo su kao nekakvi njegovi kapelani. Misionari bez katehista bili bi kao da su im odsjećene ruke i noge. Stoga lako razumijemo, da je koncil u dekretu o misijama želio odati priznanje radu i zaslugama katehista kao prvih suradnika misionara.

4) POTREBNA FORMACIJA

Radi velike uloge koju im povjerava Crkva katehiste su dužni, da se za svoju misiju što bolje priprave i odgoje. Tome služe takozvane katehističke škole. Nivo odgoja daleko je od tog da bude uniformiran. Neki se moraju zadovoljiti samo time da nauče naparmet katekizam s kratkim tumačenjem i to onda da prenesu na povjerenje im stado. Drugi imaju mogućnost sticanja dublje i šire naobrazbe.

Osim umne veoma je važna i duhovna izgradnja, zato i oko nje valja brižno nastojati. Ako bi se katehisti zadovoljili da žive osrednjim ili dapače sablžnjivim životom, to bi bilo veoma štetno po kršćansku zajednicu, a nekršćane bi moglo navesti na prezir Evandela. Budući da moraju biti svjetiljka svojoj braći, njihov žar mora biti postojan i neporočan.

Sve do nedavna služba je katehista bila gotovo isključivo monopol muškaraca. Danas su se prilike posvuda toliko razvile i promjenile da se osjeća potreba i katehistica. Sigurno da su redovnice vršile službu katehistica, ali se osjeća potreba katehistica od sposobnih domaćih djevojaka i žena,

koje će lakše djelovati među svojima, osobito među ženskim svijetom i djeecom, jer bolje poznaju jezik i mentalitet svojih sunarodnaka.

I suvremena biblijska, kachetska, liturgijska i pastoralna obnova Crkve stavlja na katehiste nove zahtjeve. I oni se moraju što više uputiti u čitanje u studij svetoga Pisma, u suvremenim način katehiziranja, u liturgiju. Traži se dakle i biblijska i kachetska i liturgijska formacija. Zbog toga je II Vatikanski sabor postavio temelje sistematičnije formacije katehisti, tražeći da se u tu svrhu otvaraju nove biskupske i pokrajinske katehističke škole. U zadnjih je 10 godina otvoreno mnogo takvih »centralnih« škola u Africi, Indiji, Japanu, Filipinima, a povjerenje su vodstvu ponajboljih stručnjaka. Jednu je takvu kachetsku školu vodio dugo godina u Indiji naš hrvatski misionar O. Josip Vizjak D. I. Postoje i škole za one koji će predavati na kachetskim školama i poučavati i odgajati buduće katehiste.

Pitanje katehisti smatra Crkva veoma važnim i stoga nam sveti Otar kroz ovaj mjesec preporučuje to pitanje u vatrene i žarkе molitve. Misija pozadina valja da opet ispuni svoju veliku i časnu molitvenu dužnost. Nijedan interes, nijedno pitanje Crkve i njezinih misija ne smije biti tuže zaštem zanimanja, našim molitvama i žrtvama.

Josip Antolović D. I.

»BOZANSKI ČASOSLOV« — Sestre sv. Križa izdale su na hrvatskom jeziku časoslov. Preporučujemo ovaj molitvenik onima koji vode dublji religiozni život i žele svoje molitve uskladiti s liturgijskim jezikom i izričajem Crkve. Naručuje se: Zagreb, Vrhovac 43; cijena 2.250 st. din.

W. Hünermann: **IZGUBLJENO JEDNSTVO** — treći dio Povijesti Kristova kraljevstva. Možda najzanimljiviji svezak ovog popularnog djela. Čita se bez predaha od prve do posljednje stranice. Lijepa oprema: uvez u platno s ovitkom. Cijena 15 Ndin. + pošt. Naručuje se kod: Rudolf Breber, Palmotićeva 33, Zagreb 02-147

ZAHVALJUJU PRESV. SRCU ISUSOVU,
BEZGRJESENOM SRCU MARIJINU I
SVETIM ZASTITNICIMA

- Na primljenim milostima, R. B. Sv. Ana.
- Na primljenim milostima, Terezija Zubak, Cubinac, Đurdic.
- Na primljenim milostima, Andela Kisela, Cubinac, Đurdic.
- Na primljenim milostima, Vinko Milković, Pojana, Đurdic.
- Presv. Srcu i Lurdskej Gospo za milost u velikoj životnoj pogibli, Jandro Šarić, Kupres.
- Presv. Srcu i sv. Vidu, za primljene milosti, Marica Hrišak, Podlužan, Dubrava kod Gradeča.
- Za sve primljene milosti, Uršula Hribar, Virovitica.
- Majci Božjoj od brze pomoći, i bl. Nikoli Taveliću, P. F. Dubrave.
- Presv. Srcu i Majci Božjoj Lurdskej koja me sačuvala od smrte pogibli, Izvorka, P. Lurd.
- Presv. Srcu i Djevici siromaha zahvaljuje, N. C. Dekanovec.
- Za uslišanu molbu po zagovoru sluge Božjeg Petra Barbarića, Ruža Bošnjak, Valpovo.
- Presv. Srcu, Majci Božjoj i sv. Josipu za osjetljivu pomoć u bolesti, Luca Bonačić, Milna.
- Na sretnoj operaciji moje kćerke presv. Srcu i Gospo da brze pomoći zahvalna, Eva Kovandžić, Vodinci.
- Za sretan porod moje sestre, N. N. Vodinci.
- Presv. Srcu i sv. Antu na ozdravljenju i svim primljenim milostima, Jakov i Terezija Rašića, Mandaljena, Mlini.
- Bl. Djevici Mariji i bl. Nikoli Taveliću za primljene milosti, i dalje se preporuča. Milka Radotović, Zagreb.
- Na poboljšanom ozdravljenju i drugim milostima Majci Božjoj Bistrčkoj, A. M. Kalinovac.
- Za sretno položene ispite svoga sina, Pavica Abičić, Beničanci.
- Na mnogim primljenim milostima, K. V. Ćirkovićan.
- Za pomoć u školi, zahvalna Anka T. Torjanci, Baranjsko P. Selo.
- Za primljene milosti, Ana Mordut, Kalje.
- Za primljene milosti uz preporuku, Mićelina Santić.
- Za zdravije obitelji, blaga i napredak u gospodarstvu, Ivan Ružman, Garešnica.
- Za mir i blagoslov u kući, Marija Živić, Sredanci.
- Za ozdravljenje moje kćerke od teške povrede u nesretnom padu, Margica Subotić, Nijemci.
- Za ozdravljenje od teške bolesti, Cecilia Kolanić, Goričan.
- Presvetom Trojstvu u zahvalu, Pero Banoža, Oriovac.
- Presv. Srcu i Bezgrješnom srcu Marijinu, Reza Pavilić, Oriovac.
- Za veliku milost i sretan porod moje kćerke koja ima bubrežnu bolest zahvaljuje Majci Božjoj, Nikoli Taveliću i Petru Barbariću, Helena Račić, Banja Luka.
- Za uslišane molitve, za zdravlje i mnoge milosti, Majci Božjoj, bl. Nikoli Taveliću, S. Dž. Privlaka.
- Za primljene milosti u braku, i uslišane prošnje, Z. J. Ernestinov.
- Za ozdravljenje moje kćeri, i za uslišane molitve, Marija Crnković, Bijelo Brdo kod Osijeka.
- Za uslišanje u bolesti zagovorom pape Ivana XXIII., Kristina S. Subotica,
- Presv. Srcu, Majci Božjoj, sv. Josipu i sv. Tereziji za položen ispit, S. I. Sarajevo.
- Za položen ispit kćeri i na drugim milostima, Marija Glunčić, Slano.
- Na sretno položenom ispitu svog djeteta te na drugim milostima, M. S. Lokve.
- Gospo od brze pomoći na svim dobročinstvima i na položenom ispitu, G. F. Mladen, Split.
- Gospo od brze pomoći na uslišanju za sina, A. M. Nova Kapela.

S dopuštenjem crkvenih i redovničkih poglavara izdaje:

Hrvatska pokrajina Družbe Isusove — Zagreb 02-147, Palmotićeva ul. 31. — Odgovorni urednik o. Franjo Šipušić, Zagreb 02-147, Tel. 32-469. — Tisk: »Plamen«, Slavonski Brod, Omladinska ul. 26. — 1967. — List izlazi svakog mjeseca. Cijena pojedinačnog broja 1 ND. Bogoslovi i sjemeništarci u skupnoj pretplati 0.70 ND. Godišnja pretplata za redovite pretplatnike 12 ND. Grupne pretplate od deset na više dobivaju deset posto popusta. Novac pretplate šaljite poštanskim uputnicama; suradnju uredništvu Glasnika; rukopisi se ne vraćaju.

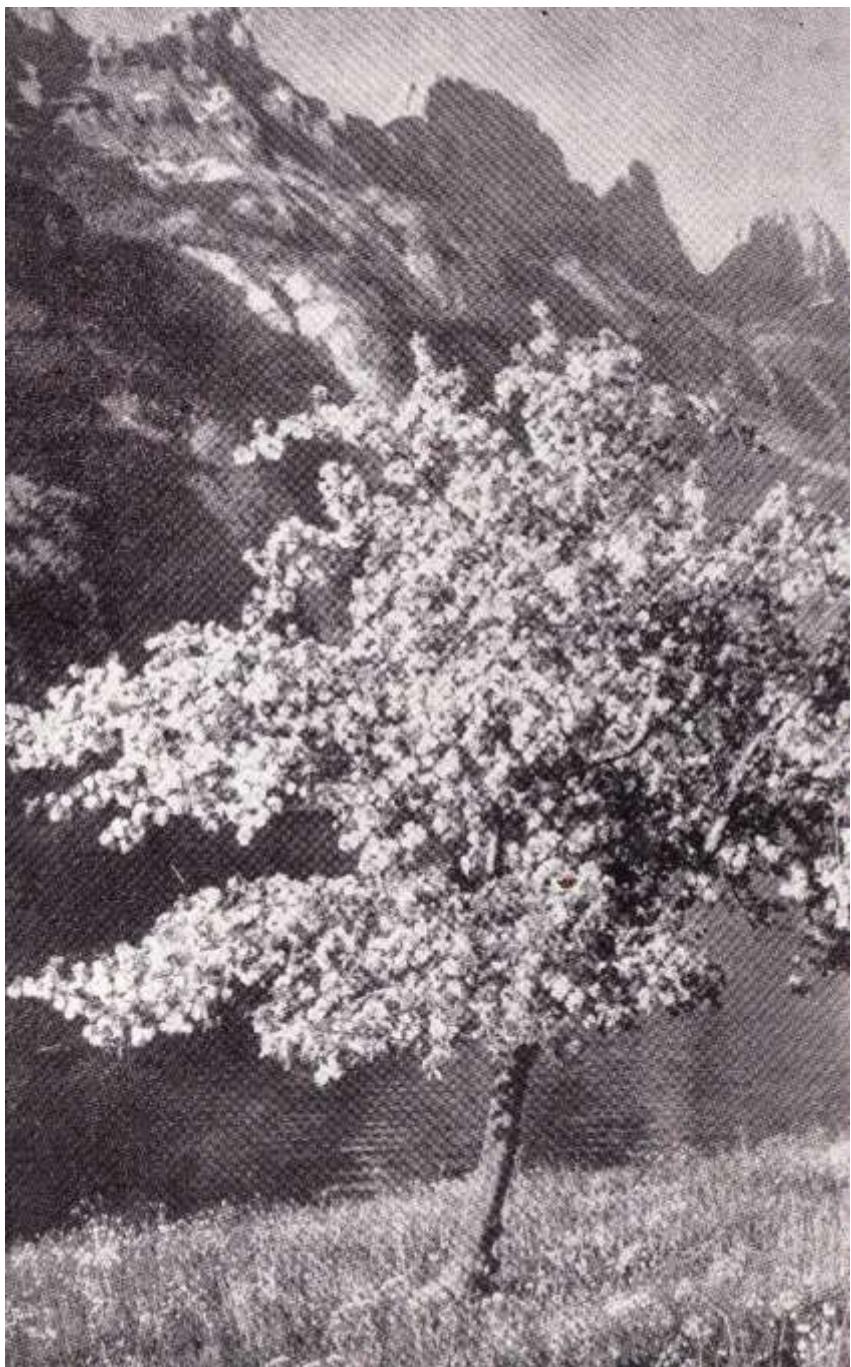
ZDENKA SERTIC: NACRTI «PISANICA» ILI USKRSNIH JAJA SA SELA

... Jaje susrećemo gotovo kod svih naroda gdje u njihovim običajima igra veliku ulogu. Svugdje jaje, već obzirom na svoju biološku funkciju, da se iz njega izlaze novi, mali, živi stvor, reprezentira i prikazuje životnu snagu, začetak i plodnost. Zato obično i padaju običaji povezani s jajima u proljeće, u doba ovanja i sijanja.

Šaranje uskrasnih jaja posebno je poglavljje u našoj narodnoj umjetnosti, koja je danas na svem svijetu. Naročito je kod tih »pisanicav od značenja njihovo šaranje u ornamentima, a pogotovo tehnika tog šaranja, koja je identična s onom u Orientu, kojom se šaraju tkanine a zove se batik-tehnika: pomoću posebne »pisalice« voskom se prekriva površina jajeta određena za ornamenat i potom umaća u boju. Kod višebojnih ornamenata, to je umakanje dugotrajno i iziskuje dosta vremena i strpljivosti.

Druga posebna tehniku je struganje ornamenata s jednobojne kore jajeta. Tim struganjem dobiva se fina ornamentika.

Od ornamentike obično su ornamenci geometrijski i bilinski, dok životinjski rijetko dolaze. Jako prevladavanje bilinskih ornamenata ima po svoj prilici svoje podrijetlo u prvoj ulazi jajeta u pogledu plodnosti narodito bilinskih organizama. Tako je i nastao bilinski ornamenat kao simbol te plodnosti, koju jaje predstavlja. Bojadisana jaja su nadena na pr. već u pretistorijskim germanskim grobovima. Nadalje jaja se ukraštaju napletenim ukrasom iz raznobojne vune, bojadisu se kupovnini bojama, te posebnimi papirima za bojadisanje. (Vidi: Dr. Mirko Kus-Nikolajev: Setnje kroz Etnografski muzej u Zagrebu)

GLASNIK

SRCA ISUSOVA I MARIJINA

SVIBANJ 1967.

ZAGREB — GODINA 58

CIJENA 1 ND

POSTARINA PLACENA U GOTOVU

LJUBAV JE USLA U NAS ZIVOT — ZARUCNICIMA

str. 170 — 203

V

SADRŽAJ:

- 161 — 50. godišnjica Fatimc
- 162 — Do'zak svibnja, — Mirko Validžić
- 163 — Sedam svojih dara daj! — Franjo Šipušić D. I.
- 166 — On oživjava našu vjeru (Prema najboljem Sreću VIII)
- 168 — Uzmite, jedite! — Franjo Šipušić D. I.
- 170 **ZARUCNICIMA, NJIHOVIM OBITELJIMA I SVIM KRŠCANIMA**
- 172 Zaruke, doba radosti, razmišljanja, otkrića, priprave
- 173 Ljubav je ušla u moj život
- 176 Otkaš te ljubim, čitav se život moj izmijenio
- 178 Predrasude koje bi mogli skupo platiti
- 180 Tko si ti, koga ljubim?
- 182 Budimo oboje iskreni
- 183 Iskoristimo svoje sastanke
- 184 Trebamo li se vidjeti svaki dan?
- 184 Ne zaboravi mi pisati
- 186 Kakav će biti naš dom?
- 188 Hoćemo li se službeno zaručiti?
- 189 Da li je ljubav Božji dar?
- 191 Neka bude sve među nama jasno
- 192 Božje je da se razidemo
- 193 Da li smo spremni jedno za drugo
- 194 Naš budući život
- 195 Ženidba je sakramenat
- 199 Centar priprave za ženidbu
- 200 Bizu je većki dan
- 201 Dani sabranosti za zaručnike
- 202 Ljubit ćemo se čitav život
- 204 Razgovaramo
- 207 Sluga Božji Petar Barbarić na putu beatifikacije

13. svibnja navršava se 50 godina prvog ukazanja Gospe u Fatimi. Andeo je pripravljao djecu na ovaj veliki dan. Kipovi na mjestu andelova ukazanja sjećaju nas na ovu zgodu. — Andeo pričešće Franju, Luciju i Hiacintu.

Dolazak svibnja

Svibanj je došao tih
ko plati prosac,
nošen na krilima čelnje i nade.
Travanjska prohладna noć
bila mu je veo i pratnja,
jer nije htio
da mu koji neznanac
bogate dare pokrade.

Pod svaki prozor stavio je poklon;
procvalu gramu,
umilvenu u rosi rađanja.
I svugdje je napisao monogram,
iz koga zrači
poletna želja sreće,
beskrajna čeznuća
i besmrtna vječna nadanja.

Opojno miriše jutros
pomlađeni dan
i pjeva rascvalom dušom himnu života.
U naše uzničke izbe
kradom se šulja
nedorečeni mir
i odpa nas miljem
oživljenih milota.

Pitao sam povjerljivo
mladog viteza:
zašto je njegova duša jutros
tako vatrena?

On mi se nagnuo blizu
i šapnuo tihu
beskrajno slatkou tajnu:
Svemu je tome rješenje
— predivna vječna Žena!

Iz njegovih usana
odjeknula je istina
slatka ko život ill božanska arija.
Stajao sam dugo zanesen
u sreću, koju andeo čuva,
i slušao nadahnuće,
iz kog sam razabrao sve:
Ta žena je — Marija, Marija!

Marija i svibanj prolaze svijetom
ko vječne sile,
što donose sreću.
O Bože, sretan sam što znam
prirode tajnu,
zakon tvoga djela,
uzroke vječne,
što stožere neba svemoćno pokreću.

Nek i dalje svibanj
polja naša kiti
svježnom raja, u kom Adam pada.
Nek Marija s nama
dijeli radost trajnu,
jer po njoj Tvorac
novi život milja
obnovljenoj djeci za svu vječnost dade.

Mirko Validžić

SEDAM SVOJIH DARA DAJ

U pripravi smo na velik blagdan Duhova. Mi nismo kao oni nepoučeni kršćani u Efezu (Act 19, 1 seq) koji ni čuli nisu da ima Duh Sveti. Mi i te kako dobro znamo da je Duh Sveti treća Božanska Osoba; da je On jednak Ocu i Sinu po naravi, koju prima izlazeći od Oca i Sina; znamo i to da je uloga Duha Svetoga u Crkvi i u životu svakog čovjeka sudbonosna: On ima posvećenjem dovršiti Očevo i Sinovo djelo, djelo Stvaranja i Otkupljenja. On je POSVETITELJ. U tom djelu posvećenja Crkve i pojedinačnu veliku ulogu igraju darovi Duha Svetoga.

Djelo se posvećenja u nama osztvaruje po stanju milosti. Nadnaravna vjera, ufanje i ljubav, te moralne krepstili, jesu očitovanje tog stanja, i ujedno znak života. Duh Sveti koji vodi to djelo našeg posvećenja nije kod toga bez aktivnosti. On rasvjetljuje naš um i potiče našu volju spremajući nas tako na plodniju suradnju. On pripravlja teren da na njem može graditi zgradu našeg posvećenja, i Crkva ima potpuno pravo kad je uvrstila u nauku o milosti i raspravu o darovima Duha Svetoga. Već nas i objava Starog zavjeta uči da će Pomazanik Gospodnji biti pun Duha Božjega. Na njemu će počivati duh mudrosti i razuma, duh savjeta i jakosti, duh znanja i pobožnosti i ispuniti će ga duh straha Gospodnjega (Iz 11, 1-3).

Oslanjujući se na ovaj tekst Protkov Crkva broji sedam darova Duha Svetoga. Oni su kao impulzi svjetla našem umu i oslonac našoj volji na prihvatanje i suradnju s posvećujućom i djelujućom milošću. Četiri od njih namijenjena su našim umnim sposobnostima, a tri našem djelovanju po volji.

Dar MUDROSTI nas pripravlja da s lakoćom primamo, doživljavamo i prosuđujemo nebeske stvari. Doživljavamo ih kao nešto svoje, što se nas tiče. Udarli grom. Nije to tek izbijanje elektriciteta. To može biti i poruka onome koji zna čitati: Gospodin će tako doći iznenada, kao munja. Po prirodnim zakonima koje je On sazdao očituje se njegova snaga i On će doći kao Sudac; naši tornjevi ne strše u zrak zato da se na njima grijezde sokolovi, nego zato da mene sa njih zvona zovu k Bogu, i nedjeljom, i ujutro, i u podne, i na večer. Po ovoj mudrosti pravednik ima ispravan pojam o svemu, jer sve prosuđuje u odnosu na vječnost. Sveti Toma baš tako i definira mudrost: gledati zadnji uzrok, pod vidikom vječnosti, i prema njoj sve prosuđivati. Svi ostali vidici doživjet će svoje ispravke. — Molimo u pripravi na blagdan Duhova ovaj dar mudrosti. Po njemu ćemo spasiti svoje duše. Stvari doista samo toliko vrijede koliko nam govore o Bogu i koliko nas vode k njemu.

Drugi dar jest dar RAZUMA. Po njemu krščanin otkriva smisao, i razloge i praktičnu vrijednost vjere. Ovaj dar daje Duh Sveti onima koje zove u milost vjere, ili umnažanja dara vjere. Upravo se kojiput čudimo kako neki brzo shvaćaju tajne vjere. Njima to sve namah izgleda vjerodostojno, dok se drugi teškom mukom probijaju do svjetla. Onima koji su ga izgubili, vjera blijeđi, pa makar bili i profesori teologije. Ponizna bakica ima o kršćanskim misterijima više životne vjere po ovom daru, dok bez njega učenjak prevrće suho lišće. — Molimo, u ove dane kad je vjera tako oslabila, ovaj dar, da ona po njem oživi. On je kao onaj siguran teren na koji će se golubica vjere spustiti i ostati kod nas na našu sreću.

Dar ZNANJA. Po njemu Duh Sveti priprema naš um i sposobljuje ga da bez velika lutanja i naprezaanja dolazi do potrebne sigurnosti u vjeri. Kojiput će nas začuditi s kolikom lakoćom priprosti ljudi luče u vjerovanju glavno od sporednoga. Po ovom daru mi se čuvamo od svakog praznovjerja i što je prije svega ostalog mi svoje vjerovanje i pobožnosti usredotočujemo oko središnjih misterija kršćanstva.

Dar SAVJETA. I četvrti dar je na području rasvjetljenja. Duh Sveti po njemu priprema naš um na spremnost sudjelovanja s milošću. Po ovom daru krščanin jasno spoznaje što mu je činiti, a što mora izbjegavati. I najmudriji su često u nedoumici. Duh Sveti darom savjeta obogaćuje one koji ga slušaju. On koji vidi i zna svu budućnost prišapnut će svojima da odaberu ono što će jedino konačno sretno svršiti.

Darom pobožnosti, jakosti i straha Božjega Duh Sveti sprema našu volju, da se pokaze odvažnom kad valja slijediti milost.

Dar je POBOŽNOSTI dar sinovske odanosti Ocu. On nas čini spremnim da iskazujemo dužnu čast Ocu i onima koji nas vode k njemu. Nije to dar neobičnih oblika pobožnosti. Lisanje oltara i slanje poljubaca sv. Antu ne potječe od Duha Svetoga. Duh je sveti previše ozbiljan za ovakva nadahnuta. Prava pobožnost ne pozna ni ropskog straha s odbojnošću, niti bezumne lakovislenosti i preuzetnosti.

Molimo Duha Istine da preobrazi naše srce po istinskoj pobožnosti, da u nehnijenoj ljubavi zovemo Abba! Oče! I nebo nas neće prečuti.

Dar JAKOSTI. Lijep dar za našu slabu volju. Po njemu nas Duh Sveti pripravlja i vodi da sretno dovršimo započeto djelo. Nije uvijek u našoj vlasti ovaj uspjeh. Treba osobite jakosti da se svladaju sve zapreke i da se na kraju započetog djela postavi točka. Duh će nam Sveti pomoći da kraju privedemo i najvažnije djelo svoga života, svoje posvećenje. — Molimo ga za dar jakosti u ispunjavanju svojih vjerskih i staleških obveza. On rado daje kredit nama slabima.

Sedmi, zadnji dar Duha svetoga jest dar STRAHA BOŽJEGA. Nije to ropska zebnja pred Bogom, nego sinovska ljubav protkana tankočutnošću i bojazni da ne bi ražalostili Oca, da nas ne bi morao otjerati sa velike većere. Naša bi nas slabost mogla uvaliti i u tu nesreću. Neka nas Duh Sveti obdari svojim darom; strah je Božji naime početak mudrosti.

U pripravi smo na velik blagdan Duhova. Mi nismo kao oni nepoučeni kršćani u Efezu, koji ni čuli ni su da ima Duh Sveti. Mi znamo i isповljedamo da je Duh Sveti treća Božanska osoba; da je jednak Ocu i Sinu po naravi; da je iste biti s Ocem; i da od Oca i Sina ishodi nadisanjem. Znamo i to da je njegova

uloga u posvećenju Crkve i pojedincu odlučujuća, da posvećenjem dovrši stvaranje i otkupljenje. Naše štovanje Duha Svetoga i naše pobožnosti prema njemu imaju prednost pred svim ostalim iskazima poštovanja.

o. Franjo Šipušić

Prema najboljem Srcu (VIII)

On oživljava našu vjeru

NAJLJEPSI DAR Nakon čuda u Kani, gdje je Isus na svadbi pretvorio vodu u vino spominje sveti Ivan, da su njegovi učenici povjerovali u njega (2,11). Tokom vremena ta je vjera samo rasla. Hranjena novim dokazima moći napose u časovima kušnje oma je počela donositi i svoje plodove. No Krist je upravo tražio momenat da iskuša tu vjeru i da je pročisti. Bilo je to, sad na uzburkanom Jezeru, sad u nenadanom davanju naloga da se učini ovo ili ono. Govor u Kafarnaumu bila je takva zgoda. Čudesno je nahranio svijet i smirio oluju tako da je povjerenje prema njemu poraslo, a zatim odjedampot tumači svjetu da je on »kruh života koji je sišao s neba...« Zidovi su mrmlijali, učenici nisu razumjeli, apostoli su se pogledavali. A Isus kao da mu je baš stalo da sad odluče hoće li vjerovati njegovim riječima ili ne, upravo izaziva ponavljajući svoje riječi: »Ja sam živi kruh koji je sišao s neba. Tko jede od ovoga kruha, život će zauvijek. Kruh koji će ja dati za život svijeta, jest moje tijelo... Tko jede moje tijelo i piće moju krv, ima život vječni...« (Iv 6, 51 sl.). Kušnja je bila teška i mnogi su se njegovi učenici povukli i više nisu bili za njim. Dvanaestorica su ipak ostali. Petar je konačno odlučio: »Gospodine, komu ćemo otići?... Ti imаш riječi vječnoga života« (Iv 6, 68). Nije s time bilo sve

svršeno. Tom zgodom Isus je primjetio osobitim naglaskom: »Ne Izabrah li ja vas Dvanaestoricu... Ipak jedan je od vas davao.« (70). Dakle tu je stradao Juda u svojoj vjeri. Sva ostala njegova žalosna povilest jest samo logičan nastavak i svršetak bezvjerja.

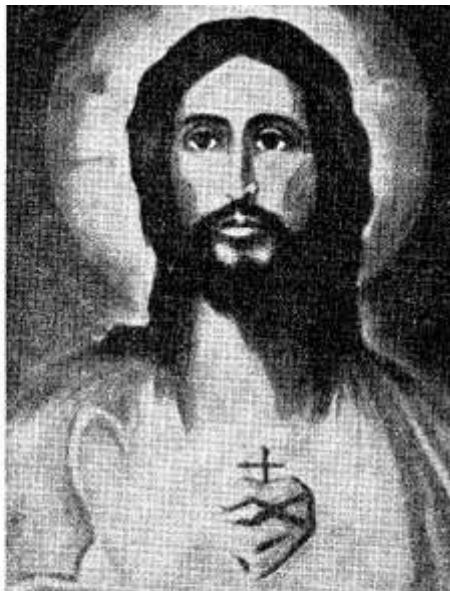
Apostoli su doživjeli još jednu tešku kušnju u svojoj vjeri. Noć velikog četvrtka sasvim ih je zbumila. Oni su se razbjezzali. Iz prikrajka i u strahu oni su pratili događaje Vellkog petka i smrtna osuda ugasila je u njihovim dušama sve. Držali su se zajedno radi poznanstva, bili su daleko od svoje Galleje, treći dan nakon smrti Kristove stali su se razlaziti. Jedan od dvanaestorice se prošlih dana i objesio. Juda koji je za novac prodao učitelja. Kakva pustoš u dušama apostola? Sve njihove nade u Mesiju ležale su povalone, njihova vjera u Krista bila je kao teškim mirazom ofurena, i još k tomu oni su tako nelljepo ponižili prema pokojnom učitelju. Petar ga je nijekao pred vrataricom, dok su potez drugih mudro prešućeni. Uskrsno Jutro našlo ih je na vrhuncu beznađa. Na uskrnsuće nisu pomisljali, na ruševnima svoje vjere tražili su nove putove pokraj groba pokopanog Učitelja, Mesije.

No tada se desilo nešto izvanredno, nešto o čemu je bilo već prije govora,

a na što oni nisu misili. Žene imjavljaju da je grob prazan. Prazen grob? Pa čuva ga rimska straža; pa zapećaden je pečatom velikog vijeća! — Žene sanjaju! Petar i Ivan trče na grob: Pečat razbijen, straže nema, grob prazan, povoji složeni. Petar je izvan sebe. Misli na učitelja i njegove riječi i na svoje sramotno nijekanje. Odlaze s groba. Među njima je ubzuna. Neki su već otišli svojim putem slomljenih nada, drugi više ne znaju što bi. Magdalena se vraća s groba i nosi poruku: vidjela je Gospodina. Uvečer istog tog burnog dana pred njihovim očima stvara se svjetla pojava njihova učitelja. On ih prijazno pozdravi i briše njihove sumnje. Jede pred njima i pokaza im ruke i bok. Učenici padaju na koljena, raduju se. On ih blagosilja i šalje kao što je i Otac njega poslao. Daje im Duha Svetoga i koljima oproste grijehu bitiće im oprošteni.

Kao iz opustjelog garišta diže se polako njihova vjera. Kao nakon sumorna sna kad nam se vraća snaga i svijest, kao nakon klonulosti nov život, kao nakon kolebanja čvrsta odluka.

Bože moj! Zar i naša osobna vjera ne prolazi sve takove faze, samo što još nismo možda prošli svoj Veliki petak: Susrećemo Iude kršćane koji su s nama povjerovali, koji su s nama polazili u crkvu i slušali propovijedi. Onda im je sve dodijalo. Tvrđ je bio za njih govor obećanja. Dali su se na »realniji« život, život ekonomije i sticanja, ne vodeći više računa o onome što se čuje u crkvi. — Onda smo sešli one koji su se obogaćivali na račun pobožnosti kao Juda. Njihov svršetak obično bude sablažnjiv i težak. Onda smo doživjeli svoje kušnje i u njima klonuli. Srušile su nas teške misli, ta zar nije onima koji niti mole, niti idu u crkvu, bolje. Ta sve im ide od ruke. A meni ide sve naopako. Rušile su nas nedadeći i neuspjesi u poslu, u obitelji. Nespo-

razumijevanje i nesklad s djecom ili sa životnim drugom. Sve je to gasilo plamen naše vjere. I ugasilo kojiput. Onda smo ga zapalili, pa ga je opet ugasio vjetar bolesti i siromaštva. Tada je došao kojli dobar prijatelj i pomogao i vjera je opet živnula, nade su se probudile i bilo je opet mjesto ljudavi.

Vjera je kao plamen svijeće ugrožena svim kušnjama no ona i nije kao plamen svijeće jer je kad ojača ne mogu ugasiti vjetrovi. Desetorica onih sumnjičavih apostola nosilo je nakon Uskršta baklju svoje vjere u smrt tešku i mučeniku. Kad su jedamput spoznali Kristovu ljubav i njegovu suverenu moć ništa nije više moglo ugroziti njihove vjere. Ona je najljepši dar uskršnjog jutra i Učiteljeva Srca, apostolima i bit će i nama. —

Ljubav prema Euharistiji

(mjes. nak. AM)

Uzmite, jedite!

Smisao svake religije jest u tome da ide ususret Božanstvu. Putovanje Mojsija na svetu goru Horeb ima svoj puni smisao samo u tome što ga je ondje čekao Bog. Religija je tako dozivanje i odziv, dijalog u pravom smislu riječi i ako to nije ona postaje iluzija, trka u prazno. Datje, ako čovjek po svojoj religiji ne može dohvatiti Božanstvo i s njime se sjedliniti već ovdje na putu prema vječnosti, njegov ga put neće daleko dovesti. Ovu su istinu uočili svi osnivači religija. Neki su od njih tražili to sjedlinjenje u miru i predanju sudbini, drugi su dosta primitivno rješavali tu potesku tvrdeći da smo mimo božanstva i da već postoji Jedinstvo s njime; oni najnadahnutiji i jedino poslani od Boga imaju svoje opovrgavanje u tom da su čekali Veilkog Proroka koji će konačno zacrtati put

prema Bogu. Mojsije je Izraelu kojeg je iz plodna Egipta odveo na pješane prudove pustinje tvrdio sigurnošću vidioca da će ga Jahve doista uvesti u zemlju obećanja i da će mu poslati Proroka čija je on bio samo blijeđa slika. Prorok iz Galileje bio je najsretnije ruke u rješavanju ove osnovne težnje za dodir s Božanstvom i za sjedlinjenjem s njime. Ne samo da je javno tvrdio da je on put, istina i život, nego je učinio nešto pred čim su stali svi vjekoviiza njega. Upornošću jednog opunomoćenog poslanika on tvrdi i dokazuje da je Sin Božji. Na zaprepaštene svojih suplemenika on ne odstupa od svoje poruke, on je danomice dokazuje znakovima koji nisu bili u vlasti običnih smrtnika i konačno se poziva na svoje najveće čudo vlastitog uskršnja iz groba. U tančine je sve predvi-

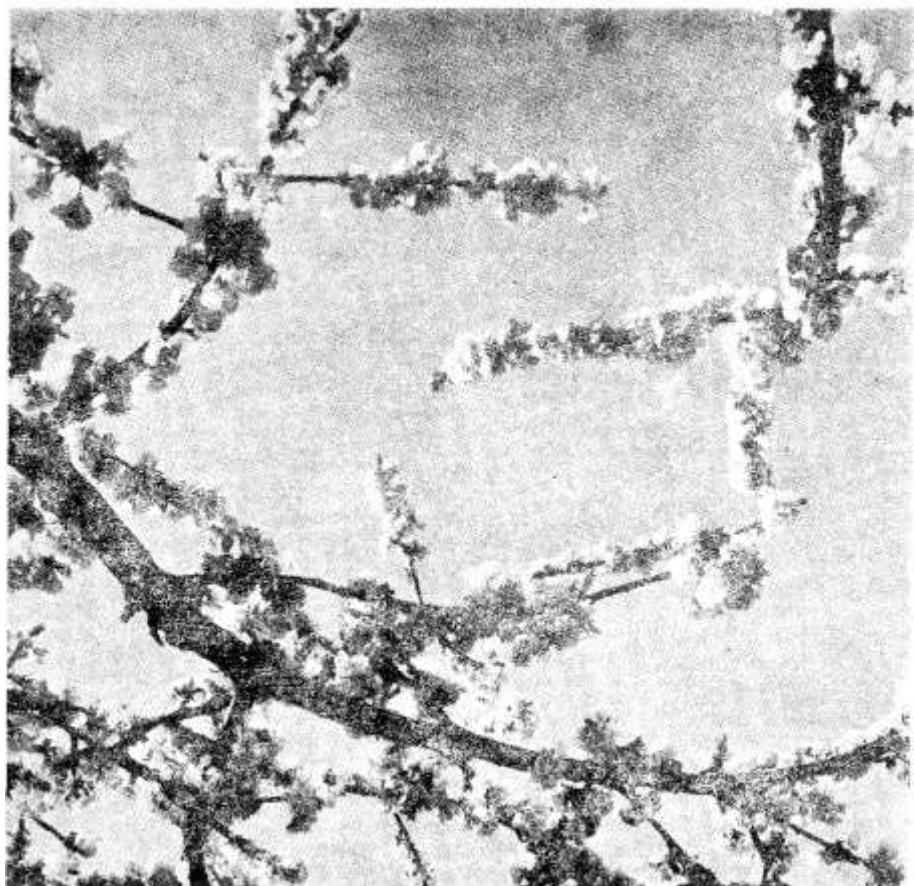
dio da činjenica bude javna i zajamčena. Tražio je čas da bude izdan, osuden i usmrcen baš tada kad u Jeruzalemu boravi najveće mnoštvo svijeta. Zelio je da ga na smrt osudi rimski upravitelj i da osudu Izvrše rimski vojnici pred očima svoga Izraela; na grob je dao staviti službeni pečat velikog vijeća svoga naroda i rimsku stražu da se otkloni svaka mogućnost provale i krađe njegova tijela. Smrt mu je bila zapisnički ustanovljena i za svaku signost potvrđena probadanjem srca. Kad je sve bilo svršeno i kad su bila ispunjena sva pisma On ustaje u zoru dana po subotu. Božanstvo je svoje dokazao i nije preostalo njegovim učenicima ništa drugo nego da njegov nalog iz večere prije smrti provode u život. Po večeri naime on je ispunio jedno svoje obećanje za koje se dobrano porječkao sa Židovima u Kafarnamu prije godinu dana, kad je tvrdio da je on kruh živ koji je s neba sšao. Pohlepni slušači zaželjeli su kruha i htjeli su ga proglašiti kraljem, no Krist je imao svoju misao razviti do kraja: Kruh koji će vam ja dati, tijelo je moje za život svijeta. Zaista, zaista vam kažem, tko ne jede tijela Sina čovječjega i ne piće krvi njegove, neće imati života u sebi. Objava je bila sablažniva za mnoge i ostavili su ga. Apostoli su ustrajali i na velikoj večeri začudili su se neobičnom blagoslovu na koncu kad im je dajući kruh govorio: Uzmite, jedite, ovo je moje tijelo! — Isto i sa vinom: Uzmite pijte, ovo je krv moja! Još je trebalo apostolima samo da u potpunosti dožive dokaz njegova božanstva da mogu potpuno shvatiti ove Stvoriteljske riječi. Da se sjeti svoje velike dužnosti rekao im je: Ovo činite na moju uspomenu! I čekao je da činjenica uskršnuća razvedri i utvrdi njihovu vjeru. Obecani Duh Sveti dovršiti će u njihovim dušama ono što još nije bilo završeno, dat će im svjetla i snage da mogu izvrštiti svoju misiju vjesnika Utjelovljene Riječi. I otada je prostrujio nov život mlađom Crkvom.

Bitni dio njene liturgije jest Euharistija, slavljenje velike večere, blagovanje tijela i krvi Kristove pod prilikama kruha i vina. Nadošli su progoni, otimanja, zlostavljanja, otpadi, smutnje, mučenja. Ništa nije ugasilo uljanica uz provizorne šatore, tabernakule gdje se čuvala najsvetija hrana, koja jamči sjedljenje s Božanstvom i život vječni. — Nadošlo je zatim doba slobode i gradnje velikih hramova. Ljubav je sagradila veličajne oltare i skupe pokaznice gdje se u zlatu i bjelini na riječ proroka iz Galileje čuvaju prilike kruha. Ljudi su zbog njegova uskršnuća povjerovali da su on i Otac jedno, i da je tijelo njegovo hrana za život svijeta. — Ta hrana ima čudesna svojstva. Ona nije samo znak našeg susreta s Božanstvom, ona nije samo zalog sjedljenja, ona je i jamstvo našeg uskršnuća, jer po njoj mi postajemo jedno s Božanstvom. Deisti su to tvrdili bez razloga. Mi to tvrdimo u jednom osobitom smislu posinaka Božjih u kojima živi Očevo milost. — Ta je čudesna hrana i znak naše jednakosti i istinskog bratstva. Ako smo svi Očevo djeca i doći ćemo k njemu, različnost služba i položaj nije ugrozila naše jednakosti djece Božje. Kod njegova stola svi smo jednakl, a kod nagrade jedino mjerilo razlike bit će naše zasluge, koje će se mjeriti prema tome kako smo ljubili braću, jer ta je zapovijed jednakata prvoj.

Smisao svake religije jest u tome da nas vodi ususret Božanstvu. Naše pristupanje k stolu Gospodnjem ima svoje opravdanje samo u tome jer nas ondje čeka Bog. Onako kako ga možemo shvatiti i primiti, pod prilikom kruha, s braćom ljudima. On je svemoguć i zna kako će se sjediniti s nama, i mi s Njim.

Franjo Šipušić D. I.

Ovaj broj posvećujemo:

Zaručnička je ljubav kao rasvjetana grana u proljeće

PREMA: FETES ET SAISONS — N. 154

ZARUČNICIMA,

njihovim obiteljima
i svim kršćanima

Ima riječi koje zvuče sirenski. Evo neke od njih: sreća, radost, ljubav. Od svih takvih riječi najljepše su: zaručnik, zaručnica, zaruke. Zašto? Zato jer sreća, radost, ljubav poprimaju tada ljudski izgled, izgled mladosti i nade.

Jeste li opazili **SRODSTVO** koje postoji između riječi vjerenik i povjerenje: to je protivno od nepovjerenja, nepouzdanja. Vjerenik ili vjerenica, to je onaj ili ona, kome se povjeravate, i koji se povjera vama.

Ali zašto je ipak riječ »zaruke« milozvučnija nego riječ ženidba (brak)?

Zašto u srcu svakog čovjeka, mлада ili stara, oženjena ili neoženjena, ona zvuči ljepše? Možda zato jer podsjeća na proljeće ljubavi.

Ta riječ zvuči tako ljudsko da ju je Bog upotrijebio da nam kaže koliko nas ljubi: »Ja ču te vjeriti sa mnom,« rekao je on svom židovskom narodu, »ja ču te vjeriti zauvjek u nježnosti i ljubavi.« Ljubav vjerenika prema vjerenici slika je Božje ljubavi prema nama.

Bog se veseli radosti vjerenih — zaručnika. Doba zaruka je privilegirano doba kršćanskog života.

Premda se obraćamo najprije i prije svega zaručnicima i njihovim obiteljima, nadamo se da ovaj svezak ne će ostaviti ravnodušnim ni ostale naše čitaocu.

Kod onih koji su vjenčani, izazvat će ugodne uspomene i potaknut će ih, nadamo se, da zahvale Gospodinu za primljenu milost i da prodube svoju ljubav.

Svima će reći, da su sve zemaljske ljubavi zaogrнуте još većom ljubavi, ljubavi, koja ih nadmašuje.

ZARUKE

Doba radosti

Neka se ta radost odrazi na sve koji vas okružuju.

Doba razmišljanja

Vi mnogo očekujete od života koji se otvara pred vama. Ali vaša buduća srcača zavisi velikim dijelom od onoga što ćete od danas zajedno sagraditi. O tome treba zajednički razmišljati.

Doba otkrića

Vaša ljubav jednoga prema drugome preobražala je vaš život. Ali se ne zavaravajte misleći da ste odmah sve otkrili jedno o drugom. Treba vremena da se upoznate i da otkrijete sve bogatstvo Ijudske ljubavi.

Doba priprave

Kad mislite na ženidbu (brak), mislite na sve materijalne priprave koje prethode »velikom danu» i osnivanju vašeg budućeg doma. Ali ženidba nije samo dan pira, nije samo uređenje stana, to je člo život, koji slijedi i za koji se vi spremate.

DOBA ZARUKA SU PRIPRAVA ZA BRACNI ŽIVOT. TO NIJE SAMO ČEKAO-NICA U KOJOJ STE SE PASIVNO SMJESTILI. TO JE, NAPROTIV, ATELIER U KO-JEM OD SADA ZAJEDNICKI IZGRADUJETE SVOJU VLASTITU SREĆU.

TEBE LJUBIM!

Ljubav

**JE UŠLA U
MOJ ŽIVOT!**

SRELI SU SE

Bernardica i Ivan upravo su se zaručili. Oni nisu prijatelji od jučer. Poznaju se već mnogo godina. Još iz djetinjstva, kad su svakog dana istim putem išli u seosku školu, Uska veza, koja je vezala njihove obitelji, još ih je više zblžila. I kad se jednog dana rodila ljubav, oni su se gledali sasvim novim pogledom. Odučili su da povežu svoje živote.

Mirna i Stjepan sreli su se prošlih praznika. Pred nekoliko mjeseci nisu se ni poznavali. Samo sudbina ih je dovela na isti put. To je bila ljubav na prvi pogled. Oni su odmah shvatili da su stvorenji jedno za drugo. Zaručili su se.

Slučaj Stanka i Marije je sasvim drugačiji. Jedan i drugi bili su članovi iste družine mladih koja se često sastajala. Ali nisu se medusobno privlačili. Stanko je smatrao Mariju donekle neozbiljnom, a ona je držala da je Stanko odviše siguran u sebe i svoje mišljenje. Čini se da su poslijе otkrili jedno u drugom osobita svojstva, jer danas se među

njima razvila velika ljubav i odlučili su se vjenčati... Njihovi prijatelji ne mogu se tome načuditi.

Danijela mi je rekla: »Među nama nije bilo ljubavi na prvi pogled, ona je došla malo pomalo. Mi nismo više mladi. Prije nego što smo se sreli, imali smo već sasvim određene poglede o braku i o bračnom drugu s kojim bismo željeli dijeliti život. Usposredili smo svoje poglедe na život, i tek nakon zrelih razmišljanja stvorili smo odluku da se vjenčamo. Naša ljubav nije ljubav razuma, ali moram reći da je u početku bila više razumna nego osjećajna.«

Vaša ljubav ima također svoju povijest koja ostaje tajnom vaših srđaca. Jednog dana ste se sreli, zavoljeli se, a budući da ste se voljeli, obećali ste se jedno drugom.

TEBE LJUBIM

Zaista je divno voljeti. Zaista je divno osjećati da si ljubljen. Čudno je da je negdje u svijetu živio netko tko mi je bio sudben, a koga još pred godinu dana nisam poznavala. Net-

mo i nije nam dosadno ponavljati: «Tebe ljubim, tebe i nikoga drugog. Tebe ću uvek ljubiti.»

SAD SMO DVOJE

Cesto sam razmišljaо i pitao se zabrinuto kakva će biti moja budućnost.

Danas je budućnost već određena: bit će onakva kakvu je zajednički stvorimo.

Unatoč ljubavi mojih roditelja i prijatelja, osjećao sam se često sam i neshvaćen. Danas smo dvoje. Mogu se osloniti na tebe, tebi se povjeriti, s tobom dijeliti svoje brige, svoje patnje, svoje radosti i svoje planove. Jer ti me voliš i razumiješ me.

Cesto sam želio da se za nekoga žrtvujem, ali nisam znao na koji način. Danas si ti tu i očekuješ od mene sreću. Osjećam da sam koristan. Osjećam se odgovornim za tebe, odgovornim za tvogu sreću. Spreman sam za tebe sve učiniti, pa i svoj život dati.

Prije sam se plašio života, u obiteljskom krugu osjećao sam se nelagodno. Danas imam više povjerenja u sebe, osjećam se zrelijim.

Prije sam živio samo za sebe. Sam sam donosio odluke. Otkad smo zaručeni ti mi pomažeš. Lakše mi je.

Naša ljubav je preobrazila cijeli moj život. Moj život ima nov smisao.

Katkad se bojim budućnosti koja se otvara pred nama. Nemamo dovoljno novaca, trebalo bi naći stan, ti nisi baš najboljeg zdravlja. Ali kada pomislim na tebe, vraća mi se snaga. U dvoje je čovjek mnogo jači.

ko tko me čekao i koga sam ja čekala, a da toga nisam bila svjesna. I onda su se jednoga dana naši putevi sastali. I mi smo se sreli. Neka tajanstvena sila nas je povezala.

Danas mi je to jasnije. Znam da je ljubav bila ono što nas je zbljžilo. Ona ista ljubav koja od početka svijeta povezuje tisuće ljudi i žena, ljubav stara kao svijet, a ipak neobična, jer se tiče tebe i mene.

Još prije nekoliko mjeseci nismo mogli ni zamisliti da ćemo doživjeti nešto takvo. Istina, mislili smo da ćemo se jednoga dana vjenčati ali nismo ni slutili s kime. Danas zna-

POCETAK DUGE PRICE

Po cijelom svijetu na tisuće zaručnika proživljuju iste radoši i dolaze do istih otkrića. Svi traže sreću. Svi žele stvoriti obitelj. Svi se smatraju osjećajno povezani od onoga časa kad su se obećali jedno drugome. Za sve mlade parove zaruke označuju početak novoga doba, one su početak duge priče.

Evo što kaže jedna zaručnica: »Mi se još nismo vjenčali, mi još ne živimo zajedno, ali već predstavljamo jedan par. Pred nama je nekoliko mjeseci priprave za dobar početak zajedničkog života. Kakva bi šteta bila da to vrijeme protratimo u gluhostima! Kakva šteta to vrijeme ne iskoristiti za gradnju našeg budućeg ognjišta.

DVA MJESECA JE KRATKO — DVije GODINE JE PREDUGO

1. Mladići i djevojka zaručeni su onog časa kad su koji bi se htjeli brzo vjenčati, ali su iz različitih razloga prisiljeni čekati: bilo da mladić još nije završio stu-

Napokon, ima zaručnika razlozi da se čeka tako dugog. Ne preporučujem se ni kratke ni duge zaruke. Najbolja je sredina: šest mjeseci do godinu dana.

2. Zaruke ne traju jednakom za sve parove. To je normalno, jer dva slična para ne postoje. Ako se mladići i djevojka poznaju dulje vremena, bilo da su zajedno isli u školu, ili su prijatelji iz djetinjstva, ili su se poznavali na radu, razumijeva je njihova odluka da se vjenčaju što skorije.

Naprotiv, ako se poznaju samo kraće vrijeme, preporučuje se da vrijeme zaruka dulje traje, jer se treba upozнатi prije braka, treba dobro razmisli prije nego se stupi u zajednički život.

dij ili još nemaju stalno namještenje, bilo da zdravljje jednog ili drugog nije baš najbolje, ili ako se smatra da je bolje čekati da mladić odsluži vojsku, ili oh ako još nemaju stanu.

3. Zapitali smo mlade braće parove: koliko bi po njihovu mišljenju trebale trajati zaruke. Evo što su nam rekli:

»Dva mjeseca je malo, jer se u dva mjeseca ne može ozbiljno pripraviti za brak. Ali dvije godine su previše, moraju postojati ozbiljni

4. Budući da je svaki slučaj, drugaćiji, ostavlja se svakom paru da sam odluči što mu bolje odgovara... ali to ne znači da se ne trebaju s kime god posavjetovati.

Bez obzira kako dugo traju zaruke, veoma je važno dobro iskoristiti vrijeme koje zaručnike dijeli od vjenčanja, kako bi početak zajedničkog života bio što bolji.

Otkad te ljubim, čitav se moj život izmijenio

»Nikad ne bih mogla misliti da ljubav može toliko zaokupiti čovjeka. Otkad ljubim Slavka, ne prepoznam se više. Cini mi se, da sam zarobljenica svoje ljubavi.«

»Nikad nisam mogao zamisliti, da će Pavica zauzeti takvo mjesto u mom životu. Otkad je ljubim, živim samo za nju. Ne mogu više da budem bez nje.«

Svi su zaručnici iskusili to isto. Ljubav izmijeni sav život. To je kao da si odjednom postao drugo biće, kao da si odjednom počeo živjeti u ne-kom drugom svijetu.

U duši se osjećaš kao podijeljen. S jedne strane postoji radost susreta, primamljivost braka i doma koji ćeš osnovati, ponos da ćeš postati nezavisan, nada u očinstvo i materinstvo, i želja da napokon zauzmeš svoje mjesto u društvu.

Ali s druge strane postoji neka nostalgija za prošlošću, neki strah pred budućnošću. Naskoro ćeš ostaviti roditeljski dom, svoje roditelje i prijatelje. Brak ti se čini kao skok u nepoznato i postaješ svjestan da ljubav ima svoje zahijeve.

Sve je to usko izmiješano u srcu i duši, često na veoma kontradiktoran način, pa lako radost prevladava, nije uvijek sve jasno, nije uvijek sve lagan. U isto si vrljeme siguran u svoju ljubav i svjestan njezine slabosti. Nedostaje ti ravnoteža i zbog toga trplj.

+

Ta provala ljubavi izmjenjuje zaručnike. Mladić otkriva u себi snažan nagon ljubavi i zaštićivanja, djevojka nedoljivu potrebu nježnosti i potrebu da se daruje. Dok su zajedno, oni se lako uzbuduju i zanose. Činilo bi im se abnormalnim kada jedno drugom ne bi iskazivali svoje osjećaje. Ali kako svojim gestama, držanjem i riječima ne daju isto značenje, često su zbumjeni i u neprilici. Sve je to novo za njih. Često treba ozbiljna napora da se syladaju, da pogledaju stvari u oči i da malo pomalo zadobiju vlast nad svojom ljubavlji.

+

I duhovni život zaručnika dobiva protuudarac od te provale ljubavi. Tome se ne treba čuditi, jer čovjek je u isto vrijeme i tijelo i duh.

Dosad su redovito išli k misi i svaki dan su našli vremena za molitvu. A

sad je sve to u opasnosti. Ljubav koju osjećaju jedno prema drugom toliko ih je zaokupila i oduzima im toliko vremena te se čini da stoji na putu njihovoj ljubavi prema Bogu. I tu se osjećaju kao podijeljeni: između ljubavi prema Bogu i ljubavi prema ljubljenu blizu. A kako im je Jedina želja da sve slobodno vrijeme provede zajedno, napast je često tako jaka da zapuste molitvu, sakramento i obvezu koje su preuzeli prije nego su se upoznali. Takvo stanje redovito postavlja neke probleme zaručnicima koji su dotad živjeli valjanim vjerskim životom.

+

Ljudska ljubav izmjenjuje, dakle, cito život zaručnika. Stoga se nipošto ne treba čuditi, ako je za mnoge od njih vrijeme zaručka — period krize.

Treba vremena i napora svijesti i volje: da Jasno razaberu svoju nutrinu, da svoju ljubav — pošto su je prihvati — svladaju i da nadu novu ravnotežu.

LJUBAV IMA ZAHTJEVA. NO SILNA JE RADOST DA USRECIMO BICE KOJE LJUBIMO I DA U ISTO VRIJEME USPOSTAVIMO SVOI VLASTITU SRECU!

Predrasude koja bi mogli skupo platiti

SVE JE LAKO KAD SE LJUBIMO

Ta iluzija je česta kod mnogih zaručnika. Ali radije pročitajte ova izjava:

»U početku naših zaručkih životnih i poteškoća mišlili su da će nas naša ljubav zaštiti od svih kušnji, nesuglasica i poteskoća. Misili smo: sve su te neprilike za druge, ali ne i za nas. Iza kako je prošlo više mjeseci od naših zaručkih uvidjeli smo da je to bila velika optjena, jer su poteškoće došle... Izneđu nas je došlo do nesuglasica, došli su časovi, kad smo sumnjavali da li smo zaista jedno za drugo. Kojiput je to bilo veoma teško.

Danas razumijemo bolje ono što su nam jedanput rekli ozanjeni prijatelji: »Ljubav je nešto krhko, ona nikad nije zaštita protiv kušnji, i život u dvoje nije uvijek lak, pa ni onda kad se dvoje ljube.«

LJUBAV JE SAMO STVAR SRCA

Neda i ja smo se uvijek zgrožali nad raznim brakom. To nam se činilo tako protivno našem zamislimu ljubavi. Na početku zaručkih često smo govorili: »Ljubav se tiče samo srca. Razum tu nema nikakva posla. Dakle, ne treba o tome razmišljati. Treba živjeti iz dana u dan. A zatim, pred tri mjeseca, otkrili smo da će vjenčanje biti važan datum u našem životu i da odtoku koju ćemo stvoriti, obavežuju cijelo naše biće: naš um, naša volja i naše srce. Otada smo nastojali da upotrijebimo sve darove umu motrenja i razmišljanja da zajedno sagradimo svoje zajedničko ognje.«

NE MOZE SE VISE LJUBITI NEGO STO SE MI LJUBIMO

Mlađi bračni par rekao nam je ovo: »Kad smo se zaručili, misili smo da će naša međusobna ljubav potpuna i konačna. Misili smo da je nemoguce ljubiti se više nego što se mi ljubimo.«

Nakon tri godine braka naša ljubav nije više onakva kakva je bila u prvim danima da

Ona se razvila. Zajednički život ju je rasvjetio. Poteškoće su jo učinile zračjom i nema veći da smo na početku naših otkrića.

Nikad se ne prestaje ljubiti. Uvijek treba biti spremna da se ljubi sve više.«

NASA LJUBAV SE TICE SAMO NAS DVOJE

»Ja za tebe, ti za mene... Tako smo misili mjesecima, uživali smo samo da budemo skupa i rođavali se našim sustancama. Tada nam je otvorio oči susret s jednim mlađim bračnim parom. Postalo nam je jasno dačko budemo ovako živjeli zatvarajući svoju ljubav kao u neku posudu, da čemo broz utonuti u egoizam. Onda smo reagirali. Obnovili smo veze sa svojim prijateljima. Trudili smo se da ne mistimo samo na nas dvoje. Danas možemo reći da je naša uzajamna ljubav mnogo dobila.«

VIDJET CE SE KAD SE VIJENAMO

Na koncu ovo izjare mladog para, koja će vas sigurno natjerati da razmislite:

»Dok smo bili zaručeni, nismo si postavljali nikakve probleme. Često smo govorili: Cijev je život pred nama. Vidjet ćemo, kad se vjenčamo... — I mjeseci su prošli... Došao je dan vjenčanja. To je bio početak zajedničkog života, a naskoro je došlo i prvo dijete.«

Ta budućnost, koju smo zamisljali tako daleko, bila je tu, nama na dohvrat. Ali nije bilo više vremena da se pripravimo za nju, jer ju je trebalo provijavati iz dana u dan.

Tek kad smo se vjenčali, shvatili smo kake su trebale da budu naše zaručke: trebale su biti vrijeme priprave za život u dvoje, vrijeme da zajednički sagradimo svoje ognje. Ali — bilo je prekasno...«

Imali smo težak početak. Ako smo danas naši neku ravnotežu, nije to bilo bez muke. Sigurno bismo imali manje poteškoća ako bismo iskoristili vrijeme zaručka.«

Prikladna literatura -

- M. Jović: RIJEC BRAĆNIM KANDIDATIMA (rasprodano, u pripremi II izd.)
- M. Jović: MISIONARSKA RIJEC MLADICIMA
- M. Jović: MISIONARSKA RIJEC DJEVOJKAMA
- J. Gusić: DJEVEJKO, ZNADES LI LJUBITI
- J. Gusić: MLADICU, ZNADES LI LJUBITI (raspr. u pripremi II izd.)
- Michel Quoist: DNEVNIK ANE MARIJE
- TEMELJI TVOJE SRECE — Iz života VI — VII
- MLADICIMA I DJEVOJKAMA NA PRAGU ŽIVOTA, Iz života br. VIII.

TKO SI TI KOGA LJUBIM?

TI SI MLADIC

Slavko je muškarac. On se ponosi svojom snagom i dosta je siguran u sebe. Ne piaši se odgovornosti ni potreškoća pa ticalo se to njegove struke ili ognjišta koje kani osnovati. On voli svoje zvanje, ali otkad je zaručen on se još više predaje poslu, jer zna da će svojim radom osigurati svoj dom.

Slavka ne zbumuju pojedinosti. Kad se pojavi neka potreškoća on je pažljivo promotri, razmisli, pa kad je stvorio odluku, ide ravno k cilju. Za njega su dva i dva uvijek četiri.

On pridaje veliku važnost logici: rješavajući probleme zaključuje razumski držeci se glavnih načela.

Slavko osjeća veliku potrebu da nekoga zaštićuje. Kad je Đurdica tužna, zabrinuta, on joj pristupa prirodno i kaže: »Ne brini se, znaš da sam ja tu« — i Đurdica se osjeća utješenom. Poslije će njegova djeca trebati njegovu snagu i njegovu mušku sigurnost. Dok misli na to, Slavka ispunja ponos.

Slavka osjeća potrebu da ljubi. Njegova čuvstva prema Đurdici su katkada veoma žarka i on ih stravito ispoljuje. Slavkova ljubav prema Đurdici je ljubav muškarca.

Ja te ljubim i želim twoju sreću,
Ti me ljubiš i želiš moju sreću. Mi
smo odlučili da sjedinimo svoja
dva života. No, da li se mi uistinu
poznamo?

Tko smo nas dvoje? Tko si ti ko-
ga ljubim?

Ovo su pitanja koja treba posta-
viti za vrijeme zaruka.

TI SI DJEVOJKA

Durdica je djevojka. Ona je sretna otkad pozna Slavka, jer ima nekoga na koga se može osloniti. Durdica osjeća potrebu da bude ljubljena. Veoma je osjetljiva. I malenkost je potrese te prelazi iz radosti na suze, a to Slavku često zabrinjuje. Sve je na njoj nježno. Ona pridaje veliku važnost sitnicama: I najmanja gesta naklonosti ispunja je radošću.

Durdica ne pridaje toliku važnost logici kao Slavko. Kod nje je često

srce važnije od razuma, ali joj nema ravne kada treba osjetiti stvari i pogoditi što valja a što ne valja.

Durdica osjeća silnu potrebu da se daruje. Već dugo sniva o braku, a otkada je upoznala Slavku, osjeća se sretnom. Nestrljivo očekuje da živi s njim i raznježuje se kad pomisli na djecu koja će se roditi iz njihove ljubavi.

Durdica osjeća potrebu za nježnošću. Svaki susret sa Slavkom učini u njezin život puno sunca. Osjeća potrebu da bude uz Slavku i pouzdaje se u nj.

Svi nisu kao Slavko i Durdica, ali je sigurno da mladić i djevojka ne gledaju stvari na isti način. Ljubav u njima izražava se različito. To treba znati i razumjeti. Ono što čini bogatstvo nekog para jest susret dvaju blia koja se upotpunjaju i pozvani su da se uzajamno pomažu.

TI IMAS SVOJU POVIJEST

Svako od vas ima svoju povijest. Vi nemate istu prošlost. Ni vaše podrijetlo nije isto, a možda ste i iz različitih zemalja.

Svako od vas ima svoje roditelje, svoju obitelj i svoje prijatelje. Slavko je od vas primio odgoj koji je oblikovao čovjeku intelektualno i religiozno, a taj odgoj ne mora biti jednak. Vi možda i ne pripadate istom krugu, a i vaša struka, vaše zvanje su bez sumnje različiti. Neki događaji u životu jednoga ili drugog mogli su biti veoma važni: bolesti su mogle ostaviti tragove na vaše djetinjstvo ili vašu mladost...

Dobro je malo pomalo upoznati sve to, da se razumije sve ono što bi moglo igrati kakvu ulogu u vašem životu. Iako ne treba pridavati previše važnosti prošlosti, ipak se ne smije misliti da je i ona bez značenja, jer prošlost utječe na budućnost, i svaki od nas je obilježen svojom prošlošću.

TI SI OSOBA

Mi svi imamo osobnost više ili manje naglašenu, više ili manje jaku.

Ta osobnost je ukorijenjena u temperamentu; a svi nemaju isti temperamenat. Ako se vjenčaš s kolerikom, žučljivcem, melankolikom, znaj da će on takav ostati cijeli život. A što vrijedi za jednog, vrijedi i za drugog.

I narav može biti veoma različita: strastvena ili sentimentalna, uzbudljiva ili impulzivna. Moguće je djelovati na narav i donekle je formirati. Veoma je važno upoznati narav i karakter onoga s kim će se vjenčati, da uzmognes bolje razumijeti njegove reakcije i pomoći mu u njegovim poteškoćama.

Napokon, svatko ima svojih pogrešaka i svojih dobrih strana koje treba dobro uočiti. Svaki ima svoje ukuse, darove i težnje koje ne moraju biti jednake kao u onoga drugoga, ali one traže da se razviju i kultiviraju.

raju. Svako od njih ima religioznih zahtjeva poglede na život, potrebu kultiviranja, a sve to treba upoznati, da se stvori zajednički dom.

TI IMAS ZVANJE

Vi se ljubite, a i Bog ljubi vas. On je u početku stvorio muža i ženu, da zajedno žive sretni i sjedinjeni.

Bog želi vašu sreću. On želi da vaša uzajamna ljubav bude potpuna i trajna. On želi da ta ljubav žari na sve koji vas okružuju.

Moleći i razmišljajući zajedno pred Bogom, otkrit ćete malo pomoći sva bogatstva zvanja u koje vas Bog poziva.

Budimo oboje iskreni!

Da se uistinu upoznate,
oko toga se treba trudi.

NASTOJMO BITI LOJALNI

Mnogi zaručnici dolaze u napast da se prikažu u najboljem svjetlu. Uđvaraju jedno drugom. Kao da su na izložbi. Svako zamislja ljestvost kakav bi želio biti. Ako se ne pazl, riskira se da se »spokvari igra», da se stvore teška dužje o sebi i o drugom.

Treba diktir reagirati; naučiti da budeš iskren i da ka-

žeš ono što misliš. Treba da se pokazeš onakav kakav jesi, sa svojim dobrim stranama i sa svojim poteklostima. Nemoj sebe precjenjivati ni idealizirati, ali ne smiješ se niti podcenjivati ni osmraćivati. Smatraj da se drugi može promjeniti kao i mi. Neki je zaručnik rekao: »Treba imati dosta vjere u ljubav drugoga da se pokazeš kakav jesi.«

NASTOJMO BITI JASNİ

Da se pokazeš kakvi jesi, moramo poznavati sami sebe. Odrastao čovjek znaide iko je i što hoće. Treba, da-

kle, da se od vremena do vremena suoči sa samim sobom i da si postavi neka pitanja: »Kto sam ja, koga ona ljubi? Tko sam ja, koli ljubim? Sto vrijedi moja ljubav za Mariju? Želim li ja zaista njezinu (njegovu) sreću?«

NASTOJMO SE IZRASITI

Da se uzajamno upoznamo, treba nastojati da se jedno drugom pokazeš kakvi jesi. Treba malo pomalo svladati onu stidljivost koja nas katkada prijeđe da izradimo svoje duboke osjećaje. Treba pažljivo slušati ono što nam se povjerava. Katkada treba poštivati šutnju. Treba znati čekati povoljnju priliku. Ne smije se popustiti napasti da pripovijedamo o sebi radi užitka da pripovijedamo. Napokon, ne smijemo smatrati da smo obvezni drugoga upoznati sa »svom« svojom prošlosti. Ne treba otkapati »srce« liče osim ako je to od korist za uzajamnu ljubav.

Neki osjećaju više od drugih potrebu da izraze svoje duboke osjećaje. Treba, dakle, jedno drugome pomoći da malo poznato izmenjujemo svoje misli, radosti, briže i planove.

»TO JE«, kaže neka zaručnica, »GLAVNI POSAO VREMENA ZARUKA.«

Da se bolje upoznamo

Iskoristimo svoje sastanke

OTKADA SE LJUBITE VI ŽELITE DA SE SASTAJETE. TO JE NORMALNO, JER VI STE VEC PAR KOJI IMA SVOJE INTIMNOSTI I SVOJE TAJNE. ISKORISTITE SVOJE SASTANKE, DA SE BOLJE UPOZNATE I USKLADITE SVOJA DVA ŽIVOTA.

VAŠI IZLASCI — Vaši zajednički izlasci, osobito ako im date neki cilj, mogu vas jako obogatiti. Film, kazališni komad, pohod izložbe mogu biti prilika za živu diskusiju, gdje ćete pokazati svoj ukus, svoje ideje i svoje ličnosti. Osim toga Izbor tih izlazaka dovest će vas u priliku da se odreknete onoga što sami volite, kako bi ugodili drugome. To će biti izvrsna škola za život u dvoje. Odlučujte zajedno, pripravljajte zajedno, Vaši zajednički izlasci u vrijeme zaručka mogu vam mnogo koristiti.

NASE OBITELJI — Ali razonoda nije cijeli život. Stoga je poželjno da se sastajete i u okviru redovitog života, u prvom redu u obitelji. U obitelji se ljudi pokazuju onakvi kakovici jesu, tu se ne može zavaravati. Kada nekoga gledate u njegovoj obitelji, među njegovima, vi ćete ga bolje prostuditi, bolje ćete shvatiti njegove sklonosti i odgoj koji je primio. Ne treba ni spominjati da je to prilika da se zbljiže vaše dvije obitelji.

NASE ZVANJE — Svako od vas ima neko zvanje, a možda još studirate. Razgovarajte o tom. Zanimajte se što radi vaš drug. Raspravljajte o njegovim profesionalnim ili školskim problemima. Po njegovu zanismanju prema zvanju, za studij, po njegovim odnosima prema drugovima u

radu ili na studiju upoznat ćete ga i saznati što on očekuje od života i kakvu važnost on pridaže kontaktu s ljudima. To je veoma važno.

NASI PRIJATELJI — I jedno i drugo imate drugova, prijatelja. Ne smijete prekidati s njima kad se zaručite. Jer to su uvijek vaši prijatelji i njima je potrebno vaše prijateljstvo. Upoznajte uzajamno svoje prijatelje i pohadajte ih. Često se veli da čovjeka prosudujemo po prijateljima koje je stekao u životu. U tome možda ima više istine nego li mislite.

Kada jednom budete oženjeni sigurno ćete se morati odrediti ove ili one obveze kako bi pruhvatili druge koje su tijesnije povezane sa životom u obitelji. — Na to valja već sada zajedno misliti.

NASE ODGOVORNOSTI — Možda vi jedno i drugo, imate dužnosti ili obveza u kakvom pokretu, sportskom klubu ili u svojoj župi. Zašto da te obveze ne nosite zajedno, razgovarajući o tome?

NAS KRŠĆANSKI ŽIVOT — Ako ste kršćani, vi običavate ići k misi. Zašto da se od vremena do vremena ne nadete zajedno onđe i povjerite Bogu svoju ljubav i svoju radost?

Trebamo li se vidjeti svaki dan?

Neki se zaručnici vidaju veoma često. To su obično oni koji stanuju u istom gradu ili u istom selu. Neki se vidaju rjeđe, bilo stoga što mladić služi vojsku, bilo zašto je zvanje ili studij kojega od njih ne dopuštaju češće sastanke.

Kad se ne mogu vidjeti, dopisuju se. I dopisivanje je neka vrst sastanka. Da se upoznaju, trebaju se sastajati: u tome se slaže svj. zaručen. Ali važnije je kakvi su ti sastanci nego kako se često sastaju. To potvrđuju ovi zaručeni:

VIDALI SMO SE SVAKOG DANA

»Robert i ja stajemo u istoj četvrti grada, pa se možemo vidjeti često. U početku naši zarukvi vidišmo se svakog dana. Ali smo odlučili da se smeta naše studije. Zato smo odlučili da se rjeđe sastajemo. To mi je kathkada teško: vidjeti ču Roberta tek za tri dana. Ali otkad smo tako zaključili, osećam da su naši sastanci korisniji.«

NIJE ZLO RJEDE SE VIDATI

»Elizabeta i ja možemo se vidjeti samo ne-djeljom, jer je ona odvise zauzeta svojim učenjem, a ja svojim obrtom. U početku smo trpjeli što se ne vidimo češće, ali smo se poslije navikli na to. Vidajući se manje prisiljen smo da usaprjed pripravimo svoje sastanke. Oboje smatramo da to nije loše.«

ODREDIMO CILJ SVOJIM SASTANCI

»Isprva smo sve vrijeme svojih sastanaka upotrebljavali da izmjenjujemo dokaze nježnosti. Veoma brzo smo opazili da to škodi našoj ljubavi i da time ne gradimo ništa vrijedno. Odlučili smo da ne ostane pri tom. Danas nastojimo da tim sastanicima odredimo neki cilj i da se zajednički pozabavimo nečim vrijednim. Sada osjećamo da naši sastanci sve više obogaćuju i da je naša ljubav sve iskrivenija.«

NE MISLIMO SAMO NA SEBE

»Kad ste zaručeni, naročito u početku, dolazite u napast da mislite samo na se i na radost da budeš zajedno. Ako na to ne pripazite, izlaže se opasnosti da lako zapadnete u neki mekulasti egolazm u dvoje. Da sastanci zaručenih budu doista plodni, treba prebroditi taj stadij. Treba naučiti da malo pomalo izlazimo iz samih sebe, da dijelimo radosi. Ali brije onoga ili one koje ljubimo, i da se zajednički interesiramo za one koji nas okružuju. Do toga se ne dolazi napreč. Mi to govorimo iz iskustva.«

NIJE VAZNO DA LI SE VIDAJU RIJETKO ILI ČESTO, VAZNO JE DA SASTANCI ZARUCENIH BUDU PRILIKA DA SE BOLJE UPOZNAJU I DA SE ZAJEDNICKI PRIPRAVE ZA BUDUCI ŽIVOT.

Ne zaboravi mi pisati!

PISI MI — Mnogi zaručnici se dopisuju. Za one koji su odvojeni, to je jedini način sastajanja. Ali i mnogi zaručnici koji stanuju u istom gradu ili u istom mjestu, kathkada osjećaju potrebu da jedno drugome pišu.

Neka zaručnica kaže: »Ima stvari koje netko posebno može bolje izraziti, osobito ako je toj stidljiv ako se teško izražava. Kada čovjek piše, ljudski obzir ne nameće se više onako kao kad smo u nečijoj prisutnosti: čovjek je slobodniji, lakše se odčituje. Osim toga, dopisivanje često dopušta da čovjek bu-

de određeniji i jasniji nego što je u razgovoru.

No dopisivanje zaručenih ima i svoje ne-prilike. Prijve svega, ono ne nadomješta životu prisutnosti onoga ili one koja ljubimo. To znaju svi zaručeni. A zatim, kako veći onaj mladić?

»Ne smije se odišće vjerovati riječima niti se odišće njima zanosi. Kad je čovjek piše dolazi u napast da se prepusti maštiti: dopisivanje nas može odvesti u sanjarenje i odvratiti nas od zbiljskih dužnosti koje nas čekaju.«

Postoji opasnost, da nadugo s užiskom govorimo o sebi, da se uzajamno idealiziramo ili da zapadnemo u romantizam više ili manje neobuzdan, u kojemu nema ni o čem

drugom govora, nego o Ljubavi i te onoj s velikim Lj.

Kada se dopisujete i kada se sastajete, treba prije svoga biti iskren,

KAKAV ĆE BITI NAŠ DOM

»Zaruke nisu doba pasivnog očekivanja. One su već početak zajednice života onoga i one koji će sutra biti povezani jedno s drugim.«

Tako na to gleda mladi bračni par koji je kao i vi upoznao radosti zaruka. Ne mislite li da imaju pravo?

Zajednica ljubavi

Dom je zajednica ljubavi. Ali kako da se već od početka provede ta zajednica srca koja će trajati kroz cijeli život?

»Zajednica srca, o kojoj se često govoriti prilikom zaruka i vjenčanja, nije tek prazna riječ. To znači svaki dan sve više poverzivati sve radosti i sve brige jednoga i drugoga. To znači brinuti se za ono što misli drug, biti pažljiv za njegove potrebe i njegove težnje. Pomoći mu u poteškoćama. Jednom riječi: željeti njegovu sreću.«

Tome dodaje jedan mladi bračni par:

»Ne otkrivaju se u jednom danu sva bogatstva ljubavi. Svaki dan pridonosi sve jačoj vezi srdaca. Ona traži od svakoga od njih neustani napor da izade iz samoga sebe. Jasno je da s time treba početi već u doba zaruka. Jer cijeli život nije dovoljan da se naučimo ljubiti onako kako Krist želi da se ljubimo: do potpunog darivanja sama sebe.«

Duhovna zajednica

Dom je i duhovna zajednica. Sto treba da učinimo da već odsada počnemo s tom zajednicom?

»Prije nego smo se upoznali, Henrik i ja smo običavali moliti svako za sebe. Otkad smo zaručeni idemo nedjeljom zajedno na misu i od vremena do vremena nademo se da zajedno molimo. Zar to nije normalno, kad smo već sada par, a do nekoliko čemo mjeseci primiti sakramenat ženidbe? Kad molimo, ne tražimo neobične riječi. Mi zahvaljujemo Bogu što nam je dao prilike da se upoznamo, i njemu povjeravamo svoje brige i svoje nacrte.«

+

»Pred mjesec dana Rajka me molila da s njome podem na sastanak zaručnika. Priznajem otvorenio da me to nije mnogo obradovalo. Ipak sam pošao, i nisam požalio. Ta dva dana provedena zajedno u molitvi i razmišljanju o tome, što Bog očekuje od nas, preobrazila nas je. Osjećamo se povezaniji nego prije, a činjenica da smo svoja dva života stavili pod Božju zaštitu, razjasnila nam je mnogo o držanju jednoga prema drugom.«

Evo još što o tome govori mladi bračni par:

»Niti među gorljivim kršćanima nije lako ostvariti duhovnu zajednicu. Ona zahtijeva veliko poštivanje drugoga i njegova duhovnog

života. Ona traži i hrabrost da svladamo stidljivost i ljudski obzir u momen-tu zajedničke molitve. Treba biti strpljiv i ne izgubiti odvažnost. Tu su sakramenti da nam pomognu: naročito Euharistija i ispovijed. Treba ih često primati od početka zaruka da se uspostavi solidna veza između Boga i doma, i treba imati snage da budemo vjerni idealu koji je Krist stavio pred kršćanske bračne drugeve.«

Zajednica milosrđa

Mnogi zaručnici uviđaju da se ne mogu „satvoriti“ u svojoj uzajamnoj ljubavi.

„Imamo li pravo, pita Ivančica, da svoju sreću zadržimo za same sebe? Zar i drugi nemaju prava na dio naše radosti? Kao kršćani mislimo da bi tako moralo biti. Naša uzajamna ljubav ne isključuje ljubav prema Bogu; ona ne

može isključiti ni ljubav prema bližnjemu. Zar bi inače bili pravi kršćani?“

+

„Otkada se trudimo da u svom životu načinimo mjesta i za druge, osjećamo da je naša međusobna ljubav jača, da se obogatila. Kao da nam je ljubav prema drugima pomogla da se više zavolimo.“

+

Jeste li i vi raspoloženi da od svog doma načinite zajednicu koja će biti otvorena drugima? Da to dozname, možda će biti dovoljno da razmislite — kakav je vaš sadašnji život:

— Vodite li dovoljno brigu o drugima otkada se poznate?

— Jeste li zanemarili svoje prijatelje, ili nastavljate da ih pohadate?

— Jeste li u svojoj okolini, u svojoj obitelji veseliji, raspoloženiji, pristupačniji?

— Da li vam vaša zaručnička radost pomaže da zapazite žalosti i kušnje koje susrećete oko sebe, ili vas ta radost zastljepljuje?

— Ako imate odgovornosti, s kakvim srcem ih izvršavate otkad ste zaručeni?

— Ako imate dužnosti u kojem pokretu ili skupu, brinete li se da te dužnosti doista obavljate?

Zaključak ostavljamo mlađom bračnom paru:

„Ljubav prema Bogu i ljubav prema bližnjemu ne mogu biti jedna bez druge. To je istina za sve kršćane. To je istina i za dom. Ako se Krist uistinu nalazi u našoj ljubavi, mi ne možemo zatvoriti vrata svojim rođacima, prijateljima, susjedima, onima koji trpe i koji su osamljeni i koji ne poznaju naše srće. Oni treba da se kod nas osjećaju kao kod kuće. Dodajem da kršćanski dom, baš zato što je kršćanski, mora brižljivo nastojati da preuzme odgovornosti u Crkvi i u društvu. Jer ako ju je Bog stavio u naša srca, ako ju je posvetio svojom ljubavlju, učinio je to zato da ta ljubav djeli među ljudima.“

Medusobna ljubav bračnih drugova, ljubav prema njihovoj djeci, njihova ljubav prema Bogu, njihova ljubav prema bližnjemu — to nisu tri ljubavi. Istim srcem ljube se medusobno, ljube Boga i bližnjega.

Hoćemo li se službeno zaručiti?

To nije potrebno. Nitko to ne traži. Kada se zaručnici pitaju: „Zar naš uzajamni sporazum nije dovoljan?“

UZAJAMNI SPORAZUM

Jasno je da je uzajamni sporazum među zaručnicima najvažniji. Ali je jasno i to da zaručnici ne mogu zadržati kao tajnu svoj sporazum. Tu su roditelji, prijatelji, drugovi u zvaniju. Tu je napokon i radost da se njima objave zaruke. Od onog trenutka, dakle, kad se kaže: „Znate, ja sam zaručen ili: Predstavljam vam svoju zaručnicu“, može se reći da postoje zaruke. I to je dovoljno.

TREBA O TOM GOVORITI

Brzo ćete opaziti da je svima koji vas poznaju, od velike važnosti objava vaših zaruka. To je objava ženidbe, stvaranje budućeg ognjišta. Od toga časa su zaručnici jedan par.

Zato je normalno (iako nije obvezatno) da se zaruke proslave. Službena objava zaruka je svečanost. To je prvi kamen vjernosti, na kojoj podiži novo ognjište. Vjernost je krepost, kojoj je potrebno vanjsko svjedočanstvo isto kao i unutarnji dar.

MISA ZA ZARUČNIKE

Za kršćane misa za zaručnike označuje novu etapu. Vi možete podi na župsku misu

na koju ćete pozvati svoje roditelje i prijatelje da molje s vama. Možete zamoliti i kojeg svećenika da odsluži misu za vas, vase obitelji i prijatelje. Prsten koji zaručnici daje zaručnici, može se predati tom prigodom.

ZARUCNICKI OBJED

Prastari je običaj da se zaruke proslave malom svečanošću u obitelji. To je prilika za zaručnike da se vesele svojoj sreći s onima koji ih ljube. To je ujedno i prilika za dvije obitelji da se bolje upoznaju. Treba nastojati da sve prode u duhu jednostavnosti, bez rasipnosti, bez suvišne sljaja i

Tim danom treba da dominira radost, radost što se zajednički slavi nova ljubav.

Da li je ljubav Božji dar?

Na to dobivamo veoma različite odgovore, a sve to prema okolini u kojoj se postavlja pitanje:

«Ne, ljubav nije Božji dar. Moja zaručnica i ja upoznali smo se na skijanju, a s time Bog nema ništa.»

«Kako bi ljubav mladića i djevojke mogla interesirati Boga? Ima on drugoga posla.»

«Dokaz da Bog nema nikakva posla s ljubavi jest to, što se svećenici ne žene i redovnice ne udaju.»

ZARUCENI OTKRIVAJU BOGA

Nakon onoga što smo u vezi s time kazali u poglavljiju »Otkad te ljubim, citoj moj život je izmijenjen», reći ćemo i ovo:

Cinjenica je da zaručeni za vrijeme zaruka često poprime religiozni smisao koji nisu imali ili koji kao da je kod njih bio zapretan. Za mnoge zaručene je doba zaruka doba otkrivanja Boga. Zašto?

Prvi odgovor glasi: Kršćanska djevojka vodi svog zaručnika k nedjeljnoj misi, a on da ugodi onoj koju ljubi, pristaje da je prati. Ali treba istaknuti da je i protivan slučaj gotovo jednako čest; kršćanski mladić koji duboko vjeruje, otkriva svojoj zaručnici bogatstvo kršćanske vjere.

Da, istina je da je jedno od zaručenih za drugo često prilika da obnovi vjersku praksu, a preko vanjske prakse da upozna Boga i počne živjeti kršćanskije. A uostalom, kako zaručnik ili zaručnica finaće indiferentni ili mlaki,

ne bi nastojali da obilato suučestvuju u vjeri kojom je prožet onaj ili ona koju ljube ili barem da tu vjeru upoznaju.

Ne treba se tome činiti. Vjera je kao zublja koja upaljuje druge zublje. Uvijek su kršćani prenosili vjeru na one na koje su našli u životu. A kako je ne bi prenosili tamo gdje ih veže ljubavna veza?

BESPLATAN DAR

U tom otkrivanju vjere zaručnicima pomaže njihova ljubav. Jer ljubav koju osjeća jedno prema drugome tako je neočekivana, besplatna i bogata te oni osjećaju da im je ona darovana. Slučaj nekih susreta je tajna Providnosti.

Obično ciljenimo lijepo vrijeme ili zdravlje, dok ih uživamo. Divimo se planinama, Ei mjeru, dok smo na praznicima. Ali to nam se čini prirodno, normalno, a što bi nam kod toga moglo otkriti Boga kao da je zapretano navikom. Ali kada nadode ljubav između mlađića i djevojke, nešto više nego priroda zasili je pogled. To je zato što je to dar, i to Božji dar svojim stvorinima, i što ljubav vodi k Bogu.

Biblijna — prikazujući stvaranje svijeta — govorи upravo to: ona nam kaže kako Bog stvara malo pomalo neživu prirodu, biljke, životinje, čovjeka, i — napokon: ljubav Adama prema Evi. Stvaranje ljubavi je prikazano kao vrhunac stvaranja.

KRHK DAR

Tom osjećaju zahvalnosti koji dolazi iz srca zaručnika pridružuje se svakako i molitva, jer oni predosjećaju krvkost dara koji im je dan. Ljubav Adama i Eva u svome prvom bliještaviju trajala je odveć kratko vrljeme. Pošto je Izvršen prvi grijeh, Adam optužuje svoju ženu, mjesto da je zaštititi. Ali zar nije Eva dovela Adama do grijeha, mjesto da mu je pomogla da se uputi prema Bogu? Od toga vremena svaka je ljudska ljubav krvka. Oko sebe često vidimo brakove u kojima se mož i žena ne slažu. Ipak su i oni upoznali dobu zaruka i sve im se onda činilo najbolje. Zašto se obećanja sreće nisu ispunila?

Zar će egoizam, oholost, koja se načini u svakome od nas, uništiti našu

ljubav? Ili naprotiv, hoćemo li biti sposobni da sačuvamo tu ljubav i da je pojačamo? Ljubav koju smo dobili od Boga predstavlja blago, ali mi to blago nosimo u glinenoj posudi. Nenamir koji osjećamo spasonosan je, jer nam pomaže da spoznamo da smo dužni suradivati s Bogom koji nam je dao tu ljubav, kako bi sačuvali to blago i učinili ga plodonosnim.

DAR KOJI TREBA STECI

Covjek kolj ima vrt može u njemu odgajati cvijeće. Ali se mora obradivati tlo, sijati, zalijavati i plijeviti. Covjek je tako dobro vri koji je sam priskrbio, premda su mu tlo i sjeme darovali.

Tako je i s ljubavlju. Imamo mnogo krovova koji treba isčupati iz svoga vlastitog srca, treba mnogo pažnje i brige pokloniti onom koga ljubimo.

I sam Isus nas je na to upozorio: „Nema većeg dokaza ljubavi nego umrijeti za one koje je ljubio.“ Ono što je On učinio za one koje je ljubio, moramo i mi, u granicama, učiniti za one koje ljubimo. Treba svladati svoj egoizam, sveju sjetilnost i svoj ponos da radimo put do ljubavi.

Ljubav zaručnika je obećanje sreće. Ali to obećanje ostvaruje se samo ako se mi obraćamo križu Gospodinovu. Smrt Isusova vodi Njegovu uskršnju. Svako samoodržanje u životu zaručnika i bračnih drugova vodi većoj ljubavi. Početni dar ljubavi poziva na osvajanje. To se nikad ne završava. Za cijeloga svog života zaručnici treba da osvajaju svoju ljubav.

DAR KOJI POZIVA NA DAVANJE

Darovi koje nam je Bog dao, pozivaju nas na davanje. Onaj koji je obilježio dobrima ovoga svijeta, ne može ih upotrebljavati samo za svoje interese. Oni koji su primili radost da se ljube, ne mogu se zatvoriti u uski krug svoje ljubavi. Oni moraju pružiti radost i prijateljstvo onima koji ih okružuju.

Današnji zaručnici bit će sutra oci i majke obitelji. Oni će imati svoj dom. Neka taj bude otvoren svima onima koji su bez obitelji. Neka pruži malo utjeha i ljubavi onima koji su na ovom svijetu zapušteni, bolesni ili nesretni.

BLAGOSLOV RAJA

Ljubav muža prema ženi započela je u raju. To je bio Božji dar. Taj im dar nije oduzet kad su bili protjerani iz raja. Priče patrijarha o zaručnicima, govor proroka koji Božju ljubav za svoj narod uspoređuju s ljubavlju zaručnika, govore nam o veličini ljudske ljubavi — čak i nakon pada.

Međutim, riječ »ljubav« u govoru ljudi je izgubila svoje ikonsko bogatstvo. Može li se još reći da je ljubav Božji dar?

Ali kad je Isus u Kani posvetio brak, kad je proglašio da nema veće ljubavi nego dati život za one koje ljubimo, On je obnovio ljudsku ljubav i pokazao put kojim treba ići.

U prvoj ljubavi zaručnika ima jedan sat milosti, kad je sve nadu, obećanje i radost. To je jeka raja. To je Božji dar. Taj tako krhkci dar, mi moramo pojačavati Živeći po Evandelju koje nam je dao Isus.

MEĐU NAMA NEKA SVE BUDE JASNO

Za mnoge zaručnike je čistoća najveći problem zaruka. To nam potvrđuju brojna svjedočanstva zaručnika.

Mekoča srca navodi zaručnike da svoju ljubav iskažu različitim nježnostima. Te su nježnosti katkada napadne, a kad se ljudi na to naviknu, teško im je biti bez toga. S jedne strane smatra se normalnim da se iskazuju nježnosti, a u isto vrijeme to ih zbujuje i smeta, jer nisu vjenčani, znaju naime da je tjelesna ljubav dopuštena samo u braku. Treba otvoreno promotriti ovaj problem čistoće.

ODAKLE DOLAZE POTESKOĆE

Neki zaručnici su ispitivali uzroke svojim poteškoćama u tom pogledu. Evo, kako ih oni izražavaju:

— Potpuno nam je nepoznata seksualna psihologija drugoga sponza i krivo tumačimo njegovo držanje, riječi i reakcije.

— Nijedno nema hrabrosti da otvorenost pristupe tom pitanju. Najprije zbog toga što ne znaju kako da to učine, a drugo jer ih je jako stid govoriti o tome.

— Katkada se zapada u nemoguće situacije. Jedno se smatra jače od drugoga, iako nije.

— Kojiput i mladić ucjenjuje: »Kad se ljubimo, zašto se ne bismo predali jedno drugom? Ako me uistinu ljubiš, zašto mi uskraćuješ taj užitak?« To je ucjenjivanje. Istinska ljubav nameće uvijek poštovanje prema drugom i povjerenje u njega.

— Veoma često ostaje pri tome da on traži pristanak, a ona to odabiha. To je vrlo negativno i često dovodi do drama.

MOŽE LI SE TO SPRIJECITI?

Neki zaručnici se nisu zadovoljili samo ispitujući uzroke svojih poteškoća. Oni su zajednički nastojali da

ih riješće. Njihove izjave dokazuju da je to moguće:

— Slavko i ja razgovarali smo često o tom pitanju. Pokušali smo zajednički da vidimo što ne valja. Pošto smo jedno drugom razjasnili svoje mišljenje, sada je mnogo bolje.

— Bernard i ja odlučili smo da nikad ne logorujemo (kampiramo) zajedno dok god smo zaručeni, jer oboje smatramo da se ne treba igратi vatrom.

— Pošto smo se uvjerili da živimo u atmosferi previše žarkе sentimentalnosti, sporazumjeli smo se da se neko vrijeme rijede vidamo. To nam je pomoglo.

— Otkad se više brinemo za druge, imamo manje poteškoća.

— Oboje smo počeli gorljivo moliti: otada je mnogo bolje.

— U početku smo mislili da je dosta da svaki sam sebe svladava, ali smo uvidjeli da to nije dovoljno. Jedno mora pomoći drugome. Treba se boriti zajednički.

— Budući da smo oboje strastvene prirode, imali smo teških momenta. Ali danas možemo reći: Čistoća među zaručnicima je moguća.

Svi zaručnici nemaju iste poteškoće. Svaki par mora ispitati u čemu treba da se boriti.

ZARUKE NISU BRAK

Normalno je da se fizički privlače mladići i djevojka koji se ljube i spremaju se da osnuju zajednički dom. Naše tijelo, koje može da izrazi naše misli, služi nam također za izražavanje naših osjećaja i naše ljubavi.

Ipak zaruke nisu brak. Zaruke su obećanje, one nisu neopoziva obveza. Ta obveza je veoma ozbiljna i veoma važna, a da bi zavisila samo o odluci zaručenih, ta odluka se mora prihvatići samo pred Bogom i pred Crkvom na dan vjenčanja. Zaruke su samo: namjera mladića i djevojke – ali ta namjera još nije posvećena sakramentom.

Sreća već zajednički udaraju, ali još nije započela bračna zajednica kakvu želi Bog, i još nije posvećena sakramentom. Još nije došao čas da se živi kao muž i žena.

Ta disciplina, koju zahtijevaju zaruke, uključuje u sebi strogost. Ali ona budućim bračnim drugovima može pomoći da bolje shvate kako ljubav nije samo tjelesna nego i duhovna. Nježnost je priprava za tjelesno darivanje, kao što su zaruke priprava za brak.

BOLJE DA SE RAZIĐEMO

Milo,

Teško sam se odlučila da Ti napišem ovo pismo. Puno sam razmišljala nakon našeg posljednjeg sastanka koji je bio tako tešak za Te i za mne. Molila sam i tražila savjet. Mi se moramo razići. Mnogo nas toga dijeti, a u prvom redu nuže naravi koje nimalo ne harmoniziraju jedna s drugom. Ono što nas je pred nekoliko mjeseci privuklo jedno k drugom, razdvaja nas sve više. Ali Ti si svjestan toga... I mnogo nerazumijevanja između nas koja smo nakon nekoliko tjedana ustanovili, nisu bila samo obične ljubavne svade, to Ti znas isto tako dobro kao i ja. Učinili bismo pogrešku da se vjenčamo. Prije godine dana nas brak bi postao neizdrživ.

Ne ljuti se što Ti pišem ovo pismo, koje si uostalom Ti i očekivao. Ako sam to odlučila i ako Te molim da razvrgnemo zaruke, to je zato što želim Tvoju sreću i što znam, da ne bi bio sretan sa mnom.

Molim Boga da jednoga dana nađeš sreću na koju imaš pravo.

Jasna

Da li smo stvoreni jedno za drugo?

Istina je da čovjek može utjecati na svoju narav i popravljati je. Ali nemojte olako povjerovati da će se onaj koga ljubite radikalno izmijeniti samo zato što ga vi ljubite. Sigurno je da ljubav može izmijeniti blće. Ali ona ne čini čudesa. To treba znati i realno gledati na stvar.

DAJEMO LI ISTI SMISAO ZIVOTU?

Slaganje dvoje ljudi ne zavisi samo o skladu njihovih naravi. Ono mnogo zavisi i o tome: kako gledamo na život. Na primjer:

Jeste li skloni tome da vaš dom bude zajednica koja je otvorena i drugim ljudima?

Kakvu vrijednost pridajete novcu?

Kakvu važnost ima za vas sakrament ženidbe, molitva?

Jeste li odlučili da imate djece i da od njih načinite sinove Božje?

Ako ste svjesni da vas mnoge stvari dijele ljudski i duhovno, imate pravo, pa čak i dužnost da razvrgnete zaruke. Redovito zaruke vode braku, ali one nisu definitivna obveza. One se mogu razvrgnuti zbog ozbiljnih razloga.

Ne ženi se iz sažaljenja, ne ženi se radi ugleda, ne ženi se da ugoditi roditeljima ili nekome iz okoline, ne ženi se ni iz milosrđa bojeći se da ne ožalostiti onoga koji je povjerovao da bi svoj život mogao vezati s tvojim. Ženidba pretpostavlja ljubav i zajedničku volju da se osnuje trajan brak. Treba dobro razmislitи prije nego se čovjek odluči na taj korak.

Nakon nekoliko mjeseci zaruka vjerenici se bolje poznaju. Tada postavljaju pitanje:

SLAZU LI SE NASE NARAVI?

Nisu potrebne potpuno jednakne naravi da se formira skladan par. Niјe potrebno ni da imaju sasvim iste ukuse. Naprotiv, neka raznolikost je često korisna za par i za obitelj. Ali potpuno različite naravi mogle bi dovesti do su koba koji bi učinio nepodnošljivim život u dvoje.

NAŠ KRŠĆANSKI ŽIVOT

Vjenčanjem započinje novo razdoblje u vašem životu. Živjet ćete zajedno pod istim krovom, u domu koji će malo pomalo urediti prema svom ukusu i mogućnostima.

Morat ćete sami osigurati sredstva za svoje kućanstvo i suočiti se s novim odgovornostima. Treba da se već od danas pripravljate za taj život koji vas čeka. To je za vašu sreću.

NAŠ DOM

Vaš dom će u početku biti krov i zidovi. Sretni ste ako već sada znate gdje ćete ugnijezditi svoju mladu ljubav. Svi mlađi bračni drugovi, koji su imali teško iskustvo, reći će vam: namještena soba, podstanarstvo gdje se ne osjećaš kao kod kuće, jesu velike neugodnosti za mlađi bračni par. Da vas vaš dom zadovolji, da dobro započnete bračni

život, potrebno je da budete nezavisni, da vaša intimnost bude zaštićena. Zbog toga se ne preporučuje da stanujete s roditeljima ili rođacima, čak niti ako su vrlo simpatični i imaju mnogo razumijevanja.

Požurite da nadete stan, makar kako skroman bio. Raspitujte se, tražite savjeta, nastojte da dobijete dugoročan zajam koji bi vam omogućio da što prije postanete suvlasnici. Ne propustite nijedne prilike da dobijete stan. To je veoma važno.

Tek pred ženidbu, kad je stvar oko stana dovoljno jasna, možete početi misliti kako da uređite svoje buduće gniazdo. Ne predviđajuci pojedinosti, vi već sada možete razmišljati o stilu koji kanite dati svom budućem domu. Usporedite svoje ukuse i svoje potrebe. Napravite pregled svojih novčanih mogućnosti. Pogledajte što biste mogli posuditi. Nadasve budite promišljeni i dobro razmotrite prije negoli što kupите.

Vaš život u dvoje bit će olakšan ako vam pokušto bude smisljeno izabrano, ako raspored kuhinje ne bude mnogo zamarao, ako se podovi budu lako čistiti, ako je grijanje praktično.

Materijalna skrb je važna u bračnom životu. Treba nastojati da se sve pojednostavni do maksimuma: na korist žene, koja bi inače tu provela sve svoje vrijeme i ne bi imala ni časa za sebe, osobito ako radi i izvan kuće; na korist muža i djece, koji će, kad se vrati kući, naći ženu, majku odmorenu i vedriju; i napokon na korist samoga bračnog para, jer njihova ljubav treba da se razvija u časovima odmaranja, gdje se muž i žena mogu naći da se razgovaraju, da se intelektualno i duhovno odgajaju i da se zajedno stave u službu drugih.

Treba, dakle, zajedno proučiti kako da se stan namjesti, kako da se izvedu promjene koje su potrebne da se olakšaju materijalni poslovi. Na to treba misliti zajednički i odlučiti zajedno.

Vaš stan će biti onakav kakvim ga vi učinite. Malo pomalo vi ćete ga urediti, poljepšati, i on će postati slika vaše ljubavi.

DOMACE AKTIVNOSTI

Za svaki kućni posao treba imati sposobnosti: za kuhanje, za održavanje odijela, uređivanje stana, njegovanje pokušta, za različite popravke itd.

Ne postaje se odjednom domaćica. Svi kućni poslovi traže neko znanje, neku pripravu. Ako se buduća žena nije nikad bavila kućnim poslovima u svojoj obitelji, krajnje je vrijeme da s time započne. U tome joj mogu vrlo dobro pomoći tečajevi za domaćice, kojih ima dosta, i na kojima će kroz nekoliko sedmica stići najpotrebnije znanje za organiziranje kućnih poslova. Zašto se ona ne bi time okoristila? Ali kućni poslovi ne tiču se samo žene. I muž mora surađivati, osobito ako mu žena radi i izvan kuće. Na nj spadaju teži poslovi, za koje je potrebna snaga, i popravci. Svatko nije sposoban da načini komad pokušta ili da popravi električni motor, ali nisu potrebne velike sposobnosti da se zabije čavao, osježi zid ili ukloni kratki spoj. Ne treba podecenjivati te »sitnice«, niti propuštat priliku da se usavrši sposobnosti. Sreća je za ženu da ima muža koji je sposoban za te sitnice, a da i ne računamo što se time uštedi.

NOVAC U KUCI

Novac je potreban za život. Vi to znate, ali će vam to biti još jasnije kad se suočite s potrebama svoga kućanstva.

Da započnete život u dvoje, da se opskrbite, da uredite dom, bit će vam potreban neki minimum, makar se u početku zadovoljavali i samo najnužnijim: nešto pokućstva i malo posuda. A kada se vjenčate, koliko god bio skroman vaš život, potreban vam je redoviti prihod.

Stoga je važno da onaj koji će naškoro biti glava obitelji, ima stalno namještenje ili je na putu da ga dobije. Zato već sada nastojte da nešto zašteditate, ako vam je moguće.

Kao i većina mladih kućanstava, i vi ćete u početku imati materijalnih poteškoća. Možda ćete biti prisiljeni da oboje radite. Ono što zarađate, bit će za domaćinstvo, za koje ste odgovorni oboje.

Možda već sada znate kakvi će vam biti prihodi kad se vjenčate? Ako to znate, zašto već sada ne bi razmislili kako ćete ih upotrebiti? To je važnije nego što mislite.

Vi želite biti sretni. Ne želite da zbog novca bude dolazio do svade. I to je razlog da već sada razmišljate o novcu. A kako unaprijed ne možete znati što će vam sve trebati, zašto ne biste upitali koji poznati mlađi bračni par, kako oni izlaze? To je izvrsna prilika da naučite kako se upravlja sredstvima.

Ali to nije sve. Često se veli da novac ne čini sreću. A to je istina. Možda i poznajete brakove za koje govore: »Imali su sve da budu sretni, ali su ipak nesretni. Zašto? Možda zato jer su previše očekivali od novca i od komfora, koji on pruža.

Zato je potrebno, da ozbiljno razmislite koje ćete mjesto dati novcu u svojoj obitelji.

Tko zna — neće li vaša sreća djelomično zavisiti o odgovoru koji ćete dati na to pitanje?

KAD SE VIENCIATE, VI VIŠE NE CEĆE BITI DVOJE. VEC SAMO JEDNO TIJELO. IZ VASE LJUBAVI CE SE ROTITI DJECA, KOJU MORATE UCINITI LJUDIMA I BOŽJIM SINOVIMA. VEC OD DANAS SE MORATE PRIPRAVILJATI ZA SVOJU MISLIU SUPRUZNika I RODITELJA.

DARIVANJE TIJELA U BRAKU

Kad se vjenčate, pripadat će potpuno jedno drugome. Tjelesno zdržavanje povećat će vašu ljubav. To će biti važan aspekt vašeg života u dvoje.

I jedno i drugo morate znati što je tjelesno zdržavanje i kako ono utječe na muža i ženu u fiziološkom i psihološkom pogledu. Neznanje u toj stvari može imati teških neugodnosti, a i krivi pojmovi su jednakop opasni. Ima dosta djela koja će vam pomoći, aako se upišete u tečaj priprave za brak, oni će vam dati sva razjašnjenja koja su vam potrebna. Glavno je da jedno i drugo budete dobro upućeni i da se ne bojite barem jedamput o tome ozbiljno razgovarati.

Poklanjanje tijela u braku nije egoistično traženje užitka. To je prije svega darivanje same sebe. To je susret dviju osoba koje se potpuno predaju jedna drugoj, jer se ljube. To je susret i uzajamno predavanje dvaju bljča koje je Bog zdržio i pozvao na stvaralačku misiju: da daju život. Davanje tijela u braku je željena i od Boga blagoslovljena gesta. To je gesta koja obvezuje cijeli život. To je čin, koji dobiva potpuni smisao u ljubavi muža i žene, koju ljubav je posvetio sakramenat ženidbe. To je djelo ljubavi koje im nameće neprestanu nježnost, ispravnost, velikodušnost i poštovanje jednoga prema drugom.

Zdržavanje muža i žene odgovara i prirodnom nagonu. Ali u našem životu grješnih ljudi svi ti nagoni moraju biti disciplinirani, inače nas tiraniziraju. Supružnici moraju, dakle, vladati svojim seksualnim nagonom. Oni će to postići, ako se od vremena do vremena suzdržavaju. Taj napor — koji se mora sporazumno vršiti — pomoći će im da se ljube bolje — ljubeći se produhovljenije. Suzdržavanje će tada manje biti lišavanje, a više obogaćivanje njihove međusobne predanosti.

PLODНОСТ БРАКА

Vi želite djece. I Bog želi da budete plodni. Osnivajući ženidbu on je rekao mužu i ženi: »Rastate i množite se.«

Plodnost braka postavlja katkad mužu i ženi teške probleme. Sigurno van je to poznato, ako pohadate mlađe bračne parove. Katkada zdravije mlađe žene ili novčano stanje muža ili neljudske stambene prilike prisiljavaju mlađe ljude da odgode rađanje, koje inače jako žele. A kako je bračna veza važna za ravnotežu braka, oni su prisiljeni da svoje bračne odnose podvrgnu često vrlo strogoj disciplini. Potrebno je da znate, u kojem periodu je žena prirodno neplodna i kada je supružnicima dopušteno da zdržavajući se u takvim okolnostima nadu sebi pomoć u potreškočama. I o tom je pitanju napisano dosta knjiga. No kako je svaki slučaj drugačiji, treba u to doba pitati za savjet kojeg kršćanskog liječnika.

Napokon, treba znati da zbog različitih razloga znatan broj brakova ne može imati djece, iako ih žele imati. Liječnici kažu da se ne treba zabrinjati prije tri godine braka. Kada prođe to vrijeme, treba se obratiti kojem ozbiljnom specijalistu, ako je moguće kršćanskom i liječiti se kako on piše.

U slučaju da je izgubljena svaka načina za tjelesnu plodnost, preostaje supružnicima mogućnost da posvajanjem postanu otac i majka, ili da dokazuju plodnost svoje ljubavi stavljajući se zajedno u službu drugih. Prava ljubav nije nikad sterilna, ona je uvijek darivanje sebe.

BIT ČEMO OTAC I MAJKA

Kolika je radost dati život djetetu! Ali i kolika odgovornost!

Dijete, koje će se roditi iz vaše veze, treba hraniti, njegovati i odgajati. Vi morate probuditi njegovu inteligenciju i njegovu dušu. Morate od njega učiniti čovjeka i kršćanina. Tome vi morate žrtvovati mnogo vremena, mnogo strpljenja i osobito mnogo ljubavi.

Da se dijete razvije, potrebno je da ono osjeća da je ljubljeno. Ono mora

osjećati da se i vi ljubite. Zato, što vi budete više zdržani, to će i ono biti sretnije.

Iz vaše međusobne ljubavi crpsti ćete roditeljsku ljubav. Time što ćete uz njega biti svjedoci Božje ljubavi, probudit ćete u njemu vjeru i milosrđe. U sakramantu koji ste primili, crpsti ćete snagu da ostanete vjerni svojoj roditeljskoj zadaci.

Ženidba je sakramenat

Svi smo u katekizmu naučili da je sakramente ustanovio Isus Krist. Ali ženidba je postojala i prije Kristova dolaska. Sto je »sakramenat« ženidbe?

LJUDSKA USTANOVА

Ženidba je ljudska ustanova koju u nalažimo svuda, u svim epohama, kod svih naroda, pa i kod onih koji ne poznaju Evandelja.

Biblijia nam veli da je tu ljudsku ustanovu htio Bog i da ju je on stvorio. On je blagoslovio ženidbu Adama i Eve.

Biblijia nam govori, a iskustvo nam kazuje da je ta ustanova, koja bi trebala da osigura sreću muža, žene i dje-

ce, često bila izopaćena poligamijom, rastavom, preljubom, neslaganjem, ljubomorom, napuštanjem djece, lošim odgojem itd. Trebalо je, dakle, naći lijek da se ozdravi ljudska ljubav.

ZENIDBA POSTAJE SAKRAMENAT

Sakramenti su lijekovi koji nam donose ozdravljenje: krštenje briše istočni grjeh, ispunjava nam donosi oproštenje, Euharistija obnavlja naše snage... Sakramenat ženidbe je također lijek: on daje mužu i ženi milost, Božju snagu koja im je potrebna da u braku žive kršćanski i kršćanski odgoje svoju djecu.

Ali sakramenti nisu samo lijek našoj slabosti. Sakramenti su Božji dar koji prelazi ono čemu bi se čovjek mogao nadati. Krštenje ne briše samo istočni grjeh, nego od nas čini djecu Božju; Euharistija ne obnavlja samo naše snage, nego nas i veže sa živim Bogom.

Isto tako ni sakramenat ženidbe ne donosi supružnicima samo lijek protiv slabosti njihove ljubavi, on im u Crkvi daje posebno mjesto: oni po tom sakramentu postaju vidljiv znak milosrđa.

Međusobna ljubav muža i žene mora biti vrhunac milosrđa. »Mužu, ljubi ženu kao što je Krist ljubio Crkvu: za nju je On dao svoj život, kaže sveti Pavao. Ne radi se više samo o tome da se osigura ravnoteža ljudskoga para, nego o tom da se dade uzor njihovoj ljubavi: ljubav Krista prema nama. A po tom i sama ljubav muža i žene mora postati živo vrelo milosrđa, i to ne tek između njih, već i između njih i njihove djece, i između cijele obitelji, i onih koji žive oko nje. Sakramenat ženidbe posvećuje brak za službu Kristu, i tako taj brak postaje prava stаницa Crkve.

TRAJAN SAKRAMENAT

Ima sakramenata kojih milost traje kroz cijelo život. Takav je i krštenje, a takav je i ženidba. Ženidba nije sakramenat samo na dan vjenčanja. To je sakramenat koji traje cijelo život. On po svetučju cijelo život sa svim njezinim brigama i radostima, nemirima i odgovornostima. Sakramenat ženidbe je za muža i ženu vrlo milosti, iz kojeg treba crpsti.

Ženidba je velik sakramenat. Kroz cijelo život čete uz Kristovu pomoć u njemu otkrivati bogatstva.

SAKRAMENAT ZA KOJI SE TREBA PRIPRAVITI

Obred crkvene ženidbe nije samo administrativna formalnost ni plamen koji uvodi u bračni život. To je susret s Gospodinom, koji za vas obnavlja čast koju je Isus učinio supružnicima u Kani. To je početak novoga života koji treba proživjeti u najvećoj milosti. To je svetkovanje za Crkvu, koja je sretan da stvara novo ognjište koje će biti ognjište milosrđa.

Potrebna je priprava srca i duha. Za sakramenat ženidbe treba se pripraviti pred Bogom u molitvi i primanjem sakramenta isповijedi.

CENTAR PRIPRAVE ZA ŽENIDBU

Danas u mnogim biskupijama Francuske, a i drugim zemljama, postoji priprava zaručnika za brak.

Ta priprava, koju Crkva preporučuje, obuhvaća različite oblike. Srbija je da pomognе zaručnicima koji bi se to bolje pripravili za sakramenat ženidbe i bračni život. Kod nas se takav tečaj za zaručnike održava već nekoliko godina u kapelici kraj svetišta Srca Isusova u Zagrebu.

PROGRAM TEČAJA

Takav jedan tečaj traje obično osam do deset večeri. Zaručnici dolaze da razjednički razmisljavaju o problemima i odgovornostima koje ih čekaju kad se vjenčaju. Kao predavači nastupaju svećenik, bječnik i bračni parovi različite dobi sa svojim iskustvima.

Evo programa prosljediošnjeg tečaja za zaručnike koji je održan u kapelici kraj svetišta Srca Isusova ovdje u Zagrebu:

Prva večer: LJUBAV I SVAGDANJ ŽIVOT (govori svećenik); PSIHOLOGIJA MUZA I ŽENE (govori bračni par).

Druga večer: ŽENIDBA JE SAKRAMENAT (govori svećenik); IZGRADITI BRAČNU ZAJEDNICU (govori bračni par).

Treća večer: DISKUSIJA — osvet na održana 4 predavanja.

Cetvrti večer: TIJELO I DUH (govori svećenik); ULOGA TIJELA U OSTVARENJU BRAĆNE LIJUBAVI (govori bječnik).

Peta večer: DAR ŽIVOTA (govori svećenik); PLODNOĆ OCINSTVA I MAJCINSTVA (govore oženjeni).

Sesta večer: DISKUSIJA — osvet na održana 4 predavanja.

Sedma večer: PRIPRAVA TERENA ZA BRAK (govori svećenik); ŽIVOT U DVOJE U SLUŽBBI PREMA BLIŽNJEMU (oženjeni).

Osmna večer: IZGRADNJA BRAKA U VRIJEME ZARUKA (govori svećenik); ZNACENJE I KORIST POZNANSTVA (govore oženjeni).

Deveta večer: DISKUSIJA — osvet na održana 4 predavanja.

Svaki tečaj se održava u vrlo sručnou ambijentu. Zaručnici mogu razgovarati sa svećenicima i s brojnim bračnim drugovima. Pozvani su da aktivno sudjeluju svake večeri, osobito kod dijela programa kada pojedini bračni parovi izmjenjuju svoje pogledi o bračnom životu. Svake večeri je kratak odmor, kada se zaručnici upoznaju jedni i s drugima i s onima koji održavaju tečaj.

Tu je izbor knjiga o raspravljenim pitanjima, koje se mogu kupiti ili pozajmiti. Svaka večer završava kratkom molitvom.

Prije nego se razduži svaki par dobije »vodič razmišljanja« o predmetu večeri i pitanja prema kojima treba da formuliraju svoja opazanja, kritike i sugestije za idući sastanak. Ti podaci omogućuju zaručnicima da međusobno razgovaraju o predmetu sastanka i da se pripreme za slijedeći sastanak.

U različitim zemljama i biskupijama slični se tečajevi održavaju na razne druge načine.

Blizu je veliki dan

U župskom uredu će vas primiti župnik ili koji drugi svećenik. Ako vas ne poznaje, pitat će vas jeste li kršćanin i znate li što je sakramenat ženidbe. Donijet ćete krsni list i potvrdu da ste krizmani. Ono što će svećenik pitati svakog od vas nisu nikakva policijska pitanja, nego svećenik želi samo ustanoviti jesu li spremni primiti sakramenat ženidbe, i; nema li kakve zapreke toj vezi. Crkva postupa tako, jer pridaje veliku važnost sakramentu ženidbe.

VJERSKI OBRED

Crkvena liturgija predviđa misu za one koji se vjenčaju. Crkva je sretna kad zaručnici odluče da svoj zajednički život započnu svetom misom, kojoj će prisustvovati i njihovi roditelji i prijatelji. A još je sretnija ako oni na taj dan zajedno s mladencima pristepe k stolu Gospodnjem. Ako želite, i vi možete imati vjenčanu misu.

Sjaj vašem vjenčanju ne će dati ni voštanice, ni cvijeće, ni toalete, ni fotografije, nego kakvoča vaše ljubavi, vaše molitve i molitve onih koji vas toga dana okružuju.

Već odsad morate razmišljati o tome kakav ćete stil dati vjerskom obredu vjenčanja. Razgovarajte o tome sami i sa svojim roditeljima i pripravite taj obred sa svećenikom koji će blagosloviti vašu vezu. Ako želite da vaši roditelji i prijatelji aktivno sudjeluju u vašoj misi, predvidite recitiranu misu, a za to treba tekstove položiti na svaku klupu, izabrati pjesme koje svi mogu pjevati i unaprijed se sporazumjeti s orguljašem. To se ne može improvizirati.

Dan i sat vjenčanja je određen. Treba samo još urediti da taj dan bude za vaše drage dan velike radoći.

STO TREBA UCINITI: U OPCINI, U CRKVI

Da se uzmognete vjenčati, morate izvršiti neke formalnosti u općini i u župskom uredu. Ne odgadajte to za zadnji čas. Učinite to najmanje mjesec dana prije dana određenog za vjenčanje. Proći će neko vrijeme dok pribavite potrebne potvrde o civilnom stanju i da možda pošaljete obavijesti o vjenčanju.

Na općini ćete u matičnom uredu doznati sve što je potrebno za registriranje braka. Možda ćete morati imati i liječničku svjedodžbu, a korisno će biti za vas ako je zatražite od liječnika koji vas dobro pozna.

OBITELJSKI OBJED

Kako god želite da počastite svatove, nastojte da sve bude jednostavno.

Vaši svjedoci, kumovi neka dobiju počasno mjesto. Ako ste ih dobro izabrali, oni će vam pomoći da svemu dajete pravi ton (uvijek veselo, ali nipošto vulgarno), i riješiti će vas mnogih neprilika.

POSLJEDNJE PRIPRAVE

Vrlo je važno da na dan vjenčanja ne budete iscrpljeni ni uzrujanici. Ne ostavljajte za zadnji čas uređivanje posljednjih pojedinosti. Loše je ako vam stan nije potpuno ureden. Učinit ćete kasnije ono, što niste učinili prije. Neka mladenka ne naručuje i ne pro-

ba vjenčanu haljinu u posljednji čas. Neka na vrijeme uredi kosu, jer bi se zbog toga mogla nepotrebno uzrujavati. Oboje imate prijatelja. Zašto ih ne biste zamolili da vam pomognu? Oni će to, sigurno, vrlo rado učiniti.

I jedno i drugo učinite sve da sačuvate slobodan duh. Učinite sve da vam materijalne priprave ostave dosta vremena da se duševno pripravite za primanje sakramenta. Čitate zajednički unaprijed vjenčanu misu i obred vjenčanja i razmišljajte o tome. Pripravite se ozbiljno za sakramenat ispojivedi koji Crkva traži da obavite prije sakramenta ženidbe. A dan vjenčanja odredite tako da vam ostane bar koji miran časak da zajedno zahvalite Bogu na milosti koju će vam dati.

Dani sabranosti za zaručnike

U nekim kršćanskim zemljama se na posebnim mjestima organiziraju dani sabranosti za zaručnike. To povlačenje u tišinu priređuje se obično, na dan — dva, za weekenda.

O CEMU SE RADI

Zaručnici u ta skloništa obično dolaze zajedno, ali ako ne mogu, mogu doći i svaka za sebe. Posebna skloništa su za one koji će se brzo vjenčati, a posebno za one kojima će zaruke još dugo trajati.

SVRHA

To povlačenje zaručnika ima trostruku svrhu:

1. Pomoci zaručnicima da razmisle o svom kršćanskom životu i da bolje prožive zaruke.

2. Pomoci im da se bolje pripreme za sakrament ženidbe.

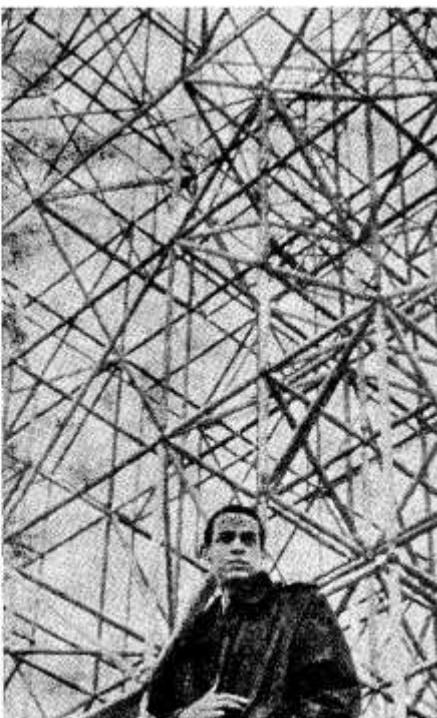
3. Pomoci im da zajedno razmislite kakav će biti njihov život kad se vjenčaju.

To povlačenje im omogućava da se još prije uzbudljivih časova kod posljednjih priprava — uzdignu, kako bi bolje shvatili na što se obavezuju vjenčanjem i da ne dopuste da ih obezglave same materijalne brige. Napokon, to što svaki sam razmišlja o svojim potrebljama pred Bogom, i vjersko podnebije toga zakloništa — često pridonese posljednjem uskladivanju među zaručnicima.

STO SE TAMO RADI?

Zaručnicima se razlažu različiti načini zaruka i bračnoga života. Ta razlaganja vrši svećenik, s kojim zaručnici mogu o tom razgovarati, a ako žele, on ih i ispojeda.

Predviđeno je vrijeme za molitvu, razmišljanja, za izmjenu mišljenja i za odmor. Jede se zajednički u bračkom raspoloženju.

Ljubit ćemo se

Ljubav nije dana jedamput za uvihek. Kao i sve što živi i ljubav je pozvana da raste i razvija se.

NASA LJUBAV ĆE RASTI

Da bi živo biće moglo živjeti i razvijati se, potrebna mu je njega, hrana i pažnja. Tako je i u ljubavi. Da se ona uzmogne razvijati, treba

je njegovati i bdjeti nad njom čitavog života.

Vaša će ljubav rasti, ako ne dopustite da se u vama ugnijeze njezina dva velika neprijatelja: sebičnost i navika.

Ona će rasti ako uvijek nastojite da jedno drugom iskazujete dobrohotnost.

Ona će rasti, ako se od vremena do vremena zajedno saberete i razmislite o vašem zajedničkom životu i izmjerite predeni put.

Ona će rasti ako budete neprestano obnavljali žive izvore svoga sakramenta.

Jer iskrena ljubav je darijanje same sebe. Ona je nježnost. Njoj treba da se izražava i da se sabire. A da ostane živa, potrebno joj je da uvijek ostane povezana s Bogom, izvorom svake ljubavi.

ONA ĆE SE MIJENJATI

S godinama vaša će se ljubav mijenjati. Dolazak svakog djeteta bit će uvijek važan datum u vašem zajedničkom životu tražeći od vas uvijek sve više ljubavi i sve više odanosti.

Kušnje i životne poteškoće koje budete zajedno podnosili i skupa prihvaćali sjedinjeni s Kristom, učinit će da vaša ljubav sazori i da se procisti.

Vaše roditeljske i odgojiteljske odgovornosti, odgovornosti koje ćete primiti u službi Crkvi i društva, veze koje ćete malo pomalo sačkati između svoga doma i vanjskog svijeta, između vas i onih koji pate, koji su nesretni, koji ne će

čitav život

upoznati vaše sreće, proširiti će vašu ljubav na svjetske dimenzije.

Napore koje budete činili da živite što više povezani s Bogom, da svaki dan sve više ostvarujete ideal koji vam je Krist dao u Evandelju, povezat će sve dublje vaša dva života. Nakon godine dana, nakon pet, deset... godina vaša ljubav ne će biti kao prvih dana, ali će to uvek biti ista ljubav.

TO NE ĆE UVIJEK BITI LAKO

Kao i svi oni koji su se obvezali na bračni život, i vi ćete naći na poteškoće.

Gdjekad će vam se činiti da se ne razumijete, a gdjekad će se sukobiti vaše naravi. Može se dogoditi da izgubite iz vida ideal koji ste postavili za vrijeme zaruka. Ne strašite se tih poteškoća. Treba vremena da se prilagodi jedno drugome. A bračna harmonija nije posao od nekoliko mjeseci, pa ni od nekoliko godina, to je posao cijelog života. Kroz cijeli život morat ćete nastojati da jedno drugo shvatite.

Cijeli život morate nastojati da izadete iz samih sebe i da se stavite na mjesto drugoga.

Cijeli život morat ćete prihvati jedno drugo onakovo kakvo jest.

Cijeli život morat ćete zajedno izgradivati svoju sreću.

Bračna harmonija je osvajanje svakoga dana.

ALI BOG ĆE NAM POMOĆI

Tu borbu za što dubljom i velikodušnjom ljubavlju, za što potpu-

nijom i skladnijom vezom ne ćete voditi sami. Jer Krist, koji je na dan vašeg vjenčanja posvetio vaša dva života, ne će vas ostaviti. Molite ga, dakle; nastojte da čujete njegovu Riječ čitajući nanovo Evandelje, a osobito propovijed na gori. Naučite da što bolje udesite svoj život prema Evandelju, i vi ćete s Kristom iz godine u godinu – imajući u srcu istu ljubav kao za vrijeme zaruka – prijeći svoj put zajedno, a svojom ljubavlju ćete posvjedočiti da Bog boravi u vama.

+

Vi ste tako sretni da se poznajete i da se ljubite, vi ste tako sretni kad pomislite da ćete se naskoro vjenčati, da ne možete zamisliti veće radosti nego što je vaša radost.

Vi ćete, međutim, upoznati i druge radosti, koje će vam bitiisto tako dragocjene i koje će obogatiti vašu ljubav.

Radost prvog djeteta. Radost da se zajedno osjećate odgovornim za mala bića koja toliko očekuju od vas. Radost, što vidite da se između vašeg ognjišta i vaših prijatelja tkaju čvrste veze. Radost, što osjećate da se – uza sve kušnje i poteškoće – sve dublje povezujete jedno s drugim. Velike radosti velikih trenutaka obiteljskog života. Skromnije radosti svagdanjega života.

SVE TE RADOSTI UPOZNAT
ĆETE I VI. TO ĆE BITI VAŠE
RADOSTI.

Cijenjeni gospodine uredniče!

Ponovno se javljam za razgovor nakon broja 11/66. Glasnika. Ponukao me na to Glasnik od veljače, u kojem ste donijeli predivno štivo »Radost u davanju života«.

Želio bih iznijeti jedan primjer koji još više potvrđuje misao članka »Zdrave i brojne obitelji – sna ga naroda«. Dr. A. Kostić u svojoj knjizi »Higijena braka«, nakon detaljnog obrazloženja, tvrdi da prosječno troje djece po braku još u vijek dovodi do opadanja brojnog stanja naroda i da preostaje kao minimum četvero djece po braku da narod brojčano ne opada.

S druge strane čitamo u novinama (VUS od 23. 8. 1961.) u podnaslovu jednog članka piše da po jednoj anketi preko 50 posto i žena i muškaraca smatra da je dosta jedno dijete u braku.

Primijenimo sada gornja dva podatka na stanovništvo SR Hrvatske, koje prema statističkim podaci-

Razgovaramo

ma iznosi 4,281.000. Uzmemo li da ljudski vijek u prosjeku traje 50 godina to će nam narod brojčano, budemo li radali jedince, osjetljivo pasti. Znači, pripremamo se da prepustimo drugim narodima, koji ne znaju za sistem jedinaca ovu našu lijepu Domovinu, kojoj znamo pjevati, ali je nećemo podmladjavati novim stanovnicima.

V. B. – S

Mislim da više ne znamo ni pjevati lje- poj našoj domovini. Umuknule su pjesme po našim selima, a kad i nešto čuješ, vidis da je uvozna.

Poštovani uredniče!

U prvom broju Glasnika od ove godine pisali ste da vam čitatelji mogu javiti svoja mišljenja i želje glede uređivanja Glasnika. Ja nisam baš zadovoljan da se gotovo cijeli Glasnik posvećuje samo sedmom sakramentu, ženidbi i bračnim drugovima. Svi znamo da treba o tome pisati, ali ne baš samo o tome. Trebalo bi pisati nešto o djevičanstvu, ljepoti i dužnosti čista života do oltara i vjenčanja: o uzvišenosti i ljepoti redovničkog i svećeničkog života. Nismo svi koji čitamo Glasnik oženjeni ili udati. Uzmite i ovakove u obzir pa pišite primjerne članke. Takva šta će sa zanimanjem čitati i bračni drugovi, i bolje ćete tako na njih utjecati,

nego na nas kad čitamo o ženidbi...

26. veljače

Nije moguće udovoljiti svim željama čitalaca, pogotovo ne s jednim brojem. Glasnik je obiteljski časopis i prednost, barem ove godine imaju članci koji obraduju obiteljske teme; Obitelj je naš najteži bolesnik, pa je treba prije svih ostalih lječiti.

Cijenjeni uredniče!

Ovo je moje prvo pismo upućeno na redakciju. Vaš list je zaista popularan, ali na žalost samo za jednu stranu, to jest za bračne druge. Jedva mi drugi možemo što za sebe izabrati. Više vam liči na neki priručnik za seksualni odgoj u braku. Po mom mišljenju trebao bi biti uređen nešto kao Glas Koncila, da ima i mladič i djevojka što sa zanimanjem čitati. Zaista ima više mladića i djevojaka koji to vole čitati i u budućem životu može im to potrebno biti. Za ovakove mogao bi se urediti poseban priručnik, a ne stavljati u Glasnik kojekakve bračne probleme. Ovo je Glasnik koji nosi ime dviju najvećih djevičanskih duša Isusa i Marije, pa zar ne bi pohvalno bilo da nam nešto progovorite o svetom djevičanstvu. Kada čtam vaš list naprosto se razočaram. Čini mi se da celibat gubi svoju vrijednost... Djevojka sam sa sela. Teško je ostati sam do smrti, ali djevičanstvo i celibat ne bih promjenila sa najsrentijim brakom na svijetu...

Z. S.

Djevičanstvo i celibat, pogotovo tko ga prima radi kraljevstva Božjeg, jest bez sumnje svetinja za koju treba osobito razumijevanje, jer je dar Božji i velika milost. Svi je ne mogu shvatiti, rekao je Krist. No meni se čini da vaše shvaćanje o obitelji i o

važnosti tog problema treba usavršiti. Niste u tome osamlijeni. Ima čitavih krajeva u kojima je obitelj upropastena, a o lječenju tog zla bolesnici neće ni čuti. Ovakvi ne žele učiti da je Bog začetnik braka i obitelji. On je što više dolazeći na svijet da ga spasi, želio doći kao član jedne obitelji, kao Bog koji se utjelovio. Ako je Bog začetnik obitelji, njen čuvac i osvetnik onda nije na odmet o tome pisati niti u Glasniku djevičanskih duša Isusa i Marije. Mislim što više da je Glasnik najpozvaniji baš radi svoga imena da o tome piše. Zar da drugima, koji brak ponizuju rastavama i veličanjem poroka, prepustimo da o njem govore i ljudima punim ubi. To bi povlačenje doduše godilo »svetlim« dušama koje se boje činjenice da postoje muškarci i žene, ali je taj stav kriv i daleko od kršćanskog gledanja na obitelj, kojoj ona vraća čast koju je insala na početku. Apostol je Pavao o-slobodio prve kršćane vučile skrupula dajući im zdrave smjernice za život.

Brak je za njega »uzvišena tajna, i to baš s obzirom na Krista i Crkvu« (Ef 5, 32). On se ne ustručava postaviti Jasnata načela bračnog života Korinčanima: »Neka muž vrši svoju bračnu dužnost prema ženi, a isto tako i žena prema mužu. Jedno drugom ne uskrcaju bračni dug, osim po dogovoru... i za neko vrijeme. Ja bих, veći on, htio da svaki budu kao ja (neženja), međutim svatko ima od Boga svoj posebni dar...« (Kor 7,3...). — Kako se usudio sv. Pavao govoriti o tako »skandaloznim« stvarima u sv. Pismu? Zar ne bi bilo bolje da je govorio samo o celibatu i djevičanstvu? Po vašoj filozofiji to bi tako trebalo biti. Međutim Pavao je bio razborit, Božji čovjek, koji je i brak smatrao svetnjom, i opet ga nije izdizao iznad čestitog celibata. Imajući pred sobom život kakav jest, stavljao je stvari na njihova mjesto. Znao je da se većina ljudi odlučuje za obiteljski život i njima je trebalo dati prave smjernice, a kad je bilo vrijeme rekao je što je trebalo reći i onima koji ostaju neženje. — Ako dakle i mi u Glasniku kušamo reći zaručnicima što valja njima reći, reći ćemo i njima i ostallima što je; djevičanstvo, i kripost, i zasluga, i svetost, i askesa, i molitva, i mrtenje kad bude za to vrijeme. — Imaćete vaša sugestija da se o bračnom životu izdaju posebne brošure već je ostvarena. Postoji niz brošura koje rade o tim pitanjima: »Misjonareva riječ mladićima«, »Misjonareva riječ djevojkama«, »Mladiču, znadeš li ljubiti?«, »Djevojko, znadeš li ljubiti?«, »Riječ bračnim kandidatima«.

Dragi Glasnič!

Poštovani urednič!

Preplatnik sam Glasnika. Rado ga čitam i odobravam sve što piše-te. Vidim da vam se mnogi javljaju pismima u vezi teme koju ove godine obradujete u Glasniku, pa zaželih da vam i ja dva tri slova napišem. Ja sam Ilija Vuletić zvan »Gospic« iz sela Kazaginac u župi Rašeljke, a to vam je negdje između Duvna, Livna, Imotskog i Sinja. Radim u Njemačkoj kao zidar. Zaradujem pristojno, ali ne mojte misliti da mi je tamo lako. Svakog Božića dođem kući i ostanem cijelu zimu, a dolazim i inače kad mi se pruži prilika. Oženio sam se 1952. Do jesenja imao sam petero djece – sve same curice, a sad imam i sinčića Matu. Dakle šestero. Mnogi Nijemci s kojima radim, a i naši, vrte glavom i nalaze me da sam nerazumno naprtio sebi stražne brige. Međutim ja se netomjerno veselim svojoj djeci. Pa zatо se nije i Bog veselio čovjeku koga je stvorio, iako je Bog mogao biti zadovoljan i sretan i bez čovjeka. A što se tiče onih koji me tobože žale radi tolikoga tereta ja bih poručio ovo: Moje brige i teret nisu se povećavali kao u računskoj radnji zbrajanja. Po tom umovanju roditelji sa jednim djetetom imali bi jednu brigu. Oni sa dva djeteta dviјe brige itd. Ja bih prema tom računu imao šest briga, a to je sasvim netočno. Radio sam uvejk po prilici jednakom. I onda kad sam bio bez i jednog djeteta, i onda kad sam imao troje, i sada kad ih imam šestero. Djeca ne oskuđuju ni u čemu, a ja se ne osjećam opterećen ni malo više nego i oni koji su u braku a neće djece nikako ili su stali kod jednoga. Samo ja se s njima ne bih mij-

njaо ni za kakvo blago na ovom bijelom svijetu.

Dragi urednič! Ako ovo nije dobro napisano Ti preokreni kako znaš. Ako hoćeš, poslat ću Ti i sliku svoje obitelji. Sad moram žurno u Njemačku na posao i lijepo te pozdravljam.

Kazaginac, na Uskrs 1967.

I. Vuletić

Ilija, Šalji sliku! Mislim da nije urednik jedini koji želi vidjeti Tebe i Tvoje najveće blago! Pošalji je sada, pa i kasnije kad se budu po računu Tvojih znamaca opet povećale brige. Za takve junake nači ćemo uvijek mijestu u Glasniku.

Urednič! Ja sam cijeli život preplatnica Glasnika, i živim cijeli život sama bez igdje ikoga. Da mi nije srca Dobrog Spasitelja, ne bih mogla izdržati. Pa sada kada čitam ove godine Glasnik mogu Vam reći da sam se jako ožalostila. Nisam našla ni jednog retka koji bi me mogao utješiti. Uredništvo Glasnika samo tješi žene i muževe, a mi koji smo osamljeni kao suha grana? Ako nas Bog zaboravi što ćemo onda. Lijepo molim ako bi se moglo posvetiti barem jedan redak za one najmanje na ovome svijetu. Faljen Isus i Marija.

Lasinja, 28. III 1967.

Krist je najmanje proglašio najposobnijima da prime kraljevstvo Božje; blaženima one koji su založni na ovome svijetu, i kod obnove svijeta među prvinama mnoge od onih koji su bili posljednji. Mislim da vam lijepih riječi ne mogu reći za utjehu.

SLUGA BOŽJI PETAR BARBARIĆ

Na putu beatifikacije

Prigodom 70-godišnjice smrti sluge Božjega Petra Barbarića preuzvišeni mostarski biskup Dr. Petar Ćule napisao je u službenom vjesniku svoje biskupije kraću okružnicu. Donosimo je u cijelosti radi ugleda njezina autora. Nadamo se da će i druga naša preuzvišena Gospoda Biskupi poticati svoje vjernike i svecenike na štovanje Petru Barbariću i na taj način pripomoći njegovoj što skorijoj proslavi.

15. travnja o. g. navršilo se 70 godina, kad je na veliki četvrtak u nadbiskupskom dječačkom sjemeništu u Travniku 1897. g. umro sin kršne Hercegovine, maturant Petar Barbarić.

Njegovi poznavaoци, profesori i odgojitelji cijenili su mladoga Petra Barbarića za njegova života u sjemeništu kao uzorna, kreposna, veoma nadarena mlađića, koji je pobudivao velike nadе zbog svojih sposobnosti i uzorna života. Poslije njegove smrti glas o njegovu kreposnom životu proširio se daleko izvan zidina travničkoga sjemeništa i same hrvatske domovine. Prvi je životopis Petra Barbarića napisao 1900. godine o. Antun Puntigam D. I., a kasnije 1936. g. drugo izdanje priređuje i proširuje o. Miroslav Vanino D. I., koji je preveden na njemački, talijanski, mađarski, slovački. Poveden je pred II svjetski rat dijecezanski informativni proces za beatifikaciju, te spisi se nalaze u Rimu, kod nadležne kongregacije.

Uprava Glasnika Srca Isusova i Marijina priprema prigodom 70-godišnjice smrti sluge Božjega Petra Barbarića skraćeni životopis za mladež. Trebao biizaći iz tiska početkom travnja.

Zupnici će preko Glasnika Srca Isusova i Marijina, te Glasa Koncila biti na vrijeme obaviješteni o izdanju skraćenog životopisa Petra Barbarića. Ovim želimo toplo preporučiti da se taj životopis što više proširi među naše vjernike, posebno mladež, koja u Petru Barbariću ima svoj uzor u kreposnom i apostolskom životu u mladosti.

Dopuštamo također da nedjelja 16. travnja o. g. bude kao komemorativna nedjelja sluga Božjega Petra Barbarića. Zupnici mogu jednu propovijed posvetiti kratkom izlaganju kreposnoga života Petra Barbarića s posebnom nakanom da pozovu mladež, da se ugleda i naslijede životni put kreposti mladića Petra Barbarića.

Preporučimo vjernicima da se u svojim potrebanama utječu zagovoru služe Božjeg i da šire poznavanje kreposnoga života Petra Barbarića i tako pripravljaju put njegovoj beatifikaciji u našoj Crkvi.

Mostar, dne 6. ožujka 1967.

+ Petar, biskup

Izišao iz tiska:

Mali životopis služe Božjeg Petra Barbarića: »Zvona Velike Subote« — Knjižica od 84 str. od Josipa Weissgerber D. I. — Naručuje se Rudolf Breber, Zagreb pp. 02-147, Palmotićeva 33.

OVAJ JE BROJ POVEĆAN ZA 8 STRANA

SLIJEDEĆI BROJ — KRIST U OBITELJI

NOVE KNIIGE

PROBLEM KULTURE — životno djelo pok. biskupa dr. Pavla Butorce. Najznačajnija knjiga poslije rata s područja katoličke filozofije.

I dio: Sadržaj kulture: Pojam o kulturi, Čovjekova ličnost, Shvaćanja o čovjekovoj ličnosti.

II dio: Povijesni razvitak problema kulture: Shvaćanja o čovjekovoj ličnosti u pretkršćansko doba; Kršćanstvo i čovjekova ličnost; Primjena kršćanske ideologije o čovjeku (sloboda, individualizam, komunitarizam itd.) Sinteza Srednjega vijeka, Lom sinteze, Raskid na vrhuncu ...

III dio: Sadašnje stanje i pogledi u budućnost.

Knjiga obuhvaća 364 stranice velikog formata. Stoji 30 nd. Studenti dobivaju 20 posto popusta. Naručujte se kod izdavača: Biskupski ordinarijat Dubrovnik, Split, Šibenik, Zadar, Cirilo-Metodska knjizara u Zagrebu.

▼
Uskoro izlazi iz tiska knjiga »Crkva u Malom« o. Petra Bulata — Ova knjiga želi biti jedan od putokaza, pomoćnih priručnika i vodiča svima koji žive u obiteljima i rade za obitelj u duhu Sabora.

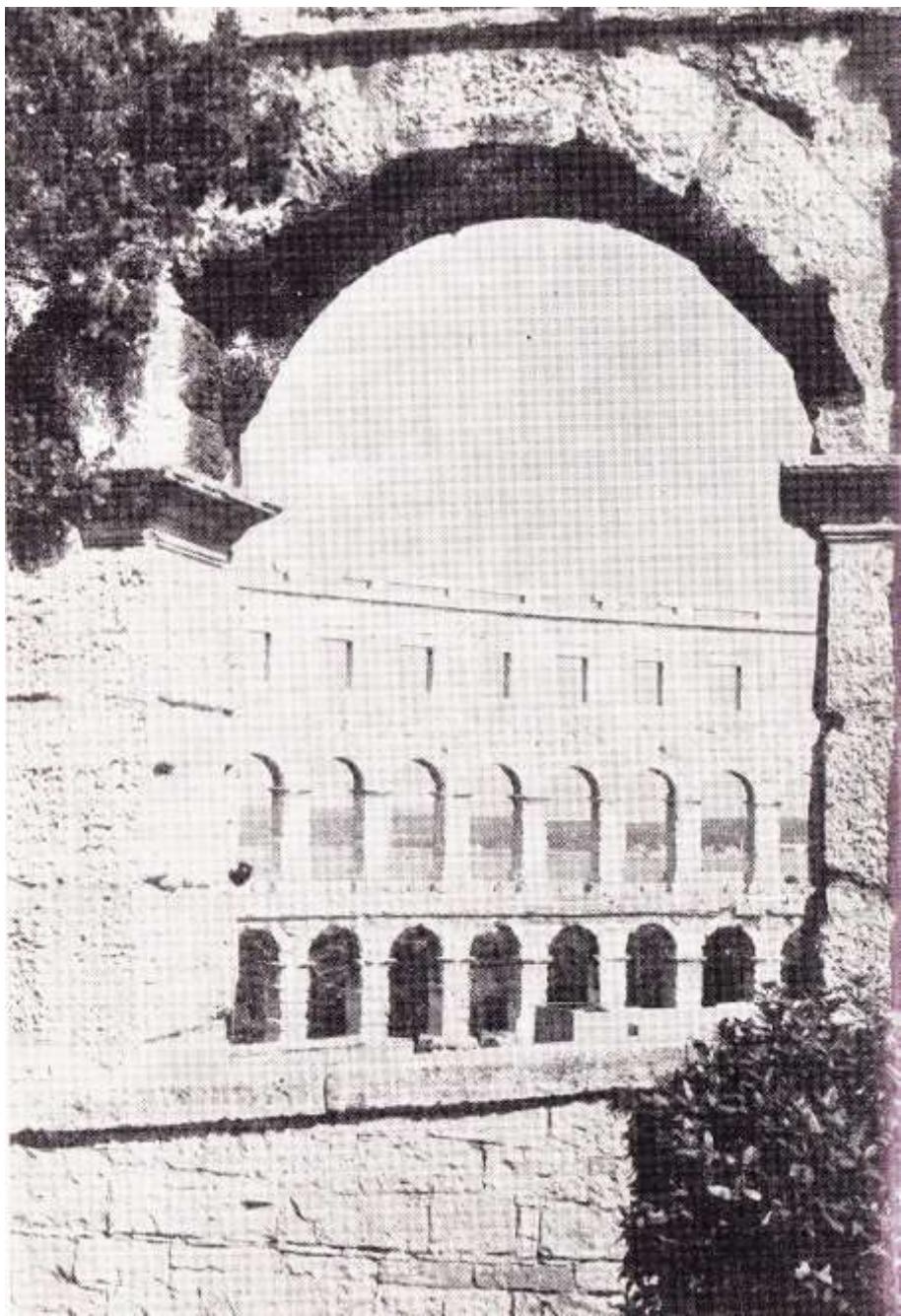
ZAHVALJUJU PRESV. SRCU ISUSOVU, BEZ
GRJESNOM SRCU MARIJINU I SVETIM
ZASTITNICIMA

- Na mnogim udijeljenim milostima, Pranjic Drago.
- Na mnogim primljenim milostima, Marija Huzjak, Pisarovina.
- Za uslijedom molitvama M. J. Bjelovar.
- Za ozdravljenje od svjeće bolesti i na drugim primljenim milostima, A. P. Zagreb.
- Na primljenim milostima, Marija T. Krijevec.
- Za ozdravljenje brata Małoj Tereziji i kard. Stepinca, M. Banic, Nerezine.
- Za sretnu operaciju kardinalu Stepincu, Stjepanu Brkacic.
- Za primljene milosti po zagovoru o. Leopolda Mandicu, Ivka Milosevic, Gradac na moru.
- Za primljene milosti, Kata Milekovic.
- Na uspješnoj operaciji, T. V. Subotica.
- Na uslijedom molitvi i primljenim milostima, Antica ud. Jurkovic, Skradin.
- Na mnogim primljenim milostima, i dalje se preporuči, Lucija Cizmar, Dobro.
- Za sretno uspješno operaciju po zagovoru kardinala Stepinca, Marija Metzger, Kapetol.
- Za ozdravljenje, preporučam se i dalje, M. Popovaca.
- Na primljenim milostima sv. Josipu, sv. Judi Tadeju i sv. Antu, Marica Buco, Fojnica.
- Na primljenim milostima sv. Josipu, sv. Antu, Petru Barbaricu i Nikoli Javelicu, Luca Kotovic, Fojnica.
- Za primljene milosti, M. B. Kaluni.
- Za primljene milosti, M. V. Subotica.
- Za primljene milosti, D. K. Zagreb.
- Na uslijedom molitvama, zahvalna M. L. Sarajevo.
- Na ozdravljenju moga muža i na drugim milostima, Dragica D. Tomasevac.
- Na ozdravljenju sestrina djeteta od upale pluća, S. J. Zagorje.
- Na primljenoj milosti, Katica Prse, Štitar.
- Na primljenoj milosti po zagovoru kardinale Stepinca, Petar Roman, Štitar.
- Za ozdravljenje djeteta Gospi Lurdske, Ivan Dominikovic, Štitar.
- Molj za usljeđenje u molitvi Presv. Srce, Maria Lozic, Milna.
- Za primljene milosti zagovoren Gospe od brze pomoći, A. A. Dubrovnik.
- Na uslijedom molitvi, i dalje se preporučam, N. K. Zadar.

Na omotu: ARENA U PULI

S dopuštenjem crkvenih i redovničkih pogлавara izdaje:

Hrvatska pokrajinska Družba Isusova — Zagreb 02-147, Palmotićeva ul. 31. — Odgovorni urednik
p. Franjo Šipušić, Zagreb 02-147, Tel. 32-469. — Tisak: »Plamen«, Slavonski Brod, Omladinska
ul. 26. — 1967. — List izlazi svakog mjeseca. Cijena pojedinačnog broja 1 ND. Bogoslovi i sjemeništari
u skupnoj pretplati 0.70 ND. Godišnja pretplata za redovite pretplatnike 12 ND. Grupne
pretplate od deset na više dobivaju deset posto popusta. Novac pretplate šaljite poštanskim
uputnicama; suradnju uredništvu Glasnika; rukopisi se ne vraćaju.

GLASNIK

SRCA ISUSOVA I MARIJINA

LIPANJ 1967.

ZAGREB — GODINA 58

CIJENA 1 ND

POSTARINA PLACENA U GOTOVU

KRIST U VASOJ OBITELJI — CRKVA U MALOM

VI

SADRŽAJ:

209	ISUS KRIST (Franjo Šipušić D. I.)
	Povijesni izvori Kristove opstojnosti — Nekršćanski izvori; Evandelja
215	Prema najboljem Srcu (IX) — Njegov sveti lik
218	Blagdan Srca Isusova — Program proslave u Svetištu Srca Isusova u Zagrebu
219	Bog je zalazio u obitelji (Fidelis)
223	Srce — Josip Kropak
224	Njihova se obitelj srela s Kristom, Petar Bulat D. I.
228	Bez mene ne možete ništa učiniti, Josip Kropak
231	Crkva u malom, Petar Bulat D. I.
237	Razgovaramo
241	Vrati se, tata! — Dragan Čuturić
243	Razvoj redovništva u Africi, Josip Antolović D. I. Petar Barbarić i pohođnost Srcu Isusovu, Josip Antolović D. I. Zahvalnice ...

Na omotu: Heinrich Hofman — dvanaestogodišnji Isus

Svagdanje prikazanje

Božansko Srce Isusovo prikazujem Ti
po Bezgrješnom Srcu Marijinu sve
molitve, djela i trpljenja ovoga dana u
naknadu za naše uvrede i na sve one
nakane za koje se Ti neprestano
prikazuješ na oltaru.
Osobito Ti ih prikazujem za sv. Crkvu,
sv. Oca i za sve potrebe koje su
preporučene članovima
Apostolata Molitve.
Amen.

Isus Krist

»Ovoga je Isusa oživio Bog, čemu smo svi mi svjedoci. Desnicom dakle Božjom podignut primio je od Oca obećanog Duha Svetoga i sad ga je izlio, kako vidite i čujete... Tvrdo dakle neka zna sva kuća Izraelova: Ovoga Isusa, kojega vi pribiste na križ učinio je Bog Gospodinom i Mesijom! (Act 2, 32. 33. 36).

Iz Petraova govora na Duhove

Gotovo jedna milijarda kršćana koji s više ili manje intenzivnosti isповijedaju vjeru u Isusa Krista; stotine hiljada svećnika, redovnika i redovnica, kojih to čine na osobit način; zatim neoobična vjatnost kršćanske ideologije koja otvara put najnesmetanijem napretku, njena čudoredna snaga nameće svim trijeznim promatračima misao o podrijetlu te ideologije i njeno začetnika. Pitanje Krista jest uvek suvremeno i pokoljenja su ga rješavala gotovo uvek sličnom formulom i sličnim rezultatima: Jedni su sa svom ozbiljnošću ispitivali vrela i svjedočke u nadi da će po Kristu postići ono na što ih pute njihove osnovne težnje za pravdom, istinom i životom; drugi su se opredijelili za nemilosrdne kritičare te brisali i rušili u sebi i drugima sjećanje na Krista. Ovi nijesu

mogli na početku nijekati Kristovu opstojnost, njegove smrti i uskrsnuća, zato su govorili da je varalica i zavodnik. Još ni koncem prvog stoljeća nije bilo zgodno nijekati Kristovu opstojnost, kao što ne bi bilo danas zgodno tvrditi da ban Jelačić nije postojao, pa se tvrdilo da Krist nije Mesija, da nije Bog, nego da je samo običan čovjek. Kad smo zašli nekoliko stoljeća u povijest odvažnost je ovih proroka kojih se opet našlo porasta i oni su bez grizodusja tvrdili da Krista uopće nije bilo. Nesolidnost i neznanje nije im manjkalo da to ustvrde a čestitosti koja bi ih obuzdala nije bilo. U prošlom stoljeću bila je moda da se tvrdi da je Krist mitska osoba, heroj čija je veličina narasla u glavama obožavatelja. — Jedno je zajedničko svoj toj kritici Kristove

opstojnosti i božanstva, da se ona nije uspjela izdici iznad parota koje baš zbog svog ponavljanja bude sumnju o svojoj istinitosti. Uspjekos svem tom previranju Krist stoji uvek isti, On, jučer, danas i sutra i u vječove. Kako dolaze nova pokoljenja tako si postavljaju i rješavaju pitanje ove zagonevine i nametljive osobe, jer si Krist svojata

vlast i moć nad svim srcima i srdcima, i prije nego mu se predamo ili ga ostavimo imamo pravo doznačiti istinu o njemu. Tog prava se mi i ne možemo odreći i ako netko od nas iz ovih redaka dozna o Kristu što još nije znao ili nešto da ga bolje upozna trud neće biti uzaludan.

Povijesni izvori Kristove opstojnosti

Nekršćanski izvor

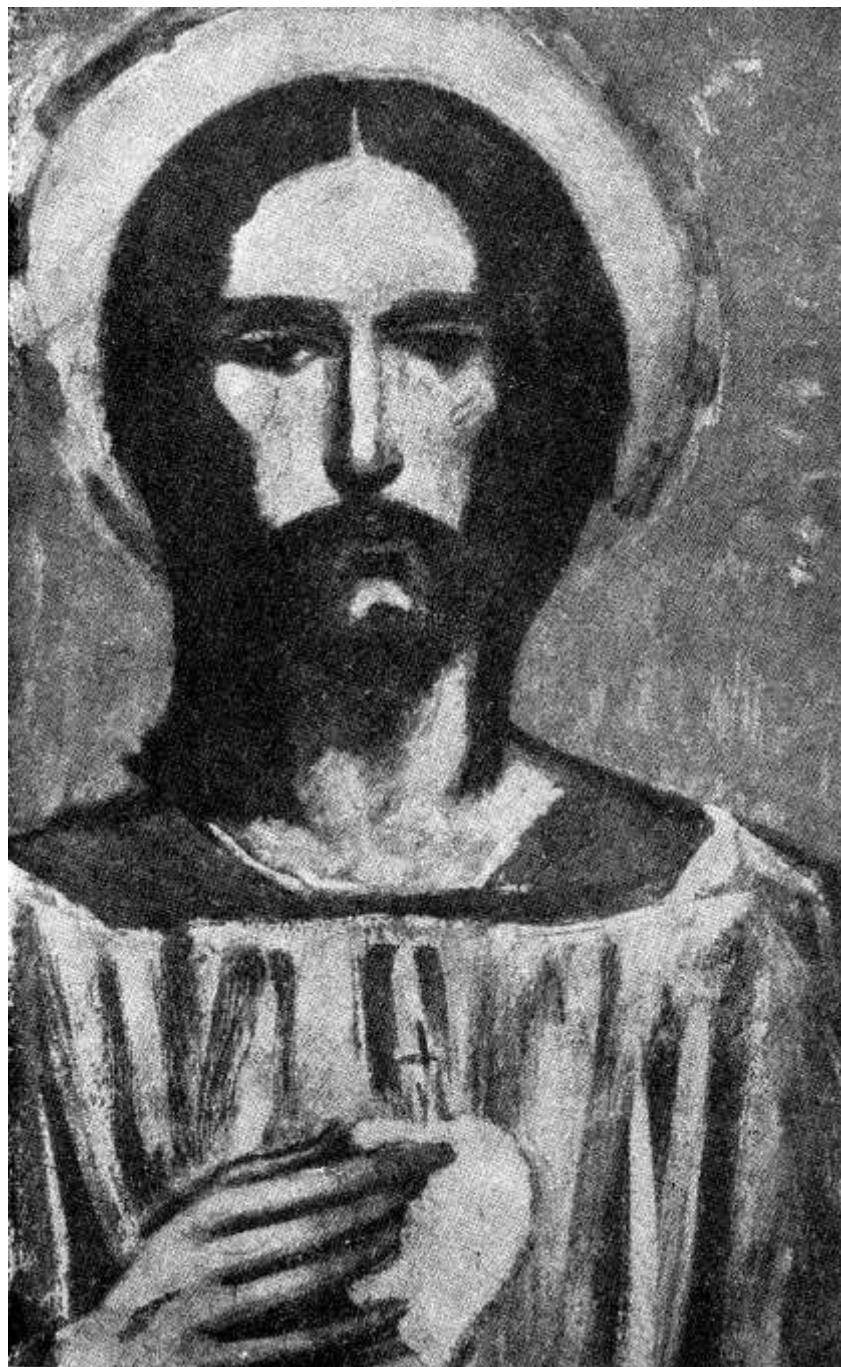
Sve do sredine drugoga stoljeća profani povjesničari ne pišu o Kristu i kršćanstvu. Osim nekoliko kratkih aluzija i slučajnih napomina nema ništa opštrnije. Službeni povjesničari prvog stoljeća nisu ni stutili snagu mladog kršćanstva koje se poput vatre širilo među robovinama, ondašnjim radničkim svijetom. Gdje su našli na kršćanstvo povjesničari su ga smatrali jednom od sekta koje su u to vrijeme nicale u grčko-rimskom svijetu poput glijave iza klje. Tako Tacit (Annales XV, 44) tek usput spominje okrutne progone kršćana nakon požara Rima 64. godine. Sažeto iznosi svoje znanje o kršćanima: »To ime (kršćani) potječe od Krista, koji je od prokuratora Poncija Pilata, za Tiberiju, predan na muke. Ta mrksa seka, načas potisnuta, nanovo klijja, ne samo u Judeji, gdje je nikla, nego čak i u Rimu, u koji se sve što je nevaljalo i nečasno siljeva i nalazi brojne pristaše.«

I Svetonije ne zna puno više o kršćanima. Spominje ih usput, kao »soj ljudi odan novom i strašnom sujevjerju«. On spominje izgon Židova iz Rima* koje je Krist pobunio - Impulsore Chresto. (Neron 16, Claudije 26).

112. godine pisao je Plinije Mladi Iz Bitinije caru Hadrijanu, par godina kasnije prokonsul Azije Fundanus Iz Azije; oba ova pisma dragocjena su za povijest prve Crkve. Pokazuju njeno rapidno širenje i posredno upućuju na osnivača kršćanstva Krista.

Ovi dokumenti tako škrli u svojim obavijestima sasvim su dosta da zavore usta propagatorima mita o Kristu. Oni otkrivaju da je kršćanstvo, već tamo oko 64. godine, dakle 30 godina nakon smrti i uskrsnuća Kristova bilo potpuno organizirana sila kadra uzvratiti mržnju i strahu: da je ono već prodrilo u Rim, tako ga ondje nisu razlikovali od Židovstva; dokazuju dalje ovi spomenuti dokumenti, da je u nekim provincijama na početku drugog stoljeća kršćanstvo ugrozilo kult idola, državnu vjeru, dokazuju koničeno da su kršćani već na samim počecima častili Krista kao Boga, jer su ga stavili na mjesto svojih prijačnjih idola, s tom razlikom, da se za Krista isplatilo umrijeti. To je svoje uverenje prva Crkva obilno dokazala. Sve to izgleda doduše malo, ali je dosta. Škrsti u izjavama povjesničara, slučajne i usputne primjedbe znak su nesumnjive objektivnosti u donošenju dogodaja tako im oni daju svoje tumačenje.*

Poznati tekst Josipa Flavija o osobi Kristovoj nećemo ovdje navoditi jer postoje opravdane sumnje o njegovoj izvornosti. Ostali nekršćanski izvori kasnijeg su datuma te su pod utjecajem ili apokrifnih evanđelja (Koran) ili pod utjecajem naslijednih neraspoloženja prema kršćanstvu i Kristu (Talmud).

Kršćanski izvori

Kakogod nam bilo drago da poganski pisci i suvremenici spominju kršćanstvo i njegova začetnika, ipak mi svoje znanje o Isusu Kristu ne dugujemo njima. Potražiti nam je ljudi koji su osobno poznavali Krista i koji su znali njegov život, njegove nakane, njegovo djelovanje i nauku i koji su nam sami odčučili nešto o njemu napisati. Ima ih bvala Bogu. Krist nije živio u pretpovijesno doba; radio je i naučavao u kulturnom narodu koji je znao cijeniti svoju prošlost i koji je znao bilježiti važnije daturu svoga života. Poznajemo četiri staru službena prikaza Isusova života i djelovanja. Velim službenim, jer su ih napisali službeni svjedoci, to jest kvalificirani svjedoci Isusova života. Ta četiri prikaza prihvatali je prva Crkva kao izvorne i vjerodostojne prikaze i kao takove je ljubomorno čuvala od promjena. Ti prikazi su službeni i zato jer su u nizu drugih prikaza Isusova života jedino oni izdržali kritiku suv-

menika i raznih kritičara. To je Matejevo, Markovo, Lukino i Ivanovo Evanđelje. Kao vjerne prikaze prihvatala ih je Crkva odmah čim su bila napisana, i čitala ih u svom bogoslužju skupa sa knjigama Staroga zavjeta. O tim evanđeljima se puno raspravljalo i raspravlja se još u vijek. Bitjelo im se zanijekati IZVORNOST, to jest da ne potječu od onih pisaca kojima se pripisuju. Tvrđilo se da su tekstovi došli do nas ISKVARENI s neizvornim umetcima, - međutim svi ti prigovori već toliko puta prekuhanji i podgrijavani i isto toliko puta su oborenji, da se ozbiljni povjesničari i ne osvrču na njih. - Kad bi se kod drugih knjiga tražila tolika svjedočanstva o izvornosti, cijelovitosti, povijest bi bila nemoguća. - Evanđelja su izdržala najstrožu kritiku, sve ide u prilog vjerodostojnosti, cijelovitosti i izvornosti tih prikaza Isusova života:

Kršćanska predaja pripisuje prvo Evanđelje svetom Mateju. On je bio na carinarnici i kao carinluka pozvao ga je Isus među svoje učenike. Pismen čovjek napisao je za svoje suplemenike izvještaj o životu Isusovu pokazujući kako su se na njemu ispunila proročanstva. Njegov izvještaj ima sve osobline očvidca. Knjiga je napisana negdje oko 42. godine na aramejskom jeziku, što se vidi u grčkom prijevodu koji je pun aramejskih izričaja. Prije razorenja Jeruzalema knjiga je poprimila svoju konačnu redakciju i nije se više ništa mijenjalo. Pisac je pisao o poznatim stvarima, ljudima koji su poznavali Isusa osobno i koji bi opovrgli svaku laž. Kad se grčki prijevod počeo prepisivati i širiti po drugim crkvama postalo je nemoguće nešto dopisati i da se ne napravi uzbuna. Glavno lice ovog prikaza jest Isus iz Nazareta. On je Sin Davidov, Mesija, Službeno rođoslovje na početku knjige dokazuje da je pisac imao namjeru sasvim službeno informirati o Kristu,

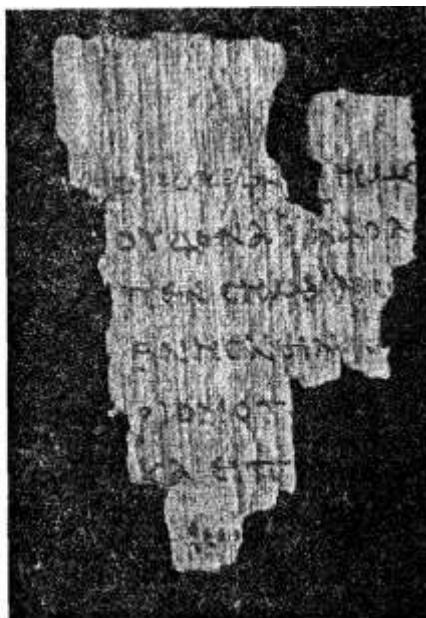

Augustov hram u Puli, suvremenik Kristov

Marko je pisac drugog Evangelija. Pisan je svoju knjigu oko 55. godine. Imao je pred sobom prvi izvještaj i čuvao njegov raspored. A zašto onda piše nov izvještaj? Piše ga za drugu publiku od one za koju je pisao Matej. Matej je pisao za Židove, ovaj za pogane. Ove neće toliko zanimati da li je Isus ili nije potomak Davidov. Njih zanima da li je ili nije Bog. Marko svoju misao dokazuje čudesima koja su i opet mogli mnogi od suvremenika ispitati. Marko je pratilac Petrov i njegov tajnik, tako da je i ovo Evangelijsko izvještaj prve ruke. Pisano je grčki jer je to bio jezik kojim je svijet govorio. Glavni junak i ove knjige jest Isus Krist, Bog i Čovjek. Čovjek, to jest ne prikaz, a Bog jer je to tvrdio i dokazao čudesima.

Treći prikaz Isusova života napisao je ljeđnik sv. Luka. On je bio obraćenik na kršćanstvo sa paganstva. U predgovoru svog života o Isusu daje opravdavanje svog djela: »Nakon što su mnogi pokušali sastaviti izvješće o događaju, što su se dogodili među nama, kako su nam ih predali oni, kojih od početka bijahu očeveli i služe Riječi, učinili se i meni dobro, nakon što sam ponovo Isplitao sve od početka, da ti ih napišem po redu, plementi Teofile, da se osvijedoči o sigurnosti nauke koju si primio životom riječju.« (Lc 1,1-4) Luka je od Petra primio osnovu svog znanja o Kristu, ali se nije time zadovoljio, kao učenjak dao se na istraživanje i ispitivanje očeviaca. Izvještaji o djelatnosti Isusovu upućuju čak da se da informirati kod Isusove Majke koja je nakon Duhova bila duša prve Crkve. Luka napominje i neke druge prikaze i pokušaje Isusova života. Za svoj tvrdi da je dokumentiran. I njegovo glavno lice jest Isus Krist. Luku su kao Čovjeka sreća zanimali zgodne iz djelatnosti Isusova. On je sve te zgodne ponomo pobilježio. Kod Isusa mu se osobito svida Isujab prema bijednicima, božansko milosrđe. On je pobilježio najlepše zgodne iz Isusova života koje su kotali prvom Crkvom: priča o izgubljenoj ovcici i rasipnom sinu koji se vraća k ocu.

Imamo još jedan službeni prikaz Isusova života, od starca svetog Ivana apostola. Pisan je negdje oko 100. godine,

Fragmenat Ivanova Evangelija na papirozu starom 18 stoljeća

To su sjećanja ljubljenega učenika. Isusu je bio od svih apostola najdraži Ivan. Valjda zbog čistoće svoga srca. Isus je bio sve u životu ovog Zebedejeva sina, Ivan je u nizu preostala životaiza Isusova uzašašća bio svjedok i neobičnog uspona Isusove osobe, ali isto tako i napadanja na Božanstvo Isusovo. Starca je boljelo ovo krivovjerje i on se nadivlja nad dane svoje mladosti, dane koje je proživio u školi Isusovoj, i prebjire zgodne da dokaže njegovo Božanstvo: Isus je Očeva Riječ koja je postala tijelo (1,14); za NJ svjedoči Ivan Krstitelj da je Sin Božji (1,34); Isus sam na to navodi Natanaela (1,49); na tu misao navodi Nikodema i Samaričanku... .

Sva četiri evangelista najviše su brige posvetili zadnjim danima njegova života, njegovoj muci i smrti i konacnjoj

pobjedil uskrsnuća. I najoštije oko kršćara neće naći u tim dugim prikazima ni jedne riječi vrijedne prijekora. Ti ljudi koji su toliko ljubili svoga učitelja nisu u svojim prikazima ni na čas dali osjećajima maha. Oni poput najledenjeg povjesničara iznose gole činjenice, govore o svojim i Isusovim neprijateljima s toliko nepristranošću da to osvaja. Kako se ljudi ponizuju ptišući o svojim neistomislenima. Koikovo različite ideologije izobiljeju mišljenje i onih koji bi htjeli biti nepristrani. Evangelisti su se izdigli iznad svih tih slabosti i što je bacilo na njihove retke najljepše svjetlo jest to, da su trojica od njih krviju i životom posvjedočili istinitost svojih izjava. Mučeništvom je potvrđio i četvrti pisac, ali nije podlegao momaka.

Isus je živio. On je Božji Sin. Možda nam se njegov život čini kao prikaz ali ništa sigurnije od toga života, i njšta sudbonosnije od njega. Nabavite sljako već nemate Njegov život. Bez sumnje je najvredniji onaj koji su napisali

Matej, Marko, Luka i Ivan, ili Sveti Pismo Novoga zavjeta. U hrvatskom prijevodu imamo hvala Bogu odlična izdanja, Pripremili su ih naši najbolji stručnjaci. Tko već ima Zagodino ili Šarićovo Sveti pismo ne mora kupovati novo. Tko ne ma neka nabavi divan prijevod hercegovačkog franjevca dr. fra Ljudevita Rupčića. U prodaji je drugo izdanje. Osim evandelja tu su i poslanice. Bile su upravljene jednostavnim ljudima prve Crkve pa nemojte reći da su previsoke za vas. Imaju uz tekst komentar a napose na kraju knjige uputu kako valja čitati evandelje i kratki prikaz svake knjige. Taj prikaz bilo bi dobro pročitati prije čitanja pojedine knjige, a još i na kraju.

1962. izdao je u Zagrebu profesor svetoga pisma franjevac o. Bonaventura Duda tako zvanu harmoniju evandelja, život Isusov riječima četvorice evangelista. U nizu jednog prikaza poredani su tekstovi četvorice evangelista, bez ponavljanja. Preporučamo i ovo djelo za obiteljsko štivo.

Prema najboljem Srcu (IX)

NJEGOV SVETI LIK

Po našim kućama i crkvama čuvamo na počasnim mjestima slike i kipove koji nam predstavljaju Krista Gospodina. Podsjećaju nas ti znakovi na tajanstvenu prisutnost živoga Boga, te na sve ono što je Krist učinio za naše spasenje. One imaju još jedno dublje opravdanje, nai-me, mi se pred njima u činima bogoštovlja lakše koncentriramo i usmjerimo iskaze svoje pobožnosti prema nevidljivim osobama. Postoji još jedan razlog za stvaranje slike Kristovih, a taj je, što je Krist utjelovljen Riječ. Bog je po svojoj naravi Duh i svako predodavanje na materijalan način nestvarno je; ali ako si mi predočujemo drugu Božansku osobu u ljudskoj naravi, mi smo na pravom putu. Druga Božanska osoba posjedovala je i posjeduje ljudsku narav, svoje ljudsko tijelo, i mi nemamo ništa krijevo kad si na naš ljudski način predočujemo što ovdje imamo primijetiti da slikarskom platnu ili kamenu.

Tako je to doista bilo, i moralo biti, jedino što ovdje imamo primijetiti da bi nas sve zanimalo koja je od tih slika

najvjernija, odnosno jedina vjerna, jer želimo znati kako je uistinu izgledao Krist. Živa slika je danas u cijeni, više nego ikada. Era priopovjedača je minula. Ni Grčima nije nekot' bilo dosta što su čuli za Isusa, oni su došli u Jeruzalem i preko svog sunarodnjaka Filipa tražili da vide Isusa. I pravo je. No mi ćemo se morati zadovoljiti škrtnim iskazima o tome kako je Krist izgledao. Najprije što se tiče njegove slike valja nam priznati da mi nemamo autentične slike i da je po svojoj prilici nikada ni nećemo imati. Svi oni pokušali koji kružev pod imenom sprave slike Kristove* toliko su kasnijeg datuma da gube svake povjerenje. Uz ove misli zanimalo bi nas još samo to, zašto se prva Crkva nije pobrinula da nam ostavi sliku najljepšega. Evo nekoliko razloga: Kolijevka Crkve jest židovski ambijenat, a poznato je koliko su stari Židovi nazirali od ljudskih spodoba na platnu ili u kamenu, sve zbog opasnosti idololatrije. Crkva se nije mogla preko noći oslobođiti te naslijedne baštine. Dalje, pogani obraćenici bili su skloni čašćenju idola pod prilikama slike

i kipova, trebalo ih je odušiti i njihovo čašćenje Božanstva usmjeriti prema duhovnim vidičima. — Heretici gnostici su se hvalili da u svom nepristupačnom ateliju čuvaju uz Platona, Aristotela i Pitagoru, i pravu sliku Kristovu. — Svi tih opasnosti je nestalo nakon Milanskog edikta, kad je kršćanstvu priznata ravnopravnost s ostalim vjerama, ali autentične slike Kristove nema. Nećemo je naći niti na freskama katakomba iz početka drugog stoljeća. Slike koje prikazuju Krista nisu portreti niti su njihovi slikaři željeli da to budu. Krista prikazuju kao idealnu figuru, na raznim slikama vrlo različitu; sad je prikazan kao mladič, sad kao odrastao čovjek s bradom, sad kao ozbiljan lik s velikim i tamnim očima, kao sudac koji će doći na kraju vjekova.

Kako ne postoji autentičan izraz Kristova lika, tako si ga je svako pokoljenje predodživalo prema svojim predodžbama i ukusu. Na početku drugoga vijeka našlo se sumornih tipova koji su propovijedali izobličen lik Kristov. Po njihovu polmanju Krist je bio rugoba. Krivo shvaćen tekst proroka Izajje gdje opisuje slugu Gospodnjeg za vrijeme muke njima je bio oslonac da izrade čitavu teologiju rugobe Kristove. I danas vrijedaju te njihove riječi: »Zato su mu pljuvali u lice jer je bio ružan!« (Tertullijan) — Sveti se Augustin nije mogao složiti s tim inače zaslužnim apolegotom: »Krist je, zaključuje on promatrajući njegov život, morao biti izvanredne ljepote, jer nikad nitiko nije bio toliko lju-

bijen kao On!« — Kad su ga Ivan i Andreja vidjeli, ostavili su svog učitelja Ivana Krstiteљa i pošli za njim. Bio je takove privlačive moći da je u pustinju odveo 5000 ljudi koji su ga ondje htjeli učiniti kraljem. — Kad je u Kafarnamu govorio, nije se mogla neka žena uzdržati i uzviknula je: »Blago kriju koje te je nosilo, i prsima koja su te dojila«. Nije to ona uzviknula zbog govora i rasprave koju je jedva mogla pratiti nego zbog nečega u čem se majke ne varaju. — Jedno ne smijemo zaboraviti: da su i djeca voljela Isusa. Apostoli su već bili nestrpljivi i tjerali djecu, no Isus ih prima i ona lete k njemu. Bio je mao i drag; njegove su oči bile pune neba koje je objavljivao ljudima. Pred njegovim pogledom smeli su se zlonamerni Nazarećani; u Jeruzalemu on je pogledom više nego bičem tjerao trgovce iz hrama, svojim je pogledom dozvao Zakeja sa smokve i privezao ga uza se, svojim je očima smirivao more i izmorenje duše opsjednutih i bolesnih.

Tako smo odgovorili i na drugo pitanje koje nam se nametalo, pitanje kako je izgledao Isus Krist. — Bio je bez sumnje potpun čovjek, savršen čovjek i u svojoj ljepoti. Augustin sažima misao kršćanske duše odane promatranju: »Slike utjelovljene Riječi vrlo su različite, i može se dogoditi da je baš ona koju si mi predočujemo daleko od stvarnosti ... Mi o Kristu kako je on izgledao ne znamo drugo, osim da je živa slika Djevice Marije!« — Najljepše među svim ženama.

U Torinu se čuva staro platno na kojem je otisnut lik čovjeka. Predaja tvrdi da je to lik Kristov nastao upijanjem sukrvice nakon Kristova pokopa. Ako se jednom bude mogla ustanoviti autentičnost tog platna imat ćemo najvjerniju sliku Kristovu.

Program proslave u Svetištu Srca Isusova

1. VI — četvrtak navečer: — Misa; Propovijed; zajedničko recitiranje časoslova Srca Isusova.
2. VI — petak — BLAGDAN SRCA ISUSOVA. — Cijeli dan izložen Presveti Sakramenat na klanjanje. Prilika za ispoljjenje i Pričest kroz čitav dan. Tihe svete Mise svakoga punog sata. U 10 sati pjevana sveta Misa i propovijed.
Navečer u 6 sati tihia sveta Misa.
U 7 sati svečani Pontifikal Uzoritog Kardinala.
Pod pontifikalnom Misom propovijed, iza Mise blagoslov s obnovom posvećene Prešvetom Srcu.
3. VI — subota — Iza večernje svete Mise kratka adoracija pred Presvetim, zatim svečanost na čast Srca Isusova.
4. VI — nedjelja — VANJSKA PROSLAVA BLAGDANA SRCA ISUSOVA. — Ispoljedenje i pričešćivanje kroz čitav dan. Tihe svete Mise svakoga punog sata. Zadnja u 12 sati.
U 9 sati propovijed za hodočasnike.
U 9,30 Pontifikalna Misa Preuzvišenog Biskupa.
Poslijepodne u 4 sata propovijed i blagoslov za hodočasnike.

Navečer u 7 sati pjevana sv. Misa. Pod Misom propovijed. Iza Mise blagoslov s pomirbenom molitvom Srcu Isusovu.

► **STOVATELJI BOŽANSKOGA SRCA!** Pozivamo Vas ovih milosnih dana u HRVATSKO NARODNO SVETISTE SRCA ISUSOVA da svi zajedno uzveličamo Kristovu ljubav. Molit ćemo svi zajedno Božansko Srce da blagoslov naše duše, naše obitelji i naš narod.

Bog je zalazio u obitelji

Da posudimo pero i vještina pisana od romanopisca Mauriaca i fotokameru od režisera Bressona, pa da podemo evandeoskim tragom! Da povhatamo i pobilježimo stope dobre, da skrenemo objektiv na kuće i obitelji, na starije i mlađe ljudе. Što ih je obasjalo Srce Božje. Galilejske bi strane pred nama provale, i judejska pustinja nenadano zazelenjela. Kudgod je prošao Krist Otkupitelj, zaostala bi sjajna milost. Uz njega bi i najnesretniji postajali sretni.

Na pragu doma — na rubu obitelji

Evo Spasitelja na rubu, na oboznici, gotovo na vanjskoj strani obiteljskog života. Vidimo ga u priozima, što se odigraše na cesti, na polju, pred gradskim vratima ili u kućama, ali na brzinu. Naš Gospodin prigiba glavu, spušta ruku, pridiže bolesne, uskrisuje mrtve, vraća nestale u krug obiteljske briže i tuge, da u rastuženoj sredini iznova zasja sreća. Tko će ostati ravnodušan dok Isus plače pred grobom prijatelja Lazara, koji je već više dana sam u grobnoj tami? Ili dok

слуша riječi bezdane utjehe, kojim jača majku pred naimskim vratima: Nemoj plakati! Kakva dirljiva zapovijed Gospodnjega Srca, kojom želi otjerati u nepovrat svu tugu ucviljene mame? Jairu vraća kćerku i traži da je nahrane, probudenu od smrti, malu sretnicu! Kananejski ozdravlja kćerku i hvali vjeru tudinke sirofeničanke. Lijeći nesretno dijete pod gorom preobraženja i time preobražava život jednog oca, koji nije znao što bi sa sinom, opsjednutim i padavičavim.

A sve bi to Srce Gospodnje stavljalo u siromašna srca kao veliki svoj dar. Gestom dobrote i beskrajne ljubavi. Sve je to poteklo iz briže za rastužene i utučene. Nigdje ne vidimo Isusa na sprovodu. Nigdje ne čujemo da bi prokleo čovjeka kao onujadnu smokvu, koja se osušila s njegove riječi. Nigdje ne susrećemo Spasitelja nemoćna, kao uplašena pred bolešću ili smrću. On je donosio u obitelj radost upravo svojom pobjedičkom silom nad bolestima, bijesovima i smrću.

U samom srcu obitelji

Skrenimo pažljivo kamjeru na Isusa — kako od malena, pa kroz sav svoj blagosloveni život ulazi u samo srce obitelji. U taj sveti krug intime, srdačnog povjerenja, tihog i postojanog pregaranja, posve mašnje i plodne žrtve. Mala ga je Terezija voljela promatrati u Nazaretu. Prema kratkom opisu Evandželja mali je Isus gorio vatrom posluha, napredujući i pred Bogom i pred svojom familijom i pred sjetom u dobi i mudrosti. Tko će zamisliti sretniji život od nazaretskog? Božje dijete služi, Bezgrješna mati tihu ljubi, vjerni poočim radni sve štiti! Kakva su im bila zajednička jutra i predanje Ocu! Kakvi dani puni rada! Pa skromni obroci i jednostavna radost razgovora i smiješka! Koje poštivanje i finoća! I onda one večeri, pune molitava, psalmodijskih poklika, preporuke i zahvalnosti! Auktoritet, briga, finoća, milina, topilina, duboko štovanje, posluh, mir, sreća... Na pragu nazaretskog doma moralo je zastati svako nerazumijevanje, suvišna raskoš, nerazborita riječ. Unutra je smjela stupiti samo sloga, pomoć, ljubav. Ideal, velite, za nas nedostizan. Ali je staza tako zacrtana i puna svjetla — veliki poziv!

Pratimo Spasitelja u zrelom kasnjem životu. Vrzma se i gura kroz mase, kroz ljudsku bijedu, židovsku špijunažu, rimske nadzor, kroz simpatiju jednih i nezahvalnost drugih. Na tim svojim putevima i bespućima pronašao je osvijetljene domove, gdje bi ga dočekala spremna dobrodošlica. Tako je svim srcem zavolio betanijsku obitelj Lazara i njegovih sestara Marije i Marte. Isus je tome domu bio često dobro-

došli gost. Svoje prijateljstvo potvrdio je Isus plačem i suzama na prijateljevu grobu. »Gle kako ga je ljubio!« gororili su ljudi. Sveti Pismo jamči da ih je Isus ljubio, svedeta kronika bilježi kako su mu to uzvraćali. Marija mu je sjedila do nogu gutajući svaku presvetu riječ, da mu prije smrti pomaže glavu... Marta se ustrčala da ga pogosti i obraduje, kao prava i zdušna domaćica. Uvjereni smo da je u taj zakutak tišine i vedrine Isus najradnije zalazio, kad bi ga izmučili apostoli svojim nadmetanjem i svadom, farizeji i saduceji svojim zbadanjem.

Kad je govor o Bogu u obitelji, najčešće mislimo na Kanu Galilejsku. Na svadbu i mladence, koje je Krist usrećio na početku novog života. U trenutku kad je sve proliveno nadom i čarolijom, proljetno i jutarnje svježe. I Gospodin je, nema sumnje, uživao vodeći četnicu učenika na to veselje i našavši onđe svoju vlastitu majku. Ušao je tako prirodno i ljudski u tu seosku veselu vrevu, koja je odisala iskrenošću i najboljim željama. Da nam Isusovo Srce nije ostvarilo ništa drugo nego taj uzbudljivi priзор blizine i ljudnosti, najdraže humanosti i srdačnosti, imali bismo dosta za vječnu zahvalnost. Znamo kakav je to bio događaj. Sve je natjerao u čudo. I Gospu i učenike i goste. Nada sve mlade, koji su u njegovu kraljevskom daru, u čudesnom novom vinu, koje nije od trsova roda, prepoznali nešto veće, svetije i potresnije. Svojom prisutnom brigom i nasmijanim licem Spasitelj je prelio u njih milost. Gledali su Boga kraj sebe i još to-

čnije — sebe u Njemu. Njegovo je Srce postalo prostor i dom, u kom će njihova krv i duša, zajedništvo i sljubljenost, pronaći sebe i svoj daljnji usud. Blagoslovio je ljubav — tu, na pragu novog života. Psvetio je upravo taj zajednički život. Htio je da savršeno jedinstvo i sloga duha i srca životnih muka i uspjeha, prati to tvoje mladih. Mlađenac ne će smjeti gledati druge žene s požudom. Mlađenka će pripadati samo njemu. I to vjerno, čitava života, u svim prilikama — sve do zore vječnog dana, kad se više ne će ni ženiti ni udavati ..!

Prava ljubav djece i mladih

Posljednji zaokret kamere i pažnje — na najdivniji i najsvježiji prizor. Isus među djecom. Djeca — ona veća — strčala bi se k njemu sama. Naprščad i dojenčad donosile bi mame. A On, vječni Očev jedinorodenac, sin Djevice Netaknute, prosjeti među njima dah svoje prave nebeske domovine, nevinog božanskog zavičaja. U ta mala srca, koja nose nedavno stvorenu dušu, još se nije zalegao gadni svijet. Na njima osjećate svjež otisk stvaralačke Božje ljubavi. U njima vlada kraljevski široka bez-

briga, vjera u nešto veliko i čarobno, pouzdanje u nečiju pomoć i zaštitu. Iskrenost prebiva u malo duši, dok je veći nisu potjerali... Kad se malima otkrije žar i sjaj neba, počnu instiktivno čeznuti za njim. Zato je Gospodin stao na straži i obrani malih srdaca teškom anatemom: Jao si ga onome tko unese sablazan u te male duše! Zato je sama sebe postavio kao najprirodnije i ujedno nadprirodno središte blistave djetinje galaksije: Pustite k meni malene, jer njima pripada kraljevstvo nebesko! I ta riječ, ako čemo pravo, liječi svu našu mučnu pedagogiju. Prati dijete pravim zrakama kroz razvoj prvih godina, kad se mali kroz tisucu pogleda zagledavaju u svijet; kad s tisućama pitanja traže odgovor na svoju golemu značajku. Tada svjetlo Kristovo rješava pitanje odnosa djece prema roditeljima, svijetu, ljudima, Bogu.

Isusov susret s mladićem — i uopće s mladim svijetom burnog puberteta i odlučnog vremena — prenio je u mlada srca pitanje zvanja, zaoštrio smisao poziva, otkrio veličinu ponuđena dara. Mladi su —

treba priznati — primali Krista u vijek oduševljeno, ako bi ga pravo upoznali. On je za njih nad grobljem povijesti jedina besmrtnost i mladost. Zbunili bi se kadšto pred neizmjernom ponudom. Kao da je horizont nekih mlađih savjesti bio preuzak, duša presitna, srce »bez traga vječnosti«, po riječima pjesnikinje M. Alliger. Isusu je bilo žao što ih nije mogao dići u najviše visine. A i njih bi obuzela teška tuga, kad bi skrenuli u mrak, neispunjeni, prazni, osamljeni. I tako je bol rasla u oba srca, jer Bog osjeća za ljudi i onda, kad ljudi ne osjećaju ...

Završimo. Krstareći mapom i svjetom Evangelijskim, zaustavili smo se na nekoliko mjesta i u najljepšim prizorima, gledajući Boga u ljudskim obiteljima. Jedno je sigurno: ako je Isus u neki dom ušao kao prijatelj, ostao kao utjeha, ta bi obitelj planula srećom. Ako je Krist Gospodin ispod nekog krova morao seliti, odbijen od srca i neshvaćen od savjesti, otišao bi rastužen, a duše bi ostajale duboko nesretne. I to je dovoljno za razmišljanje, za odluku, za molitvu.

NOVE KNJIGE

Upravo je izšla iz Stampe knjiga »**DOBRI OTAC ANTIC**« od o. Ante Katalinića. To je životopis oca Antića koji je do jučer živio i djelovao među nama. Knjiga je napisana laganim i lijepim stilom pa se čita kao roman. Iznesen je niz događaja iz života dobrog oca Antića, koji nas potiče da ga slijedimo. Knjigu naročito preporučujemo našoj hrvatskoj mladosti. Cijena 500 st. din. Narudžbe slati na adresu: Uprava lista »Marija« — Split, Bulatovac poljana 3.

Na molbu mnogih čitalaca širom Francuske Daniel Rops, član Francuske Akademije, napisao je kratki i pristupačniji prikaz života Isusa Krista. Tako je njegovo monumentalno

djelo o Isusu Kristu postalo pristupačnije široj publici. Knjiga je ubrzo osvojila publiku. Za godinu dana preveden je na nekoliko svjetskih jezika. Pisana je laganim i razumljivim jezikom. Pisac je izvrsno uspio prikazati i povijesno, i psihološki sredinu u kojoj se Krist kretao i ljudi s kojima je dolazio u dodir. Sve je to osvjetljeno najnovijim biblijskim istraživanjima. Izvanredno se ističu opisi Kristove ljudske i božanske naravi.

Hrvatski prijevod s francuskog originala ubrzo izlazi iz stampe. Uvodnu riječ napisao je o. Bonaventura Duda. Ilustracije je izradio Zlatko Bifel, akademski slikar. — Knjiga se naručuje kod Rimokatoličkog župnog ureda Vinkovci. Trg republike 5. — Cijena 10 ND.

S R C E

Jeste li kada vidjeli veliku krvavu luku,
veliku kao sve luke svijeta?!
U nju plove lade;
slomljenih jedra, pokopanih nada,
lađe razbijene po otocima sirena.

Jeste li kada vidjeli veliko krvavo Srce,
veliko kao srca sviju ljudi zajedno?!
To Srce sve prima, sve zove, sve hoće ...
Zato je tako veliko, zato probodeno,
zato na križ izvušeno;
da svi vide:
Kako se ljubi,
kako se život daje za svoje prijatelje,
kako se oprešta!

U tu luku krvavog Srca plove danonice lade
slomljenih jedra, pokopanih nada,
lađe razbijene po otocima sirena.

Josip Kropak

Upravo je izao iz štampe vrio poznati i mnogo
traženi molitvenik

»Veliko obećanje«

(3. izdanje)

Preporučujemo ga svim vjernicima, a posebno što-
vateljima Presv. Srca Isusova.
U molitveniku se između ostaloga nalaze razmatra-
nja i pobožnosti kod obavljanja Prvih petaka u
mjesecu.
Zgodan je i kao poklon pravopričešnicima, krizma-
nicima i mlađencima.
Uvezen je u platno.
Cijena 8 n. d.
Narudžbe prima: Franjevački samostan sv. Lovre,
Sibnik, Kačićeva 11.

Njihova se obitelj srela s Kristom

Uskoro će izći nova knjiga o obitelji, za obitelji. Naslov: »Crkva u mstom«. Napisao ju je o. Pero Bulat D. I. Ovdje ćemo iznijeti nekoliko stranica iz te suvremene knjige.

Vedro se nebo bijeskalilo u krasnom plavetlju. Nijedan oblik nije zastrao svod. Na istoku se žarilo i očrtavalo pozadinu sjajnom suncu, koje se dizalo veoma koso nad dimnjacima.

Danas se Anici i Mirku nije žurilo. Odlučili su prvi puta podi u crkvu Srca Isusova na svetu Misu. Culi su da bave propovjedniku koji propovijeda u 11 sati. Nastupa mladi svećenik. Kažu da pogada ţon Božjega i ljudskoga srca. Govori jednostavno, ali oblači Evandjele u jeziku bliz životu. Njegove riječi padaju na srca najviše mladih slušatelja kao dobro sjeme na plodnu njivu...

Prostrana crkva, poseban stil zanadljivih linija, uvijek je prepuna. I pod korom iz

staklenih vrata tiskaju se, najviše muškarci. Oni koji često više pažnje posvećuju nedjeljnoj riječi nego 2rtvi Gospodnjoj...

Tako je bilo i danas. Točno u 11 sati zahraňuje snazne orgulje i donala se prema visokim lukovima i galerijama digoće skladni glasovi snažno i umjetnički dotjeranoj mješovitog zbera. Mirku i Anici stadoše blizu vrata.

Na propovjednicu se pojavio prilično mlad čovjek. Ozbiljni i energični crta. Pročitao je Evandjele čvrstim, odmjerenim glasom... Diskretni zvučnici donosili su do slušatelja struju prije svega nepokolebitvog uvjerenja i duboke istine.

PROCES PROTIV ISUSA

»I Calderon de la Barca — započeo je govornik — znao je u svom velikom kazalištu svijeta potresti čovjeku savjest. Ne možete gledati bez uzbudjenja svoju sudbinu, svoju ulogu u svijetu, svoj završetakiza kulisa.

I Goethe je u Faustu ušao čovjeku pod kožu. Ta svi mi živimo na liku na učena doktora, kogavara sotona Mefisto.

I Viktor Hugo iznosi u svojoj legendi vjekova likove — ma eto kao da je na mahove baš nas portretirao.

Ali valjda niško nije tako pomalo ispitao čovjekovu savjest kao što je to učinio u ove naše dane talijanski dramatičar Diego Fabri u djelu — »Proces protiv Isusa«.

Tih nekoliko rečenica bilo je dovoljno da napne pažnju svih slušatelja. I galerije zahvati napeta radoznalost, a »potkoraši« stadoše kao ukopani. Premda kroz staklo ne vide potpuno propovjednika, ipak želete bar iz neodredene siluete osjetiti da te riječi ne dolaze iz nekih histeričnih sfera, nego iz ljudskoga srca... Vedrog i svježeg.

»Ulezite u kazalište, a zastor je već podignut. Pozornica sasvim jednostavna, kao otkrivena duša – tek nekoliko stolica i jedan stol. Ne radi se ovdje o dekoru, nego o istini.

Zatim ulazi grupa ortodoksnih Židova. Jedna židovska obitelj iz Tübingena. Profesor biblijske kritike Elias, njegova žena Rebeka, njihova kći Sara, njezin ljubavnik David i još nekoliko pratilaca.

— Ovo nije obična predstava, počinje Elias, i bit ćete iznenadeni. Pred vama ćemo obnoviti proces Isusa iz Nazareta. Mi Židovi, mi ćemo večeras postaviti pitanje pred vas: da li je Isus Krist kriv? Da li je On prema židovskom zakonu kriv ili nevin? Da li je On bio osuđen pravedno ili nepravedno? Zato ćemo javno obnoviti proces protiv ispoštanog, isčuškanog, izbijenog, pribijenog i ubijenog Krista.

REDAJU SE SVJEDOCI . . .

Propovjednik je govorio mirnim, zvučnim glasom:

»I sad dolaze redom svjedoci Isusova života. Najprije preslušavaju Kajfu, koji je osudio Mariju sina. Njegovo je priznanje ganutljivo. To je zapravo priznanje vlastite krivnje.

Pilat opet priznaje da je on zapravo popustio prisiljen židovskim prijetnjama i poslao Krista na križ... U najživljem dijalogu redaju se i drugi svjedoci Isusova ži-

vota. Tu je njegova divna majka, šutljivi Josip, apostoli... Lazar... Magdalena...

Ali iza svih tih izjava, koje svjedoče za nevinost povijesnoga Krista, sud ne donosi još nikakva zaključka. Povlači se na vijećanje i vraća se natrag. Predsjednik Elias izjavljuje u ime porote – da ni sam kršćanski svijet nije primio Isusove poruke, a oni, Židovi, moraju ga osuditi, jer je svojim praznovjerjem zaveo i prevario izraelski narod.«

UPORNI NE

Ali propovjednik je uporno nastavljao. Tek sada je podigao glas kao da sam u taj čas proživiljava ono što je govorio.

— Ne, oče, više mlada Sara. Ja ne vjerujem u to! Krist nije kriv! Nemojte nam osuđivati Krista!

Tada se osjeti micanje u kazališnoj dvorani. Mrmljanje svud. Tek sada počinje pravi dio procesa, nadistorijski dio, kad se o tom Isusu Kristu ima izjasniti naše vri-

jeme, naša savjest, naša generacija.

Dolazi jedan gledalac i govori da se proces ne može završiti jer to nije ni bio pravi proces. O Kristu ne mogu suditi kazališni glumci, nego čitav svijet. Krist nije došao radi predstave, nego radi spašenja. U to se javi drugi, pa treći gledalac, i među njima se zameće prava bitka mišljenja o Isusu Kristu. Racionalista odgovara da je srž pitanja u tome: da li je Isus s pravom osuden ili nije?

ILI — ILI . . .

I konačno pada zadnje i najodlučnije pitanje Elias. Ali nije usmjereno samo onima na pozornici, nego putem propovjednika i svima prisutnim u crkvi.

Izravno i čvrsto! I onima pod korom koji su stajali kao kipovi, i onima na galerijama, koji su se nadvili na baršunom obloženu balustradu. Sudbonosno pitanje! Ono može imati samo odlučan i presudan odgovor. Ne neki mlak i neodređen. Ili — ili . . .

— Tko je onda za vas Krist?

— On je Sin Božji — odgovara glasno svećenik.

— Ti si prva i posljednja ljubav! Ti si jedina ljubav, priznaje plavojka.

— Ako jednoga dana vidim da mi se Netko približio i zagrlio me

i poljubio, znat ću da je to On — Isus iz Nazareta, prijatelj mlađih, kaže mladić.

— Kad sam u ovom pustom i praznom kazalištu, onda me On skri dan tješi, govori ožalošćena mati.

— Blagoslovljen je taj svijet ako primi Sina Covječjega, koji je bio i Sin Božji, opet će mladić. I još uvijek živi! U našoj sredini. Živ je! On je to sam navijestio. »Ja sam s vama u sve dane do suršetka svijeta. Ako su dvojica ili trojica među vama zajedno u moje ime, ja sam u njihovoj sredini.«

Ustaje Elias i u grobnoj tišini svećano završuje proces protiv Isusa:

— Isus je jedina nada svijeta! Nevin i mučenik!

PRED LIKOM SRCA

Kad je propovjednik slijao s propovjedaocima, ostala je još nekoliko časaka takva tišina da bi se muha čula u crkvi.

Zbor je pjevao do kraja Mise. Ali da su pjevači pitali ostale kakvo je bilo to njihovo pjevanje, mnogi im ne bi znali odgovoriti.

Mirko i Anica prvi. Njihovim dušama je strušilo isto pitanje: nije li taj zdravi, normalni, zaokruženi, idealni čovjek kojega tražimo... baš Isus Krist? Nije. On to baš zato što je ne samo Sin Cuvjeti nego i Sia Božji?

Kad je Mirko za vrijeme podizanja kleknuo skupa s ostalima, podigao je oči prema oltaru. Gore, iznad svećenika, iznad svilječa stajao je lik Isusa Krista.

Središte i srđ Štava luka prosljena kroz ono Srce u moru plamenova, ovijeno trnovim

bodljikama, a iz njega sijevaju zrake na sve strane... Dakle, Krist je osoba sa Srcem. Nije On mrzovoljan, hladan sebičnjak, mrzeli ljudi ili sjetlini samozivac... To je Srećko kojeg ljubi, koji ima smršavanja. Iz njega su izlaze one besmrtnе riječi: »Zao mi je narodala!«

Mirko se zagledao u to Srce Isusa Krista i rekao samo jednu riječ. Veliku i sadržajnu. Više dušom negoli ustima. Ali svjesno.

— Smiluj mi se, Kristovo Srce!

Iz dana u dan niču u gradovima ogromni blokovi kuća. Hoće li svjetlo Kristova Srca prodirjeti i u njih? — To uvelike ovisi o preobrazbi našega Srca prema Kristovom.

»Bez mene ne možete ništa učiniti«

Na varaždinskoj željezničkoj stanicici bilo je pusto. Nekoliko ljudi nestripljivo je šetalo gore-dolje po peronu. Sjedlo sam na klupi i gledao preko vlakova kako jutarnje sunce razbijala oblake. Došao je vlak. Uđem i već od vratilju opazim prazno mjesto. Kraj prozora je sjedila neka žena. Imala je slijed kosu, među kojima su se mijesali još uvijek crni, bujni pramenovi. U rukama je držala vjerske novine »Glas Konciila« i čitala. Sio sam do nje upitavši da li je slobodno. Samo je ljubazno skinula glavom. Kad je vlak,iza kratkog vremena,krenuo,spremila je novine.Razgovarali smo o vremenu,o kiši,vlakovima,o svemu... Iz razgovora sam saznao da putujemo u isto mjesto. Vidjevši malo prije kako čita »Glas Konciila«, zaključio sam da tona putuje s istom namjerom kao i ja.

— Vi sigurno idete na proštenje?

Čudno me je pogledala. Osjetio sam da joj je neugodno što ne zna za proštenje. Nastojao sam na sve moguće načine da opravdam kako ovo proštenje nije glasovito, i da nije nikakvo čudo što ne zna za njega. Prije nego je govorila njezinu je lice postalo tužno. Tiho i isprekidano počela je pričati razlog svoga putovanja:

— Imam jedinca sina. Voljela sam ga kao što samo majka može voljeti. Bio je ministrant — kaže s ponosom i nasmišljajući se, te kradom obriše suze. — Mislima sam da će poći za svećenika. Svim srcem sam to željela! Sakrivala sam tu

želju u srcu i nikada mu je nisam rekla. Ali on je presao ministarstvo. Loša društva, nezdrava okolina... eto, odveli su ga od crkve. Znala sam, išao je nedjeljom na Misu samo zbog mene, a i to je izbjegavao kad god je mogao. Razvio se u mladića, znaće, već tada je bio viši od mene. Našao si je djevojku. Nekad mi je znao pričati o njoj. Objećao je da će je dovesti da je vidim. Zaista i doveo ju je! Bila je mlada i stidljiva. Očito suprotni temperamenat nego moj sin.

Nikad nisam razumjela kako su se oni upoznali. Ali tko razumiće putove srca? Bila je vjerski odgojena i svake nedjelje išla u crkvu. I moj Vlado s njom!

Polažila je školu u našem gradu, pa je kadikad nedjeljom odilazila kući. Vlado je bio tih nedjelja tužan, ali Misu nije propustio. Stajao je u crkvi na onom mjestu gdje su uvijek zajedno stajali.

Za nekoliko mjeseci Vlado je morao podi u vojsku. Ona je za njim plakala više nego ja. Često je dolazila k meni, nekad i svaki dan, kad se vraćala iz škole. U torbi je nosila uvijek tri posljednja pisma od Vladu.

Meni je Vlado malo pisao, ali nisam se žalostila. Ta je djevojka učinila ono što ja nisam mogla. Brinula sam se za njega, uvijek ga na dobro svjetovala — a on je odlutao. Bog je poslao ovoga andela, i ona ga je otela lošem društvu.

Jednom je tražila od mene da pričam kakav je bio kao dječak. Pripovijedala sam joj djetinje nepodopštine kojih sam se sjećala. Sve ju je zanimalo. Tako me je time veselila! Kad sam joj pričala da je bio ministar, ne znam ni sama kako, otkrila sam joj svoju tajnu kako sam željela da Vlado postane svećenik. Bilo joj je teško. Od onog me dana nikada više nije tražila da joj pričam o njegovom djetinjstvu.

Kad se je vratio iz vojske, uzeše se i, evo, otišli su k njezinom ocu. Majka joj je zarana umrla.

Bodio im se prvi sin i dali su mu ime Vlado. Očevo ime! Bila sam tamo kad su ga krstili. Došla sam k njoj i poljubila je. Plakala je od sreće, držeći na rukama svoga prvog sina. Rekla mi je: «Mama, sad si baka, možda ćeš jednom biti svećenička majka!» To je rekla s mnogo sreće, kao da time nadoknadije neku svoju krivlju. Mali sad ima pet godina. Prošle godine dobili su još jednog dječaka.

Najednom vadi pismo i pokazuje mi. Pogledao sam je. Sva je zaplakana. Pisimo se trese u njezinoj ruci, slova su sva razmocena.

— Evo pisma! Piše mi snaha. Moj sin traži rastavu braka!

Nastala je tihina. Neka mi zebnja prode čitavim tijelom.

— Idem sad k njima, da vidim može li se još šta učiniti.

Bilo mi je teško. Rekao sam joj da u takovim obiteljskim teškoćama često samo Bog može pomoći.

— Da — rekla je — znam i računam na Njega. Kroz 9 sam se dana pričešćivala da isprosim milost za svoga sina. I sad u nosim Krista u napola srušenu obitelj.

Zadivio sam se tolikoj vjeri te žene. Sišli smo na stanicu. Oprostili smo se, ali sam bio siguran da će je sutra vidjeti u crkvi.

I doista, vidio sam je ujutro. Klečala je kraj zlatne pokaznice u kojoj se štuje

čudotvorna Krv Isusova. Svi jeće su bale posebno svjetlo po sjedoj kosi te hrvatske kananejke, koja neće prestati moliti dok ne isprosi barem mrvice s Očevo stola. Velika je bila njezina vjera!

Kasnije sam je susreo pred crkvom, kad je kupovala veliko hlicarsko srce. Tada nije bila sama. Na rukama je držala malog dječačića. Bio je to njezin mlađi unuk, a za ruku je vodila dečkica bujne kose i velikih plavih očiju. Pričao sam i tiho pozdravio.

— Kako se ti zoveš?

— Vlado!

— Sličan je tati — rekla je malo se smješći.

— Baka, kad će se tata vratiti? — prelazi u ofenzivu mali Vlado i svojim rukama počinje okretati veliko hlicarsko srce, kao da gleda s koje strane će ga zagrasti.

— Uskoro će se vratiti! Onda će mi pokloniti ovo srce, zar ne?

Samo je zaklimalo glavom i radoznao se zagledao u malo ogledalce usred velikog crvenog srca.

Kad sam se oprashtao, rekla mi je da je zahvalna Bogu, jer se snaha smirila iako joj je muž otišao s drugom ženom.

— Pristao je samo na moju molbu da ne traži rastavu. To je rekla s toliko boži, a ipak probio joj se zahvalni smiješak na usnama.

Gledao sam za ovom ženom koja se uđajvala noseći na rukama dijete, a u srcu Krista. Bila je zahvalna, barem s tim da se je snaha smirila. Jednom se je i more smirilo kad je Krist ustao u ladi.

I u ovoj je kući nastala tišina, jer je u razorenu obitelj došao Krist. Ali kako-va bolna tišina ...

Navikli smo na otvorene probleme, na nedopletena grijezda, na razrovana ogњišta. Zato ni ne tražimo više od tihog primirja, makar bolnog.

Mislio sam da tako svi misle i da u nekim stvarima — sigurno za naše dobro — i Bog uskraćuje svoje posredovanje. Zato nikad ne bih pisao o ovoj, danas svakidašnjoj razvalini obiteljske sreće.

No danas je došao moj prijatelj iz onog mjeseta. Pitao sam ga za napuštenu majku s dvoje djece.

— Ona nije više sama! Vratio joj se muž. Za Božić su stavili ispod bora veliko leitarako sreća, koje je mali Vlado poklonio tati. Znaš kakva su djeca?

— Znam, prijatelju, znam da jedna žena nije prekinula devetnacu koju je započela. Sjećam se, i znam napamet rije-

či koje mi je ta žena rekla jednom u vlaku: »Kroz devet sam se dana pričešćivala da isprosim milost za svoga sina. I sada nosim Krista u napola srušenu obitelj!«

Ta je žena razumjela Kristove riječi: »Bez mene ne možete ništa učiniti!« Pa ni mir u obitelji! A ona je s Njime učinila sve!

Josip Kropak

CRKVA U MALOM

KRISTOVA MISAO

Centralna osoba čitavoga Sabora nije bio njegov osnivač i pokreć Ivan XXIII.

Pače niti Pavao VI., koji ga je genijalnom taktikom i božanskom inicijom sretno doveo kraju.

A još manje koji biskup ili teolog.

Centralna Osoba Vatikanskog sabora bio je — Isus Krist! Po svom Evandelju On je predsjedao svakoj sjednici, po svojem Duhu On ga je vodio. U Njemu je skupljen čitav sadržaj saborskih akata, u Njemu je izražen i program buduće akcije. Sabor — kojemu je On bio svjetli stup — nazvao ga je s pravom „Svjetlo naroda“.

Kakav stav ima Krist prema obitelji?

Isus Krist je došao za cijelo čovječanstvo. Sve je otkupio. Za sve se brine. Ta cijelo je čovječanstvo pozvano da po Crkvi sačinjava tajanstveno Njegovo Tijelo, kojemu je On glava. No, gdje je vrelo čovječanstva? Odakle novi članovi Crkve? Iz obitelji! Gdje je uzgajalište čovječanstva? Gdje se udara smjer života? Gdje se polažu temelji sreći i napretku čovječanstva? Gdje mu se obnavljaju sile i zacjeljuju rane? I to isto u obitelji.

Toj tako važnoj zajednici Krist je, kao razuman i stvaran obnovitelj čovječanstva, morao posvetiti najveću pažnju. A to je i učinio. On je iz obitelji učinio da je postala Crkva u malom.

Da shvatimo značenje te riječi, morat ćemo reći nešto ne samo o obitelji nego i o samoj Crkvi.

TAJANSTVENI KLJUC

Kada učenjak istražuje tajne prirode, ne zadovoljava se time da samo otvari oči: on traži zakon koji će rastumačiti ne tek jedan konkretni slučaj, nego i sve ostale jednake slučajeve. I kad pronađe takav zakon ovaj postaje dragocjeni ključ, otvara mnoštvo novih mogućnosti. I čudna stvar! Iskustvo nam pokazuje: što je koji zakon važniji, njegova je formula jednostavnija. Veliki Einstein tumači materijalni svijet u genijalnoj formuli koja ima tek nekoliko znakova: $e=mc^2$.

Nestručnjak se iznenaduje. Kako se sve može tumačiti s tako malo pojimova? Učenjak se divi jer u isti mah vidi raznovrsnost svijeta i njegovo jedinstvo.

Postoji li u našoj kršćanskoj vjeri neki ključ koji bi bio sposoban da otvorи sva tajnovita vrata? Zakon što ga uvijek možemo primjeniti. Takav ključ uistinu i postoji! Odlíčno odgovara Božjim misterijima kao i tajni našega vlastitoga života. On glasi: Bog nas ljubi!

Te tri kratke riječi i temeljni zakon svemira. Bez toga ključa svijet ostaje pun zagonetki, a mi kao mala djeca koja su se izgubila u neistraženoj i nepoznatoj šumi.

NIJE PRAZNA FORMULA

Medutim, ta sama istina — Bog nas ljubi — nije ostala prazna riječ. Ona je skovana, ona se utjelovila u osobi Isusa Krista. Očitovala se u našem čovječanstvu. Roden od žene — zvala se Marija — čovjek sličan nama,isto tako naš kao i kakav narodni velikan.

I taj čovjek, taj tesar, bio je neizmjerno mnogo više nego čovjek. On je sam Bog. Po njemu je prisutnost Božja postala familijarna, intimna, nježna. Nikako udaljena, neljudska. I to miješanje Boga s nama ostaje za one koji razumiju jedini događaj — spomendan povijesti.

KRIST MEĐU NAMA!

Ta prisutnost Božja nije nestala sa zemlje kad se Krist povukao pre-

ma nebesima. On je ostao među nama. Vidljiv i takav da svakoj generaciji ostvaruje onu veliku formulu Božju.

Isus Krist nije nestalan fantom. On je pravi, pun čovjek, potpuno ukorijenjen u čovječanstvo. U povijest, u sudbinu svakoga čovjeka.

I to po CRKVI! Po njoj je ostavio vidljivu zajednicu, društvo sa svim onim što karakterizira društvo: zakoni, poglavari, sabori. Ali ta zajednica je tajanstveno Njegovo Tijelo. Drugi Krist. Krist stoljeća. Producen do kraja svijeta. Ne djelomičan, ne krnji, već potpun i stvaran. Po Crkvi prisutnost Kristova nije ista kao i prisutnost sunca što osvjetljuje ljudе na nekom stadionu gdje gledaoci promatraju natjecanje. Ta prisutnost stvara zajednicu. Jedinstvo! Tijelo!

MALA CRKVA

Isus Krist je Crkval! Crkva je Isus Krist. A obitelj? Ona je Crkva u malom. Malo Crkva. Obitelj je vidljiva sinteza i slika Crkve. Svakog kršćansko ognjište je osnovna jedinica života Crkve. Ono je predstavlja: ono svjedoči o njoj. I ljubav što je u takvoj obitelji osnovna veza, pojavljuje se kao znak veće ljubavi. Ljubavi koja sjedinjuje Krista s Crkvom.

Sv. Pavao, a po njemu i Krist, govorili: Muž je glava ženi kao što je Krist Crkvi ... Dakle, kao što je Crkva podložna Kristu, tako žene treba da su u svemu podložne svojim muževima. Tu sveti Pavao očito uzima obitelj kao pomoćnu sliku, kao najizrazitiji i najbolji pojam i najočitiju stvarnost što izriče veliku stvarnost odnosa Krista

i Crkve. Za njega je, po riječima sv. Ivana Krizostoma, obitelj uistinu »Crkva u malom«.

VELIKA ISTINA

Crkva je nepregledno mnoštvo, nurod Božji. Odakle dolazi taj narod? Bez sumnje iz vode krštenja. Ali tko donosi na svijet, tko rada na zemaljski život te ljudi koje Crkva zatim diže na život milosti? Ženidba! Kršćanska obitelj je ona ustanova koja dopušta Crkvi da se razvija i da raste bez kraja. Ženidba i Crkva su izvori života.

Po Isusu Kristu Crkva je njegovo Tajanstveno Tijelo, koje njega produžuje u čovječanstvu do svršetka svijeta. A kršćanska obitelj je stanicu života toga Tijela. U njoj i po njoj se to Tijelo čuva, njeti, podržava, ojačava i učvršćuje.

Po Kristu je Crkva veliko stablo života, a kršćanske obitelji su zrna gorušice. Po njima se to stablo oplođuje i razmnožava.

Crkva je znak kome će se mnogi protiviti. Kršćanska obitelj je kao mala tvrdava, Božji bunker, koji je okružen porugama i napadajima baš zato jer je Crkva u malom i jer kroz nju struji Kristova nauka i Kristov život ljubavi, plodnosti, odgoja, poštenja, čestitosti, krepkoće i načelnosti.

Crkva je plodan vrt u kome Bog ubire najkrasnije cvijeće sebi za nebo. Kršćanska je obitelj rasadnik te svetosti. Prve klice onih koji su na oltaru — niknule su u obitelji...

Obitelj = Crkva u malom!

OPREDJELJENJE

Postoji li koja moderna, praktična metoda pretvaranja obitelji u Crkve u malom?

To je posveta obitelji Srcu Isusovu!

Bit posvete je u riječi »sve! Ako istinito i stvarno uspije, onda nema polovičnosti. Ona je opredjeljenje! Veliki životni skok. Integriranje čitavoga obiteljskoga života s Bož-

jim životm. Kod posvete obitelji ta se integracija temelji, izgraduje i usavršava u ljubavi Srca Isusova. Ona ima svoj sadržaj, svoje određene obaveze. Formulirao ih je papa Pijo XII. Nazvao ih je »programom pastoralnog nastojanja« i nastojanja« i »snajsavršenijim oblikom kršćanskoga života«. To su:

obećao posebnu milost obiteljima gdje se izloži i štuje slika Njegova Srca.

Obiteljski oltarič preobrazuje dom u ugodno obiteljsko svetište. Pred njim se objavljaju zajedničke i privatne molitve u obitelji. Počevši od jutarnje molitve, ispitivanja savjesti, molitve prije i poslije jela, andeoskog pozdrava, večernje molitve, pa do pravoga obiteljskoga razmatranja i obiteljske krunice.

1. OBITELJSKA MOLITVA

U svakoj Crkvi u malom udara u oči lijepa slika Isusa Krista. To je znak da je ona na svečan način podigla Njemu u svojoj sredini prijestolje. Ona upozorava domaće i strane da se čuvaju grijeha; ona je izvor blagoslova, jer je Isus Krist

2. OBITELJSKA LITURGIJA

Sigurno! U prvom redu tu se misli na usku povezanost obitelji sa svetom Misom i Pričesti. Ali ne samo to. Liturgijski duh i crkvena godina moraju postati bliski našim obiteljima; tako da se u njima doživljuju ti veliki misteriji.

Isusove riječi: »činite to na miju uspomene odnose se prije svega na pretvorbu kod svete Mise. Ali ta se uspomena vrši i u ponavljanju liturgijskog života tokom crkvene godine ne samo u Crkvi nego i u kući. Ondje gdje je prisutnost spasitelja najpotrebna.

Na koji način? Obnavljajući i poštovajući liturgijske običaje u domu, počevši od Adventa pa do svezte KATE.

3. OBITELJSKA ČISTOĆA

Crkva u malom treba živjeti onim životom kojim živi Isus Krist, kojim živi velika Crkva. Budući da je najveći neprijatelj ovoga života bračni nemoral, Crkva u malom se na posebni način obavezuje da će živjeti po zakonima bračne čistoće.

To znači: takva će obitelj biti svjesna i sve obiteljske problematike. Ali će biti svjesna i usvojiti ona rješenja koja joj pruža katolička moralika. Neće probleme rješavati u duhu ovoga svijeta, nego u duhu svjetle Kristove ličnosti.

Pitanje bračne nevjere, pitanje abortusa, pitanje reguliranja djece, kontracepcije i drugih problema — Crkva u malom rješava onako kako rješava velika Crkva. Potpunoma je uvjerenja da su ta rješenja ne samo najistinitija nego i najbolja. Koliko za opće toliko i za obiteljsko dobro.

4. OBITELJSKI ODGOJ

Odgoj u malim crkvama ima točno određenu prednost pred drugim načinom odgoja u obitelji. Razlog?

Nekog dana šteto je kipar pored kamenoloma u Karari i nešto tražio. Pitali su ga što traži. Odgovori im:

— Tražim sveca!

— Ovdje nema nikakva sveca. Tražite ga u crkvi, tamo mora biti.

Kipar se samo nasmiješi i pođe dalje svojim putem. Najednom zastade i svojim štapom pokaže velik, grub i neobrađen komad mramora uz veselo poklik:

— Tu unutra sakriven je svetac.

Naručio je taj komad kamena za svoju radionicu. Nakon duljeg vremena izišao ispod njegova majstorskoga dlijeta lijep kip sveca.

Takvi su kipari i kršćanski očevi i majke u malim crkvama. Naime, kipari imaju obično jedan uzorak prema kome izrađuju svoje likove. A uzrok kršćanskog odgoja je sam Isus Krist. U malim crkvama se ne smije odgajati nasumice. Isus je temelj i središte svega odgoja. On kao

uzor i model, kao centar i kao cilj koji se mora postići.

5. OBITELJSKI APOSTOLAT

Velika Crkva je bila uvijek svjesna svoga misionarskoga poziva i svoje zadaće. To svjedoči povijest. To svjedoči i današnje veliko misionarsko i osvajačko gibanje koje je zahvatilo čitav katolički svijet.

Prema riječima kardinala Agagianana, pokrovitelja najviše apostolske ustanove u Rimu, i Drugi Vatikanski sabor je odigrao u tom veliku ulogu. »On je čitavu Crkvu prozeo misijskom idejom. Misijska ideja je utjecala na tok Koncila i na držanje koncilskih otaca, i to isto toliko koliko i pitanje ekumenizma...«

Toga misijskoga, osvajalačkoga i apostolskoga poslanja mora biti svjesna i svaka Crkva u malom, svaka naša obitelj. Prva njiva koju treba da oplodi ljubav Srca Isusova mora biti ona koja je stvorena iz ljubavi i za ljubav. Ne samo apostolskom molitvom u duhu onoga pokreta koji danas zahvaća 40 milijuna katolika, nego i neposrednim apostolatom, osobito u susjednim obiteljima. Danas postoji konkretna forma takvoga povezivanja malih crkava u tzv. »Foyers de Notre Dame — Ognjišta naše Gospe«.

SABOR NAS POZIVA

»Sreća pojedinaca, čovječanstva i kršćanstva usko je povezana uz napredak obiteljske i bračne zajednice...«

Da obitelj uzmognе postići punu svoga života i svoga poslanja, po-

trebno je da supruzi budu povezani zajedničkim vezom i ljubavi...

Zbog toga i svи oni koji utječu na socijalne zajednice... specijalisti u znanosti, napose u biologiji, medicini, psihologiji... svećenici... različiti pothvati... Napokon svi oženjeni...!»

Sve, sve Sabor poziva na žurni, obnoviteljski rad oko spašavanja obitelji. Ne bi li misao obitelji kao

Crkve u malom, kako je izložena, mogla potpomoći da se taj poziv provodi u djelo?

Ukoliko se netko zanima više za tu misao, neka nabavi knjigu »CRKVA U MALOM«. Nije to mala knjiga. Niti napisana na brzu ruku. Ima preko 300 stranica. U njoj će naći odgovor na pitanje — Kako? — i svećenici i obitelji.

o. Petar Bulat DI

Razgovaranzo

OVRSILI SMO DEVET PRVIH PETAKA!

Bilo je prije par godina. Nevolje nas stisle od svih strana, kao da se natječu koja bi nam više zla naijela. Izlaza nigdje, barem smo mi tako mislili. Djeca petero, a čovjek ne može da im priušti što bi trebali. U takovim nevoljama na svasta se pomisli. Tu su i kojekakve napasti: »Vidiš kako ovaj ili onaj živi«. I čovjek se zbuni.

Obična nedjelja. Pošli smo k sv. misi. Crkva na pola prazna. Zupnik propovijeda o presv. Srcu Isusovu; o njegovoj prevelikoj ljubavi prema nama grješnicima; o divnim obećanjima, devetnici spaša, o pričesti na prve petke. Žena i ja sjedimo jedno kraj drugoga i slušamo: »Pa to bi nam bio izlaz. Kako se tome nismo prije dosjetili? To je divno. To može ponuditi samo Bog, njegovo presveto Srce puno ljubavi. Malo truda, a velik dobitak... Bože, hvala Ti!«

Odlučili smo. Počeli smo se isprijeti kroz devet prvih petaka. Svi iz kuće: žena, ja i ona djeca koja su primila prvu Pričest. Počeli smo, i ako Bog da, nastaviti ćemo dok smo živi. To je naša želja, a ostalo je u Božjim rukama.

Mogao bi tko god pomisliti, da su sad prestale sve nevolje i napasti. Ni govora. Nekiput se čak čini da ih ima i više. Ali sad bolje

razumijemo smisao svog života i trpljenja. Vidimo svrhu. Bog tako hoće, i mi trpimo. — Pokušajte i vi, i vidjet ćete da je s Isusom lakše trpjeti.

A. K.

Tema starozavjetnog psalma 72. ponavlja se u životu svakog pravednika. On vidi da je služba pravednosti za njega teret, da mu je zakon Božji odredio granice djeđovanja. Svega toga nemaju oni koji se ne brinu za put pravednosti. Oni žive bez brije. Poslovni im narijetko uspijevaju, i to je ono što smisluje pravednika. Ali pravednik ima dar vjere i nadnaravnog svjetla kojim otkriva smisao i svretak jednog i drugog puta. Bezbožnici su na klinzavu puta, i Gospodin ih pušta da se raspadnu u ruševine (18); jer evo, koji se odmetnute od Tebe poginut će. Ti ćes ih kazniti za njihovu nevjерu. A meni je dobro biti blizu Boga srca mojega. U Gospodinu polazem sve svoje nade i kazivat ću djela Gospodnja vjernome puku (27, 28).

MILOST U ČITANJU GLASNIKA...

Cudnovati su i nepoznati putevi Gospodnji. Nedjelja je. Tek smo se žena i ja vratili iz crkve s djecom i donijeli naš omiljeni Glasnik Sreća Isusova i Marijina. Citam baš članak o Gospu od brze pomoći. U to uđe jedna naša komšinica, mlada gospoda. Zaposlena je u velikom poduzeću kao viša činovnica. Vjerski ravnodušna, crkveno nevjenčana.

— Komšija, što to čitate? — reče.

U prvi sam se mah zbumio. Oklijevao sam zbog njezina držanja prema vjeri. Ipak joj pružim Glasnik i upozorim je na članak o Gospodru od brze pomoći. Pročitala je, nasmiješila i otišla.

Nakon par dana ta ista susjeda otišla je u banku. Desila joj se nezgoda. Izgubila je s prstena kamen vrijedan 40 do 50 tisuća. Ali još više, bio joj je draga uspomena. Svagdje ga je tražila i raspitivala se za nj. Ali uzalud. Dragoj uspomeni ni traga. Sjetila se članka i Gospodru od brze pomoći. Eto, čovjek se u nevolji svega lakše sjeti. Zavapila je: »Gospo, pomozi, ako možeš... premda uzalud...« pomicala je u prvi mah.

— Pogledaj u ručnu torbicu, kao da joj je govorio nutarnji glas. Branila se sama od sebe: »Odakle u torbici kad je nijesam otvarala? Ali nije se mogla oprijeti onom neobično upornom glasu. Otvorila je torbicu, i na veliko iznenadenje našla je što je izgubila. Naglo zakrikne: »O Gospo od brze pomoći, pa ti možeš pomoći, ti si mi pomoći, i to tako brzo. A ja sam sumnjava u Tebe i tvoju pomoć. Oprosti mi!«

Vratila se iz grada te sve ispričala meni i ženi. I ne samo to. Više se nije podsmehivala Glasniku, nego je uvijek, čim smo kupili novi broj, tražila i čitala. I to, kako sama reče, od prve do posljednje stranice. Po Glasniku počela se ozbiljno zanimati za Boga i vjerske stvari. Mi smo se medutim kojput pomolili presv. Srcu da joj pomaže naći put do sebe, do svog presv. Srcu.

Sve je češće tražila od nas vjerske knjige i časopise, a mi smo joj davali sve što smo imali. — I nije ostalo bez uspjeha. Bog je polako djelovao u tišini njezina srca, te nas ona jednoć upita, da li bi joj

svećenik htio krstiti dijete. Rekli smo joj da vjerojatno bi. Ali da to svećenici nerado čine gdje roditelji ne žive po Božjim i crkvenim propisima. A ona nije erkreno vjenčana. Zamislila se je i rekla da bi bila spremna i to urediti, ali ne zna što bi rekao muž. On se nije za vjeru nikada osobito zanimalo, pogotovo ne u posljednje vrijeme. Ali pokusat će. Molila se da joj sve pode za rukom. I jednom zgodom spomenula mu je to. Iznenadio se što to čuje od svoje žene. Ali ona je bila uporna i postigla je cilj.

Došla je k nama i ispričala da je muž pristao na vjenčanje u crkvi i da se dijete krsti. Molila nas je da o tomu govorimo sa svećenikom. Vjenčali su se i krstili dijete. Prošlo je već više vremena od toga. Otišli smo iz one ulice. No sretnemo jednoć tu našu susjedu pred bolnicom. Došla je nekomu u počade kao i mi. Pričali smo o sveemu. Ona je najviše govorila o svojoj vjeri, o tomu da ima već i drugo dijete, premda je bilo »dobronamernih savjeta« i kojedega drugoga. Tako je veselo pričala o vjeri i vjerskim stvarima premda su oko nas bili nepoznati i strani ljudi. Bila je sretna što je našla vjeru i Boga. Cudnovati su i ljupki putevi Gospodnjih. V.

U prvoj knjizi kraljeva (pogl. 9) priča se naoko neznačna zgora: Kisus, Saulovu ocu nestalo su magarice. Otac poslao slna da ih traži. Ovaj nikako da ih nađe. Konačno ga netko upozori da u gradu ima prorok i da će on sigurno znati kud su zalužile magarice. Daleko od svog rodнog grada pode Saul do proroka Samuela da pita za izgubljene životinje. I tom zgodom Samuel je ponazorio Saula za prvog izraelskog kralja. Bog je rukovodio neznačnim nepričikama da ositari svoje velike planove. — Bit će to i u životu vaših susjeda. Kamen bi se sigurno našao za koji dan, kao i magarice Kisove, ali je baš u to vrijeme Bog predviđao svoje planove: ponosnije za kralja; sklapanje svog prijateljstava s plemečitim ljudima. — Bog nam govor i po najobjektivnijim zbiljanima i vodi nas k sebi našim putevima, samo ih trebamo razumjeti i slijediti — do na svetu Goru Horeb.

Predragi uredniče!

Već sam vam napisala jedno glomazno pismo, možda ga niste ni primili. Krivo je bilo adresirano. Ovajput kraće: Bježimo k vama. Cujemo sve više o pobunama i preko radio Vatikana. Cujemo da je netko istupio iz Crkve, da svećenici u Americi traže nešto protiv biskupa. U našoj štampi svašta čitamo. Molim Vas, što se to događa? Protiv čega se bune narodi? Pa i unutar Crkve? ... Možda je koncil uznenemirio duhove? Znači da se ljudi bune protiv Duha Svetoga, jer znamo da Duh sveti vodi Crkvu. Pobuna znači da se u to ne vjeruje. Jer zapravo koju stranu vodi Duh Sveti, da li koncertativce ili progresiste? Da li može Duh Sveti

biti za i protiv? — Predragi uredniče. Ne znate kako to na nas neke seljake teško djeluje. Vi ljudi sa višim znanjem znadete se snaći, a mi na koncu ne znamo što je istina. Veći dio seljaka živi doduše daleko od tih događaja, no ima nas koji sve živo pratimo...

Moramo dobro lučiti Božanski i ljudski elemenat u Crkvi. Kao nadvremenska Božanska ustanova Crkva stoji nepromjenjena: Uvijek je ljudi vodila k spasenju i od toga nikada neće odstupiti. Sazidana je na Petru, i tako će ostati do kraja, vrata je laži neće oboriti. Ima i imat će dok bude svijeta i vrijeka ista sredstva milosti, sakramente, bit će uvijek, jedina, sveta, katolička, i apostolska. No osim tih neprojenjiljivih osobina Crkva je i vidljivo ljudsko društvo. Njezini su članovi dječa svoga vremena. Imaju svoju kulturu, svoje nacionalne i socijalne navike, svoj način života, mišljenja, sticanja, trošenja. A sve je to tako promjenjljivo. Nešto se usavršuje,

nešto se napušta, nešto se usvaja. Crkva kao vidljivo ljudsko društvo podvrgnuta je tim socijalnim promjenama. A kod svih promjena postoje progresisti i konzervativci, jedni koji su da se sve stukom izmijeniti, drugi ne napuštaju tako svojih starih navika i naziranja i eto pobune. Mislim da su bune koje vi spominjete bune ove vrste. I dapaće se zdrave. Neko socijalne okove treba poraskidati da se rodil nov svijet. Tukih radikalnih promjena u društvu bilo je u povijesti Crkve više. Kako svaka oluja dobro protrese voćke u voćnjaku i pobara slabo i kršljavo drveće, učiniti će ova danasna pokončnika oluja i u našem društvu i u našoj Crkvi. Kad se raspada lo rimsko carstvo strepili su krčani što će biti od svijeta. Drugih si socijalnih okvira nisu mogli zamisliti. Sveti Augustin koji je i sam trpio i stropio pred onim što nadolazi, tješio je svoje stado: Crkva će ostati, a na nama je da se ne damo izbaciti iz Petrove lade. — Dolaze sablazni, otpadi, rasulaj! — Pa toga je bilo uvijek i bitti će. Na nama je da po nama ne dolazi to zlo koje po riječima Kristovim mora doći, jer smo na kušnji i još se nije otkrilo kakvi smo. Zasvjedođili nam je vjernost čestitim životom.

ZA PRIMJER DRUGIMA

Citalac sam Glasnika Srca Isusova. Bio sam baš kroz uskrsne blagdane u Gorskem Kotaru u mjestu Lokve. Uz lijep prirodnji smještaj ovog mjesta bio sam impresioniran vjerskim životom u njemu. Obredi svetog tjedna kojima sam prisustvovao bili su pojavno posjećeni, a napose je bilo dirljivo promatrati s kakvom pobožnošću i u kako velikom broju pristupaju stolu Gospodnjem, uskrsnoj prijesti, školska djeca, mladež, muškarci, pa žene. — Vrijedno je spomenuti lijep običaj što sam ovđe video na dan klečanja, koje se tih dana održavalo, kako djevojke u dugim bijelim haljinama klečeći drže počasnu stražu Presvetom Sakramentu. — Molim lijepo urednika, da to objavi u Glasniku u rubrici »Razgovarmo«, a za poticaj je i primjer drugima.

Vaš redoviti čitalac N. N.

Gospodine Uredniče!

Stigao nam je svibanjski broj Vašega Glasnika, koji je posvećen zaručnicima. Mladi sam po svojoj svećeničkoj službi i uvjeren sam, da ima mnogo starijih i laksunijih službenika oltara, koji su Vam govorili ili će govoriti o »Glasniku Srca Isusova i Marijina«; ipak želim i ja reći svoje mišljenje.

Najprije Vam zahvaljujem, što ste odlučili, da cijelu godinu Glasnika posvetite obitelji. Hvala Vam što se zrcanog plana držite i tako lijepo u svakom broju obradujete pojedina pitanja braka i obiteljskog života.

U rubrici »RAZGOVARAMO« ima raznih stvari. Lijep je primjer i pouka mnogima pišemo Ilje Vučetić zvanog »Gospić« i ovoj slični. Živio Ilja, takvih kršćanskih običaja treba Crkvi i Domovini. Pojavile su se i neke pritužbe na Glasnik. Neki se »razočaraju«, jer se ne piše o djevičanstvu, lijepoti i dužnosti čista života do oltara i vjenčanja, o uvriježenosti i lijepoti redovničkog i svećeničkog života itd. Ove i slične pritužbe su me potakle na pisanje.

Najprije izražavam svoju želju i nadu, da će »Glasnik Srca Isusova i Marijine« ostati trajno obiteljski list, ne samo ove godine, nego dok živio bude. A mi bismo (u prvom redu svećenici) trebali učiniti sve što znamo i koliko možemo, da uđe u svaku barem mladu obitelj.

Neka Glasnik ostane i dalje lijepi i savjetnik obitelji, koji će namu svećenicima u pusti pomagati, da se izgrade solidna katolička obitelj, iz kojih će niknuti vrijedni članovi Crkve, te zemaljska i nebeske Domovine.

Danas trebaju Crkvi i svijetu duhovno i moralno zdrave obitelji, a zato treba neprestano moliti, govoriti i pisati. Bez dobrih katoličkih obitelji, koje se drže Božjih i crkvenih zakona, izgubiti će se smisao za lijepotu djevičanstva i celibata, nećemo imati niti svećeničkog niti redovničkog podmladka. Dok radimo i pišemo za dobre zdrave obitelji, indirektno radimo za sve lijepo i uvriježeno na zemlji, a osigurava se nebo sebi i drugima. Ako želimo imati dušu, koja će se trivotati i odusevit za herojske kreposti djevičanstva, neasobljene ljubavi i uopće svega velikoga i plenimog pod nebom, najprije su nam potrebne čestite i brojne obitelji.

Mjesto prigovaranja zbog ovogodišnjih tema, bolje će biti da uslovitim i širenjem Glasnika podupiremo uredniku i suradnike, da bi našim obiteljima što bolje i jaunitje pokazivali put, kako će postati sve više sličniji Srcu Isusovu i Marijini, po uzoru svete mačetske Obitelji.

B. D. — Bor

Vrati se, tata!

Svakog dana običavao sam odlaziti u obližnji park i spremati maturu, koju sam upravo imao polagati. Toga lijepog svibljanskog ponедjeljka pošao sam, po običaju, s knjigom u ruci do prve slobodne kluge i odmah se prihvatio posla. Koliko sam se bio zanio čitanjem nisam ni primijetio Ivice koji je dočrdo i rekao: »Umro je naš Fabijan, udarila ga kap!« Iznenadio sam se i trgnuo. Nisam odmah ni shvatio o komu se to radi, pa mi Ivica reče: »Kako ne znaš koj je Fabijan? Pa Peričin, Zlatkov, Dragin, Terezijin i Slavičin tata, što ih je ono napustilo i živio s onom cigankom. Tek se tada sjetih koji je to Fabijan i rekoh: »Oh, sad se sjećam. Jadan on.«

Toga dana više nisam mogao ništa raditi. Stalno su pred mojim očima bili momenti koje sam doživio zadnjih godina a koji su bili povezani s Fabijanom. Sjetih se onda kada sam kao desetogodišnji dječak čuo gdje se priča i prepričava: »Napustio Fabijan Maru i djecu. Našao neku... Bog bi znao što je po vjeri. Crna je i sliči na ciganku! Sjetih se tada sve one bijede, neimaštine i svega onoga što je Mara sa djecom prepatila kroz tih deset godina.

Ponudio bi da je nije oženio, koliko ju je volio. Često je dolazio pod nezin prozor, zvao je i molio da izđe, da je samo vidí. Govorio je da ne može živjeti bez nje. Često je dugo u noći razmišljao o njoj, o Marici, najlijepšoj djevojci u tom kraju. Sjećao bi se tada svih njezinih pogleda, razgo-

vora, stiska ruke u kolu, vesele pjesme i dražesnog lica. Izgledala mu je kao princeza iz priča. Nekad bi se sjećao propovijedli svog župnika: »Mladići, nemojte gledati u djevojkama samo bića koja će goditi vašim strastima. Izaberite za ženu onu s kojom ćete sretno i zadovoljno živjeti cijelog života!« Čudne su mu bile te riječi, i on je preko njih prelazio.

Uzeli su se. **Bilo je veliko veselje na dan svadbe.** A kako i ne bi. Ženi se Fabijan, sin gazde Marijana, jednog od najbogatijih ljudi u tom kraju. Svadba mora biti dostojna velikog gospodara. Svi su bili razdražani. Fabijan ipak najviše. Njegov životni san se ispunio. Ima onu koju toliko voli.

Zivot je bio lijep prvih godina. Rodio se Perica i Zlatko. Te godine su prošle kao san. Živjelo se kršćanski. Jednog dana avioni su prekrili nebbo. Počeo je rat. Rastanak je bio težak i žalostan. Fabijan se lijepo spremio. Pomirio se s Bogom u iskrenoj ispovijedi i pričestii. Oprostio se od starog župnika koji ga je očenski blagoslovio i savjetovao. Po svršetku rata vraćali su se kućama oni koji su ostali živi. Radost i tuga obavila mali zasclak na domaku velikog grada. Nekoliko obitelji ostalo je bez svojih najmilijih. Mara je obukla crninu. Nejaka djeca nisu mogla shvatiti majčinu bol. Perica bi pitao: »Mama, kada će se vratiti naš tata? Zašto nije došao kao drugi?«

Jednog dana, nekoliko mjeseci nakon rata, dok je snijeg padao, žalosna se obitelj spremala da prema prastarom običaju unesu Badnjak u kuću. Nekdo je kucao na vrata. Svi su se iznenadili kad su na vratima ugledali Fabijanu pokrivena velikim slijepim pluhljicama. Mara se ipak prva snade i baci mu se oko vrata. Marijan nije nado riječi kako da pozdravi sina. To je bio najsjretniji i na veseliji Božić. Nešto je tuge i zabrinutost.

Fabijan se zaposlio i lijepo zaradio, ali nije više bio onakav kao prije rata. Ohladio je za molitvu, i Misu, i isповijed. Tih godina rodio se Drago, Terezija, Slavica. Špočetka ih je volio ali je ta ljubav blijeđila. Fabijan se opijao, psoval i govorio Mari, da je više ne treba. Izostajao je od posla. Često primao otkaze, a da bi mogao piti prodavao je zemlju svog oca. Mara mu je nastojala uvijek ugoditi, uvijek biti vesela i raspoložena. Dočekivala ga uvijek s osmijehom na licu, djeca bi ga pozdravljala, vješala mu se o vrat, ljubila ga. Osobito ga je voljela Slavica.

No zlo je u Fabijanu uzimalo maha. U dotrajaloj baraci stanovala je čudna crna žena, koja je zaludila njegovo srce. Njegova hladnoća prema vlastitom domu i izgubljeni život počeo je tada kad je Fabijan prestupio njezin prag. Tih dana gledao sam pred olтарom u župskoj crkvi mlinistranta Dragu kako usrdno moli raspetog Krista za svog žalutalog oca. Stari Marijan i njegovu čestitu ženu nisu mogli podnijeti ovaj udarac. Razboljeli su se jedan za drugim i pali u postelju. Slavica je često pitala kada će doći tata. Ali tata nije dolazio. Sin u vojski bio je sav očajan. Pisao je da će ga ubiti kad se vrati. Marijanova se bolest pogoršala. Cuo je zato Fabijan i došao u svoj dom. Bio je pijan i sav divlji. Majka je smogla nekoliko riječi da mu veli: »Fabijane, sine...« To su bile i njegove zadnje riječi. Umrla je od srčane kapi zbog žlosti. I Marijan je skoro umro. Jednom sam čak plakao na njihovu grobu razmišljajući o njihovoj smrti i nezahvalnom sinu. Bože, ne da' da postanemo takovi.

Tek sada su nastupili teški dani za Maru i njenu dječcu. Perica je u vojski, Zlatko na zanatu, Drago i Terezija u školi. Sve treba obući, pomoći, nahranići, kupiti knjige, a kuća prazna i hladna. Dobri su ih ljudi pomagali, tješili i olakšali nositi težak križ tuge i neimaštine. Djeca su uzvraćala ljubavlju i molitvom. Fabijan je ostao tvrd, neshvatljivo tvrd. On nije čuo kako Slavica više: »Tata, vrati se, mi te trebamo!« U nedalekoj baraci ostao je uz tude srce tvrd, hladan i prazan i nepristupačan za sve što je dobro i plemenito.

Godine su prolazile. Djeca su rastala, no tuge nije nestalo s njihovih očiju. Sad su to već odrasli momci. Lijepo rade i dobro zaraduju. Marija se savila, izgleda mnogo starija nego jest. Sinovi je paze. Hladni zidovi postali su topli, stari namještaj zamijenjen novim. Nabavili su televizor, gramofon. Nekako se radost počela vraćati u tihovu kuću. Vraćali su ljubav svojim dobrotovorima. Perica bl često odlazio župniku i davao za »kruh sv. Ante«: »Uzmite, velečasni, i dajte onima koljate kao što smo mi patili.«

Fabijan se nije vraćao. Kad bi slučajno nadošao, ostao bi nekoliko sati i opet otišao u dotrajalu baraku. Djeca su ga izbjegavala. Terezija se udala, Perica je doveo poštenu djevojku.

Jedne svibanske nedjelje mala je povorka pratila crni kovčeg prema groblju. Umro je Fabijan. Iznenada, od srčane kapi. Za kovčegom su išli Mara i njeni sinovi šuteci, u crnim odijelima. Svećenika nije bilo. Crkva ne želi izjednačiti sprovod čestitih kršćana s onima koji ni na samrli nisu pokazivali dobre volje za čestitim životom. I pravo je. No sinovi su oprostili svom ocu. Krist nas je tako učio.

I ja sam bio na tom sprovodu. Molio sam za naše očeve i majke. Neka im Gospodin dadne snage da izdrže iskušenje bračnog života i sva nerazumiđevanja te odgoje svoju djecu za svoje i njihovo dobro.

Dragan Cuturić

Razvoj redovništva u Africi

Prije nego počnemo pisati o tome problemu najprije spomenimo nešto općenito o razvoju katoličkih misija u Africi. Katoličke misije na crnom kontinentu, južno od Sahare, počele su se razvijati tek u novom vijeku. Stare biskupije postoje na atlantskim otocima, na zapadu: tako na pr. Las Palmas na Kanarskim otocima postoji već od XV stoljeća, na Kapverdskim otocima osnovana je biskupija g. 1532., a na Azorima g. 1534. Na tim otocima danas stanuje otprilike 1 milijum katolika. Od portugalskih posjeda na afričkom kopnu održali su se još samo Angola na zapadu i Mozambique na istoku. U Angoli je osnovana biskupija već g. 1596. a danas je podijeljena u više nadbiskupija, biskupija i apostolskih vikarijata, Lorenzo Marques u Mozambique bila je već g. 1612. biskupija, a danas je nadbiskupija, koja je do nedavna imala i kardinala. Od otoka u Indijskom oceanu broje otoci Mauritius i Réunion danas preko 100.000 katolika, dok otoci Seychellen, Admiranten i Zanzibar samo nekoliko tisuća.

Na velikom otoku Madagaskaru, koji po svojim geografskim osobinama više pripada Aziji, nego Africi, osnovan je tek g. 1848. Apostolski vikariat, premda je onamo slao kao misionare svoje duhovne sinove već sv. Vinko Paulski. Misije su se na Madagaskaru veoma dobro razvile, tako da otok broji danas preko

pola milijuna katolika s brojnim domaćim klerom.

Južnoafrički bijeli (u Južno-Afričkoj Uniji) većim su dijelom protestanti. Od 350.000 katolika u Južno-Afričkoj Uniji dobrim su dijelom obraćeni Crnici.

Citav ostali kontinent, »crna Afrika«, bila je poznat sve do sredine XIX stoljeća jedino na obalama. Veze su s unutrašnjostiču najvećim dijelom uspostavljene tek u XX vijeku. Tako su i misije na tim područjima veoma mlade i tek novijeg datuma. Danas ima na tim područjima preko sto Apostolskih vikarijata, Prefektura i misijskih okružja, koja se dijelom neprestano množe. Mnoge od tih misija daju veoma velike nadre. Ime Apostolskih vikarijata u kojima broj katolika, tj. onih, koji se spremaju na sv. krštenje, daleko nadilazi broj pokrštenih. Najveći su centri Uganda i Kongo, gdje su već čitave pokrajine katoličke. Sigurno, da su velika konkurenčija protestanti, a na sjeveru Islam. Nade nekih misionara, da će u nekolkio decenija čitava unutarnja Afrika biti katolička, ne će se tako brzo ispuniti. Ipak je na tom području danas već preko 5 milijuna katolika, kojima godišnje pridolazi po više stotina tisuća. Ako potraje duže vremena ovakav tempo obraćanja, tada će se tu roditi crna Crkva, koja će biti od presudnog značaja za budućnost Afrike.

U misijskoj djelatnosti Crkve posvuda, pa to vrijedl i za Afriku, od najveće su važnosti razni muški i ženski redovi, kongregacije i družbe. Mogu se kritizirati stanovalne metode. Mogu se isticati pogreške i zablude. Ali je u cijelini rad redovničkih zajednica jedno od veoma povlaštenih sredstava kojim se Bog služi za proširenje svoga kraljestva. To nipošto ne umanjuje vrijednost misijskog rada svjetovnog clera ili svjetovnjaka, koji osobito u zadnje vrijeme u sve većem broju odlaze na misijsku frontu i ondje rade s velikom nesebljenošću i odusevljenjem. Te dvije sile ili bolje tri sile: redovnici i redovnice, svećenici i svjetovnjaci valja da jedinstveno suraduju na zasadivanju Crkve u nekršćanskoj sredini, a gdje je već zasadena da pomažu njezin rast i razvoj. No neobična važnost redovništva, kako je to ustalom i naglasio II Vatikanski sabor u misijskom dekretu »Ad Gentes« br. 27., sastoji se u tome što jedinstvo razasutih energija u krilu dobro organizirane redovničke zajednice omogućujedaleko uspješniji rad od onoga što ga izvode izolirani pojedinci. Skole, odgojni zavodi, sirotišta, bolnice, starački domovi, ukratko svu socijalnu i karitativnu djelatnost, što svakako ne mogu voditi i ostvarivati pojedinci, čine najjači prodor na misijskoj fronti. A to je jedino moguće u većoj mjeri redovničkim zajednicama, jer jedino one mogu u veoma kratkom roku osigurati potrebna sredstva i organizirati radne grupe. Osim toga redovnicici su dužni prakticirati na najsvršeniji način krepot ljubavi već po samom svome zvanju kako im to i naglašava spomenuti koncilski dekret »Ad Gentes« u broju 40.

Razvoj redovništva ima danas u Africi posebno značenje. Veći je dio tog kontinenta stekao političku nezavisnost. Afrički narodi i države pripadaju mlađim nacijama koje ulaze u novu fazu svog društvenog, kulturnog i političkog razvijanja. U tom razdoblju rasta i razvoja Crkva može pružiti veoma značajnu pomoć pokazujući mlađim narodima, koji se nalaze u naponu stvaralačke snage, put kršćanskoga izgrađivanja njihove kulture, moralne zrelosti, mira i blagostanja. U ostvarivanju te zadaće bile bi i

od najveće važnosti domaće misijske zajednice, koje bi svojim sugradima pokazivale ideal kršćanskog života prema značajkama njihova naroda, da se onda na tome primjeru odgajaju buduća mlađa pokoljenja.

Stvarnost na žalost pokazuje, da je Crkva u Africi veoma daleko od tog idealnog, a prvenstveno radi sve veće nestasice svećenika. Teško je u Africi dati točne statističke podatke. Brojke koje ćemo navesti veoma se razlikuju jedne od drugih. One će nam ipak dati barem približnu sliku suvremene afričke Crkve u cijelini. Početkom ovog stoljeća bilo je u Africi oko 600000 katolika, među kojima je djelovalo nešto preko 2.000 stranih misionara i stotinjak domaćih svećenika. Danas Afrika broji oko 20 milijuna katolika, među kojima djeluje 9.000 stranih misionara i 1.800 domaćih svećenika. Dok je na početku stoljeća na brizi jednog svećenika bilo 500 katolika, danas ih ima 2000. Taj je razmjer u stvarnosti još slabiji, jer su mnogi misionari već u poodmaklim godinama ili bolesni, a neki opet potpunoma zaokupljeni odgojnimi i školskim radom pa se ne bave direktno pastvom. Broj domaćih svećenika jasno pokazuje, da oni još ni izdaleka nisu u mogućnosti da preuzmu svu pastvu svoga kraja. Ako je na početku stoljeća na jednog domaćeg svećeniku islo 6.000 katolika, danas ih ide 10.000. Velika nuda su sjemeništa. Ona bi mogla povećati godišnje broj domaćih svećenika za 300. Ipak je još daleko zora onoga dana kad će domaćim klerom biti pokrivene sve potrebe afričke Crkve. Afrika kao i toliko druge zemlje trpe od nestasice klera. Uvjek ista tužbalica: »Žetva je velika, a radnika je malo!«

Razumije se da u takvim okolnostima mnogi afrički biskupi više misle kako bi promicali svećenička nego redovnička zvanja. Ipak s druge strane mnoge biskupije i te kako osjećaju potrebu redovničkih zajednica. Za sada u Africi postoji veoma malo domaćih svećeničkih redova i kongregacija. Afrikanci koji žele prigrifiti redovnički život običavaju stupiti u jednu ili drugu misijsku družbu. Za braću redovnike postoji nekoliko domaćih ustanova: ipak i njih

nema više nego desetak što je ipak više od sličnih svećeničkih ustanova. U svemu ima u Africi oko 2.000 braće redovnika iz stranih zemalja i otpriklike 800 Afrikanaca, koji osim domaćih ustanova pripadaju raznim drugim redovima.

Što se tiče redovnika, njihov je broj malo povoljniji. Danas ima u Africi oko 10.000 stranih i oko 5.000 afričkih redovnika. Za ove posljednje postoji čitav niz domaćih kongregacija, kojih broj neprestano raste, dok mnoge Afrikanke stupaju i u razne evropske redove, družbe i kongregacije. Te redovničke zajednice, među kojima svjetovni instituti zaslužuju naročitu pažnju, ne samo da su veoma dragocjena pomoć u misijskoj djelatnosti Crkve u strogom smislu riječi, nego one također veoma mnogo čine za promicanje vrijednosti i dobrobiti afričke žene. U krilu redovničkih zajednica oslobođaju se i dolaze do izražaja duhovne energije i plemenite značajke, koje u sebi krije afrička duša. Te energije inače ostaju sputane i neiskorištene zaradi mnogobrojnih starih običaja, koji su stvarna zapreka kulturnom i socijalnom razvoju žene. U velikom je dakle interesu Crkve, misija i samih afričkih naroda razvoj redovništva na crnom kontinentu. Što u Africi bude više cvalo i širilo se redovništvo, i muško, i žensko, i aktivno i kontemplativno, to će afrička Crkva biti vitalnija i sposobnija za svoju uzvišenu zadatu.

O. Josip Antolović D. I.

Petar Barbarić

i pobožnost Srcu Isusovu

Naš je Glasnik uveo rubriku o Petru Barbariću. Njome želi njegov lik što više približiti današnjem naraštaju da bi ga štovao, naslijedovao i uskorio čas njegove proslave od strane Crkve proglašenjem blaženim i svetim. Pravo je da baš Glasnik Srca Isusova širi štovanje Petra Barbarića, jer je Petar bio revan apostol pobožnosti Srca Isusova i širitelj Glasnika.

Kad je Barbarić g. 1889. došao u travničko sjemenište, ondje je već evala pobožnost Srca Isusova. Isusovci, koji su vodili sjemenište, vjerni svojoj tradi-

ciji i uvjereni u svoju misiju širenja te spasonosne pobožnosti, nastojali su njome prožeti i oduševiti svoje pitomce. Nevina Petrova duša brzo je shvatila u čemu je bit pobožnosti Srca Isusova i ona će biti centar njegova duhovnog života. Sačuvana nam je iz njegova duhovnog dnevnika za vrijeme duhovnih vježba g. 1894. molitva kojom je molio za ljubav prema Presvetom Srcu: »... Rascvijlena Majko, molim Te za onu bol, što si ju pod križem čutila, de gani kameno srce moje, gani ga ljubavlju prema Srcu presvetoga Sina Tvoga. Kako je moguće, da ne ljubim toliko milostivo

Srce koje je za me kukavca toliko trpelo... Presveto Srce Isusovo, daj da Te sve više i više ljubim!*

Sastavljujući tu molitvu Petar je imao 20 godina. Kao 20-godišnji mlađić stajao je u svetim duhovnim vježbama pred Kristom, prijateljem mlađih, i sav se zanio za Njegovo probodeno Srce. Imali ljepe, idealne ljubavi na ovome svjetu? Ni je li se po njoj idealizam jednog mlađića popeo na vrhunce? Nema ni jednog sveta koji nije bio žarki ljubitelj Isusa Krista. Ne odsjeva li iz života i poslanica jednoga sv. Pavla plamena ljubav prema Kristu? Niye li Augustin, Bernardo, Franjo Asiški, Nikola Tavelić, Ignacije Lojolski, Pijo X Žarko Ljubio Isusa Krista? I naš je Petar bio vatreni ljubitelj Isusa Krista, a svoju je ljubav prakticirao pobožnošću Srca Isusova. Bio je član bratovštine Srca Isusova, Apostolata Molitve prikazujući svaki svoj dan Presv. Srcu a na nakane sv. Oca Pape. Obavljao je veliku devetnicu spaša, slavio prve petke i blagdan Srca Isusova, vršio pobožnost »Devet služba Presv. Srcu Isusovu u zajednici s devet zborova andeoskih«.

Oduševljen i zanesen pobožnošću Srca Isusova nastojao ju je širiti među svojim kolegama u sjemeništu i među svojim zemljacima pod praznicima. Znajući da Glasnik Srca Isusova širi tu pobožnost među hrvatskim pukom nastojao ga je što više proširiti. Petrova je ljubav prema Presv. Srcu bila dakle djelotvorna i poticala ga na apostolat. »Kad sam g. 1894., piše O. Žabec, priopovijedao u školi kako se novi (hrvatski) Glasnik posvuda lijepo primio i kako mu je nastao broj pretplatnika, zaboravi Petar posve na svoju mirnoću, te si od veselja tro ruke.« Petrovom zašlugom jedne se godine pretplatile na Glasnik Srca Isusova gotovo svu pitome druge divizije travničkoga sjemeništa. U svom rodnom kraju predobio je za Glasnik preko 30 novih pretplatnika.

U pismu od 21. ožujka 1893. svome bratu fra Marku Petar među inim piše: »... Već dugo sam mislio o tom, kako bi se i naš narod upoznao s najkorisnijom i nebu najmilijom pobožnosti, pobožnosti k Presv. Srcu Isusovu. Jako

sam se obveselio, čuvši, da će Glasnik Presv. Srca Isusova ove godine u svečanijem ruku izaći, manja mu cijena biti, a obraz svjetlij nego lani. Vrlo mi je žao, što siromašni naš narod ne zna za tolike milosti i blagodati, što ih dijeli Bož. Srce Isusovo. S ovim dakle Glasnikom sinu mi tračak nade, da će se širom i naše domovine oriti slava Bož. Srcu Isusovu... Ali to može biti tek onda, kada narod upozna Presv. Srce. Onaj pak, koji će to učiti, koji će narod upoznati s ovim izvorom milosti, bit će baš Glasnik Presv. Srca Isusova...« *

Glavna je zadaća našega Glasnika, da bude glasilo Apostolata Molitve te da širi pobožnost Srca Isusova. U Petru Barbariću imamo uistinu divan i konkretni primjer apostola Srca Isusova. Šireći njegovo štovanje širit ćemo ujedno i štovanje Srca Isusova za koje je Petar Barbarić bio toliko oduševljen. Njegov sveti primjer nužno će nas poticati na to. A u pobožnosti Srca Isusova imat ćemo uvijek najuspješnije sredstvo da vjerski život naših obitelji, naših župa i čitavoga našega hrvatskoga naroda bude što dublji i bujniji. Obitelji i župe u kojima se štuje Srce Isusovo uistinu su pune vjerskoga života.

Za Uskrs nalazio sam se na podravskoj župi Svetec. Ona danas nema svoga župnika nego njome upravlja župnik iz Peteranca. Videći u crkvi u Svetecu veliki kip Srca Isusova odlučio sam na uskrsni pondjeljak izreći propovijed o pobožnosti Srca Isusova. Župnik iz Peteranca, koji me je slušao, rekao mi je kasnije: »Pater, dobro je da ste o tome govorili. Što još ima vjerskoga života u ovoj župi to valja zahvaliti pobožnosti Srca Isusova. Pokojni sigetečki župnik Franjo Jakupec koji je tu djelovao 40 godina bio je apostol i šritelj pobožnosti Srca Isusova.« *

nosti Srca Isusova. Plodovi se osjećaju i danas, makar da je župa već više godina bez svog dušobrižnika.*

Drago mi je bilo to čuti. Moja je vjera u uspješnost pobožnosti Srca Isusova još više porasla. Petar Barbarić, Božja duša, svojim je da tako kažem kršćanskim instinktom nazrijevao također vrijednost i uspješnost pobožnosti Srca Isusova i zato ju je toliko širio. U tom nam svima »Defunctus adhuc loquitur - Preminuo još govoriše Kamo sreće da čujemo i prihvativimo njegov glas i njegovo uvjerenje!

O. Josip Antolović D. I.

ZAHVALJUJU PRESV. SRCU ISUSOVU BEZ- GRJESNOM SRCU MARIJINU I SVETIM ZA- STITNICIMA

- Za primljene milosti, i nadalje se preporuča, B. T. D. Mostar.
- Na udijeljenoj milosti ozdravljenja, Celestina, Kačani, Grobnik.
- Na pomoći u velikoj nevolji po zagovoru pape Ivana Dobrog, Lucija Karalić, Gorjan.
- Majci Božjoj od brze pomoći na uslišanju kod krvarenja, K. D. Z.
- Gospri od brze pomoći na pomoći pri hitnoj operaciji. I dalje se preporučam, Ivana Stantić, Subotica.
- Za sve milosti, S. Kružić, Skrad.
- Za mnoge milosti i sretne položene ispite mog unuka, K. Fišet, Osijek.
- Na udijeljenim milostima, B. H.
- Za uslišane molitve, Marija Bušić, Krizevci.
- Za primljene milosti, V. R. Zagreb.
- Za primljene milosti u bolesti, napose ozdravljenju, Fanika K., Donja Dobra, Brod Moravice.

- Na odravljenju, Nikola Kelez, Mandjena.
- Na milostima i na odravljenju, K. I. Streljanac.
- Za pomoć u svim mojim potrebama, R. M. Zagreb.
- Za uslišanje i pomoć, i dalje se preporučam, Janja Sarić, Sonbeck.
- Na primljenim milostima, G. A. Fojnica.
- Za odravljenje, Marija Čenkovčan, Molve.
- Za odravljenje od teških rana na nogama, Kata Šalković, Bukvilk.
- Na uslišanim molitvama i na mnogim primljenim milostima u životu, M. M. Zadar.
- Za primljene milosti, Ana Prpić, Satnica Đakovačka.
- Bl. Augustinu Kažotiću za zagovor na primljenim milostima, uz preporuku i dalje, Adela Tomašić, S. — Đurđenovac.
- Na odravljenju od teške bolesti, Ivan K. G.
- Na primljenim milostima Petar Visković, Crkovići.
- Za sretno položeno ispite sina, N. N. Jasko.
- Na primljenim milostima, Jelka Bencek, Kl. Ivanić.
- Za sretno položen ispit svoje kćeri, Marija, B. B. Rijeka.
- Na sretnoj operaciji, T. M. Pag.
- Na uslišanim molitvama i primljenim milostima, Enrika Prolić, Zagreb.
- Za primljene milosti i dalje se preporučam, Margaretra Katalenac, Markovac.
- Za odravljenje djeteta i na drugim milostima, P. J. Markovac.
- Za primljene milosti za moju majku kod dviju operacija, po zagovoru bl. Nikole Tavelića, Marija Knežević, Banja Luka.
- Za sretnu operaciju, J. L. Varaždin.
- Za primljene milosti sv. Josipu, Marija Levanic, Srbinac.
- Na svim primljenim milostima po zagovoru sv. Antuna i bl. Nikole Tavelića, D. A. Donja Vrba.
- Za odravljenje, Stanić Sofija, Velika.
- Za primljene milosti, Antica Bozovac, Vrgorac.
- Za sve primljene milosti, posebno Gospi od brze pomoći za makar djelomično odravljenje moje i moga unuka, Arne Stremac, Koritna.
- Gospi od brze pomoći i dušama u čistištu za majčino odravljenje, te na svim isprošenim milostima od svetih zaštitnika uime majke, Anica Ognjanov, Bačku Palanku.
- Za primljene milosil još za prvič rata, Niko Jelović, Crkvica.
- Presv. Srcu i Majci od Brze pomoći zahvaljujući na nebrojenim pomoćima a osobito za bolesti i operacije. I dalje se preporučamo, Stipo i Eva Grignov, Luc.
- Na uslišanoj molbi i primljenim milostima, I. B. V. Kraljevica.
- Za primljene milosti uz preporuku, Petar Lisica, Petrcane.
- Za uslišane molitve, M. B. Novi Marof.
- Preporučam se Presv. Srcu Isusovu i Marijinu i modim milost, Rozalija, Zagreb.
- Po zagovoru Petra Barbarića, na primljenim milostima, K. M. Dubrava.
- Presv. Srcu i Bezgrj. srcu Marijinu što sam po zagovoru močnog sluge Božjeg Petra Barbarića i sv. Ignacija L. dobila olakšicu u mojoj teškoj bolesti, V. Z. Zagreb.
- Na uslišanoj molitvi za odravljenje po zagovoru sl. B. Petra Barbarića, Andelka Babić, Travnik.
- Na odravljenju unuka, Marija Staglijar, Zagreb.

Na omotu: Obnovljeno svetište Srca Isusova u Zagrebu

S dopuštenjem crkvenih i redovničkih poglavara izdaje:

Hrvatska pokrajina Družbe Isusove — Zagreb 02-147, Palmoticeva ul. 31. — Odgovorni urednik
o. Franjo Šipušić, Zagreb 02-147, Tel. 32-469. — Tisk: »Plamen«, Slavonski Brod, Omladinska
 ul. 26. — 1967. — List izlazi svakog mjeseca. Cijena pojedinog broja 1 ND. Bogoslov i sjemeništari u skupnoj preplati 0.70 ND. Godišnja preplata za redovite preplatnike 12 ND. Grupne preplate od deset na više dobivaju deset posto popusta. Novac preplate šaljite poštanskim uputnicama; suradnju uredništvu Glasnika; rukopisi se ne vraćaju.

GLASNIK

SRCA ISUSOVA I MARIJINA

SRPANJ 1967.

ZAGREB — GODINA 58

CIJENA 1 ND

POSTARINA PLACENA U GOTOVU

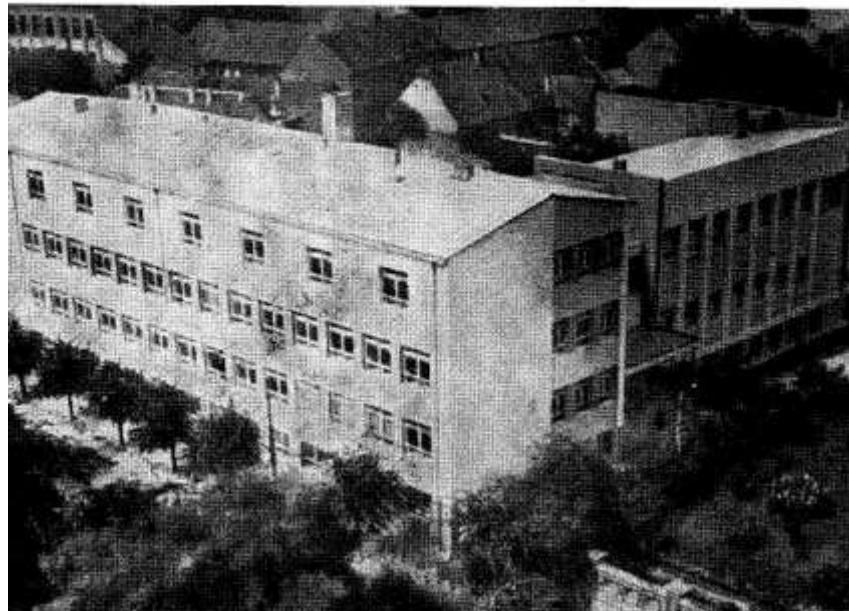
UTJECAJ OBITELJI NA ODGOJ SVECENICKIH PRIPRAVNIKA

VII

S A D R Z A J :

- 249 Kada Bog zove vaše dijete
250 Svćenik i Kristovo Srce. — Prema najboljem srcu (x)
251 Staze budućnosti, Josip Weissgerber D. I.
254 BOG ZOVE — J. Brški, A. Fuček, I. Getlinger, S. Kušar, J. Matošević, F. Držumović, S. Stipić, M. Gadža, F. Fuček, Z. Rabuzin, S. Katančić, F. Serbek, M. Petrošević, I. Komadina, I. Jularić, V. Pavlović, I. Bistrović, F. Šurbek, I. Šajković, S. Kanić, V. Tušek, S. Barilić, S. Ivančić
264 Još se nisam ni rodio, a već sam svijetu smetao, B. Cipić
266 NA PUTEVIMA GOSPODNIJIM — Bogoslovi
272 Nakon 18 godina, Štefko Pavin
276 RODITELJSKI DOM I SVEĆENICKO ZVANJE
— Volio bih upoznati majku toga čovjeka
279 Ruke moga oca i usne moje majke naučile su me više
o dragom Bogu od moga Katekizma
281 Razgovaramo
284 Katekumeni, Mis. nakana, Josip Antolović
286 P. BARBARIC — Riječ sjemeništaraca, Josip Antolović
288 Nove knjige, zahvanice, preporuke ...

Nova zgrada Biskupijskog sjemeništa u Subotici

KADA BOG ZOVE VAŠE DIJETE...

»I začuh glas Svetogogućega koji reče: koga da pošljem? Tko će ići po nalogu mojemu? Ja odgovorih: Evo mene, pošli me!«

(Iz. 6, 8)

Svećeničko je zvanje, bez sumnje, dar Božji. Ali ono je također, u većini slučajeva, plod kršćanskog života i odgoja u obitelji. Kad bismo upitali svećenike i svećeničke pripravnike kome najviše duguju iza Gospodina milost zvanja i ustrajnost u njemu, sigurno bi nam odgovorili da to zahvaljuju svojim dragim roditeljima, napose majci, koji su im svijetlili nesebičnim primjerom žrtve i molitve. Zato je duhovno zvanje za obitelj Božje odlikovanje.

Papa Pio XI rekao je velike riječi: »Prvi i najbolji naravni vrt u kome treba da prokliju i da se rascvatu ruže svetišta jesu uvjerene katoličke obitelji. Većina svetih biskupa i svećenika počeli su svoje zvanje i svetost u primjeru i u nauci krepsnoga oca i čiste pobožne majke; u obitelji koja se u zajedničkom, uzornom i lijepom životu odlikovala u ljubavi prema Bogu i bližnjemu... Sretni su oni roditelji koji svećenički poziv svojega sina drže za izvanrednu milost što ju je Gospodin iskazao obitelji.« Slično se izrazio takoder i sv. Ivan Bosko: »Najveći dar što ga Bog može dati roditeljima jest sin svećenik.«

U ovom broju Glasnika želimo upravo progovoriti o tome da obitelj odgaja svećenika. Nećemo teorizirati. Pokazat ćemo to na samim primjerima. Sjemeništari, bogoslovi, svećenici govore nam sami o utjecaju roditeljskog doma i odgoja na njihovo zvanje.

Prema najboljem Srcu (X)

SVEĆENIK

I KRISTOVO SRCE

Postoji neka nedosljednost u prosudjivanju različitih zvanja. Iako je zvanje liječnika ili odvjetnika nužno društvenog značenja pojedinac ipak u njemu ostaje samosvojan; službu vrši za druge, ali u svoju korist, i bude iznimka kad se među tim korisnim ljudima nađu istinski dobrovori sirotinje. Ti tada budu opseganjani od onih kojima bez naknade treba pomoći i postaju žrtve vlastite velikodušnosti. To što je kod drugih zanimanja izuzetak, baš to je za zvanje svećenika svojstveno i prvo. Ako svećenik pode putem koji je kod drugih zanimanja običajan, on postaje članovnik. A to je ono što ubija njegovu službu. To je ono što od njega ne očekuju braća ljudi, i što mu nije zapovjedio Krist. Recimo točnije, to je ono što mu je zabranio Krist i što mu braća ljudi zamjeraju. — Postoji dakle velika razlika između svećeničkog zvanja i ostalih zvanja. Ne samo zbog toga što si ljudi bliraju zvanja prema svojim sklonostima, pianovima i društvenim mogućnostima, dok se za svećenika traži i poziv koji valja shvatiti, nego i zbog toga što svećenički poziv dolazi do vrhunca u ostvarenju baš tada kad su zapostavljene, zanemarene i onemogućene sve osobne ambicije i korist. Zašto je to tako, i zašto drugo ne očekujemo? Zašto drugo osudujemo? Zašto od svećenika očekujemo da bude bez društvene mane, da jednostavno bude bolji od nas i od svih drugih iako je čovjek? Skriva se u svemu tome duboka tajna svećeničkog poziva u ljudskom društvu. Svi naime ljudski pozivi i sva zanimanja bave se poslovima kratkotrajnijeg značenja od svećeničkog. Sve vještine i znanje naših ljudskih zanimanja idu za tim da poboljšaju stanje u ovom životu. Bude tu uspjeha kao i promašaja, no niti su uspjesi trajni i vječni, niti su neuspjesi konačni. — Svećenička služba bavi se

onim u nama što nadilazi vrijeme, onim što nam tumači i daje smisao svim našim uspjesima, pa i neuspjesima. Svećenički poziv jest očlonac naše savjeti, jest prorok koji naviješta neizbjeglivu kaznu za bahate prestupke jednako kao i neotuđivu nagradu za dobra djeła koja smo učinili u ljubavi. Od svećenika očekujemo da bude naša norma kako ćemo i što ćemo raditi. I onima najpokvarenijima nije svejedno što će svećenik o njima misliti; i oni najlukaviji i najzlobniji ne bi ga htjeli imati kao otvorena protljinka. Svi znamo i svi osjećamo da ćemo u dugo crnoj haljini ili u čednom odijelu obrubljenom bijelim ovratnikom sresti nešto više nego obična čovjeka. Mi to očekujemo i imamo pravo, da ćemo sresti ne samo nadzornika svojih djela, ne samo strogog ili blagog vjeroučitelja, ne samo savjetnika ili pomoćnika, ne samo prijatelja svih ljudi, a osobito sirotinje: MI OČEKUJEMO I IMAMO PRAVO DA U SVEĆENIKU SRETNE MO SAMOGA KRISTA. Ako svećenik u ime Kristovo i svoje dakako, izgovara najsvetije riječi novozavjetne žrtve, riječi u kojima se on ne samo simbolički izjednačuje s Kristom, zar to onda neće biti u običnom životu svećeničke službe. Zar nije na to Pavao mislio kad je napisao: «Ne živim više ja nego u meni živi Krist!» — Bože moj, kolika odgovornost za nas svećenike, i kolika blagodat za nas ljudi. — Mislim da nam postaje sve jasnija razlika između svećeničkog poziva i ostalih zanimanja. Svećenici su posrednici između Boga i ljudi. Oni ljudima javljaju Božje na-redbe, zakone blagoslovленог i sretnog života; a nebu prinose žrtve velike ljudske zajednice tražeći pomoći i blagoslov neba skupa sa oproštenjem naših prestupaka. — Bilo je tako to oduvijek, bilo je tako i do konca svijeta kad budu u završnom zborovanju na sudu svega svijeta stajali pred nama naši svećenici da nam svima sudi Prvi i najveći Svećenik. — Jest, tako je to. Imamo što razmišljati o tome i mi svećenici i vi nesvećenici, koje ipak Apostol naziva velikosvećeničkom obitelji, Obitelji Isusa Krista Velikog Svećenika. Po svećenicima je prisutno među nama Božje Sreće, ne samo u otajstvu Žrtve i tabernakula, nego i života.

KOJIM ĆU PUTEM KROZ ŽIVOT?

Staze budućnosti

»Kuda koracam hoću da bacam
snopove zlatne svjetlosti!«

(I. Poljak)

Kako bi svijet bio krasan kad bi se ostvarile zamislili sanje mlađih ljudi? Rijetko je koji čovjek zadovoljan u stariji koliko su se ostvarili planovi njegovih mlađih dana. Još rijedu su koji bi premašili svoja mlađenacka očekivanja. S našim životnim načrtima jednako je kao i s proljetnim cvijećem: evanta raskošno u preobilju, a samo malen se dio prometne u zrele jesenske plobove.

Netko bi se brzo pomirio s tim "prirodnim zakonom" i sebe utješio zbog neuspjeha svog života. Čovjek jest, dođe, prirodno blće, ali je i viši od prirode i njezinih zakona. On je budući potpuni gospodar svemira, pozvan kao duhovno blće u NATPRIRODNI svijet, što više kao kršćanin pozvan je da premaši svoju vlastitu duhovnu narav i da jednom sudjeluje u Božjoj trojstvenoj svijesti, pozvan je na NADNARAVNU budućnost. Prema tome ne možemo rješavati pitanje čovjekova poziva bez pogleda na vječnost.

Zadržimo se, ipak, najprije na čovjekovim zemaljskim stazama. Mi se ljudi razlikujemo ne samo stasom, snagom, izgledom, glasom, vidom, slušom, hodom..., nego još više nutarnjim sposobnostima: bistrinom umu, neposrednim pamćenjem koje je kod nekih 4 puta bolje. Koji sporije pamte, često trajnije zadrže ono što su upamtili, ali ne mora tako biti. Razlikujemo se bogatstvom i stva-

ralačkom snagom maštete, razlikujemo se i ističanomšću i snagom osjećaja. Nekome ruke drhaju, drugi ima čudovitu sigurnost i točnost prstiju. Jedan u trenu zapazi i djeluje, drugi treba vremena da se snade. Sportska natjecanja pokazuju toliku raznolikost mišićnih prednosti, da još nigdje nismo došli do granice šta čovjek može postići.

Osim ovih temeljnih sposobnosti, svaki je od nas prošao svoje djetinjstvo i mladost. Sve što smo doživjeli, ostavilo je neizbrisive tragove. Mi u stvari ništa ne zaboravljamo, osim onih nekoličina trenutaka kad doživimo sudar vožila i ostanemo u nesvijesti. Stari doživljaji budu prekriti novim, ali djeluju podsvjesno, naročito ako su bolesni i ranjeni doživljaji, neutažene duboke težnje čovjekova blće za majčinskom i očinskom ljubavlju. Krivi postupci u prvih 5 godina djetinjstva mogu ostaviti doživotne duboke tragove.

Osim sposobnosti i odgoja mi nosimo u sebi sve što smo naučili na više ili manje sustavan način. Naučili smo jezik i u njemu dobili okvire misli i osjećaja. Upoznali smo svoju okolinu i stekli kojekakvoga školskog znanja. I na ovom području mogu se dogoditi propusti koji se kasnije teško nadoknadju, recimo radne navike i sabranost pri poslu. U razdoblju od osme do desete godine važno je da škola privikne dje-

čaka i djevojčicu na sabrani, koncentrirani rad. U kasnijim godinama teško će stići smisao za duševni napor.

Poslani smo u svijet da nešto u njemu ostvarimo sposobnostima duhovno-tjelesnih bića. Učenje i napredak dužnost su svakoga od nas prije škole, za vrijeme školovanja i iza njega. Naši dani teku uzaluđ, vrijeme našeg života nema smisla bez neprestanog napretka.

„Neću da moji dani proteku mračni u tihu lijući se rijeku vječnosti...“ (Izidor Poljak)

Kako bi bilo dragocjeno kad bi čovjek već za mlada sebe temeljito i točno upoznao: i one osnovne sposobnosti,

koje je Bog zacrtao u njega, i ono što su roditelji i sva okolina napisali u spomenar njegovih doživljaja i ono što je naučio pod tuđim vodstvom ili sam. Kako bi onda sigurnije mogao odmjeriti planove za svoje životno putovanje.

Došli smo do neuralgične, do odlučne točke. Tamo negdje u 14, 15, 16. godini mladič i djevojka hvataju uzde svoje sudbine u vlastile ruke. Biraju staze budućnosti, neprestano su na različitim raskršćima, kao Heraklo, grčki junak. — Ima nepovratnih staza, ima ih s kojih se može vratiti. Ima sudbonosnih koraka, ima ih beznačajnih nalik na trčkanjanje. — O, kad bi netko tko pozna život otvorio oči mladom čovjeku! Kako velike mogućnosti stoje pred njim! Nema, naime, mladog čovjeka koji ne bi čeznuo da postigne najviše što može, da životu dadne maksimum vrijednosti.

▼ Kod svećnosti Mlade Mise nose dječaci i djevojčice znakove svećeničke službe

Ako takav čovjek dođe u centar za profesionalnu orijentaciju, dočekat će ga psiholog, liječnik, socijalni radnik, možda i pedagog. U većim centrima bude i više liječnika specijalista. Najvažniji posao vrši psiholog. On ispituje pomoću testova, anketi i razgovora sposobnosti, mogućnosti i težnje mladog čovjeka. Socijalni radnik treba bi u okviru ispitanih mogućnosti pokazati mu društvene mogućnosti: koja su zvanja za nj otvorena. Liječnik postavlja svoja »veta« (zabrane) ispitavši ponovo zdravlje mladog čovjeka. — Pedagog je više za profesionalnu preorientaciju nego za orijentaciju.

Priznat ćete da su svi ovi ljudi predragocjeni dobročinitelji mladom čovjeku koji traži staze budućnosti. I što psihologija, medicina, sociologija i pedagogija budu više napredovale, mlađi će ljudi dobivati izdašnju pomoć.

All, all ... Šta najviše vrijedi? Koja je najviša valuta? Isplati li se živjeti za ono za što se ne isplati umrijeti? Odakle našem životu konačna vrijednost? ... Ovo nekoliko pitanja moglo bi vas uvjeriti da se čovjekov poziv ne može riješiti samo na stazama zemaljskog života. Naše zemaljske staze nastavljaju se u nedogled vječnosti.

Kad se radi o izboru zvanja, ispitujemo sposobnosti, ispitujemo znanje, ispitujemo sklonosti ... Sve u redu. Nalazost ne ispitujemo najvažnije: LJESTVICU VREDNOTA. Fred mlađica i djevojku treba staviti skalu procjene životnih vrednota. Ta bi skala trebala biti osnovicom u izboru zvanja. Dragi čitatelju, postavit ću nahaćeno razne vrednote pod brojevima, a ti na koncu napiši brojeve onih vrednota koje su za tebe prva, druga, treća itd.

1. novac 2. »Mercedes« 3. dvorac 4. vikendica na moru 5. golema zarada 6. poštenje 7. slava 8. učenjački uspjeh 10. zdravlje 11. požrtvovnost 12. ljepota 13. krepost 14. rad za druge 15. vjeera 16. radinost 17. Bog 18. Sve 19. Apsolutno 18. rad za Božju crkvu 19. svećeništvo 20. redovništvo ...

Napiši brojeve tvojih vrednota! Možeš dodati i nešto što ovde nije predviđeno kao 21. 22. 23 ...

Zar ne bi bilo interesantno pokupiti ljestvice vrednota svih mlađih ljudi? Mladog čovjeka privlače vrhunci. On želi na najviše prečke ljestvice. Rekordi su domena mlađih. Prema tome trebalo bi premi svojim mogućnostima težiti za najvećom vrednotom. Razmisli malo o tome!

Dat ću ti i jednu pomoći, jednu malu svjetiljku: smrtnu svijeću. Vrednota koja ne izdrži prodornu svjetlost ove svijeće, svjetlost prodornju od lasserskih zraka, prodornju od atomskog bijeska ... ne smije biti najviša vrednota na tvojoj ljestvici.

»Putove moje pjesan nek prati orla što s plamenim suncem
se brati,
kuda koracam
hoću da bacam
snopove zlatne svjetlosti.«
(Izidor Poljak)

Sve u svemu, kod izbora zvanja svači bi mlađi čovjek trebao nastrojati da pronađe SVOJ PUT: ono zvanje koje će njegovu životu dati maksimum, i to prave vrijednosti. — Sjetimo se smrtnih svijeća! — Zato sve staze treba da vode k Bogu. Vrednije su one staze budućnosti koje brže i bolje vode k Bogu, samo ako imam snage za strme i brze staze! Važno je da nadem svoju stazu. Bog zna koja je staza za me najbolja. Valjalo bi ustrajno ga moliti za rasvjetljenje. Zar može biti korisnije molitve od ove, da nademo onaj »našput« koji je Svetogući za nas predviđio.

»Planite bijeli ognjevi duše,
k nebu se, srce, popni i gori...
plamteć izgori.«

Neću da moji dani proteku mračni u tihu lijuć se rijeku vječnosti.
Putove moje pjesan nek prati orla,
što s plamenim suncem se brati...
Kuda koracam,
hoću da bacam
snopove zlatne svjetlosti.«
(Izidor Poljak)
Josip Weissgerber

B O G Z O V E

Zamolili smo mlade, njih dvadesetak, da nam kratko napišu kome duguju svoj poziv u svećenički stalež i što ih je dovelo u sjemenište. Ima ih iz sva četiri razreda.

O sjemenišnom i svećeničkom životu svakako se govori, pa i ne baš lijepo. Poslušajmo ove mlade, koji su tek zakoraknuli u život, što oni o tom misle i kažu; zašto su odabrali baš ovaj životni poziv...?

ZAVOLIO SAM TO ZVANJE NAPOSE, I NIJE MI ŽAO

Najstariji sam sin siromašnih roditelja sa sedmoro djece. Kao ministrant svakog sam dana bio kod oltara. Pratio sam sv. Misu i posluživao svećenika. Više puta dolazio sam s njim u bliski dodir, upoznao sam veličinu svećeničkog poziva, njegovu povezanost s Bogom, i to me je potaklo da sam se odlučio za sjemenište. Imao sam pred očima svećenika ne kao obična čovjeka, nego kao zamjenika vrhovnog svećenika.

U obitelji sam dobio potreban odgoj. Ali što se ticalo moga zvanja, roditelji o tome nisu odlučivali. Nisu na me djelovali niti svojom voljom niti silom. Slobodno sam se odlučio. Bilo im je vrlo drugo, i pristali su na to.

No, najviše zahvaljujem Božjoj providnosti što je na moju župu poslala mlada svećenika, koji se je zanimal i brinuo za mladež. Nas je ministrante odgajao na poseban način. Zavolio sam to zvanje napose, i nije mi žao. Ostavio sam svijet i našao ljepotu ljeplju od svake zemaljske. Našao sam cilj koji je dragocjeniji od svake zemaljske stvari a to je Botji poziv za pripravnika svećeničkog staleža.

Junko Briški, III razred

ZRTVA NIJE UZALUDNA

Od malih nogu majka me naučila da poštujem svećenika, a osobito da ne prodem mimo njega, a da ga ne pozdravim. Upravo to je na me djelovalo da sam svećeniku uvijek sa simpatijom promatrao. Tako je ta simpatija urođila time da sam i ja odlučio postati svećenik. Dugo sam o tome razmišljao kao ministrant u svome rodnom mjestu, gdje sam gotovo svaki dan ministirao kod sv. Mise. Rekao sam tada u sebi da će poći u sjemenište. I pošao sam. Bilo je to prije četiri godine, kad sam prvi put prestopio prag sjemenišne kuće na Salati u Zagrebu, koju sam odmah od prvih dana zavolio.

No, svega toga možda ne bi bilo da nemam živu majku, koja me nikad ne zaboravlja u svojim molitvama i žrtvama. Ali ona zna za koga se žrtvuje. Za svoja dva sina koji su se odazvali Kristovu pozivu. Žrtvovala nas je dvojicu, no ona je spremna žrtvovati i trećega sina, ali to će odrediti Božja Providnost. Njezina je najveća želja da ima bar jednog sina svećenika. Krist je rekao: »Kto daže, sto puta više prima!« Ja mislim da se moja majka u tom nije prevarila.

Andrija Fuček, IV razred

SVE VISE SAM CEZNUO ZA TIM ZVANJEM ...

Poslije prve svete Prcesti rado sam i često posluživao kod sv. Mise. U to sam vrijeme osjetio i želju za svećeničkim zvanjem. Ta je kroz osmogodišnje školovanje sve više rasla. Isusova me je ljubav tako osvojila da me nijedno zvanje nije toliko privlačilo kao svećeničko. Nikome nisam govorio o svojoj želji. Majci bi sigurno povjerio svoju tajnu, ali se ona vrlo rano presečila u vječnost. Od matice sam smrtri stanovao kod njezinih roditelja. Oni su me osobito voljeli i uvijek mi govorili da budem pametan u izboru zvanja. Misili su, kao i mnogi moji drugovi, da će poći u vanjsku gimnaziju. Nisam imao dovoljno smjelosti da im otkrijem svoj izbor. Pogotovo ne tati, jer on nije isao u crkvu niti je vjerovao.

Gospodin župnik se nadao da će poći u sjemenište, jer me je još u nizim razredima osmogodišnje škole pitalo da li imam za to želju. Odgovorio sam mu da imam, ali taj odgovor nije bio promišljen. Kasnije je taj "simpatični" postao uistinu stvaran. Svištekom osmog razreda iznio sam tu stvarnu želju župniku. On je htio da me približi mojemu zvanju. Zato me je poticao da djelujem apostolski u svome kraju pozivajući svoje prijatelje na vjeronauk. Na njegov sam prijedlog vrlo rado raznosio Glas Koncila po svom okolici.

Želju za svećeničkim zvanjem rasplamsala mi je u srcu i moja pokojna majka svojim primjerom. Ljubavi prema bližnjemu, osobito siromasima. Također me je potakla na to i očeva nevjera. Sve više sam čeznuo za tim zvanjem da kao svećenik mogu približiti Božu i onima koji ne vjeruju. Ta želja raste sve više u meni kroz sjemenišni život.

Ivan Getlinger, I razred

J. Brkić

A. Fućek

IZMZICAO SAM KAO JONA

Moram priznati da sam svoje svećeničko zvanje osjetio vrlo rano. Ali tome nisam pridavao važnosti. Međutim, što sam više rasao, ta me misao jače prožimala. No, ja na to nisam htio misliti. Ni registrirati nisam htio. Nekoliko puta sam kidnuo s vjeronauka. Mislio sam da mi to nije potrebno. Misli na svećeničko zvanje saljatale su me sve jače, a ja sam izmicao kao prorok Jona. Roditelji nisu ni slutili što se u meni zbiva, ali su se Šarko molili i prikazivali Bogu žrtve, osobito mama. Iz njihovih usta nije izšla nijedna riječ nagovaranja. Često su nas pohodili svećenici, ali to na mene nije nimalo djelovalo.

Došao je VII razred. Počeo sam se ozbiljno moliti Duhu Svetom da me proslijedi kako bih sposobi svoje buduće zvanje. Molio sam Boga da mi dade zvanje u kojem će ga proslaviti i spositi svoju dušu. Lovac iznad oblaka (Bog) iskoristio je pruženu šansu i bacio svoj laso na moju dušu da je čvrsto priveže u se. Postalo mi je jasno kamo mi je poći. Evo jedne zgode u vezi s tim. Bilo je to krajem osmog razreda. Jedna me susjeda upita:

— Kamo ćeš iža osmog razreda?

— U gimnaziju stresem ja,

— A u koje mjesto?

— U Zagreb, Voćarska cesta.

— A kakva je tamo gimnazija?

— Dječačko sjemenište, škola za spremanje svećenika.

Kad je registrirala o čemu se radi, okrenula je nos. Sto je mislila, ja ne znam.

Stjepan Kušar, II razred

I. Getlinger

S. Kušar

NISU MISLILI SAMO NA SEBE...

Potjećem iz brojne seljačke obitelji. Bilo nas je osmoro u majke, a sad nas ima petero, troje je Bog uzeo k sebi. Odgajani smo u kršćanskom duhu. Majka je bila dosta stroga i znala je kako t'eba odgajati djecu. Danas smo joj puno zahvalni. Da nas nije tako odgajala i mnogo se za nas molila, ne bismo nikad bili ono što jesmo i što kanimo biti. Kasnije mi je priznala kako se uvijek molila da joj dragi Bog pozove jedno dijete u svoju službu. Bog ju je uslišao. Ima već nekoliko godina kako je jedan brat otišao u Isusovce. Kad bi dolazio na praznike, u meni se nešto budilo, neki mutarnji glas mi je govorio zašto ne bi i ti pošao za njim. Dugo sam o tom razmišljao i napokon rekao župniku: »Idi samo onamo, sinko, kamo te dragi Bog zove« rekao mi je župnik.

Majka je bila radosna. Roditelji su mi na rastanku rekli: »Sine, budi dobar i poslušan! Mi ćemo biti, ako ustreba goli i bos, samo da vama bude sve u redu. Nisu mislili nimalo na sebe, imali su pred očima samo nas. Otac je teško zaradivao novac u rudniku, a majka obavljala kućne poslove i dužnosti.

Kasnije je i treći brat krenuo za nama. Tako se trojica nalazimo na stazi redovničkog zvanja, a nadamo se da ćemo uz pomoć Božiju i majčine krunice ostvariti taj poziv i ideal. Kod kuće su ostala dva brata da budu na pomoći ocu i majci. Za sve to mnogo dugujemo roditeljima, a posebno majci.

Jožo Matičević, I razred

OSJETIO SAM U DUSI DA SAM PUZVAN ZA NESTO VIŠE...

Dok sam bio mladi, nisam osjećao da me Bog želi učiniti svojim slugom. Često sam razmišljao o svom budućem životu, ali nikada nisam pomislio da bih postao svećenik. Čak sam u VI i VII razredu stvorio neke planove za svoj budući život.

Međutim, u osmom sam razredu osjetio u duši da sam pozvan na nešto više, na službu Bogu. Otada je u meni sve više rasta želja da postanem svećenik. Radovao sam se što me Gospodin izabrao za svoga slугу. Sigurno su u tome imali kod Boga puno zaštuga moji dragi roditelji. Oni su se često molili dragom Bogu da mi isprose milost zvanja. Saznao sam to od njih kad sam im rekao da

bih želio podi za svećenika. Čini se da su u tom času skupa sa mnom bili veoma sretni. Otada mi češće govore kako će to biti lijepo ako jednoga dana dođive moju mladu Misu. I rodbina se puno raduje tome i molí skupa sa mnom dragog Boga da jednog dana mogu primiti iz mojih ruku Gospodina.

Džigumović Filip, I razred

KUCAJTE I OTVORIT CE VAM SE...

Ovo je isječak iz jednoga pisma koje mi je poslala mama.

»Sine, kad god se molim, uvijek te preporučim Majci Božjoj da ti Ona bude u pomoći te sretno dođeš do svoga cilja i da ti da razum i čvrstu volju te možeš strpljivo donositi svoj križ i svoje potешkoće. Budi mi samo poslušan i nemoj skretati sa svojega puta!«

Eto što piše ona koja je toliko puta klečala pred Gospinim likom i žarko molila Gospu da joj usliši molbu i ispunji želju. Dan za danom to se ponavljalo. Majčino srce nije prestalo moliti Majku punu miosrda. Nebeska Majka joj je uslišila molitvu i mene pozvala u vinograd svojega Sina.

No ona i dalje molí s onom istom naklonom i željom u srcu koje je puno žarke ljubavi prema Bogu. Glavni motiv oko kojeg su se nikale majčine želje bio je: »Kucajte i otvorit će vam se, tražite i dobit ćete!« Ona je čvrsto vjerovala u ove riječi.

Stjepan Stipić, I razred

SAD SAM SRETAN, VESEO I RADOSTAN

Koncem osmog razreda osjećao sam doba krize i vrenja, doba hune, prkosu i ljunjenje. Više manje sam rješavao sam sve probleme. Odgoj je u kuci bio kršćanski, ali kao da mi nije davao odgovor na ona pitanja koja su ga tražila. Ipak sam veliku snagu i traženi odgovor nalazio u posebnoj i zajedničkoj molitvi. To je bilo jedino što me dizalo i davalo mi poleta.

Na izbor zvanja utjecale su i ekonomski prilike. Na svećenike i svećeničke pripravnike imao sam jednostran pogled. Čini mi se da je bio sličan pogledu što ga danas imaju neki roditelji. Sjemenište mi je izgledalo kao neki zatvor. Ipak sam se uza sve to sam odlučio da podem u nj. Ta mi je sloboda davaла kasnije snage.

Bilo je to jednog poslijepodneva. Čitao sam Glas Končila i Moja lutanja, kad sam uzeo svjedodžbu i krsni list te se uputio k župniku. No, nije to bilo samo jedno poslijepodne. Bilo je mnogo takvih i sličnih — ali bez svršetka.

Sigurno će mnogi od čitalaca pitati za moje perspektive sada. Evo ih! Crni veo, koji mi je pokrivao oči, spao je. Sad sam stetan, vesco i radostan. Čežnja mi je svakidašnjice — ljubav prema Raspetom Kristu i Njegovoj Majci.

Mirko Gadža, III razred

SVEĆENICKO JE ZVANJE DAR BOŽJI I PLOD ZDRAVE KRSCANSKE OBITELJI

Kad god govorim o svećeničkom zvanju, ne mogu reći gotovo nijedne rečenice, a da ne spomenem Boga. Netko bi možda prigovorio: »Kakve veze ima Bog s tvojim zvanjem? Ti si pošao tim putem svojevoljno. Ni ti te je Bog dojavio u sjemenište, niti te u njem prisilno drži...« Ja bih na sve to odgovorio: »Bog i te kako ima veze s mojim zvanjem, jer sam ga od Njega badava dobio. Nije me natjerao ni prisilio u ovaj stalež, ali mi je dao milost zvanja po kojoj sam spoznao svu ljepotu, veličinu i važnost svećeništva...«

Kao svećenik bit ću svojim radom čuvati zdravljiblje obitelji u našem narodu, bit ću odgojitelj naše mladeži, cijeli svoj život provijet ću za Boga i svoj narod. Tko može tada biti sretniji od meni! Moji se seljani čude što sam uvijek veseo i nasmijan. Kako ne bi! Ta službi Bogu i svome narodu za mene je najveća radost. Veličinu i ljepotu svećeničkog zvanja može okusiti samo onaj koji to zvanje posjeduje.

Bog koji puta daje svećeničko zvanje pojedincu i na molitve roditelja, ili na njegove vlastite molitve. Nama je vrlo bliz primjer za to izmoljeno zvanje pokojnog kardinala Stepinca. Njegova je majka za svećeničko zvanje svoga sina molila 23 godine.

Ja za svoje svećeničko zvanje svakako moram mnogo zahtivati molitvama mojih roditelja i zdravom kršćanskom odgoju kojim su me odgajali. Moji roditelji imaju sreću da im se dva sina nalaze na putu prema svećeništvu. Najveća je vještina mog sadašnjeg života da sačuvam zvanje koje mi je Bog dao. Stoga me se i ti, dragi čitaoče, sjeti koji puta u svojim molitvama da postanem dobar svećenik.

Fuček Fabijan, IV razred

J. Matović

F. Džigumović

S. Šlipić

M. Gadža

F. Fuček

Z. Rabuzić

S. Katančić

M. Petrošević

F. Šerbek

I. Komadina

«AKO TI ZELIS, I MENI JE PRAVO!»

Zelja da postanem svećenik probudila se u meni prvi puta kod jedne mlade Mise. Bilo je to u praznicima između šestog i sedmog razreda. Dan je bio lijep pa je oltar postavljen vani ispod lipa. Skuplo se mnoštvo naroda. Ja sam stigao vrlo ranu kako bih došao što bliže oltaru. Nestručljivo sam čekao propovijed, kojoj sam se toliko veselio. Tako me se dojmila da još i danas znam neke rečenice, kojih neću nikada zaboraviti. Od tog dana često sam razmišljao kako bi bilo da se i ja posvetim svećeničkom staležu, ali nisam toga nikome kazivao.

Godina dana kasnije otisao mi je prijatelj u sjemenište. Bili smo usko povezani i često se dopustivali. Kad je došao na praznike, pričao mi je o životu u sjemeništu. Tako sam još više upoznao cilj svoga života.

Svečinski osmi razred, još sam se jedanput ozbiljno zamislio: da li istinu želim biti svećenik? Napokon sam otvoreno rekao i roditeljima što želim. Oni su se s time složili. Otac mi je kazao: »Ako ti želiš, i meni je pravo!« Moja odluka je palala: Podi ču u sjemenište!

Drugi dan javio sam se župniku. Veoma se začudio, jer mu prije nisam ništa rekao. Za dva tjedna trebalo je poći u Zagreb na prijemni ispit. I to je sretno prosto. Sad je došlo najteže. Prvoga rujna trebao sam se odjeliti od doma. Nije bilo ozbiljnijih poslijedica, osim suza.

Sretno sam stigao u sjemenište i brzo se udomaćio. Već sam ovdje drugu godinu, i čini mi se da sam kod kuće. Mnogo sam toga naučio te sve više spoznajem što znači biti svećenik. Vruće želim da mi se ta želja ispu-

ni, te i moja mlada Misla bude poticaj drugima da se posvete svećeničkemu zvanju.

Rabuzin Zvonimir, II razred

«TI CES BITI SAMO SVEĆENIK!»

O da, ja puno dugujem svojim roditeljima, kao i gospodinu župniku, moram im biti zahvalan što sam postao sjemeništarac. No, ne kažem da sam poradi njih pošao u sjemenište. To ne stoji. Ali da sam njihovim posredstvom pošao, to stoji.

Ved sam oko petog razreda osjećao da me Bog zove. Kad bih god pomislio u koju će školu, koje će biti moje zvanje u današnjem društvu, uvijek sam u sebi čuo isti odgovor: «Ti ćeš biti samo svećenik!»

Ne mogu reći da bih u tom uvjerenju ustrajan bez svojih roditelja. Mi smo svake večeri zajednički molili svetu krunicu. Svake nedjelje išli na Misu. Tata me je rijetko puštao u društvo. No sumi znate kakvi su djeca. Kad tate nije bilo kod kuće, često sam pobegao na nogomet. Puno ih puta nisam razumio: Žašto to baš tako, rašto onako? Ali baš zbog toga moram im zahvaliti što je moj površ ostanao čvrst.

No, nemojte misliti da sam ja samo dijelom pošao u sjemenište, što nisam čuo u društvu da biti svećenik u ovo doba znaci biti zaostao. O tome bih vam imao puno reći. Kažem vam samo to da sam već u prvom razredu doživio sreću i zadovoljstvo što sam našim putem pošao.

Slavko Katančić, II razred

MINISTRIRAJUCI RAZMIŠLJAO SAM STO JE TO SVEĆENIK ...?

Veoma sam se radovao kad sam mogao prisustvovati sv. Misi. Jednog sam dana bio

sasvim kod oltara. Promatrao sam jedan časak svećenika, a zatim su mi oči zapale na ministarstvima koji su ga posluživali. Tada sam i ja naučio ministarstvo i ministirajući razmišljao sam što je to svećenik i svećeničko zvanje?

Zaključio sam da je svećenik zamjenik Kristov koji propovijeda Evandelje i spasava duše. Tada se je i u meni počela javljati želja za svećeničtvom. Na to je utjecala i zajednička molitva u obitelji. Ta je želja još više porasla kad sam boravio godinu dana u župnom stanu.

Tako sam na koncu osmog razreda odabrao svećeničko zvanje i odlučio poći u sjemeništvo. Želja mi se ispunila, i vrio sam zadovoljan.

Ferdo Šebrek, II razred

Moj dolazak u sjemenište nije bio potaknut nečim neobičnim, nesvakidašnjim. Sklonost prema svećeništvu osjećao sam od malih nogu. Razliku mog zvanja naročito je pogodovan dug ministarski staž, ilijep i mtran obiteljski život, tradicionalni obiteljski običaji na neko blagdano, zajednička molitva u obitelji, a svakako i velika želja mojih roditelja da se popnem do oltara i prikažem Kristovu žrtvu.

Petrošević Mirko

MOLECI SKUPA ... UCVRSCIVAO SAM SVOJU ODLUKU

Prema svećeniku i svećeničkom zvanju osjećao sam još kao mali dječak nešto što me je posebno privlačilo. Kako sam rastao, rasle su i moje spoznaje o svećeničkom zvanju. A kada sam se odlučio za sjemenište i kazao tu svoju želju roditeljima, oni su bili sretni.

Svećenik je u našoj obitelji bio uvijek rađa priman. Bili smo tada svaki na neki način sretni i počašćeni. Zato sam se i ja lakše odlučio za taj poziv.

Kad sam došao u iskušenje da ja ipak nisam za svećenika, da je svećenički poziv za mene pretežak i da ga nisam dostojan, zajednička obiteljska molitva davala mi je novu snagu i okrepnu. Moleći skupa sa svojim roditeljima, braćom i sestrama, učvršćivao sam svoju odluku. Neku posebnu snagu osjećao sam i onda kada sam vidio oca ili majku kako strpljivo podnose sve teškoće dana i kako marljivo rade. Nikada mi nikako u obitelji nije stavljalio zapreke u pogledu mogu zvanja. Naprotiv, obitelj je bila za mene sredina u kojoj sam razvijao i jačao svoju želju za sve-

ćeništvom, i koja mi je pomogla da sam došao u sjemenište.

A i sada, kad dobivam pisma od kuće, govorio u svakom od njih nadem poticaja koji mi pomaku da očuvam i razvijam svoje zvanje.

Komadina Ivica, II razred

»JA TI SE,IVO, NECU MIJESATI U TVOJE ZVANJE...«

Želja za svećeničkim zvanjem rodila se u meni vrlo rano. Bio sam tada mali ministar. U kući nisam nalažio na zapreke, ali ih je zato tim više bilo u školi.

U razredu nas je bilo trećina katoličke, a isto tako pravoslavne i muslimanske vjere. Razrednica je nekako saznačila da cu u svećenike pa mi je nekoliko puta kušala to izbiti iz glave. Jednom je rekla da ustancemo svi koji vjerujemo. Samo su dvojica ili trojica ostala sjediti. Počela nam je zatim drati »prodruči«. Naročito je na mene navallala da bih mogao biti inžinjer, hječnik itd. Odgovorio sam joj da nitko nema prava da mi određuje kuda cu iza osmoga razreda. Nato je zašutila, ali je i dalje često govorila protiv »popova«.

No, meni se od svega toga najviše svidjelo to što mi nitko od mojih drugova nije ništa prigovorio gledje moga zvanja. Sto su oni u školi više govorili protiv »popova«, to je mome zvanje bivalo čvrše. Postao sam naprosto tvrdoglav u tome da postanem svećenik. Kasnije su misili da sam se okanio svoga nama, te me više nisu posebno tretirali, već bi jednostavno tako govorili kao da čemo svi u »popove«.

Moago moram zahvaliti što sam došao u sjemenište svom dobrom župniku prečasnom Antunu Bogdanu i vi. Zvonku Badici, jer sam u njima vidoj svoj ideal. Puno su mi u tome također pomogle molitve moga oca i majke, a nadam se da će mi i ubuduće pomoci svojim molitvama da postanem svećenik.

Na koncu osmog razreda tata mi je rekao: »Ja ti se, Ivo, neću mijesati u tvoje zvanje pa da zbog mene budeš kasnije nesretan.«

I, eto, tako sam došao u sjemenište.

Ivo Jularić, II razred

MISLIO SAM KAKO BIH BIO SRETAN...

Ima više zgoda koje su me potakle na misao da postanem svećenik. Prva želja javila se još u ranoj mladosti. Kad sam završio drugi razred osnovne škole, moj je rođak služio

prvu svelu Misu. Pribivao sam toj svečanosti na kojoj se okupilo mnoštvo svećenika. Smatram sam ih da su oni nešto iznad drugih ljudi. Zapazio sam na njima neku posebnu radost. Odlučio sam da postanem svećenik kako bih i ja mogao u takvim svečanostima doživjeti nešto slično. Nedugo iza toga postao sam ministarstveni i ministrišao sam sve do polaska u sjemenište. Promatrao sam svećenika kod olтарa i mislio kako bih bio sretan da i ja mogu jednom služiti sv. Misu.

Ta je želja osobito ojačala kad sam gledao svećenika okružena narodom napose djecom. Volio sam ga slušati kad nam je pričao zanimljive stvari iz vjerouanka. Zanosio sam se mislju kako bih bio sretan kad bih jednoga dana i ja mogao djelovati među djecom kao svećenik. U našoj se obitelji davalo veliko priznanje svećeniku kao duhovnom vodi, i to je na mene djelovalo. Sve to skupa oživljavala je zajednička molitva u našoj obitelji. Tako se iz malih želja rodila čvrsta odluka da postanem svećenik. Moram ipak spomenuti da mi moji roditelji nisu nikad kazali kako bi željeli da podem u sjemenište.

Pavlović Vjekoslav, II razred

«GOVORI, GOSPODINE, SLUGA TVOJ SLUSAJ!»

Naravljao sam 10 godina života. Na svetkovinu Gospina uznesenja bio sam zajedno s roditeljima i sestrama na sv. Mist. Taj će mi dan ostati u sjećanju kroz cijelu život, jer sam tada osjetio u svojoj duši jak poziv neznamjernog Boga da budem Kristov svećenik. Osjećao sam ga i ranije, ali ne tako jasno. Uvijek sam mislio na svećenika i molio Boga da i meni udjeli to zvanje. No toga mi je dana progovor u duši neki glas koji mi ranije nije bio tako glasan i jasan. Sreću mi je od neke tajanstvenosti počelo brže i uzbudljivo kucati. U svcu punom mira i tajanstvenosti govorio sam kao Samuel kad ga je Gospoda zvao po četvrti put: »Govori, Gospodine, sluga tvoj sluša!«

Ljubav i želja za svečeništvo porasla mi je svaki put kad sam čuo riječ o kojem dobrom svećeniku. Moji roditelji, a i cijelo selo, rado imaju i prima svećenika, jer znaju da je on nosilac mira i blagoslova Božjeg kao i sam Krist. Dakako da je i to veoma djelovalo na razvoj moga zvanja. No mi nije utjecala i svaka Misa i propovijed. Puno poticaja za svečeništvo dobio sam još kao dijete iz pobožnih knjiga. Majka nam je iz njih čitala i onda priporijedala. Prije svakog počinka, tza zajedničke molitve, ona bi

govorila dječi o Isusu i andelima, o kojem Božjem svetu ili pobožnom svećeniku. Osim toga je ostao u pameti život sv. župnika Arskog. Kad sam naučio čitati, onda sam čitao Bibliju i katekizam.

Nisan došao u sjemenište zbog roditeljske vele. Oni mi nisu nikada kazali da bi željeli da postanem svećenik, premda su se u srcu za to molili, kako su mi kasnije kazali. Došao sam zato jer znam da je to volja dragoga Boga. U sjemeništu sam čitao knjige koje su mnogim mladićima pokazale put do svečeništva. Čitam ih s veseljem, i one su me učrštile u mojoj odluci.

Malo pomalo osjećao sam da me Gospodin zove u redovnički stalež. Želja da postanem redovnik, i to isusovac, sve mi je više rasla, i to mi neprestano raste. Sada završavam drugi razred gimnazije.

Izidor Bistrović, II razred

MNOGO SMO SE ŽRTVOVALI, MOLILI I...

U osmoj godini, ne mislići ni o kakvom zvanju, zagrada mi želja da jednom postanem svećenik. Bilo je to na dan Nevne dječice, kad je svećenik blagoslovio kuće u našem kraju.

Majka je to nekako primijetila i posverivala mi otada više pažnje nego ostaloj braći, kojih još imam četvero. Njezine su se molitve i frive osjetile. Sva se žrtvovala, sve je prikazivala, samo da me jednoga dana ugleda na Božjem putu.

Od trinaeste godine pa sve do polaska u sjemenište boravio sam kod svojih drugih roditelja tj. kumova. Bile su te dvije godine, što sam ih proveo kod njih, zaista dragocjene. Danu nisu prolazili užahud. Kumovi su iskoristili svaki slobodni časok među za potoku. Između ostaloga govorili su mi o svećeničkom zvanju i životu. Tako je želja za svećeničkim zvanjem u meni još više porasla. Odazvao sam se Božjem pozivu i 1. rujna 1966. krenuo u sjemenište. Mnogo smo se molili i žrtvovali, i Gospodin nas je uslijedio.

Surbek Franjo, I razred

MNOGO DUGUJEM SVOJOJ DRAGOJ MAJCI ...

Sviljanjsko sunce prilijavalo se zalasku. Majka se vratila s polja i uzurbano radila slite poslove kako bi na vrijeme stigla na sviljanjsku pobožnost. Ja sam se spremao u kino. Kad sam prišao k njoj da je zamolio za dozvolu, jednostavno me nije pustila. Ni-

Ivo Jularić

N. Pavlović

I. Bistrović

F. Šurbek

I. Sajković

S. Kančić

V. Tušek

S. Barlić

S. Ivančić

je mnogo govorila. Rekla je samo: »Ne može! To me je strašno rasplialo, tako sam od malena nastojao biti dobar i gajio u sebi želju da jednom postanem sluga Božji.

Pošao sam na pobožnost i Majci dobrog savjeta iznio svoje slabosti. Vraćajući se kući, osjećao sam neopisivo veselje što sam razgovarao s Njom, a ne sjedio u kinu. Kasnije sam saznao da onaj film nije bio dobar. Bio sam zahvalan majci što je u svakom znala u pravim čas intervenirati. Ona mi je pomogla da se danas nalazim na putu prema svećeništvu. Mnoga joj dugujem što me odgajala u kršćanskom duhu.

Ona će sve potičkoće i frtve zaboraviti kada jednoga dana vidi svoga sina kako prihvati Bogu žrtvu.

Ivica Šajković, I razred

NECES NIKAD BITI SLOBODAN!

Naša obitelj ima četvero djece, među kojima sam ja najstariji. Već kao mali dječarac počeo sam posluživati kod sv. Mise. Ministrišao sam rjeđe, jer sam bio prilično udaljen od crkve pa bi me koji put drugi pretekli. Uz ministrištanje javljala se u meni i želja za svećeništvo. Na to je utjecala i mlada Misa u našoj župi. Ja sam tom prigodom recitirao neke pjesmice. Oduševio sam se za taj ideal i odlučio poći u sjemeništvo. Bila je to potpuno moja volja i roditelji nisu ništa o tom znali. Kad sam im kazao, oni su pristali i bili zadovoljni. No mislim da svega toga ne bi bilo da se nismo svaku većer u obitelji zajednički molili.

Naša je okolina drugačije gledala na moj poziv. Ljudi su mi govorili: »Ti si najstariji sin pa ideš u popove. Neces nikada biti slobodan. Bit će sam. Kad umreš, neces i-matt potomstva da bi te se spominjalo i sjećalo. Prvi si od slanova, zašto ne bi nešto drugo odabrao, bolje bi ti bilo?« No sve to naklapanje nije ništa na me djelovalo. Ostao sam čvrst kao i prije. Jedino sam im odgovorio da ne znamo što znači biti svećenik. I mnogi od mojih kolega htjeli su poći istim putem, ali ih je okolina smutila.

Naka je obitelj redovito hodocustila u razna hrvatska svetišta Majke Božje, osobito na Bistrici. Tu sam se zajedno preporučivalo sa svojima Majci Božjoj da mi ona isprosi ono za čim težim.

Kanić Slavko, II razred

ZVIJEZDE SU SJALE

Još kao predškolsko dijete rado sam polazio u crkvu. Dobra me je i pobožna baka često vodila pred oltar. Tu sam sa zanimanjem gledao što se zbiva preko ograde. Prvo što mi je udario u oči, bili su obučeni ministrianti. Oči su uprili prema svećeniku na oltaru, samo je pokoji vrtio glavom.

Zavoznilo je malo zvonce. Ljudi su klekнуći, djeca se malo uskomećala i spustila na koljena. Svećenik se prignuo, pokleknuo i dizao bijelu Hostiju i kalež uz divne zvukove zvonaca. Kad je svršila Misa i baka me povela kući, ostao je u meni divan ton koji bi se ponavljao. Uši su mi bile punе tog tajanstvenog glasa. Ne znam što sam sve osjećao, ali želio sam češće slušati taj glas. Divna silika svećenika na oltaru ostala mi je urezana u dušini duše.

Prolazile su godine. Jednog sam tijetnog predvečerja izšao malo u prirodu. Sunce je tonuloiza dalekih plavih gora koje su produživale svoje sjene daleko u dolinu. Zavoznilo je veliko crkveno zvono na Andeo Gospodnjem. U meni se opet javio isti onaj stari glosić zvonaca pred oltarom i mijesec se zjukim glasom s tornja. Vrijeme je brzo prolazilo...

Legoh na pomalo rosnu travu i uz miris sijena gledao sam u visine. Visoko na nebeskoj svodu trperile su svjetle zvijezde...

Sjetio sam se svibonjskih pobožnosti, a posebno Marijina kipa oko kojeg su svjetile sitne zvjezdice. I kruna je bila njima ukrašena. Tu krunu gledam i sada na nebū. U srcu mi se ubudilo neko zaštenje što taj mjesec svibanj dulje ne traje i što ne mogu svake večeri slušati glas svećenika koji nas je pozivao da se okupimo oko Marije, oko njezina toplog srca. Tada sam veoma zavjetio Mariju i mladog, vjernog svećenika. Želio sam da budem i ja jednom kao on, da okupljam lude oko divnog Gospina lika i da ih povjerim Njoj.

Ti su me osjećaji učinili pratili te sam češće pomisljavao na to uživo zvanje. Mariju sam učinil moliti da uđe u moju dušu punu zanosa i želja. Uzrođno sam je moliti da se udostoji dovesti do oltara svoga Shua.

I sada sam sretan, pun zahvalnosti prema Gospu i mojoj majci, koja me je vodila na svibonjske pobožnosti i puno molila Gospu za blagoslov. Marija me nije nikada napustila već je svojim milostima zauzvala moju dušu i milost svetoga zvanja na čijim se stazama pod Marijinom zvijezdom nalazim.

Vlado Tušek, III razred

... DA NADOMJESTIM JEDNO IZGUBLJENO ZVANJE ...

Prva misao o svećeničkom zvanju, koja je u mojem mladenačkom srcu ostavila dubok dojam, niknula je na nedjelju Dobroga Pastira, jedne od prošlih godina.

Poslijeposredno, čestitaka našem g. župniku za ustrajnost u svetom zvanju i molitava za svećeničke pripravnike, velečasni nam je održao prigodni nagovor o važnosti i zadaci svećeničkog poziva. Pri tome je naglasio kako je za čitave Crkvu ogroman gubitak svećeničkog pripravnika koji nije došao do oltara. To me se tako dojmilo i uzbudilo moje mladenačko srce da sam odlučio da nadomjestim jedno izgubljeno zvanje i postanem svećenik. Ta se želja postepeno razvijala u neodoljivu čekaju.

Kad sam to rekao majci, bila je iznenadena, ali mi onako kako sam mislio. Vjerojatno je već nešto nascutivala. Otada mi je posvećivala više pažnje nego ostaloj braći i sestrili. No to ne znači da je nijedan zaboravila. Volla ih je kao i prije, možda čak i više. Češće sam je vidoj kako prebjere zraca krunice. Više puta se je sastajala s tatom kao da se nešto dogovara, a primjetio sam da me ponekad i ispod oka pogledavaju. Vjerojatno su bili u brzi za mene, ali ne u brizi što će me možda izgubiti, već u brizi da ih sam pravo shvatio Božji poziv i hoću li mogući prebroditi sve krize i poteškoće koje me čekaju.

Jedne su me večeri pozvali da mi objasne svu težinu, ali i nagradu koja čeka pravog i zaslužnog svećenika. Svakako su mi htjeći nagnasili kako svaki svećenički kandidat mora osjećati u srcu Božji poziv.

Od toga sam dana osjećao izvjesnu pomoc, čiji je izvor bio topla i žarka molitva mojih roditelja. Bđeli su nuda mnom svom dušom i molili svim žarom kako bi mi isproslili od Gospodina jakost da jednoga dana mogu doista postati pravi svećenik.

Danas se nalazim u prvom razredu sjemenište gimnazije.

Barišić Stjepan, I razred

EJ STIPE, BIT CE SUZA ZA MAMOM!

Ima mnogo puteva kojima čovjek dolazi do svoga cilja. Želio bih vam ukratko prikazati svoj put i okolnosti koje su me dovele u sjemenište.

Moji roditelji su svakako prvi koji su pozitivno djelovali na mene. Već od rane ma-

dosti učili su me moliti i sve što je dobro. Svaki dan ujutro i navečer molili su zajedno sa svojom djecom. Rijetko bi se dogodilo da bi nedjeljom propustili sv. Misu, tako mi otac ima 70, a majka 63 godine. Također su često vodili i nas djece u crkvu, a kad smo poosrassli, obavezno smo bili svake nedjelje. Ubrzo sam postao ministarstvo, što je roditeljima bilo veoma dragoo. Oni su mi često govorili o svećeničkom zvanju kao nečem najuzvišenijem. Sve su te okolnosti tako djelovale da se u meni počela javljati misao da i ja postanem svećenik.

Došao je i osmi razred, u kojem treba već jednom otvoreno reći kojem staležu želis pristupiti. Jednog dana našli smo se u kući otac, majka i ja. Otac je tada iznio jednu zgodu iz života svoga brata, a moga strica, koji je postao svećenik. Prilečan ju je već često, ali ovaj puta s nekim posebnim nglasom. Otac je počeo ovakvo:

„Moj brat Ivan, koji je poslijeposredno dobio ime fra Gaudencije, želio je poći u svećenički stalež. Bio je dobar dečak. Međutim ekonomski prilike su bile veoma slabe, pa mu je otac rekao da ga ne može dalje slati u školu. Tada se dogodilo nešto neobično. Mali je izlikao van i legao na zemlju. Kamenom je isklopao neku rupicu i napunio je surzama. Kad je otac to vidio, sagnuo se, podigao ga i rekao: „Ne boj se, sinko, tebe će postati onamo kamo želiš, pa makar prodao konja, kravu ili što bude potrebno.“ Tako je moj stric otišao u sjemenište i postao dobar svećenik.

Divio sam se stričevoj želji i volji za svećeništvo. To je i na mene pozitivno djelovalo. U sebi sam mislio: pružiti ti se ovakova prilika, pa zašto i ti ne bi pošao u sjemenište! I stvorio sam čvrstu odluku da će poti.

Cim sam dobio svjedodžbu, otišao sam s majkom k župniku da napišemo molbu. Kad smo mu iznijeli razlog, upitao me je: „Da li te je tko natjerao?“ Odgovorio sam da ne. Ubrzo je došao dan polaska u sjemenište. Veoma sam se veselio. Moji kolege, koji su već bili u sjemeništu, govorili su mi: „Ej Stipe, bit će suza za mamom!“ No ja im nisam vjerovao, premda moram priznati da mi je prvi dana bilo teško bez roditelja. Brzo sam se upoznao s kolegama i radostan sam što sam našao put koji mi je odredio Gospodin.

Ivančić Stjepo, IV razred

Još se nisam ni rodio a već sam svijetu smetao . . .

Na vratima liječničke ordinacije pokucala je žena. Pošla je kod ljudi tražiti pomoć tako da ne običava činiti. Uzbudila se. U njezinom niskom mršavom tijelu počeo se razvijati nov život. Upale oči očajnički lutaju i vase za pomoć. Ipak se neka nutarnja čvrstoća vidjela na toj ženi. Ona je bila tako plaha, mirna i tajanstvena. Čvrstoća njene duše vidjela se na patničkom, naboranom lice i jakim rukama koje su tužno visjele i u nadi čezmule i čekale da prihvate dijete, koje je trebalo usrećiti ovu 38-godišnju majku.

O, kako je plemenito to lice, čvrsto kao dalmatinsko-hercegovački krš na kojem je niklo; te oči što su rasle u glijezdu jela na vrhu planine i s čežnjom gledale u visine k Svevišnjemu; ta duša koja je na vrhu Dinare kliktala i polijetala s orlom u nebesa!

Da, ona ne običava ljudi moliti za pomoć, već samo Njega, svog Boga. Sada se ipak nuda da će joj čak i ljudi pomoći; ljudi koji su iz ljubavi postali liječnici. Već je molila Njega, najvećeg i svemogućeg Liječnika. Ali ovaj puta kao da je ne čuje. Ona se već dva mjeseca nalazi u blagoslovjenom stanju, a bolesna je. Nakon više liječničkih pregleda došlo se do tužna rezultata. Postoji veoma mala mogućnost da se dijete rodi i majka ostane živa. Bolest je nagrizala tijelo žene. Nad novim životom nadvila se tuga. Majci su se duboko usjekle u srce liječnikove riječi: »Gospodo, u opažnosti je i vaš život. Da sebe spasite, morete žrtvovati dijete.«

Za malu je ženu nadošla velika kušnja. Odluka se mora donijeti. Tada kao da su proradile sve zle sile u ljudskim spodobama: »Ma što će vam to? Odstranite ga! Ta imate ih već troje (pet ih je umrlo)! Kako samo pogledat! Umrijet ćete ako to ne učiniti!«

Majka je očajnički tražila pomoć. Dr K. propisao je neki lijek, liječnicu injeckije, i opet isto stanje. Loše kako je i bilo. Svakim danom sve gore, jer se dijete razvijalo. Nastupio je odlučan čas. Liječnik je digao ruke i rekao: »Nema pomoći... Moja liječnička znanost tu ne pomaže. Ili vi, ili ono!« Liječnica savjetuje: »To je jedina mogućnost!«

A žena, a majka? Otišla je tužna od liječnika. Nikako nije mogla shvatiti kako da počini zločin nad svojim djetetom. Ostao joj je na raspolaaganju samo još jedan liječnik, onaj Svemoguci. Ostatda je ruka Božja vodila ovu ženu. Provjednost ju je doveila u Božji dom, komu je simbol Sreti Isusovo. Tu u Božjoj prisutnosti morala se donijeti odluka. Izmučena i izranjena duša i ponos trazio su utjehu. Kućica utjehe u bazilici strelje ju je čekala. »Skršeno isповijedam...«

Ali ženu obuzima strah. Ne može govoriti o svom osudenom djitetu. No isповjednik ulazi u dušu. Otkrio je tragediju koja je trebala prerasti u zločin. Izmučeno sreću patnice dobilo je zadnji udarac.

— Ne, gospodo, nikako ne ... vi to ne smijete učiniti ...! Molite se ... i Bog će dati da ga rodite. Bit će to sigur-

no dečko. Ako je potrebno, živujte svoj život za njegov!

I majka je odlučila: Djetetu život, a sebi smrt. Nije išla više lijećnicima. Molila se samo Njemu — najvećem Lijećniku.

Prošli su mjeseci. Na vratima ordinacije lijećnica II. pokucala je opet žena. Doktorica se zaprepastila i kriknuila: »Gospodo, zar ste još živi?« Majka je bila u osmom mjesecu trudnoće. Zagledano s djetetom bila je teška 42 kg. Lijećnica ju je upitala da li će biti dvojni, jer je tako izgledala.

Ali nisu bili dvojni. Bio je dečko, težak 4 kg. Bio sam to ja.

Još se nisam ni rodio, a već sam svijetu smetao. Zločin bi učinili bez ustezanja. Hvala Ti, moj Spasitelju, što si ohrabrio moju majku!

Danas mi je osamnaest i po godina. Nalazim se u sjemeništu. Kroz otvoren prozor čujem cvrkut ptice koje pjevaju novim životima. Vidik mi je ograničen. Vidim samo vrh lipe koja je počela cvjetati, simbol pobjede na kupoli naše crkve i beskrajno plavetnila neba.

Možda vas zanimaju moje fizičke crte? Visok sam 178 cm, težak 74 kg. Bez tjelesne sam mane. To navodim zato da ne mislite da su djeца rođena u takvim prilikama zakržljala, ili slično. Nisam zakržljao, nego sam napredovao i tjelesno i duševno. Odlučio sam da i dalje napredujem, da se penjem visoko, koliko mi moje slabosti dopuštaju. Cilji mi je jasan, a želje su neograničene. Što drugo može željeti mladić kao ja, osim onoga što imadem?! Sigurno ste radoznali kako sam došao do toga.

Današnja mladež traži smisao života, elij, sreću, nešto vrijedno za što se isplati živjeti. Ja sam brzo osjetio glad za duhovnim vrednotama. Majka je tu odigrala veoma važnu ulogu. Odgojena u zdravom tradicionalno kršćanskom duhu, odgajala je i mene tako. Pošao sam u sjemenište s nadom da će tu naći pravu vrijednost svem životu, i ono što želim. Ovdje sam to i našao. Duh koji sam primio i koji primam u sjemeništu, potpuno je zadovoljio moje potrebe i počeo me voditi dalje kroz život da cijeli.

Božidar Čipić, III razred

Za život se treba spremiti ozbilnjim učenjem

Na putevima GOSPODNIJIM

Zamolili smo i bogoslove da nam nešto napišu o svom zvanju. Neki su od njih već svećenici, neki će biti uskoro redeni, a drugi opet za koju godinu.

Majka mu je često govorila: »Podi u sjemenište! Nije mario za to. Pisao je ljubavne pjesme. Drugiput bi mu rekla: »Podi na ples!« On haje i ne haje. Pisao je ljubavne pjesme. A bio je već i punoljetan. Čak se i obrijao za osamnaest rodendan.

Na misu ga nikad nije trebalo tjerati. Kako je rekao nastavnici u sedmom osmogodišnjingu: »Idem uvijek kad stignem...« Ministirao nije nikada. Niti je imao volje za to. Nije bio sričkiški miš.

Nešto je ipak bilo neobično: svaki putiza mise kleknuo bi kod oltara sv. Josipa, a zatim kod Sreća Isusova — i molio se; među starećima. Molio je za školu. Za budućnost.

Majka kao da nije gubila nadu: »Mislim, da ćeš jedanput iznenada otići u sjemenište. Tako se nešto zuckalo i u susjedstvu.

Matura je prošla. I ljeto je bilo na izmaku. Stipendiju za književnost nije dobio. Zato je predao molbu na pedagoškoj akademiji. Ovo su mu zamjerali. Susjedi bi ga radnje poslali na medicinu, jer je tamo vjerska sloboda. Na takva pobožna govorčanja nije ništa odgovarao, jer su ga ljutila.

Pozivao ga je župnik na razgovor. Znao je da će ga nagovarati da ide u Zagreb. Ostao je kod kuće, jer — nije bilo podloge za razgovor. Na to su svi digli ruke. I šutjeli.

Tada su se pojavili misionari u župi. Početak nije bio u nedjelju pa ga je trebalo nagovoriti da ide. »Mene mogu samo odvratiti« reče majci samouvereno.

Propovijedli su ostavile dubok dojam. Bioskopski filmovi bili su popraćeni neodoljivim tekstrom. Pobožne žene hvaliće su ga da nijednu propovijed ne propušta.

Onda je došla i mistička ispovijed. Ona ispovijedli sve od ranog djetinjstva. Čekajući na pričesnej klupi, osjeti da dolazi velik trenutak. Svi jeće su nekako titravo osvjetljivale oltar. U njemu iskršnu jedina misao. Topli gejzir sunu u vis (negdje u srcu, gdje li?) Poteče vodopad. Neka se brana slomila. Nadjednom bio je potpuno svjestan svojih nećeujnih riječi: »Idem u bogosloviju! Idem!!! Ili sad ili za dvije godine.« — Zatim se pričestio.

Taj dan je grmjelo. Strovali se pljušak. Potom sitna bodljikava klišća.

Sutradan bilo je ljubljenje mističkog križa. Ali, čekalo ga je izmenađenje. Opaži oči za kojima je čeznuo; inspiraciju svojih pjesama. Nije se gurneo do križa. Vrativši se na staro mjesto, pogleda. Oči su bile mirne. Mirne i duroke. Nešto ga štrećnu. Grlo mu posta suho. Cuo je kako bezglasno više sam sebi: »Zvanje! Odluka!!! Ponikne očima u zid. U zidu je vido ne samo oči, ne-

ge čitavu glavn. Dragu glavn. — Sklopi oči. Vidio je i ovako.

Premještalo se s noge na nogu. Ipak pogleda. Oči su ga čekale. Tražile. Postale su nemirne. Dakle, situacija se promijenila. Bilo mu je žao trenutka koji se gubi. Nestaje u nepovrat. Ali, mislio je na zvanje ...

Misije su završile. Upis je produžen za dvadeset dana. Pasao je krave i čitao. U krošnjama topola njihala se jesen. Mrazovići su pobožno gledali u plavetilo. Nekad je svaka travka budila pjesmu u njemu. Citavo čisto asocijalija. A sad ništa! Mislio je ...

Napiše razloge »za« i »protiv«. Na žalost, životna jednadžba ne rješava se matematičkom.

Citao je. Dani su jedan za drugim sklapali svoje plave listove. Lišće požutjelo. Bez sume je sjedio na travu. Jedan je život polako prestajao.

Lomio se danomeće. Svaki dan iznova. Opriao se. Grčio. Bježao i vraćao se. Dizao i padaо. Majka nije ništa sluštila. A on se osjećao kao riba na su-

hom. Pomalo je prevladavala u njemu jedna misao. Obuzimala ga. Digla ga, ščepavši ga čvrsto. On je bespomoćno mlatarao nogama. Sve više bio je svjetstan svoje nemoći, shrvan jednom misli. Ta je misao pustala jedina. Samo jedna umjesto nekadašnjeg klupka ideja. — Bogoslovija. — To je šumjelo u njegovim ušima. Šaptalo. Vikalo.

Prošlo su skoro dva tjedna. Trebalo je reći majci. Kolebao je. Nije imao hrabrosti. Odluka je postala kao olovo. Nesnosna. Morao je reći.

Konačno, jednog jutra ustavljeni procjedi kroz zube: »Idem u Zagreb. U hrvatsku...« Majka je mislila da se šall. Zatim zaplače.

Isti dan u podne pokucal na župnikova vrata. Župnik ga je čekao.

Zadnja pročitana knjiga zvala se »Zaprake od Novaka.

Kad je krenuo od kuće, bijaše gustu maglu. Zagreb ga je dočekao sunčan. Bijeli Šenovin Zagreb ...

Uskoro je crni leptir zamijenio bijelim ...

Ako sam Vas pravilno shvatio, nakanu Vam je da od jednog mladomisnika čujete što je za njegovu formaciju značio roditeljski dom — i kako izgleda danas moj osvrta na svećeništvo.

Vjerovat će mi, sigurno, da je to teško utinuti, jer su počeci obično nejasni i prilično zaboravljeni.

Nema sumnje da je svećeništvo dar Božji nama, a onda, dakako i naš dar Bogu. Ali sam uvjeren da bi mnogi taj dar, da bi mnoge klice svećenički poziva bez roditeljskog nadzora bile ugušene. Teško je prisjetiti se pojedinosti, ali sam u jedno nedvojbeno siguran, da je na moj odgoj, posebno na otuwanje svećeničkog poziva koji sam već u ranoj dobi osjetio, zamašan utjecaj izvršio baš roditeljski vjerski odgoj. I možda bi Božji poziv s moje strane bio odbijen da ga majka, kad ga je zapazila, nije očuvala savjetom, a najviše molitvom. Znam da mi majka i danas s posebnom radošću spominje da je uvihek molila Majku Božju da jedan njezin sin postane svećenik. Zašto sam iz-

među braće bio baš ja taj sin, tajna je Božje Providnosti. Ne mogu se povratići da sam bio baš hitar na Božji poziv. A jer je očito vidjela moju sklonost i čula moju češće opetovanu želju da postanem svećenik, nije mogla mirovati kad sam počeo pomalo skretati. Vjerujem da joj je bilo najteže zadnje godine kad sam trebao poći u sjeništvo. Jedan me kolega nagovarao da se upišem na elektrotehničku školu u Zagrebu. Majka je to vidjela. Usput mi je samo s prikrivenom tugom znala reći: Sinko, prije si uviđek govorio da ćeš ići za svećenika! Inače, najviše je šutjela — i molila. I kad je u naše mjesto došao preuzv. J. Pavlišić na krizmu, ona mi je samo rekla: Sinko, biskup je ovđe i župnik me je pitao što je s tobom! Ne znam kako, ali tad je mom kolebanju došao kraj. Pripisujem to jedino milosti Božjoj i majčinoj molitvi. Zamolio sam majku da bi pošla sa mnom Preuzvišenom. Otišli smo. Biskup me je očinski pitao: Želiš li postati majstor, stolar... službenik, pro-

žesor... Nekako sam hitro sve odbijao. Došlo je zadnje pitanje: Želiš li postati svećenik? Tu sam zastao. I župnik i ostali svećenici koji su tu bili nekako me posebno pogledaše. Niko mi nije pokušao pomoći na tom ispit. Shvatit ću sam da tu moram odlučiti sam, da kolebanju i izmicanju mora biti kraj. Moj DAI razveselio je Božjeg predstavnika — a vjerujem, najviše moju majku koja je sigurno toga časa bila sretna isto kao na dan mog svećeničkog redenja. Moja je odluka čudno djelovala na mnoge, posebno one kolege koji je nikako nisu razumjeli i s kojima sam imao prosljediti u drugom zvanju. Nekako se spontano razidosmo, jer se ne razumjesmo. Ali vjerujem da su me mogli razumjeti već iza prve godine sjemeništa — posebno na dan moje Prve Mise, u što sam se i uvjerio.

Zahvaljujući svima onima koji su, u sjemeništu i izvan, imali utjecaja na moju sveć. formaciju, u zadnjim godinama iščezle su mi iz glave one primi-

tivne slike o svećeništvu (čovjek čašćen, lijepa položaj...). U zadnjim godinama pred stupanje Božjem žrtveniku, a posebno iz malog iskustva pomazući na župama, mogao sam se uvjeriti da se svećenički život mora odvijati kroz služenje, kroz križ — da se žrtva ne može zaobiti. Nisam baš previše sklon uveličavanju tih teškoča jer ih mnoga druga zvana donose čak i više. Ali ako bi me koji mladi kolega zapitao, što ipak smatram većom žrtvom, odgovorio bih mu, ne toliko iz ličnog iskustva već iz razgovora sa starijim kolegama i nekako ličnog predošćaja, riječima franc. svećenika Michael-a Quoist: Teško je ljubiti sav svijet, a nikoga ne zadržati za sebe — teško je biti za samog sebe ništa, a drugima biti sve — teško je uvijek darivati a nemati u vidu da ćeš za to primiti nešto — teško je doznavati tajne a ne moći ih drugima saopćiti... teško je biti sam pred svim, sam pred svijetom, sam pred patnjom, smrću, grijehom...

Zivot u sjemeništu pun je veselja. U radu s mlađima dobro će im doći pjesma

Ali isto tako usvajam riječi koje je on osjetio kao odgovor Krista na svoje pritužbe: Moj sinko, ti nisi sam. Ja sam um te... ja sam ti. Od vjećnosti sam te odabrao. Trebalо mi je twoje čovještvo da nastavim svoje utjelovljenje i otkupljenje. Trebam twoje ruke da nastavim svoje blagoslovljivanje, usne, da nastavim svoj govor, tijelo, da nastavim svoje trpljenje, srce, da nastavim svoju ljubav, cijelog tebe, da nastavim svoje otkupljenje...

I dok gledam često bezbrojne prolaznike kako na ulicama grada tako i na seoskim puteljcima koji pomalo čudno u mene zure, a kad god »štogod« i dobače, gledajuć one kolege koji su se u društvu lijepo snašli i udomili, i nešvjesno mi dolazi na pamet pitanje koje, vjerujem, najviše postavljaju oni koji tek žele zakoreknuti u sjemenište, ima li smisla danas biti svećenik? Ali odmah usvajam onaj odgovor p. Dude: Nikad smislenije nego danas... a to je moguće samo onda ako smo svoje svećeništvo zasadili na tu vjere.

Moram priznati da su u zadnje vrijeme na mene najjače djelovale rije-

či sv. Oca Pavla VI: »Crkva dolazi danas u bolnu i opasnu situaciju; gleda pred sobom svijet koji je otvoren za njezino poslanje, svijet koji izgleda neosjetljiv i odbojan, a u stvari očekuje i zaziva: dođi, pomoći nam! - a ne može tom svijetu pomoći zbog pomanjkaanja ljudi i žena koji bi se odlučili darivati za Krista i za spas svijeta.« To je za mene još jedan jak poticaj: zar ne bих i ja bio jedan od tih? Osjetam da se one pritajene jadikovke zbog poteskoća gube sve više, jer mi dosadašnja sveć. formacija, a također i sam događaj Konciila, priznajem, probudiše jači sveti ponos: iz kojeg je spontano niklo i moje svećeničko geslo: »Svjedočanstvom života i riječju navješćivati Krista svakom stvoru.«

A za taj potpuni odgovor na Božji poziv i sada sveti zanos zahvalan sam pomoći i molitvama, naročito odgoju i molitvama mojih roditelja, posebno majke. Vjerujem da mi je to izmolilo od Krista snagu da nisam, gledajući kako se moj kolege sve do dana sveć. redjena prorjeđuju, i sam postupio kao onaj mladić iz Evandelja.

M. Š.

— Zvanje? Kako sam došao do olтарa?

— Previše tražite od mene, pogotovo u ovom momentu dok sam još obuzet dojmovima redenja. Ispunila se konačno moja duboka težnja da budem svećenik. Ta činjenica puno govori. Zahvalan sam ponajprije dobroti i milosti Božjoj, a zatim svojim roditeljima. Potjecem iz obitelji s jedanaestom djece. Sestero njih vrlo se rano preselilo u drugi život. Dva starija brata su također umrli, te postao najstarije dijete; svi su me mazili.

Moja prva odgojiteljica i učiteljica bila je moja mama. Bila je to prava obiteljska večernja škola: naučila me čitati i pisati, a sama je imala svega tri razreda škole. Osmogodišnju školu sam počeo u najblizjem gradu, 10 km daleko od kuće. Iduci dnevno u školu sticao sam fizičke kondicije, 20 km, sva-

ki dan pješke. I tih dana imam i ljeđnih uspomena. Jednom me je snašla sniježna mećava, srušila i pokrila snijegom. Navukao sam ovratnik kaputa preko lica i zaspao. Pravo je čudo da se nisam smrznuo, ugušio ili navukao kakvu reuma. — Roditelji su budno pazili s kim se družim. Često su mi branili da se družim s ovim ili onim od kolega koji su se isificali svojim nestaćucima. I dobro su učinili. Nijedan od njih nije završio nikakvu školu.

Svrših osmogodišnju školu. Kud sad? Trebalо je donijeti odluku. Dugo sam se predomišljao. Gledao sam sebe u raznim zvanjima, kao lječnika, inžinjera... Na svećeničko zvanje nisam mislio. Neko nedjelje župnik je u oglasima rekao da naš nadbiskup traži kandidate za sjemenište. To me je potaklo na razmišljanje. Možda bих mogao postati svećenik. Župnik me je više puta

podsjćao na to. Pored toga mlađa misa koja je bila godinu dana ranije ostavila je dubok trag u mom sjećanju. Za vrijeme ručka govorilo se samo o mladomisniku i o uzvišenosti svećeničkog poziva. — Roditelji, rođaci i susjedi očekivali su moju odluku, to više što sam bio prve dijete iz našeg zaselka koje je moglo nastaviti daljnje školovanje.

Bio sam neodlučan. Pošao bih u sjemenište, ali što ako ne moguem ustrajati. Sramota. A što će mi reći kolege. Tata mi je stalno opetovao istu rečenicu: »Sine, izaber si što hoćeš. Meni je jedino stalo da ne ostaneš slijep kod svojih očiju. Eto, mene nije mogao moj tata školovati, jer ...»

Bilo je to 1957. godine. Ne sjećam se više točno koji je to bio dan kad sam otkrio svojim roditeljima da želim u sjemenište. Nisam slatio kako je to bio sudbonosan korak. Roditelji su me zagrili od radoći, zavladalo je svećano raspoloženje. Tko sretniji od njih iako je još zec u šumi. Pogodio sam njihovu želju. Svi su to očekivali od

mene. Prvi susjed reče tati: »Ispunila se tvoja želja i nisi uzalud obavio pobožnost 9 prvih petaka.« — Kad malo razmišljam o tom svom djetinjstvu, postaje mi sve jasnije da je moja odluka bila plod obiteljskog odgoja. Domaće mi je ogušte duboko usadilo u srce prve klice kršćanskog odgoja. Stričević me je naučio ministirirati. S mamom sam obavio tri puta pobožnost prvih subota.

Moj odlazak u sjemenište bio je vrlo svećan. Skupila se sva rodbina. Bio sam radoznao kako će biti u sjemeništu. Prvi su mi dani bili upravo neizdrživi. Snocio sam se s dnevnim redom i disciplinom. Sve je bilo unaprijed određeno, ukalupljeno, pa čak i vrijeme i vrsta molitve. Sve mi je to smetalo. Postao sam na sve ravnuđušan i nezadovoljan. Nadošla je kriza: vratiti se kući, pa u gimnaziju. Sve je bilo spremljeno za odlazak. I tata je došao po mene.

No u tom istom danu desilo se nešto nepredviđeno. Jedan se svećenik oprštao s nama prije svog polaska u misiju. To me je ohrabrilio. Skupio sam

Srce svakog sjemeništa jest crkva. Ona će biti istinski dom svakog svećenika. — Kapela u Subotičkom Sjemeništu

još nešto snage i pomislio u sebi: »Gle taj je spremjan za Krista poći u Aziju, a ja se ne mogu prilagoditi dnevnom redu sjemeništa.« Rekoh tada tati: »Oprosti, tata, ja sam se prenagli!« On mi odgovori: »Sine, ako možeš, budi svećenik. I ja bih to želio. Ali nemoj reći da smo te mi prisili. Evo ti novac za put. Sam dođi kad hoćeš.«

To je zapravo bila prva križa u mom sjemenišnom životu.

Dolazak u bogosloviju posve je izmjenio moj život. Pred mojim su se očima otvarali novi vidici. Svišto je i spominjati kako je veliko veselje bilo

za moje roditelje kad su me priviput vidjeli u kolaru i reverendi. No ne bih bio posve iskren kad bih zatajio da su se stupanjem u bogosloviju javili i novi problemi: Često mi je obzorje zastirala magla, te mi se činilo da idem u nelzvjesnost. K tome su pridolazili razni prigovori: »Zašto si izabrao to zvanje? Bit ćeš osamlijen...« Sve je to narušavalo moj mir. Bio sam u dilemi. Hrabilo me što su moji roditelji imali veliko povjerenje u mene. Misla da misla je razvedrila te horizonte. Osobito bi mi bilo drago kad bi ona bila poticaj nekomu da pode istim putem.

P. C.

Kad se kaže riječ »zvanje«, uglavnom se misli na svećeničko. No mnogi o tom zvanju imaju krive pojmove. Tako sam i sam očekivao u II razredu sjemeništa u razgovoru s rektorkom nešto naročito kad je ovaj pozivao pitomec da se s njima porazgovori o zvanju. Pitao me kako učim, kako sam s kolegama, jesam li zadovoljan. Kad sam izlazio iz sobe, kolege su me pitali: »Imaš li zvanje?« Odgovorio sam začudeno: »Nije me ništa o tome pitalo!« — Ipak se u mojim odgovorima očitovalo zvanje. Kušat ću to i protumačiti: Rođen sam u seoskoj obitelji. Roditelji su praktični katolci, duboko religiozni. Redovito idu k sv. Misti, primaju sakramente i zajednički se u kući molji krunica. Tu oni dobivaju snagu ne samo za međusobnu ljubav, nego i za one bezbrojne žrtve koje smo iziskivali mi djeca. Bilo nas je četvero. Starija sestra, sada pokojna — bolovala je od prvih dana. A i ja sam krenuo za njom već u četvrtoj godini. A roditelji, ne samo da su u šutnji sve pod-

nosili, nego su s nama pjevali i uvijek bili spremni na šalu. Bio sam zadivljen njihovom žrtvom. Takav heroizam sam od njih i očekivao.

U osmogodišnju škušam putovao vlakom, te sam imao prilike vidjeti ljudi kako neprestano putuju. To je u meni budilo problematiku ljudskog života. Ovakav, naime, život kakav se meni otkriva nije me zadovoljavao. — Tako mi je jedne večeri, dok sam sjedio sam u kupeu i razmišljao, došla misao, kako bih kao svećenik mogao putnicima pokazati put i smisao života. Na te sam se misli češće vracao i tako je odluka za odlazak u sjemenište slijedila više naravno i spontano. A mislim da je iz obitelji kao što je moja bio kratak put u sjemenište. Slutio sam da ću u sjemeništu biti zadovoljan. A i roditelji su željeli da idem. Zadivljen žrtvom, znao sam da ću se jednoga dana moći posvetiti ne samo malom krugu obitelji, nego široj zajednici, Crkvi.

Prije nego počem govoriti kako sam došao u sjemenište spomenut ću samo to, radi jasnoće, da je moja rodna župa Mačkovac kod N. Gradiške ostala, nažalost, dugo godina bez

svog vlastitog župnika. Kroz to vrijeme dolazio je češće za veče blagdane o. Franjo Svoljšak Dž. iz Zagreba. On je prvi bio koji me je potaknuo i oduševio za svećeništvo. Tada

sam bio ministarstvo. O svećeničkom zvanju, mogao bi reći, nisam ništa pobliže znao. Znao sam samo to da je svećenik za mene nešto veliko i uvišeno. Klica zvanja počela se razvijati postupno, polako i nečujno pod mudirom i razboritom vodstvom o. Franje. Oko njega smo se kao djeca rado sakupljali. Svi smo bili veseli kad je on bio među nama. Znao nas je odusevit.

S nama ministarstvima bio je strpljiv — unatoč mnogih nestrašnika. Uvijek na je pokazivač vedro i nasmijane lice. Nije nam držao posebne pouke, razgovore, propovijedi o svećeništvu. Kratko, jednostavno i jasno, kao usput, progovorio bi po koju toplu riječ, kao što dobra majka radi sa svojom djecom kad ih hoće nešto pocrti ili upozoriti na nedostatke. Još više nego riječju govorio je primjerom. I kada je jednog dana zapisao me da li bih htio učiti za svećenika? Priznajem da sam se zbunio jer nikada nisam mogao pomisliti, radi nekih okolnosti, da bi mi tko takvo pitanje postavio. Odgovorio sam, kratko, da Stijedilo je drugo pitanje: Kakav bi želio biti svećenik? Rekao sam, bez mnogo promišljanja, kao i Vi. Imao sam pred očima

ma samo njega, njegovog nesebičan i požrtvovan rad oko spasavanja duša. Htio je sve utješiti i donijeti svim tim siromašnim, potištenim i izpadenim vjernicima veselu vijest Kristovu. Zato ga umorni i opterećeni nisu trebali tražiti — on ih je sam pronašao.

Zahvaljujući provđenosti Božjoj i njemu došao sam u sjemenište. Ove godine bit će, ako Bog da, zareden za svećenika. To će biti prvi svećenik u povijesti te župe koja već opстоje 178 godina. — Kroz sve vrijeme sjemenišnog i bogoslovskog života ostao sam neprekidno povezan s njim. Kada mi je bilo najteže isao sam k njemu i iznio mu sve svoje radošći i žalosti. Znao je susrećati sa mnom. Hrabrio me i tješio. Tako sam korak po korak isao naprijed. Koliko je za me žrtvovao molio i nudio dobrolije djela — to samo on zna i Onaj kosu vjerno služi. Lik takvog svećenika neprestano lebdi pred mojim očima i ostati će mi u trajnoj uspomeni kao primjer dobrog i idealnog svećenika. — Kad bi imali takvih svećenika, mislim da naše župe ne bi bile prazne.

Stipe Josipović

Nakon 18 godina

Završava dugo vrijeme čekanja, advenat mog svećeništva. Pokušavam srediti misli, osvjetliti stazu koja me je doveća do žuđenog cilja. Prevrćem žute papire, listam stare bilježnice — moj dnevnik. Draga mi je ta hrpa bilježaka, jer skriva toliko lijepih uspomena u vezi s mojim zvanjem. Ona skriva najdražu tajnu mog života.

Svećenik nije slučajno niknuo u našoj sredini. On je plod okoline iz koje je izrastao, još više plod molitava i neprekidnih žrtava svojih najbližih, a nadasve plod Božje milosti.

Kakva je bila uloga mojih roditelja, njihov utjecaj i zasluga da se rodilo i ostvarilo jedno svećeničko zvanje? Evo nekoliko crtica:

Odavno je to bilo, još 7. IX 1949., kada je petgodišnja sestrica Andrije utjekla na njiju gdje smo radili i sva zadihana protepala: »Tata, došli su po brata Slavka da ide u Zagreb.« Tako je njezina mala pamet razumjela pismo, koje je slučajno zakasnilo puna tri tjedna i stiglo baš onaj dan kad sam već trebao biti u sjemeništu. Mama, koja je poslala sestruru da nam javi tu senzu,

cionalnu vijest, bila je u sto briga. Nisam imao ništa od potrebne opreme. Za nekoliko sati, uz pomoć rodbine i susjeda, sve je bilo spremno te sam iste večeri zakoraknuo na stazu koja će mi dovesti do oltara. Očeve riječi: »Mi ćemo sve žrtvovati samo da ti postaneš svećenik!« Pratili su me kao blagoslov kroz cijeli život.

Trebalо je doista puno žrtvovati. Već nakon nekoliko mjeseci otac je imao nepriliku. Došao mu neki čovjek i nagovarao ga da me izvuče iz sjemeništa. Čak mu je i prijetio!

Naša je obitelj bila brojna: desetero žive djece. Roditelji su nam nastojali pribaviti sve ono što imaju i druga djeca, ali bile su takve prilike da to nisu mogli ostvariti. Jednom mi je mama priznala: »Teško mi je kad djeca pitaju: Zašto samo mi jedemo crni kruh, a svi drugi jedu bijeli?«

Bila je kasna rujanska večer 1951. Otac je sjedio i zabrinuto prvo rao u ruci novac - cijenu za prodanu pšenicu. Glasno je računao: »Šest tisuća trebat će za odijelo, tri tisuće za prvi mjesec školarine, tisuću za knjige i bilježnice, još moramo kupiti dvije košulje, jedan pokrivač, cipele... časak je zašutio, a onda je tiho rekao kao za sebe: sada neću moći. Kasnije sam doznao da je namjeravao kupiti sebi odijelo. Ni je ga kupio ni poslijе četiri godine. Kad god se radilo o nabavcima, on je uvijek počinio od djece. Budući da je redovito novaca bilo malo, jedva bi kada on došao na red.

Neizbrisiv će mi ostati 17. VI 1952. - prvi dan praznika. Kopao sam s drugima kukuruz. Kad se oglasilo zvono, izmollili smo Andeoski pozdrav i sjeli za ručak. Sestra Marija donijela je košaru, u kojoj je bio suhi kruh, sol i nekoliko svježih paprika. To je bila sva njihova hrana. Otac se ispričavao: »Znaš, Slavko,

da baš ništa drugo nemamo!« Nešto me je steglo u grlu. Moji su roditelji, braća sestre gladovali, a za mene su mjesčeno morale biti tri tisuće dinara, danas oko 12 tisuća. Razmišljao sam kako ću im reći da to ne-ma smisla. Ostat ću kod kuće. Bit će im malo lakše. Nisam im toga nikada rekao. Bio sam uvjeren da bi im time nanio još veću bol. Molio sam da žrtve mojih roditelja urode obilnim plodom.

Nekoliko dana kasnije stigla je moja školska svjedodžba. Otac ju je pažljivo pročitao i s olakšanjem rekao: »Nadam se da naš trud neće biti uzaludan.« Znao sam da cijela naša obitelj zajednički radi za istu stvar, za isti ideal: moli i radi da se ostvari jedno svećeničko zvanje.

Kad sam rekao ocu da namjeravam poći za bratom Martinom u isusovački red, bilo mu je teško, ali se ni jednom riječi nije usprotivio. Dobro je znao: kad se Bogu daje, onda se sve daje! Jednako je rado

pustio i brata Ivana koji je došao za mnom u novicijat. Nekoliko godina kasnije i jedna od sestara izabrala redovničko zvanje. Bilo nas je već četvero. Tko je zato »kriva«?

Prije nego sam otišao u Družbu Isusovu, pošao sam s mamom na groblje. Htio sam se oprostiti sa svoja dva mala brata i jednom sekrom koju nikada nisam vidio žive. Tom mi je zgodom mama otkrila tajnu mog zvanja: Bilo je to u proljeće 1938. Posla puno, a ona pred porodnjem. Veli mi da su joj to bili možda najteži dani u životu. U jednom času posebnog svjetla pomolila se iz dna duše: »Dragi Bože, ovo mi dajete zadaje tolike patnje! Prikazujem ti sve te muke sa željom da ga Ti pozoveš u svoju službu, da bude potpuno tvoje. Bog je uslišio molitve moje majke, primio je njene patnje. Vjerujem da je to bio rođendan mog svećeničkog zvanja. »Sada molim - dodala je majka - da sva moja djeca, ako je to Volja Božja, prigrele duhovni stalež.«

Jednom zgodom još sam bolje upoznao svoju majku. Bilo je to u tihoj ljetnoj večeri. Nakon što smo zajednički - po običaju - izmolili Anđeoski pozdrav. Očenaš za pokojne, molitvu sv. Josipu za umiruće i molitvu bl. Nikoli Taveliću za hrvatski narod, pošli smo na počinak. Budući da sam kanio obaviti ispit savjesti, otišao sam u voćnjak. Nešto kasnije primijetio sam da još netko dolazi, polako, tihom, zastajujući. Bila je to mama. Za tren sam u mislima preletio njezin radni dan: ustajala je najkasnije u 4 sata. Ujutro je spremila doručak i ručak te zajedno s ostalima pošla na posao. Navečer, kad smo mi umorni potražili mirni kutić, ona je spremala večeru. I sada, dok drugi spavaju, ona moli. Tako svaki dan... »Slavko, — prekinula me u mislima — što radiš tako kasno? Zašto ne spavaš?«

Nasmijao sam se i odgovorio naglašujući: »A što ti radiš? Zašto ti ne spavaš?« Nije trebala odgovoriti. Čuo sam kako joj u ruci zvone zrnca krunice. Tada sam — više nego ikada prije, osjetio da smo jedno: u mislima, u željama, u djelima. Jedno u Onome koji sjedinjuje srca i duše i koji je rekao: Ako se dvojica sastanu u moje ime i Ja sam među njima. Osjetio sam da je On bio među nama. Nas dvoje smo o Njemu mislili i s Njim ostvarivali Njegovo Kraljevstvo ljubavi i mira.

29. VII 1955. otišao sam od kuće. Mama je preuzela na se dužnost dopisivanja. Kad sam prvi put obukao na sebe redovničko odijelo, brat Martin je pisao kući da mi lijepo pristaje. Na to je mama odgovorila: »...važno je ono iznutra, taj da svim srcem prigrliš redovnički život i redovnički križ i da ga predano u Volju Božju nosiš!«

Nakon preboljele teže bolesti piše: »J. mi javlja da ti je bolje i da ćeš moći dalje nastaviti školu. Hvala Bogu na tolikim milostima. Ne prestano molim za tvoje zdravlje. Ali uvijek dodam: Gospodine, Ti znaš kako je najbolje, neka se u svemu vrši Tvoja sveta volja...«

Vrijeme je odmicalo. Misao na mladu Misu bivala je sve češća. 23. XII. 1964. piše: »...Tako mi brzo izmiču dani i godine. No kad mislim na twoju Mladu Misu, onda mi sve ide mnogo sporije. Uzdajmo se u dobrotu Božju koja prati svaki naš korak. Nadamo se da ćemo dočekati taj veliki dan...«

Kad je posljednje dijete ostavilo roditeljsku kuću, najmladi brat Mirko donio mi je kratko pismo: »Dragi Slavko, više vam nikoga ne mogu poslati, jer ovo je zadnji... Neka bude sve na slavu Božju. Imavas sada sedmero u Zagrebu. Upućujte ga u sve, osobito putem duhovnog života. Pomozite mu, ako

bude trebalo, i u školi. Podsjećajući na sv. Ispovijed. Samo tako će se moći održati na Božjem putu. Nešto nam napiši... znaš kako nam je teško...»

26. X 1965. piše: »Ne mogu sebi zamisliti da će ja biti majka jednog svećenika. Mislim da bi se morali svi više moliti i ozbiljno se truditi iz zahvalnosti prema Gospodinu što nam je dao tako veliku milost... Danas sam pročitala pola Glasnika Srca Isusova i Marijina za mjesec listopad. Cesto puta uzdahnem: Bože, blagoslovi sve ove ljude koji to pišu, a i one koji čitaju, da im bude na duševnu korist... Svaki dan prikazujem Bogu sve svoje žrtve i molitve za sve vas, a napose za tebe. Molim se da ti Bog dadne svoju milost, da postaneš pravi i sveti svećenik. A ne zaboravim ni cijele vaše Družbe...«

U posljednjoj godini prije ređenja veze s roditeljima su češće, srdačnije, dublje: »Primila sam tvoj list i dobro te razumijem. Sve svoje molitve u duhu zahvalnosti i poniznosti prikazujem Gospodinu da postaneš svet svećenik, da radiš sve na veću slавu Božju i spasenje duša. Znam, nije to lako, ali kad razmišljamo o tome kako ovaj naš život brzo prolazi, onda sam uvjerenja da se isplati sve žrtvovati i dati od sebe — onoliko koliko Gospodin od nas svakoga traži. Znam, »duh je spremjan, ali je tijelo slabo«. Zaista, ako nas Bog ostavi, nismo ništa na ovom svijetu... Svaki čovjek ima u životu teškoća, ali kad je napast i slabost najveća, pomoć Božja je najbliža...«

Kada su počele brige oko mladomisničkih troškova, piše: »Upravo smo se vratili od sv. Mise. Htio ti je tata napisati pismo, ali ne može. Drhće mu ruke od teškog posla. Kaže da ti napišem kako on misli na tebe i da se on brine za troškove...«

Mi ćemo sa svoje strane učiniti sve, samo se ti s pomoću Božjom pripravljam na svoje. Imaj puno pouzdanja u dobrotu Božju... Dani jedan po jedan izmici. Približava se dan koga već 18 godina čekamo. Znamo da poslije neće cvasti samo ruže. Bit će i trnja, i to ponajviše, ali ovo je za nas najveća milost...«

Cijela je naša obitelj mislila na taj dan, željela ga i radom i molitvom ostvarivala. Napokon smo ga dočekali. Zahvaljujemo Bogu i molimo ga da i drugi s nama podijele tu radost, da s nama osjeti istinitost one izreke koju nam je sv. Pavao ostavio u baštinu: »Onima koji ljube Boga sve se okreće na dobro!« Na nju je sv. Augustin toliko podsjećao svoje stado, koje je u teškim vremenima barbarског nadiranja izgrađivalo novi Božji svijet, Božje Kraljevstvo. Ta istina treba da bude draga svakom kršćanskom srcu koje izgrađuje Kraljevstvo Božje ljubavi u sebi i u svijetu oko sebe.

Slavko

Najveće veselje za oca i majku kad blagoslovju sina svećenika

RODITELJSKI DOM I SVEĆENIČKO ZVANJE

Crkvena je povijest puna divnih primjera svećeničkih majki i otaca. Sjetimo se samo sv. Monike koja je više od dvadeset godina molila za svoga Augustina i dala Crkvi jednoga od najvećih muževa; roditelja crskog župnika i Pape Pija X.; majke kardinala Vaughana, sv. Ivana Boska i tolikih drugih. Ovdje ćemo iznijeti samo nekoliko primjera, a i to je dovoljno da nas uvjeri o važnosti roditeljske uloge u odgoju duhovnih zvanja.

Volio bih upoznati majku toga čovjeka

»Trećega svibnja 1936. godine vratio se jedan flandrijski seljački sin u svoj zavičaj. Prije mnogo, mnoho godina oputovao je iz malog sela u Brabantu.

Ratna ga je lada donijela u luku Antwerpen. Topovi su pucali na pozdrav. Odred vojske ga je dočekao. Jedan kardinal s grimiznim plasteom došao je da ga pozdravi. Jedan se kralj duboko poklonio onome koji se povratio u domovinu.

U slavlju je prošao taj Flamanac gradove i sela svoje domovine. Sa svih su tornjeva zvonila zvona. Svugde su na vjetru lepršale zastave. Djeca su bacala cvijeće na njegovom putu ...

Tko je to ulazio kao car u svoj zavičaj?

Jedan mrtvac!

Jedan koji je na dalekom otoku u Tihom oceanu dao svoj život za svoju bolesnu braću. Mučenik Ijubavi. Gubavac među gubavcima iz Molokaja. Svećenik koji je otišao

na otok smrti — DAMJAN DE VEUSTER!«

Tim recima započinje Vilim Hünermann predgovor svojoj knjizi »Svećenik prognanika«.

Tko je bio Damjan de Veuster?

Sin lijepе, raspljevane belgijske pokrajine Flandrije. Sedmo dijete svojih roditelja, od njih osmoro. Postao je svećenik i kao misionar završio svoj život na Molokaju, otoku smrti. Na taj su otok bacali ljude zaražene najstrašnijom bolesti — gubom. Nitko se nije za njih briňuo. Bio je to živi pakao.

Onda je stupila u taj pakao noga oca Damjana. Prepoznao je u gubavima lik svoga Spasitelja. Postao je njihov brat, očinski se briňuo za njih, prodrmao je ljudske savjesti da nadu u svom srcu malo mjeseta za ovu ljudsku djecu, koju je svijet prezreo i odbacio od sebe. Postao je jedan od njih, gubavac među gubavcima i dao za njih svoj život.

Jednoga je dana dobio veliko za-pečaćeno pismo, u kojem mu je novi ministar unutrašnjih poslova o-točnog carstva Havaja ponudio službenu upravu Molokaja.

»Vaša će zadaća uglavnom biti i-sta, koju i sada vršite. Samo bi ubuduće ondje djelovali kao državni činovnik. Nudamo vam kao na-gradu za ovu službu godišnju pla-ću od deset tisuća dolarâ.«

— Damjan de Veuster guverner Molokaja! — govorio je veselo. Ne zvući loše! I deset tisuća dolara go-dišnje ne zvući loše. Novi vjetar puše iz Honolulu! A ipak se gospodin ministar opet prevario!

Onda je otisao, još uviјek nas-mijan, u svoju drvenjaru, sjeo za stol i napisao velikim, sigurnim slo-vima odgovor:

— Nudate mi deset tisuća dolara za moj rad na Molokaju. Pri-mite do znanja da za taj novac ne bih ostao ni pet minuta. Jedino Bog i spas duša me drže. Kad bih za svoj rad primio i najmanju plaću, moja me majka ne bi više priznala za svoga sina.

Gospoda u Honolulu su raskola-čili oči i klimali glavom kad su pro-čitali odgovor. Samo ministar je gledao preda se i rekao tiho:

— Volio bih upoznati majku to-ga čovjeka!

Da, to je bio Damjan de Veuster čitavim svojim bićem. Prava slika svoje majke. Ona ga je tako odgo-jila. A za nju čitamo da je bila u-zorna kršćanka i majka, jaka žena Sv. Pisma. To nam pokazuju zadnji dani njezina života, a osobito pri-zor kad je ugledala u novinama gu-bom iznakaženo lice svoga sina.

Završimo ovaj prikaz odlomcima iz same knjige »Svećenik progna-nika«. Nešto ljepše teško je gdje drugdje naći ili napisati.

»Nad flandrijskim selom Tremeloo počivala je tišina Velikog petka.

Bilo je to godine 1886. Nebo je bi-lo sasvim zastrto sivim oblacima. Pričinjalo se, da proljeće opet na-jedanput ne može da nađe put u po-krajinu Flamanaca.

Majka de Veuster, 83 godine stara, sjedila je uz rasplamsalo ognjište. Pred njom na klupici čučala je Ma-rika, njezina najmlađa unuka, lje-pušta, plavokosa djevojčica s tu-pim nosićem i rumenim obraziči-ma i čitala baki iz Evandelja sv. Ivana. Njezine inače vrlo živahne očice bile su ozbiljne i žalosne, a jasni dječji glas je podrhtavao, kad je pročitala: »Kod križa Isusova stajala je Njegova Majka i sestra njegove Majke, Marija Kleofina i Marija Magdalena ...«

Kod tih se riječi zgurena žena malo ispravila. Onda je stavila svoju državnu ruku djetetu na rame:

— Pročitaj ovu rečenicu još je-danput, rekne tiho.

— Kod križa Isusova stajala je Njegova Majka.

— Majka je stajala pod križem ... ponovila je starica i zaklopila oči. Kao iz velike daljine čula je unuku, koja je dalje čitala muku I-susovu.

— ... Kad je Isus okusio ocat, reče: »Svršeno je!« Onda je naklonio glavu i izdahnuo.

S uzdahom je Marika zatvorila knjigu i otrla sebi kradom oči. Ona je začuđeno gledala baku, koja je još uviјek zatvorenih očiju sje-dila u svom velikom stolcu,

— Jesi li zaspala, bako? — upi-ta je djevojčica.

— Cini se da ju baka nije čula. No onda su joj usne šaptale:

— Majka je stajala kraj križa!

— Ali bako, zar to još nisi znala? Ah, ta to ja već odavna znam, već jako, jako dugo to znam. Ili si opet zaboravila?

No baka nije odgovorila. Njezi-ne su misli bile daleko, daleko od

ove sobe, u kojoj je na ognjištu praskala vatra... Kako li mu je? Možda je bolestan?... Možebit... Ne, ne, to ne, dragi Bože, to ne! Ali zašto su svi mlađi bili tako potišteti, poplašeni, kad su razgovarali o Josipu? Zašto su se neobično pogledavali, kad je majka pitala za njega?

— Bako, jesli li žalosna? — upita dijete. Pogledaj ovu školjku! Ako ju staviš na uho, možeš čuti, kako more šumi.

— Da, da daj mi je, dijete! — reče starica Živahno.

Onda je pritisnula veliku lijepu školjku dugo, dugo na uho i slušala, slušala. Jest, to je bio glas velikog mora, kojim je njezin sin otputovao. Tako valjda šumi uz onu daleku obalu uz koju prebiva njezin Josip među gubavcima. Bilo je baki, kao da je u šumu ove školjke pozdravlja more, daleki otok i rođeno dijete.

— Je li, bako, to je lijepo — smijala se djevojčica. Ali ti si još uvihek žalosna! Pazi, sada ču te naslijati. Pogledaj! Tu je jedna slika u novinama, u koje je pekarica juče zamotala kruh. Alaj ćeš se naslijati! Tu je jedan čovjek, mislim jedan Pater, koji ima tako velike uši!

Dijete se još uvihek smijalo i držalo staroj ženi sliku iz novina pred očima. No jedva što ju je starica pogledala, problijedilo je njezino lice kao smrt. Stare oči su se ras-kolačile daleko, daleko i zagledale se u sliku.

— Moje dijete! Moje dijete! — uzdisala je.

Staro, umorno tijelo htjelo se podići, ali onda je najedanput pala bez svijesti. Marika do smrti poplašena, otišla je napolje i uzbudila oca i braću. Seljak je našao majku oncesvještenu u njenoj stolici

sa slikom njezinog gubavog sina u uvenutoj ruci.

— Majko, majko! — uzdahnuo je seljak. Zar ti nije moglo biti prišteđeno? I suze su mu tekle niz namršteno lice.

Kad se starica opet osvijestila, htio ju je sin mnogim dobrim riječima utješiti: nije još tako zio. Ima primjera, da je guba u počincima izlijječiva. Ali starica je klimala glavom i govorila:

— Dobro je, sinko! Ne trudi se! Bog je tako htio! Ići ćemo zajedno u nebo!

Onda je posegnula za krunicom.

— Sad moram mnogo, mnogo moliti!

I njezine su usne izgovarale pozdrav Majci, koja je nekoć stajala pod križem svog Sina. Bez prestanka je molila pokraj ognjišta. Drhtave ruke, koje su se radom namučile i nažuljale tokom mnogih, mnogih godina, držale su sada Gospinu krunicu. Seljakinja nije više živjela na ovom svijetu. Već je klečala u nebu pred prijestoljem Bezgrješne i molila za svoje dijete.

Osam dana kasnije uezlo ju je dragi Bog k sebi. Pogled umiruće se još jednom vinuo k slici Madone na zidu. Zadnjiput su njezine usne šaptale: Zdravo Marijo! Onda je pogledala drugu sliku, koja je visila pod Bogorodičinom. Bila je ona pogružvana, napola izderana slika iz novina, koja je pokazivala nagnjeno, izranjeno lice njezinog sina. Željela je, da ova slika visi pod slikom milosti pune .

— Čitatje mi iz svete knjige! — rekla je tiho i pokazala drhtavom rukom na staru, veliku bibliju. Gerharde, čitaj ti! Izajja, 53. poglavlje ... Da, da, tamo gdje je slika Raspeta!

— Tko je povjerovao našem provijedanju? — počeo je da čita

seljak od boli uzbudjenim glasom.
Je li to majko?

— Da, sinko, to je! No čitaj glasno, riječ po riječ, da čujem ...

Seljak se trudio i čitao:

— Tko je povjerovao našoj povijedi? A ruka Gospodnja komu se objavila?

Kao mladica diže se pred njim i kao korijen iz žedne zemlje. Nema na njemu ni stasa ni ljepote. Vidjesmo ga, no to nije bio pogled da bismo uživali u njemu, prezrenom i najnižem od ljudi, čovjeka boli, koji je podnosio bolest. A njegovo lice je bilo kao zastrto i prezreno, pa zato nismo marili za njega.

Doina, on je nosio naše nevolje i naše boli je uzeo na sebe. Držali smo ga gubavcem, mislili smo, da je od Boga udaren i satrven ...

Zrtvovan je, jer je sam htio i nije otvorio usta svoja. Kao janje, koje se vodi na zaklanje, kao janje, koje je zanijemilo pred onim, koji ga striže! I nije otvorio usta svojih!

Onda je umiruća još jedanput stisnula ruke i dodala tih:

— Bože, budi mu milostiv ... Ta on nosi... lice ... Twoga Sina!

Umorno se tijelo još jedanput ispružilo, a duša uzletjela k Bogu.

U isto je vrijeme Damjan de Veuster opet prebolio tešku groznicu.

Njegovo je tijelo tražilo počinka. Nekoliko djece iz sirošta stupilo je u sobu. Jedan se dječak odšuljao na prstima do bolesnikove postelje i primaknuo svećeniku školjku, što šumi, na uho.

Onda se Damjan u snu nasmiješio. U snu je čuo more i vjetar, što puše nad poljanama zavičaja i glas svoje majke.

— Majko! — šaptale su njegove usnice.

Jasno je video lice seljakinje, koje je bilo preobraženo i nada sve lijepo, a pramovi njezine sijede koče su ležali oko glave kao srebrni svetački vijenac.

U pondjeljak 15. travnja 1889. primio je Bog njegovu dušu u nebo.

Zaspao je sasvim tiho. Mir je počivao na misionarevu licu, na kom je nestao skoro svaki trag gube. U mrtve su mu ruke stavili križ, krunicu i sliku Majke Božje od dobre utjehe, koja je došla iz Flandrije, da odvede svoje dijete u domovinu.

Pod pandanusom su ga njegova djeca spremila na zadnji počinak. Na njegovom križu su bile napisane riječi:

»Nitko nema veće ljubavi od onoga, koji daje život svoj za prijatelje svoje.«

»Ruke moga oca i usne moje majke naučile su me više o dragom Bogu od moga katekizma!

— Sviram na gitaru dan i noć! Pjevam jer to Gospodin voli. Pjevam bolestan i kad sam zdrav, pjevam uz svoju gitaru prije i poslije propovijedi, kod stola i u krevetu, vani i unutra, na glas i potiho ...

Sigurno ste već naslutili o kome se radi?! Njegove su ploče doprle i do nas.

Stotine tisuća bačeno ih je u svijet. Obilazio je gradove, države, kontinente. Davao je koncerete na radiju, televiziji, pozornicama i golemlim stadionima. Znalo mu je oduševljeno pljeskati i do 30.000 mlađica i djevojaka, a opet uza sve to ostao je jednostavan i ponizan, pravi Kristov svećenik, redovnik-isus-

vac. Da, to je pater Aime Duval. Jednako je zanosno pjevao masama kao i nekolicini bolesnika u bolnici da ih utješi. Kroz pjesmu govori svojoj braći Ijurima o Božjoj dobroti i milosrđu ...

Neka nam i on progovori riječ dviće o svom zvanju. Poslušajmo ga!

— Bio sam peti u obitelji s devetero djece. Prije mene: Lucija, Marija, Jelena, Marcel, a iza mene René, Rajmund, Suzana i Andrija. U toj me obitelji nisu učili ekspanzivnoj i demonstrativnoj pobožnosti. Svakog se dana zajednički molila samo večernja molitva, ali se još toga sjećam i sjećat ću se do svoje smrti. Moja je sestra Jelena predmolila molitve, duge za djecu — četvrt sata. Brzala je, mrsila i gutala riječi dok joj otac ne bi rekao pučkim narječjem: —Iznova! Tada sam naučio da s dragim Bogom treba razgovarati polagano i ozbiljno, srdačno i strpljivo.

Danas me spopada posebno gauće pri pomisli na držanje oca. On koji je uvijek bio umoran od svojih poljskih poslova ili prijevoza drva, koji se nije stadio pokazati umornim na povratku s rada, poslijepo večere bi padao na koljena, ruke bi naslonio na sjedalo koje stolice, čela uronjena, molio bi ne gledajući djecu oko sebe, bez micanja, bez kašljivanja, bez nestripljivosti. Pomišljao sam: moj otac, koji je tako jak, koji upravlja kućom, sa svoja dva velika vola, koga ne obaraju nemili udaci sudbine, koji se ne boji načelnika, bogataša i prevejanaca, e то, kako je sasvim malen pred dragim Bogom. Razgovor s Bogom ga posve mijenja. Zaista, dragi Bog mora da je Netko vrlo velik kad moj otac pred njim kleći.

Majku, najprotiv, nisam nikad vidio na koljenima. Vrlo umorna sjela bi sred sobe s najmanjim djetetom na rukama. Crna joj je haljina sezala do zemlje. Lijepa kestenjasta kosa rasula

Nijedna svečanost u zavodu ne prode bez njih

joj se po vratu, a oko nje sva djeca. Od početka do kraja ustima je pratila molitve, nije htjela da joj izmakne ni najmanja riječ. Najzanimljivije je bilo što nas je neprestano gledala, svakoga redom. One najmanje dulje. Gledala nas je, ali nikad nije ništa govorila. Pa ni onda kada je grom udario u kuću, ni onda kad je mačak prevrnuo lonac. A ja sam mislio: zaista je dragi Bog jako dobar kad se s njim može razgovarati s djetetom na rukama i u radnoj pregađi. Zaista je dragi Bog Netko vrlo važan kad više nije važan ni mačak ni grom.

Ruke mogu oca i usne moje majke naučile su me više o dragom Bogu od mog katekizma. On je Netko! On je Netko vrlo bliz. S Njim se dobro razgovara nakon posla.

Kako biste mogli pomisliti da me te misli nisu pratile ona dva sata, koliko sam imao do škole? Zato sam mogao sanjariti, pjevati i razgovarati s dragim Bogom. Bio je na mom putu neki voćnjak, a uz njega jerak pun visoke trave. Za lijepa vremena rado sam se tu izvalio i digao glavu prema oblacima. I tu sam, ne govoreći ništa, razgovarao, razgovarao, razgovarao s dragim Bogom. Osjećao sam ga, želio sam ga, doticao sam ga, uzimao sam ga u svoje ruke. Ljubio ga i grlio nježno, pouzdano, mirno i slatko. Što da vam kažem? Ne mislim da ču više moći to doživjeti, a ako je u nebu lijepo, tada ču

ondje opet naći prijateljstvo koje sam uživo kraj voćnjaka ...

To je bitno u mom zvanju. Za ostalo se lako pobrinuo -le Seigneur, mon ami — Gospodin, moj Prijatelj.

Neki svećenik, kojemu ne znam više imena, vojnički kapelan u Maroku, došao je u grad da liječi svoje teške ranе. Znam samo da je bio Bretonac i da je pušio. Smatrao se dosta jakim da poduzme veliku štetnu tim seoskim i osamljenim putem što je poverivao grad s našim selom. I jedne večeri na tom svojem putu, 300 metara od kuće, pod bukvama nadoh toga svećenika onesvještene, u krvi koja mu je navirala na usta. Nisam se bojao, približih se. I znate što mi je rekao?

— Kako se sve to dobro zbivali! Umrijet ču, i ovaj sam se čas molio Božu da me netko drugi nadomjesti. Hoćeš li to biti ti? Svećenik je umro, a ja ga nadomještam. Imao sam tada 12 godina, a sada mi je 48 ...

Završimo njegovom pjesmom Gospodinu kome je povjerovao i pošao za njim:

—Gospodine, moj Prijatelju,
ti si me uzeo za ruku.
Poći ču s tobom bez straha
sve do na kraj puta.
Uputit ču se rado
pjevajući svoje pjesme,
A znam da me čekaš
na pragu tvoje lijepo kuće ...

RAZGOVARAMO

Poštovani uredniče!

Prva mi je dužnost da uručim srdačne pozdrave cijelom uredništvu... Divim vam se, pronašli ste pravo polje rada. Mislim da je ovaj način koji ste izabrali ove godine najprikladniji i najuspješniji da spasite naš narod od propa-

sti... Obitelj je ono iz čega ničevje, iz čega ničevje narod. Divim se roditeljima brojne djece; neka znaju da je njihova budućnost. Oni su nosioci sreće na ovoj zemlji, njima će pripasti sve... Povijest je u svećenike uvijek stavlja nadu za pomoć. To isto sada či-

ni i naša jarmost. Možda ovaj list ne čitaju oni koji su ga najpotrebniji, čije će se ime s njihovim ne-stankom izbrisati...

studenti prava, Split

Stovaní uredniči!

U V br. Glasnika ove godine ona tri tužna i razočarana samca sa svojim prigorovima razočarali su i mene i mnoge moje prijateljice. Citajući njihove izjave, gotovo bi me moglo biti stid da pripadam staležu samaca. Meni nije svejedno što će sada o nama misliti brojni čitaoci Glasnika. Zato sam odlučila pisati 1.) u obranu našeg Glasnika i 2.) u ime samaca koji čestitaju uredništvu za ovogodišnje teme, jer to i nama samicama doista koristi, da moguemo pomoći braći ljudima među kojima živimo.

Ove drage razočarane samce molim neka ponovno uzmu u ruke Glasnik od broja 1 pa dalje, pa će vidjeti da u svakom broju ima najmanje 5–6 stranica koje ne govore samo za oženjene ili udate, već za sve kršćane. Ne piše li za svaki veći blagdan nešto o mistriju toga blagdana i njegovu smislu. A zatim, dragi moji samci, što štujete presv. Srce, zar vam nije lijepa tema »prema najboljem Srcu«. Konačno i sve što piše za obitelji nije li samo opomena i poziv da žive po Božjem zakonu. Ja smatram da je dužnost Glasniku da o tome piše.

Još nešto! Valjda se nismo odredili bračnog života od straha pred žrtvama koje bi taj život od nas tražio, već zato jer nas je prožela najviša Ljubav, Ljubav Kristova Srca. Kada smo se odazivali toj ljubavi, mi moramo po njegovu uzoru ljubiti sve i svakoga. Našu braću i sestre ne smijemo izbjegavati zato što žive u braku ili se spremaju na nj. Mi im moramo

pomoći svojom dobrotom, savjetom, da na tom putu ne zaborave Boga i njegov zakon. Za tu nam svrhu ovogodišnji Glasnik dolazi kao dar s neba. Citajmo ga i učimo se iz njega što ćemo kome reći. Ako nemamo snage govoriti pružimo im Glasnik, koji obrađuje njihove probleme, nemojmo ga zatvoriti negdje u ladicu i čuvati.

Počnete li živjeti za druge i poskazivati im put prema Bogu, vjerujte, Bog vam neće ostati dužan. Presv. Srce ispuniti će vaše duše i srca onom radošću i utjehom za kojom žedate.

Vaša sestra u Kristu, Emica

Poštovani oče Uredniče!

Prevo vam zahvaljujem što ste ovaj lijepi Glasnik namijenili baš posebno obiteljima, drugo što ga tako divno uređujete. Gospodin vam platio za sve, i dao da se po njemu mnoge duše spase. — Htjela sam vam već prije pisati, ali ne stignem, a bilo je i pisano već dva put o našoj obitelji u Glasu Koncila, pa vidim ima ih koji nam to zamjeraju. Ne volim se isticati, ipak ču vam reći par riječi o našoj obitelji. U braku smo skoro 18 godina. Muž mi je seljak, dobar je prema meni i djeci. Vrijedan je i brine se o nama. Sretni smo bili od početka, pa i sad. Imamo devetero djece, svi su živi i zdravi. Uskoro će i deseto. Nikada nismo svoju ruku stavljali ispred Stvoriteljeve, niti ćemo ikada. Neka se u svemu vrši njegova sveta volja. Naša je obitelj posvećena Presv. Srcima već 15 godina, i njihova zaštita bdiće nad nama. Hvala im dovjeka!

Puno vas pozdravlja sva naša obitelj i želimo Vam... Ako budete što stampali stavite samo početna slova K. I.

Uredničje!

Bilo je na početku II Vatikanskog sabora. Naš nas je velečasni župnik poticao da molimo za Sabor. Prateći vjersku štampu, saznavali smo da je, hvala dragome Bogu, sve išlo sa uspjehom, ali taj napor i rad još nije konačno završen, tumače nam naši župnici, budući da se koncil mora i u nama odraziti u obnovi. Mi smo toga svjesni, i zato nećemo prestati moliti. Na nedjelju Dobroga Pastira mi smo uključili u molitev Duhu Svetome i svećeničko zvanja. Mnogo se govorilo u župnoj crkvi o duhovnim zvanjima. Stoga sam i ja našla priliku, te sam kod kuće poručila sinu da bude svećenik. Mislila sam da će ga time obradovati, ali na protiv, odgovorio je plačem. Ja ostajem pri tome, da on shvati vrijednost svećeničkog staleža. 12 mu je godina. Obećala sam ga dragom Bogu, možda i prije nego sam ga začela. Naime kroz sedam godina braka nismo imali djeteta pa sam za nj molila...

Marija A. Mala Subotica

Držim da ste osjetili kako svećeničko zvanje nije plod jedne nedjelje u kojoj se vjernici potiču da mole za svećenička zvanja. Ono je plod, u redovitim prilikama, dugog i čestitog kršćanskog obiteljskog života i povezanosti s Crkvom. Vaš je sin posve normalno reagirao na vaše nagovaranje. On o vašim obećanjima možda ništa ne zna. A ako i zna, njega vaša obećanja ne vežu, a niti vas tako vežu da bi svezala njega. On možda nije od vas naslijedio poštivanje svećeničkog staleža, mislim glavno i vidljivo, tako da za nj postane taj stalež privlačljiv. Možda još puno trebati moliti i žrtvovati. Poznato je kako je zapravo svako svećeničko i redovničko zvanje otkupljeno nerijeliko nepoznatom žrtvom, često skupom žrtvom pregaranja odricanja, da ne velim života.

Uza sve to uvijek ostaje da je duhovno zvanje sastvano od dviju linija: S jedne strane Božji poziv, prihvatanje i vodstvo Crkve, s druge vlastite sposobnosti te slobodna spremnost i garadnja. Malo, ali sve. Dobro je moliti za redovnička i svećenička zvanja, dobro je da roditelji potiču svoju djecu kako u njima razbudit ćeju za duhovnim staležom, no uvijek valja paziti da ne silimo svoju djecu da odaberu ono za što mi nisnu imali snage, kao što ne bi valjalo da roditelji očekuju od svog sina neopozivu odluku tamo na kraju osmoljetke da će on biti svećenik. Kakvim teškim situacijama radaju takovi stavovi. Pritisak na djecu nikad ne smije biti takav da plasi mlađe da se vrati na put redovitih građanskih zvanja, ako na putu svoje sjemenišnac izobrazbe vidi da to nije za njega.

Misijska nakana AM

KATEKUMENI

*II Vatikanski Sabor i uvođenje katekumenata
(Mis. nakana AM za mjesec srpanj 1967.)*

Među problemima koji se postavljaju pred mlade misijske Crkve, čini se da nema važnijega ni delikatnijega od katekumenata. Jedan je od znakovih života i dinamizma nekoga misijskoga područja broj i kvalitet katekumenata. Odgoj i pouka koju primaju morala bi im omogućiti, »da žive dostoјno u Gospodinu« (Kol. 1, 10.), a sam njihov život morao bi »navesti narode da slave Bogas« (I Petrova 2, 12.). Moraju biti uvereni u shvaćanje pashalnog misterija kojemu će po krštenju postati dionici i moraju se naviknuti da žive pod vodstvom Duha u kojemu će biti kršteni.

Očito je da su Krist Gospodin i Njegov Presveti Duh glavni odgojitelji katekumenata, no ipak i članovi Crkve moraju suradivati na božanstvenome djelu i prema tome primaju veliku odgovornost. Od vrijednosti i solidnosti kršćanske pouke koja se pruža katekumenima ovisjet će zajednica sutrašnjice, njezin duhovni žar, njezina nutarnja snaga rasta te njezina privlačiva moć nad nekršćanima. Da bi se u svemu tome što bolje uspjelo, II Vatikanski sabor naglasio je dvije stvari: LITURGIJSKI i KOMUNITARNI značaj katekumenata.

LITURGIJSKA POUKA (inicijacija): Svatko malo bolje upućen u crkvenu povijest znaže kako je u stara vremena imala veliko značenje priprava na sveto krštenje. Ta se priprava zvala katekumenat, a pripravnici katekumeni. Katekumeni koji su se odlučili krstiti i koji su bili dostojni da budu priprešteni u Crkvu specijalno su se pripravljali na primanje sakramenta za vrijeme kor-

zne ili u druga vremena prije krštenja. Bili su naročito poučavani u ispovijesti vjere. Na istoku tamo do V stoljeća tumačilo im se nicejsko-carigradsko vjerovanje, koje se je do danas zadržalo u Svetoj Misiji. Kandidati za krštenje morali su naučiti napamet vjerovanje i Očeša. To bi onda morali recitirati pred zajednicom vjernika. Nešto se slično zadržalo i kod nas u Hrvatskoj, gdje još uvijek u nekim župama, a to je sigurno hvale vrijedno, djevojke prije pućke Mise recitiraju sve glavnije kršćanske molitve i istine. Osim pouke u vjeri dodavali su se i razni egzorcizmi, ispovijest grješaka, post, molitva i druge pokorničke vježbe. Te običaje u pripravi na krštenje, koji su zbog raznih razloga pali u zaborav, Koncil opet želi obnoviti.

U tom smislu koncilski dekret »Ad Gentiles o misijama u broju 14. propisuje: »Oni koji su od Božja preko Crkve primili vjeru u Isusa Krista moraju biti pušteni u katekumenat liturgijskim obredima. Ne radi se samo o jednostavnom izlaganju vjerskih istina i zapovijedi nego o tom da se učenici ujedine s Kristom svojim Učiteljem oblikovanjem cjelečupnoga kršćanskog života. Katekumeni moraju dakle biti dobro poučeni u tajni spasašnji i u vježbanju evandeoskih moralnih propisa te uvedeni u život vjere, bogoslužja, ljubavi Božjega naroda. A sve to preko svećih obreda, koji će se obavljati u stanovitim razmacima...«

Pozljeno je, da liturgija korizmenog i uakrsnog vremena bude obnovljena tako, da raspoloži srca katekumena na svetkovanje pashalnog misterija...«

I sama koncilска конституција о светом bogoslužju daje slične norme: »Neka se obnovi katehumenat odraslih i razdijeli na više stupnjeva, a uvest će se prema sudu mjesnog Ordinarija. To se vrijeme katehumenata, određeno za priklađnu pouku, može posvetiti svetim obredima koji će se vršiti po redu jedan za drugim...« (br. 64.).

Ne radi se dakle samo o tome, da se katehumenima izloži katolička nauka što valja vjerovati i kako valja živjeti, nego se radi o tome da budu privedeni u Kristovu prisutnost, u Njegovu životnoj blizini. A to se čini liturgijskim obredima. Već pri korak katehumenu u Crkvu mora biti popraćen liturgijskim obredom, da katehumen shvatiti kako u Crkvu znači ući u tajnu životne zajednice s Kristom koji nije nekakav mrtvi heroj nego vječni Bog i uskrsnuti čovjek, koji nije neko bezkonačno daleko i nepristupačno blće nego uvijek prisutan u svijetu u svojoj Crkvi.

Ta prijateljska zajednica s Kristom probudit će u katekumenu želju da produli i usavrši spoznaju Onoga koga traži te da živeti po Njegovu Duhu i na neki način postane dostaon Njegova prijateljstva. Na taj način ni kršćanski moral više ne može izgledati kao neki samovoljan i tegoban zakonik nego izražaj dobovnoga staja samoga Krista kojega Njegovi učenici i sljedbenici žele naslijediti iz ciste ljubavi. A samo Sv. Pismo postati će tako Božja riječ, koju Bog upravlja današnjim ljudima isto tako kao i onima koji su živjeli prije nas. Dakle nipošto samo neka stara povijest ili neki intelektualni sistem. Pojedini liturgijski obredi malo po malo označavat će životnu vezu između katehumenata i Njegova Gospodina dok ne stode do potpunog sjedljenja i povezanosti po sakramenu krštenja i euharistije. Katehumenat mora dakle svu biti prožet duhom liturgije u svrhu što boljevo dovodjenja katehumenata živome uskrslome Kristu,

UCLANJENJE U ZAJEDNICU: Zajednica u kojoj se ostvaruje zajedništvo, općinstvo, povezanost, zajednica koju oživljuje Isus Krist i koju prožima Duh Sveti jest Crkva, koje su udiovi jedno u Kristu. O toj nam zajednici govore Pavlove poslanice Galatsima i Efesansima. Kako će katehumen prepoznati Kristovu prisutnost u Crkvi ako kršćanska zajednica namjesto da mu se otvor i brački ga primi, okreće se od njega i pokazuje se ravnodušna prema njemu? I zajednica

se dakle mora pokazati zainteresirana za odgoj katehumenata.

Koncilski dekret o misijama kaže stoga: »Za vrijeme katehumenata kršćanska pouka i odgoj nije funkcija koja je samo rezervirana katehištima ili svećenicima; odgovornost snosi čitava zajednica vjernika, napose kumovi, a iz toga će proizaći da će katehumeni već od početka osjetiti pripadnost Božjemu narodu. Budući da je život Crkve apostolski i katehumeni moraju naučiti da aktivno surađuju svjedočanstvom života i isporučivanjem vjere u navještaju evanđelja i Izgradnji Crkve. (Ad Gentes, br. 14.).

Da bi katehumeni shvatili svoj intimni odnos s Ocem, Sinom i Duhom Svetim, osjećaju potrebu bračkoga svjedočanstva zajednice. U njezinu konkretnom svjetlu polako će napredovati u preobrazbi života, da bi na taj način postali uistinu evandeski pod svim vidicima ne samo osobnim, nego obiteljskim, društvenim, profesionalnim, političkim. Bez sumnje da će primjer zajednice ostati uvijek nesavršen, daleko od željene savremenosti. Ali poniznost kršćana koji priznaju da su grešnici i mole božansku pomoć da sve više postane slični Kristu Gospodinu koga ljube, svjedočiti će o Iskrenom želji pripadati Kristu. I sum njihov misljiski žar očituje osjećaj odgovornosti u širenju Evandjeja, te izvanredne Božje poruke, da Bog ljubi ljude, sve bez iznimke i da ih poziva da sudjeluju u Njegovu životu i blaženstvu.

I obratno, žar katehumenata u traženju Božja postavlja pitanje o kvalitetu života kršćanske zajednice, poziva na ponovno otkrivanje Božjega dara, na pročišćenje njezina svjedočanstva, na novi polet u navještaju Krista Gospodina. U toj izmjeni i natjecanju zajednica se oblikuje, odgaja svoje članove i postaje za sve, kršćane i nekršćane, jasniji znak Božje prisutnosti u svijetu.

Uvođenje istinskoga katehumenata u dubu II Vatikanskoga sabora može dakle urodit velikim plodovima i za same katehume, a i za kršćansku zajednicu vjernika. Nastat će piodonosno međusobno strujanje između onih koji su već kršteni i posjeduju božanski život i onih koji se za nj spremaju. To strujanje oplođiti će i jedne i druge, dati nov polet i jednima i drugima. Život je u dinamizmu, u strujanju kako naravnom tako i nadnaravnom i zato je svaka dobra akcija dobro došla.

O. Josip Antolović D. L.

Rubriku o Petru Barbariću vodi o. Josip Antolović vicepostulator kauze sluge Božjega. — Milosti postignute zagovorom P. Barbarića šaljite na adresu vicepostulatora: Josip Antolović, Zagreb 02-345, Voćarska 106.

Riječ sjemeništarcima

Ovim recima želim doprijeti do svih sjemeništaraca drage nam domovine. Ne samo da ne bih želio mimoći nijedno sjemenište nego niti jednog sjemeništara. Ne znam odakle bih počeo. Da li od Zagreba, od mojih dragih sjemeništaraca u našem sjemeništu na Šalati? Počet ću odavde pa redom preko Križevaca, dakovачkih licejaca, kapucinskih sjemeništaraca u Osijeku, sjemeništaraca u dičnom subotičkom Paulinumu, koji imaju najlepše i najsvremenije prostore, zatim prelazim preko Dunava i Save u Bosnu — ponosu k franjevačkim sjemeništarima u Visoko, onda u hrvatsku Atenu, u slavni Dubrovnik, gdje u drevnoj zgradi collegii regusini, u kojoj se školovao i Ruder Bošković, stotinjak sjemeništaraca nastavlja slavnu tradiciju, pa onda prelazim na Bol na otoku Braču budućim bijelim fratrema, zatim u splitsko biskupsko sjemenište kraj Hajdukovog igrališta i franjevačko na Poljudu, pa sinjsko franjevačko pod plaktem drage Gospe, pa u zadarsko u sjeni divne katedrale svete Stošije i napokon u Pazin, u srce hrvatske Istre. Nisam još gotov, jer me na povratku u Zagreb čekaju i franjevački sjemeništari na Kaptolu i konventualski na Svetom Duhu i grkokatolički na Griču i lazarički u Vrapcu i karmeličanski kod najvijernije Odvjetnice Hrvatske Djevice Remetske. Ako sam koga zaboravio ili mimošao, neka mi oprostil! Možda su to dragi sjemeništari Otaca Treforedaca, Ksaverija, Glagoljaša. Do svih želim doprijeti. Zašto? Za-

to da ih u ovo postkoncilsko doba podsjetim na važan, njima sigurno već poznat koncijski dekret »Optatam totius«, koji govori o odgoju budućih svećenika. Dekret već na početku kaže, da željena obnova čitave Crkve velikim dijelom ovisi od svećenikove djelatnosti. Stoga je i Koncil začrtao osnovna načela za odgoj budućih svećenika. U tim se načelima među inim govori o potrebi većeg zalaganja za duhovni odgoj sjemeništara.

Neka se sjemeništari odgajaju u krištocentričnoj duhovnosti, koja će se hranići Svetim Pismom, neka aktivno i svjesno sudjeluju u bogoslužju osobito svetoj Misli, neka se nauče častiti posebnim pouzdanjem Presvetu Djevicu, neka se odgajaju da žive po Evandeliju i u vrijžbanju bogoslovske kreplosti, neka budu prožeti misterijem Crkve, neka budu sjedinjeni s Kristovim Namjesnikom na zemlji, a sutra kao svećenici neka znadu u jedinstvu s biskupom i subraćom svećenicima pružati svjedočanstvo jedinstva, koje će privlačiti duše Kristu. Neka budu odgajani u duhu siromštva i samozataje. Neka se nauče promatrati čistoću i celibat ne samo kao nešto što Crkva nalaže i zapovijeda nego kao predragocjeni Božji dar. Neka promatraju sjemenišnu disciplinu kao sastavni dio svega odgoja. Neka nastoje steći onu humanističku i znanstvenu kulturu, koja se traži kod svakog naroda kao uvjet za upis na sveučilište. Nek imaju primjerno poznavanje latinskoga i vlastitog liturgijskog jezika

— materinskog jezika, koji je sabor uveo u liturgiju. Nek promitu također jezike u kojima je pisano Sv. Pismo i u-smens predaja.

Dok nabrajam te divne saborske smjernice za odgoj budućih svećenika, dolazi mi pred oči lik jednog seminarca, koji je velik dio tih norma već prije 70 godina nastojao ostvariti u svom sjemenišnom životu. Znate li koji je to lik? — To je lik uzor hrvatskog sjemeništara Petra Barbarića. Njegova se je kristocentrična duhovnost sastojala u žarkoj pobožnosti prema Presv. Srcu I-susovu. Ta je pobožnost bila srce Petrona duhovnog života. Petar je najvećim žarom pribivao svetim tajnama Misne Žrtve i pobožno se hranošteoskim Kruhom. Petar je nježno štovao Presvetu Djevicu moleći vjerno, pobožno i razmatrajući Njezinu krunicu. Petar je bio revan član Marijine Kongregacije, Marijin sluga i vitez. Petar je nastojao živjeti prema Evanđelju. Čitav je njegov život bio Evanđelje u praksi, osobito one divne evandeske kreposti: poniznost, poslušnost, jednostavnost, blagost, dobrota, ljubav. Petar je ljubio Papu. Petar se je mnogo molio za tadanjega Papu Leona XIII. Petar se je znao svladavati. Petar je nadasve cijenio krepost svete čistoće. Njegove su mlađe-

načke godine prošle, a da mraz grijeha nije ofurio čisteće. Petar je poštivao sjemenišni red i disciplinu i najsvršenije ih obdržavao. Petar je bio marljiv i odličan dak, uvijek prvi u razredu. Marijivo je učio i svoj materinji hrvatski jezik, odlikovao se u latinskom, grčkom i njemačkom jeziku, ne zanemarivši pri tom ni ostale predmete. Petar Barbarić bio je dakle koncilski prije Koncila. On pod tim vidikom posebno spada u naše pokonciljsko doba, da našim sjemeništarima primjerom pokazuje kako se spremaju i odgajaju budući svećenici, apostoli svoga naroda.

Zato će naši sjemeništari rado posagnuti za životopisom svog uzora Petra Barbarića i onim starim od Puntigam-Vanina i onim novim od Josipa Weissgerbera. Zato će nastojati sve ono što sabor od njih traži i očekuje provesti u djelu kako je to proveo Petar Barbarić. Uz dobre, zdrave i pametne smjernice potrebni su nam i uzori koji će nam pokazati kako se one provode u djelu. Tej našoj potrebi divno je doskočila Božja Provvidnost davši nam Petra Barbarića. Nije li to velik dar, velika milost? Nije li nam dan, da se njime okoristimo? A nije li osim svega toga misija Petra Barbarića da nas sve zajedno po svim sjemeništima naše domovini

▼ Grupa sjemeništara uz poprsje Petra Barbarića u Dubrovniku.

ne poveže jednim idealom — idealom svetoga svećeničkog zvanja koje je uzvišenije od svih drugih zvanja? Slaveti ove godine 70 godišnjicu Petrove smrти, odlučili smo osvježiti i obnoviti njeovo štovanje. Zato Glasnik Srca Isusova i Marijina uvodi posebnu rubriku Petra Barbarića. Ona će govoriti o njegovu liku, krepostima, o njegovu štovanju, o uslišanjima koja se dobivaju po njegovu zagovoru. A time želimo doprinijeti i konačnoj proslavi Petra Barba-

rića, da ga naime naša sveta Majka Crkva podigne na oltar i tako službeno postavi za zaštitnika i zagovornika svih svećeničkih pripravnika. Kolika će to čast i utjeha biti za sve one koji se odlučiše posvetiti Gospodinu, a i za čitav naš hrvatski narod, jer najveće blago jednoga katoličkog naroda jesu njegovi Božji ugodnici. Oni su najopipljivije svjedočanstvo duhovne vrijednosti jednog naroda.

O. Josip Antolović D. I.

NOVE KNJIGE

Izašla je knjiga dr. B. Milanovića: Hrvatski narodni preporod u Istri (1797—1882), u kojoj se na zanimljiv način opisuje život latarških Hrvata i njihova borba za narodni opstanak od propasti Mletačke republike do smrti biskupa Dobrile. U njoj su opisane političke, crkvene, školske, gospodarske i prosvjetne prilike, kao i djelovanje biskupa Dobrile (donekle i Strossmayera), dr. Dinka Vitezovića i drugih narodnih pravaka iz onog doba. Knjiga je tiskana na bezdrvnom papiru i ima 336 stranica, a sadržaj je popraćen kartom Istre i slikama. Cijena broširanog knjizi jest 14 ND, tvrdi uvez 18. Narudžbe se šalju na adresu: Istarsko književno društvo sv. Cirila i Metoda — Pazin (Istra), Gupčeva ul. 2.

Ante Sironić: ŽIVOT ISUSOV u pedeset ogledala. Naručuje se kod izdavača: Draga Podohrušvom 21, RIJEKA. Cijena 6 ND. Krist i njegov život uvijek je suvremen. Preporučujemo ovo djelo za obiteljsko čitvo.

MARIJA MAJKA CRKVE, preveo dr. Srećko Bošnjak, izdalo Hrvatsko književno društvo sv. Cirila i Metoda, Zagreb, Trg kralja Tomislava 21. Cijena 1nd. Naručuje se kod izdavača.

Za Božić izlazi iz stampe Biblija — Sveti Pismo Staroga i Novoga Zavjeta — i to sve u jednoj knjizi. Po sadržaju i po opremi ovo će biti nešto najbolje, što se danas može kod nas ostvariti. Cijena Bibliji bit će 10.000 Din. Preplata se može poslati u više obroka, a može se slati i mjesечно po 1.000 Din. Predbilježbu i preplatu možete obaviti kod svog župnog ureda ili izravno na adresu: Hrvatsko Književno Društvo Sv. Cirila i Metoda, Zagreb, Trg Kralja Tomislava 21.

ZAHVALJUJU PRESV. SRCU ISUSOVU, BEZGRJESNOM SRCU MARIJINU I SVETIM ZASTITNICIMA

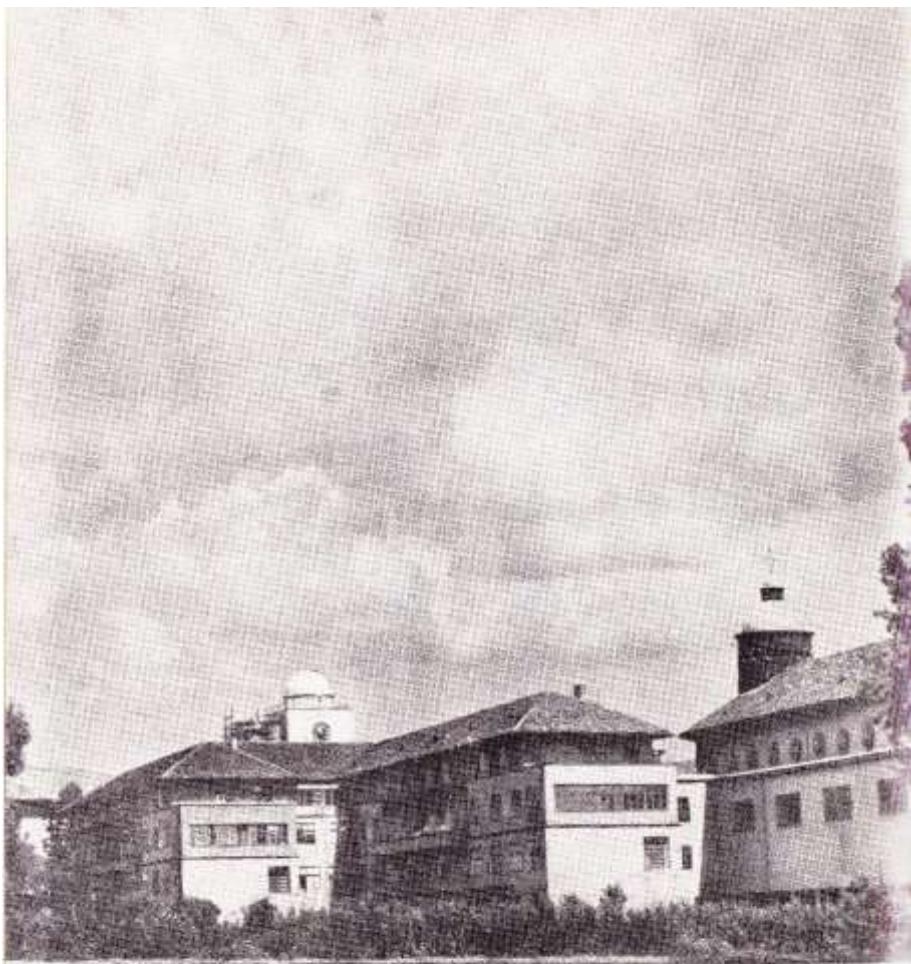
- Na velikim milostima, Jelena Kos, Goričan.
- Za sretan porod, Dragica Dominković, Legrad.
- Za pomoć u bolesti, Katica Filipović, Černik.
- Dragoj Gospi od brze pomoći na uslišanim milostima, Ruža Dakula, Pješinac.
- Ocu Leopoldu Mandiću i Petru Barbariću na primjenjenim milostima, obitelj Stanković Slav. Brod.
- Na primjenjenim milostima po zagovoru bl. Nikole Tavelića, Anka Gerićić, Cavtat.
- Na mnogim primjenjenim milostima, A. R. Mrkopalj.

- Na primljenim milostima po zagovoru sv. Antuna, M. P. Vlčkovci.
- Na svim primljenim milostima, K. S. — Podravina.
- Na uslijanim molitvama uz preporuku, M. K. Goričan.
- Na svim primljenim milostima uz preporuku, Blaženka V. Omiš.
- Presv. Srcu po zagovoru Bl. Djevice i sv. Josipa, za sretnu operaciju i na drugim milostima, Katica Luklčić, Šiljaković.
- Presv. Srcu po zagovoru Gospe od brze pomoći za primljene milosti, J. Z. Sisak.
- Na mnogim milostima i dobroti, Katica Tomljenović.
- Za pomoći u bolesti i kod operacije presv. Srcu, Majci Božjoj, Sv. Josipu i ocu Leopoldu Mandiću, Aleksi N. Stenjevac.
- Za sve dosad primljene milosti, Katica Fuks, Bugojno.
- Preporučam se Presv. Srcu po zagovoru Bl. Djevice — Gospe Sinjske da me čuvaju i poštuju pravoga kršćanina s kojim bi sretno živjela B. M.
- Na uslijanim molitvama i primljenim milostima, S. Snježana, Priština.
- Na primljenim milostima neizmjerna hvala Presv. Srcu i Bezgrješnom srcu Marijiniu, B. Bicanic, Australija.
- Na ozdravljenju od teškog hijasa, Andelka Maleković, Zaprešić.
- Presv. Srcu po zagovoru Gospe od brze pomoći na pomoći iskazanoj našoj djeci i na sretno položenim ispitima, A. i J. J. Brčko.
- Na primljenim milostima, K. Z. Moslavina.
- Na primljenim milostima po zagovoru Gospe Lurdiske, M. Lj. Požeške Sesveta.
- Za dohivene milosti po zagovoru sv. Josipa i sv. Antuna, A. S. Petrinja.
- Hvala ti, oče Leopoldu Mandiću za pomoći u potrebi, M. M. Matinska
- Na ozdravljenju moje teško bolesne uminke i na drugim milostima, B. B. Legrad.
- Za primljene milosti i za sretno položeni ispit, T. S. Krašić.
- Na primljenim milostima Presv. Srcu po zagovoru bl. Nikole Tavelića i sv. Antuna Padovanskog, Matilda Tvrđanić, Novska.
- Na isprošenim u bolesti milostima pok. kardinala Alojzija Stepinca, Petar Šimatić, Senj.
- Za sretno uspjehu operaciju, Ana Pleše, Gornja Jelenska.
- Preporučam se dragom Bogu po zagovoru B. D. Marije pomoćnice, bl. Nikole Tavelića, oca Leopolda Mandića za pomoći u bolesti i da djeca sretno završe školu, Katica R. Sisak.
- Na uslijanju moljbi po zagovoru bl. Nikole Tavelića, Ankica R. Zagreb.
- Preporučam sebe i svoju obitelj dragom Bogu na zagovor Bl. Djevice, Bl. Nikole Tavelića, i služe Božjeg o. Leopolda Mandića, Marija R. Zagreb.
- Preporučam ge dobrom Bogu da mi po zagovoru bl. Nikole Tavelića dadne sreću i zdravlje meni i mojem blagu i gospodarstvu, B. R. Novo Selo.
- Preporučam se dragom Bogu da mi uz zagovor bl. Nikole Tavelića pomognu da sretno svršim školovanje, K. B. Novo Selo.
- Za osobitu milost i za sve druge milosti Presv. Srčima, te sv. Anti, Slavica Belcan, Banja Luka.
- Za primljene milosti Presv. Srcu, Majci Božjoj od Kamenih vrata, Marija Bajama.
- Srcu Isusovu i Marijinu te sv. Josipu za primljene milosti, A. S. Gornja Jelenska.
- Duhu Svetome za sretan uspjeh u školi moje Vesnice, Z. Rijeka.
- Presv. Trojstvu za primljene milosti po zagovoru Bl. Djevice, oca Leopolda i Jude Tadeja, Bogoslova Mogorović, Varaždin.
- Na mnogim milostima, M. V. Obrovnić.
- Na primljenim milostima, Marica, Čačak.

Na omotu: Nadbiskupsko dječačko sjemenište Zagreb.

S dopuštenjem crkvenih i redovničkih poglavara izdaje:

Hrvatska pokrajina Družbe Isusove — Zagreb 02-147, Palmotićeva ul. 31. — Odgovorni urednik o. Franjo Šipušić, Zagreb 02-147, Tel. 32-469. — Tižak: »Plamen«, Slavonski Brod, Omladinska ul. 26. — 1967. — List izlazi svakog mjeseca. Cijena pojedinačnog broja 1 ND. Bogoslov i sjemeništarci u skupnoj pretplati 0.70 ND. Godišnja pretplata za redovite preplaštike 12 ND. Grupne pretplate od deset na više dobivaju deset posto popusta. Novac preplatite pošljite poštanskim uputnicama; suradnju uredništvu Glasnika; rukopisi se ne vrađaju.

GLASNIK

SRCA ISUSOVA I MARIJINA

ZAGREB — GODINA 38

CIJENA 1 ND

KOLOVOZ 1967.

POSTARINA PLACENA U GOTOVU

MLADIM OBITELJIMA

VIII

SADRŽAJ:

289	Povijesni dokaz Božje dobrote
291	Mami se ispunila želja
292	Cuvajmo svetost braka, Nakana AM, Pero Bulat D.I.
	MLADIM OBITELJIMA
295	Nova obitelj u Crkvi
296	Vaš stan
298	Zivot u dvoje
299	Mora li žena biti vezana uz obitelj
300	S drugim treba prekinuti
301	Govori joj o ljubavi
302	Znajte se razumjeti
305	Jedno ste
308	Bračni poziv
312	Vrhunac naše sreće i ljubavi
314	Sakramenat pokore i bračna ljubav
315	Da budete sretni
317	Obiteljski stol
318	Sirite oko sebe ljubav
320	Toga nema u ispitu savjesti
321	Budite apostoli
323	Kušnje vremena
325	Liječnički apostolat
326	Rubrika Petra Barbarića
328	Nove knjige, zahvalnice

»SJEĆAS LI SE, ZENO? NA POČETKU NASEG ZAJEDNICKOG VITA NISMO IMALI NISTA. SVE JE TREBALO PRISKRBITI. KOLIKO NAS JE TO STAJALO MUKE I TRUDA! ALI LJUBAV SVE MOže. KAD SE ZAPOCINJE, SAMO SE LJUBAVI VJERUJE.

NO, LJUBAV SE NE SASTOJI SAMO U POLJUPCIMA I SAPUTANJU, VJENCANI JE DAN SAMO JEDAN, A VRIJEME ŽIVOTA DUGO. MORALI SMO MNOGO RADITI.

DOSLA SU I DJECA. TREBALO IH JE HRANITI, ODJEVATI, ODGAJATI... TO JOŠ NIJE SVRSILIO. POHODILE SU NAS BOLESTI I DRUGI KRIZEVI. TI SI BDJELA PO CITAVE NOCI, A JA OD JUTRA DO MRAKA RADIO. BILO JE CASOVA KAD NAS JE HVATALA MALODUSNOST. GODINE SU PROLAZILE, A MI KAO DA NISTA NE NAPREDUJEMO, DAPACE CESTO NAM SE CINILO DA NAZADUJEMO.

BILO NAM JE TESKO, ALI OSTALI SMO VIERNI JEDNO DRUGOM. TI SI SE OSLANJALA NA MOJU LJUBAV, JA NA TVOJU, A OBOJE NA BOŽJU. DRŽALI SMO ZAJEDNO KORAK ŽIVOTA, ZAJEDNO ISPUNJAVAVALI SVOJE DUŽNOSTI, ZAJEDNO PODNOSILI UDARCE SUDBINE... I U SVEMU TOME USTRAJALI.

SAMO JE ONA LJUBAV PRAVA KOJA VJERUJE. A TAKVA LJUBAV NIJE OD JEDNOGA DANA, VEC OBUVACA CITAV ŽIVOT. ONA NAM JE POMOGLA DA SMO SE UVIEK MOGLI RAZUMJETI...«

(C. F. RAMUZ)

P O V I J E S N I
D O K A Z
B O Ž J E
D O B R O T E

Fatimski događaji imaju svoj izvor u brižnom Srcu Bezgrješne Djevice i Majke. To danas zna svaki katolik.

Crkva nije tako sudila odmah od početka. Trebalo je da prode punih 12 godina, da se ona — nakon temeljitog ispitivanja — konačno izjasni. Učinila je to 13. svibnja 1930.

A i kada je progovorila, izrazila se veoma oprezno. Stavila je sve na svoje mjesto. Jasno je rekla da Gospina ukazanja u Fatimi ne predstavljaju ništa novog s obzirom na vjeru; ona su samo novi povijesni dokaz Božje dobrote.

»Gospina ukazanja u Fatimi su ljudska istina, a ne božanska, jer ona spadaju u baštinu istina dokazanih povijesnim razlozima, a ne spadaju u blago Objave. Kada crkvena vlast izjaviti da se u njih može povjerovati, ona im tom izjavom ne mijenja narav, niti one po toj izjavi postaju predimetom Božje objave.« (Kardinal Cerejeira)

Zanimljivo će biti iznijeti tih 11 razloga zbog kojih se opredjelio biskup iz Leirije da 1930. godine ustanovi istinu u vezi s Gospinim ukazanjima. (Uspor. lijeput knjigu »Fatima« od Paškala Vešare, franjevca)

1. Djeca, kojima se Gospa ukazala, odgovaraju uvjetima koje postavljaju vjera i znanost za vjerodostojne svjedoke: ona su pobožna, ponizna, čedna, ljubazna, vesela, poslušna, pristojna u svojim izjavama i onda kada im se prijeti smrću... nepodmitljiva, nisu htjeli primati ni novca ni darova. Djeca su zdrava i nisu pokazivala nikakvih psihičkih ni moralnih nedostataka.

2. Roditelji djece su u dobrom stanju. Nisu iskoristavali viđenje djece u svoju korist. Kako su živjeli i radili prije Gospinih ukazanja, tako su nastavili i kasnije.

3. Gospina ukazivanja bila su po-praćena vidjivim, vanjskim znacima kao što su oblačak dima kraj česmice dok je Gospa tu, a posebno oni čudni znaci na suncu 13. X. 1917., koji su svojim očima vidjeli tisuće hodočasnika, a koje nije zabilježio nijedan observatorij.

4. Progoni državnih vlasti protiv hodočasnika nisu umanjili nego su povećali pobožnost prema Fatimskoj Gospici. Progoni su prema Svetom Pismu — jedan od Bogom predviđenih znakova za istinitost. To potvrđuje mnogobrojnim primjerima povijest katoličke Crkve.

5. Stav crkvenih vlasti u prvim godinama bio je otvoreno protivan Gospinim ukazanjima, i zato se ne može reći da ih je ona nametnula; to ona nije u stanju učiniti ni sada, jer nema sredstava za to, a posebno leirijska biskupija koja je najsiromašnija.

6. Ogroman broj hodočasnika koji dolaze neprestano i odasvud, i pored velikih potiskoča u putu, snažan je dokaz da se u Irijskoj dolini stvarno osjeća prisutnost Majke Božje: Gospa to pokazuje svojim čudesima, a hodočasnici to osjećaju u srcima.

7. Red koji godinama vlada i postoji na tom mjestu i pored tisuća hodočasnika takoder je dokaz u korist Fatimske Gospe.

8. Brojni bolesnici koji s velikim naporom dolaze u Irijsku dolinu i tu nalaze ozdravljenje i olakšicu, potvrđuju da ih tu uslišava Ona koju Crkva naziva »Zdravlje bolesnih«.

9. Obraćeni grješnici sa svoje strane — a njih je velik broj — tvrde da su u Irijskoj dolini našli »Utočište grješnika.«

10. O Majci milosrđa jasno govore i njezin zagovor potvrđuju i dokazuju tisuće i tisuće skrušenih ispovjedi, jer se u Irijskoj dolini milo otvaraju i najokorijelija srca.

11. I u znak iskrene zahvalnosti vjernici ostavljaju tako mnogobrojne i tako skupocjene darove da je to pravo čudo. S tim darovima poče se 1928. godine graditi velika crkva. (Ona je već odavna završena).

Pedeset godina je prošlo otkako je Gospa spustila svoje noge na tlo Irijske doline. To blagoslovljeno mjesto postalo je:

- Tržvenik svijeta za mir i spasenje čovječanstva;
- svjetski centar duhovnosti proti materijalizmu;
- snažni gromobran koji zaštićuje svijet od Božje srdžbe;
- dokaz Božjega smilovanja prema grješnim ljudima;
- Gospina strateška pozicija za akciju spaša čovječanstva.

Ukratko: povijesni, opipljivi, materijalni i tjelesni dokaz Božje dobrote. To milijuni osjećaju. I zato onamo hrle. Tjelesno i duhovno. S molitvom i pjesmom:

Prevališi duge pute došli smo
k tebi, Gospo,
U Irijsku dolinu. Ave Maria!
Sav ti se svijet sklopiljenih ruku
moli i pjeva.
Djevice nade. Ave Maria!

MAMI se ispunila želja

Veliki apostol Gospine krunice pater Peyton dobro je poznat katoličkoj javnosti. Povijest njegova života i svećeničkog zvanja vrlo je značajna. Neka nam on sam priča...

— Rodio sam se u Irskoj, u veoma siromašnoj, nadničarskoj obitelji. Bilo nas je devetero djece. Živjeli smo u tri prostorije, zajedno s kuhinjom. Po troje smo spavali u jednom krevetu. Mama nije znala ni čitati ni pisati. Nismo imali nikakve ekonomске mogućnosti da napredujemo.

Jedino bogatstvo u našoj obitelji bila je krunica. Uz tu krunicu okupljali smo se svake večeri. Mogli smo reći Bogu da vjerujemo u njega i da je jedina, uistinu, važna stvar na ovom svijetu: učiniti njegovu volju na zemlji kako se vrši na nebesima. Molili smo Boga da nam dade za odjelje, da nam pruži kruh svagdašnjih... I On se uvijek pobrinuo. A Djevici smo govorili da imamo povjerenje u Nju. Ona neka moli za nas sada i na času naše smrti.

Petero od nas, tri sestre i dva brata, emigrirali smo u Ameriku. Trbuhom za kruhom. Bilo je to 1928. godine. Zadnja je nedjelja prije našeg polaska. Sjećam se dobro. Bili smo u onoj maloj kuhinjici, pred ognjištem: tata, mama, ja... Iznenada moj otac rekne:

— Dodi, sine, za mnom u susjednu sobu!

Pozvao me da kleknem pred obiteljsku sliku Presv. Srca. Klečeći na zemlji ispred mene, dade mi svoj posljednji savjet:

— Sinko, ti ideš u Ameriku! Ne moj nikada izdati svoga Boga smrtnim grijehom. Ja te predajem Srcu Isusovu. Sa svim svojim riječima i djelima! Budi i u Americi vjeran Srcu Isusovu!

Ja sam postao sakristan. Ali ubrzo sam osjetio poziv za svećenika. Pošao sam u večernju gimnaziju, a moj brat Toma za mnom. Imao sam tada 19 godina.

No kasnije je iznenada počelo slabiti moje zdravlje. Simptomi TBC. Bilo je to u veljači 1939. godine. Optremiše me u bolnicu. U listopadu je bilo takvo stanje da sam se neposredno morao spremati za veliki put na drugi svijet.

U tom najtežem času moga života približio mi se jedan svećenik i rekao ove jednostavne riječi:

— Marija može učiniti sve što Bog čini. Razlika je samo u motivu. Bog po svojoj volji, Marija po svojoj molitvi.

Ta mi je misao bila kao milost s neba. Preplavila me takvom sigurnošću kakvu nisam dobio za čitavoga studija bogoslovija. Zavatio sam žarko za njezinom pomoći. I od toga su dana liječnici konstatirali da mi je zdravlje krenulo na bolje. Mogao sam se vratiti u sjemenište.

I još nešto. Mama u Irskoj je doznala da sam obolio. Dva mjeseca kasnije, dok je radila u vrtu, udarila ju je paraliza. Više se nije ni digla. Primio sam list od sestre. U njemu sam čitao: »Mami se ispunila želja. Stalno je molila Boga da twoja bolest padne na nju kako bi ti mogao

postići zdravlje i vratiti se u sjemenište. Dok su mi majku sahrnjivali, liječnici su mi davali dozvolu da se mogu vratiti u sjemenište.

Moja sestra je radila u Americi kao kućna pomoćnica. Jednoga dana uzela je pero i papir da napravi ugovor s Bogom u korist svoja dva brata koji su se spremali za svećenike. Prvi je uvjet toga ugovora bio: da ih Bog obojicu učini svećenicima. Drugi uvjet: da ta dva brata ne učine nijedan težak grijeh u svom životu. Treća točka: cijena koju je ona pružala u zamjenu - »moj život«. Prikazala je svoj život za nas.

Taj je ugovor ušila u svoj molitvenik.

Godinu dana prije nego postao je svećenik, iznenada je umrla. Zamolio je svećenika koji ju je providio

da nam saopći poruku: sve će dane do našega ređenja biti zajedno s nama»...

Tako se rodilo i odgojilo jedno veliko svećeničko zvanje, plod žarkе ljubavi prema Kristovu Srcu i njegovoj Majci, no nadasve plod duboke obiteljske molitve i nesebične žrtve.

Pater Peyton ima danas nešto više od 50 godina. Lice snažno i izrazito. Pogled jasan i susretljiv. Njegov nastup, kao i svih Božjih ljudi, veoma je jednostavan i nenametljiv. U njegovim riječima se zapaža vježba djeteta i neposredna ljubav prema Mariji. Pokretač je velikog svjetskog pokreta za obiteljsku krunicu. Predobio je preko dvadeset milijuna ljudi za moljenje krunice u njihovim obiteljima.

ČUVAJMO SVETOST BRAKA!

(Opća nakana AM za kolovoz)

SNAGA IRADIJACIJE

Što je Sabor htio postići svojim dekretnim o Crkvi i obitelji — toj Crkvi u malom? Izgleda ovo: Crkva i obitelj moraju izjaviti iz sebe takav sjaj, ljepotu, sklad i krepost da ih ljudi današnjice moraju uočiti. Prema njima se ravnati. Naslijedovati ih.

Iz te osnovne nakane slijede i osnovne karakteristike čitavoga duha Koncila i koncilskih dekreta: izbjegavatiskaku nastranost, ma i stoljetnu, »posvećenu« tradiciju... I još više: prestati negativno ocrtavati ono što se ne smije, nego pozitivno pokazivati vlastito bogatstvo.

U tom smislu valja razumijeti i svetost braka o kojoj govori nakana ovoga mjeseca.

ZASTO ...

... Sabor nije pristao na inzistiranje nekih biskupa, koji, odgojeni u pravničkom duhu, stalno naglašavaju kako bi trebalo iznijeti izraz »bračni ugovor« kao osnovnu karakteristiku ženidbe. Većina se saborskih Otaca tome usprotivila. I to zbog toga jer se u braku ne radi samo o stvarima i pravima, nego prije svega o posvećenoj vezi, kojoj je bitni sadržaj odredio Bog u nerazrješivoj ljubavi.

... Sabor izričito isključuje mišljenje koje se čulo od pojedinih Otaca, po kojemu čin bračne veze pripada goloj požudnoj ljubavi. On otvoreno naglašava: »Ta se ljubav izražava i dopunjuje posebno u samom činu braka. Zato su čini ... moralno dobiti i ča-

ALI...

sni. Doživljeni na zaista ljudski način, oni označuju i pomažu međusobno darivanje, po kojemu se bračni drugovi obogaćuju u radosti i zahvalnosti.

...Sabor hotice i svjesno izbjegava formulu rada na djece kao "prvotnu svrhu" braka, a gajenje međusobne ljubavi kao "drugotnu svrhu". Iz cijelokupnoga teksta očito protizlazi da ni bračna ljubav, ni očinski poziv ne mogu se smatrati od drugotne važnosti. I to kao u kršćanskom životu tako je i u braku najveća ljubav. Time nije rečeno koja je ljubav veća: bračna ili očinska, odnosno majčinska.

...Sabor je izkazao posebnu počast brojnim obiteljima koje dobro odgajaju svoju djecu. Pohvala je medutim tako formulirana da se obraća i bračnim parovima koji iz opravdanih razloga i na opravdan način, zbog iskrenog osjećaja odgovornosti, imaju manji broj djece,

...Sabor vrlo otvoreno i mirno priznaje veliki problem reguliranja broja djece i načina reguliranja. On naglašava da se tu ne radi o golom širenju ljudskog roda, već o čovjeka dostojnom prenošenju života. Radi se o tome da se plemenito služi životu koji ima vrijednost vječnosti i koji treba štititi s najvećom brižljivošću od prvog trenutka.

Uvijek dolazi taj "ali"! Tako i ovdje. I čini se da on osobito kod nas, u našim prilikama, ima izuzetno mjesto.

Krivo bi bilo i sto posto promašeno životno i pastoralno shvatiti i razumjeti da je misao Sabora isključiti one postavke o braku koje su posvećene tradicijom. Nipošto!

Premda Sabor naglašava prvočnu važnost nerazrješive veze ljubavi, on nipošto ne odbacuje i one zdrave, ljudske norme koje su uvijek pratile skladan obiteljski život.

Iako on smatra međusobno bračno darivanje dobrim i časnim, nipošto ne pušta uzde ljudskoj požudi ni u braku kao da je sve dozvoljeno.

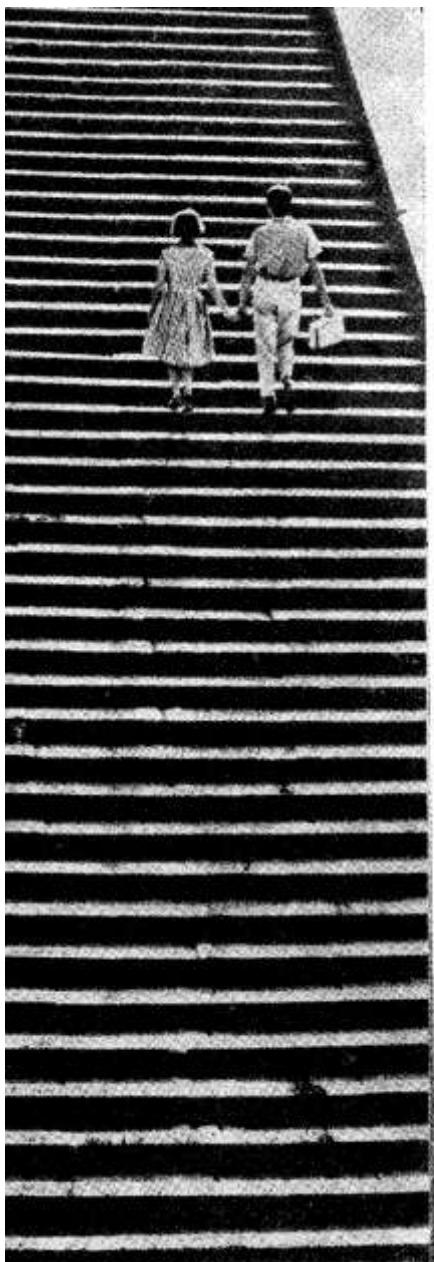
Premda stavlja u isti red jednu i drugu ljubav, bračnu i očinsku, on nipošto ne smanjuje ovu drugu niti je želi degradirati.

Iako Sabor priznaje problem reguliranja djece, on ipak ne želi dati pravo tolikim obiteljima koje samo voljno izbjegavaju djecu ne gledajući na problem nestajanja, vjere, naroda i moralnog zdravlja...

Sklad! Cjelina! To je ideal Sabora o braku. To je program koncilске svetosti braka.

Pero Bulat DI

MLADIM

„RAZLICITI POTHVATI, OSOBITO OBITELJSKA UDRUŽENJA, NASTOJAT ĆE DA POUKOM I RADOM UTVRDE MLAĐEZ I OZENJENE — NAROCITO ONE KOJI SU NEDAVNO STUPILI U BRAK — TE IH UVEDU U OBITELJSKI, SOCIJALNI I APOSTOLSKI ŽIVOT.

NAPOKON NEKA SE UJEDINE OZENJENI SUPRUZI U ISTOJ LJUBAVI I U ISTOJ MISLI I MEDUSOBNOM ZDRAVLJU, DA SLIJEDECY KRISTA, KOJI JE POČETAK ŽIVOTA, POSTANU PODRADOŠTIMA I ŽRTVAMA SVOGA ZVANJA, PO VJERNOSTI SVOJOJ LJUBAVI — SVJEDOCI ONOGA MISTERIJA LJUBAVI KOJU JE GOSPODIN OBJAVIO SVIJETU SVOJOM SMRCU I SVOJIM USKRSNUCEM.“

(II Vat. sabor)

OBITELJIMA

NOVA OBITELJ U CRKVI

Prve godine braka imaju neprocjenivu vrijednost i važnost. »Čovjek ostavlja oca i majku da prione uz svoju ženu.« Započinje posve nov život. To je vrijeme bračne ljubavi, ali također vrljeme bračnih i obiteljskih problema.

Dosta brzo nakon vjenčanja mlađi bračni par osjeti i sponza da se muž i žena ne postaje bez poteškoća. Problemi nadolaze sa svih strana. Treba naći prikladan stan, nabaviti namještaj, posude, rublje... zauzeti pravilan stav prema roditeljima, osobito onima koji se mijesaju u brak svoga djeteta i žele da ono još uvek bude pod njihovom komandom... A jer su oboje još mlađi neiskusni, dosta se teško smalaze.

Da napusti luku, brod mora proći između pogibeljnih tjesnaca i prolaza prije nego zaplovi širokim morem. Tako i nova obitelj mora spretno zaobići sve opasnosti prije nego se nađe na životnoj pučini.

Upute koje slijede napisane su s namjerom da pomognu mladim obiteljima kako da uredi svoj život prema kršćanskim načelima i svoju obitelj učine zajednicom ljubavi u slu-

žbi Boga i bližnjega. No želimo također pomoći svim ostalim kršćanskim obiteljima. Obitelj, a napose kršćanska, jest našavljeno stvaranje. Uvijek je korisno da se supruzi, koji žive već više godina u braku, sjete sakramentalne milosti koju su primili da tako mogu nastaviti živjeti obnovljenim poletom, kakav su osjećali prvih dana braka. Tako će se lakše otresti mehanizma i navike, a unijet će u svoje odnose više duha.

Dobre starije obitelji mogu mnogo pomoći mlađima, koje tek počinju svoj životni put. Njihov primjer, njihovi savjeti mogu te mlade bliže ojačati za životne oluje.

Sve do 1930. godine nikad se nije pričešćivalo mladence kod vjenčanja. Danas je to redovito. Povezivanje sakramenta ženidbe s primanjem sv. Pricači ima dvostruko značenje: s jedne strane osnivanje kršćanske obitelji velik je vjerski čin, s druge strane svi kršćani — bili oni u braku ili ne — sjedinjeni su u Kristovu djelu, svaki prema milosti koju je primio.

Osnivanje kršćanskih obitelji najčešći je znak životne snage Crkve i rasta Kristova mistična tijela.

VAŠ STAN ...

LJUBAV U POGIBLI. Trebat će nam tri godine dok nađemo stan i mognemo se vjenčati. Bila je to za nas i našu ljubav teška kućnja. Nismo mnogo zahtijevali. Za početak bi nam bile dosta sobe i kuhinja. No trebalo ih je naći. Naše su obitelji bile u veoma tijesnim stanovima pa nismo ni pomislijeli da bismo mogli ostati kod njih. Stan nismo mogli kupiti jer nismo imali novaca.

Tri smo godine po novinama pratili oglase, obilazili agencije, hodali bez nadje do upravitelja kuća i pazikuća. I svaki smo puta bili još utučeniji, još više klonuli. Mnogo je mlađih danas koji poznaju slične brige.

— Imate li djece? Koliko smo puta čuli od raznih ljudi to pitanje. Zar da će čovjeka ne biti?! To nas je tjeralo u očaj.

Onda se jednoga dana slučajno ili po Božjoj providnosti završila ta naša kućnja. Našli smo jednu djevojačku sobu u potkrovljiju. Nije bila baš svjetla, ali Franjo se dao na posao da je uredi.

Vjenčali smo se. Sada očekujemo dijete, i zbog toga smo neopisivo radosni. Ali još smo daleko od toga da bismo konačno riješili pitanje stana. Budućnost nas pomalo plavi.

NA KOME JE KRIVNJA? Oboje smo odgojeni i odrasli u normalnoj obitelji. Brzo nakon vjenčanja, koje smo proslavili u pokrajini, morali smo poći u grad zbog Ivanaova zapošljenja. Nastanili smo se kao podstanari. Bilo nam je vrlo teško. Ni-

smo se smjeli gotovo ničim služiti, sve smo morali činiti potajno, pa tako i ručanje prati... Svoje smo obroke uzimali u jednoj kantini, ili točnije rečeno — hranili smo se sendvičima. Od drugih smo bili odijeljeni zidom od kartona. Morali smo potiho razgovarati i nikoga nismo mogli primati u posjete.

Zimi bismo pošli u kino ili gradsku biblioteku, kad je bila otvorena, da se sklonimo. Za ljepe vremena sjeli bismo na motor te odjurili da budemo što dalje od tih 6 kvadratnih metara prostora.

A onda sam jednoga dana ustanovila da sam u blagoslovijenom stanju. Time je započela nova kućnja i muka. Želi li čovjek da to shvati, mora sam sve proživjeti. Svako jutro vlasnik mesta na prolazu promatrao ispitivačkim pogledom ne bi li saznao „da li se to zbilja dogodilo“ i da li je time nadošao čas da na izbac van. Imala sam utisak kao da sam nešto skrivila. Stezala sam se i pričinjala sitnom što sam više mogla.

Nekog jutra vlasnik me doděkao na prolazu: „Recite, dakle! Vi očekujete dijete?! Onda žalim, morat ćete otići odayle. Mislim da vam je jasno kako djeca ovđe ne mogu biti zbog vike, a onda i čistoća... Zato morate otići...“

Otišli smo. Prijatelji su nas neko vrijeme primiali, a onda videći da se ne možemo iz tog položaja izvući, Ivan se zahvalio na službi, i mi smo se opet vratili u pokrajinu. Danas imamo stan, ali Ivan je napustio zanimanje koje je toliko volio. Na kome je krivnja?

ETO VAS KOD KUCE? Vi imate svoj stan. Zavrili ste lutanje smjestivši se u dvije tijesne prostorije koje vam dopuštaju da započnete pravi bračni život. Vaša je radost neopisiva.

No taj vaš stan ni izdaleka ne odgovara kući o kojoj ste sanjali. Ali to sada nije važno. Bitno je za sada da imate krov nad glavom koji će zakloniti vašu posve novu ljubav i zidove koji će čuvati vaše intimnosti i nježnosti, vaše brige i muke, vaše snove i nade.

KAKVA ĆE BITI VAŠA KUĆA? Vaša će kuća biti ono što od nje učinite. Nastojte je zajedno uređivati. Biserka će tu moći pokazati sposobnosti domaćice, a Krešo, koji je vrlo vješt, pronaći će tisuću malih »majstorskih«, kojima će olakšati život u dvoje.

Ne stojite baš odvije dobro. Nemate još ni svega namještaja i posuda. No zato vam ne manjka ljubavi, a ona je dosjetljiva. Vidjet ćete kako je katkada potrebna samo sitnica da se od oblčnog mjesta načini utočište mira i ljubavi, luka sloge i mjesto poleta. Tako će se malo pomalo vaše dvije sobice preobražavati, a obiteljsko ognjište postati mala slika vaše ljubavi. No to će od vas iziskivati mnogo vremena i rada. Morat ćete dosta razmišljati, a i kod drugih tražiti savjeta. Nemojte se žuriti. Bolje je da neko vrijeme držite stvar i u kovčezima nego da nabavite neukusan namještaj.

OKRUŽITE SE LJEPOTOM! Uredjenje stana mora biti praktično, ako želite da vam zajednički život bude olakšan. Praktičnost ne isključuje ljepote. Ukras nije rasipnost. On je prije svega nešto profinjeno, stvar ukusa. Ima lijepih stvari koje nisu tako skupe, a i goli zid često puta je ljepši od onoga što želimo na nj objesiti. Par dobro probrahanih fotografija ili slika, malo cvijeća, nekoliko knjiga skladno raspoređenih na polici... gotovo same sitnice, a često puta unesu toliko topilne i ljepote u stan.

Unesite u svoj stan što više vdrine i veselja, barem malo svoje duše, pa ćete ga učiniti sretnim i privlačnim!

KUTIĆ ZA MOLITVU. Vi ste kršćani, i zato u vašem životu mora biti mjesto i vremena za molitvu. Dostajat će za to kakav kutić u vašem stanu, u koji ćete staviti, osim krža koji mora resiti svaku kršćansku kuću, Gospin lik, možda klecalo, Sv. Pismo, misal... Taj će vam mali oratorij pomoći da u svim časovima ostanete vjerni Gospodinu. On će preobraziti ozračje vaše obitelji.

ŽIVOT U DVOJE

Da se u obitelji mogne sretno živjeti, potreban je mir. No treba odnali priznati da je mir u mnogim obiteljima poremećen zbog pitanja novca. Nije potrebno da netko bude bogat pa da naide na ove potekloće. Ima obitelji koje bi prema svojim prihodima i zaradama mogle dosta dobro i u miru živjeti, ali nikad im dosta novca, jer ne znaju njime raspolažati. S druge opet strane imamo obitelji koje žive sretno i u miru, preuda su im prihodi prema broju članova često puta osrednji ili čak ispod normale. Treba imati na umu da je novac potreban, ali nije ono najglavnije u životu.

NOVAC I KRSCANSKI ŽIVOT Što treba učiniti da novac ne postane izvorom nesloga među braćnim drugovima? Prije svega treba da se jednom međusobno sporazumite o tome, koje će mjesto zauzimati novac u vašem životu. To je veoma važno.

Cinjenica je da je novac potreban za život. Neki minimum materijalnih dobara nužan je da se opskrbi obitelj. No za kršćanina novac mora uvijek ostati sluga. Nikada ne smije postati gospodar, kao što se može katkada vidjeti u nekim obiteljima koje žive samo za to da zgrnu što više novca i osiguraju si što više materijalnih udobnosti. »A gdje je tvoje bla-

go, tamo će biti i tvoje srce«, rekao je Isus. Dobre će biti da od vremena do vremena razmisljate malo o toj izreci iz Evangelijsa. Ona će vam pomoći da stavite stvari na pravo mjesto, prema njihovoj vrijednosti.

ZAJEDNICKO DOBRO U braku, gdje se muž i žena iskreno volje, sve je zajedničko: novac kao i ostale stvari. Tako traži ljubav. Prema tome: zajednički upravljate i raspolažete prihodima. Oti su zajedničko dobro, za koje ste jedno drugom odgovorni, a oboje prema djeci. Žena mora znati što muž zaraduje, muž opet što žena, a zajedno kamo novac odilazi. Tako će biti izbjegnute prilike za svadu.

Morate točno ustavoviti obiteljske prihode i predviđati izdatke. Potrebnu je nadalje iskrenost. Ako svaki od vas uzima iz obiteljske blagajne, a da drugi za to ne zna, brzo će se pokazati rupe u proračunu, a to vodi do nevoljera.

TREBA BITI REALISTA Život su jedne obitelji ne sastoji samo od užvišenih i plemenitih osjećaja nego i od sitnih dnevnih stvarnosti. Treba biti realista i primiti ih. Otvoreno im pogledati u oči i ne dati se od njih svladati.

Upravljanje obitelju ne može se improvizirati. To kao da traži i neko predznanje. Na početku ste bili uplašeni troškovima za uzdržavanje kuće i odijevanje djece. Upoznali ste i još ćete upoznati teškoće na koncu mjeseca kada treba na svemu štedjeti da se nekako spoji kraj s krajem. A toliko toga još ne dostaje u vašem kućanstvu. Nemojte klosuti nego računajte s vremenom. Da se opskrbite svim onim što je potrebno, za to treba vremena. Ako su i čedni vaši prihodi, nastojte sačuvati velikodušnost. Znajte ponuditi srodmahu pomoć, i to činite rado. Baš na tomu vaša će obitelj i uzajamna ljubav mnogo dobiti.

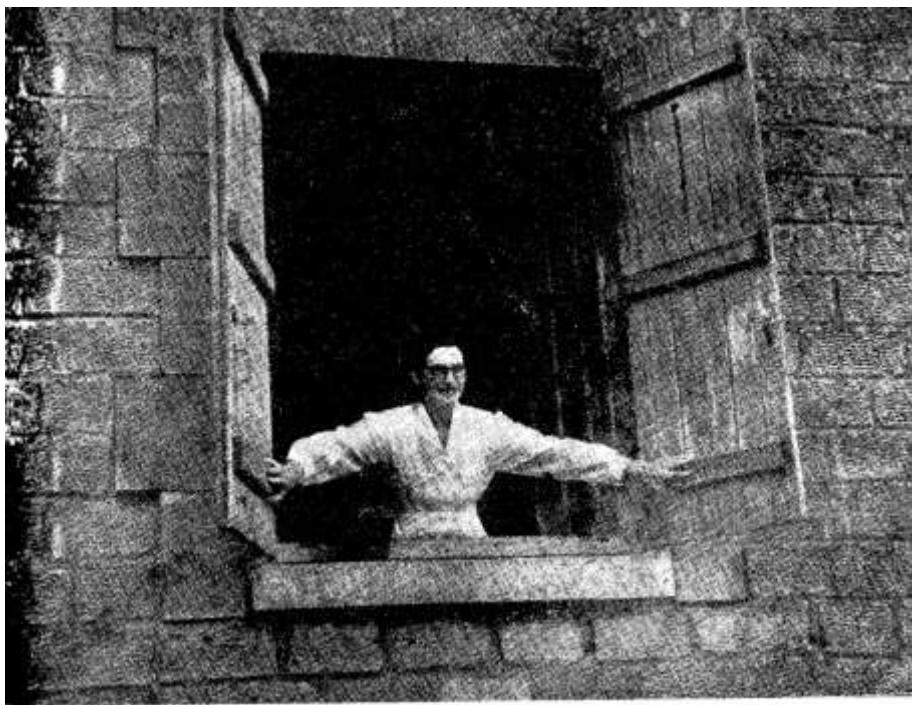
Mora li žena biti vezana uz obitelj?

Većina djevojaka imade danas kakvo zanimanje ili zanat. Ako ih to zanimanje baš odvije ne privlači ili ne odgovara njihovu pozivu, često ga

nakon udaje napuštaju te se potpuno posvećuju obitelji.

No to nije uvijek moguće. Mnoge od tih djevojaka prisiljene su, bilo stoga što je

muzeva plaća nedostatna da pokrije troškove mlade obitelji bilo poradi kojeg drugog razloga, da i nakon udaje nide izvan kuće. Položaj posta-

je još teži kada dođu na svijet dječa. Treba raditi da se mogne pristojno živjeti, a s druge strane mala se dječa teško prilagoduju životu bez majke.

Istina je da mnoge žene nađe u svom zvanju mnogo toga što im obogaćuje njihovu osobnost. Ono im pruža priliku da razviju svoje sposobnosti. Ali taj dvostruki život na koji su prisiljene negativno se odražuje na život u obitelji. Kad se vrati s posla, kod kuće ih čekaju druge dužnosti koje često do krajnosti iscrpljuju njihove sile. To će ih prečjerivanje u radu naskoro uništiti. Muž nalazi kuću neuredenu, a ženu premorenu. Dječa, napose ona najmladu, ne mogu shva-

titi zašto ih toliko nagušta ona od koje sve očekuju.

Današnje mlade obitelji su očene su s toliko poteškoća i neriješenih pitanja. Udata žena nije više neovisna. Ona se mora posvetiti svojoj obitelji, mužu i djeci. I ljubav između muža i žene ima svoj zahtjev. Muž i žena koji nemaju više vremena da budu zajedno, završit će da će živjeti kao dva stranca. Stradanat će njihova ljubav.

Obitelji je potreban mir i odmor, da oni koji u njoj žive budu sretni i veseli. Kako će žena unijeti u obitelj taj mir i odmor ako sama ne prestano živi napetih živaca?

Dječi je potrebna majčina prisutnost. Ona imaju pravo na to. Lišiti je bez važnoga razloga te majčine prisutnosti

bi bio bi grijeh protiv pravde. Veoma često izvršava se time pogiblji čuvstveni život djece.

Kako riješiti te probleme, a da se obiteljska ravnoteža ne izvrgne pogibelji? U svakoj pojedinoj obitelji treba tražiti najbolje rješenje. Prije svega treba urediti obiteljski život tako da muž i žena imaju vremena jedno za drugo. To zahtijeva da muž preuzme na sebe jedan dio kućnih i obiteljskih briga. Majka mora ograničiti svoje djelovanje na vani kako bi mogla što više brige posvetiti djeci. Oboje moraju paziti da se ne nadaju uništiti od posla i nastojanja za sticanjem novca; da ne žrtvaju zvaničnom uspijehu i karijeri bračnu ljubav i odgoj djece.

S MNOGIM TREBA PREKINUTI

Da mlada obitelj može ići naprijed, potrebna joj je povjerljivost. Zato oboje trebaju žrtvovati svoju neovisnost. Do jučer su živjeli svakog za sebe, u kući svojih roditelja. Oboje su imali svoje navike, prijatelje, vlastiti način života...

Odsada moraju živjeti zajedno. Sveti ih je ženidbeni vez ujedinio i od njih učinio bračni par kojemu je dužnost da se razvije i učvrsti. Tako će oboje moći otkriti sve ono bogatstvo što se krije u braku.

**STO TREBA
PREKINUTI?** Da se sjedinite, morate najprije mnogo toga prekinuti. To nije protuslovje. Prije svega treba prekinuti sa svojom prošlošću, a misliti na bračnu i obiteljsku budućnost.

Treba kidati s mlađenачkim navikama i običajima. Svako od nas ima svoje male nastranosti, svoj ukus, svoje zahtjeve. Jasno je da se ne radi o tome da se odrečete svega onoga što je bilo dosada. To nije ni moguće, a ni poželjno. Samo se traži da sve to uskladite sa zajedničkim životom. Ne živite vi-

še kao samci već u dvoje, stoga morate voditi računa o gledištu svoga bračnoga druga, poštivati njegov ukus i njegove navike.

Treba zauzeti pravilan stav prema roditeljima i prijateljima. To je vrlo težak zadatak, koji traži puno taktilnosti i finoće. Ako nova obitelj imade svoj stan, čitava će stvar u odnosu prema roditeljima biti olakšana. Da se to postigne treba često učiniti i nemoguće. Treba se uvjeriti da po Božjem planu bračni drug ima prednost pred svima drugima: pred ocem i majkom, pred prijateljima i taličim drugim vezama. To nam kaže i Sv. Pismo: »Čovjek će ostaviti oca svoga i majku svoju i prionut će uz svoju ženu i bit će dvoje jedno tijelo!« To isto vrijedi i za ženu u odnosu prema mužu.

Potrebitno je da nova obitelj provede otvoreno to kidanje već na početku braka, ako želi uspješno napredovati u svome životu.

ZAHTJEVI... Nije lako provesti to kidanje. Za to se traži mnogo odvažnosti. To će napose morati provesti mlada žena, koja dolazi u manje udoban i

opskrbljen stan od njezinih roditelja. Ne smije se dati svladati čežnjom za prošlošću što će je od vremena do vremena obuzimati.

Mladi će muž morati imati snaže da otvoreno kaže svojim prijateljima kako više ne može posvetiti toliko vremena sportu i zabavljanju s njima kao prije vjenčanja.

Oboje će morati paziti i biti odlučni da svoju bračnu vezu ne načnu i oštete »dobronamjernim« kritikama, bilo međusobnim, bilo onim sa strane rođaka i prijatelja.

Ova je odvražnost jako potrebna. Samo tako će mlada obitelj, koja je još slaba i krhka, postajati svakim danom sve čvršća i jedinstvenija. Jedino će se tako razviti i stići vlastitu fizionomiju.

NOVE VEZE Iako se mlada obitelj mora razviti i probuditi uzajamne veze, ipak ne mora zato živjeti posve izolirana od svijeta. To kidanje i povlačenje od drugih mora biti samo privremeno. Iz njega proizlaze veze što će ih svaki od supruga imati, na nov način, s roditeljima i prijateljima. Tako muževi roditelji postaju i ženinim roditeljima, a ženina obitelj pripada također mužu. Prijatelji svakog pojedinog postaju prijateljima obitelji. Među supružima postaje sve zajedničko: roditelji, prijatelji, razni drugi odnosi, radosti, muke... Ne postoji više s jedne strane on, a s druge ona. Postoji samo njihova obitelj kojoj oboje žele sreću.

Govori joj o ljubavi

Govori joj o ljubavi. Reci joj da te ne zanimaju druge žene i djevojke, nego da si posve zaljubljen u njezin način života, u njezinu umjerenost, nježnost i razboritost.

Da me bolje razumiješ, reći ćeš joj: Ja sam te izabrao zbog tvoje duševne ljepote, koju više cijenim od svega bloga. Razborita, plemenita i pobožna djevojka više vrijedi nego cijeli svijet. Zato sam te želio imati, i ljubim te više nego samoga sebe. Ovaj život ne vrijedi mnogo. Stoga te molim da vrijeme ovoga života provodimo tako kako bismo mogli ostati sjedinjeni i u vječnosti, bez straha da bismo se tamo odijelili. Živimo tako da jednom mognemo biti sjedinjeni s Kristom u vječnoj sre-

ći. Twoju ljubav stavljam iznad svega. Kad bih morsao sve izgubiti i postati siromašan poput Joha, prkositi najvećim pogiblima, bilo što ponositi, sve bih to mogao s ovom ljubavlju prema tebi. Kolika će mi radost biti dječa — slika tvoje ljubavi prema meni?

Svoje riječi potkrijepi Apo-stolovin riječima, kojima je on pokazao da je Bog htio ustanoviti takvo jedinstvo. Sv. Pavao kaže: »Radi toga čovjek će ostaviti oca svoga i majku svoju, i prionut će uz svoju ženu. Među nas neće se uvući nikakva ravnodušnost niti nas išta rastaviti, samo ako se ne promijeni naša ljubav!«

Koliko takove riječi usređuju mladu ženu! Ne bojte se

da će ih ikada okrenuti protiv vas. Plemenita će žena naći u njima još veći poticaj svojoj ljubavi. Pokažite joj kako ste sretni u njezinu društvu i da vam je kuća draža od grada i ulice.

Ona vam mora biti draža od prijatelja i djece koju vam je darovala. Dajte joj shvatiti da dječu ljubite zbog nje. Kada nešto dobro učini, pa bila to i sitnica, dajte joj priznanje. Divite se njezinim sposobnostima! Pogrijeti li nešto, nastojte to brzo zaboraviti. Svoje molitve obavljajte zajedno. Naučite se da ne strahuјete ni pred čim na zemlji, osim pred uvredom nanesenom Bogu. Ako tko uzme ženu u ovom duhu, tada je brak vrlo blizu savršenstvu.

ZNAJTE se razumjeti

Za vrijeme zarvaka i prvih tjedana braka sve je izgledalo jednostavno. Uzajamno su se voljeli i nije bilo nikakvih problema. Dobivao se dojam da se oduvijek poznaju. Dolažilo je, doduše, kada do malih nesuglasica, ali to su bile gluposti koje nisu dugo potrajale.

No iza nekoliko mjeseci zajedničkog života uvidjeli su da nije baš sve tako jednostavno. Suprostavili su se karakteri i pojavit poteškoće. Svaki se od njih pita: »Da li me iskreno voli?« Mislili su da se dovoljno poznaju, a sada su eto jedno u drugome otkrili toliko toga nepoznatoga.

COVJEK JE COVJEK.... On je kao i ostali ljudi. Snažan i svjestan te svoje snage. Smatra se glavom obitelji. Mnogo važnosti pridaje svome zvanju i zanimanju.

Ne pazi li na to, često je u napasti da sam donosi odluke o napretku gospodarstva. Kao da njegova žena i ne postoji. Nije to zbog toga što ne bi imao u nju povjerenja. On i ne pomisli na to da se uviđe s njome posavjetuje. Nije on neko sebično čudovište. Kao i drugi muškarci ima sklonost da nekako sve usmjeri prema sebi.

Događa mu se i to da zaboravi na znakove nježnosti i pažnje kad se vraća kući. Žena, koja ga je nestropljivo očekivala, malo teško to podnosi. Ipak je on iskreno voli, ali kao muškarac osjeća neku vrstu stida da očituje svoje nutarnje osjećaje.

On se neda smesti od sitnica. Traži uviđek ono bitno. Za njega su dva i dva četiri, i ono što je crno nije bijelo. Dosljedan je i brzo rješava probleme koji su se ženi pričinili nerješivima. To su samo neke crte muškog značaja.

Žena otkriva da je mužev život sličan željezničkom vagonu. U jedan odio stavlja svoju ženu, u drugi djecu, a u ostale svoje zanimanje, zabave, izobrazbu, vjerski život itd. Ima u tome prilično istine. Muškarac stavlja u svoj život razne pregrade. Kada radi, misli samo na svoj posao. Kod kuće misli na ženu i djecu. A kad se odmara, voli imati mir. To je takoder izrazito muški. Žena to mora znati i razumjeti.

ZENA JE ŽENA... Bez sumnje ne ma tako komplikiranog bića kao što je žena. Muževi na to malo misle.

Žena je vrlo čuvstvena. Svaki se muž o tome danomice osvjeđočuje.

Stvari koje za njega nisu uopće važne, za nju imaju veliko značenje. Ako se koju večer vrati kasnije kući no obično, naći će ženu uzrujalu i uznemirenu: »Da ti se nije što dogodilo?« Hvata ga rukama kao da je bio u velikoj opasnosti zato što je zakasnio na prvi autobus.

Ona se brine za muža da tjelesno ojača. To joj donosi zadovoljstvo. Ako se je muž sjeti kiticom cvijeća odmah pita: »Zar je to za mene?« Takva je pažnja ispunjava veseljem kao da je dobila na poklon jedno od sedam svjetskih čudes.

Ima žena kojima ne prođe dan, a da ne pitaju muža: »Da li me uistinu

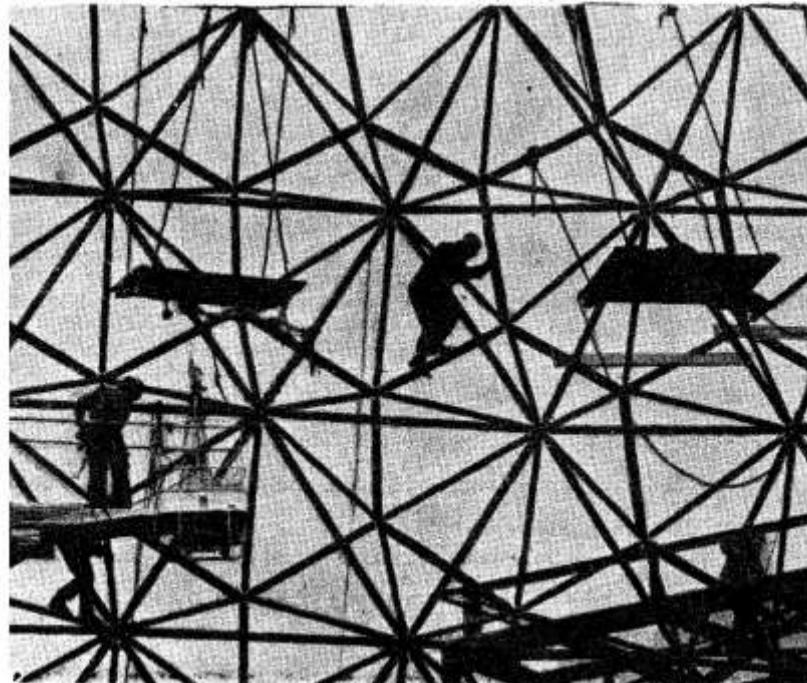
voliš?« Njima je to potrebno jer pojažu veliku važnost u čuvstva.

Žena ima redovito vrlo promjenljivu čud. Jučer je bila popustljiva, vedra i vesela, a danas je već razdražljiva, potištena, utučena. Svakom mužu treba neko vrijeme da se na to priuči i da shvati kako je ženina čud vezana uz promjene koje se kod nje periodično zbivaju.

Većina žena ima vrlo razvijenu maštu. I najmanji događaj može se kod njih pretvoriti u neočekivane i neizmjerne razmjere. Na primjer muž je zaokupljen poslom odgovorio na njezino pitanje malo otresito. U prvi čas ona nije reagirala.

DA GRAĐEVINA BUDU STABILNA I ČVRSTA MORA U NJOJ BITI SVE DOBRO POVEZANO I UCVRŠCENO. KAKAV MALEN PROPUST, DOVOLJNO NE ZATEGNUT ZAVRTANJ, SITNICA ... MOZE URODITI KATASTROFOM.

SLICNO JE I S BRACNOM LJUBAVLJU. I KOD NJE MORA BITI SVE STABILNO. MALEN PROPUST, SITNICA ... MOZE JE ZAUVIJEK POKOPATI.

la, ali nakon nekoliko sati počne plakati kao da je muž više ne voli. Od neznatnog dogadaja, što ga je muž zaboravio, žena je sposobna izvesti čitav roman. I da se to izgledi muž joj mora iskazati mnogo pažnje, kako bi se uvjerila da je ipak još uvijek voli.

Žena osjeća potrebu da ljubi. Na tom vjenčanju sav se njezin život mijenja. Ona misli samo na muža i djecu. Oni su sadržaj njezina života. Ne štedi se, samo da njih usreći. Ako bi ustrebalo, bila bi spremna dati za njih i svoj život.

UZMITE SE KAKVI JESTE! Svaki bračni par želi da jedinstvo njihova života bude duboko i skladno. Hoće li u tome uspijeti?

Hoće, ako se uzmu onakvi kakvi jesu: u isto vrijeme različiti, ali i dopuna jedno drugom; ako svako od njih poštuje poziv drugoga i nastoji iskoristiti svoje darove za zajedničko dobro i ako svako od njih iskreno želi da njegov bračni drug bude potpuno čovjek, potpuno žena. Muž je glava obitelji, a žena je njezino srce. Tako je to odredio Bog.

LJUBAV NA KUŠNJI... To se bračno jedinstvo ne može odjednom ostvariti. Za to treba vremena. Neće se ostvariti ni bez nekih poteškoća, koje su vezane uz značaj, temperamenat, odgoj i ukus svakoga od njih.

Dvoje tvrdoglavih, razdražljivih i žestokih, dvoje pesimista neizbjegljivo će se više i žešće zakvačiti nego

smireni značajevi. Isto se tako mogu brzo sukobiti spor i promišljen muž te brza i nepomišljena žena.

No te poteškoće ne treba dramatizirati. One su normalne, i malo će ih pomalo nestajati ako svaki od bračnih drugova učini sa svoje strane sve što može.

Ne treba ih ni omalovažavati. To bi bila velika prijevara. Bračna ljubav pomaže da supruzi uzajamno dozrijevaju. Nitko nije zaštićen i pošteđen od kušnji. To treba imati na pameti.

TKO LJUBI ZNATĆE I RAZUMJETI! Svaki bračni drug mora nastojati da što više izgradi i uskladi svoj značaj sa značajem svoga partnera. Svaki od njih može pomoći drugome da lakše svlada svoje poteškoće. Ali treba se čuvati pretjeranih zahtjeva. Treba izbjegavati ove opasnosti:

Htjeti pod svaku cijenu da se drugi promijeni. Često se tu želi da se taj drugi posve osloni na prvoga.

Htjeti svakako sačuvati vlastitu osobnost ne obazirući se na svoga bračnog druga. Zbog toga postane onda zajednički život nemoguć.

Htjeti da si oboje postanu u sve-mu slični. Time se izlažu opasnosti da svoj brak liše jednog od njegovih bogatstava — različitosti značajeva.

Bračni sklad sastoji se u neprestanom traženju ravnoteže. On iziskuje mnogo ljubavi. Da se, mogne ljubiti, treba se razumjeti! Da se mogne razumjeti, treba se ljubiti!

PREPORUCUJEMO VAM

PETAR BULAT: CRKVA U MALOM. OVA KNJIGA ŽELI BITI JEDAN OD PUTOKAZA, POMOĆNIH PRIRUČNIKA I VODICA SVIMA KOJI ŽIVE U OBITELJIMA I RADE ZA OBITELJ U DUHU SABORA! KNJIGA IMA OKO 250 STR, NEKOLIKO LIJEPIH ILUSTRACIJA I UKUSNO JE OPREMLJENA. CIJENA 12 ND + post.

JEDNO STE...

DA LI JE ŽENA MUŽEVA ROPKINJA?

Sveto si je Pismo postavilo to pitanje. Za to je imalo vrlo ozbiljne razloge. Jer u starom društvenom poretku žena je bila vrlo često svedena na ulogu sluškinje, ako nije već bila ropkinja.

Sveto je Pismo već na prvim stranicama slikovito odgovorilo na to pitanje. Time je za sva vremena jasno rečeno da brak nije rostvo nego velika tajna.

Adam se nalazi sam u raju. Bog govori: »Nije dobro da čovjek bude sam. Načinimo mu pomoćnicu, sličnu njemu!«

No tko će tu zadaću pomoćnice moći potpuno ispuniti? Uzalud Adam promatra sva živa bića. Nijedna životinja — a bilo ih je veoma snažnih koje su mogle čovjeku učiniti uslugu — nije mu mogla pružiti onu pomoć koja mu je nedostajala. Tada je Bog za njega stvorio jedno novo biće. A stvorio ga je na posve nov način. Sve ono što je opstalo — pa i sam čovjek — bilo je proizvedeno iz zemaljskog gliba. To novo biće, što ga je Bog odlučio stvoriti radi čovjeka, bit će našinjeno od jednog čovjekova rebra. I čovjeku će nešto nedostajati dok ne susretnе svoju ženu, dok je ne vrati na ono mjesto iz kojeg je uzeta — kraj svoga srca.

Adam se budi iz sna. Ono što vidi pred sobom mnogo je ljepše od njegova sna. Dobio je ženu, bračnu družicu.

DAR BOŽJI

Ovaj tekst Svetog Pisma na prvi pogled izgleda djetinjast. No on u slici izražava — kamo sreće kad bi to cijeli svijet mogao shvatiti — temeljne zakone bračne veze:

— Žena je Božji dar.

— Različita od muškarca, slabija nego on, ona ga dopunjuje. Obdarena je osobinama što ih on nema. Ona je za čovjeka pomoćnica, oslonac. No, nije slučajna pomoćnica. Između muža i žene tako je intimna i stalna veza da Sveti Pismo za nju upotrebljava riječi: «oni postaju samo jedno tijelo», tj. samo jedno biće.

— Pravo ženino mjesto nije do muževih nogu, da mu bude sluškinja, nego kraj njegova srca. I ljubav, koja ima vezati muža i ženu, tako je jaka da će čovjek ostaviti oca i majku i priotuniti će uz svoju ženu.

— Držeći se za ruku, njih dvoje zajedno ide istim korakom prema Bogu koji ih je stvorio.

Usposredite ovaj tekst Svetoga Pisma s onim što znate iz starih civilizacija ili primitivnih kultura, pa ćete vidjeti koliko je važan i vrijedan. Čitajte ga više puta razmišljajući o svojoj obitelji.

VAMA GOSPODINE!

Naučite se ljubiti svoju ženu, poštivati je, diviti joj se kao ono Adam kad se probudio i pred sobom ugledao Evu. Ona ne samo da je od vas različita po tijelu, nego i po svojoj osjećajnosti, inteligenciji i po dubini svoje vjere. A različita je za to da mogne biti vaša pomoćnica.

S vama zajedno ona je suočnovateljica vaše obitelji. S vama ona mora suradivati u djelu davanja života i u odgoju djece. S vama je ona odgovorna za duhovni rast vaše obitelji.

VAMA GOSPODO!

Pred Bogom vi ni ste manji od svoga muža. Može biti da vi budete od njega inteligentniji i sve-

tiji. Ali pazite! Bog vam je u vašoj obitelji povjerio važnu ulogu: da budete supruga i majka. U nazaretskoj obitelji nije imala vodstvo Marija, koja je već tada bila kraljica anđela i svetaca, nego Josip, a Marija mu je bila pomoćnica. I vi, dakle, znajte držati svoje pravo mjesto!

VAMA KOJI SE LJUBITE

Ako se bračni drugovi iskreno vole, onda neće svoje vrijeme provoditi u traženju samo svojih prava. Radije će nastojati iskoristiti svoje sposobnosti za zajedničko dobro. Tako će blago jednoga postati i blagom drugoga. Oboje zajedno moraju služiti dobru i napretku obitelji.

Ako jedno od njih djeломice smalakše u svojoj dužnosti ili u svojoj ulozi, drugo mora znati da to diskretno dopuni.

Brak je prije svega zajednica dviju ljubavi. U toj zajednici svatko je odgovoran za drugoga. Bračni drugovi koji se vole imaju samo jednu želju: jedno drugom pomoći da što potpunije ostvare svoj poziv. Isto će se tako uzajamno pomagati da žive u Božjoj prisutnosti, tj. da misle na Boga koji je ženu darovao mužu, a muž ženi.

PREDANJE TIJELA

Predanje tijela u braku jest čin kojeg je Bog blagoslovio i posvetio po sakramantu ženidbe. To je čin ljubavi koji bračnim drugovima dopušta da na taj način izraze svoje uzajamno i potpuno predanje, kojim se sjedinjuju njihova dva bića. Po njemu su oni pozvani da suraduju u Božjem stvoriteljskom djelu. Oni postaju susvratelji.

Tjelesno je sjeđinjenje sveti čin. Ono je neodjeljivo od jedinstva duša. Pravu vrijednost tome činu daje ljubav muža i žene posvećena sakramentom ženidbe. Zato to tjelesno sjeđinjenje traži poštivanje i finoću s obje strane.

Čin, koji izrazuje ljubav, ima tu snagu da može ponovo rasplamsati plamen ljubavi. Mnoga neslaganja i neshvaćanja koja se neizbjegljivo pojavljuju, najlakše će se prebroditi baš ovim sjeđinjenjem, jer ono je uvijek očita potvrda njihove uzajamne pripadnosti. Stoga

im redovito treba pomoći da preko nje ga dodu do uzajamne ljubavi.

No to tjelesno predanje, koliko god bilo lijepo, ima svoje granice. U našoj, po grijehu ranjenoj naravi, postoji neobuzdana požuda koja brzo dovodi do opasnosti pustošenja. I žena i muž lako se na seksualnom području izlože opasnosti da ih svlada njihova strast, a onda i tiranizira. Prijе braka mladići i djevojke učili su da morsaju steći gospodstvo nad svojim požudnim moćima. U braku, i to odmah od početka, takoder se moraju na nov način vježbati u tom gospodstvu.

Sveti je Pavao dao granice toj veoma potreboj ascezi: »Muž neka čini dužnu ljubav svojoj ženi, a isto tako i žena mužu. Žena nije gospodar svoga tijela, nego muž. Tako i muž nije gospodar svoga tijela, nego žena. Ne krateće se jedan drugome, već ako se dogovorite za vrijeme da se posvetite molitvi, opet da se sastanete, da vas sotona ne iskuša poradi vaše neuzdržljivosti.« (1. Kor. 7,3-5).

SAKRAMENAT ŽENIDBE

Na dan vjenčanja mladenka je odjevena u bijelu haljinu. Tu su djeveruše i ostali uzvanici, tu je svećani polazak u crkvu na vjenčanje. No sve to traje samo jedan dan. Ali primljeni sakramenat ne traje samo jedan dan. On ostaje i nakon svih tih svećanosti.

U svojoj enciklici o braku rekao je papa Pijo XI ovo: »Neka se supruzi neprestano spominju da su oni zbog svojih dužnosti i uzvišenosti svoga poziva posvećeni i ojačani sakramenton čija milost neprestano djeluje!« I onda papa dodaje: »Sakramenat ženidbe jest sakramenat sličan Euharistiji, koja je sakramenat ne samo u času nastajanja nego traje sve vrijeme dok traju prilike. Isto tako kako dugo žive bračni drugovi i njihova je bračna veza neprestano sakramenat Krista i Crkve.«

Oženjeni su kršćani u Crkvi — ili bar bi to morali biti — neprestani znak ljubavi. Gledajući oženjene kršćane, moralo bi se i za njih reći: »Gle, kako se ljubelj, kao što su nekada pogani govorili za kršćane općenito.

HALO, HALO MAMA! OVDJE TVOJ Mali SVRCO.

Ali nije lako čitav život uzajamno se voljeti. Možda bi to u ljudskoj naravi bilo i nemoguće ukoliko je ljudsko srce nepostojano. Zato je bio potreban sakramenat da izliječi našu slabost i da nam iz dana u dan daje božansku snagu. Sakramenat, milost sakramenta ženidbe, neprestani je izvor snage koja ima pomagati bračne drugove.

Na tom izvoru sakramenta ženidbe najbolje možete crpsti snagu pomoću molitve i primanjem sakramenata isповijedi i Pričesti. No molitva, isповijed i Pričest samo potpomažu vaše uzajamno nastojanje.

Na dan vjenčanja vi ste kazali: »Da!« Obećali ste se ljubiti uzajamno u dani ma sreće kao i u danima nesreće, u kušnjama, u bolesti i u svim životnim po-teškoćama. To je ta ljubav! Ovaj »Da« svoga vjenčanja morali biste ponavljati svaki dan.

Prvo svoje čudo Isus je učinio na svadbi u Kani Galilejskoj. Evandelje započinje svoje djelovanje u obitelji, jer je i grijeh imao svoj početak u jednom braku, u braku Adama i Eve. Znate, dakle, svoju slabost, ali također i snagu što vam je pruža Isus, koji je blagoslovio vaš brak.

B R A Č N I P O Z I V

STO BOG OČEKUJE OD VAS?

LJUBITE JEDAN DRUGOGA! Bog
prije

svega hoće da se vi ljubite. Ta vaša ljubav mora biti temeljita i živa, kako bi u vaš život mogla unijeti radost i sreću. Posvećena sakramentom ženidbe, ona po Božjoj volji mora biti trajna i žarka.

Bdijte, dakle, nad svojom ljubavlju i nad njezinim vrlinama. Ne dajte da se u vas uvuče ravnodušnost. Ona bi utrnula plamen što u vama gori. Bježite od osrednjosti, jer bi vas mogla dovesti do razočaranja. Neprestano tjerajte od sebe sebičnost, jer bi jednog dana mogla razoriti vašu obiteljsku sreću.

Da vam ljubav bude jaka, živa, trajna i čista, potrebno je da Bog bude njeno središte. Jer izvor svake ljubavi, pa i vaše, jest Bog. Nemojte se, dakle, otrgnuti od toga izvora.

Uvedite Boga u svoj život, dajte da stanuje u vama. Njegova će vas ljubav podizati i učiniti da i vaša uzajamna ljubav raste.

BUDITE SJEDINJENI! Bog hoće da vi živite sjedinjeni kao što su sjedinjeni Krist i Crkva. On želi da među vama, u vama i oko vas vlada mir. Ne onaj varavi mir vrlo mirlnih bračnih drugova, među kojima ne-ma nikad zadjevica. Nego duboki mir srdaca i duša sjedinjenih u ljubavi. Mir koji pobjeđuje oluje i svade. Mir koji se stiče svaki dan.

Taj ćete mir postići ako vaša ljubav bude utemeljena na Bogu.

BUDITE PLODNI! Bog također traži da budete plodni. »Rastite i innožite se! To je poslanje Bog vama povjerio. On računa na vas da ćete mu pomoći napučiti nebesko kraljevstvo. Računa na vas da ćete pomoći rastu tajanstvenog tijela Kristova.

Po ženidbi postajete suradnici u Božjem stvarateljskom djelu. Svome djetetu vi ste dali tijelo, a Bog mu je stvorio dušu. Ono je, dakle, Božje i vaše. I to dijete Bog povjerava vama da od njega učinite sveca. Želi da učinite sve što je u vašoj moći kako bi u njemu rasla vjera, ufanje i ljubav.

POSTANITE SVETI! No kako će vaša djeca postati sveta ako to vi ne budećete? Kako će oni postati Božji klanjaoci ako to niste vi? Bog, dakle, i od vas traži da se posvetite. On želi i od vas učiniti svece...

Ne traži od vas da postanete redovnici, jer vi ste oženjeni i ne smijete bježati od svoga životnog poziva. Bog hoće da se posvetite u braku i po braku. A to ćete postići ako budete vjerni milosti svoga sakramenta, ako budete živjeli sjedinjeni s Bogom i tako vršili svoje dužnosti bračnog i obiteljskog života, te ako budete učinili svoju obitelj prebivalištem Duha Svetoga.

MNOGO JE BRACNIH ZAJEDNICA POTKOPANO ILI ZAUVIJEK RAZORENO UPLITANJEM RODITELJA U BRAK NJIHOVE DJECE. RODITELJI MORAJUZNATI DA NJIHOVA DJECA, STUPIVSI U BRAK, PO BOZJEM ZAKONU IMAJU PRAVO NA SVOJ VLASTITI NACIN ZIVOTA. ONI IM MORAJU U TOME POMOCI. ZATO CE SE I RADOVATI KAD BU DU MOGLI U SVOM NARUCJU LJULJATI UNUCE.

OBITELJSKA MOLITVA Gotovo sve obitelji, osnovane na kršćanskim temeljima, traže svoj put do obiteljske molitve. Ne odgovara svaki način svakoj obitelji.

Bilo bi veoma dobro i poželjno da se čitava obitelj svaku večer skupi na zajedničku molitvu, kao što su to možda muž i žena činili na početku braka.

No potrebno je dobro promotriti poteškoće koje se tako često pojavljuju na putu ostvarenja zajedničke molitve.

Muž i žena ne mole se na isti način. Osim toga nisu oboje u isto vrijeme jednakno raspolaženi za molitvu. A zajednička molitva nikako ne bi smjela postati neko prisiljavanje, pa stoga i izvor razmirica.

Evo, što se može u praksi savjetovati: Neka zajednička molitva ne буде svagdanja obaveza. Bit će bolje da se odrede dani, u koje će se nastojati da čitava obitelj zajednički moliti. Tako na primjer subotom i nedjeljom navečer, pa onda drugim blagdanima, na godišnjice koje su posebno važne za bračne drugove ili za čitavu obitelj. Na primjer dan zaruka, vjenčanja, rođendan muža, žene ili kojeg djeteta.

Vrijeme molitve može se razdijeliti u dva dijela: prvi dio pripao bi zajedničkoj molitvi, a u drugom dijelu svaki bi mogao dalje sam nastaviti molitvu po svojoj volji.

Kod zajedničke molitve mogao bi se pročitati koji odlomak iz Evandijla, a onda moliti one molitve koje svi znaju napamet, kao Očenaš, Zdravomario, Vjerovanje, koju desetku krunice, čin vjere, usanja i ljubavi... No bit će dobro da te molitve ne budu svaki dan iste.

Tijekom vremena čitava će obitelj naći svoj stil molitve i koliko će je puta u tijednu obavljati. Možda će

vas to dovesti i do svagdanje večerne molitve.

Zajednička molitva s djecom postavlja još brojnije i teže probleme. No vi ćete ih tim bolje znati riješiti što ćete vjernije prije toga obavljati svoju bračnu molitvu.

MISA I EUHARISTIJA

U ZIVOTU OBITELJI Na dan svoga vjenčanja zajedno ste prisustvovali svetoj Misiji i zajedno ste se po svoj prilici pričestili. Svaki put, kada zajedno prisustvujete svetoj Misiji i kad zajedno pristupate svetoj Pričesti, obnavljate milost svoga vjenčanja.

Na početku braka dosta je lako zajedno ići na svetu Misu. Dobro je da to iskoristite. Poslije će vas često u tome prieći razni poslovi jednog ili drugog od vas, pa onda briga za djecu... Tada ćete morati ići pojedinačno na Misu koja će kome više odgovarati.

No, zar ne bi i poslije bilo moguće da barem jednom mjesечно podete zajedno na Misu? Ako vam je to iako moguće, nemojte propustiti. Ne možete li to ostvariti nedjeljom, pokušajte preko tjedna. To očitovanje vaše zajedničke vjere bit će za vašu obitelj izvor mnogih milosti.

Nije dobro da žena postavlja mužu bilo kada pitanje: »Zašto se danas nisi pričestio?« Isto tako muž neka ne pita ženu. Bog sam pozna tajne ljudskog srca, njegova kolebanja, bozalni, dapače i njegove skrupule.

Svaka Misa, a još više svaka Pričest, pomaže nam da napredujemo u ljubavi. Muž i žena koji prisustuju Misiji iza toga će biti mnogo pažljiviji jedno prema drugom i nastojat će se uzajamno razveseliti gdje god je to moguće.

U govoru iza zadnje večere čitamo ove Isusove riječi: »Ljubite se među sobom kao što sam ja vas ljubio!«

BRAČNA ČISTOĆA Nekome može izgledati neobično da se bračnim drugovima, napose mladima, govori o potrebi bračne uzdržljivosti. Ipak, za njih je to potreba slična onoj koja se tiče svakog kršćanina u pitanju posta.

Uzdržljivost katkada postaje neophodno potrebna. Tako npr. kad je že-

ni savjetovano da odgodi čast maternstva uza sve svoje želje za djecom. Tada supruzi moraju sporazumno katkada i dulje vremena živjeti uzdržljivo od bračnog života.

Kad takve zgodne nastupe, supruzi moraju mnogo ustrajnije moliti i više crpsti snagu u češćem primanju svetih sakramenata ispoljedi i Pričesti. No oni će moći takvu kušnju primiti i svladati požudu samo onda ako su već prije toga znali katkada sporazumno provoditi privremenu uzdržljivost. Nisu li to nikada činili, takova žrtva izgledat će im »nečovječna«. Na žalost, u najviše slučajeva i u izrazito kršćanskim obiteljima prekasno se uoči problem uzdržljivosti, pa stoga izgleda nerješiv.

Napor što ga traži od supruga stalnovo prakticiranje uzdržljivosti treba pomoći njihovoј ljubavi da se ne ograniči samo na tjelesno područje. Njihova ljubav mora iz toga proizaći povećana, pročlšćena i ojačana.

Taj napor ima u sebi duhovnu vrijednost. Nakon Isusova uskršnjuća svako odricanje, svako mrtvenje jest izvor života i sudjelovanje u djelu otakpljenja. To je i sudjelovanje u zajedništvu svetih. Napor vaše bračne zajednice pomoći će drugim bračnim zajednicama i obiteljima u poteškoćama. On će također biti žrtva, koja će vašoj djeci zaslužiti milost da ostanu čestiti i čisti kada stupe u razdoblje mlađenačkih previranja i napasti.

No valja spomenuti i to da koliko god bila potrebna staleška čistoća u braku, ipak su si supruzi dužni iskazivati nježnost i poštovanje, kao dokaz uzajamne iskrene ljubavi.

VRHUNAC

vaše sreće i ljubavi

Napokon tu je ono toliko željeno i toliko očekivano malo blće. Prije nego ste ga upoznali, za njega ste molili i na njegu mislili, i to ne samo od vremena na vrijeme, nego svaki dan. Hoće li biti dječak ili djevojčica? Hoće li imati plavu ili smeđu kosu? Hoće li biti sličan ocu ili majci?

VELIKA ZADACA

Muž je raznježen nad tim malim blćem, koje je tako slabašno i komne je potrebna zaštita. On je sada otac tog nejakog čeda i već razmišlja o svojim novim dužnostima i odgovornostima. Više nije samo glava u braku nego i u obitelji.

Zena je također postala svjesna svoje nove zadaće. Ovome djetetu, koje je uistinu tijelo od njena tijela, ona mora posvetiti najveći dio svoga vremena, svojih sila i svoje ljanske ljubavi.

Njih dvoje zajedno mora pomalo probuditi ovu dušu koja izgleda kao da spava. To dјete, koje je po krštenju postalo dјete Božje, moraju odgojiti za kršćanina. Velika je to zadaća, no supruzi se pred njom ne smiju uplašiti. Oni u tom poslu nisu sami. Božja milost, napose ona sakramenta ženidbe, pomoći će im u tome svaki dan.

VALJA SE NA TO PRIPRAVITI

Kolike se stvari moraju promjeniti nakon djetetovog dolaska na svijet?

Na to se je valjalo pripraviti. Trebalо je naći tiho mjesto za kolijevku, odgoditi sat za ručak zbog dojeđa djeteta. U pitanje dolazi i zajednički izlazak nakon večere. Postaje onemogućeno i zajedničko polaženje nedjeljom na Misu, barem kroz nekoliko mjeseci. Valja računati i sa iznenadnjima, pa se stoga ne mogu praviti nikakvi sigurni planovi za budućnost...

Dјete sada zauzima glavno mjesto i dobar dio vremena. Od sada supruzi ne mogu više živjeti samo jedno za drugo, nego oboje mora živjeti za svoje djetete. No koliko im radošti prihvativa njegova prisutnost! I što sve neće poduzeti da ga usreće...

DIJETE JE SVJEDOK LJUBAVI

Djetetu je potrebna briga i skrb. No veoma mu je potrebno i da bude mnogo i žarko ljubljeno. Bez budne nježnosti one koja ga je rodila, dјete se osjeća zapušteno. Bez pomoći očeve prisutnosti ono se ne može pravo razviti. Dјete će potrebu da osjeti kako je ljubljeno. Ono osjeća potrebu za oježnom prisutnošću svojih roditelja. I što će više rasti, to će više osjećati tu potrebu.

Hoće li, dakle, to toliko očekivano malo čedo naškoditi onom jedinstvu koje je do sa-

da vladalo među njegovim roditeljima? Neće li postati kao neka prepreka među njima?

Nikako! Naprotiv, oni se osjećaju mnogo više povezani otkada je ono došlo na svijet.

Dijete je u njihovim očima utjelovljenje njihove nježnosti, svjedok njihove ljubavi. Ono je za njih neprestanji poziv da se sve više ljube i iz ljubavi jednoga prema drugom izvire njihova roditeljska ljubav.

SAKRAMENAT POKORE I BRAČNA LJUBAV

Kad čovjek polazi na ispovijed, on dolazi pred Bogom da bude suđen, dapače da sam sebe sudi: »Ja sam grješnik. Bože, molim te da mi oprostiš moje grjehe!« — Svaka ispovijed je kao neka anticipacija zadnjeg suda.

Svatko će biti suđen prema tome koliko je odgovoran za svoja djela. Oni koji žive u braku imaju drugačiju odgovornost nego djeca ili oni koji ne žive u braku. Stoga je po sebi jasno da i njihove ispovijedi moraju biti različite.

Oženjen kršćanin nema samo dužnosti koje se općenito odnose na druge. On ima posebne dužnosti prema ženi, kao što i žena prema mužu. No niti jedan moralni zakonik, a još manje pravni zakonik, ne može točno odrediti te dužnosti. Jer nije dosta biti vjeran, materijalno privrediti, dapače ni pokazivati vanjske znakove odanosti i privrženosti. Prava pitanja što si ih oni moraju postaviti jesu: »Da li je moja žena sretnija

danasm nego što je bila jučer? Da li je moj muž sretniji danasm nego što je bio jučer? Sto je trebalo učiniti i što moram sada učiniti? A budući da smo svi mi egoisti, potrebno je postaviti i ovo pitanje: »Koliko mi je puta bila draža moja udobnost, moj mir, moj ukus od onoga čime sam mogao razveseliti svoju ženu, mogla razveseliti svoga muža?«

Bit će dobro sjetiti se onoga što nas je Isus učio: »Nitko nema veće ljubavi nego da život svoj položi za svoje prijatelje!« Ovo zlatno pravilo ljubavi upotrijebimo da prosudimo kakva je naša ljubav u braku.

Postavimo si kod priprave za ispo- vijed ta pitanja, brzo ćemo otkriti

što se od nas traži. To će nam pomoci da naučimo upoznavati svoje krivnje, kao i da uskladimo svoj ukus ukusu svoje žene, a ona ukusu svoga muža. Naučit ćemo i to da ne dobacujemo nezgodne prigovore jedno drugom, nego ćemo se trsiti da umnožimo dokaze nježnosti, plemenitosti...

Budu li se bračni drugovi nastojali redovito tako isповijedati, oni će u ispovjedi otkriti predragocjenu pomoć. Ipak nije dosta zaustavljati se samo na ispitivanju savjesti. Još je važnije učiniti čvrstu odluku da ćemo se popraviti. Milost sakramenta pokore pomaže da ljubav dođe tamo gdje je još nije dosta bilo.

DA BUDETE SRETNI

VAMA, GOSPODINE! Gospodine, želite li u- srećiti svoju ženu, ne- mojte joj zaboraviti zasvjedočiti ljubav. Ona osjeća potrebu da to čuje i vidi. Zacijelo vi ljubite svoju ženu. No to joj treba reći i po- svjedočiti. Znajte, dakle, svladati onu vrstu ponosa, koji vas zadržava tako često da ne očitujuje svoja čuvstva.

Vama se čini običnim, i prema tome nepotrebним, da zagrizite svoju ženu kada polazite na posao ili kad se vraćate kući. Ali znajte da ona od vas tu gestu očekuje. Za nju je to veoma važno, i vi sami možete naslutiti da ona za to ima razloga.

Isto tako kad se vratite s posla kući, ne- mojte se zavaliti u naslonjac i uzeti u ruke novine ili otvoriti radio, kao da bi to bila vaša jedina briga. Mislite na to da je vaša žena bila cijelo vrijeme sama pa joj je potre- bna vaša prisutnost, a možda i pomoć... Iz razgovora s njom brzo ćete vidjeti što i ka- ko joj možete pomoći.

Nastojte na vrijeme doći kući na ručak. Ako predvidite da nećete moći doći na vrijeme, upozorite je o tome. Kad biste znali ka- je za domaćicu nezgodno kad mora neko- ga čekati, a on ne dolazi. Ona joj jele spre- mili po vašem ukusu i želji, a sad ga mora podgrijavati... I kad ste kod kuće, neka vas ona ne mora deset puta zvati da dodete k stolu.

Vaša se žena voli dotjerati zbog vas, i po- nosan ste kad se s vama negdje pokaže lijepo uređena. No, da li se i vi nastojite radi nje dotjerati? Nije teško da uredite svoju kosu. Ako vaša žena ima utisak da se ne brinete za svoje odijelo kad izlazite iz kuće, kakav će zaključak moći iz toga izvući?...

Na povratku kući, opazite li kakvu ugodnu promjenu u stanu, čestitajte svojoj ženi. Ti- me ćete joj pokazati da se zanimate za nje- zinu rad i dati joj veću hrabrost u pojedinim poštovatima.

Budite otmjeni i ljubazan s njom kao što ste to po svoj prilici s drugim ženama. Budite i uživanja kao što ste i s vanjskim. A takođe i uglađen. Vi ste dobar sa strancima. Pristojnost i uljednost su kao ulje stavljeno na kotače ljudskih odnosa.

Ako se vaša žena trudi da vam iskaže usluge, nemojte to nikada previdjeti. Znajte joj se zahvaliti.

Kad primate prijatelje u kuću, svakako pristojnost traži da se za njih zanimate i bude u njihovu društву. Ipak ni tada nemojte zaboraviti na svoju ženu.

Napokon, da ne zaboravite, pribilježite si u svoj podsjetnik datumne kad vaša žena nešto slavi: kao što je njezin rođendan, imendan, godišnjica vjenčanja... Na te dake sjelite ju se kitom cvijeća ili kojim darom. Maleni darovi podržavaju ljubav i prijateljstvo. Brzo ćete se uvjeriti da je to istina.

I VAMA, GOSPODO! I vi želite sreću svojemu mužu. Eto vam stoga nekoliko savjeta, koji će vam možda u tome pomoći.

Prije svega, nastojte biti prijazni i susretljivi. Makar vaš muž to uvijek i ne pokaziva, on je sretan da vas ponovo vidi. Mnogo drži do vašeg načina kako ga dočekujete i mnogo cijeni vaš smješak. Rado mu se dakle smijete!

Nastojte da vam kuća bude uvijek uredna. Ništa nije neugodnije za čovjeka koji se želi malo odmoriti u krugu svoje obitelji nego što je neuredna kuća. A vaša je dužnost da stvorite obiteljsko ozračje. Nemojte to nikada smetnuti s uma.

Mnogo pazite na svoju vanjsćinu radi muža. Nikada nemojte zaboraviti da se ukusno obučite i sredite kad izlazite iz kuće. Neka vas muž nitki kod kuće ne nađe u kućnjku ili možda čak spavaćoj haljinu, raščupane kose i kako za sobom vučete stare papuce. Morate imati na umu da on sigurno mnogo susreće ljepe uredene žene, a u tom slučaju njegova usporedba neće biti baš vama u prilog...

Budite točni. Sigurno ima nepredviđenih stvari, osobito kad su tu mala djeca, ali s malo organizacije u radu moći ćete pripre-

viti ukusne obroke, kad jelo neće biti spremljeno na brzu ruku, nego uistinu s mnogo ljubavi.

Nemojte nikada vikati na muža ni na bilo koga u njegovoj blizini. Jer vi ste za njega utjelovljena nježnost i plemenitost. Vaše bi ga vikanje od vas odbijalo.

Ako bi vam htio učiniti kakvu uslugu u kući, ne preopterećujte ga kućnim poslovima. Svaki put, kad je to moguće, recite mu unaprijed što želite od njega. Tako će on moći urediti svoje večernje sastanke. I kad vam on pruži pomoć, nikad se nemojte zaboraviti te mu kazati: »Ti ne znaš baš ništa dobro učiniti!«

Ne opterećujte ga previše svojim brigama jer i on sam ima dosta svojih. Kad mu morate govoriti o svojim brigama, pripazite da to bude u zgodan čas. A to sigurno nije onda kad se on umoran vrada s posla kući.

Napokon, nemojte u njemu pobudjivati ljubomoru time što biste se nastojali svidati drugim muškarcima ili što biste s njima bili previše ljubazni. To bi nepotrebno zamrsilo vaš zajednički život. Čuvajte se i toga da se povjeravate svojoj majci ili prijateljici tužeci da ste najnesretnija žena zato što ste zaboravljeni već 15 dana. Morate biti sigurni da će to na bilo koji način doći do muževih usiju. Radije o tome sami malo razmislite i onda kažite samome mužu. No, čuvajte se svoga sebejublja. Muž će vam za sve to biti veoma zahvalan.

ZELITE LI BITI

NESRETNI U BRAKU? Veliko pravilo da dode u obitelj nesreća sastoji se u tome da svoje osobne nedostatke u ljubavi smatrati beznačajnim, i prema tome da se drugi na njih ne obaziru, ali u isto vrijeme sve tude nedostatke u ljubavi uveličavate i neprestano spominjete.

Zelite li svojoj obitelji sreću, onda ćete raditi baš protivno: svoje pogreške protiv ljubavi nikad nećete smatrati kao nešto sporedno, nego ćete se protiv njih odlučno boriti. U isto vrijeme prema pogreškama svojih bližnjih bit ćete blagi i nastojat ćete ih opravdati.

OBITELJSKI STOL

Blagovanje ima veliku važnost u životu obitelji. To je čas kad se svi članovi obitelji skupljaju da okrijepe svoje tjelesne sile. No to je i čas kada pojedini članovi obitelji lakše iznose pred zajednicu ono što nose u srcu i duši.

Blagovanje u obitelji je čin zajedništva. Ono dobiva svoj smisao kada oni — koji su se skupili oko stola, tј. muž, žena i djeca — ne misle samo na to kako će zajedno jesti, nego i kako bi lakše razumjeli radosti i brige drugoga.

U mnogim obiteljima danas se muž i otac obitelji ne vraća u podne kući na ručak. Stoga treba večeri dati sve njeni značenje. Na blagdane, kad su svi kod kuće, to će opet biti ručak.

Kako to treba izvesti?

Treba nastojati da svi budete točni kada treba sjesti za stol. Od toga se ne smijete lako dati odvratiti. Morate se truditi da se ručak, odnosno večera, odvija u odmornom i srdačnom ozračju. K stolu treba doći ne samo s dobrim apetitom nego i s raspoloženom dušom.

U svečanijim zgodama stvorit će ugodno raspoloženje lijepo ureden stol. Neka se nasred stola nađe i važa s kitom cvijeća.

Vrijeme blagovanja mora biti vrijeme ljubavi. A ono će to biti ako svaki ne misli samo na sebe nego i na svoga susjeda kod stola. To će uistinu biti ostvareno ako roditelji znadu dijeliti zaloge s djecom, a čitava obitelj ako to zna činiti s drugom obitelji. Ta i ta obitelj je u nevolji, ona neudata osoba sama je na svijetu, ili eno siromaha kojega svi mimoilaze. Njih pozovite k svome stolu...

Radio, televizija i novine veliki su neprijatelji obiteljskog blagovanja jer se muž i žena ne mogu medusobno porazgovarati. To isto ne mogu učiniti ni roditelji s djecom, djeca s roditeljima, ukućani s uzvanicima. Te zaprke treba kod blagovanja svakako odstraniti.

Blagovanje će biti znak zajedništva samo onda ako svaki drugoga može učiniti dionikom onoga blaga što ga sam nosi u sebi. Valja dakle paziti na ne zadržimo samo sebi pravo da govorimo, već pustimo da i drugi mogu govoriti. Tako će blagovanje uistinu biti ispunjeno ljubavlju.

Na početku blagovanja pomolite se Bogu da blagoslovi darove što vam ih je poklonio za vaš stol. On je davao sunce, kišu, godišnje doba i ljudiće koji su na tome radili. Sigurno znate barem jednu molitvu koja se molí prije i poslije jela. Na blagdane mogli biste zapjevati i koju crkvenu pjesmu, možda koji himan ili psalam. A ako od vremena do vremena želite promjeniti svoje molitve, potražite ih u kojem molitveniku... Tako će vam molitva uvijek biti svježa i izlazit će iz srca.

ŠIRITE OKO SEBE LJUBAV

Ljubav je kao vatra koja, ako je hrana i podržavana, postaje sposobna da sve oko sebe zahvaća i obasjava.

I vaša ljubav želi da se poput vatre dalje prenosi. Htjeti je sačuvati ljubomorno i egoistički samo za sebe, značilo bi ugасiti plamen i svesti je na to da je samo čuvate pod pepelom svoga ognjišta.

Toplinu što je nosite u sebi i svjetlo koje vas obasjava, morate oko sebe dijeliti.

VAŠI RODITELJI Svoju ljubav morate dijeliti najprije sa svojim roditeljima. Vi ste ih, istina, ostavili da osnujete novu obitelj, i Bog je to tako htio. Ali uza sve to vi idale ostajete njihova djeca, a oni vaši roditelji. Vi im dugujete ljubav kao što je i oni nastoje sačuvati za vas.

—Poštuj oca i majku!— Brak ne ukida te zapovijedi. Ljubite dakle svoje roditelje. Obnovite tu medusobnu ljubav posjetima. Rado ih posjećujte i doče-

kujte u svojoj kući. Učinite ih dionicima svoje sreće. Nemojte im uskratiti da ih posjećuju i vaša djeca, pa i onda kada se s njima u svemu ne slažete u načinu odgoja.

VAŠI PRIJATELJI »Toga više ne viđamo otkada se ozetio!« »S onom je sve svršeno otkada se udala!« Koliko se puta mogu čuti takve riječi na račun mlađih bračnih drugova kao da bi brak bio grobnica prijateljstva.

Otkada ste vjenčani vaš život, doduše, nije više isti kao prije. Sada imate brigu i odgovornosti kojih prije niste imali. Vaša obitelj sada dolazi na prvo mjesto među vašim dužnostima, to je sasvim naravno. Posve je prirodno da pače i to da u prvo vrijeme braka osjećate potrebu da se povučete od svijeta, pa i od prijatelja.

Ali nakon što ste se ponalo snašli u zajedničkom životu i sigurnije zagazili u budućnost, potrebno je da obnovite svoje veze s prijateljima. Iako ste u braku sretni i smatrate da ste si dosta, ipak vaši znaci trebaju vaše prijateljstvo. Stoga se morate truditi da prijatelji jednog i drugog postanu malo po malo prijateljima vaše obitelji. Kad biste prekinuli veze s onima koji su vam sve do vjenčanja bili prijatelji, učinili biste im veliku nepravdu. A i sami biste se tako lišili mnogih radosti i pomoći.

Time ne želimo reći da prijatelji bez ikakvog razbora i mjere preplave vaš dom. Od te provale mnogo bi trpjela vaša uzajamna privrženost. Vi ste kormilari svoje ladiće i morate čvrsto držati kormilo u svojoj ruci. Vaši prijatelji neka se kod vas osjeće ugodno, ali moraju shvatiti da ste vi sada vezani na svoju obitelj, uz koju vas vežu razne dužnosti i obaveze.

VASI SUSJEDI Ne zanemarite previše ni svoje susjede. To osobito vrijedi za one bračne drugove koji žive u velikim gradovima. Zna se dogoditi da neke osobe i po više godina stanuju u istoj kući a međusobno ne izmijene nijedne riječi i ne pokažu ni jedan znak prijateljstva. Da li je to prirodno?

DJEDOVA RADOST!

Tko zna, ne želi li ona mlada žena iz susjedstva da postane vašom prijateljicom? Ili možda ona starija obitelj očekuje od vas neku manju uslugu, koju im da sada nitko nije učinio.

Ako u vama doista stanuje ljubav, nećete biti tudinci svojim susjedima.

Veze se prijateljstva, naravno, ne mogu stvoriti preko noći. Trebat će vam vremena da upoznate one u čijem ćeće susjedstvu živjeti. No znajte i sami koji put preuzeti inicijativu da pristupite prvi i tako uhvatite kontakt.

K susjedima u posjete može vas dovesti kakva služba, potreba ili što slično. Treba samo imati malo dobre volje i mašte. Valja izći iz svoje zaharenosti, i vidjet ćete da se je to isplatilo.

VAS BLIŽNJI Vaši roditelji, braća i sestre vaši su bližnji po krvnoj vezi. I prijatelji i susjedi su vaši bližnji, i morate ih ljubiti radi Gospodina Boga. No vaši su bližnji i svi oni i one što ćete ih po Božjoj volji sresti na svome životnom putu. Tu su najprije oni koji su osamljeni na ovom svjetlu i koji ne poznaju radosti obiteljskog života. To je možda koja stara gospoda, a susrećeće je u trgovini ili na ulici. To je mlađa udovica koja ima toliko muke s odgojem svoje troje djece i koja osjeća potrebu da joj u tome netko pomogne. To je onaj neženja koji pro-

vodi sam svaku večer i svaku nedjelju. To je stari bračni par kojem su blagdani kao i svi drugi dani u tjednu.

Donesite im malo topline svoga obiteljskog ognjišta. Unesite u njihov život bar jednu zraku sunca. Učinite ih dinicima svoje sreće.

Otvorite svoje srce i onima koji su u nevolji. Otvorite svoju novčarku onima koji su u bijedi. Dovedite k svome stolu one kojima je potrebno prijateljstvo.

Usrećujući tako druge i sami ćete postati sretniji.

Toga nema u ispitu savjesti

Neki je oženjen muškarac posjetio svećenika i rekao mu: »U vašim molitvenicima su ispit savjesti vrlo slabo sastavljeni. Ja, na primjer, počinjam pogrešku, koju ne nalazim ni u jednom ispitu savjesti, a ipak to je vrlo ozbiljna stvar! Jučer navečer vratio sam se kući umoran od dnevnog posla, gdje mi je sve izlo slabo. Popeo sam se na četvrti kat. Otvorio sam vrata i video tu kantu za ugljen kako čeka da bude napunjena. Sigurno ju je tu stavila žena s nakonom da joj ja učinim tu uslugu. Ali ja sam bio umoran. Učinio sam se kao da je nisam video. Brzo sam se uvalio u naslonjač i uzeo novine.

Malo iza toga čuo sam svoju ženu kako je posve mirno uzeila kantu za ugljen, otvorila vrata i s četvrtog kata sišla u podrum. Ja sam se osjećao vrlo neugodno. Ali kad sam čuo da se ona vratila rekao sam si: »Ti si velik sebičnjak. Čitav si dan sjedio u svome uredu, a kroz sve to vrijeme ona je stajala. Ona je žena, a ti si muškarac, i uza sve to pustio si je da ona radi ovaj naporan posao... To ne bi učinio kad bi je iskreno ljubio!«

— Ali, velečasni, ovaj grijeh, jer to je doista grijeh, ne nalazi se u ispitu savjesti!

Covjek koji ovako govori, učinio je pravi ispit savjesti. I ja mislim da je on imao prav-

vo kajanje. Slijedeći putu kad bude vidio kantu za ugljen, odmah će sići u podrum. To je očito.

Covjek je imao razloga da o sebi sudi onako strogo. Ali predstavimo si za trenutak da je njegova žena, mjesto da neopazioe poopravi bezobzirnost svoga muža, došla za njim i kazala mu: »Ti si najveći egoista! Čitav si dan sjedio dok sam ja stajala. Ti si muškarac, a ja sam žena, a ipak si sposoban da se izvališ u naslonjač kad se vratиш kući, a mene ostavljаш da radim! Mislite li da bi onda on došao sutradan na ispovijed, osim ako bi bio svetač? Predstavimo si dapače da si je ona kazala, ništa ne govoreći mužu: »On se ne bi ovako vladao da me ljubi. Dakle, on me ne ljubi!« Vidite, koliko bi se prevarila!

Završimo: Neka muž ne sudi prehrzo svoju ženu, niti žena svoga muža, pa ni onda kad je pogreška očita. Svakog od nas ima svojih slabosti. One će mu više dodati k savjesti (i djelotvornije će se za njih kajati) ako mu ih ne predbacujemo.

BUDITE APOSTOLI

U vašoj kući, u vašoj četvrti, u vašem gradu ili selu ima ljudi, žena i djece koji ne poznaju Boga, ili koji više ne žive po svojoj vjeri.

Možete li se vi zadovoljiti svojim kršćanstvom u obitelji i samo u obitelji? Zar ćete oklijevati da podete među taj svijet s kojim živate?

Kad biste tako radili, zatajili biste u svome srcu poziv pravog kršćanina. Jer Crkva vas treba. Ona treba apostole laške koji će učiniti da poraste i da se Izgradi tajanstveno Kristovo tijelo — Crkva. Crkva treba vaše svjedočanstvo vjere da tako po vama drugi ljudi upoznaaju blagu vijest Evandelja. Drugi Vatikanski sabor mnogo od vas očekuje.

Stoga vaša obitelj mora postati apostolska obitelj.

SVJEDOCI BOŽJE LJUBAVI Mnogi se ljudi, koji žive u vašoj blizini, možda ne vole, dapače možda se i mrze. Tko bi uopće mogao izbrojiti sve one obitelji u kojima vlada nesloga i u kojima su zbog toga djeca nesretna.

Vl znate što znači ljubiti. Znate da imate jednog Oca na nebu, da vas taj Otac neizmerno ljubi i želi da budeste sretni. Znate i to da vas je taj Otac sjednino po svojoj milosti i ljubavi. Znate da Krist živi u vama i da on daje vašoj ljubavi snagu kako bi mogla rasti i razvijati se.

No Bog želi da vi postanete svjedočima te njegove ljubavi. A to ćete postati ako budete živjeli uzajamno sjedinjeni. To vaše sjednjenje bit će već samo po sebi svjedočanstvo.

Isto ćete tako svjedočiti za tu ljubav budete li oboje nastojali ostati vjerni kršćanskim idealima, tj. budeći li ljubili Boga i bližnjega, budete li bližnjemu oprštali što vas je u vrijedio, budete li predpostavljali Boga novcu, budete li suočaći sa siromasima, nesretnicima i onima koji trpe, želeći u svemu tome naslijedovati Isusa Krista.

To ćete pokazati i time ako budete žarko ljubili Crkvu i ako čitavim bicem i životom budete svjedočili svoju povezanost s njom.

U SVOJOJ OBTELJI Morate biti svjedoci ljubavi u svojoj obitelji. Prije svega pred svojom DJECOM. Djeca od vas očekuju ne samo hranu i odijelo i da im budeste dobri, nego da ih također naučite kako će živjeti kao sinovi i kćeri Božje. Vaša uzajamna ljubav i poštovnost, kao i ljubav i poštovnost što ćete ih pokazati prema njima, pomoći će im da malo pomalo shvate kako se kršćanski živi. Vaša će ih vjera osvijetliti, a vaš primjer ohrabriti. To svjedočanstvo vjere veoma je važno za izgradnju vjere vaše djece.

O toj ljubavi morate svjedočiti i pred svojim RODITELJIMA I PRIJATELJIMA. Neki od njih možda nisu kršćani. Ili bolje rečeno — ne prakticiraju svoju vjeru. Neka im, dakle, vaš život pokazuje svaki dan da je Bog onaj koji je izvor vaše sreće i radosti, da je On onaj koji ispunjava i obogačuje vašu ljubav. Katkada će

te postati još neposrednjim glasnicima Evanđelja kada budete morali odgovarati na koje pitanje o Bogu ili o Crkvi. No najčešće Bog će od vas tražiti da budete SVOJIM ŽIVOTOM njegovi svjedoci. Ne sakrivajte svoje vjere. Ona mora zasjati u očima tihkih ljudi. Ne dajte da vas svlada ljudski obzir. Budite jednostavni i bez ikakvog razmetanja.

U SVOME MJESTU Krist mora biti prisutan u vašem mjestu. Da li je On to već sada? Morate si postaviti to pitanje. Potrebno je da potražite način kako ćete svoj obiteljski život dovesti što više u sklad s Kristovim načelima.

Suradujte s kršćanima i nekršćanima da u svoju okolinu umesete što više pravde. Zanimajte se za zbiljanja oko sebe i nastojte da što više utječete svojim kršćanskim načelima na ta zbiljanja.

Jasno je da ne možete svagdje biti prisutni u isto vrijeme. Ali morate pridonijeti svoj udio u životu zajednice. Gdje i kako, to ćete najbolje sami prosuditi.

NA SVOM RADNOM MJESTU Vaša je obitelj po vašoj službi povezana s radnim ljudima. Taj radni svijet vi ste dužni učiniti svojim utjecajem više kršćanskim.

To se može očitovati na razne načine, već prema okolnostima. Sada to može biti koja topla riječ, sad opet koja usluga, koji ohrabrujući pogled... U slobodno vrijeme znajmo saslušati kojeg kolegu koji nam se želi izjadati... Na službenim saštancima znajmo braniti načela pravde, podupirati dobre akcije...

U SVOJOJ ŽUPI Vi pripadate jednoj župi. Možda je to župa u kojoj ste se vjenčali, u kojoj ste djecu krstili i gdje svake nedjelje prisustvujete svetoj Misi.

Svakako kao kršćani želite da vaša župa bude prava bratska zajednica, puna života i pozrtvovnosti. Želite da tu bude što življe apostolsko djelovanje. No svećenika je malo. Nema ih

dosta za taj ogroman rad. Stoga im je potrebna pomoć.

Stupite u kontakt sa svojim župnikom i sami mu se ponudite za suradnju. Tako ćete svojoj župi vraćati bar nešto od one ljubavi što vam je ona iskazuje dijeleći vam svete sakramente.

APOSTOLAT I

OBITELJSKI ŽIVOT Da vaša obitelj postane apostolska, prije svega mora biti središte ljubavi koju ćete podržavati molitvom i sakramentima. Bez tog života ljubavi nećete moći biti svjedoci Kristove ljubavi.

Sjedinivši se oboje po sakramentu ženidbe, vi ste pred Bogom preuzeли odgovornost za jednu obitelj. Ta obitelj mora biti vaša prva briga. To prije svega dugujete jedno drugom, a oboje svojoj djeci. Ako zbori brige za apostolat ne biste više imali vremena za zajednički život, ako bi vam razne vanjske aktivnosti oduzimale vrijeme potrebno za odgoj vaše djece, tada biste propuštali svoje osnovne bračne i obiteljske dužnosti, a to nikako nije Božja volja.

Vaše apostolsko djelovanje mora obogatiti vašu obitelj. Osjećate li da vaša ljubav zbog toga trpi, ili da time upropasćujete obiteljski život, znači da je vaše djelovanje slabo prilagođeno vašem načinu života i vašem životnom pozivu.

Morate, dakle, izabrati takve obaveze koje su spojive s bračnim i obiteljskim životom. Valja ograničiti broj onih dužnosti izvan obitelji. Napolikom ih morate zajedno izabrati jer ste jedno na drugo vezani i u djelovanju.

Posve je prirodno da ćete na početku bračnog života oklijevati da na sebe preuzmete kakav posao osim zvaničnog. Potrebno je neko vrijeme da se moguće priviknuti na svoj novi način života. Ali kada prođe to razdoblje snalaženja, nemojte oklijevati da se vaša obitelj prihvati i ove apostolske zadace. Inače bi se kod vas nastanio egolzam i poslije biste imali dosta muke da ga se oslobođuite.

KUŠNJE VREMENA

Sjedate li se onog susreta i časa kada su se po prvi put susreli vaši pogledi?... Sjedate li se i onog dana kada ste jedno drugom očitovali svoju ljubav?... Došle su ruke, vjenčanje i oni prvi tjedni iz tog kada ste se tako teško snalažili. A onda odjednom očekivanje i dołazak prvog djeteta.

GODINE SU PROSLE. Kada nakon prohodnih godina ponovo mislite na te počitice svoje ljubavi, pokušavate izmjeriti prevaljeni put.

Možda se danas smješkate kad mislite na prošlost. Smješkate se kad mislite na vrijeme svojih zaruka. Ali kroz taj smiješak ponovo otkrivate svježinu izvanrednog otkrića i velikog bogatstva spoznanja, koje je dolazilo od Boga i koje vas je vedilo jedno k drugu.

Godine su prošle. Vi ste upoznali mnoge radosti, a najože ona divnu radost da ste na svijet mogli donijeti djecu. No u vašem je životu i trpljenju, bez sumnje, imalo svoj dobar udio. Ono uzaludno hodanje u potrazi za stanom, pa iza toga bolesti, možda nezaposlenost, potiskujuće s nedovoljnim prihodima i dosta velikim izdacima. A zatim je bilo i žalosti za kojim pokojnikom. Bilo je takoder i časova sjeće, umornosti, pa i neshvadjanja. A ako vas posuđiva umiljenje ili nesretna obitelj, izdržali ste sve te kušnje i postali još čvršći.

U SUKOBU S VREMENOM. Obitelj koja premađra prevaljen put od deset, dvadeset ili više godina, mogla bi se iznenaditi nad osim što je prošlo. Ali ne samo da se iznenadi, nego da se i zahvali Gospodinu. Jer uistinu je velika milost što su kraj svih potiskeva proveli tolike godine u zajedničkoj vjernosti.

Nakon tita godina što su ih supruzi za jedno proveli u braku, njihova im ljubav može sada izgledati drugačijom od one iz vremena zaruka i prvih godina braka. Ona je u istinu mnogo bogatija. Obogatila se je ku-

njama i radostima, što ste ih zajedno provljeли, ali se obogatila i svojim trajanjem i tolikim primjenim milostima.

Ali ta bračna ljubav ne bi danas imala ovu puninu, da prije nije bilo zaručničke ljubavi i one prvih godina braka. Kao što ne bi bilo danas hrasta da prije nije bilo žira i onda miladog i lomnog stabalca.

Vrijeme, koje prolazi, jača ljubav ili je razara. Ono je vrlo brzo razara (jer je srce ljudsko nestalo) ako supruzi ne znaju svladavati svoj egoizam. A jača jeako svatko znade drugoga ljubiti više nego samoga sebe.

Već na početku braka, u prvim mjesecima i u prvim godinama, supruzi moraju riješiti bitni problem braka — problem ljubavi. Dijete koje je bilo slabo hranjeno za vrijeme svoga djetinjstva i svoga razvitka, nikada neće postati jak čovjek. Obitelj koja nije bila učvršćivana ljubavlju za vrijeme prvih godina, može li ikad biti sretna obitelj?

POCETNA MILOST. Ipak jedna je milost dana obiteljima unatoč svega egoizma. To je milost prve ljubavi, bogate svim obećanjima. Nju je Bog posebno blagoslovio. Jer divljenje i odoštevljene, što ga zaručnici osjećaju jedno prema drugome, nije nikakva iluzija, kako bi mogao tko pomisliti. Ljubav, koju osjećamo prema prijatelju, a tim više prema zaručnici, odnosno zaručniku, doputua nam da vidimo samo prava dobra onoga koga ljubimo. Sakrivena dobra, i možda još nepoznata, ali koja samo čekaju sunce ljubavi da počnu rasti. Pogled na zaručnike daje nam već unaprijed okusiti ono što nas čeka kao nebeske gradane. On je slijan Bojkjem pogledu, koji već sada u nama gleda sutrašnje svoje izabranike.

te postati još neposrednjim glasnicima Evangelija kada budete morali odgovarati na koje pitanje o Bogu ili o Crkvi. No najčešće Bog će od vas tražiti da budete SVOJIM ŽIVOTOM njegovi svjedoci. Ne sakrivajte svoje vjere. Ona mora zasijati u očima tolkih ljudi. Ne dajte da vas svlada ljudski obzir. Budite jednostavni i bez ikakvog razmetanja.

U SVOME MJESTU Krist mora biti prisutan u vašem mjestu. Da li je On to već sada? Morate si postaviti to pitanje. Potrebno je da potražite način kako ćete svoj obiteljski život dovesti što više u sklad s Kristovim načelima.

Suradujte s kršćanima i nekršćanima da u svoju okolinu unesete što više pravde. Zanimajte se za zbiljanja oko sebe i nastojete da što više utječete svojim kršćanskim načelima na ta zbiljanja.

Jasno je da ne možete svagdje biti prisutni u isto vrijeme. Ali morate pridonijeti svoj udio u životu zajednice. Gdje i kako, to ćete najbolje sami prosuditi.

NA SVOM RADNOM MJESTU Vaša obitelj po vašoj službi povezana je s radnim ljudima. Taj radni svijet vi ste dužni učiniti svojim utjecajem više kršćanskim.

To se može očitovati na razne načine, već prema okolnostima. Sada to može biti koja topla riječ, sad opet koja usluga, koji ohrabrujući pogled... U slobodno vrijeme znajmo saslušati koleg kolegu koji nam se želi izjaditi... Na službenim satrancima znajmo braniti načela pravde, podupirati dobre akcije...

U SVOJOJ ŽUPI Vi pripadate jednoj župi. Možda je to župa u kojoj ste se vjenčali, u kojoj ste djecu krstili i gdje svake nedjelje prisustvujete svetoj Misi.

Svakako kao kršćani želite da vaša župa bude prava bratska zajednica, puna života i požrtvovnosti. Želite da tu bude što življe apostolsko djelovanje. No svećenika je malo. Nema ih

dosta za taj ogroman rad. Stoga im je potrebna pomoć.

Stupite u kontakt sa svojim župnikom i sami mu se ponudite za suradnju. Tako ćete svojoj župi vraćati bar nešto od one ljubavi što vam je ona iskazuje dijeleći vam svete sakramente.

APOSTOLAT I

OBITELJSKI ŽIVOT Da vaša obitelj postane apostolska, prije svega mora biti središte ljubavi koju ćete podržavati molitvom i sakramentima. Bez tog života ljubavi nećete moći biti svjedoci Kristove ljubavi.

Sjedinivši se oboje po sakramantu ženidbe, vi ste pred Bogom preuzeli odgovornost za jednu obitelj. Ta obitelj mora biti vaša prva briga. To prije svega dugujete jedno drugom, a oboje svojoj djeci. Ako zbog brige za apostolat ne biste više imali vremena za zajednički život, ako bi vam razne vanjske aktivnosti oduzimale vrijeme potrebno za odgoj vaše djece, tada biste propuštali svoje osnovne bračne i obiteljske dužnosti, a to nikako nije Božja volja.

Vaše apostolsko djelovanje mora obogatiti vašu obitelj. Osjećate li da vaša ljubav zbog toga trpi, ili da time upropašćujete obiteljski život, znači da je vaše djelovanje slabo prilagođeno vašem načinu života i vašem životnom pozivu.

Morate, dakle, izabrati takve obaveze koje su spojive s bračnim i obiteljskim životom. Valja ograničiti broj onih dužnosti izvan obitelji. Napokon ih morate zajedno izabrati jer ste jedno na drugo vezani i u djelovanju.

Posve je prirodno da ćete na početku bračnog života oklijevati da na sebe preuzmete kakav posao osim zvaničnog. Potrebno je neko vrijeme da se moguće priviknuti na svoj novi način života. Ali kada prođe to razdoblje snalaženja, nemojte oklijevati da se vaša obitelj prihvati i ove apostolske zadaće. Inače bi se kod vas nastanio egolzam i poslije biste imali dosta muke da ga se osloboinite.

KUŠNJE VREMENA

Sjedate li se onog susreta i časa kada su se po prvi puta susreli vaši pogledi?... Sjedate li se i onog dana kada ste jedno drugom očitovali svoju ljubav?... Došle su zaruке, vjenčanje i oni prvi tjedni iz toga kada ste se tako teško snalažili. A onda odjednom očekivanje i dolazak prvog djeteta.

GODINE SU PROSLE. Kada nakon prohujalih godina ponovo mislite na te počeske svoje ljubavi, pokušavate izmjeriti prevljeni put.

Možda se danas smještate kad mislite na prošlost. Smještate se kad mislite na vrijeme svojih zaruka. Ali kroz taj smješetak ponovo otkrivate svježinu izvanrednog otkrića i velikog bogatstva spoznanja, koje je dolazio od Boga i koje vas je vodilo jedno k drugom.

Godine su prošle. Vi ste upoznali mnoge radoši, a napose onu divnu radoš da ste na svijet mogli donijeti djecu. No u vašem je životu i trpljenje, bez sumnje, imalo svoj dobar udio. Ono uzajadljivo hodanje u potrazi za stanom, pa iz tog bolesti, možda nezaposlenost, poteškoće s nedovoljnim prihodima i dosta velikim izdacima. A zatim je bilo i žalosti za kojim pokojnikom. Bilo je takoder i časova sjete, umornosti, pa i neshvađanja. A oko vas posvuda uništene ili nesretnе obitelji. Izdržali ste sve te kušnje i postali još čvršći.

U SUKOBU S VREMENOM. Obitelj koja prema vremenu prelazi prevljeni put od deset, dvadeset ili više godina, mogla bi se iznenaditi nad onim što je prošlo. Ali ne samo da se iznenadi, nego da se i zahvali Gospodinu. Jer uistinu je velika milost što su kraj svih poteškoća proveli tolike godine u zajedničkoj vjernosti.

Nakon niza godina što su ih supruzi zajedno proveli u braku, njihova im ljubav može sada izgledati drugačijom od one iz vremena zaruka i prvih godina braka. Ona je uistinu mnogo bogatija. Obogatila se je ku-

njama i radostima, što ste ih zajedno provozivali, ali se obogatila i svojim trajanjem i tolikim primjenjenim milostima.

Alla ta bračna ljubav ne bi danas imala ovu poninu, da prije nije bilo zaručničke ljubavi i one prve godine braka. Kao što ne bi bilo danas hrasta da prije nije bilo ſira i onda mlađog i lomnog stabalca.

Vrijeme, koje prolazi, jača ljubav ili je razara. Ono je vrlo brzo razara (jer je arce ljudsko nestalno) ako supruzi ne znaju svladavati svoj egoizam. A jača je ako svatko znade drugoga ljubiti više nego samoga sebe.

Ved na početku braka, u prvim mjesecima i u prvim godinama, supruzi moraju riješiti bitni problem braka — problem ljubavi. Dijete koje je bilo slabo hranjeno za vrijeme svoga djetinjstva i svoga razvitka, nikada neće postati jak čovjek. Obitelj koja nije bila uvršćivana ljubavlju za vrijeme prvih godina, može li ikad biti sretna obitelj?

POCETNA MILOST. Ipak jedna je milost dana obiteljima unatoč svega egoizma. To je milost prve ljubavi, bogate svim običajima. Nju je Bog posebno blagoslovio. Jer divljenje i oduševljenje, što ga zaručnici osjećaju jedno prema drugome, nije nikakva iluzija, kako bi mogao tko pomislići. Ljubav, koju osjećamo prema prijatelju, a tim više prema zaručnici, odnosno zaručniku, dopušta nam da vidimo samo prava dobra onoga koga ljubimo. Sakrivena dobra, i možda još nepoznata, ali koja samo čekaju sunce ljubavi da počnu rasti. Pogled na zaručnike daje nam već unaprijed okusiti ono što nas čeka kao nebeske gradine. On je sličan Božjem pogledu, koji ved sada u nama gleda sutrašnje svoje izabranike.

Liječnički apostolat

(Misijska nakana AM za kolovoz)

Krist je Gospodin za svoga zemaljskog života pokazivao veliku pažnju i ljubav prema bolesnicima. I svojim je učenicima zapovjedio: »Ozdravljajte bolesnike!« (Mt. 10,8). »Da im je moć i vlast nad svim zlim dusima i da iscjeljuju od bolesti!« (Lk. 9,1). Crkva je kroz svoju povijest smatrala brigu za bolesnike veoma važnom zadacom. Za dvorenje bolesnika osmislili su brojni muški i ženski redovi. Liječnički apostolat Crkve u strogom smislu riječi tek je novijeg datuma. On se sastoji u tome da visoko kvalificirano osoblje, dakle svršeni liječnici i liječnice u ime Crkve vrše svoju službu i pomažu bolesnicima, osobito po misijskim krajevima i među nerazvijenim narodima, gdje još uvijek nedostaje liječničke stručne spreme. Ta se vrsta apostolata rodila zapravo u protestantskim misijama, dok se kod katolika u većem opsegu pojavila tek dvadesetih godina ovoga stoljeća. Pojedinačnil pokušaj bilo je i prije.

Isusovac Leon Wieger iz Alzacijske prvi je osnovao apoteku za slanje lijekova u Kinu i Mongoliju.

Osamdesetih godina prošloga stoljeća glasoviti kardinal Lavigerie pokušao je nekim Crncima omogućiti visoku medicinsku spremu u La Valletu na otoku Malti, ali taj pokušaj nije uspio.

Njemačka redovnica Marija Leusch, iz Družbe Dobroga Pastira, osnovala je bolnicu u Bengaloru, u kojoj su djekovale studentice medicine. Godine 1890. jedna od njih dobila je diplomu iz medicine i na taj način postala prva žena-liječnik u katoličkim misijama.

Dok su katolici bili još na počecima takovih potihova, protestanti su imali u misijama preko 1000 liječnika.

Katolici ne htjedeš zaostati i rade dalje. Godine 1916. oci iz Družbe Maryknoll, a malo kasnije irska sjemenište Galwary iskolevali su nekoliko liječnika i liječnice, koji su bili određeni za Kinu.

Odlučan korak naprijed u katoličkom taboru bježe osnivanje medicinskog instituta u gradu Würzburgu u Njemačkoj. Institut su

osnovali oci Salvatorijanci uz suradnju apostolskog prefekta Kristofora Beckera, koji je djelovao u Assanu u Indiji. Institut je osnovan zahvaljujući svestranoj pomoći organizacije liječnika. Na njemu su se spremali budući liječnici-misionari. Dobivali su u prvom redu stručnu spremu s područja medicine, a onda isto tako kako će apostolski djelovati.

Nekošto godina nakon osnutka te velike ustanove liječnica Dr. Anna Dengel, rodom iz Tirola, osnovala je u Americi Society of Catholic Medical Missionaries — Društvo kataličkih liječnika-misionara.

G. 1942. osnovana je u Kanadi Société des Infirmières Missionnaires chez les Indes, a u Belgiji Dobrovoljci liječničke službe u Konagu.

I napokon g. 1946. osnovani su u sklopu katoličkog sveučilišta Srca Isusova u Miljanu, pod vodstvom njegova osnivača i rektora, franjevaca oca Gemelli Associazioni dei Laici aiuto alle Missioni.

Liječnik u misijama može biti najveći slijednik misionara. Iako se on bavi u prvom redu medicinskim poslovima, njegov nesebičan rad, stručna spremna, poštovnost, dobar primjer kršćanskog života ... mogu biti najbolje svjedočanstvo za katoličku Crkvu. I on je apostol i misionar u pravom smislu riječi. I on potpomaže izgradnji Crkve u misijskim zemljama.

Misijska nas nakana AM za ovaj mjesec potiče na molitvu za taj liječnički apostolat u misijama. On je skopčan s mnogim, osobito materijalnim potrešnjama. A onda, dobro bi bilo, da si svaki uvjereni katolički student medicine postavi pitanje ne bi li i on mogao pomoći Crkvi u tome apostolatu, možda barem nekoliko godina. Prošla su vremena kad su ih samo u misiji redovnici, redovnice i svećenici. Danas onamo polaze i idealni katolički svjetovnjaci, koji žele aktivno sudjelovati u evangelizaciji svijeta. Molimo kroz ovaj mjesec da bi i takvi što više bilo, a osobito s visokom medicinskom spremom.

O. Josip Antolović D. I.

Znajte dakle, koliko god godina već po-
stojala vaša obitelj i koliko god bilo nevolja
što ste ih morali preživjeti, upraviti pogled
prema vremenu svojih zaruka i prema času

kada ste primili sakrament svete ženidbe.
Tu je na vas stalni izvor života, vjernosti i
mladosti.

KONCEM RUJNA IZLAZI IZ STAMPE NAJLJEPSE DJELO O ŽIVOTU I POSLANICA
MA SV. PAVLA. DJELU JE NASLOV »PAVAO«, A NAPISAO GA JE NJEMACKI KANONIK
DR. JOSIP HOLZNER. MNOGI GA NARODI VEC ODAVNA IMADU NA SVOM JEZIKU, A
SAMO NA NJEMACKOM DOZIVJELO JE DOSADA 25 IZDANJA. KNIJIGA CE BITI UKUSNO
OPREMLJENA; POSVEĆENA USPOMENI 1900-te GODISNJICE MUCENICKE SMRTI APO-
STOLSKIH PRVAKA; VRJEDAN POKLON NASEM NARODU U GODINI VJERE.

POZIV
NA AKCIJU
ZA
BEATIFIKACIJU
PETRA
BARBARIĆA

II Vatikanski Sabor želio je obnoviti Crkvu i učiniti ju što sposobnijom da odgovori na velike i mučne probleme kojih taru suvremeno čovječanstvo. Sabor je u svoj jednostavnosti i poniznosti priznao, da će od njega zacrtana obnova velikim dijelom ovisiti o radu svećenika. Ako dakle Crkva bude imala dostatan broj svećenika, saborska će obnova uspjeti. Ako pak nastane kriza zvanja i nestaćica svećenika, divne saborske norme i smjernice velikim dijelom mogu ostati mrtvo slovo na papiru, materijal prikladan za arhiv i za povijest. A zbog toga se sabor sigurno nije sastao. On je želio dati Crkvi i svijetu život, a ne novi materijal za povijesne udžbenike. Raditi stoga za ostvarenje saborske obnove isto je što i raditi za promicanje svećeničkih zvanja. Toga je bio svjestan i sam Sv. Otac Pavao VI kad je

u punom jeku sabora odredio da se po čitavom svijetu Nedjelja Dobrog Pastira slavi kao nedjelja svećeničkih i redovničkih zvanja. Barem jedanput u godini valja da čitav katolički svijet naročito misli, molí se i žrtvuje za duhovna zvanja. No to je ono najmanje baš kao što je potrebno barem jedanput se u godini ispovijediti i pricestiti. Dok Crkva to zapovijeda pod grijeh, dotle u isto vrijeme najtoplijije preporučuje čestu, po mogućnosti i svakidanju svetu Prćest. Da bi to postigla, svela je euharistijski post na minimum, a dopušta svetu Prćest kod svake religiozne funkcije, dakle ne samo kod sv. Mise. Isto tako Crkva želi i stavlja na srce biskupima, svećenicima i vjernicima da vode što veću brigu o svećeničkim zvanjima i da se za njih osjećaju svi odgovorni.

Da bismo tu brigu za zvanja imali neprestano pred očima i da je ne bismo nikad smetnuli s pameti. Providnost nam je postala jedan diwan lik. To je lik svećeničkog pripravnika Petra Barbarića, koji je prije 70 godina umro u Travniku na glasu svetosti. Na tom su se liku mnogi i kod nas i u svijetu, jer je životopis Petra Barbarića doživio na hrvatskom 3, a na njemačkom jeziku 2 izdanja, dok je preveden na talijanski, mađarski i slovenski jezik, oduskevili za svećeničko zvanje i postali svećenici. Dakle je lik Petra Barbarića sposoban da za sobom povede i povuče u vise potpunog predanja Gospodinu u duhovnom staležu. Mislimo da bi to postao još više kad bi ga Crkva uzdigla na čast oltara proglašivši ga blaženim i svetim. Danas se na tome orbiljno radi. No to je težak i dug posao, koji traži mnogo vjere, strpljivosti, čekanja, pouzdanja i milosti Božje. Valja dokazati da je Petar Barbarić zaslужio čast oltara time što je vršio krepstvu u herojskom stupnju. Valja dokazati da u narodu iz kojega potjeće uživa glas svetosti. A na sve to mora sam Bog udariti pečat barem s dva čuda, kojima će potvrditi da mu je Petar Barbarić mlio i da ga hoće i želi proslaviti. U tome poslu Bog i Crkva očekuje i našu suradnju. U čemu će se ona sustojati?

1.) Da nastojimo što bolje upoznati lik Sluge Božjeg Petra Barbarića. Tome može mnogo pridonijeti njegov životopis, koji nosi naslov: »Zvona Velike Subote«. Glasnik Srca Isusova i Marijina uvodi stalnu rubriku posvećenu Petru Barbariću, koja će neprestano obavještavati naše vjernike bilo o njegovu životu, bilo o pojedinim njegovim vrimama i krepstvima, bilo o stanju procesa njegove beatifikacije, bilo o milostima koje se dobivaju po njegovu zagovoru.

2) Da mnogo molimo kako bi uspio proces za beatifikaciju Petra Barbarića. Iako su svaci molitve vrijedne, to ipak ima još posebnu snagu molitva djece i patnika, zatim zajednička molitva u obitelji. Svece i blaženike valja suszamiti, molitvama i žrtvama od Boga izmoliti. Bog mora vidjeti kako nam je stalo da dobijemo novog blaženika u osobi Petra Barbarića.

3.) Valja se u raznim potrebnama i bolestima utjecati zagovoru Sluge Božjeg Petra Barbarića. Ako osjetimo i iskusimo njegov zagovor, onda je sigurno volja Božja da dode na naše oltare. Uslušanjima budit će se i rasti naše

pouzdanje u zagovor Sluge Božjega, a i naša vjera općenito u nadnaravni Božji svijet. Dobre je uslikanja i milosti javiti na vice-postulaturu, da se eventualno objave, a i drugi potaknu na molitvu.

4.) Kako je proces beatifikacije skopčan s raznim troškovima i izdacima, to se za pokriće istih sa zahvalnošću primaju milodari vjernika.

Tko dakle od naših vjernika ne bi na bilo koji od ova 4 načina mogao sudjelovati u velikom i za Crkvu u našoj domovini uistinu značajnom djelu beatifikacije Sluge Božjeg Petra Barbarića? A dok budemo radili na tome djelu, nužno ćemo misliti na naše sadašnje i buduće svećeničke pripravnike, kojima je Petar Barbarić najdrevniji uzor te pred Bogom zaštitnik i zagovornik. A naša misao pretvarat će se neprestano u molitvu Gospodaru fetve, da pošalje što više radnika u svoju žetu, u svoj vinograd, i to onakvog soja kakav je bio Petar Barbarić. Ta neprestana molitva ne može ostati neuslijvana, kad joj je sam Gospodin zagarantirao uspjeh, i mi ćemo na taj način postati sretan narod koji će imati brojna i dobra svećenička zvanja. A dok budemo imali dobrih svećenika, došće možemo biti sigurni u uspjeh i koncilске i svake druge obnove. Nije li onda upravo providencijalno da se sada, nakon koncila, počinjemo više zanimati za lik Petra Barbarića kad nam on iščekuje? A ne samo nama nego i čitavoj Crkvi. Ako brzo dode do beatifikacije i kanonizacije Petra Barbarića, onda će on biti prvi seminarac koji je postigao čest oltara, a hrvatski katolički narod prvi narod koji je Crkvi dao blaženika i sveca u liku jednog sjemeništarca. Sve su to divne mogućnosti koje nam sam Bog nudi. Ne iskoristiti ih bila bi prava grjehotu! Moramo ih dakle pod svaku cijenu i u svaku žrtvu iskoristiti i ostvariti. To od nas očekuje i sadašnje i buduće generacije.

O. Josip Antolović D. I.
vice-postulator

Preporučujemo Vam

Josip Antolović: **NA PUTEVIMA GOSPOD-
NJIM.** Svjedočanstva o pozivu u svećenički ili
redovnički stalež sabrana iz knjiga, časopisa,
pisama i autobiografskih prikaza. Cijena 4
ND + pošt.

Juraj Gusić: **MLADICU, ZNAS LI LJUBI-
TI.** Drugo prošireno izdanje ove knjige koja
je bila naglo razgrabičena. Ovo je izdanje
džepnog formata kao i knjiga »DJEVOJKO,
ZNAS LI LJUBITI«, koja se još može dobiti.

Mato Jović: **RIJEC BRACNIM KANDIDA-
TIMA.** Drugo izdanje ove brošure, koja go-
vorí o tome što trebaju znati mladići i dje-
vojka stupajući u brak.

Rudolf Brajčić: **TROSOBNI BOG.** Knji-
žica sadrži osam konferencija o najuzvišenijoj
tajni kršćanstva. Tko je pročitao prve dvije
autorove knjižice »COVJEK« i »BOG«, poseg-
nut će i za ovom. Od istoga pisca može se
još dobiti knjižica »COVJEK«, cijena 3 ND +
pošt. i »TEMELJI BOŽJE KUCE U SRCU«,
također cijena 3 ND + pošt.

Josip Weissgerber: **U SVJETLU METAHI-
STORIJE.** Dvadesetak razmišljanja (propovijedi)
izrečenih, u prošlogodišnjem ljetnom se-
mestru, nedjeljom u 11 sati, akademskoj pu-
blici u bazilici Srca Isusova u Zagrebu.

P. Silvio Riva OFM: **NOVA JEKA BOŽJE
RIJECI,** II dio. Dvadeset četiri predavanja o
zapovijedima, blaženstvima, tjelesnim i du-
hovnim djelima milosrđa i bogoslovnim kre-
postima. Knjigotisk, cijena 6 ND. Još se mo-
že dobiti i I dio ove knjige. Sadrži dvadeset
cateheza o Apostolskom vjerovanju. Knjigoti-
sak, cijena 5 ND. Obje se knjige naručuju
kod: Fra Andeo Cvitanović — Bristivica kod
Trogira.

U povodu proslave 100-godišnjice Hrvatskog književnog društva sv. Cirila i Metoda, izdat će se u Zagrebu tokom jeseni 1967. prvi poslijeratni književni Zbornik, koji bi obuhvaćao kulturno-umjetničke priloge s različitim područja.

U obzir dolaze originalni i neobjavljeni pri-
lozi poezije, novele ili pripovijetke, odломci iz
romana, eseji o književnosti, likovnim umjet-
nostima, glazbi, kazalištu, filmu, kao i kritike,
rasprave i prikazi pojedinih kulturno-hi-
storijskih i socioloških problema.

Primaju se i likovni prilozil

Suradnik treba poslati do kraja srpnja o:
g. na adresu:

CIRILOMETODSKA KNJIŽARA, ZAGREB, KA-
PTOL 29.

U zagradi treba staviti za književni Zbor-
nik.

ZAHVALJUJU PRESVETOM SRCU ISUSOVU BEZGRJESNOM SRCU MARIJINU I SVETIM ZASTITNICIMA

- Zahvaljujem Gospi od brze pomoći što mi je sin, unatoč teškim okolnostima, upisan u srednju školu — Tomić Ana.
- Na svim primljenim milostima, te se i dalje pouzdajem da me Božja dobrota neće napustiti — Kata Pilek, Zagreb.
- Gospu od brze pomoći i bl. Nikoli Taveliću što su mi pomogli u nevolji, te se i dalje preporučam — P. F. Pješivac, Dubrave.
- Na mnogim milostima — F. M. Cirkovijan, Međimurje.
- Za ozdravljenje kćerke — V. D. Zabok.
- Za vrlo dobar uspjeh pri završetku treće godine i na pomoći — Marica i Nikola.
- Na mnogim primljenim milostima — I. T. Draganić.
- Gospu od brze pomoći za zdravje unučice — M. V., Zagreb.
- Za primljene milosti zagovorom o. Leopolda Mandića i Ivana XXIII — obitelj T. Niković, Dubrovnik.
- Gospu od brze pomoći i bl. Nikoli Taveliću na uslijednim molitvama, te se i dalje preporučujem — B. T., Pješivac-Dubrave.
- Za primljenu milost — Ivan Perčinlić, Zagreb.
- Presv. Srcu Isusovu, Bezgrj. Srcu Marijinu te biskupu Langu na primljenim milostima A. M. V.

- Za izbavljenje od trpljenja — Marija Ivanić, Split.
- Za primljene milosti i da me neprestano vode u životu — Savić Ankica, Zadar.
- Za pomoć u školi — Slavko iz Podravine.
- Na zaposlenju i zdravlju kćerkice — S. Bišćan, Zagreb.
- Za sretno položene ispite, i dalje se preporučujem — J. A. Slav. Brod.
- Za pomoć mom malom u školi — Stitar.
- Na uslišanim molbama u potrebanu — B. Buro, Našice.
- Na brzoj pomoći u bolestima, što su me uslili u molitvama, preporučam se i dalje njihovoj pomoći — Janeš Vladka, Gervovo.
- Na sretno položenim ispitima, na uslišanim molbama, te se i dalje preporučujem — Nadica Lešnjak, Vidovec.
- Za sretan uspjeh operacije i ozdravljenje — Ružica G., Osijek.
- Na primljenum milostima — Smiljana iz Istre.
- Zahvaljujem sv. Antu Padovanskom na pomoći za vrijeme završnih ispita iz filozofije — Jakov C.
- Za ozdravljenje od teške bolesti — Zvezkan Justika, Subotica.
- Za uslišane molbe i primljene milosti po zagovoru sv. Jude Tadeja — S. C. Kvitrovec.
- Za ozdravljenje kćerke od teške bolesti — Alvođ Anica, Rakitovica.
- Bezgrješnom Začetku M. B. i Gospu od brze pomoći — Marica B.
- Presvetom Srcu Isusovu za zdravje — Petrovic Mara, Valpovo.
- Na mnogim milostima, te se i dalje preporuča Srcu Isusovu — NN, Sumeće.
- Dragoj Gospu i ocu Leopoldu za ozdravljenje sina — obitelj Horvatović, Bapska.
- Srcu Isusovu i Marijinu te sv. Josipu za sretan povratak sina iz vojske i moje zdravlje — J. Jagodić, Paljevine.
- Za milost ozdravljenja — Špišić Mara — Štefanko, Lasišnja.
- Presv. Srceima i kard. Stepincu za sretno položenu maturu — Anton P. sjemeništarac.
- Srcu Isusovu, Majci Božjoj, bl. Nikoli Taveliću i sv. Antunu na uslišanoj molitvi i primljenum milostima, te se i dalje preporučam — Marija, Križevci.
- Za sretan uspjeh operacije — S. K. Kotor-Varoš.
- Zahvaljujem Srcu Isusovu, Majci Božjoj, Ivanu XXIII i o. Leopoldu Mandiću za sretne dvije operacije — Abićić Tomo, Šaptinovac.
- Na svim primljenum milostima te i dalje stavljam pod njihovu svetu zaštitu sebe i svoju obitelj — Mara Martinovich, Australia.
- Za primljene milosti — Katica Medenčić, Derventa.
- Za mnoge primljene milosti i ozdravljenje — Selena Fr. B.
- Za ozdravljenje od teške bolesti te se i dalje preporuča — obitelj Fabijanic, Domagović.
- Na pomoći i uslišanju što sam dobila dobrog muža, i dalje se preporučam njihovoj pomoći — Marija M., Zagreb.
- Srcu Isusovu i Marijinu, kao sv. Josipu i sv. Antu za uslišane molbe — A. J. Zupanija.
- Na svim milostima i strpljenju — Lendid Ljeposava, Makarska.
- Za napredak u gospodarstvu i svim uslišanim molbama, te se i dalje preporučam — K. H. Šiljaković.
- Blaženoj Djelici i sv. Antunu na primljenoj milosti — V. Nemeć, Freilassing, Njemačka.
- Srcu Isusovu, sv. Josipu i Gospu od brze pomoći za brzo ozdravljenje — Stanislava, Klakar.
- Hvala dragoj Gospu od brze pomoći za izvanrednu pomoći kod druge operacije srca moje kćerke — Pitlović Marica, Klakar.
- Preporučujem Presv. Srcu i Majci Božjoj Trsatkošvog svoga sina i uspjeh u školi — M. Z.
- Sv. Judi Tadeju što sam našla izgubljenu žlinjicu — zahvalna T. K.
- Na ozdravljenju bez operacije — Paula Marić, Osijek.

Na omotu: Crkvica sv. Donata i toranj katedrale sv. Stošije u Zadru.

S dopuštenjem crkvenih i redovničkih poglavara izdaje:

Hrvatska pokrajinska Družba Isusova — Zagreb 02-147, Palmoticeva ul. 31. — Odgovorni urednik o. Franjo Šipušić, Zagreb 02-147, Tel. 32-469. — Tiskat: »Plamen«, Slavonski Brod, Omladinska ul. 26. — 1967. — List izlazi svakog mjeseca. Cijena pojedinog broja 1 ND. Bogosluvi i sljemeništari u skupnoj pretplati 6.00 ND. Godišnja pretplata za redovite pretplatnike 12 ND. Grupne pretplate od deset na više dobivaju deset posto popusta. Novac pretplate šaljite poštanskim uputnicama; suradnju uredništvu Glasnika; rukopisi se ne vraćaju.

GLASNIK

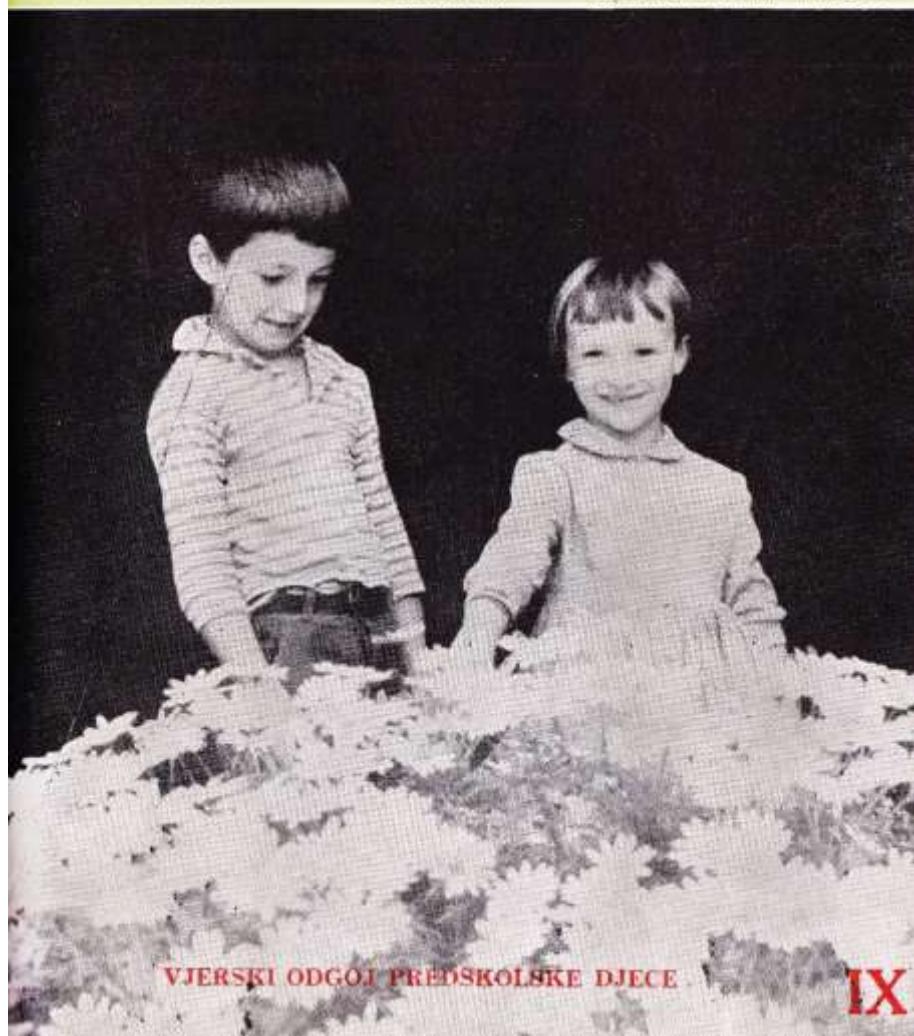
SRCA ISUSOVA I MARIJINA

RUJAN 1967.

ZAGREB — GODINA 58

CIJENA 1 ND

POSTARINA PLACENA U GOTOVU

VJERSKI ODGOJ PREDŠKOLSKE DJECE

IX

S A D R Z A J :

330	Razvoj i suradnja katoličkih organizacija, opća nakana AM.
361	Kršćani i muslimani, misijska nakana, Josip Antolović D. I.
332	KRSCANSKI ODGOJ PREDŠKOLSKE DJECE
332	Tri opasne predrasude
334	Djeca su nada zemlje i neba
335	Imamo li pravo krtiti djecu
336	Već od prve godine
339	Oko treće godine s tobom, mama
341	Dijete ima 4 godine i otkriva svijet i Boga
344	Hvala Ti, Gospodine, za našu sestru vodu
346	Gospodine, Ti si htio blagovati sa svojim učenicima
348	Zajednički dom
350	Naša crkva, kuća Božja
351	Ljubi Gospodina
353	Ljubi bližnjega
354	Kroz crkvenu godinu
356	Treba li djeci govoriti o smrti?
357	Vrijeme Gospodnje muke
359	Nekoliko zaključaka
363	Razgovaramo
367	Naši biskupi i sluga Božji Petar Barbarić
368	Proslava blagdana Presv. Srca u Dolu na Braču, A. J.

-TI NIKAD VIŠE NEČES NAGLO OTVORITI VRATA, JER SE S DRUGE STRANE MOŽDA NALAZI TVOJ MALIŠAN.

ODMJERIT ČES SVE SVOJE GESTE I SUZDRŽAVAT ČES SE OD PREVELIKOG ODUSEVLJENJA. POKAZIVAT ČES MANJE ZANOSA, A VISE CVRSTOĆE.

RJEĐE ČES GLEDATI PREMA GORE, JER ČES STALNO PAZITI NA SVOJE NOGE DA NE STANĚS NA NOGU KOJEM OD SVOJIH MALIŠANA.

ODUĆIT ČES SE OD TOGA DA ZATVARAS LADICE UDARCEM KOLJENA. JER SE MALE DJECJE RUKE NEPRIMJETNO SVAGDJE UVUKU. SVE ČES RADITI POLAKO I PAZLJIVO.

NEČES VISE SPAVATI NA OBA OKA. UZNEMIRIT ĆE TE I NAJMANJI DJECI UZDAH. NEČES MCCJ CUTI DJEĆJI KRIK, A DA SE UZDRHTALA SRCA NE ZAPITAS: NIJE LI TAJ KRIK... KRIK PRED KOJIM ČES STRAHOVAT CITAV ŽIVOT.

NEČES VISE ZAPALJIT VATRU, A DA KOD TOGA NE MISLIS DA VATRA PEĆE. NEČES VISE POSTAVLJATI ŠALICU S CAJEM NA RUB STOLA. UGASIT ČES SVOJE OPUSKE OD CIGARETA SA SVOM BRIZNJOM.

NEČES VISE JESTI NJEDAN SLATKIS, A DA KOD TOGA NE POMISLIS NA ONA MALA USTA KOJA TAKOĐER VOĽE POSLASTICE.

MIR U KUCI UBROJIT ČES MEDU SPOREDNE STVARI, DAPACE ĆE TI IZGLEDATI DA TO SPADA U PRICE.

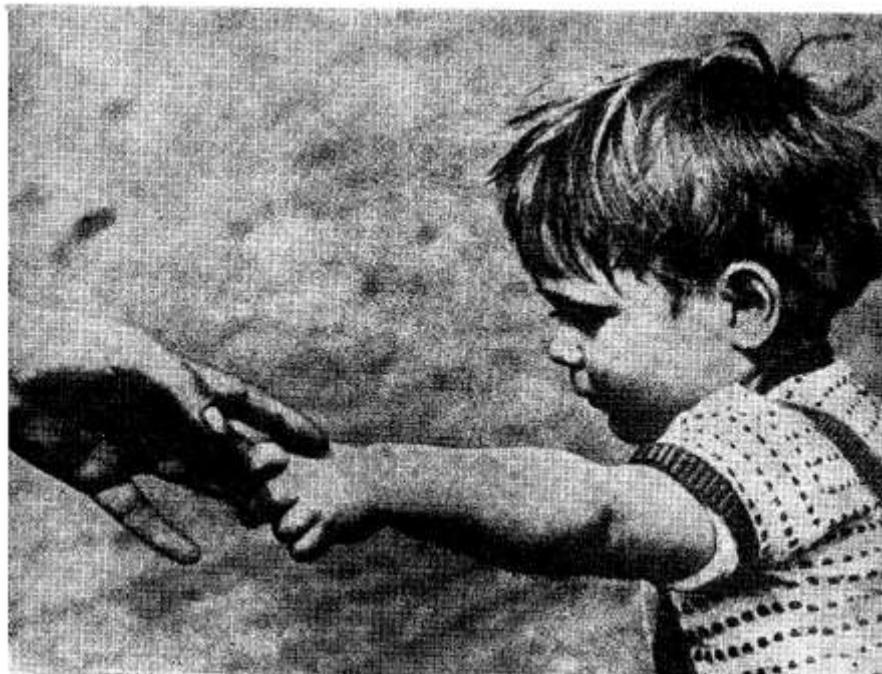
NEČES VISE GOVORITI S PONOSNOM SIGURNOSCЮ KAO NEKOĆ: »DANAS CU UCINITI TO I TO!« KRILA SVOJIH PLANOVA SPUTAT ČES SA SKROMNIM »MOŽDA«.

TAKO, I NIKAKO DRUKČIJE, MORAŠ PREUZETI SVOJU DUŽNOST ROTITELJA I ODGOJITELJA...».

Georges Duhamel

**KRŠĆANSKI
O D G O J
PREDŠKOLSKE
D J E C E**

VOĐENO RUKOM OCA I MAJKE, DIJETE ULAZI U DRUŠTVO; ISTA RUKA IMA GA POVESTI PREMA BOGU I UPUTITI U SVIJET VJERE. VELIKA JE TO I ODGOVORNA ZADAĆA. SAM JE GOSPODIN NAZIVA „DRUGIM ROĐENJEM“. — TAJ RELIGIOZNI ODGOJ DJETETA POČINJE DAVNO PRIJE NEGO SE TO OBIĆNO MISLI. STRANICE ŠTO SLIJEDE, NE SAMO DA BI NAS HTJELE UPOZOРИТИ NA TA VAŽNA PITANJA, NEGO BI NAM HTJELE I POMOĆI.

Razvoj i suradnja katoličkih organizacija

(Opća nakana AM za rujan)

U očima pesimista čovjek sam živi i sam umire. No takvo gledanje na svijet i život pobijaju činjenice iz dana u dan. Čovjek se rada u obitelji, u određenoj društvenoj sredini, u određenom narodu. On je okružen ljudima od kolijevke do groba u svim prilikama i neprilikama života. Jedino je istina, da svaki od nas sam odlučuje o svojoj sudbinici, i da će sam pred Bogom odgovorati za svoj život. No i u tom polaganju računa pred Bogom postavit će se pitanje naše povezanosti s bliznjima: koliko smo se okoristili njihovom bliznjom i suradnjom u svojoj izgradnji, i koliko smo mi bližnjem pomogli.

Ljudi su danas međusobno povezani više nego ikada u povijesti. To vrijedi za sve ljudske djelatnosti: za ekonomiku, za kulturu, za politiku i za ideologiju. Ekonomski izmjena dobora neprestano se razvija među narodima i kontinentima. — U kulturnom pogledu razvija se suradnja u svim mogućim smjerovima: prosvjeti, umjetnosti, kinematografiji, radiju, televiziji... — U politici vidimo da se grupiraju države sličnih pogleda i interesa. A pošlo se je i dalje: pokušava se naći zajednički jezik sporazumjevanja, pa je stoga i osnovana Organizacija Ujedinjenih Naroda.

Isto tako, razne ideologije nastoje se što više organizirati i za sebe predobiti što više pristalica. Računaju da će tako njihova misao lakše prodrijeti u svijet i osvojiti ga.

Kada dakle današnji svijet toliko drži do organizacije, međusobne suradnje, može li jedina Crkva ići drugim putem? Zavirimo li samo malo u povijest Crkve; odmah će nam upasti u oči činjenica, da je organizacija, međusobna suradnja i pomoć ukopana u same temelje Crkve. U prva kršćanska vremena postojale su mjesne Crkve sa svojim životom, iskuštvom, radom. Ali nisu ostale zatvorene u sebe. Poznato nam je da su između pojedinih mjesnih Crkava postojale žive veze u raznim oblicima: socijalnom, duhovnom, doktrinarnom... I tako se, preko tih veza Crkava sve više ostvarivala ideja o velikoj obitelji, općoj Crkvi...

I kada danas Crkva naglašava potrebu veće povezanosti katolika na svim poljima ljudske djelatnosti, ona želi da njezin utjecaj na svijet bude organiziran, sistematski, a ne samo usputni. Stoga i prošli Koncil želi da katolici nastoje suradivati i u onim udruženjima koja nisu izrazito katolička, kao što su neka međuvjerska i nekonfesionalna udruženja, jer zna da će ti ljudi svojim djelovanjem udariti katolički pečat na mnoge akcije tih udruženja. A time sama Crkva sve više prodire do ljudskih srdača i duša.

Ipak se ova želja Crkve prije svega odnosi na izrazito katolička udruženja, da se ona organiziraju u svojem djelovanju, kako bi imala jači i dublji utjecaj na svijet. Stoga želi da se razna udruženja u istoj župi, bliskupiji, narodu, u raznim akcijama među-

tebno tješnje povežu. Zato preporučuje povremene sastanke predstavnika tih raznih udruženja, napose onda, kada treba poduzeti koju veću akciju. Koliko se više uspijeva može očekivati u nekoj socijalnoj katoličkoj akciji bilo u jednoj župi, bilo u biskupiji, bilo u jednom narodu, bilo u čitavom svijetu među katolicima, ako se za nju zburznu sva katolička udruženja ...

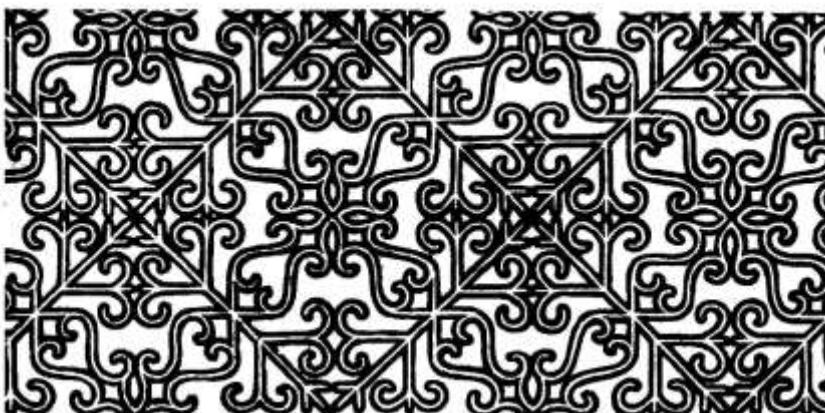
No Crkva posebno želi da se prije svega jednaka udruženja u raznim zemljama međusobno povežu i tako dode do međunarodne suradnje na istom polju. To će se moći postići raznim kongresima, međunarodnim akcijama za istu stvar, prihvatanjem zajedničkih osnovnih načela rada ...

Danas u svijetu ima preko četadeset raznih katoličkih međunarodnih udruženja ili unija. Tako postoji međunarodna udruženja za odgoj djece, za zbrinjavanje zapuštenih djece, za mušku i žensku mlađež, i to posebno za seljačku, za radničku i za studentsku mlađež, onda udruženja za vjerski odgoj mlađeži i zapuštenih, za fizički odgoj, za studij, udruženja katoličkih bolničarki i medicinskih sestara, liječnika, farmaceuta, udruženja katoličkih skauta, katoličkih muževa, učitelja, profesora i odgojitelja, udruženje za katoličku štampu, za film, radio i televiziju, za socijalnu službu, filozofsko katoličko udruženje ...

No ta povezanost između nacionalnih udruženja i međunarodne centrale nije uvjek onakva kakvu traže današnje prilike. Mnoga nacionalna udruženja previše se zatvaraju unutar svojih granica i žive svojim osebujnim životom ne obazirući se na probleme

Crkve vani u svijetu. Stoga im je i utjecaj ograničen na usko područje. Crkva želi da se ponovo oživi ili uspostavi živa međunarodna suradnja za opće dobro duša naposredno, kad je Koncil toliko naglasio važnost katoličkog laičkog apostolata. Koliko se može učiniti za katoličku stvar, kad se takva udruženja otvore i svijetu izvan nacionalnih granica, najbolje pokazuju akcije pojedinih udruženja, koja svoje članove šalju kroz neko vrijeme u misije da tamо kao liječnici, inženjeri, agronomi, razni tehničari, profesarji, učitelji, odgojitelji pomognu u kulturnom, socijalnom i ekonomskom pridruživanju pojedinih naroda zemalja u razvoju. Koliko dobra učinila je do sada ustanova »Caritas« i »Misereor« svojim akcijama materijalne pomoći nerazvijenim zemljama! Koliko je tlim Crkva u tim narodima stekla ugleda i utjecaja! Koliko je duša tako našlo put prema Bogu ...

Mi doduše nemamo posebnih katoličkih udruženja, ali postoji i kod nas razne katoličke akcije za koje se traži neka povezanost i organizacija. I nama je dakle svima potreban duh zajedništva. Ali nismo posve odijeljeni ni od raznih međunarodnih katoličkih udruženja. Do sada je Crkva kod nas od njih primila mnogo duhovnu, kulturnu, socijalnu i materijalnu pomoć. Stoga je pravo da se molimo na tu naknadu apostolata molitve, da se u svijetu što više razvije plodna međunarodna suradnja katoličkih udruženja. Jer koliko će ta suradnja biti veća i življja, toliko će više i nas zahvatiti i pomoći našem katolicizmu da se što više aktivira na svim područjima javnog života kod nas i u svijetu ...

Kršćanski odgoj predškolske djece

BOG LJUBI DJECU

Uspomene na prvo djetinjstvo duboko su se usjekle u naš život. Pogledajte samo izraze kojima se služi sv. Mala Terezija, kada govoriti o svojim prvim godinama. Već u toj dobi života ona je otkrila poziv na svetost. Preko ovih svjesnih sjećanja, govore nam psihologzi, imaju neslućen odjek sve do u našu odraslu dobu, radosti trpljenja i otkrića svakog djeteta, čak i dojenčeta.

Tko uostalom nije iskusio kako u prvim godinama dijete izvršuje veličanstveno djelo, a da toga nije ni svjesno, ono nauči govoriti. Za to ono nema ni gramatičke, ni rječnika. Ono sluša, ponavlja i shvaća. I nadarenijem mlađidi potrebno je više godina da nauči strani jezik, da uza sve to njime slabo vlađa. Maleno dijete u nekoliko mjeseci stiče opširan rječnik. No ne samo da ono uči riječi, nego ujedno upoznaje stvari, predmete, biljke, životinje, vatre...

Istina, njemu treba godina dana da izgovori riječ »sta«, ali jednom probudeno ono živi sa svojom okolinom svjesnim i aktivnim životom. Kad zapravo nastaje to sudobosno budenje? Nisu li otac i majka probudili razum i srecu svom djetetu kad je ono prvi puta odgovaralo smješkom na njihov smješak? Tu se nameće pitanje: Da li i kršćanski odgoj djeteta počinje istom sa prvim satom vjerouanka. Treba li čekati za taj čas odgoja sedam ili osam godina, da se tada djetetu govori o Bogu, da ga majka uči moliti, da mu se otvori pogled u svijet vjere?

Vjerski odgoj djeteta započinje već u njegovoj najranijoj dobi. Taj vjerski odgoj nije poučavanje kao što će to kasnije biti. To je prije svega vjersko bu-

denje. — To je veličanstvena zadaća, jer se tu radi o prenošenju jednog života, života vjere. To je uvišena zadaća, jer se tu radi o objavljuvanju Boga. To je zadaća koja obogaćuje i one koji je izvršuju. Oni će naučiti poučavajući svoju djecu, da gledaju svijet novim pogledom, i bolje će shvatiti čudesni svijet vjere, koju su oni sami također primili.

Tri opasne predrasude

1. — DIJETE JE PREMALENO DA SHVATI

ODGOVOR: Ono je premalo da shvati tumačenja ili razlaganja. Ali ono ima po naravi dar, koji je po krštenju pojačan, da prihvata vjerske vrednote. Ovo je prvo upoznavanje neopisivo važno. Ono pomaže djetetu da otkrije Božju ljubav; jer Bog je onaj koji mu je dao oca i majku; Bog je onaj koji je načinio cvijeće, kišu i sunce...

O toj stvari dala je francuska nacionalna komisija za vjerski odgoj djece ovu važnu primjedbu: — Bez sumnje, djece koja rastu u okolini koja je ravnodušna prema Božjim stvarima, ne pokazuju baš očite znakove ovog svrhunaravnog života kojeg su primili na krštenju. Ipak nemojmo se varati u tome: tu se radi o malim kršćanima, djeци Božjoj, članovima Crkve. Milost koja je u njih ulivena u stanju je da prolaze sinovsko držanje pred Bogom; da pobudi osjećaje poštovanja, da dovede djetete do religioznih kretanja i do molitve u skladu s njegovim svrhunaravnim pozivom.

**2. — BOLJE JE POCEKATI DO CASA
KAD JE DIJETE SPOSOBNO ZA
POLAŽENJE NA VJERONAK**

ODGOVOR: Nitko ne šalje dijete u pučku školu kad ono još ne zna govoriti. Godine prvog djetinjstva omogućile su djetetu da nauči ne samo riječi, nego poznавanje mnogih stvari. A sve je neophodno potrebno da ono može poći u školu.

Isto tako ništa manje nije potrebno da dijete već ima pojam o Bogu i da ima smisao i sklonost za molitvu prije nego pade na vjeronauk. Po vjeronauku će ono bolje upoznati svoju vjeru. Vjera primljena od roditelja, u kojoj se proživjelo prvo djetinjstvo, pripravlja dijete za korisno razumijevanje vjeronauka i postavlja temelje za kršćanski život u odrasloj dobi.

**3. — JER JE DIJETE JOS POSVE MA-
LENO, PRIKAZIMO MU VJERU
NA NJEGOV NACIN**

ODGOVOR: Vrlo se često govori o „Malenom Isusu“. Još je sreća ako se ne govori o svetom Nikoli, koji dolazi iz neba i darovima puni djetje cipele. Tako se u djetetu stvara vjera puna djetinjastih shvaćanja i pojmove iz carstva priča. Kada dijete podraste sve će mu se to činiti nestvarnim i nestainim.

Veliko je umijeće odgoja u tome da djeletu ne kažemo ništa što bi bilo kriivo. A to je napose važno kad se radi o vjeri. Treba poštivati dijete. Inače će se dogoditi da će ono kasnije odbaciti vjeru svoga djetinstva. — Kako tu treba postupati? To će nam reći slijedeće stranice.

Očekivali su ga... Kao sve majke svi-jeta i njegova je majka pripravila sve una-prijed. Pojedinosti te priprave bile su ra-zličite prema civilizaciji i klimi, no ljubav koja ih je pratila bila je uvijek ista. Bilo da se rodi ne znam gdje, tom malenom biće potreban je mir, nježnost i sutnja. Majka to znade upravo podsvlesno. Svaka pripravlja koljevku, koju će gdje-koji zaštiti zasturom. Tako će njerino novorođenče naći malo tame i tišine u kojoj će živjeti dok mu se oči ne otvore i ne priviknu na svjetlo.

Treba djetetu odrediti ime. Katkada je ono izabrano već prije rođenja. Drugi pak roditelji u tome okljevaju i traže ime tek ba djetetova rođenja.

Djeca su nada zemlje i neba

Dva rođenja

PRVO ROĐENJE Sve je spremno. Dijete se može roditi. Radost zbog rođenja novog člana obitelji osvaja i zahvaća svu okolinu, ali na poseban način roditelje. No u ovu njihovu radost malo po-malo mijenja se neki osjećaj nemira: »Što će biti od ovog djeteta?« Rođenje jest uistinu velik događaj, i ono što tješti roditelje jest, da će ruka Gospodija biti nad njihovim djetetom.

DRUGO ROĐENJE —

KRSTENJE Dijete je došlo na svijet. Sad ga treba ponijeti u crkvu na krštenje. To će biti njegov drugo rođenje, rođenje za božanski život. Svećenik će u ime Crkve dali djetetu ime koje su izabrali roditelji: »Ivana, Marija, ja te krsnam u ime Oca i Sina i Duha Svetoga!« I toga časa to će dijete postati poslanak Božjeg. Ono će modi sa svim kršćanima govoriti: »Oče nas, koji ješti na nebesima...«

Odsada je vjećnost toga djeteta određena. Ono je pozvano da živi s Bogom najprije na zemlji, a zatim u vjećnoj slavi, i to zaувijek. — Na ovome putu koj vođi k Bogu to dijete nije nikako osamljeno. Crkva ga je po krštenju rodila za Božanski život. A tokom njegova života ona će ga odgajati, pomagati i jačati. Dakle Crkva je po svojoj odgojnoj zadaci za tu djecu obiteljsko ognište, ona im je otac i majka. Tako je eto htio sam Bog.

Treba dakle htjeti nad razvitkom života milosti primljenog po krštenju. Treba gaštiti, upravljati i jačati.

Nekoliko savjeta za krštenje

1. NEMOJTE ČEKATI S

KRSTENJEM SVOGA DJETETA Neki čekaju zgodnu priliku da krste dijete. Bude tu opravdani čekanja. Ako bi dijete bilo bolesno krštenje valja pozuriti; u slučaju da je život u opasnosti, sami krsnitte dijete. Obred je vrlo jednostavan: uz poljevanje vodom po glavi valja u isto vrijeme izgovoriti riječi »I-vane, Marijo (navodi se ime djeteta), JA TE KRSTIM U IME OCA I SINA I DUHA SVE-TOGA«. Ovakvo kršteno dijete primilo je pravi krst, i svećenik će kasnije samo dopuniti obred. — Neki sa krštenjem čekaju tako dugi dok se mogne spremiti veća obiteljska svećanost. Tako bi se mogla čekati zgora i po koji mjesec, a dijete valja krsiti što je prije moguće, jer je važnija Božja milost nego bilo kakva obiteljska svećanost. Svećanost krštenja se nastalom može obaviti i par dana nakon krštenja, kad se za nju pruži mogućnost i prilika.

2. DIJETE MORA IMATI

KUMA I KUMU Kasnije će ono znati da su ga kum i kuma nosili do krsnog zdenca. Ako su oni oboje mladi kršćani, koji na svetu misu polaze možda jedan ili dvaput godišnje, kako onda mogu dati jarmstvo da će se brinuti za kršćanski odgoj djeteta? Kad dijete odraste neće li ono poput kumova misliti da je za kršćanina dosta pojaviti se dvaput godišnje u crk-

vi, a krštenje će smatrati jednim obiteljskim obredom.

Za kumove valja stoga izabrati revne kršćane, dapaće apostolske duše, koji će se uzimati sa svoje strane za vaše dijete da bude kršćanski odgojeno. Niže li to opomena kumovima, da im valja biti uzorna život.

Napokon da kumovi mogu bolje i dulje ispunjavati svoju dužnost izaberite po mogućnosti mlade osobe.

3. AKO JE MOGUĆE PRIPRAVITE

SAMI SVIJECU koju će svećenik zapaliti na kraju obreda krštenja. Iza toga čuvajte tu svijecu kod sebe da je možete ponovno dati dijetetu kod njegove pr-

ve pričesti; kasnije kod vjenčanja, ili ako podje u samostan ili u svećenike, kod njegove mlade Mise ili svečanih zavjeta; i napokon na smrtnoj postelji. S njime neka podne i u grob da tako na Božjem суду svjedoči o vjeri njegova krštenja. Tako će jače biti izraženo značenje svjeće i uz nju će biti povezan čitav život kršćanina.

4. CITAJTE KOJU

BROSURU O KRSTENJU. Tako ćete bolje upoznati vježbu i važnost ovog sakramenta. Tu ćete naći tumačenje obreda i koji praktičan savjet koji je dobro znati.

Imamo li pravo krstiti djecu?

Kao što dijete nije nitko pitalo želi li se roditi, isto tako nitko ga ne pita hoće li se krstiti. Kasnije će mu reći da je vezano obvezom krštenja. Neće li tada ono imati pravo reći da nitko nije tražio njegov pristupak da mu se nameste ta obvezu.

Ima obitelji pretjerano svjesnih ove odgovornosti, što je imaju roditelji u pogledu krštenja svoga dijeteta. Oni si postavljaju pitanje, da li bi dijete svjesno i slobodno odabralo taj put. Tim roditeljima odgovaramo: Ako je velika odgovornost krstiti dijete, možda je veća i teža ne dopustiti dijetetu da se

krsti. Ako dijete ostaje nekršteno ono ostaje bez milosti Božjeg poslaštva. — Ako je Bog prepustio da tu važnu odluku domesu roditelji a ne samo dijete, tražit će od njih i ono i Bog račun zbog likavanja najvećeg dobra. Dijetetu se opet ne naroči nikakovo nasilje kao što mu se ne naroči nasilje time što ga se hrani dok se još nije sposobno samo hrani. — Tako roditelji na početku života svoga dijeteta usmjeruju njegovu budućnost. Po sakramentu Ženidbe primili su roditelji veliku stalešku milost, ili barem pravo na nju, da kršćanski odgajaju svoju djecu. Ovo dije-

te koje su primili niti je njih pitalo niti su oni nijega pitali zeli li doći na svijet. Sada kad je tu imate dužnost da mu krštenjem osigurate milosni život, na koji ono ima pravo.

Budite što više ponosni da možete biti Božji suradnici i ponesećte spremno i radošno svoje dijete do krsnog zdenca. Po krštenju vi mađarujete najveći dar, dar veči i od samog života, jer nam ništa ne bi koristilo što smo se rodili, kad ne bismo mogli primiti blagoslov otkupljenja.

ODGOVORNOST, OBVEZA — Kada dragovoljno dajemo da naše dijete postane dionikom blagoslova krštenja naše srce mora ispuniti osobitu radost. Prema ovom dijetetu koje ljubimo više nego sami sebe izmjerit ćemo svoju odgovornost više i točnije nego kad se radi o našim osobnim obvezama. Ovim izborom što ga mi vršimo mjesto dijeteta mi želimo usmjeriti čitavu budućnost njegovu. Taj izbor nas će više povezati uz dijete nego mi to računamo i sada i u budućnosti koju smo mu mi odredili.

Već od prve godine

MOLITVA RODITELJA »Ja sam zasadio, Apolonje zalijavao, ali Bog je dao da raste!« — Tako je rekao sv. Pavao Korinčanima. On im je donio vjeru. Zatim je došao u Korint Apolon, i tu je propovijedao. Ni Pavlova, ni Apolonova prisutnost nije bila bez koristi. Dapaće, jedan je probudio u njima vjeru, drugi je podržavao propovijedanjem, ali Pavao dobro zna, da je vjera Božji dar, i to tvrdi: Bog je onaj, koji daje da vjera raste. — To isto vrijedi za roditelje i njihovu djecu. Kao Pavao i Apolon, oni su svjedoci vjere. Zahvaljujući njima u srcu njihova dijeteta probudit će se vjera. I oni bi morali biti svjesni da njihovo svjedočanstvo ima biti svjedo-

čanstvo svetosti. To će biti nov razlog da više mole nego što su prije molili, jer njihova molitva mora biti u skladu s novim odgovornostima. Za malog novokrštenika valja moliti. Kraj njegove kolijevke, na dan krštenja kao i kasnije, moliti Svemogućega za dijete koje im je povjerio.

SVJEDOČANSTVO

JEDNE OBITELJI — Mi imamo petero djece u dobi od dvije do dvadeset godina. Eto što mi mislimo: Prije svega treba shvatiti da dijete mora osjećati Boga kao onoga koji je prisutan i ljubljen u kući, koji sudjeluje u čitavom životu obitelji.

Kod novorođenčeta možemo promatrati tek pojave vegetativnog života. Život osjećajnosti još spava. A ipak okolina dobro zna da dijete živi s njome. Zbog svoje njezinosti, zbog tajne koju nosi u sebi, dijete ima pravo da ga poštujemo.

MIR I ŠUTNJA Ovo poštivanje dijeteta očituje se u nježnim gestama i u tome da se paži na mir i tišinu. Što će majka imati sigurnije i mirnije geste to će i dijete biti mirnije. Majka zna upravo nagonski otkriti što odgovara njezinom dijetetu. Ona

zna da kolijevku mora smjestiti daleko od buke, od mnogog prolaza i prejakog svjetla. Koliko dijete trpi ako ne-ma sve uvjete za tišinu možemo zaključiti iz njegova plača koji dolazi zbog unutarjeg nemira.

NA PRAGU TAJNE Dijete neće znati još izraziti svoje osjećaje, no ono će za gestama i riječima nježnosti iako na njih još ne reagira. Ova prividna ravnodušnost djeteta neka nikako ne prevari majku. Ona neka postepeno iz dana u dan pokazuje svoju ljubav riječima što će joj ih nadahnuti srce, kretnjama koje će izražavati nježnost, a osobito neka ne zaboravi na smješak. Ustanovljeno je nameđe da je smješak prvi znak kontakta između majke i djeteta tokom prvih mjeseci. Možda bi se moglo ustvrditi, da je smješak koji se javlja kod novorođenčeta neka vrsta odgovora na majčin smješak! Koliko spoznaje on sadrži? Ovdje se nalazimo pred jednom tajnom. Tu naime ostajemo samo na pragu djetetovog »nutarnjeg života«. Ne zaboravimo sigurnu činjenicu da je dijete osjetljivo na izražaj lica onih koji ga okružuju već u prvim tjednima života. Bog koji je sam htio da ga zovemo -Oče naš- naginje se nad kolijevku svakog djeteta. Nježnost i ljubav roditelja jesu znak Božje prisutnosti.

Za dijete od šest mjeseci osim izražaja lica također su razumljive kretnje glave i ruku; kada majka prikloni svoju glavu djetetu i ono nastoji približiti svoju glavicu njoj; kada ona pruži ruke prema njemu u kolijevku, ono na to odgovara pružajući svoje ručice prema njoj.

U BOŽJOJ PRISUTNOSTI Kao što je dijete osjetljivo na izražaj lica i na kretnje koje su prema njemu upravljene, isto je tako osjetljivo i na različite izražaje i kretnje što su usmjerenе prema Bogu, a ono im je svjedok. Koga nije iznenadio ozbiljan pogled što ga je dijete od godine dana ili malo starije uprlo u svoju majku ili u oba roditelja, kad su se oni molili pred njim? Ili kad su oni na njemu pravili znak križa nakon zadnjeg večernjeg poljupca?

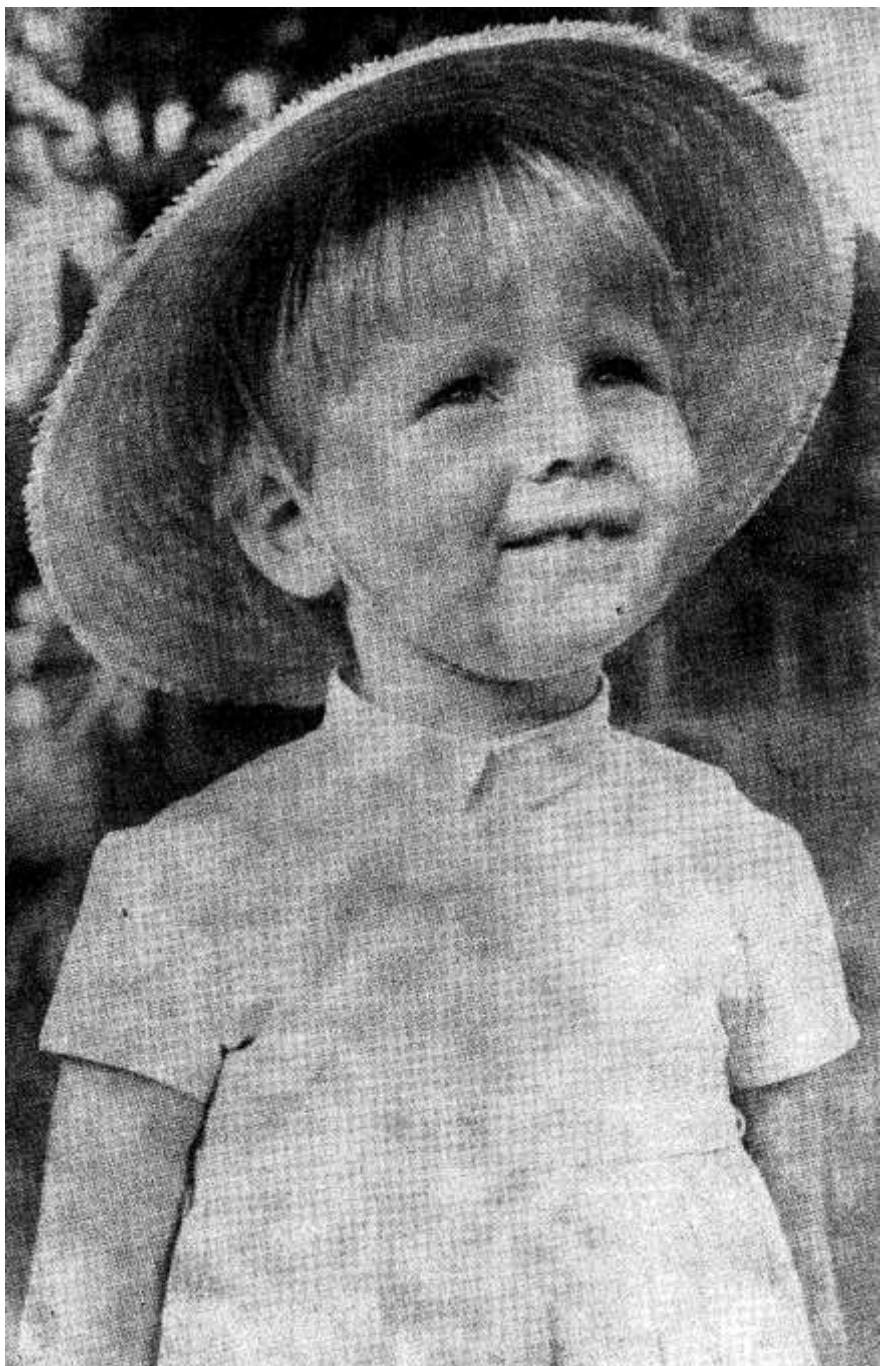
Izražavanje vjere odraslih pomaže da dijete mogne otkriti prisutnost jedne nevidljive, tajanstvene Osobe, koja je živa i stvarna. Sva ova izražavanja jesu slike i znakovi prisutnoga Boga. Ona su prva lekcija iz katekizma djetetova. Po njima ono počinje spontano predo-

sjećati Božju veličinu. Majka i otac kad se mole drže se kao pred prisutnom osobom, nevidljivom, ali neizmjernog dobrostanstva. Taj stav utisnut će u dušu djeteta neizbrisive tragove. — Važnost ove dobi jest velika, jer se u to vrijeme svijet djeteta obogaćuje novim izražajima koji se poklapaju, i odgovaraju vjeri primljenoj na krštenju.

S TATOM I MAMOM Sve do treće godine život se djeteta razvija postepeno mjesec za mjesec. U to vrijeme dijete još nema никакve životne neovisnosti od roditelja i od čitave obitelji. Sve što mu je potrebno za rast božanskog života što ga je primio na krštenju ono prima u krušu svoje obitelji i po njoj. U nadnaravnom redu: ono živi nekom vrstom osmoze: njegova je svrhnunaravna hrana ona ista kojom se hrane i od koje živu njegovi roditelji. Ovo bismo možda mogli najbolje izraziti riječju »dionik«. Ono sve proživljuje na svoj osobiti način: Da i ne shvaća, ono osjeća, pamti i ulazi u osjećaje svojih bližnjih. Ono postaje dionikom vjerskog života obitelji. Ako se slavi kakva godišnjica, zlatni pir djeđa i bake, koji imendan, dijete je sudionik u osjećajima svoje okoline. Ono je sretno, uzbuduje se, ide od jednog do drugog, i više prima nego daje. Kao da traži od prisutnih priznanja da je to i njegov blagdan. Na pitanje: »Što je danas?« neki je mališ odgovorio: »Danas je blagdan!« Bile su mu četiri godine. On je shvatilo ono što je bitno.

Ali po čemu je on to prepoznao? Po svemu onome što je označavalo taj dan: po osjetnim znakovima kao što je cvijeće na stolu, obilniji ručak, ali i po svemu onome zajedno što se ne da izraziti, što se više osjeća i doživljuje. A što je najvažnije, mališ je osjetio da se svi oko njega vole, i da je ta ljubav uzrok zajedničkog veselja. Mališ će kasnije doznati, da je Bog ljubav.

OKO TREĆE GODINE S TOBOM, MAMA

Oko treće godine dijete rado oponaša odrasle osobe. Na to ga navodi potreba za sigurnošću i njegovo stanje ovisnosti. Osobito osjeća potrebu da radi s drugima: »Mama, radi ti sa mnom!« — Još se osjeća premašeno, osjeća potrebu za nečijom zaštitom.

Zajedno s mamom ono će naučiti sklopiti ruke kao i ona, i napokon će načiniti znak križa kao i ona. S majkom ili s ocem po prvi će puta ući u crkvu, i tamo se navraćati od vremena do vremena kad budu potazili na šetnju ili se vraćali kući. Naravno ovi će posjeti biti vrlo kratki.

BUĐENJE

SVIESTI I SAVJESTI Moralna svijest započinje svoje djelovanje. U to doba osobito se sa budenjem osjećajnosti srca ona se oblikuje. Lice njegove majke na kojem čita zadovoljstvo ili nezadovoljstvo jedino je mjerilo djelovanja. Ono sluša iz ljudavi da razveseli. Slušati, razveseliti slušajući, to je za dijete način kako će očitovati svoju ljubav i malo po malo oblikovati svoju svijest i savjest.

POČETNE MOLITVE Kakav oblik treba dati dječjoj molitvi? — Više nego po obliku dječja se molitva mora razlikovati od molitve odraslih po duljini. Neka ona bude kratka. Nikako ne smije biti dugačka! — Neka bude lijepa! — Ovo prvo upućivanje u molitvu pripravlja kod djeleta put milosti i osigurava temelj vjere.

RJEČNIK U MOLITVAMA Kada se obraćamo Bogu u molitvi, ili kad kojom zgodom govorimo o Богу moramo izbjegavati ne samo grube riječi, nego i one koje su previše u upotrebi. Tako će se kod djeteta oblikovati posvećen smisao pojedinih riječi, to jest smisao koji je pridržan samo za Boga i za razgovor s njime.

Prije nego shvati značenje pojedine riječi ili izreke dijete u njima predosjeća dublji smisao svojim darom intuisije, koji je djetetu svojstven. Sve do treće godine ono se zadovoljava ponavljanjem riječi, katkada ih vrlo loše izgovara, ali to nije važno. Iz treće godine ono će ih ne samo ponavljati, nego će ih zavoljeti. Napose voli one riječi koje smatra da ih mora čuvati za osobite slučajeve ili za određene osobe. S veseljem ih otkriva i tako ih usvaja. U određenim časovima izgovorit će ih s osjećajem ponosa kao da time obdaruje onoga na koga se obraća.

U vjerskom odgoju djece pitanje rječnika od velike je važnosti. Po religioznom rječniku djelomično se izrađuje i pojam o Богу. Što bi bila naša vjera, kad ne bismo znali, da je Бог stvoritelj, svemoguć, milosrdan, i da je On htio, da ga zovemo ocem.

Do navršene druge godine u zadnjim mjesecima svako je dijete sposobno sklopiti ruke. Njegova će mu ih majka podržavati svojim rukama. Prva molitva mogu biti riječi koje se izgovaraju kod križanja: »U ime Оца и Сина и Духа Светога!« — Iako na početku neshvaćene one će se duboko usjeći u sreću djeteta. Znak križa, što će ga najprije

načinili majka, počet će malo po malo činiti i samo dijete. Važno je da se tlim trenutima dadne veliko značenje po sabranosti. To je, kao da se život, malo zaustavio, da Bogu dadnemo nekoliko časova sabranosti u pobožnosti.

Oko treće godine u molitvi djeteta moraju se vratiti iste riječi. One su kao čvrste spone. Takove su riječi: Isus, Gospodin Bog, Majka Božja, Andeli... To su imena osoba kojima se dijete obraća. Potrebne su riječi kojima se označuje djelovanje: primiti, slušati, pogledaj nas, blagoslovni nas, štiti nas, smiluj nam se... Isto tako moramo izraziti i naše djelovanje: klanjam se, prikazujem, zahvaljujem, molim nešto. Iako riječi moraju biti probrane djetetu, vaša molitva neka bude stvarna.

DRŽANJE KOD MOLITVE Način kako se treba držati kod molitve od velike je važnosti. U ovoj stvari odgoju neka bude kratak, no ozbiljan. Osim gesta, kao što je dizanje ruku ili naklon tijela prva je stvar koju treba naučiti, da se znade doстојno držati pred Bogom. To vrijedi ako se i kleći. Da molitva djeteta bude dolična, neka bude kratka. Ne može se od djeteta tražiti napor, da bude po više minuta sabrano. Zato molitva neka bude topla i kratka.

TATA JE ZABORAVIO Protivno onome što se obično misli otac ima važnu ulogu osobito u vjerskom odgoju male djece. Vjerske geste nisu samo majčino svojstvo i dužnost. Potrebno je da se u sreće djeteta utisne slika, da i njegov otac živi životom vjere. Neka majka pišta: »Moj muž je imao običaj da svaku večer načini palcem mali znak križa na čelu svakog djeteta. Jedne večeri, kad smo izašli van, nije to učinio. Sutradan mi je povjerljivo kazala naša dvanaestogodišnja kći, da su njoj mlađi povjerili neka to učeni: »Ja sam im moralu načiniti mali križ... Tata je zaboravio... Oni nisu htjeli zaspasti bez križa!»

SLIKE KOJE GOVORE Što mogu osjećati djeца pred pojedinim slikama?

U kolikoj mjeri može slika probuditi njihovu vjeru? A osobito u kolikoj mjeri može ona iskriviti vjeru?

Što je dijete manje, to i slika ima veću moć nad njim. Slika mu se nameće i duboko mu se utiskuje u dušu. Prema mjeri kako se budi razum ova utisнутa slika u njemu dobiva svu svoju vrijednost znaka. Dakle, važno je da taj znak bude istinit. — Treba priznati da razne serije »malih Isusa«, Djevice s djetetom i s andelčićima, plavim i ružičastim, jesu slike koje lažno prikazuju ono što bismo željeli pokazati. Te se slike opravdavaju time, da se tako želi približiti djeци. Neobično je to da se ova briga za prilagodavanjem primjenjuje samo na vjerskom polju!

Jednog dana ušao sam u sobu gdje su bila dječaci od 4 i 6 godina. Otac im je bio surovo ubijen, kad su još bili posve maleni. Sigurno nisu sačuvali nikakvo sjećanje na svoga oca. Djeca me povede u očevu sobu. Majka je na zoran način posvetila jedan kut sobe očevu usponjenu. Lijepa fotografija odmah je upadala u oči. To je bila slika mladog čovjeka, puna snage i jakosti. Mališ od 4 godine uve me za ruku i povede prema ovom portretu: »Gledajte moga tatu, kako je lijep!« reče on. Kad ju budem velik i ja ću biti takav!«

Ovaj portret nije dakle bio samo neko sjećanje što je imalo djecu podsjećati na oca. Tu je bilo nešto daleko više. Tu se upravo osjećala prisutnost očeva. Otkuda to tako snažno osjećanje prisutnosti?... Posve jednostavno, jer je ova slika bila prava vjerna slika pokojnog oca. Ova slika bila je ono što je tog čovjeka neprestano podržavalo i što je djecu ispunjalo njegovom snagom i privlačilo njegovim topilim pogledom. Majka nije imala želju da počne sliku svoga muža iz njegove rane mladosti ili djetinjstva s Izgovorom da se prilagodi dobi i shvaćanju djece. Ona je htjela da djeca misle na svoga oca kao na blće koje uvijek živi, kome se može u svom srcu poći kad se osjeća potreba za snagom i nježnošću.

Zašto ne bismo i mi radili u istom duhu kad želimo dječici predočiti kako je izgledao Bog. Slike što ih želimo dječici pokazati moraju biti takove da na neki način izraze božanske istine!

Dijete ima četiri godine i otkriva svijet i Boga

Dok dijete ne navrši četvrtu godinu njegov pogled nije sposoban da obuhvaća svijet. Ono se jedino zanima za ono što mu je na dohvrat ruku ili očiju. Gleda zemlju i ne diže pogleda. Otac je doveo sinčića pred katedralu u Zagrebu, no mališa od tri godine zanimali su samo golubovi. Njegov dvije godine stariji brat divio se tornjevima.

Između treće i četvrte godine djetetov se horizont naglo širi. Sve ga zanima. On počinje otkrivati svijet. Postaje istraživač. — Ivica se nalazi u vrtu. Majka je u kući. On je zove. Ona ne odgovara. Dijete ponavlja poziv: »Mama, dodi da vidim!« U glasu se osjećalo oduševljenje, ali takovo koje je tražilo da još netko bude oduševljen. I mama priča: »Ljuta sam ostavila posao.

Sviadala sam nervozu. Našla sam u vrtu dijete kako promatra mladiću graha, tanku i vitku, koja se omotala oko neke grančice. Zajedno smo se divili i čudili: »To otkrivanje svijeta dovodi dijete u čudenje i divljenje. Kako i ne bi? Naš se je pogled na sve to navikao. Mi više ne znamo gledati, a još manje promatrati. Oni koji znaju paziti na dječje pozive, naučit će otkrivati ovaj zacuden pogled nad svijetom, kakav je bio i Adamov pogled, pogled pun divljenja, čiju jeku nalazimo u pokliku Svetoga Pisma, kad opisuje stvaranje svijeta: »I vidje Bog da je dobro!«

Cudenje i divljenje nije, kako neki misili, nespretan i smiješan refleks. Filozof Aristotel rekao je s mnogo oštromnost, da je »divljenje početak zna-

nosti». Pogledajte Newtona. Jedna jabuka pada sa stabla. On promatra, čudi se, divi. Kakva sila vuče ovaj plod? Ovaj slučaj pomoći će mu da otkrije zakone opće gravitacije. Astronomija se obogstila iz začudenog pogleda Newtonova kad je gledao kako pada jabuka.

Diviljenje nije samo polazna točka ljudskog znanja. Ono odjednom vodi sve do najviše od svih spoznaja — ono vodi do Boga. »Divan je Bog u svojim djelima!« I u nebu će dapače naš život biti život diviljenja, kad budemo gledali ne više samo Božja djela, nego samoga Boga, i naš se pogled neće umoriti u tom promatranju. — Zbog toga majka spomenutog maliča završuje svoju izjavu riječima: »Tanka i vitka stabilika potakla je moga dečka na molitvu: Moj Bože, hvala Ti za tako lijepi grah, ovijen oko grančice!«

BOG VOLI DA IMAMO U NJEGA POUZDANJE

Pouzdanje u Boga jest jedan od religioznih stavova koji se vrlo brzo bude kod djece. Na pouzdanju utemeljena je i vjera. Dijete proživljava svoju vjeru u obliku pouzdanja. Njegovo pouzdanje uostalom izvire samo od sebe, i posve slobodno. Sjećam se molitve što ju je

neka majka naučila svoju djecu u najtjeskobnjem času rata: »Moj Bože, Ti si dobar, Ti nas ljubiš, mi se uzdamo u Te! Iz te molitve djeca su posve smirena polazila na počinak.

U svojoj svijesti majka je jasno vidiđela pogibao, ali je osjećala, da se najbolje iskreno predati u Božje ruke. Pouzdanje djece rodilo se iz pouzdanja njihove majke. Ipak to potpuno pouzdanje i predanje u Božje ruke ne smije biti pridržano samo za teške časove u životu. Svaku večer Crkva nas poziva da živimo u tom pouzdanju kad nas uči moliti: »U ruke Tvoje, Gospodine, predajem duh svoj!« — Dijete mora naučiti, da nikad ne zaboravi, da je Bogu vrlo milo naše potpuno predanje u njegove ruke. Slika djeteta posve priključenog uz majku jest slika koju sam Bog želi da je promatramo. Svaki dan dijete od 4 — 6 godina može susresti i promatrati ovu živu sliku, majku koja nosi novorodenče. U toj dobi dijete se osjeća velikim u odnosu na novorodenče. Potpomognuto od svoje majke ono je sposobno da razmišlja. Može mu se reći: »Tako i Bog hoće da mi budemo prema njemu puni povjerenja. On hoće da se i mi prepustimo u njegove ruke kao što se novorodenče prepusta majci u njezinu narudžbu!«

Na početku to je samo slika. Ove riječi možda su sada samo riječi. Ali malo po malo razum djeteta koji se razvija dat će slici i riječima svu vrijednost njihova značenja. Značenje da nas Bog čuva u svojoj ljubavi, i naše vladanje koje Bog očekuje od nas, sadržani su u toj slici.

PRED TAJNOM

Petar ima pet godina. Jednom ga tetka našla posve nepomična te mu reče: »Što ljenčariš, radi nešto...« Mališ je odgovorio: »Ta ja radim nešto... Gledam cvijet!« — Pogled djeteta na cvijet nije nerad nego otkrivanje, pronađenje. Gledajte kako se u djetetovu pogledu može vidjeti kako je zaokupljeno mislima. Mali je ozbiljan i sabran. Suti, jer je zaokupljen mislima, nesposoban da se izrazl. Ali čuo sam nekog velikog slikara kako je odgovarao onima koji su od njega tražili da im rastumači jednu od svojih slika: »Ne mogu. Kad bih ja to znao reći drugčije, onda ne

bih slikao. Ja sam kazao svojim bojama ono što sam vido i osjećao!»

Tako se vrlo često može više otkriti u jednom zadivljenom pogledu, nego što se može saznati dugim slušanjem ili tumačenjem. — Ta šutnja djeteta koje promatra traje tek nekoliko sekundi ili koju minutu, ali kod njega se osjeća stvarno djelovanje misli. Ono se nalazi pred tajnom svijeta i Boga Stvoritelja. I mi, ako znademo gledati, nalazimo se pred tajnom duše djeteta koje otkriva svijet preko kojeg također nalazi svojega Boga.

OD DIVLJENJA DO HVALE Došavši prvi put na morsku obalu mali Franjo ugleda pred sobom široko more. Neobična pojava. Kroz više dana ne samo da se divio veličini mora, nego je skupljao školjke na koje je nailazio. Kada ih je našao priličan broj, postavio ih je preda se, rasporedio ih po obliku, veličini i boji. One su postale njegovo blago, koje je čuvao uza se. Jednoga dana promatrajući ih u šutnji potraži svoju majku: »Mama, je li da je Bog načinio školjke?« I kad mu je mama dala potvrdni odgovor on je nastavio: »Ah, kako je to krasno!« Navečer kod molitve njegova je majka učinila neku vrst osvrta na minuli dan prekidajući svoje riječi s nekoliko časaka šutnje, da malis mogne izreći. Tada se moglo čuti sitan dječji glasč koji je polako izgovarao: »Gospodine budi blagoslovlen za sve školjke!«

Napokon jednog jutra mali Franjo se zaustavi na morskoj obali i uhvati more pogledom i umom. Promatrajući morsku puštinu reče sam sebi: »Ono je veliko!« Igrao se zatim kao obično, ali bi od vremena do vremena prekidao igru, promatrao more i opet govorio: »Ono je veliko!« — U šutnji koja je slijedila iza jedne takve izjave majka polako izgovori: »Gospodine, kako si ti velik i lijep!« Franjo je slušao. Majka je shvatila da može nastaviti: »Ti si oblikovao lice zemlje. Ti si postavio more na njegovo mjesto!« Dječak posve jednostavno završi: »Gospodin je velik i lijep. On je postavio more na njegovo mjesto!«

Nakon toga Franjo je postao prijatelj beskrajnog mora, ali ovo je prijateljstvo

bilo obilježeno nekom vrstom poštovanja. Uz njega je bila vezana misao na Boga. — Iza ovog otkrića prošle su tri godine. No malo je Franjo za svoju večernju molitvu upotrebljavao riječi: »Gospodine, Ti si velik i lijep! Ti si postavio more na njegovo mjesto!«

Hvala Ti Gospodine za našu sestru vodu

Svu malu djecu — i veliku — privlači voda. To je posve prirodno. Voda, osobito ona iz izvora, ima u sebi posebnu ljepotu. Ona je Božje stvorene, koje Bog voli. On se sam s njom uspoređuje. Isus nam kaže: „Ja sam izvor žive vode. Tko dolazi k meni, neće nikada ožednjati.“ Isus je vodu uzeo kao znak svoje milosti.

Kada majka pere nešto u kući, npr. rubijje, dobro je djetetu dopustiti da zaroni svoje ruke u vodu, da je dotiče, da je prelijeva iz jedne posude u drugu, zatim da se nasladjuje u gašenju žedi njenom svježinom. Voda može kod djeteta biti izvor divljenja zbog svoje ljepote. Može u duši pobuditi pjesmu zahvalnicu Bogu koji je u nju stavio izver života. Možemo djetetu reći: „Kad ne bi bilo vode, ne bi rastlo žato, cvijeće, drveće, ne bi mogle živjeti životinja ni ljudi.“ Voda krije u sebi moć čišćenja; ona što je potamnilo, ponovo zadobiva svoj sjaj zahvaljujući vodi. Ako se na obali nade uprljana školjka ili kraj potoka zablađen kamencići, čim ih umećemo u vodu, oni ponovo postaju čisti i sjajni.

Poput svetog Franje Asiškoga i dijete će moći reći u svojoj molitvi: »Hvala Ti, Gospodine, za našu sestruru vodu, koja je korisna, skromna i dragocjena!« Pjesma vodi Što će dijete igroviti u svojoj molitvi, jest najljepši govor srca koje se zahvaljuje za primljene darove.

Pjesma sunču što ju je sastavio sveti Franjo Asiški, nije drugo nego jekla mnogih stranica Svetog Pisma. I ona je veoma bliza djetetu. Ona se slaže s njegovim upoznavanjem i otkrivanjem svijeta.

Jednog ču dana od toga vidljivog svijeta lako prijeći na nevidljivi svijet. Tu smo poseve blizu krštenja. Kada po prvi put dijete bude prisustvovalo krštenju, ono će odmah znati što znači taj vidljivi znak vode. Sveti Pismo po slikama nama doziva u pamet značenja vode. Covjeku naime prepusta tu radost da otkrije divan Božji plan sa raznim stvaranjima.

I dijete koje voli vodu, koju u njoj vidi Božje stvorene i koje Gospodinu Bogu zahvaljuje za dar vode, lako će shvatiti i bez posebnog tumačenja, što se događa u obredu krštenja.

I DONOSILI SU ISUSU DJECU DA IH SE DOTAKNE, A UČENICI SU BRANILI ONIMA STO SU IH DONOSILI. A KAD TO ISUS VIDJE, RAZLJUTI SE PA IM REĆE: »PUTSTITE DJECU NEKA DOLAZE K ME NI, I NE BRANITE IM, JER JE TAKOVIH KRALJEVSTVO BOZJE. ZA ISTA VAM KAŽEM: TKO NE PRIMI KRALJEVSTVA BOZJEGA KAO DIJETE, NEĆE UČI U NJEGA. I ZAGRLIVŠI IH STAVI RUKE NA NJIH TE IH BLAGOSLOVI.«

(Mk 10, 13-16)

Kako ćemo pomoći djetetu da upozna svijet oko sebe

Ima više načina da se djetetu pomognu. Svaka majka, svaka odgojiteljica djece ima svoj način. Ovdje ćemo iznijeti samo nekoliko uputa koje mogu dobro poslužiti.

VRT: Kad imamo sreću, da ga posjedujemo, može za djetete biti mjesto mnogih otkrića. Ako nemamo vrta, onda izvedimo djetete u polje, u prirodu, da tu vidi biljke, cvijeće, životinje i sve ono što što u djetetu izaziva divljenje i dovodi ga posve prirodno do poznавanja Boga.

SUTNJA: Kao i odrasli, tako i djeца osjećaju potrebu za časovima sutnje. Posebno pripazimo da se djetete smiri i sa bere prije svake molitve. Ta sutnja uvodi djetete u tajanstveni Božji svijet. Za to će djetetu puno koristi pohodi crkve, samo neka budu kratki.

VANJSKO DRŽANJE: Vanjsko držanje ima potrebu da se izražava viši kretanjem riječima. Lijepo načinjen znak kriza, sklopljene ruke, klečanje, jedan Zdravomarski popraćen kretanjima, kao npr. naklon glave, poklekanje, sklopljene ruke itd., pomoći će djetetu da dublje doživi časove molitve.

RJEĆNIK: — Dijete voli nove riječi. Ono oseća da po tim rječima osvaja svijet. Izbjegavajmo djetinjast način govora kad govorimo o Bogu. Jasno je da se ne mogu upotrebljavati znanstvene riječi, ako hocemo da djetete shvatiti što želimo. Ovdje će nam pomoći Sveti Pismo i Blaginja. Bog je onaj koji je stvorio sve stvari, on ljubi svoja stvorenja, razumnim stvorenjima on oprasta njihove pogreške, ali on je »Gospodin«. Ne mojmo govoriti o »malome Isusu ili o »dobrom Isusu«, a kada o njemu govorimo, radije recimo »Dijete Isus«.

VJERSKE AKTIVNOSTI — Dijete voli crtati i bojadisati. Dobro je da ono i u tom obliku izrazi svoja vjerska otkrića i doživljaje. Također je dobro potaknuti ga da bere cvijeće i da ga stavlja pred Isusovu ili Gospinu sliku.

UPOZNAVANJE LJUBAVI — Ono što je prije rečeno o vodi, vrijedi isto tako i o drugim stvarima: zemlji, vjetru, vatri, cvjeću, plodovima, drveću, životinjama. Sve je to Božji znak i mora nam učiniti Boga prisutnim da ga hvalimo. I tu ćemo se moći poslužiti mislima iz pjesme o suncu svetog Franje Asiškog.

Malo dijete u ovom je pogledu u povlaštenom razdoblju. Ono se voli diviti svemu što vidi i samo od sebe zahvaljuje Bogu. Ono na svoj dječji način izgovara misao: Čitava zemlja pjeva tvoju slavu, Gospodine, u veselju i od radosti drže u tvojoj prisutnosti ...

PRIKAZANJE: Čin hvalje dovodi do prikazanja. Sve dolazi od Boga, i posve je prirodno da i mi prikazujem priznamo svoju prijateljnost Bogu.

Jutrom kad se probudimo, prikazimo Богу svoj dan koji upravo svrće. Naskoro će dijete moći reći sa svetom Crkvom: »Neka Tvoje lice nad nama, Gospodine Bože naš! Da, da uspiju dijela ruku naših i upravljaj djelima ruku naših!«

Navečer dijete može reći ovo molitvu: »U ruke tvoje, Gospodine, predajem dušu svoju! Ništa ne smeta što još ne razumije posve njezin smisao.«

PROSNJA: »Molite i dobit ćete!« kaže nam Isus. Moliti znači i prozeti. Dijete treba vrlo rano upoznati riječi molitve: »Molimo te, Gospodine... Prosimo te... Uslisi nas...«

Rado molimo s djetetom i ovo molitvu, koja se svaki dan moli u povrćetu časoslova, a koja je veoma uskladena s djetetovom dušom: »Pohodi, molimo te, Gospodine, ovo prebivaliste idaleko od njega odagnaj sve neprijateljske zasjede. Tvoji sveti andeli stanovali su u njemu i u miru nas čuvali. A tvoj blagoslov bio vazda s nama!«

Gospodine, Ti si htio blagovati sa svojim učenicima

Prisutnost djece kod stola nikako nije odmor za roditelje. Uostalom, bolje je da malo dijete uzima svoj obrok posebno, a ne kod zajedničkog stola. No u četvrtoj godini ono počinje sudjelovati barem kod jednog blagovanija s roditeljima.

Razumije se da će biti poteškoća, ali to je čas kad se kod djeteta počinju buditi velike spoznaje.

Za dijete je velika čast da može biti sa stolom sa svojim roditeljima. I mi se s ugodnošću sjećamo kad smo kao djece smjeli blagovati zajedno s odraslima. Ti nam časovi sada iz daleka izgledaju kao časovi mira i veselja, ljuštav i punoće, jer tu su bili tata i mama. A nije li Isus usporedio nebesko kraljevstvo s obiteljskom gozbotom?

KRUH — Svaki od nas cijent kruh. Nitko pametan se s njime ne igra niti ga bacá. Učimo i svoju djecu da uvijek pojedu svoj komad kruha. Zašto s njime tako postupamo i djecu učimo da isto čine? Zato što znamo koliko je muke i truda uloženo u njega prije nego je naprće mogao doći na naš stol. No kao kršćani mi kruh cijenimo više nego bilo koju drugu hranu. U svojoj molitvi govorimo: «Kruh nač svagdanji, daj nam danas!» Kruh nije samo plod ljudskog rada, nego je i dar Božji. Malo dijete sve to upoznaje iz toga kako stariji s kruhom postupaju, pa će se poslije i ono ravnati prema nijihovu primjeru. Učini li otac ili majka znak križa nad novim kruhom, djecetu će postati još jasniji sveti značaj kraha.

Ovdje se može malo starijoj djeci govoriti i o kruhu naše duše, o svetoj pričesti. Tako je to urinio sam Isus nakon čudesnog umnoženja kruha u pustinji. Na taj naravni dar nadovezao je veliko obećanje presvetе Euharistije. Dijete će zbog te stike duhovnog kruha više poštivali i naravni kruh.

DIJELJENJE HRANE — Kod stola svatko ima svoje mjesto. Majka daje svakome njegov dio jela. Nije to uvijek lako i bez predbacivanja jednih na račun drugih. Ali dijete mora naučiti da sa zahvalnošću pri-

mi ono što mu se daje. Tako mu se daje dvostruka pouka a da ono to i ne očaša. Učimo ga da svladava svoje strasti, kad ga priučavamo da ne traži uviđaj najboljih zalogaj za sebe. Ujedno ga odgajamo da zna djeleotvorno ljubiti bližnjega; mora se znati odreći ovoga ili onoga u korist drugih.

UZVANICI — Kad su kod stola uzvanici, djeca će rijetko moći ostatiti kod zajedničkog stola, osim u izuzetnim slučajevima kad je neka velika obiteljska svećanost. Dijete je tada sretno i ponavlja: »Danas je svećanost!« Tačke svećanosti pomoći će roditeljima da djetetu lakše rastumače što Isus kaže o nebu u slici gozbe.

No bit će slučajeva da dijete sudjeluje kod obiteljskog ručka i onda kada je u goste pozvana koja rođakinja što inače živi osamljena, ili ujak udovac, ili koji prijatelj koji je možda došao da pomogne urediti stan ili popraviti koji aparat. U takvim slučajevima dijete upoznaje koliko ručak može označivati bratstvo među ljudima.

SURADNJA — Kada dijete navrši pet ili šest godina, započinje u obitelji isakavati male usluge. Može pomoći da se uredi stol, kao i da ga poslije ručka raspredi. Taj posao za dijete je već veliko priznanje, jer mu se pokazuje povjerenje. Ono pomaže mami, sestri, bratu, ocu ... Pridonosi svoj udio da drugi oko njega budu sretni i vedri.

GOSPODINOVO BLAGOVANJE — Godopodin Isus često je bio gost, kad su ga razni ljudi pozivali na gozbu. Tako je bio na gozbi u Kani Galilejskoj, kod Petra, kod Mateja, kod Marte i Marije, kod Zakeja ... Čak i nakon svoga uskrsnuća on je »jeo i piio«, kad se ukazao apostolima u dvorani zadnje večere, kako nam svjedoči sveti Petar. On je umnožio u pustinji kruh da nahraniti gladne ljudi. A u svojim pričama uspoređivaо je nebesko kraljevstvo s gozbotom.

Dijete će tim bolje shvatiti ove evangelijske primjere, koliko će više doživljavati blagovanje u očinskoj kući kao časove intimne ljubavi.

MJESTO POMIRENJA — Kad je Isus prisustvovao gozbo kod pojedinih ljudi, njegova je prisutnost bila znak prijateljstva s dotičnom obitelju. Kada otac i majka sjedaju za stol, zaboravljaju na sve potешkoće, što su ih možda prije toga imali s djetetom, a i dijete osjeća da je sa svojim roditeljima opet u prijateljstvu. To uvjerenje daje mu dioništvo kod zajedničkog stola.

I kada su se braća i sestre bilo zbog čega posvadali, za vrijeme ručka gotovo redovito zaboravljaju na sve zadjevice. Zajednički stol stvara najpogodnije okružje za pomirenje i oprštanje.

GOSPODNA GOZBA — Sve ovo što smo kazali o zajedničkom blagovanju jest daljnja pravila za euharijtsku gozbu. To potvrđuju i riječi što smo ih upotrebljavali, kao: sretan, zajedno, ljubiti se, biti dionik, pomiriti se, pozvati, svećanost ... To su iste riječi koje će se poslijepote upotrebljavati kad bude govor o Euharistiji.

Kroz tri godine Gospodin je svojim prisustvovanjem kod raznih gozba pravljao ustanovu Euharistije. Naša obiteljska blagovanja tijekom našeg djetinjstva dovodila su nas, a danas doveđe naše dijete prema prvoj svetoj pričesti.

DUHOVNI

SMISAO BLAGOVANJA — Malo dijete postepeno si stvara pravi pojam o blagovanju kod zajedničkog stola. U početku sve je vrlo jednostavno: ono osjeća glad, dakle treba jesti. Ipak malis vrlo brzo želi da svoj obrok uzima zajedno s drugima. Ona prva želja za hranom odgovara osnovnom osjećaju što ga kod tjelesne gladi jednakom osjećaju čovjek i životinja. Ali onda nastaje velika razlika između čovjeka i životinje u činjenici da životinja voli jesti sama, dok je za čovjeka gotovo izuzetak da sam blaguje.

Čovjek jede sam kada to ne može drukčije učiniti. On normalno želi da bude zajedno s drugima za istim stolom.

Dijete smatra kaznom ako je isključeno od obiteljskog stola. I doista, to

je prava uvreda za dijete koje dozrijeva i raste.

Kada nekoga pozovemo k obiteljskom stolu, to je uvijek znak prijateljstva. Zašto da to ne bi osjetilo i dijete?

Pratimo li kako se dva čovjeka jedan drugome približuju, onda ćemo opaziti ovo: Ako se brzo razidu bez ikakvih znakova prijateljstva, znamo da su si tuđinci. Isto tako, pokuša netko na kućnim vratima nekog stana. Ako je taj netko posve nepoznat, razgovor se vodi između vrata i hodnika, i to stojeći. Rada li se kod toga prvog susreta neka simpatija ili makar neka mogućnost

simpatije, onda se neznana poziva da uđe u kuću. Nudimo ga da sjedne. Odnos jednog prema drugome povećava se razgovorom. Tada, ako se domaćin uvjeri da ovaj do pred kratko vrijeme neznanač može sada postati prijatelj, poziva ga da zajedno blagaju. Dionitište kod nečijeg stola jest gesta prijateljstva, ili barem početka prijateljstva. K svome stolu ne pozivamo bilo koga.

I dijete nosi posve instiktivno u sebi to uvjerenje, iako ne bi znalo rastumačiti što je to. U njemu dakle treba razvijati taj duhovni smisao zajedničkog blagovanja.

Zajednički dom

Sva mala djeca vole svoju kuću. Bi-la ona raskošna ili čedna, za njih je ona njihova kuća. Dapače, i u gradu, gdje se stanuje u više manje bezimjenim i nepoznatim stanovima, kažemo: "Kod nas, u kući".

Više nego za odrasla čovjeka kuća je za dijete mjesto gdje ono živi, gdje na-lazi utočište i sigurnost, mjesto gdje se svi ukućani zajedno skupljaju.

Dosta je pogledati prve crteže jednog dijeteta da se o tome uvjerimo. Ti crteži gotovo uvijek prikazuju kuću, put koji vodi prema njoj, i dim što izlazi iz dimnjaka.

Ako dijete ne crta kuće, ili je crta sa zatvorenim prozorima i spuštenim kapcima na prozorima, psiholozi znadu da je to nešto važno: to dijete nije našlo sreće kraj svojih roditelja.

BOG VOLI NASE KUCE — Tajna Nase vještina

zbila se je u kući presvete Djevice. Gospa je posjetila svoju rođakinju Elizabetu u njenoj kući. U toj kući ona je izgovorila svoju pjesmu zahvalnicu "Velika duša moja Gospodina". Isus je živio u Nazaretu u kući Josipa i Marije.

Tijekom svoga javnog života Isus je volio zalažiti u kuće: kod Petra, kod

Mateja, kod Šimuna Gubavoga, kod Marte i Marije ... A Zakeju koji se je popeo na jedno drvo da ga vidi, Isus je rekao: "Zakeju, sidi brzo, jer tu da-nas ostati u tvojoj kući!"

Euharijistijska gozba prvi je puta bila proslavljenja u jednoj kući. U kućama pojedinih kršćana skupljale su se prve kršćanske zajednice.

Imoseći pred nos zbijeno čitavo Kristovo djelo, sveti Ivan kaže: "Riječ je tijelom postala i prebivala među nama."

CRKVA

BLAGOSLIVLJE NASE KUCE — Crkva blagoslovila naše kuće riječima: "Usliši nas, Gospodine, sveti Oče, svemogući vječni Bože, i dostoješ se poslati svoga svetoga anđela s nebesa da čuva, krijepli, štiti, pohoda i brani sve koji prebivaju u ovoj kući" (Rimski obrednik).

Tu istu molitvu svećenik izgovara i onda kada dolazi u našu kuću da komе od ulikućana podijeli svetu priest ili bolesničko pomazanje.

I mi možemo često izgovarati tu molitvu, ako nam je moguće, i svaki dan. Nju i dijeca mogu lako razumjeti, a za-volit će je, jer vole svoju kuću.

RED U KUĆI — U kući svatko ima svoje dužnosti, svatko ima svoje mjesto. Tu se nalazi bakin naštonjač, tamo je mamin radni stol, na drugom mjestu nalazi se možda tatin uređ ili radionica. Dječje igračke nalaze se u malom ormaru ili u sanduku. Niže svejedno da li ih je tamo stavilo dijete ili tko drugi. Ono se mora naučiti redu i čistoći. Kuća mora biti lijepo uređena. Treba da i dijete pridonese tome da ona bude u redu.

PRIMANJE U KUĆI — Znak je prijateljstva i ljubavi kad stranu osobu pozovemo k obiteljskom stolu. Isto je tako znak prijateljstva i bratimstva, ako nekoga pozovemo da dođe u našu kuću i tu proboraví zajedno s obitelju jednu večer ili jedno nedjeljno prije ili poslije podne. Danas se mnogo govori o njegovaju-

medusobnog razumijevanja među ljudima, pa i među onima raznih slojeva i staleža. To se može u velikoj mjeri postići baš takvim posjetima i primanjima.

Kada dijete vidi taj duh ljubavi prema vanjskim ljudima, pa i prema siromasima, i ono će te preuzeti od roditelja i poslije u životu provoditi.

MOLITVA — Kad se navečer obitelj sakupi u kući na molitvu, i dijete ima svoje mjesto među odraslima. Tada mogu svi zajedno moliti i molitvu sličnu ovoj: »Hvala ti, moj Bože, za kuću u kojoj stanujemo. Hvala ti, moj Bože, i za onu kuću što si nam je obećao u vječnosti — za tvoj raj! Primi u svjetlo i mir svoje nebeske kuće one koji su nas ostavili, a koje mi ljubimo!«

Naša Crkva - kuća Božja

Sve do četvrte godine na dijete u crkvi više ostavlja dojam ponašanje onih koji se tu mole nego samo mjesto. Ono gleda odrasloga, koji ga je doveo, nastoji se vladati kao i on, ponavljati riječi, što mu ih govorimo. Napokon je sretno što je iz crkve izšlo, kao što je bilo sretno i kad je u nju ušlo.

CRKVA, BOŽJA KUĆA — Kad dijete navrši četiri godine, ono je sposobno da u crkvi i razmišlja, samo atko je pohod crkve kratak. Mi mu kažemo: „Crkva je Božja kuća. Stoga je tako velika i tako lijepa“. Djetetov pogled obuhvaća tada čitavu crkvu. Neko vrijeme treba ga tako ostaviti u promatranju.

SVETOHRANIŠTE — U crkvi stanuje Isus. Tako recimo kratko djjetetu. Bolje će biti da što

manje tumačimo djjetetu tajanstvenu Isusovu prisutnost. Najbolje naše tumačenje jest naše držanje puno vjere i klanjanja. Naš poklon učinjen s poštovanjem jest znak Isusove prisutnosti.

Svjetiljka što gori pred svetohraništem, kaže nam da je tamo Isus. Možemo reći djjetetu: Jer se Isus nalazi u svetohraništu, mi mu možemo govoriti, ali to moramo činiti s vjerom, jer tjesnim očima ne možemo vidjeti Isusa.

POHOD CRKVE — U crkvi ima više toga što govori našim očima. To su kipovi i slike svetaca, prozori, oltar, propovjedaonica, orgulje, klečala, isповijedaonica...

Kod posjeta crkve možemo djjetetu tumačiti prema njegovoj dobi taj crkveni prostor i predmete da tako upozna jedan dio vjerskog svijeta u kojem kršćanin živi.

M I S A — Naše su crkve sagradene zato da se u njima sakupljaju kršćani. To je velika obiteljska kuća u kojoj se možemo naći svi zajedno oko Gospodina i njegova stola.

Kad je zgodno da dijete prvi puta dovedemo na svetu misu? To ovise o njegovoj naravi, o vrsti svetih obreda, tj. da li je tiha ili pjevana ili čak svečana misa, o djetetovoj pobožnosti i o osjećaju roditelja.

Ipak držimo da dijete od 5 ili 6 godina bez poteškoće možemo dovesti na misu barem od vremena do vremena. Bitno je da ono sudjeluje u tom zajedničkom činu na svoj djetinji način: svojom šutnjom, nastojanjem da se pristojno vlađa, te nekom pažnjom kojom pratiti svećenikove kretnje i kretanje vjernika. Malo po malo ono će i samo početi činiti iste kretanje koje vidi oko sebe. Tako će bivati sve aktivnije.

Kad tako dovedemo dijete na misu, za njega crkva dobiva svoj potpuni smisao. To više nije samo Božja kuća samo ono dolazi moliti s mamom nego to je mjesto gdje se kršćani skupljaju oko svećenika zbog Isusa koji je tu prisutan.

S V E Ć E N I K — Potrebno je da netko stoji na čelu ove zajednice, kao što tata stoji na čelu obitelji. To je svećenik, župnik. U djetetovim očima svećenik mora uistinu biti kao onaj koji nastavlja Isusovo djelo. To je onaj koji sakuplja Božju djecu i koji ih prima. On ih vodi prema nebeskome Ocu.

Dobro je da dijete vidi svećenika na djelu. Krštenje i vjenčanje u toj su stvari najbolje pouke o svećeniku koji je vidljiv Krist na zemlji.

Potrebno je i to da dijete vidi kako svećenik moli. I u crkvi ono će o tome moći steći mnogo iskustva.

Ljubi Gospodina ...

Sve ono što smo do sada kazali pomaze da bi se u nama rodila i razvila Božja ljubav.

Ljubiti Boga znači: moliti mu se ujutro i navečer, i misliti na njega preko dana.

Ljubiti Boga znači: diviti mu se u njegovim stvorenjima.

Ljubiti Boga znači: zahvaljivati mu za vodu, za kruh, za kuću...

Ako na sve to ne pazimo, a stalno govorimo o ljubavi prema Bogu, u djetetu se može razviti jako sebeljublje. Uostalom, i odrasli su često puta žrtvite iste zablude. Oni govore: »Ljubim Boga!«, ali što čine da se Bogu svide? Sto čine da ljube svoga bližnjega?

O P R A Š T A N J E — Ovo o čemu se ovdje govorи ne odnosi se na dijete ispod četiri godine, nego na dijete koje već zna razmišljati. A to može biti dijete od 5 ili 6 godina.

Sveta riječ. — Dobro je da se zaustavimo već na samoj riječi «oprštanje». Ona ima u sebi nešto sveto. Često je izlazila iz Spasiteljevih ustava. A danas svaki dan izlazi iz usta Isusova zamjenika, svećenika. Nije, dakle, dobro da je prečesto upotrebljavamo. Naš je jezik u toj stvari, istina, siromašan. »Oprostite!« — kažemo osobu pred kojom smo proprišli, a morali smo joj iskazati dužno poštovanje bilo riječju, bilo gestom, a

nismo to učinili. «Oprost!» — kažemo i onome koga smo u nečem uvrijedili. Priznajemo da nema zajedničkog mjeđira za ova dva stava. Stoga nemojmo barem pred djeteštom miješati tu riječ koja znači «oproštenje» i onu koja znači neku «molbu», a kod koje inače znamo upotrijebiti riječ: «Oprostite, molim vas to i to!» Dijete neće znati razlikovati smisao i bit će mu rečenica nejasna. Moliti nešto i tražiti oproštenje od drugoga jesu različiti nutarnji čini, koji se izvana očituju. Ali kao što je u nama velika razlika između ta dva čina, tako se ona mora očitovati i u našem govoru.

MILОСRДЕ — Nije dosta da se od rasli brini samo za to kako bi dijete odgojili tako da se u njemu rodi bol što je razljutilo nekoga ili što nije oko sebe sjalo radoš. Kad bismo dijete tako odgajali, usmjerili bismo ga krivim životnim putem, tj. prepustili bismo ga njemu samome. Već od početka ono mora biti uvjereni da ga onaj koga je ono uvrijedilo, očekuje da se k njemu vrati i da dođe do potpunog pomirenja. Uvrijedeni i pokajnik moraju se naći u posmrbenom zagrljaju.

Ta spremnost na oprštanje jest jedan oblik ljubavi. Kao što postoji samo jedna ljubav: Božja ljubav iz koje izvire svaka naša ljudska ljubav, isto tako postoji samo jedno oproštenje, Božje oproštenje, što ga Bog očituje preko pojedinih ljudi, kao npr. preko roditelja kad oprštaju uvrede što su im ih nanijela njihova djeca. Tako i djeca moraju znati da se Božje oprštanje mora i preko njih očitovati u odnosu prema onima koji su njih uvrijedili.

RASPOLOŽENJE SRCA — Otac i majka, koje je dijete uvrijedilo, traže priznanje pogreške, i

za to imaju razloga. Oni traže da dijete prizna svoju pogrešku, no ipak najčešće bude da mu je oni sami počau.

Redovito roditelji nastoje da dijete očeca da više neće to učiniti, ili barem traže da se trsi oko toga kako bi postalo bolje. Tada ga zagrle i sve je oprošteno.

RADOST ZBOG

OPRAŠTANJA — Covjet osjeća veselje nakon što je nekome oprostio. To nije samo zbog toga što se je oslobođio jedne stvari koja mu je teretila srce, nego napose što je malo više prodro u onu ljubav koja opršta. Tako će se dogoditi kada dijete bude malo kasnije primilo oproštenje od Isusa preko svećenikovih usta i ruke.

POMIRENJE — Covjek može biti krivac i među braćom i sestrama. Stoga je prirodno da dijete nauči moliti za oproštenje, ali i da zna oprostiti. Sigurno, nije to potrebno za svaku sitnicu, nego samo onda kad je bilo posebno zločesto. Ta riječ dijetetu pomaže da lakše prosudi je li se doista zlo ponijelo prema braći i sestrama. Uostalom, među braćom i sestrama pogreške su redovito zajedničke, maskar i nemali u njima svi jednaki udio. Radi toga najčešće će se raditi o međusobnom pomirenju.

Dobro je da se djeца pomire prije nego podu na počinak ili prije nego sjednu k stolu.

Ako dijete vanjske znakove oproštenja i pomirenja učini s ljubavlju i upoznavajući svoju slabost, oni mu mogu pomoći u pripravi za svetu ispunjavajući.

Ljubi bližnjega

Iesus nam kaže: «Ljubite jedan drugog! Nema veće ljubavi nego da tko svoj život položi za svoje prijatelje!»

Promatrajmo Isusa i vidjet ćemo kako on ljubi. On lječi bolesnike. Opratiš onima koji su ga uvrijedili. Obecaje raj razbojniku koji umire kraj njegu na kriku. S kriza on prikazuje svoj život. Ocu za nas kad govorit će, oprosi im ...»

Dijete promatra svoje roditelje. I ono će mnogo više naučiti ljubiti bližnjega gledajući njihov primjer nego slušajući njihove pouke. Ako roditelji često kritiziraju bližnjega, kako će onda dijete naučiti da ne smije drugoga osmrnjivati? ... No, ako roditelji pod svoj krov primaju starce i bolesnike siromaše i nesretnike, i dijete će lako naučiti kako bližnjega treba ljubiti.

Jedan od načina kako dijete može očitovati svoju ljubav prema bližnjemu jest nastojanje da drugoga razveselimo. Svoju ljubav prema majci može očitovati ako se čuva da joj ne zadaje nepotrebne brige i muke. Prema svojim malim drugovima pokazat će ljubav ako im posudi svoje igračke. Ako dijete naučimo neke znakove ugladenosti, također mu pomognemo da upozna kako se i na taj način može prema drugima očitovati ljubav.

Da zognemo iskreno ljubiti bližnjega, ne možemo to postići svojim silama, jer budući da je izvor svake prave ljubavi Bog, mi moramo biti tijesno povezani s Bogom želimo li pravo ljubiti bližnjega. Naucimo dakle dijete da zna pobudjavati čine ljubavi riječima: »Gospodine, ti koji si dobar, nauči i mene da ljubim tebe i radi tebe da ljubim bližnjegala!«

Kroz crkvenu godinu

Naš se život sastoji od niza dana, sedmica i godina. To izmjenjivanje nedjelja i blagdana s običnim danima u godini mnogo više osjećaju djeca nego mi odrasli. U tome redoslijedu blagdana ima mnogo različnosti, a to djetetu pomaže da lakše dođe do raznih spoznaja. A ona stalnost u tim izmjenama pomaže djetetu da lakše i mirnije promatra te spoznaje. Dijete koje se sjeće da je već doživjelo dva ili tri Božića, slično je otkrivaču koji se vraća na mjesto što ga je već prije otkrio. I jer ponovo gleda ono što je već vido, on sada opaža sa čuđenjem i ono što do tada nije još opazio.

Slijedeći retci sadržavaju samo kratke, nepotpune i ne uvijek provedive napomene, barem ne u svim obiteljima. One imaju tu svrhu da privuku pažnju na velik ritam života Crkve, da daju smjer onima koji žive među djeecom i da im pruže nekoliko pobuda. No, svaka majka, svaka odgojiteljica djece ima svoj način kako će im govoriti o blagdanima. Majke će često naći od prve ono što im nikad neće pružiti nijedna knjiga, samo ako dobro poznaju svoju djeцу, ako ih iskreno ljube i ako znaju što njihova djeца mogu shvatiti.

NEDJELJA — Nedjelja u kršćanskoj obitelji može biti znak Božje blizine. Čak i onda kada dijete još nije sposobno da se odraslima ili većoj djeti pridruži i s njima pote u crkvu. Ono barem opaža to da oni nekamo odlaže svečano odjeveni i odatle se raspoloženi vraćaju kući. Odijela, napose kod one djece koja već polaze u školu, toga su dana različita. Ijepša, novija nego u dane preko tjedna.

Za čitavu je obitelj posebna sreća ako taj dan otac ne mora raditi. Dijete to bez sumnje uočuje.

Tu uz to pridolaze i neke materijalne stvari za dijete vrlo upadne, npr. malo bolji ručak, možda i nešto cvijeća na stolu. Zatim ono ozračje počinka od redovitih poslova, ili barem nemaju one žurbe što je u danima pod tijednom unosi odlazak djece u školu, koji često zna biti vrlo bučan. Dijete sve to osjeća. Jedna je mama rekla: »Moj Ivica je sretan u nedjelju, jer tada ima svake vrste društva. On ide od jednog do drugog da ga nose i masse... Veća djeca igraju se s njime jer vide da ga to usrećuje...«

U pouci o blagdanima i odmoru potrebno je svakako povezati i misao na Boga. Toga dana djetetova molitva mora imati posebno obilježje. Tako npr. može se dodati: »Slava tebi, Gospodine, slava tebi! Ti si velik i vječan Gospodin. Ovo je dan, koji je sebi pridržao Gospodin da ga slavimo i da se u njemu i s njime radujemo!...«

BOŽIĆ — Nemojmo raditi ovo: Ne mojte djetetu govoriti da mali Isus dolazi i donosi igračke te ih stavljaju u cipele. Jednom će svakako doći dan, kad će dijete u poodrasljoj dobiti otkriti da priopovijest o Isusu koji puni dječje cipele nije bila istinita. A to bi moglo dovesti i do toga da se dijete zapita, nisu li bajke za dječu isto tako Božić i jaslice, Krist, Evangelje, pričest...

Ne dajmo ni to da nam dijete vjeruje u nekog djeda Mraza. Ta osoba nije nikada postojala. Poteškoća je što dijete vidi takve slike u izložima i na ulici. Malo dijete teško može shvatiti da to nije stvarnost. Stoga će odrasli morati nastojati dijete poučiti da se je

staj gospodin preobukao u djeda Mraza, kao što se je mogao preobući u pastira ili kozmonauta. To tumačenje je važno osobito danas kad se Božić želi potisnuti tim bajkama i također pretvoriti u neku bajku. Djelatno treba sam božićni događaj rastumačiti kao povijesni događaj. I kod tog pričanja o Isusovu rođenju nemojmo nikako pozivati stvarnost s bajkama.

No sve to ne prijeći da stavimo djetetove cipele kraj božićnog drvca i u njih darove. Dosta je reći: »Naskoro će biti iznenadenja, jer dolazi Božić. Svi ćemo zajedno postaviti cipele za darove.«

Ovo nastojmo učiniti: Navijestimo djetetu: »Brzo će biti blagdan!« Svako djetete to razumije. Malo po malo ćemo i jasnije govoriti o jaslicama.

Kad se djetete sjeti prijašnjeg Božića ili prijašnjih Božića, moći ćemo mu tijekom Adventa pričati o tajni navještenja — to će biti krasna prilika da dijete nauči ili bolje nauči moliti Zdravomariju — a tijekom godina moći ćemo mu sve više pripovijediti o jednoj ili drugoj od davnih objava Božjih, npr. o Davidovim proroštvinama, kao o onom: »Od tebe će poteci potomak... On će biti moj Sin, a ja ču mu biti Otac!«

Dijete treba malo po malo dovesti do toga da i ono osjeti tu čežnju čovječanstva. Ne zanemarimo da dijete naučimo pjevati koju lijepu adventsku pjesmu.

JASLICE — Dobro je da za Božić pripravimo jaslice i da se samo djetete pridruži tim priprema. Na Božić ujutro ili na Badnjak navečer u čast kada dijete Isusa stavljamo u jaslice neka vlađa štunja. Lijepo je ako taj čas roditelji i dijeca imaju u ruci zapaljene svijeće. Nakon obreda polaganja Isusa u jasle neka svi zapjevaju koju božićnu pjesmu.

Kroz božićno vrijeme svaku večer večernja će se molitva obavljati uz jaslice kraj kojih će gorjeti svijeća. Ta svijeća pomoći će da dijete lakše shvati blagdan Isusova prikazanja u hramu ili Svjećnice. Ujedno će roditelji lakše rastumačiti djetetu da je svijeća simbol samog Isusa koji je za sebe rekao: »Ja sam svjetlo svijeta!«

OSOBE OKO JASLICA — Da što više svratimo djetetovu pažnju na jaslice, izvrsno nam pomaže Evandelje koje govorи о pastirima, mudracima, ovcama, zlatu, tamjanu i dragocjenoj pomasti, a da i ne spominjemo susjede koji su se »divili« onome što su im pričali pastiri.

Dijete će, dakle, gledati te osobe, životinje i stvari, ali se moramo pobrinuti da mu kažemo o svemu tome ono što kaže samo Evandelje. Tumačenje mora biti trijezno i umjerenog. No dijete iz tumačenja mora razumjeti da su k jaslicama bili pozvani i siromasi, i bogataši da se zajedno raduju.

Ako roditelji za Božić ili Bogojavljenje pozovu k obiteljskom stolu koju sirotu ili nadare koje siromašno dijete iz susjedstva, onda će, dijete posve prirodno shvatiti da Božić stvara među svim ljudima jedno bratstvo.

No kod proslave Božića moramo naglasiti da to nije samo blagdan djetinjstva i obitelji, nego da je to prije svega blagdan Isusa, Sina Božjega, koji je došao na svijet da prebiva među nama.

KORIZMA — Djeci do šest godina ne treba posebno govoriti o korizmi, nego tek toliko da im kažemo kako će uskoro biti veliki blagdan Uskrs. A na taj se blagdan moramo pripraviti.

Tijekom korizme dobro će biti ako djetetu ispričamo jedan ili drugi evandeoski događaj da tako ono što bolje upozna Isusa čiji se blagdan približava.

Dijete od šest godina još je premašeno da bismo ga poticali na teža odricanja i žrtve kroz čitavo vrijeme korizme. Dobro je ako se za njega to vrijeme pripreme svede na 15 dana prije Uskrsa.

Dijete će tu pripravu tim radosnije prihvati koliko će se više i sami roditelji više trsiti da se pripreme za Uskrs.

Jedna majka piše: »Moj muž i ja zajedno s djecom nastojimo da se pripravimo za blagdane. Ove godine uzeли smo kao posebnu žrtvu ustajanje ujutro. Mi ustajemo na znak sata, a dje-

ca na moj znak. Imamo utisak da se uzajamno pomažemo.

Nekoliko biblijskih događaja pomoći će da se dijete bolje pripravi za Uskrs. Važno je da dijete upozna Mojsija, da čuje o prijelazu izabranog naroda preko Crvenog mora, o njegovu boravku u pustinji i putovanju prema Objećanoj zemlji.

Dobro će biti nešto pričati i o Josipu Egipatskom te o proroku Ilijici, jer povijest tega proroka zauzima važno mjesto u korizmenim čitanjima.

Potrebno je na zgodan način govoriti djetetu i o tome kako je Isus svojim apostolima unaprijed navijestio svoju muku, smrt i uskrsnuće.

TREBA LI DJECI GOVORITI O SMRTI?

Dijete se raduje životu i ne misleći kod toga da bi nešto moglo biti drugačije. Ono nema još pojma o tome da bi mogla opstati smrt.

Ali obiteljski život uključuje i smrt. Ako unte jedin od roditelja ili koji od braće, dijete to mora saznati pa makar mu mi to pokusali ne znam koliko sakriti. Osim toga, ono može susresti sprovođenju na ulici, a može vidjeti i groblje. Prijie ih kasnije postaviti će pitanje i o toj stvari. Kako mu treba odgovoriti?

TREBA BIRATI RIJEĆI — U odgovorima što ćemo ih davati djetetu na njegova pitanja, treba svakako birati riječi. Isus je govorio o snu, Crkva govorila o pokolu, o svjetlu, o miru. Takve riječi moramo i mi upotrebljavati. Za kršćanih na smrt je put u život, vrata u nebo.

OBZIRNOST — Kad je dijete postavilo jedno pitanje, često se ono ne zadovoljava jednim suhim i kratkim odgovorom. Možda će ostati tiho. Ono se će tu našlo na pragu jedne tajne. Nekorisno je tu uporno nastojati sve rastumačiti. Važno je da dijete shvati ili nauči da oni kojih više ne vidi-mo, ipak nisu prestali živjeti.

MISAO NADE — Treballi bismo napokon jedno s vjerskim odgojem dijete unijeti u sve to nadu, oblikovati u djetetu osjećaj očekivanja.

Unesemo li u promatranje prirode duhovni, dapaće Isusov pogled na prirodna zbiljiva, tako ćemo dijete naučiti da u svemu prirodnom zbiljivanju čita znakove našeg uskrsnuća. U prirodi ćemo naći sliku života koji je neodjeљiv od smrти, prividno samo privremenu smrt. U zimi drveće ogoljeli grana izgleda da je lisenio života, biljke su se osušile kao slama. A eto u proljeće onaj posve prikriven život ponovo počinje bujati, te ono što je izgledalo mrtvo, dohvila životnu snagu; drveće se pokriva pupoljima i bilje se počinje ponovo zeleniti. Nije li to ozivljavanje prirode u proljeće krasna slika našeg vlastitog uskrsnuća? Sam se Gospodin poslužio tom slikom: »Pogledajte smokve i drugo drveće. Kada ono počne pupati, znate da je blizu ljeto. Tako, kad vidite da se sve ovo zbilja, znajte da je blizu Božje kraljevstvo.«

Isus je tu sliku upotrijebio kad je bio navijestiti svoj slavni dolazak i »uskrsnuće tijela«, kako molimo u Vjerovanju.

Razumije se da nećemo sve to odjednom djetetu rastumačiti, nego ćemo pustiti da živi u ovom svijetu u kome se mijenja život sna i život bujanja.

Tu se možemo poslužiti i molitvom da dijete dovedemo na taj put očekivanja u nadu. Posao je prirodno u Adventu da molimo »Gospodine Isuse, dodili!« No tako nazumno i moramo često moliti. Uskrsno je vrijeme posebno zgodno za to očekivanje uskrsnuća. Liturgija nam pruža odgovarajuće riječi: »Uskrsnuli Krist više ne umire. Kao on i mi ćemo jednom uskrsnuti.«

Vrijeme Gospodnje muke

CVJETNICA — Svečani Isusov ulazak u Jeruzalem vrlo je slikevit prizor, kojeg će djeca zavoljeti. A to je jedan od glavnih događaja u Evandiju. On će se tim više svidjeti djeci što u njemu nastupaju kao Isusova pratića jeruzalemska djeca.

Ako u vašoj župi procesija s granama na Cvjetnicu kreće od udaljenijeg mesta do crkve, moći ćeće na nju povesti i svoju djecu. Oni će biti sretni da u njoj mogu sudjelovati s granom u ruci. Tako će bolje shvatiti evandeski prizor, koji im ispriporijeđuje prije nego podlete na procesiju. Nije potrebno da mala djeca ostana na misi tog dana, jer bi za njih to predugo trajalo.

Ako dijete ne može doći na procesiju, neka mu majka ili tko drugi donese granu s procesije i neka mu rastumači zašto se toga dana nose grane.

VELIKI ĆETVRTAK — Jedan svećenik pripremio vijedat. Poznavao sam skupinu obitelji, koje su na poseban način slavile Veliki četvrtak. U prisutnosti svih roditelja i djeca svećenik bi prošao noge očevima obitelji, zatim bi oni prali noge svojim ženama, a onda bi majke prale noge svojih djeci. Napokon bi svi zajedno ručali. Iza ručka djeca su se pošla igrati, dok je svećenik čitao roditeljima Isusov govor na Zadnjoj večeri. Na kraju su se roditelji i djeca našli okupljeni na zajedničkoj kratkoj molitvi.

VELIKI PETAK — Djeci od četiri do pet godina treba samo kratko kazati da je Isus mnogo trpio i da je umro na križu. Ne smije se isputiti da mi se nagnasi kako je Isus trpio iz ljubavi prema nama. Dobro će biti spomenuti Isusove riječi dobrom razbojniku: »Još danas ćes biti sa mnjom u rajtu!« Napokon treba i to kazati da je Isus treći dan uskrsmuo od mrtvih. Nikako ne smijemo odjeljiti Isusovu smrt od njegova uskršnja. To nam može biti predmet pouke na Veliku subotu.

Samo odraslijoj djeci od šest ili sedam godina možemo govoriti o bićevanju i trnovom krunjenju, o Judinoj izdaji i Petruvom zatajenju.

Kroz te dane neka svi članovi obitelji našte Što pobožnije činiti znak kriza. Na Veliki petak kriz bi mogao biti položen na počasno mjesto barem za vrijeme obiteljske molitve.

NEKOLIKO RIJEĆI O

POUKAMA IZ BIBLIE — Više smo puta spominjali biblijske događaje. Da li Sveti Pismo odgovara djeci?

UZBUDLJIVI DOGADAJI — U Svetom Pismu ima mnogo uzbuđljivih događaja, kao npr. stvaranje svijeta,

grljeti Adama i Eve, poziv Abrahama, povijest Mojsjeva i Biljna, poziv Samuelev i Izajjin... Evandjele je u tome još bogatije. Tu su Isusova čudesna, njegove priče...

No kod toga je poglao da se kod tih događaja zadrižimo samo na njihovo čudesnoj strani. Biblija se nikako ne smije pretvoriti u niz viličnih priča. Da se izbjegne ta poglao, evo nekoliko uputa!

TREBA POSTIVATI SVETI TEKST — Istina, treba ga prilagoditi dječjem shvaćanju i stoga valja birati riječi koje dijete može razumjeti. Ali nikad se ne smije uljepšavati i prosirivati događaj. Prikajmo ga onako kako ga je Bog sam objavio.

Potrebno je naglasiti i to kako su se pojedine osobe **VLADALE PRED BOGOM**. Omi skrivaju lice, klanjaju se do zemlje, slušaju i izvršuju Božje naloge. Kad Bogu govore, kažu mu »Gospodine« ili »Moj Bože«. Mnogi od njih očituju glasno svoju radosnost. Sljepac koji je došao da ga Isus izlijeti, skoči i dodek u njemu.

Knjiga iz koje majka čita ove biblijske događaje, mora za dijete biti uistinsko poslovna, izvaređena knjiga. Dapaču, ako bi se u njoj nalazile slike, nije dobro da je dade djeći u ruke. Ta knjiga nosi na sebi sveti znak!

Svaki put je valja ispriporijediti ili pročitati samo jedan događaj. Npr. Mojsjevu povijest dobro je priopovijediti u više dijelova: njegovo rođenje, goruci grm, prijelaz Izraelaca preko Crvenog mora, manu u pustinji, primanje zapovijedi...

Izbjejavajmo preobilje događaja. Kada ste završili pričati koji događaj iz Biblije ili koji drugi događaj, dijete će redovito reći: »Među jedan!« Ako se radi o vjerskom predmetu, nemajte popustiti.

Naključimo II dijete time u prvim godinama njegova života, nezbježno će se dogoditi, kako je pokazalo iskustvo, da će tako dijete u dobi od devete do dvanaest godine na satu vjeronomaka za svaki vjerski, biblijski događaj reći: »Ja to već znam!« i neće više za to pokazivati nikakvo zanimanje.

Ako je ikako to moguće, nastojimo iz svakog čitanja ili pričanja kojeg događaja izlučiti koju riječ ili gestu i unesimo je te večer u dijetetu molitvi.

Obradujmo naizmjence tekstove Starog i Novog Zavjeta. Tako to radi i Crkva u liturgiji. Dobro je često govoriti o događajima iz Evandjeja, jer tako će dijete upoznati Isusa.

Taj biblijski odgoj dijeteta ima veliku važnost. On već sada usmjeruje i oblikuje religiozno držanje dijeteta u odnosu prema Богу. Tu dijete skuplja u svoju dušu bilne biblijske slike koje će se bez prestanka vratiti u svetoj liturgiji, kao slike novozavjetne Kristove žrtve na krizi.

USKRS — S vjetlost: U crkvi se nalazi uskrsna svijetla. Bit će dobro da majka i kod kuće zapali malu svijetla za vrijeme večernje molitve. To može biti ona svijetla što ju je otac ili majka ili tko od ukucana držao u ruci za vrijeme uskrsnog bđenja. Najbolje je ako je stavimo pred križ. Gospodin je umro na krizu, ali on je i uskrsao.

Tako možemo činiti kroz čitavu uskrsnu vrijeme ili barem kroz uskrsni tjedan.

CVIJEĆE: Uskrs je blagdan radosti. A tada je i početak proljeta. Nekoliko cvjetova stavimo pred raspeo, i to ono cvijeće što ga djeca sama uberu. Napose neka križ bude oklešto za večernju molitvu.

PJEVANJE: Vrlo je zgodan način očitovanja uskrsne radosti da čitava obitelj zapjeva koju uskrsnu pjesmu. To može biti ili iz večernje molitve ili poslije ručka, a može biti i za vrijeme ručka, napose na sam Uskrs.

PODJELJENA RADOŠT: Evo što priopćuje jedna majka: »Moja su djeca na Uskrs ujutro na povratku od misa — Jedno imam osam godina, a drugu šest — sami otišli posjetiti neku staru obitelj koja stanuje u našoj kući. No kad su se odišli za taj posjet, sjelišći su se da nemaju ništa što bi im staričima darovali. Ali stariji se snašao i rekao je mladom: »Ništa zato, mi cemo im prizati o misi! Oni nisu ni slutili da su unatoč svojim praznima rukama donijeli staričima veoma mnogo: svoje veselje, veselje cijele kuće i čitave Crkve oni su podijelili s njima...»

A druga majka piše: »Moja djeca od sedam i šest godina sami su od sebe otišli odnijeti jorgovana našoj kucepaziteljici. Kazali su: Uskrs je, a ona to ne zna!...»

OBRADA DOGADAJA: Biblijski dogadaji ovise o dobi djeteta, o onome što ono već zna o Isusu, i o tome da li priopćenju prisustvuju i starija ili mlađa braća i sestre. Za dijete od jedne do dvije godine potrebno je dati više pojedinosti. Za dijete

od četiri godine kao polaznu točku uzimamo »Alegiju». Treba svakako reći da je Isus uskrsnuo u nedjelju. Nemojmo ispuštiti opisati iznenadjenje pobožnih žena, kad su na Uskrs ujutru došle do groba.

Ostala ukazivanja Isusova sasta su po sebi puna života, kao npr. ukazanje učenicima na putu u Emmaus, ukazanje Tomi, ukazanje na Tiberijadskom jezeru. Nemojmo propustiti reći da je nekih ukazanja Isus jeo i pio sa svojim učenicima.

Za dijete do navršene prve godine važno je da ono zna da je Isus uskrsao. Malo po malo od četvrtne do pete godine, i od pete do šeste godine dijete će tu osnovnu kršćansku istinu upiti u svoju dušu.

DUHOVI — Blagdan Isusova uzašća: Dogadjaj Isusova uzašća na nebo veoma je lijep i privlačljiv. Imamo li o tome kakvu sliku, pokazhimo je dijetetu, da tako njegova masta dobije hrane. Onda ispričajmo sam dogadjaj. Opisimo vladanje apostola, ukazanje arđela, povratak učenika u Jeruzalem i kako su se povukli na molitvu da se priprave za dolazak Duha Svetoga.

DUHOVI: I tu imamo dogadjaj pun života. Apostoli se mole zajedno s prevestom Djevicom Marijom. Pripravljaju se na jedan tajanstveni posjet. U to vrijeme izabiru novog apostola mjesto Jude, svog Matiju. Napokon eto i samog velikog dogadjaja. Nemojmo naglašavati izvanrednu stranu tog dogadjaja, nego više naglašavati rođendan slike Crkve.

Apostoli izlaze iz kuće. Ljudi na ulici su se čudili, jer se apostoli više nisu bojali, nego su bez straha propovijedali. Oni koji su ih slušali, podčeli su ljubiti Isusa. — Novi kršćani među sobom su se ljubili. Kažu da su se veoma slugali i slušali apostole ...

Primijenimo to na dijete: Nastoj i ti tako činiti kao što su oni činili. To može činiti među svojom braćom i sestrama i među svojim malim drugovima.

Nekoliko zaključaka

KRŠČANSKI ODGOJ DJECE VEROVATNO JE POTREBAN — Po svetom krštenju postali su djeca Božja i oni osjećaju potrebu da upoznaju Boga i užljube svoga nebeskog Oca. Malog krštenika ne možemo potičavati kao poganina.

TAJ ODGOJ PRIRODNO PRIPADA OBTELJU — Sakramenat ženidbe, kojeg su primili, daje ocu i majci poslanje i milost zvanja da ispunе tu zadaču koja se bitno sastoji u prenošenju života vjere.

MAJKE I LI DJEVOJKE, KOJE SU ZA TO PRIMILE POSEBNU IZOBRAZBU, MOGU U TOME MNOGO POMOCI POJEDINOJ KRŠĆANSKOJ OBITELJI. Kod nas je već prije rata po mnogim župama bila bratovština kršćanskog nauka. Članovi su bili dužni poučavati u vjeronauku napose onu djecu koja su bila daleko od crkve. U dobroj mjeri to bi se moglo obnoviti i danas. Napose bi to mogle vršiti daroviti je djevojke pod vodstvom župnika u seoskim kapelama barem u nedjelje i blagdanom.

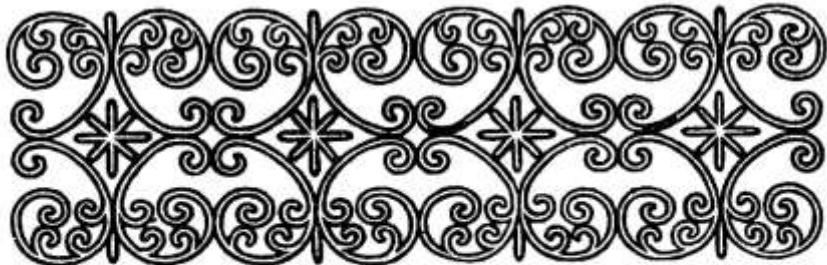
KRCANSKI ODGOJ DJECE IMA TU SVRHU DA NAUCI DIJETE MOLITI I ZIVJETI U BOZJOJ PRISUTNOSTI. Ne radi se toliko o tome da dijete nauči što više vjerskih istina, koliko o tome da nauči kršćanski živjeti. Neophodno potrebno znanje dijete će stići u posve konkretnom obliku u obiteljskom životu i iz biblijskih primjera.

TAJ PRVI VJERSKI ODGOJ DIJETE ZAVRSAVA PRIMANJEM SVETIH SAKRAMENATA ISPOVLJEDI, PRICESTI I POTVRDE. No za neposrednu pripravu za primanje tih sakramenata potrebno je da dijete polazi neko vrijeme na vjeronauk župniku ili kojem svećeniku ili katehisti da oni popune dječje znanje.

Nije li dijete kod kuće primilo prvu vjersku izobrazbu, jasno je da će njegova priprava za primanje sakramenata biti dulja.

Ima roditelja koji misle da je s primanjem sakramenta isповijedi i pričesti završen čitav vjerski odgoj njihova djeteta. To je krivo poimanje. Dijete je tek sada počelo dublje shvaćati pojedine vjerske istine i stoga mu je potrebna daljnja vjerska pouka. Dijete koje završava svoju opću izobrazbu s osmoljetkom mora do kraja osmoljetke dolaziti na vjeronauk. Mladež koja nastavlja svoje školovanje, morala bi nastaviti proširivati i produbljivati vjersku izobrazbu ...

Ipak treba reći da je primanje svetih sakramenata za svako dijete čas kad za njega započinje novi odjek kršćanskog života i odgoja. No o tome će biti riječ drugom zgodom...

Kršćani i muslimani

Da kršćani i muslimani iskreno provode u djelo međusobno razumijevanje (Mis. nakana za rujan 1967.).

Crkva je na II Vatikanskom saboru stupila u trostruki dijalog sa suvremenim svijetom: s kršćanskim nesjedinjenom braćom, s nekršćanskim religijama i s ateizmom. Među velike nekršćanske religije spada islam. Crkva je ovako formulirala svoj stav prema islamu: »Crkva također s poštovanjem gleda na muslimane, koji se klanjujaju jednom, živome, milosrdnome i sve mogućem Bogu, stvoritelju neba i zemlje, koji je govorio ljudima. Oni svom dušom nestoje, da se podlože Božjim odlukama, makar bile sakrivene, kao što se je Abraham podvrgeo Bogu, na koga se islamska vjera rado obraća. Iako ne priznaju Isusa Krista kao Boga, to ga ipak časte kao proroka. Časte i njegovu djevičansku majku Mariju i katkad je dapače s pobožnošću zavivaju. Što više, i oni čekaju dan suda na kojem će Bog suditi sve uskrsnule ljudi. Također poštivaju moralni život, koji se

sastoji u štovanju Boga, molitvi, milosrdju i postu.«

Iako je između kršćana i muslimana tokom stoljeća bilo mnogo neslaganja i neprijateljstva, Koncil ih potiče da zabore na prošlost i iskreno se potruđe oko uzajamnog razumijevanja, tako da mogu zajednički braniti i promicati socijalnu pravdu, mir i slobodu za sve ljudi.

Ta je koncijska izjava nešto veoma novo u odnosu između Crkve i islama. Već je i prije II Vatikanskog sabora Sveti Stolici bila u prijateljskim vezama s muslimanskim zemljama, s kojima je podržavala diplomatske veze. Turci su nakon I svjetskog rata podigli sporaznik papi Benediktu XV u zahvalu za što je učinio da ublaži ratne strahote. Koncil je svemu tome želio dati nov i snažan zamah, da bi između kršćana i muslimana došlo do još tjesnijih i prijateljskih veza.

Crkva na Koncilu službeno priznaje religiozne vrednote sadržane u Islamu. To je prvi korak i preduvjet za plodan i uspešan dijalog. Iako će taj dijalog biti težak, on će ipak uspjeti ako se ostvari četverstrukouzračje. To je:

1. zaboraviti prošlost,
2. tražiti međusobno razumijevanje,
3. surađivati,
4. živjeti u nadi.

Zaboraviti prošlost: Da bi došlo do uspešnijeg dijaloga s muslimanima Koncil u prvom redu želi da zaboravimo na prošlost. U prošlosti je doшло do čestih sukoba između islama i kršćanstva. Zbog toga kršćanstvo i Islam postade jedan drugome tudi i neprijateljski raspoloženi. Stvorio se jedan suprotan mentalitet. Sada bi valjalo stvoriti posve drugu, prijateljsku atmosferu i razumijevanje. To će se postići ako se naučimo promatrati jedni druge kao ljudi i ako počnemo poštovati ljudske moralne i religiozne vrednote jedni drugih. To će nas dovesti do drugog stupnja dijaloga, koji se sastoji u traženju međusobnog razumijevanja.

Tražiti međusobno razumijevanje: Između kršćanstva i Islama još je uvijek priličan jaz zbog preslabog međusobnog poznавanja. Rad oko poznavanja i razumijevanja Islama urođio je zadnjih desetljeća prilično mnogo plodova. To su doduše tek počeci, ali koji pobuduju mnoge nade. U tom se radu naročito odlikovao Francuz Louis Massignon, koji je posvetio čitav život istraživanju istine koja je sadržana u Koranu, svetoj knjizi muslimana. Danas se i na katoličkoj strani množe knjige i revije bilo popularističnog bilo znanstvenog karaktera, koje sve više pridonose poznavanju Islama, a na taj način i približavanju prema toj velikoj religiji. Takove radove valja pozdraviti i što više razvijati. Na posljednjem svećeničkom tečaju u Zagrebu pred nekoliko stotina svećenika održao je predavanje o Islamu bosanski svećenik Dr. Tomislav Jabil-

ović. Budući da u našoj zemlji ima preko milijun muslimana, potrebno je, da i naši svećenici upoznaju barem ono bitno u Islamu i na taj način pripreme dijalog i kod nas. Pomišlja se dapače i na to da bi se na našim bogoslovskim učilištima uveo poseban predmet za proučavanje islamske teologije. I to bi bez sumnje bio značajan korak naprijed u pravcu dijaloga s muslimanima.

Suradnja: Koncil na trećem mjestu preporučuje suradnju s muslimanima na promicanju socijalne pravde, moralnih vrednosti, mira i slobode. Ta bi nas suradnja još više zbljžila od samog dijaloga. U takvoj su suradnji posljednji pape: Pij XI, Ivan XXIII i Pavac VI pružili krasan primjer. Ustavljenje su diplomatske veze između Svetе Stolice i gotovo svih muslimanskih država. Putovanje Pavla VI u Jordaniju i Tursku, njegovo stalno sauzimanje za mir, njegov nastup u Ujedinjenim Narodima i njegovo držanje u izraelsko-arapskom sukobu veoma cijene i prihvataju mnoge muslimanske države. Unutar tajništva za nekršćanske religije, koje je osnovao Pavac VI, osnovan je poseban sektor za Islam. Između Crkve i Islama može doći do suradnje i kontakta u mnogim međunarodnim organizacijama. Izvršno sredstvo suradnje omogućuju nam i sredstva društvenog saobraćaja, koja nas mogu sve više zbljžiti i upoznati jedne s drugima.

Nade: Kakove nade smijemo gajiti u svemu tome radu? Imamo li puno izgleda da dode vistinu do uspešnog dijaloga, koji bi približio vjernike dviju religija? Da pravo odgovorimo na to pitanje valja prvi svega imati na umu, da uspjeh dijaloga isto tako kao i s odijeljenim kršćanima ovisi prije svega od milosti Božje. Kada i kako ona radi, to izmiče našim računima i predviđanjima. Mi jedino znamo, da moramo moliti kako bi došlo do zbljžavanja između kršćanstva i Islama; na to nas poziva i mješovita nakana, a Gospodin će već u svoje vrijeme uslušati našu molitvu.

Apstrahirajući od vrhunaravnog elementa molitve koji je vrlo važan možemo samo

reći da će nakon iskustva i pokušaja koji su već učinjeni dijalog između kršćanstva i islama biti veoma tveđ. Psihološke i razne druge potekloće koje stoeže kao zapreka na putu dijaloga nisu ipak nepremostive. Najglavnija potekloća sastoji se u tome što obje religije i kršćanska i muslimanska imaju definitivan značaj. Što to znači? Mi kršćani smo uvjereni, da nam je Bog preko Krista dao konačnu nadu. Krist je izrekao posljednju riječ do kraja vremena i za čitavo čovječanstvo. Islam isto misli o sebi. On promatra židovstvo i kršćanstvo kao svoje preteče, ali i kao religije koje su doživjele neuspjeh. Konačnu odlučnu riječ Bog je izrekao preko Muhammeda, kojeg je njegov prorok. Stoga Islam sama sebe smatra kao najsvrileniju religiju. Te dvije dijemetralno oprečne dogmatske tvrdnje ne mogu se tako lako pomiriti i spojiti.

Duboke promjene i razvoj u suvremenom čovječanstvu nisu ostale bez tragova i u islamu. One su u njemu rodile dvije struje: integralnu i pravovjernu koja želi po što po to sačuvati sve staro, i liberalnu koja se želi prilagoditi uvjetima suvremenog doba. Osim toga i Islam vidi isto tako kao i kršćanstvo da je ugrožen od ateizma. Možda stoga baš u toj točki pronade bazu za dijalog s kršćanstvom u obranu vjere u Boga.

Da je dijalog potreban to sve više uvidju i s jedne i s druge strane. Potreba dijalogu nametnut će ga daskle. Samo valja imati strpljivosti, razumijevanja, dobre volje pa će doći do zbljenja dviju najvećih monoteističkih religija koje može biti od najveće koristi i za jedne i za druge.

O. Josip Antolović D. I.

Razgovaramo

Cijenjena upravo!

Spremam se već duže vremena da vam se javim. Neke vam se majke javljaju. Danas je blagdan Sreća Isusova. Odlučila sam i ja da vam se javim. Naša je obitelj posvećena Presvetom Srcu. Trebali smo se pripraviti trodnevnicom, ali smo svi zauzeti poslovima: djeca oko učenja, jer je školska godina pri kraju; ja sam majka četvororo dece, pa treba na sve stići: oprati, skuhati, šivati, otići povremeno u školu radi djece; ponkad sam i psihički premorena.

Nedjelja je za nas blagdan. Ja i moj mladi sin učenik VI razreda idemo na dačku službu Božju u 9 sati. Za to vrijeme moje kćerke

pospreme stan. One i stariji sin gimnazijalac idu na Veliku Misu. Kad se vratim, kod kuće je sve pospremljeno. Kuham ručak.

Moj sin još ministirira iako je već odrastao mladić, veći od gosp. kapelana. Otac ga ponekad zadirkuje da je prevelik za ministra, ali ja sam sretna dok ga vidim na oltaru. Jedna kćerka je student III godinu Filozofskog fakulteta u Sarajevu, druga je završila srednju medicinsku školu s odličnim uspjehom. Hvala Presv. Srcu što mi čuva djecu. Ne daj Bože, da se iznevjeri. Inače nikad nisam dopustila da ostanu bez nedjeljne sv. Mise.

Kako sam navela da je danas blagdan Srca Isusova, naša se obitelj okupila oko slike koju smo otkili cvijećem, zapalili svijeću i obnovili posvetu Presv. Srcu. Naša je katedrala u Sarajevu posvećena presv. Srcu. Zvona sa svih strana odjekuju, naviještaju i pozivaju nas u crkvu. Prije mnogo godina kad sam bila djevojčica bila sam širitelj Glasnika Srca Isusova. I danas se on u mojoj kući čita redovito. Čitamo i ostalu štampu i rado ispunjavamo skrižaljke iz Glasa Koncila.

Možda sam mnogo pisala, ali mi smo sretni što smo vjernici. Badava nam TV, badava luksuzni stan, kad ne bismo poznавали Tebe, Bože, i vršili Tvoje zapovijedi.

Pozdrav i od moje obitelji,
Katica

Poštovani uredniče!

Prije svega da vas pozdravim sa našim hrvatskim katoličkim pozdravom Hvaljen Isus i Marija. Radu vam šaljemo našu sliku, a ujedno ćemo vas upoznati sa teškim ali, hvala Bogu, ipak podnosišvim našim životnim putem. Prije 26 godina ja i moja žena smo sklopili brak, pa smo tako prije dva mjeseca proslavili dvostruko slavlje: 26-godišnjicu braka i porodaj 12. po redu djeteta. Sest godina našeg zajedničkog života nismo imali djece. Dragi Bog je tako htio da za vrijeme ratnih strahota budemo slobodni. Nakon šest godina dobili smo prvo dijete. Bila je to velika radost, ali nakon 14 mjeseci naša se radost pretvorila u žalost, jer smo svojeg malog andelka poslali u rajsku domovinu. Bilo nam je žao, ali smo stisnuli srca i rekli: Bog dao i Bog uzeo. Jednu godinu iza toga dobili smo sina i tako jedno za drugim, pa evo, hvala Bogu, prije 2 mjeseca po redu dvanaesto. Budući da mi je žena uslijed jednog porodaja ostala narušenog zdravlja, ovaj put je liječnik savjetovao da se riješi djeteta. Nismo htjeli o tome ni cuti. Bože sačuvaj, tko bi mogao postati ubojica srca svoga srca. Rekla bi nam ostala djeca: »kakvi ste vi roditelji, tako bi i nama učinili.« — 15. travnja bio je za nas sudbonosan dan. Nastupio je porodaj i svaka je minuta bila godina. Bila je opasnost da desetoro djece ostane bez majke. Budući da smo udaljeni od grada te nismo mogli dobiti prvu pomoć, za vjetovali smo se Božanskom Srcu, i nismo čekali nego dva sata da nam Božansko Srce usliša molbu. Rodila se zdrava i lijepa djevojčica. Porodaj je bio lakši nego kod ostale djece. Majka je ostala dobro sačuvana zdravljia. Uvjereni

smo se da Bog svojih ne ostavlja. Nije bio uzaludan naš zavjet, molitva i pobožnost Srcu Isusovu kroz devet prih petaka, koju smo prije obavljali. Hvala mu i slava.

— Mnogi nam se rugaju, što će nam toliko djeca. Zašto stvaramo na svijet sirotinju. — Ovakve uvere prečujemo. Uz malu plaću i nešto poljskih prihoda uzdržavam svoju obitelj. Onaj koji se brine za ljiljane u polju neće nas ostaviti. — Poručujem svima koji se plaše djece, da smo sa svojom mnogobrojnom djecom zadovoljni i nije nam ih puno. Ponosimo se s njima i sve nam se okreće na dobro. Da nema krizeva? Ima, ali osjećamo neku nadnaravnu snagu, da će i daljeći, bar kao i do sada. — Poštovani uredniče! Ovo sam opisao jer možda će vam biti potrebno da nešto saznate što će vam

trebati za članak. Izvinite na slabom sastavu, jer ja sa dva razreda škole ne mogu poznavati pravopis i drugo, a vi uredite kako znate. — Ja vam se unaprijed zahvaljujem uz pozdrav

Ivan Sunjić, pok. Ante,
Gizdavac, pošta Muč

Cijenjeni uredniče!

Drugo moje pismo što stiže na redakciju upravo je molba. Zašto ste vi i vaši čitaoci izazvali toliku paniku. Mislim na ona tri pisma iz petog broja. Na početku ste rekli da svak može iznijeti svoje želje, a sada ste stali protiv nas. Ne samo vi nego i mnogi čitaoci. Ili vi baš hoćete da preko Glasnika jedni druge kritiziramo i ponizujemo. Da nisam pročitala sedmi broj Glasnika nekako bih zabora-

vila sve dosadašnje nesporazume. Ali ta idealna sestra Emica puno filozofira. Ona me potegla za jezik, da pišem sve što sam u prvom pismu propustila. — Kako ona može nazvati nekoga razočaranim i tužnim kad sa nama nije nikad stupila u dijalog. Ako je jedna od nas napisala malo tužnije, pa zar je ne možemo razumijeti. »Ona tri tužna i razočarana samca« — Samo zamislite kako ove riječi očajno zvuče. To po njenom mišljenju znači, da smo se u svome životu potpuno razočarali, i tako silom prilika izabrali put somodrićanja i mrtvenja. Ako je kod nje zaista ovako, onda nije ni čudo, što se razočarala, ona i njezine prijateljice nad spomenutim pismima. Put kojim idem čvrsto je pouzdanje u pomoć Božju; izbor je sloboden, nitko me na to nije prisilio. Dapaće prisiljavana sum da se udam. Ja sam čvrsta u svojoj odluci. Uvjerenja sam, da me Bog hoće baš na ovom putu. Sama nisam nikad. Član sam pjevačkog zbora, zajednički pjevamo crkvene pjesme, radujemo se životu i rješavamo razne probleme iz kršćanskog morala. Netko će opet reći da sam sebična. Nisam napisala pismo zbog same sebe, nego upravo zbog njih... Jedan petnaestgodišnji mladić pristupi, u ruci mu glasnik br. 4 i kaže: »Sve do sada sam mislio da svećeničko zvanje ima prednost. Kad sam pročitao nekoliko Glasnika zaključio sam ono što i Glasnik misli. Brak ima prednost. Zbogom lijepi snovi i ideali!« — Možete si zamisliti kako mi je bilo taj trenutak. Bogu sam obećala da će se cijeli život žrtvovati za duhovna zvanja, ne žaleći žrtve i pokore... Uredništvu posebno čestitam na 7 broju. Želim našim dragim sjemeništarcima obilje Božje milosti. —

Dragi uredniče, molim vas da objavite ovo moje pismo, da više ne bude medu čitaocima nesporazuma. Ne želim stići popularnost zbog svoga izveštaja... Vaš znak pomirenja za nas troje samaca bit će objavljen ovo pismo.

Hvaljen Isus i Marija.

S. Z.

Ovo pismo nije objavljeno kao znak pomirenja, jer pomirenje ima mjesto samo nakon svade ili oštreljeg dijaloga, a toga dosad nije bilo, a kad jedni druge budemo saslušali do kraja, lako ćemo uvidjeti da nitko neće baš sve krivo; a za onim mladićem koji se to bude razočarao nad duhovnim pozivom čitajući Glasnik nemoće žaliti. Mladić je počeo misliti svojom glavom. To je dobro. On će kao i ostali ljudi morati ispravljati pomalo svoje mišljenje u kolečem, pa će tako prije ili kasnije nadoci na to, da je duhovni poziv u sebi uvušeniji, jer je svrha za kojom on ide uzvišenija, no to ne znači da drugi putevi nisu dobiti i plenitniti.

Uredniče!

U Prelogu je prije petnaest godina umrla moja mama. Citajući Glasnik o problemima obitelji htjela bih spomenuti kako je moja majka primila petnaestero djece iz Božje ruke. Otac, zidar, uz teški rad priučio se alkoholu. Tek tu i tamo donosio bi novac kući, pa je majka radom na malom posjedu prehranjivala nas djecu. Petero je umrlo u djetinjstvu, desetero je postavila na noge i ospobila za život. Osobito se rado sjećam kako nas je redovito slala nedjeljom na svetu Misu i večernjicu. Sve nas je naučila moliti krušnicu. Gdje je bila snaga moje majke Rozalije da nas u siromaštvu prehrani i u bijedi dadne iskrune nade. Bila je tomu razlog njeni velika vjera i pouzdanje u Bogu. Deset prstiju koji su radili i prebirali krunicu odgojili su i na put izveli brojnu djecu.

Anica Blažeković, Beograd

Naši biskupi i sluga Božji

PETAR BARBARIĆ

Uspjeh kauze Petra Barbarića ovisit će dijelom i od zalaganja naših duhovnih nadpastira. Kao i u drugim stvarima tako smo i u ovoj puni povjerenja u njih, koje je Duh Sveti postavio da upravlja Crkvom Božjom. Sa zahvalnošću možemo ustanoviti, da doista pokazuju mnogo zanimanja za promicanje procesa beatifikacije Petra Barbarića.

Prvi koji je uputio Sv. Ocu Papi molbu za otvaranje procesa beatifikacije jest mostarski biskup Dr. Petar Ćule. Sluga Božji sin je njegove biskupije i zato mostarski biskup smatra svojom čašu i dužnošću raditi na njegovoj proslavi. Mi mu želimo, da čim prije mogne u Mostaru sagraditi katedralu te u njoj podignuti i kapelu, daj Bože, tada već od Crkve beatificirano-me Petru Barbariću.

Drugi koji je uputio molbu Sv. Ocu Papi za otvaranje procesa beatifikacije Sluge Božjega Petra Barbarića jest skopljanski biskup Dr. Smiljan Čekada. On je travnički đak, koji se je odgajao u sjeni groba i primjera Petra Barbarića. I on stoji pred gradnjom katedrale u Skoplju. Njemu također želimo, da uz pomoć Božju dovrši to veliko i važno djelo, a neka ga prati i pomaže zagovor Sluge Božjega Petra Barbarića.

Splitski Otac Biskup Dr. Franjo Franić također je veliki prijatelj i promicatelj kauze Petra Barbarića. Već je u prvom pismu vice-postulatoru pokazao najveću spremnost na suradnju "za tu plemenitu i korisnu akciju" — kako se je sam izrazio. Odmah je upu-

tio molbu Sv. Ocu Papi, da se zauzme za kauzu Petra Barbarića. Molbu je lijepo obrazložio kako naši brojni svećenički pripravnici imaju u Petru Barbariću primjer ustrajnosti u svećeničkom zvanju a sva naša mlađež primjer mlađenачke čistoće. Splitski biskup pokrenuo je u Splitu akciju za gradnju novih crkava koje kani posvetiti Majci Božjoj. U tome poslu zazivamo na njega i njegovo djelo zagovor Sluge Božjega Petra Barbarića, koji je sam bio veliki štovatelj Majke Božje i promicatelj Marijine slave.

Dakovacki biskup Monsignor Stjepan Bauerlein najtoplijje je pozdravio izlaženje novog životopisa Petra Barbarića "Zvona Velike Subote" te u više navrata vice-postulatoru izrazio solidarnost i spremnost, da potpomaže promicanje kauze Petra Barbarića. On preporučuje sebe osobno, svoju biskupiju i sjemenište u zagovor Sluge Božjega Petra Barbarića. Svim štovateljima Petra Barbarića od svega srca najtoplijje preporučujemo dakovackog biskupa, njegovu biskupiju i sjemenište u molitve.

Kauza Petra Barbarića otvara nam široke mogućnosti, da se što uže i tješnje povežemo s našim duhovnim Pastirima, da im preko molitve pomognemo nositi njihovo apostolsko breme, da rado slušamo njihove poticaje i savjete te da još življe osjetimo našu pri-padnost zajedničkoj nam Majci svetoj Crkvi.

O. Josip Antolović D.I.
vice-postulator

Procesija kroz selo poslije 15 godina

Mala župa u Dolu na otoku Braču posvećena je presv. Srcu Isusovu. Već dugo godina taj se blagdan svećano slavi u sam petak, baš na dan Srca Isusova. Ove godine proslava je bila vanredno svećana. Uoči same proslave, kad je pao mrak, oko crkve bila je procesija sa Presvetim, popraćena velikom rasvjetom. Ujutro na blagdan već u 5 sati svećenici su bili u crkvi radi ispovijedanja. Vjernici su poslije toga počeli dolaziti i 95 posto prisutnih pristupili kod tih svete Mise na svetu pričest. Prije podne bila je i svećana sveta Misa preko koje je propovijedao mladi svećenik iz Praznica don Slobodan Štambuk. On je mnoge vjernike ganuo do suza svojom divnom propovijedi o presvetom Srcu Isusovu. Orgulje i izvanredno pjevanje uzveličali su svećanost.

Poslije podne, nakon petnaest godina održana je kroz cijelo selo svećana procesija sa kipom Srca Isusova. Citat Božji narod u procesiji sa zanosom je molio i pjevalo: »Sreća Isusovo, smiluj se nama—i—Isuse, blaga i ponižna srca — učini srce moje po srcu Tvome«, te »Do nebesa nek se ori...« što je odjekivalo kroz cijelo selo. Vršilac dufnosti mjesnog župnika don Šime Vrsalović bio je izvanredno sretan, što je obnovljena stara tradicija proslave blagdana Srca Isusova u Dolu, a vjernici poslije večere okupili su se usred sela — na pijaci — da i vanjskim načinom pokazuju svoje narodno veselje što je svećanost tako divno uspjela. Rasvjeta i pjevanje pobožnih pjesama trajala je do kasno u noć. — Neka je čast dolskoj župi, a hvala i slava presv. Srcu Isusovu!

A. I.

Na str.: 331, 356, 361, 368

Zdenka Sertić: **MOTIVI S DRVOREZBARIJA:**

Stare ornamentne pravilne kombinirane u nizu varijacije, ... suština života seljačke umjetnosti leži u ornamenu, to je izražajno sredstvo umjetničkog izlivenjavanja seljaka, umjetnička ideja, u kojoj se koncentriraju njegovi osjećaji, misli i čuvstva; za seljaka je ornamenat od simboličkog značenja, a ne od dekorativnog; ornamenat je u sebi uključio i religijsku manifestaciju čovjeka, dakle bio je i nosilac i izvjesnik etičkih kvaliteta... (Mirko Kus — Nikolajev: Seljačka ornamentika).

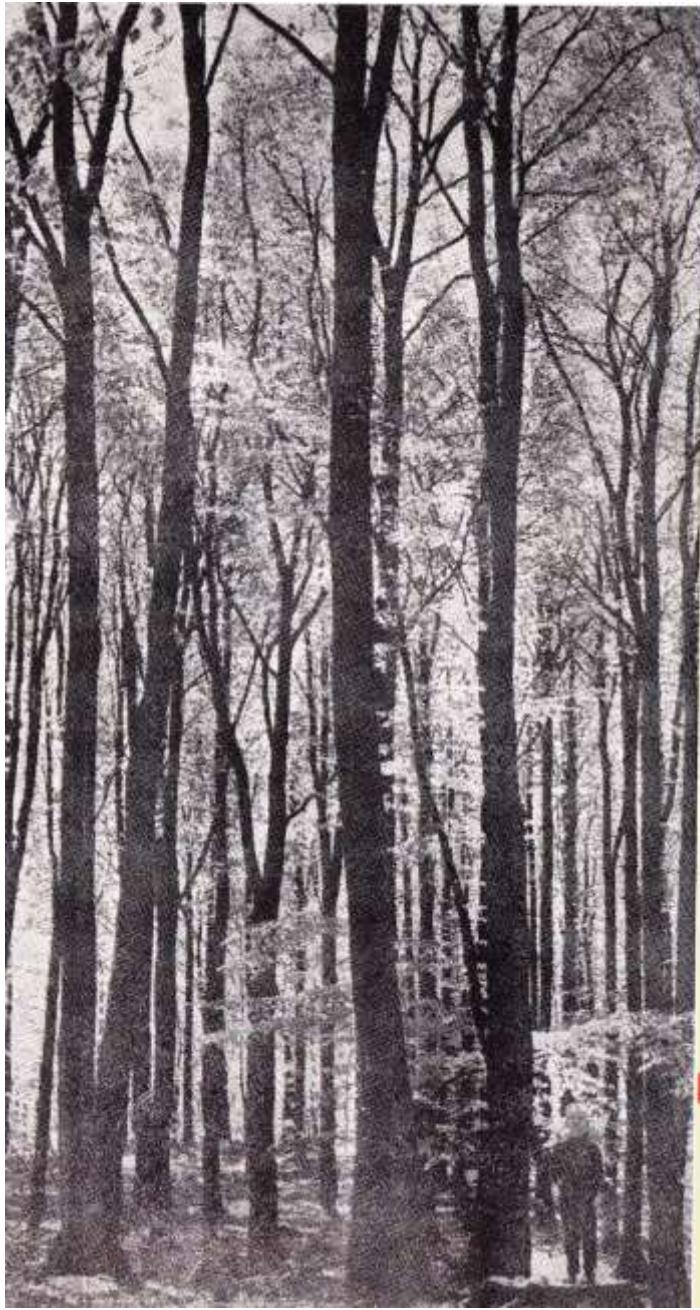

ZAHVALJUJU PRESVETOM SRCU ISUSOVU
BEZGRJEŠNOM SRCU MARIJINU I SVETIM
ZAŠTITNICIMA

- Zahvaljujem bl. Djevici i sv. Antunu na primljenoj milosti, V. Nemeć, Freilassing, Njemačka.
- Za primljene milosti, Dragomila Projid, Trilj.
- Za sretno položen razred i maturu, Anka Blažev, Bijeli Manastir.
- Na primljene milostima po zagovoru bl. Nikole Tavelića, obitelj iz Kladruba.
- Na uvelikoj molbi preporučam se za pomoć u dalnjem mojim potrebama, presv. Srcu, Majci Božjoj od Brze pomoći i zaštitnicima oca Leopoldu Mandiću i sv. Antu, NN.
- Na sretno položenim ispitima i dalje se preporučam, A. S., Legrad.
- Na sretno položenoj maturi, E. S., Podravina.
- Za srećan uspjeh teške operacije želuca, sestra milosrdnica iz Rijeke.
- Za sretno položene ispite zahvaljujem presv. Srcu i Gospu od brze pomoći, studentica medicine M.
- Presv. Srcu Isusovu i Marijinu i svetim zaštitnicima na uspjejenoj operaciji, Pavao Šafer, Orahovica.
- Na dobrom uspjehu u školi i primljenim milostima, uz daljnju preporuku, Stipe, Petrovac.
- Za brzo odravljivanje mojeg sina i za sve milosti. Preporučam se i dalje. O. R.
- Na uspješno položenoj maturi, M. Marija, Sisak.
- Na uspješno položenom završnom ispitu presv. Srcu, Gospu od brze pomoći i sv. Antunu, Ana T. Torjanci.
- Na primljenim milostima neizmjerna hvala Presv. Srcu Isusovu i Bezgrješnom srcu Marijini, obitelj Alojza Dantović, Nova Gradiška.
- Za primljene milosti i za odravljivanje muža. Gospu od brze pomoći i sluzi B. Petru Barbariću, Ana Perić, Gorjani.
- Za uspješno položen diplomski ispit moje kćerke i na drugim primljenim milostima, M. Kolarić, Krizić.
- Na primljenim milostima Gospu od brze pomoći i sv. Anti, A. G., Rašeljke.
- Na mnogim primljenim milostima, Steffica Gelendir, Zagrebačka Dubrava.
- Za pomoć u bolesti i za sretno uspjelu operaciju, Marija Kozjak, Jurčevac.
- Za sve primljene milosti Majci Božjoj od brze pomoći, M. N. Vrpolje.
- Za sretno položenu maturu svoga nečaka Gospu od brze pomoći i sv. Antunu, M. K. Slavonski Brod.
- Zahvaljujem Presv. Srcu na velikom daru, što je pomoglo u teškoj bolesti mojoj kćerki, majci četvero djece, Danica Stipić, Jelenje Podhum.
- U velikoj životnoj tjeskobi, Ti si mi, Majko od brze pomoći, brzo i potpuno pomogla, Zorka Sever, Popovača.
- Za mnoge milosti i sretno položene ispite mog sina, A. T. Vrbnik.
- Majci Božjoj za sretno položen razred i maturu, Z. S. Tubelj.
- Na primljenim milostima, V. J. Zagreb.

S dopuštenjem crkvenih i redovničkih pogлавara izdaje:
Hrvatska pokrajina Družba Isusove — Zagreb 02-147, Palmoticeva ul. 31. — Odgovorni urednik
o. Franjo Šipušić, Zagreb 02-147, Tel. 32-469. — Tisk: »Plamen«, Slavonski Brod, Omladinska
ul. 26. — 1967. — List izlazi svakog mjeseca. Cijena pojedinačnog broja 1 ND. Bogoslovi i sljemeni-
štari u skupnoj pretplati 0.70 ND. Godišnja pretplata za redovite pretplatnike 12 ND. Grupne
pretplate od deset na više dobivaju deset posto popusta. Novac pretplate saljite poštanskim
uputnicama; suradnju uredništvu Gleduška; rukopisi se ne vraćaju.

HVALA TI
GOSPODINE
ŠTO SI
STVORIO
ŠUMU

GLASNIK

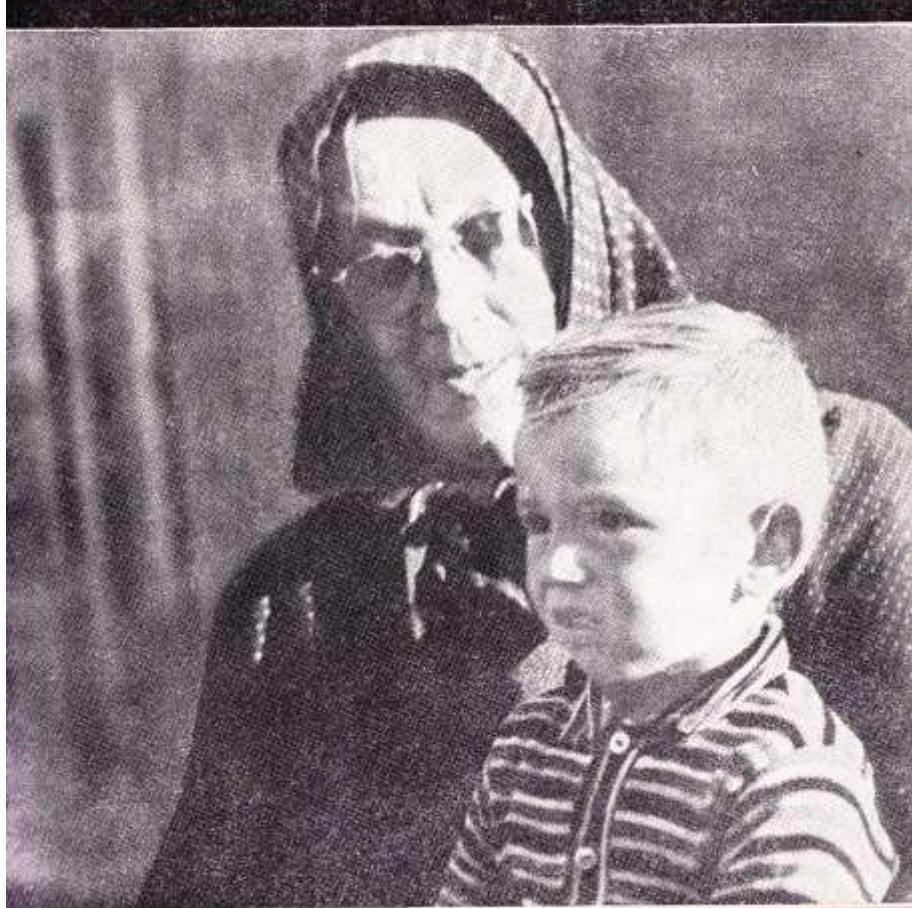
SRCA ISUSOVA I MARIJINA

LISTOPAD 1967.

ZAGREB — GODINA 58

CIJENA 1 ND

POSTARINA PLACENA U GOTOVU

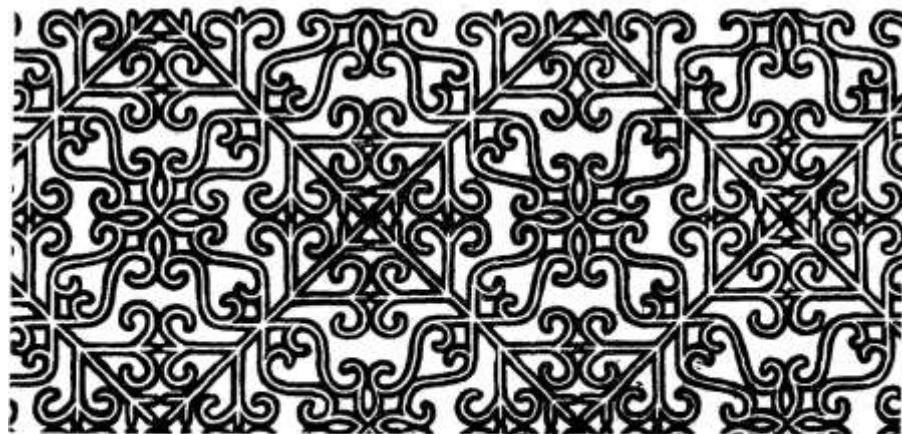

MOLITVA U OBITELJI

X

S A D R Z A J :

369	Majko, nauči me moliti
370	Vjera i znanost, (nakana AM)
373	Duh zajedništva u Crkvi, Josip Antolović D. I.
374	Plodovi molitve, Marcelina
376	MOLITVA U OBITELJI
382	Primjer sam vam dao
385	Molitva spasava
387	Moliti nije lako
388	Molitve koje mora znati svaki kršćanin
390	Molitva i život
392	Učimo moliti
394	U molitvi znajmo slušati
395	Molitvene geste
398	Molitva ima svoj ritam
402	Zakoni molitve
403	Utjecaj Petra Barbarića na mlade, Josip Antolović D. I.
404	Razgovaramo
408	Nove knjige, zahvalnice

MAJKO, NAUČI ME MOLITI

NEKA STARA LIJEPА PRICA VELI, DA SU SE JEDNOM ANDELI RASPLAKALI. BILI SU TO ONI ANDELI STO NOSE LJUDSKE MOLITVE PRED BOŽJI PRIJESTO. SKUPILI SE JEDNOM I PRICALI STO LJUDI MOLE, I SMILIO IM SE:

»MAJKO, BOŽJA, MOJE JE DIJETE BOLESNO! — PRESVETA ĐEVICE, MUZ MI JE U KREVETU, A U KUCI NEMAMO VIŠE NI PARE. OZDRAVI MI GA JOS DANAS! — DRAGA MADONA, BEZ NAMJESTENJA SAM. STO CU SUTRA JESTI? ZA LJUBAV BOŽJU, POBRINI SE ZA ME! — O MOCNA ĐEVICE, MOJOJ NJIVI, S KOJE SE NADAM KRUHA ZA SVOJU OBITELJ, PRIJETI NEVRJEME. POMOZI MI! — MAJKO DOBROGA ISUSA, POLJE STRADAVA OD PREVELIKE SUSE. IZMOLI KISU, ALI NE PREVISE...«

»SVETI JOSIPE, IMAM PARNICU SA SVOJIM SUSJEDOM. DAJ DA DOBIJEM PRAVDU! — SV. ANTUNE, KUPIO SAM SRECKU. MOLI ZA ME DA DOBIJEM PREMIJU! — SV. ANTUNE, NATIJECEM SE ZA NAMJESTENJE, KOJE BI MI POMOGLO DA PRISTOJNO ŽIVIM. IZMOLI DA GA DOBIJEM! — SV. ANTUNE, VEC ME NEKOLIKO DANA POSJECUJE DOBAR MLADIĆ. ON JE UZORAN KRSCANIN I RADIN JE. BILA BIH SRETNA... DAT CU JEDAN FRANAK ZA SIROMAHE!«

IANDELI SU PLAKALI. NEKI SU BILI JAKO UZNEMIRENI. JEDAN JE OD NJIH CAK PROTESTIRAO: »IZGLEDA DA TI LJUDI NEMAJU DRUGO OSIM USTIJU, ZELUCA, DŽEPA, TRGOVINE... NITKO NE MOLI SVECE ZA POMOC, KAKO BI NAPUSTIO PLES, RJEŠIO SE LJUBAKANJA I ZLIH PUTEVA! — DRUGI GA JE UKORIO DA NE SMJE PREBRZO SUDITI LJUDE. KRIVI SU TOME PROPOVJEDNICI STO NE UCE LJUDE DA »VALJA PRIJE SVEGA TRAZITI KRALJEVSTVO BOŽJE I NJEGOVU PRAVDU, A OSTALO ČE PRIMITI«. TO JE UCIO LJUDE ISUS KAD JE BIO NA ZEMLJI. — JEST, PRAVO JE, SLOZILI SE ANDELI, ALI JE NEKI OD NJIH DOBACIO, DA NI SAMI NE BI BILI BOLJI KAD BI BILI LJUDI.

STRANICE STO SLIJEDE IMALE BI PRED NAMA RAZVITI MALO PROBLEMATIKU OBITEJSKE MOLITVE...

VJERA I ZNANOST

Da napredak znanosti postane put k spoznaji i štovanju Boga (nakana AM za listopad)

Nekođ je engleski filozof Bacon Verulamski ustvrdio, da malo znanja odvoditi od Božja, a puno znanja da dovodi k Bogu. Istinitost ove izreke su u prošlosti potvrđivali gotovo svi učenjaci. No u naše dane mi susrećemo ljudi s visokom naobrazbom koji nemaju vjere; koji su što više pravi bezbožci. Ostaje tako otvoreno pitanje, što je sa znanostičku i vjeron? Da li prava znanost isključuje i pobija vjeru? III je istinito ono što tvrdi Katolička Crkva, da se rezultati prave znanosti ne sukobljavaju s istinama prave vjere, nego da istinska znanost spremi put pravoj vjeri. Nakana ovog mjeseca htjela bi nam približiti taj problem, potičući nas na molitvu, da u doba velikog napretka znanosti ne ostanemo bez vjere, nego da nas naprotiv znanost i njen uspon vodi jasnije spoznaji i štovanju začetnika prirodnog reda koji je temelj svake znanosti.

Rješavajući ove teškoće valja nam pogledati više stvari. Tako, što je znanost? Ona njen domet i njene slabe strane; zatim, što je vjera, koji je njen predmet i njeni izvori, te karikature prave vjere. Odgovorit nam je na pitanje zašto ima učenjaka koji si nikad nisu postavili pitanje Boga i vjere u Boga, i najzad, da li postoji mogućnost sukoba između vjere i znanosti, da uvidimo da li je ispravno tvrditi da nas istinska znanost ima spremati na podnje prihvatanje misterija.

ZNANOST Čarobno zvuči ta riječ. Neki je smatraju ključem što otvara svaku vrata. Ona je služila triumfalista prošlog stoljeća kao lozinka kojom su htjeli poskidati zvijezde s neba. No prošli su nas ratovi prestrašili, kad smo vidjeli, kako je znanost u službi za nemoralna. Ona je spre-

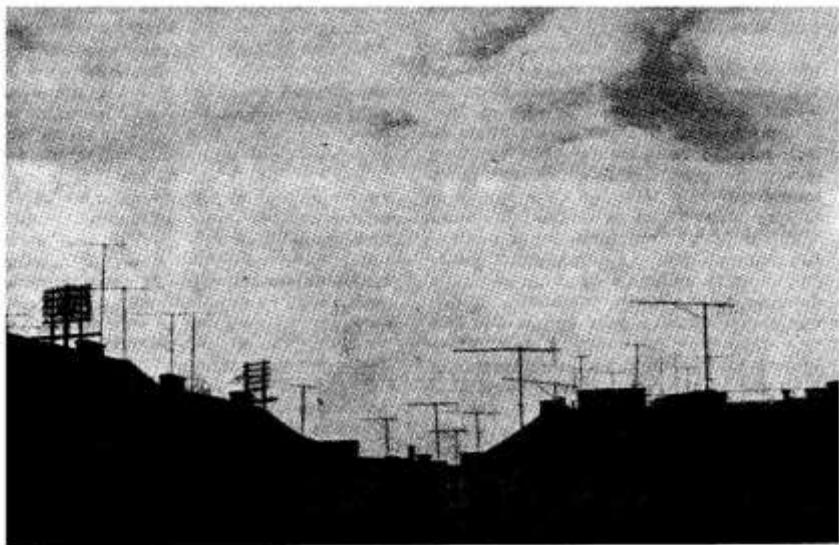
mila bojne otrove, plinske komore i atomsko bombe. Zbog toga duduše ne bismo smjeli kriviti znanost. Ljudi su naime zli.

Ali i te naša znanost, ako je izblizega pogledamo, gubi pomalo svoj sjaj. Ona je kao moda. Uvijek suvremena, no uvijek s novim zahtjevima. Danas se smijemo smlonosti srednjevjekovnih kirurga i njihovim primativnim medicinskim pomagalima, a sutra će se name smijati. Znanost se razvija i njeni su rezultati na neki način uvijek privremeni, djelomični. Nove sile i nova otkrića ispravljaju stara poimanja i uvođe nove navike. Stoga i pravi učenjaci dosta skromno motre svoje rezultate. Oni čekaju da dodu novi ljudi koji će nastaviti njihova istraživanja i popuniti njihove rezultate.

To je znanost! Od velike nam je pomoci, ali joj se ne možemo bez pridržavanja predati. Ona može biti blagoslov, ali i mač u rukama ludeka. Ona napokon ne rješava sve što nas zanima. Ona se i ne želi baviti nedohvatnim temama a koje nas ipak zanimaju. Sve nas to upućuje na nov teren koji zovemo — vjera.

VJERA Počnimo s karikaturama vjere. Zbog njih i nastaju toliki ne-spoznumi.

Strah pred nepoznatim silama, nelivjesna budućnost, smrt sa svojim programom ljudi tjeraju u neobično stanje zlih slutnja, bojazni, očekivanja i straha. U tim svojim problemima čovjek pribegava koježem: naganjanju, vraćanju, gatanju, zazlivanju duhova. Htio bi pod svaku ciljenu nešto doznati od onoga što je pred njim sakriveno, i što se s njim ima zbiti tamoiza zastora. To područ-

Ukopani u duboke sjene noći ljudi su na svoje krovove postavili rešetkasta ticala. Preko njih su povezani s čitavim jednim svijetom žive slike. — Po molitvi, sa sklopjenim rukama, mi se povezujuemo isto tako s jednim nevidljivim svijetom Božjeg očlinstva.

je, kako je izloženo nekontroliranju, tako je isto obilježeno potpunom nesigurnošću, tišnjama. Ono ima i svojih proroka i proročica. Budu to ljudi više ili manje psiholozi koji u budućnost čitaju ostvarenje želja i stječju sebi siguran dohodak.

No sve su to nakaze vjere, nadomjestak za pravu vjeru; bolest vjere. Nije nikakvo čudo da se nevjernici kod sureta s takvim oblicima vjerskog shvaćanja okrenu u buntovnike i protivnike vjerovanja, pa i pravoga.

Prava vjera nešto je sasvim drugo. Evo nekoliko prethodnih misli: Ako velim da su $2 + 2 = 4$, to je vrlo jednostavna spoznaja. Posve očita i sigurna. Ona je na domet mojih moći, i ja vidim da je tako. No nitko od nas nije tako preuzetan da bi tvrdio kako on ima potpuni uvid i jasnoču i za komplikirane računske operacije. Sigurnost postoji. To da, ali smo do nje došli oslanjajući se na neke nuturnje zakone logike. Sigurnost je ista. Očitost je manja ili čak nikakva.

Ima tako i zbivanja o kojima smo čuli, i nimalo ne sumnjamo u njih.

To je vjera. Ona je znanje primljeno od drugih. — Sigurnost bez osobne evidencije. Oslanja se na znanje i poštovanje drugih. Ta-kova vjera nema ništa smiješno u себи. Vjerujemo tako roditeljima da su nas rodili, da nas ljube; vjerujemo na sve strane ljudima koji nas okružuju: učiteljima u školi, vozaču u tramvaju i autobusu, vjerujemo konično tako i Bogu koji je ljudima govorio o stvarima koje nas i te kako zanimaju. Moramo samo sitničavo ispitivati, da li je govorio, i kome je govorio, i da li je taj nama rekao doista ono što Bog poručuje. A to moramo doista potanko ispitati. Prorok neka dokaže svoje poslanje čudom. Pravo je! On to mora dokazati. Ali pazimo, kad smo sa svih strana utvrdili put objave, ne preostaje nam drugo nego da reknemo kratko: vjerujem, ne bilo što, nego samo ono što je Bog objavio i što je zajamčeno da je Bog uistinu rekao.

ODAKLE NEVJERA

KOD UCENJAKA? Današnja neglašena specijalizacija u pojedinih strukama oduzima onima koji su se njoj posvetili dragocjenu refleksiju, koju su njihovi kolegi u prijašnjim vremenima imali, usprkos mnogo manjim mogućnostima istraživanja. Ta odsutnost refleksije odvela ih je u polje raznih statistika, eksperimenta, golih činjenica, a da si kod svega toga nikada nisu postavili pitanje: odakle je sve to i radi čega je tu? Pred očima im je utilitarizam znanosti, tehnike, naime: izrabiti svaku mogućnost za podizanje standarda. Jasno je da takav način gledanja na življanja uz najvišu specijalizaciju ostavlja čovjeka učenjaka na neki način slijepim kod zdravih očiju. Transcendentne pitanja o Izvorima i svrsi svjetla ovdje se ne postavljaju.

Eto razloga zašto među velikim učenjacima specijalistima ima ljudi koji su daleko od vjere i olata. Oni jednostavno nisu uposili sav svoj misaoni aparat, tražeći uroke pojava. Kad bi to učinili, njihov bi stav prema vjeri bio određeniji.

No nemolte ipak stvar uzeti odvije jednostavno. Iako je vjera spoznaja, veliku ulogu u činu vjere ima volja. Dapače čin volje je sastavni dio vjere. K tome pridolaze razna čudoredna strujanja u našem biću. Konačno u vjeri ima veliku, da ne kažem zadnju riječ, jedna isto tako kao i vjera nadosjetna stvarnost, a to je milost ili dar vjere. Zato i pišemo ovu nakanu da učenjacima i sebi izmolimo tej dar.

SUKOB VJERE I ZNANOSTI Kratko iz nauke i Vatikanskog sabora: Nakon što je Sabor ustvrdio da postoji dvostruki red spoznaje, i obzirom na izvor, i obzirom na predmet, lučedi tako naravnu spoznaju od spoznaje po objavi — spoznaju dohvatljivih stvari od onih što nadilaze um, — naučava nas, da je nemoguće

da dode do stvarnog sukoba između vjere i znanosti. Iako je, voli, svjetlo vjere iznad um, između vjere i spoznaje ne može doći do sukoba: Isti je naime Bog Izvor objavljenih misterija po vjeri i naravnog svjetla razuma kojim proučavamo svijet i njegove zakone, koje je Bog sazdao, i koji on ne može nijeći, niti sebi protusloviti. Pravidna protuslužila dolaze odatile, bilo što se nisu vjerske istine pravo shvatile, bilo da se ne-sigurni pokušaji smatraju sigurnim rezultatima znanosti (cf D 1795, 1797). — Tako već i Vatikanski sabor rješava tu poteskuću. No on ide dalje: Ne samo da između vjere i znanosti ne može doći do stvarnih sukoba, nego vjera se i znanost međusobno pomažu, pružajući si dragocjene usluge. Znanost, vodena zdravim razumom, ispituje i istražuje, i tim svojim radom i njegovim rezultatima spremi temelje vjeri. Vjera opet radi svog višeg svjetla čuva um od zastraživanja donoseći nove spoznaje. Doleko stoga neka je od Crkve da bi bila protivnik ljudskih disciplina (D 1799).

SMISAO NAKANE Kada Crkva preporučuje u molitve da znanstveni i tehnički napredak postane put k spoznaji i štovanju Boga, ona želi da učenjacima izmolimo veliku milost, da se u svajim istraživanjima i znanstvenim otkrićima ne bi zaustavili na polu puta, nego da idu do kraja, do granice gdje se u svom istraživanju sresti s Bogom. Počnu li tako pojedini učenjaci otkrivali Boga neće oni o njemu šutjeti. Oni će postati propovjednici svjetla i istine.

Završimo riječima pape Pavla VI, što ih je rekao 2. kolovoza 1964. prigodom spuštanja kozmičkog broda »Ranger VII« na površinu mjeseca: »Molimo, da se čovjek ne izgubi i ne isprazni prodirudi u tajne svemira, nego da uvidi, kako se Bog i čovjek ne isključuju.«

»SUKOB KOJI JE DUZE VREMENA POSTOJAO IZMEĐU ZNANSTVENOG I RELIGIOZNOG DUHA, PROISTJECAO JE IZ ZLOUPOTREBE METODA AUKTORITETA, BILO SA STRANE TEOLOGA, KOJI SU HTJELI NALAZITI RJEŠENJE ZNANSTVENIH PROBLEMA U CISTO METAFIZICKIM I MORALnim DOKTRINAMA, BILO PAK SA STRANE UCENJAKA, KOJI SU IZ ZNANSTVENIH HIPOTEZA, A KOJE SE CESEN PUTA NIŠU MOGLE PROVJERITI, HTJELI IZVODITI ZAKLJUČKE PROTIV RELIGIOZNIH DOKTRINA I PROTIV SVEGA NATPRIRODNOGA...«

Andre Blondel

*Formiranje kršćanskih zajednica u misijskim krajevima
(Mis. nakana AM za listopad)*

U punom jeku drugog svjetskog rata, kada je čitavo čovječanstvo više nego ikada bilo razjedinjeno mržnjom, Papa Pijo XII izdaje encikliku o mističnom tijelu Kristovu. Svrha enciklike bijaše: dati novi snažan komunitarni zamah kršćanskom životu. Prema papinoj nauci svi kršćani sačinjavaju duhovni organizam, i prema tome nisu i ne mogu biti izolirani pojedinci, koji ne vode nikakva računa o ostalim udovima tog organizma. Taj komunitarni značaj Crkve još je većma naglasio II Vatikanski sabor. Crkva je Božji narod i tijelo Kristovo. »Prema svojoj slobodnoj volji Bog nije pozvao ljudi da na čistu individualnu način sudjeluju u njegovu životu isključujući svaku međusobnu vezu; On je od njih utrio narod, kojemu je dao zadatak, da sakupi u jedinstvu Božje djecu, koja bi bila raspršena.« (Koncilski dekret o misijama »Ad gentes« I,2.). I Isusu je svatko umrjeti za narod, i ne samo za narod, nego da i razasutu djecu Božju skupi u jednok. (Iv 11,52). Isusova smrt otukljuje i u jednu Božju obitelj) ujedinjuje čitavo čovječanstvo.

Iz ovakove vizije stvari slijedi sigurnost, da je Crkva u tijelu i u svim njegovim udovima misijska i to posve misijska, jer svi smo mi jedno u Kristu Isusu i svi smo pozvani da isto osjećamo kao i Spasitelj ljudi. »Jer ovo mišljenje treba da je u vama, kakvo je i u Kristu Isusu (Filipijanima, 2,5). Zbog toga i ekumenska djelatnost nužno spada u misijsku djelatnost Crkve, jer sve dotle dok kršćani budu razjedinjeni, Crkva ne će moći pružiti očito svjedočanstvo jedinstva, koje je Krist uspostavio među ljudima.

Iz ovakve vizije stvari slijedi također sigurnost, da prvi stupanj u misijskoj djelatnosti mora biti podizanje, stvaranje i organiziranje kršćanskih zajednica gdje još ne postoje. Ta tvrdnja može izgledati banalna.

A ne može se ipak zanijekati, da je čisto bila poticajnjena. Pod pritiskom bilo povijesnih bilo psiholoških okolnosti misionari su nadasve nastojali u novokršćenicima gajiti osobnu, individualnu vjeru te osigurati čvrstoču veza između njih i njihovih župnika, a preko njih i sa Sv. Stolicom. Važnost da oblikuju kršćane u organskoj zajednici nisu učavali i nisu joj posvećivali onu pažnju kao nekim drugim poslovima.

II Vatikanski Sabor u II poglavljiju misijskog pokreta »Ad gentes«, član 3, traži od misionara, da stvaraju i oblikuju kršćanske zajednice. »Misionari, Božji suradnici, moraju podizati zajednice vjernika, koje će biti sposobne da dobro koracaju na putu na koji su pozvani i da vrše svoju svećeničku, proročku i kraljevsku zadataku, koju Im je Bog povjerio. Tako da kršćanska zajednica postati znak Božje prisutnosti u svijetu; po euharistijskoj žrtvi ona stvarno neprestano s Kristom ide k Ocu; briljano hranjena Božjom riječju, ona pruža svjedočanstvo Kristu; napokon ona koraca u ljubavi igori apostolskim duhom« (Ad Gentes II, 15).

Taj tekst odmah uklanja i napast, da suzimo zajednicu na grupu vjernika nasuprot kleru koji njome upravlja. Zajednica je sastavljena živim vezama, koje su izatkane intimnom prisutnošću Krista Gospodina u minotu ljudi i žena, koji su pozvani na razne duhovne poslove i koje su nadareni raznim karizmatičkim darovima. »Milosni su darovi različni, ali je isti Duh. I različne su službe, ali je isti Gospodin. I različna su djelovanja, ali je isti Bog, koji djeluje sve u svima. A svakomu se deje objava Duha na korist« (1 Kor 12, 4—7).

Na vrlo značajan način Koncil promatra kao sastavne dijelove formiranja kršćanske zajednice: probudjivanje svećeničkih zvanja, služba katechista i procvat posvećenog redovničkog života kako aktivnog tako kon-

templativnog. Stoga je konkretna zadaća misionara da prije svega bude u novokrštenicima solidarnost s Kristom, a preko nje odgovornost koju zajedno nose za porast njihove vlastite krčanske zajednice. Valja da kles nadasve kod novokrštenika razvijati obi-

teljski krčanski duh, svijest, da su članovi jedne krčanske obitelji, duhovno i organski povezani u Kristu i među sobom. U takvoj će onda sredini Božji duh probuditi mnoštvo potrebnih zvanja za puninu crkvenoga života.

O. Josip Antolović D. I.

GLASNIKOVA CRTICA

Plodovi molitve

... sutra će naš veliki dječak prvi puta izgovoriti Kristove riječi: »Ovo je Tijelo moje!« I u tom će času baš na poziv moga dječaka Bog sići na oltar ... A Bogu će se onda svi pokloniti.

Ali jedna bol, kojom sam svome malom dječaku ranjavala srce do današnjega dana, sutra će ga, bojam se, smrviti ... Sestrice, ja se sutra neću pričestiti. A on se nada. Njada se od svoje prve Pričesti, kad je poželio, da se svi zajedno pričestimo, a ja sam rekla, da se izvučem: »Pričestit ću se u drugoj crkvi!« Da mu zamažem oči, toga sam jutra otišla i lutala po gradu bez misli i željela, da nikog ne sretнем. To sam činila svaki put, kad je zaželio, da se zajedno pričestimo. A on je to često želio.

Kad smo kupili auto, naučila sam voziti samo zato, da mogu što brže i što dalje pobjeći od želje moga dječaka ...

Onda je on postao velik. Drhtala sam nad svakim njegovim korakom. Ljubila u potaji njegove ruke i mjesta gdje će biti posvećen i željela, da nešto zaboravim.

Došao je iz vojske dvije godine prije ređenja. Bio je vrlo zamišljen.

Drhtala sam, ali ga nisam ništa pitala. Probudila me jedne noći grmljavina, i ja sam otišla da vidim da li je zatvoren prozor. Htjela sam ga pitati da li se boji, ali je mirno spavao. Uzela sam njegovu ruku i žarko poljubila njegov dlan, a on milo otvorio oči i zapita smeten:

»Mama, šta to ima značiti? Ne razumjem te! Zašto mi ljubiš dlan?«

»Tu ćeš jednom biti posvećen« rečem zatečena.

»Nikada se nisi htjela sa mnom pričestiti, a nisam te niti samu viđio ... sada mi ljubiš ruku, gdje ću biti posvećen, baš sada ... kad sam te htio razveseliti viještu da neću nastaviti bogosloviju ...«

»Ne!« proparao je tišinu sobe moj glas, i više se ničega ne sjećam. Probudila sam se u bolnici. Imaju slabo srce, trebam se čuvati uzbudenja. Ali moja se žrtva trebala nastaviti. Nisam molila, nego patila. Možda uzalud, mislila sam tada.

Pitat ćete, sestro, zašto?

Vama, preko koje mi je Bog progovorio. Vama ću reći prije nego mome dječaku.

Dvadeset i pet godina navršit će se za koji mjesec, kada smo zajedno sjedile u kuhinji, pošto smo ispratili moju majku na posljednji počinak ... Bilo mi je onda strašno tužno. Vi ste me htjeli malo rastresti, te ste mi pričali razne zgodice iz svoga života. I pričali ste mi o jednoj djevojci, koja je pobjegla s jednim oženjenim čovjekom. Imao je ženu i petero djece. Završili ste: »Zašto je čovjeku najslađe jesti zabranjeno voće?« Vi ste me u tom času tako prodorno gledali i meni se činilo, da čitate moju savjest. Mislila sam, da vi znadete za ono »zabranjeno voće« za kojim sam ja tada ispružila ruke. Počela sam plakati, a vi ste mislili, da plačem zbog mame. Sjedate se kako sam vam sve priznala ... Poslušala sam Vaš

savjet, da mu pišem. Ne znam koja mi je sila bockala mozak ponavljajući neprestano Vaše riječi: »Nemoj, dijete, upropoštavati izabranu Kristovu posudu!« A moja je vjera tada bila vrlo, vrlo slaba.

I baš zato bacila sam se u naručaj čovjeku, koji je prezirao vjeru. U tom braku, koji je bio bez crkvenog vjenčanja, rodio se moj dječak. Kad mu je bilo pet mjeseci, dobijem vijest, da je moj muž ubijen na fronti. Nisam mnogo žalila, jer sam svu ljubav poklonila djetetu. No život mi je bio nepodnosiv i ja sam se ponovo udala. Zvonko je bio dobar i bogat, ali je prije dvije godine stradao u saobraćajnoj nesreći.

Počela je za mene opet muka. Osjećala sam se veoma osamljena. Ta je osamljenost rodila želju za ljubavlju ... Užasno mi je bilo kad me je sin upitao: »Pa mama, ako nisi mogla primati sakramente u braku, sada si slobodna, pa zašto ne primiš Onoga, koji sve zna i koji te može utješiti ...?«

»Baš zato, što On sve zna, mogu ti reći samo, da se mučim sama u sebi, a ti se moli da što prije sazrem ...« poljubila sam ga u čelo sjela za volan i odjurila u noć.

I od onda nije mi sin ništa više o tome govorio. Vratio se u bogosloviju i pisao mi utješna pisma. U njima me poučavao, i ja sam se osjećala kao njegova mala učenica. Izgleda da je pogodio moju borbu ... Ali sam šutjela. Nikad nisam svjesno ni jednom gestom pokazala kako silno želim da on odabere svećeničko zvanje, samo zato, jer moj život nije bio toga dostojan...

Znam, da će mome velikom dječaku sutra ujutro razdrti srce. Ali će zato uveče, kad svi odu, čuti pokajničku želu svoje majke:

»Dječače moj! Naša je žrtva prikazana ... Sada dolazi moje uskrs-

nuće... želim da budem prva, kojoj ćeš ti u ime Božje reći: Ja te
cdrješjem od tvojih grijeha ...»
Tada ću mu reći sve, što sam na-
pisala vama, jer znam, da je Vaša
molitva vjerojatno bila ono progla-
njanje moje savjesti, koju će mi
uskoro olakšati podignuta desnica
moga dječaka — SVEĆENIKA ...
Vaša Ana.»

Marcelina

Molitva

Ps. 63

BOŽE, TI SI BOG MOJ! TEBE
TRAŽIM, ŽEDNA JE TEBE DUŠA
MOJA, ZA TOBOM ČEZNE TIJELO
MOJE U ZEMLJI OKORJELOJ, SU-
HOJ, BEZVODNOJ.

TAKO SAM U SVETIŠTU POGLE-
DAVAO ZA TOBOM, DA VIDIM
SJAЈ TVOJ, SLAVU TVOJU,

JER JE MILOST TVOJA VIŠE OD
ŽIVOTA; TEBI PJEVAJU SLAVU
USNE MOJE.

TAKO ĆU TE HVALITI ZA ŽIVO-
TA SVOGA, U IME TVOJE PODIZA-
TI RUKE SVOJE. — TEBE SLAVE
USTA MOJA USNAMA PUNIM KLI-
CANJA.

KAD TE SE SJECAM U POSTELJI
SVOJOJ, KAD U BUDNIM ČASIMA
RAZMIŠLJAM O TEBI.

ZAJSTA, TI SI POMOĆ MOJA! U
SJENI KRILA TVOJIH VESELIM SE.

DUŠA SE MOJA PRIVIJA K TE-
BI, DESNICA ME TVOJA PRI-
HVAČA.

A KOJI HOĆE DA UPROPASTE
DUŠU MOJU: NEKA IDU U DUBINU
ZEMLJE.

NEKA IZGINU OD MAČA, NEKA
BUDU PLIJEN CAGALJIMA!

u obitelji

Krist traži od svakog kršćanina da molí, ali napose to očekuje od Crkve u malom, od obitelji. Ne traži on to bez razloga. Obitelj je najbolja životna škola za roditelje i za djecu. Roditelji moraju spoznati da bez Božje pomoći ne mogu izvršiti svoj veliki poziv supruge, roditelja i odgojitelja. A djeca moraju upoznati da život bez Boga ostaje prazan, siromašan, besmislen... a jedino na Bogu graden postaje čvrst kao stijena, kojoj ne mogu nauditi nikakovi valovi kušnja, napasti, strasti...

Neki francuski pisac tvrdi ovo: Pravvi kršćani se razlikuju po trima pobožnostima od onih koji više nisu kršćani:

ni: po uskrsnjoj svetoj pričesti, po nedjeljnoj misi i po večernoj molitvi. Kada netko skrene s pravoga puta, najprije pretrgne prvu vezu: zanemari uskrsnu dužnost. Zatim pretrgne drugu vezu: prestaje dolaziti na nedjeljnu misu. Još mu preostane samo jedan vez: svagdanja molitva. Ako pretrgne još i tu vezu, tada je prekinuo svaku vezu s Bogom.

I kršćanska obitelj mora s velikim marom bdjeti da u njoj nikada ne zamukne jutarnja i večernja molitva, jer dok bude u njoj odjekivala molitva, doče će u njoj i Bog prebivati.

SVAKO ZIVOTNO RAZDOBLJE

IMA SVOJU MOLITVU — Malo dijete moli govoriti: «Bože moj, ja te ljubim! Čuvaj tatu i mamu!» Poslijе ће naučiti Ofenaš i Zdravomariju. U početku ћe te molitve izgovarati a da im neće razumjeti smisao. No tijekom vremena počet će sve više razumijevati i pojedine riječi i njihovu međusobnu vezu. Shvatit ћe što znače riječi: «Oče naš, koji jesi na nebesima...» Osjetit ћe koliko može čovjeka koljput stajati žrtve da iskreno izrekne riječi: «Budi volja tvoja» ili «Otpusti nam duge naše kako i mi otruštamo dužnicima našim». A tek na smrtnoj postelji shvatit ћemo potpuno riječi Zdravomarije... Moli za nas griešnike sada i na času smrti naše».

Čovjek moli čitav život, ali ne moli na isti način u svim razdobljima života. To nas neka ništa ne iznenaduje. Molitva je živa veza između Boga i nas. Bog se ne mijenja, ali mi se i te kako mijenjam. I radi te naše mijene mijenja se i naš način molitve. Stoga, kao što postoje naša životna razdoblja, tako postoje i naša molitvena razdoblja.

Kao svaki život, i molitva pozna krije u svome razvitku. Prva se kriza javlja u doba mlađenštva. Mlađić, a često i djevojka, postavlja si pitanje: imaju li smisla molitvene riječi i geste? Kao što je teško napustiti djetinjstvo, tako je teško prijeći iz djetinje molitve na molitvu odrasla čovjeka.

KOMPROMISNA RAVNOTEZA — Isto tako težak je prijelaz iz djevojaštva u bračni i obiteljski život. Djevojka ima vremena za molitvu. Često može prisustvovati svetoj misi i u radne dane. Isto tako može dosta često pristupati svetoj pričesti. Može polaziti na hodovača, ima vremena za čitanje dobrih knjiga i za moljenje krunice... U to je vrijeme njezina pobožnost dosta čuvstvena, ali ipak uza sve to ona u svome molitvenom životu osjeća neku ravnotežu i u dobru i u zlu.

No kad se takva djevojka uda, sva ta njena duhovna ravnoteža dolazi u pitanje već sutradan nakon vjenčanja.

A kad se još i djeca pojave, onda izgleda kao da su se srušili i temelji njenja molitvenog života. Ona se više ne snalazi u tim novim okolnostima života. Sada naime ima sve manje slobodnog vremena. Koliko se puta dogodi da ga ne nađe niti za nedjeljnu misu... Zbog bolesnog djeteta mora nedjeljom ostajati kod kuće. A kad s djecom pode na misu, neprestano mora njima pomagati da mole, ili ih mora nadzirati da budu mirni. I tako joj se čini da od mise nije ponijela ništa za svoju dušu.

No dok mlada žena i majka teško pronalazi vrijeme za molitvu, redovito u tom razdoblju ona stiče duhovnu zrelost, koja joj također donosi nove poteškoće. Pretjerana osjećajnost, sve više nestaje i stoga molitva takve žene nije više tako žarka kao prije, pa ona misli da više ne zna moliti, da je površna, rastresena, nemarna...

Kad vidi da više ne može moliti kao prije i toliko koliko je prije molila, pred nju se postavlja opasna dilema: «Sve ili ništa». A budući da je molitva čuvstveno sve manje privlači, ona izabire ono «ništa». Ima dosta mlađih žena koje posve napuštaju molitvu, mjesto da je prilagode okolnostima u kojima sada žive. Našavši se tako osiromašena, ne vidi načina kako da iz te krize izade. Pred njom još lebdi stari ideal iz vremena njezina djevojaštva i sadašnje stanje koje toliko odudara od tog idealja, i to je baca iz kolotedećine kršćanskog života. Ima ih koje se više ne usude ni sakramente primiti zbog tog duševnog stanja.

I mlađi čovjek, koji se je oženio, našlazi na poteškoće u molitvenom životu. Te njegove poteškoće posve su različite od onih njegove žene.

Kao dječak možda je pripadao kojem katoličkom udruženju, pa se je njegova molitva oslanjala na molitvu njegove grupe. On moli bolje i lakše s drugima nego sam. U to vrijeme njegova je molitva bila obilježena ciljevima pokreta ili udruženja kojem je pripadao. Društvo je dakle podržavalo njegovu molitvu i namestilo joj ritam.

Sada kao oženjen čovjek on više ne ma toliko vremena za društveni katolički život. Malo po malo opaža da je ogradien granicama svoje obitelji. I

njegova je molitva izložena opasnosti da to veoma osjeti. On sada više ne zna kako bi molio. A kad ustanovi da više ne molí kao prije, vrlo lako upadne u napast da i sakramente prima sve rjede.

ZIVOT TEMELJEN

NA LJUBAVI — Ni kod muškarca ni kod žene taj problem molitvenog života nije nerješiv. Važno je da ga pravo postavimo, pa ćemo onda naći i odgovarajuće rješenje.

Problem molitvenog života u braku samo je jedan dio velikog problema kršćanskog života u braku i obitelji.

Moramo se čuvati pogreške da napredak u kršćanskom životu mjerimo po množini i duljini molitava i pobožnih vježbi. Pravi duhovni život jednog kršćanina u biti je ljubav. Mlada žena i mladi muž imaju manje vremena za određene molitve, pa i općenito za molitvu, ali smiju li oni reći da nemaju vremena za ljubav? Bračni i obiteljski život utemeljeni su na ljubavi i stoga su dužni da oboje u toj ljubavi rastu.

U tome im pomaže sakramenat ženidbe, koji je sakramenat ljubavi, dakle nepresušiv izvor milosti da se njihova ljubav osvježuje, jača i krijepli.

Bog je ljubav i iz nje izvire svaka prava ljubav. Žele li bračni drugovi da njihova ljubav bude prava ljubav, svakako moraju podržavati tijesnu vezu s Bogom. A za to im je najbolje i najlakše sredstvo molitva. I to, ne koja god molitva, nego upravo bračna i obiteljska molitva. Kazali smo već, da svako životno razdoblje našeg života ima svoj oblik i način molitve, a bračni i obiteljski život je jedno od tih životnih razdoblja.

Srce muža i žene, oca i majke, mora biti veće i šire nego srce onih koji žive u svijetu sami, bez vlastite obitelji. A to srce susretat će se toliko puta sa životnim problemima, koje neće moći samo riješiti, nego će osjećati potrebu za pomoću odozgora. Mnoge životne okolnosti silić će kršćanskog muža i ženu da sklope ruke na molitvu.

Ovdje mi pada na pamet primjer dvoje mladih supruga. Kad god bi ih stisla kakva veća kušnja i nevolja, on-

da bi oboje klekli kraj kreveta i svako od njih uhvatilo bi jedan kraj krunice i tako molili Božu za pomoć...

NOVA ZIVOTNA

RAVNOTEŽA — Nećemo nikako reći da će razne životne kušnje mužu i ženi olakšati molitva. Ali možemo reći sa sigurnošću to da je prava kršćanska bračna i obiteljska ljubav spremna i na najveće žrtve, pa i u molitvi. Jer put ljubavi ištinskog je put odričanja i žrtve. A u braku i obitelji on će biti u toliko većoj mjeri u koliko se dublje shvati da brak mora postati škola ljubavi posvećenja bračnim drugovima i poslije njihovoj djeći.

Mlada dakle žena nema što žaliti za vremenom kad je s užitkom mogla obavljati svoje molitve. Ne treba se tužiti ni na pomanjkanje vremena za određene molitve. Neka se radije uputi hrabro novim životnim putem. Neka iz ljubavi prema Bogu priprezi što od nje traži bračna i obiteljska ljubav: da se zna nasmijati i kad je umorna, da zna syladati svoju nestripljivost, da zna čuti riječ koja po svome značenju ranjava a da se ipak ne uvrijedi, neka bude uvijek spremna na žrtvu za druge... Kućni poslovi, obiteljske radošti i sloga slike su Božjega kraljevstva. Samo sve to treba znati primiti u zahvalnosti i kao čine pouzdanja po kojima se predajemo u Božje ruke. Te naše obiteljske radošti i brige neka nadu svoje mjesto i u našoj molitvi. Kad nas je Isus naučio moliti: »Kruh naš svagdanjan daj nam danas«, želio nam je pokazati kako s Bogom moramo razgovarati o svim svojim brigama i o svemu što nam leži na srcu.

Nema li i muž, kao glava obitelji, mnogo toga reći Bogu o svome poslu, o zaradi, o svome umoru, neraspoloženju, o tolikim napastima koje sa svih strana vrebaju na njega, o svojoj ženi i djeci, o potrebi boljeg stana, o svojim starim roditeljima, o prijateljima..., a možda i o neprijateljima...

Već samo takvo nabranjanje problema pred Bogom i traženje njihova rješenja, nije li i te kako duboka i prisna molitva Bogu kao ocu koji se zanima za svoju djecu i njihove poteškoće...

Kad bismo htjeli pod svaku cijenu zadržati brojne molitve što smo ih o-

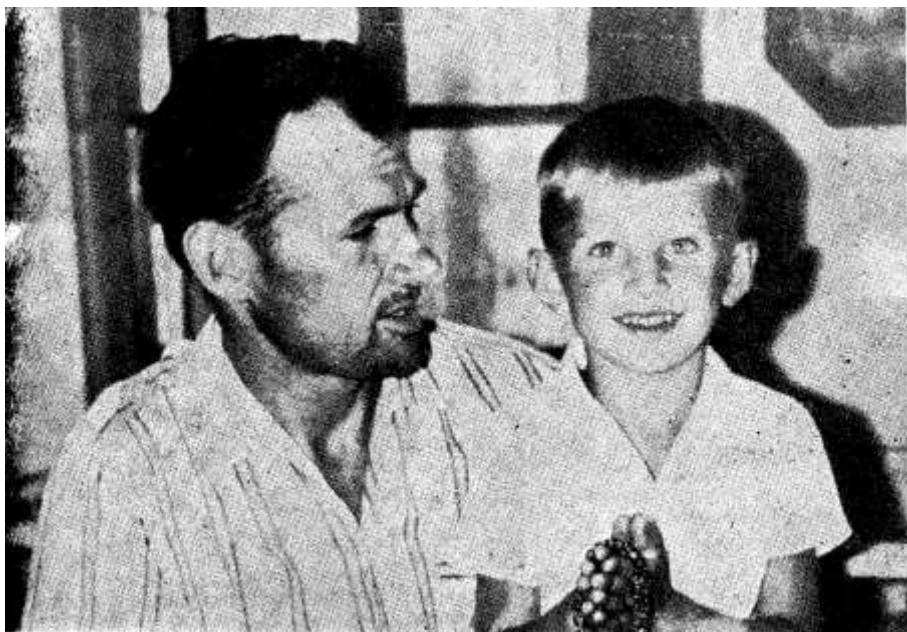
bavljali prije stupanja u brak, značilo bi da želimo plivati protiv životne bujice. A time izlažemo opasnosti bračnu siogu, međusobno razumijevanje i Božje namjere što ih on ima s našim brakom. Prava molitva mora zahvatiti naš današnji život i prikazati ga Bogu.

Molitva ne smije nikada biti bijeg od stvarnosti, nego veza između Boga i naše stvarnosti. Ona život kršćanina stavlja u životni odnos sa Živim Bogom. Stoga nužno moramo računati s konkretnim uvjetima života i potreba pojedine obitelji. Sjetimo se Isusova primjera. Njegova je molitva uvijek nosila pečat konkretnih okolnosti. Kad mora izabratи apostole, onda moliti za milost da izabere one koje Otec želi. Kad se je našao kraj groba svoga prijatelja Lazara, onda se moliti Ocu za čudo Lazarova uskrštenja...

PRIVREMENO RJESENJE — Ta preopterećenost na početku braka samo je jedna životna etapa. Doći će vrijeme, kada djeca pođostrastu, pa će roditelji ponovo imati više vremena za privatnu osobnu molitvu. No tada će ona imati dublje značenje nego u mladim danima. Sada će otac i majka zazivati Božji blagoslov i pomoć na svoju djecu koja ulaze u životne borbe i započinju put što su ga oni nekoć prolazili.

Molitva ima svoje mjesto u našem životu od kolijevke do groba. Ona je uvijek razgovor čovjeka s Bogom. Ali razna životna razdoblja oblikuju taj razgovor. Dijete moliti kao dijete, govori Bogu dječijim rječnikom. Mladić i djevojka govore na svoj način i o svojim problemima. Mladi bračni drugovi govore svojim jezikom i o onome što njih zanima. Oni, koji su podimakli u godinama, govoriti će kao ljudi puni životnog iskustva, koji su upoznali mnogo lijepog i mnogo bolnog u životu. Njihova molitva nositi će na sebi taj pečat životne zrelosti.

No kao što se mijenja sadržaj molitve s našim godinama, tako se mijenja i način izražavanja. Dijete govori kratko. Mladić i djevojka volje sanjarenje, mlađi muž i žena na pragu braka kao da su se vratili u djetinjstvo, i stoga govore kratko Bogu što ih zanima, dok

stariji bračni drugovi kao da se ponovo vraćaju u doba mlađenačkih sanjareњa i stoga njihove molitve bivaju duže, zamišljenije, sadržajnije... Oni se pomalo pripravljaju na vječno promatranje Boga. Njihovi koraci sve više su upravljeni prema vječnosti. I tamo

ćemo svi naći konačno rješenje problema molitve, kad zauvijek uronimo u Boga da u njemu nađemo svoj mir i svoju radost, koju »oko ljudsko nije vidi, uho ljudsko nije čulo i koja u ljudsko srce nije ušla, a koja je pripravljena onima koji Boga ljube«.

MOLITVA JEDNE DUŠE

Gospodine,
u tišini jutarnje zore novoga dana molim Te
za mir, za mudrost i za snagu. Danas bih
želio svijet gledati očima punim ljubavi...
Želio bih da budem strpljiv, da razumijem
druge, da budem blag i dobar. Želio bih se
uzdići visoko do Tebe i gledati Tvoju djecu
Tvojim očima... i tako u njima gledati samo dobro...

Zatvori moje uši svim klevetama. Očuvalj
mi jezik od svake zlobe. Neka u meni ostanu
samo misli koje blagoslivaju. Danas bih
želio biti ljubezan i radosten, da svi oni ko
ji mi se približe, osjetite Tvoju prisutnost.

Obuci me, Gospodine, u svoju dobrotu,
da Te kroz cijeli dan uzmognem drugima ot
krivati...

(Clairefontaine)

Primjer sam vam dao

ISUS KRIST JE MOLIO — Isus Krist je došao na ovaj svijet ne samo da nas otkupi svojom žrtvom na križu, nego i da nas nauči živjeti po Božjem zakonu. Stoga je proživio čitav ljudski vijek kao običan čovjek u našoj sredini vršeći sve ono što moramo i mi vršiti.

Do svoje tridesete godine provodio je dane u krugu obitelji. I tu je vršio sav Mojsijev zakon kao i svaki drugi vjerni Izraelac. A svakom pravojernom Izraelcu Bog se je nalazio u središtu svega zbijanja. To su oni očitovali na taj način što su svaki dan po nekoliko puta molitvom pozdravljali Gospodina Boga. Te molitve obavljale su se u obiteljskom krugu, na poslu, na putovanju, u svim važnijim zgodama života, svake subote u mjesnoj zbornici, svake godine nekoliko puta u hramu u Jeruzalemu.

Isusova molitva u Nazaretu bila je tijesno vezana uz obitelj, uz zbornicu i uz hram. I on je molio psalme, širio ruke, stavljao na ruke i čelo molitvene trake.

No uz te službene molitve već tada on je dodavao svoje »privatne« molitve, svoj osobni susret s Ocem nebeskim.

Tako nam je svima dao primjer koliko je vrijedna privatna i zajednička, službena i neslužbena, javna i skrovita molitva.

ON I OD DRUGIH

TRAZI DA MOLE — Kad je Isus činio čudesna ozdravljujući bolesnike, uvijek je to činio na poniznu molbu bilo bolesnika, bilo njegovih ukućana. Poznato nam je kako je pred njega došao neki gubavac i molio ga: »Gospodine, ako hoćeš, možeš me očistiti!« A Isus je ispružio ruku i dotaknuo ga se govoreći: »Hoću, očisti se!« I odmah guba pade s njega (Lk 5,12-13).

Rimski stotnik u Kafarnaumu dolazi k Isusu s molbom: »Gospodine, sluga moj leži uzet kod kuće i muči se silno!« Reče mu Isus: »Ja ću doći i izlijeci ću ga.« Ali stotnik odgovori: »Gospodine, nisam vrijedan, da uđeš pod moj krov, nego samo reci riječ i ozdraviće moj sluga!« Kad je Isus vidio toliku vjeru u srcu jednog poganića, reče prisutnim: »Zaista vam kažem: ne nadoh u izraelu ni u koga toliko vjerel!« I odmah reče stotniku: »Podi, i kako si vjerovao, neka ti budeš!« (Mt 8,5-13).

Žena Kananejska, poganka, dolazi pred Isusa i moli ga: »Smiluj mi se, Gospodine, moju kćer vrlo muči davao!« I kad se je Isus pričinio da je ne čuje, ona ustraže, da napokon čuje utješnu riječ: »Ženo, velika je tvoja vjera. Neka ti bude kako si željela!« (Mt 15,21—28).

Sjetimo se i zborničkog predstojnika Jaira, koji je Isusa molio za svoju teško bolesnu kćer, neka je izliječi, a Isus je učinio još više: tome djetetu on враća život (Lk 8,49–56). Dozovimo si u pamet i onog oca, koji je vatio za ozdravljenje svoga bjesomučnog sina. Na jednu Isusovu riječ dogada se ono što apostoli nisu mogli učiniti ni uz najveći napor: bjesomučnog dječaka napušta davao (Lk 9,37–43). No možda najljepše se očituje snaga molitve kod Lazarova uskrisenja. Lazarove sestre poručuju Isusu kratko: »Gospodine, onaj koga ljubiš bolestan je!« Isus pušta da Lazar umre, dopušta da njegove sestre plaču. Ali onda dolazi i čini mnogo veličanstvenije djelo, nego što su ga sestre Lazareve molile: on uskrisiva od mrtvih njihova brata, koji je već četiri dana mrtav ležao u grobu (Iv 11,1–44).

Da nas potakne na molitvu Isus nam kaže: »Molite i dobit ćete, tražite i naći ćete, kucajte i otvorit će vam se; jer svaki koji moliti dobiva, koji traži nalazi, koji kuca otvara mu se!« (Lk 11,9–10).

A da nam pokaže vrijednost zajedničke molitve, kaže nam: »Ako se dvojica od vas na zemlji slože, koju god stvar zatraže, dat će im moj Otac, koji je na nebesima. Jer gdje su dvojica ili trojica u mojo ime, ondje sam ja među njima« (Mt 18,19–20).

KAKO ĆEMO MOLITI? — U govoru na gori Isus je rekao: »Kad se molite, ne budite licemjeri, koji se rado mole stojeći po zbornicama i na raskršću ulica, da ih ljudi vide. Zaista vam kažem: Primili su svoju plaku. A ti kad se molis, udi u svoju sobu i zatvorivši vrata pomoli se. Ocu svome u tajnosti, i Otac će ti tvoj, koji gleda u tajnosti, naplatiti. Kad se molite, ne govorite mnogo kao neznačajno, jer misle, da će biti uslušani za svoje mnoge riječi. Ne povedite se dakle za njima; jer zna Otac vaš, što vam treba, prije negoli ga zamolite.« (Mt 6,5–8).

Gospodin, dakle, prije svega traži da naša molitva izlazi iz srca. Stoga osuđuje one, koji misle da je dosta izgovarati riječi, dok je srce od svega toga daleko. Farizejima je kazao: »Dobro je

MOLITVA SV. FRANJE SALEŠKOG

Gospodine, učini me sredstvom svoga mira! Daj, da stavim ljubav gdje je mržnja, opraćanje gdje vlada uvreda, istinu na mjesto zablude, vjерu na mjesto dvojbe, pouzdanje na mjesto očajanja, da unesem svjetlo gdje je mrek, a veselje gdje vlada tuga.

Učitelju, daj mi da ne tražim utjehu za sebe, nego da ja tješim, da ne tražim da ja budem shvaćen, nego da ja druge shvatim, ne da ja budem ljubljen, nego da druge ljubim — jer dejuci primamo, zaboravljajući nalazimo, opraćajući i nama se opraća, i dok sami umiremo za druge njih uskrisujemo na vječni život!

prorokovao za vas licemjere Izaija: Ovaj me narod poštuje usnama, a njihovo je srce daleko od mene» (Mk 7,6).

Da nam zornije pokaže kako naša molitva mora biti ponizna, Isus je ispričao priču o farizeju i cariniku: »Farizej stade i molio se u sebi ovako: Hvalim ti, Bože, što nisam kao ostali ljudi: razbojnici, nepravednici, preljubnici ili kao ovaj carinik. Postim dva puta tjedno, dajem desetinu od svega što stićem. — A carinik je stajao izdaleka i nije htio ni očiju podignuti prema nebu, nego se udarao u prsa govoriti: Bože, milostiv budи meni griešniku! — Kažem vam: Ovaj otide opravdan kući svojoj, a ne onaj: jer svaki koji se povisi, ponizit će se, a koji se ponizi, povisti će se» (Lk 18,11–14).

Želimo li od Boga nešto dobiti, prije toga mora naš odnos prema bližnjemu biti ureden, ako je prije bio poremećen. »Kad stojite, da se molite, praštajte, ako što imate protiv koga, da i Otac vaš, koji je na nebesima, oprosti vama vaše grijeha. Ali ako vi ne oprostite, ni Otac vaš, koji je na nebesima,

neće oprostiti vama vaše grijeha» (Mk 11,25–26). »Molite se za one, koji vas progone i kleveću, da budete sinovi svoga nebeskog Oca, koji čini da njegovo sunce izlazi nad zlima i dobrima, i daje kišu pravednim i nepravednim« (Mt 5,44–45).

Da nam pokaže kako naša molitva mora biti ustajna, Isiprovjedio je priču o upornom prijatelju koji u noći traži kruha kod prijatelja tako duge dok nije dobio (Lk 1,5–13), i priču o udovici koja traži pravdu pred sudsakom dok je ne izbaci (Lk 18,1–8).

U ĆEMU JE BIT MOLITVE? — Iz Isusova primjera i nauke o molitvi vidimo da je ona razgovor što ga čovjek vodi s Bogom. A u svakom razgovoru svaka strana govori i sluša. I u molitvi mi govorimo Bogu i Bog govoriti nama, mi slušamo Boga i on sluša nas.

No molitva nije kakav god razgovor. Ona je najintimniji razgovor što ga stvoreni vodi sa svojim Stvoriteljem, dijete sa svojim ocem. Bog je naš otac,

a mi smo njegova djeca, kako nas je učio sam Isus. Prema tome, to je u najpotpunijem smislu obiteljski razgovor. Mi Bogu pridamo o svojim radostima, žalostima, potrebama, brigama, o svojim obefanjima prema njemu, o svojim prijateljima, braći koja pate i plaju; iznosimo pred njega svoje planove; molimo ga da nam oprosti naše nespretnosti i nevjere...

I dok mi tako iznosimo pred njega svoje osjećaje, želje i molbe, Bog nas pažljivo sluša. A onda dolazi na njega red da on nama progovori. On nama progovara po svome Sinu u Esvangelju, po uputama i odredbama svoje Crkve i napokon po raznim dogadjajima u našem životu.

Prema tome, mi molimo i onda kad pred Boga iznosimo svoje želje i molbe, kao i onda kad uzmemo u ruke Esvangelje i polako čitamo sveti tekst, te o njemu razmišljamo tražeći što nama želi Bog reći za određene potrebe i prilike.

MOLITI MOŽEMO

NA SVAKOM MJESTU — Isus nam je svojim primjerom pokazao da s Bogom možemo razgovarati na svakome mjestu. On se je molio u kući, u gori, u zbornici, u hramu, na putu... Tako i mi možemo moliti u kući, na ulici, u tramvaju, u vlaku, u crkvi... Možemo se moliti privatno i javno, sami i s drugima.

MOLITVA SPASAVA

IZ PISMA JEDNE MAJKE — Velečasni gospodine! Hvala Vam na savjetima što ste mi ih dali za moju malu obitelj. Evo već je na vratima i četvrta godina kako sam u braku i moj brak je urodio plodom — dvoje drage dječice hvata se za moje skute i traži moju pomoć.

No mogu Vam reći da smo se moj muž i ja na obiteljski poziv pripravili produhovljivanjem svoga bračnog života molitvom i žrtvom. Molitva je bila ona snage koja nas je jačala u časovima raznih kušnja i kriza. Bilo je teških časova, kad smo jedno drugom bili više tereti nego pomoć. Ali naša uzajamna vjera u moć molitve spašavala nas je od nepromišljenih koraka u životu.

Kad sam pod srcem nosila svoje drugo dijete, moje su mi se znanice podsmjehivale i dobacivale ovo i ono, što me je ranjavalo do u dno srca. Za njih je brak užitak bez toreta, a ja sam još toliko zaostala da si ne znam pomoći i oslobođiti se tereta. Pomi-

slite, kolikoj sam napasti bila izložena! Ali onda sam rekla mužu: »Moli sa mnom, da ostanem vjerna Bogu, tebi i djeci makar i uz cijenu najvećih žrtava!« On me je shvatio i molio je sa mnom i za mene. Išli smo zajedno često na svete sakramente samo da ostanemo vjerni Božjem zakonu.

Sada je eto tu moje dvoje djece. Kako sam sretna, kad ih pogledam! I tko da opije što osjećam kad i njima mogu sklapati ručice i učiti ih moliti... Starije dijete već pomalo molii s name, a mlađe samo sklapaju ručice kad vidi da mi molimo. O, neka im Gospodin dade milost da spoznaju moć molitve u ljudskom životu!

Recite svim mladim obiteljima da budu vjerni molitvi i neka budu uvjereni da će i one osjetiti sličnu Božju pomoć i zaštitu kao što je osjetila i moja obitelj...

Marija N.

PRIPOVIJEDA OTAC PEYTON — Veliki pokret svjetskog pokreta za moljenje obiteljske krunice pripovijeda o sebi ovo:

Rodio sam se u Irskoj. Obitelj mi je bila veoma siromašna. Bilo nas je devetero djece. Bili smo nadničari. Živjeli smo u tri prostorije, zajedno s kuhinjom. Po troje smo spavali u jednom krevetu. Mama nije znala ni čitati ni pisati. Nismo imali nikakve ekonomiske mogućnosti da napredujemo.

Jedino bogatstvo u našoj obitelji bila je krunica. Uz tu krunicu smo se svake večeri skupljali. Mogli smo reći Bogu da vjerujemo u njega i da je jedina uistina važna stvar na ovom svijetu: vršiti njegovu volju na zemlji kako se vrši na nebesima. Molili smo Boga da nam dade za odijelo, da nam dade svagdanji kruh. I on se je uvijek pobrinuo. A Djevici smo govorili da imamo povjerenje u nju. Ona neka moli za nas sada i na časnu smrti.

Petoro od nas, tri sestre i dva brata, emigrirali smo u Ameriku. Ja sam postao sakristan. Ali ubrzo sam osjetio poziv za svećenika. Pošao sam u večernju gimnaziju, a za mnom i moj brat Toma.

Imao sam 19 godina. No kasnije je iznada počelo slabiti moje zdravlje. Znakovi sušice. Bilo je to u veljači 1939. godine. Otpremiše me u bolnicu. U listopadu je bilo stanje takvo da sam se morao spremiti za veliki put na drugi svijet.

U tom najtežem času moga života približio mi se jedan svećenik. Rekao mi je ove riječi: »Marija može učiniti sve što Bog želi. Razlika je samo u načinu. Bog po svojoj volji, Marija po svojoj molitvi.«

Ta mi je misao bila kao milost s neba. Preplavila me takvom sigurnošću kakvu nisam dobio za čitavog studija bogoslovija. Zavatio sam žarko k njoj za pomoć. I od tog su dana liječnici ustanovili da mi je zdravlje krenulo na bolje. Mogao sam se vratiti u sjemenište. Ubrižno sam postao svećenik.

Majka Božja me uslijala. Htio sam joj reći »hvala« čitavom svojem dušom, čitavim svojim životom, svim svojim riječima i djelima. Molio sam Boga da mi pokaže kako ču to najbolje učiniti.

Našao sam put: križarska vojna krunica! Ona je bila najsnaznije duhovno jedinstvo obitelji od 11 članova raspršenih na sve strane. Krunica svagdje sjednjuje obitelji...

Danas je to već svjetski pokret, koji se neprestano sve više širi, kao vatra koja želi zapaliti svijet za Boga i Mariju preko obiteljske molitve...

»BAKO, I ZA TATU,

DA SE B'ZO VRTI!« — Bjesni drugi svjetski rat. Mnogi su očevi obitelji morali ostaviti ženu i djecu i poći na bojno polje. Hode li se ikada vratiti kući, hoće li ikada još zagrliti svoje najmilije? ...

U jednoj takvoj obitelji svake večeri baka bi sakupila djecu i s njima bi molila večernju molitvu prije nego ih spremi na počinak. Najmlade medju njima jedva izgovara pojedine riječi, ali i ono moli. Na kraju molitve dijete se okreće baki s molbom: »Bako, i za tatu, da se b'zo vratil!« I molili su. Rat je bjesnio, mnogi su očevi obitelji ostali ležati na bojištu. Da li je njih pratila dječja molitva, ne znam. Ali znam samo to, da molitva ovog dijeteta za tatu da se b'zo vratilo bila je uslišana. Prošavši tolike kušnje i opasnosti, nakon je ipak mogao zagrliti svoju ženu i djecu, možda zahvaljujući molitvi svoga nejakog dijeteta...

Moliti nije lako

Pitanje se molitve postavlja pred tolike kršćanske obitelji. Mnoge se od njih tuže da im je veoma teško obavljati ne samo obiteljsku molitvu, nego i privatnu. Ovdje bismo htjeli odgovoriti na neke poteškoće. No prije toga pogledajmo tri napasti kojima nas jedeju mnoge obitelji.

Prva napast: Katkada se kaže: »Raditi znači moliti«. I radom slavimo Boga. Svećenici i redovnici mole, a mi radimo. Tako Boga slavi svatko na svoj način, a opet svj zajedno kao jedna Božja obitelj, u kojoj su razne službe, ali je isti cilj.

Da poblijemo takvo gledanje na molitvu, dosta je da navedemo činjenicu da Crkva traži od svih vjernika svetkovanje nedjelje. Iako je rad čovjeku toliko u životu potreban, ipak on nikad ne smije postati sve u natem života. Kršćanin je po svetom krštenju postao dijete Božje. On nije stvoren samo za rad nego i za druge, mnogo veće stvari. On jest od zemlje, ali pripada i nebu. Njegova je životna potreba da dilo odi prema nebu. Kad je Crkva zapovijedila svim kršćanima da svetkuju nedjelju, ona je time označila i minimum životne molitve. No prava kršćanska obitelj nikako se neće zadovoljiti samo time, nego će nastojati da se svaki dan u određeno vrijeme susretne s Gospodinom u molitvi.

Druga napast: Ima kršćana koji govore: »Apostolat je molitva«. Oni aktivno pomazuju župniku u mnogim pothvatima i onda se ispričavaju da im ne preostaje ništa vremena za molitvu. I onda dodaju: »A zar nije molitva i sve ono što mi radimo apostolski za Božju stvar?«

Ne, nikakav apostolski posao, ne znam koliko bio važan, ne oslobada nas od molitve, jer njoj ništa nije ravno. Sjetimo se, da je Isus, nakon što je čitav dan propovijedao i liječio bolesnike, noć provodio u molitvi. Od nas se ne traži da molimo čitavu noć. Ali nijedan kršćanski život, a osobito na život jedne apostolske duše, ne smije protaziti bez molitve. Tko bi drugačije mislio i radio, taj bi živio u tragičnoj iluziji da slavi Boga, a stvarno njegov put vodi prema duhovnoj katastrofi. Povijest nam je zabilježila mnoge primjere, gdje su se pojedinci posve dali na apostolat, a zanemarili svoj osobni dodir s Bogom po molitvi, i završili su kao otpadnici od vjere . . .

Treća napast: »Molitva je već samo nastojanje da provodimo život u ljubavi«. — Majka i otac koji se u obitelji od jutra do noći izriva iz ljubavi prema svojoj djeci i poradi Boga, sigurno to čine u Božjoj prisutnosti. A što nam više treba nego da živimo u Božjoj prisutnosti? . . .

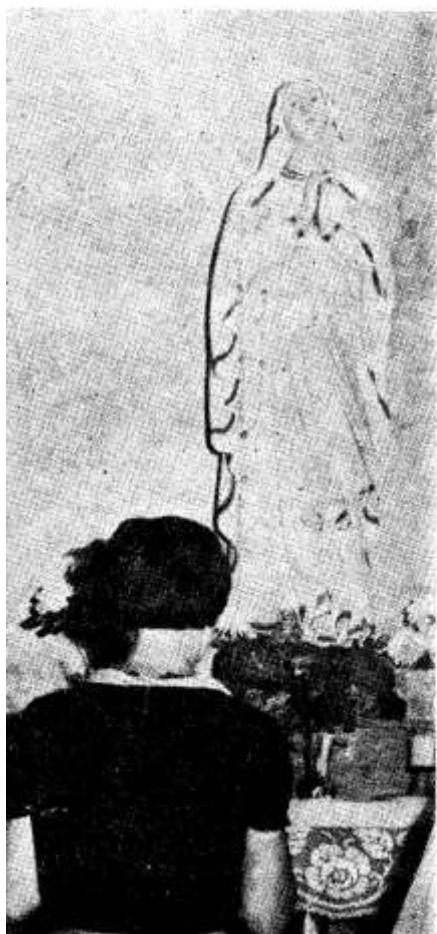
Da odgovorimo na tu napast, poslužit ćemo se jednom usporedbom.

Može li se reći da još ljubi svoju obitelj onaj čovjek, koji da se pobrine za njezinu uzdržavanje, pode u tudini i tamo se zadovolji time da ženi svaki mjesec pošalje potreban novac za uzdržavanje obitelji, ali nikada ne pošalje ni jedne riječi kojom bi očitovao svoju ljubav?

Kao što je u obitelji neophodno potrebna ljubav, tako je u životu svakog kršćanina i svake kršćanske obitelji potrebna molitva. Ona je dokaz da ljubimo Boga . . .

Kako god bio užvišen rad, apostolat i život ljubavi, ond ipak ne zamjenjuju molitvu. I stoga rad, apostolat i život ljubavi moraju biti popraćeni, osvježeni i ojačani sokom molitve.

MOLITVE KOJE MORAZNATI SVAKI KRŠĆANIN

Znamenje svetoga kriza: U IME OCA I SINJA I DUHA SVETOGA. AMEN! Ovim značkom kao i molitvom »Slava Ocu« ispoljite demo vjeru u Presv. Trojstvo, središnju tenu naše vjere.

OĆE NAŠ, KOJI JESI NA NEBESIMA, SVETI SE IME TVOJE. DODI KRALJEVSTVO TVOJE, BUDI VOLJA TVOJA, KAKO NA NEBU, TAKO I NA ZEMLJI. KRUH NAŠ SVAGDANJ DAJ NAD DANAS. I OTPUSTI NAM DUGE NAŠE, KAKO I MI OTPUŠTAMO DUŽNICIMA NAŠIM. I NE UVEDI NAS U NAPAST, NEGOTZAVI NAS OD ZLA. AMEN.

Tu nas je molitvu naučio sam Krist Gospodin, i rekao apostolima da ovako molimo. Ako smo s bilo kojeg razloga zaboravili tu svetu molitvu naučimo je, i neka je naša djeca nauče.

ZDRAVO MARIJO, MILOSTI PUNA, GOSPODIN S TOBOM; BLAGOSLOVLJENA TI MEĐU ŽENAMA, I BLAGOSLOVLJEN PLOD UTROBE TVOJE ISUS. SVETA MARIJO, MAJKO BOŽJA, MOLI ZA NAS GRJEŠNIKE SADA I NA ČAS SMRTI NAŠE. AMEN.

I ova molitvica mora biti na našem usanju svakoga dana. Na nju nas podsjećaju crkvene zvone triput dnevno. Izmolimo je tada od srca, hvaleci Boga za Otkupitelja kojeg je posao po Mariji i molimo je za ono najvažnije, da posreduje za nas prestupnike, seda i u najvažniji čas našega života, na kraju.

SLAVA OCU I SINU I DUHU SVETOMU, KAKO BIJAŠE NA POČETKU, TAKO I SADA I VAZDA I U VIJEKE VJEKOVA, AMEN.

To je najljepši obrazac molitve hvale. Nesebično, ne gledajući na svoje brige, htelimo presveto Trojstvo, izvor svega što živi. Bogu ne može biti nemila ova molitva, i on će je nagraditi.

VJERUJEM U BOGA, OCA SVEMOGUĆEGA, STVORITELJA NEBA I ZEMLJE, I U ISUSA KRISTA, SINA NJEGOVA JEDINOGA, GOSPODINA NAŠEGA, KOJI JE ZAČET PO DUHU SVETOMU, RODEN OD MARIJE DJEVICE, MUČEN POD PONCIJEM PILATOM, RASPET, UMRO I POKOPAN; SAŠAO NAD PAKAO; TREĆI DAN USKRSNUO OD MRTVIH; UZAŠAO NA NEBESA, SJEDI OB DESNU BOGA OCA SVEMOGUĆEGA; ODONUD CE DOĆI SUDITI ŽIVE I MRTVE. — VJERUJEM U DUHA SVETOGA, SVETU CRKVU KATOLIČKU, OPĆINSTVO SVETIH, OPROŠTENJE GRIJEHA, USKRSNUĆE TIJELA, ŽIVOT VJEĆNI. AMEN.

Najstarija Ispovljest vjere, potječe iz apostolskih vremena i zato se ovaj obrazac zove Apostolsko vjerovanje, za razliku od vjerovanja što ga molimo u sv. Misli, a koje potječe od općih crkvenih sabora u Niceji i Carigradu. Sadrži osnovne stavke naše vjere. To mi kršćani vjerujemo, i po tome ćemo se spasiti.

Čin vjere:

BOŽE, VJERUJEM TVRDO SVE ONO, ŠTO ME UČIŠ PO SVETOJ KATOLIČKOJ CRKVI SVOJOJ, TI SI SVE TO OBJAVIO KOJI SI SAMA MUDROST I VJEKOVITA ISTINA.

Čin ufanja:

UFAM SE U TE, BOŽE MOJ, DA CEŠ MI PO ZASLUGAMA MUKE I SMRTI ISUSOVE UDIJELITI OVDJE OPROŠTENJE GRIJEHA, A NA DRUGOM SVIJETU ŽIVOT VJEĆNI, JER TI SI MOĆAN I VJERAN SVOJIM OBEĆANJIMA.

Čin ljubavi:

LJUBIM TE, BOŽE MOJ, SVIM SRCEM SVOJIM I NADA SVE. TI SI MOJ NAJBOLJI OTAC, NAJVEĆE I NAJMLIJE DOBRO, ZARADI TEBE LJUBIM BLIŽnjega svoga kao samoga sebe.

Čin vjere, ufanja i ljubavi, makar i svojim riječima, neka bude sastavni dio naših jutarnjih i večernjih molitava.

Preporučamo obiteljima koje se žele ukloniti u zajedničko moljenje sa čitavom Crkvom neka izmole i ovu molitvu:

BOŽANSKO SRCE ISUSOVU, PRIKAZUJEM TI PO BEZGRJEŠNOM SRCU MARIJINU, SVE MOLITVE, DJELA I TRPLJENJA OVOGA DANA, U NAKNADU ZA NAŠE UVREDE I NA SVE ONE NAKANE, NA KOJE SE TI NEPRESTANO PRIKAZUJES NA OLTARU. OSOBITO TI IH PRIKAZUJEM ZA SVETU CRKVU, SVETOGA OCA I ZA SVE POTREBE PREPORUČENE ČLANOVIMA APOSTOLATA MOLITVE.

Nakane za koje se pojedini mjesec molimo, Glasnik obično donosi na prvim stranicama.

MOLITVA I ŽIVOT

POVEZANOST IZMEĐU

ŽIVOTA I MOLITVE

— Ja molim čitavim bićem. Molim sa svojim brigama, povezan sa svojom obitelju, svojim zvanjem, i to ja koji stalno živim u dodiru s ljudima svoga vremena. I kad se u molitvi nađem pred Bogom, ja ne postajem drugi čovjek koji bi se razlikovao od onoga u ostalom životu. Sam Bog želi da pred njega dođemo sa svim teretom svojih dužnosti, briga, bolesti, žalosti, potешkoća... ali da donesemo i svoje radosti, uspjehe, planove, svoja dobra djela...

Isus nam je u Očenaru ostavio uzorak za našu molitvu. Tu je on samo naznačio u glavnim poteklima o čemu možemo s nebeskim Ocem razgovarati. Bit će slučajeva, kad ćemo se zadovoljiti da ponavljamo Isusove riječi, ali bit će časova kad ćemo osjećati potrebu da odredenu molbu malo više naglašimo, više razradimo, više se na njoj zaustavimo, više je ponavljamo. Jednako to može biti bolest kojeg djeteta, drugi put potreba za prostranim stanom, onda potreba da se obitelj materijalno malo više digne, ili srećan porodaj, ili djetete koje polazi od kuće da se mogu u susjednom gradu školovati, sin ili kćer koji su se možda malo otudili vjeri ili su u moralnoj opasnosti...

Budemli tako moliti, onda će u dobroj mjeri otpasti tužba da nam se je teško sabrati kod molitve. Koliko će se naime razvijati intimnost i neposrednost između nas i Gospodina Boga u molitvi, toliko će manje biti rasresenosti.

Kad se dva prijatelja sastanu, razgovaraju o svemu i svacemu. Prelaze iz jednog predmeta na drugi a da kod toga razgovora ne gubi ništa na svjetlini i cijelovitosti. Koliko puta jedan drugoga prekine: »Čeka, došlo mi je na pamet da te pitam...« ili: »Oprosti, što te prekidam, ali vri me zaokuplja to i to...« Razgovor mijenja predmet, ali se nastavlja u prijateljskom tonu dalje.

Zašto da slično ne postupamo i u molitvi? Kad nas Isus uvjerava, da smo Božja djeca, onda je posve prirodno da sa svojim nebeskim Ocem razgovaramo slobodno o svemu što nam je na srcu. Nije važno da li je taj razgovor u sebi povezan ili razstrgan, važno je da s povjerenjem iznosimo svoje potешkoće i priznam svoje radosti.

No tu treba pripraziti na to da se molitva ne pretvoriti na razgovor sa samim sobom, a ne s Bogom. Imamo naime ljudi koji misle da

je isto razmišljati o naravnom rješenju neke stvari i pred Bogom razmišljati o toj istoj stvari tražeći Božje svjedao i pomoći. Ako ja tražim sam samo ljudska sredstva kako ču npr. popraviti težak znacaj svog djeteta, makar ne znam koliko o tome razmišljam, pa i glasno govorio ja ipak ne molim, jer nisam s tim problemom došao pred Boga. No, ako tu istu stvar iznesem pred Boga i potužim mu se koliko mi brige zadaje to i to dijete, te ga molim da mi pomogne, da me rasvijeti kakav moram zauzeti stav prema tom djetetu, onda se nisam udaljio od molitve, dospaće duboko sam uronio u bit molitve, jer sam životnu stvarnost povezao tijesno sa svojim razgovorom s Bogom. Tu sam ostvario veliku istinu neposrednog odnosa između mene i stvorenja i Božjeg djeteta i Boga, moga stvoritelja i Oca. Za mene moj Bog nije neki daleki i hladni Bog, nego Bog moja života i moga arca. A to je ono najljepše što nas je naučio Isus.

Molitva dolazi do svog punog izražaja u času kог teškog izbora, ili, kad se nalazimo u kakvoj velikoj pogibiji ili napasti, jer u takvim se časovima spontano utječemo Božu za pomoći. Ti vapaji našeg srca otkrivaju nam koliko smo povezani s Bogom i kako nam je on bliz. Isti vapaj možemo ponoviti i u časovima što ih posebno posvećujemo molitvi, da tako što dublje doživimo svoje pouzdanje u Boga. Nemojmo misliti da ćemo tim izvanrednim vapajima razbiti jedinstvenost svoje molitve i da će nam to smetati u sabrnosti. To će, naprotiv, biti i te kako dobra hrana našoj svagdanjoj molitvi.

NAPASTI I MOLITVA — Mi se ljudi neprestano nalazimo pred izborom između dobra i zla. Pred tim izborom nađi su se već prvi ljudi, i znano da ih je zlo jače privlačilo nego dobro. A jer su se previše osmislili na svoje sile, zlo ih je svladalo i donijelo nesreću u svijetu.

Kao što je prvi bračni par bio slab da se sam odupre napasti i napasniku, tako smo mi svi bez Božje pomoći uvijek spremni da naslijedujemo njih u izboru između dobra i zla.

Da nam se to ne dogodi, moramo se osloniti na Boga i od njega u molitvi tražiti pomoći i zaštitu. Nije Krist uzatud u svoju molitvu Očenaru stavio i riječi: »I ne uvedi nas u napast, nego izbavi nas od zla.«

Koliko ima danas obitelji koje su napasto-

vane od požude za podizanjem standarda na račun braćne vjernosti i braćne čistoće. Koliko ih ima koji se boje malo većeg broja djece samo zato što se boje da će se morati odreći kojeg ljetovanja, automobila, televizora... Pa i vršenje vjernih dužnosti toliko je puta dovedeno u pitanje zbog ljudskog obzira.

Kršćanski supruzi i kršćanske obitelji koje žele svladati sve te moralne napasti, moraju potražiti Božju pomoć po molitvi.

U molitvi će naci i snagu da oko sebe čine dobro svojim bliznjima. Pred Bogom ćemo upoznati vrijednost ljudske osobе i shvaćati ćemo Kristovu riječ: »Što god ste učinili jednom od moje najmanje braće, meni ste učinili!« To će nas poticati da se čuvamo svega čime bismo mogli povrjetiti drugoga. Molitva će nam davati snage da u posjeti primimo nepožeđenu osobu ili osobu koja nam dolazi u nezgodno vrijeme, da odgovorimo na pismo, da posjetimo kojeg bolesnika, da sa vještu ovršnu koji pozao, da pristojno nagrađimo kućnu pomoćnicu ili dvorkinju... Tu ćemo naci snage da se odlučno odupremo bilo kojom vrstom sebeljublja i da velikodušno otvorimo srce bratu čovjeku koji možda od nas očekuje pomoć ili koju toplu riječ utječe.

Iz svoga rečenog nemojmo zaključiti da čovjek mora biti već sret da se u svim tim prilikama mogne uteti u pomoć Bogu po molitvi. Tu je riječ o onima koji se bore i trše da budu pravi kršćani. Put do molitve mogu nadi i oni, koji na životnom putu posrču i padaju, samo ako priznaju ponizno pred Bogom svoju slabost i iskreno se kaju za porisaje.

Iz svega, dakle, možemo zaključiti da ćemo samo onda otkriti tajnu molitve, ako sav svoj život nastojimo usmjeriti prema Očevu zagrijaju, kao Božja djeca. I kad nam molitva bude veoma teška, obnovimo svoju vjeru u Božje očinstvo i svoje djetinjstvo pred Bogom i dajmo da progovori naša djetinja ljubav Ocu. Molitva nije samo micanje usna, Njena je bit u tome da čitavo naše biće diže prema Bogu.

ZNAJMO SE ZAMISLITI I

MISLIMA URONITI U BOGA — Na krštenju smo postali djeca Božja, i od toga časa smijemo Bogu govoriti »Oče!« Da nas sveta Crkva na to podsjeti, ona nam je na krštenju darovala Gospodnju molitvu Očena. Ta molitva sadržavim svojim bogatim sadržajem mora nas pratiti kroz život od kolijevke do groba. I kao što je Očena označio moj ulazak u Božju obitelj ovđe na zemlji, tako će ga ta ista obitelj izgavarati nad mojim otvorenim grobom, kad se bude oprštala od moga tijela...

All pripazimo! Ta molitva nije samo obična prosna-molitva. Ona nosi našu brigu pred Bogom, a te briže u velikoj mjeri prate svaku kršćansku obitelj. Kome nije potreban kruh, tko može reći da on ne mora oprštiti nepravde, izbjegavati napasti, čuvati se zla?

No pripazimo dobro: Isus u toj molitvi govori o tim stvarima tek onda nakon što je prije toga govorio o našem Ocu i njegovu kraljevstvu. On je želio da najprije svoj pogled bacimo prema nebu, kako bismo tu u pilu u sebe nebeske misli i želje, i da onda u tom svjetlu rješavamo i svoje zemaljske probleme.

Drugi dio Očenača dosta je lako protumačiti i razvjetiti. Ali je veoma teško razmisljati o prvim riječima te molitve. Kada osjećamo svu neumoljivost i odlučnost značenja riječi: »Budi volja tvoja kako na nebu, tako i na zemlji!« Ali tko će potpuno shvatiti i bez krvanja dočasno ponoviti: »Sveti se imi twoje, dođi kraljevstvo tvoje!«

Kako god bile teške ove riječi, Crkva ih je stavlja u naša usta u dan kad smo postali kršćani jer je željelo ostati vjerna Gospodinovoj nauči. Sin nam je Božji govorio o našem nebeskom Ocu jerikom koji nas iznenađuje i nadilazi naše shvaćanje,

Kršćanske će obitelji možda početi shvaćati što znači da je Bog »naš Otac«, ako si živo predstave što znači zemaljsko očinstvo u jednoj obitelji. Sveti Ivan Pavlo kaže, da je svako očinstvo na zemlji odsvjeđeno Božjem očinstvu. »Prigibam svoja koljena pred Ocem, od kojega dolazi svako očinstvo na nebu i na zemlji.« (Ef. 3,15).

Mislim da će lakše od drugih razumjeti tajnu Božjeg očinstva oni, koji su unoznali što znači pogled njihova djeteta, kad se s molbom i pouzdanjem obrati na njih. I ako zamolio ulogu, pa oni postanu djeca i uprave onako jedinstveno i s pouzdanjem svoj pogled na Boga kao oca, pomalo će uči u dubine značenja prvih riječi Očenača.

Tajna molitve krije se baš u tom pogledu Božjeg djeteta prema svome Ocu. Kad Bog ne bi bio naš otac, ne bi imao nikakva slike sive one što govorimo o prosnoj molitvi, te o pouzdaju i slobodi što moraju pratiti našu molitvu kad dolazimo pred Bogom.

Taj pogled na Boga jest polazna točka naše molitve. Kad se s nekim upuštamo u razgovor ili kad nekoga nešto molimo, onda u njega upremo pogled. Želimo, da već u samom pogledu čita naše misli i osjećate. To nije vrijedi i za naš susret s Bogom. I prema njemu moramo podići oči, da već u njemu On može pročitati naše želje, molbe, briže... Taj pogled podržava i podupire našu molitvu. On Bogu govoriti da jedino u njega imamo pouzdanje i da njega očekujemo pomoć. A time uključno on Bogu govoriti o našoj vieri u njegovu veličinu i moć, o njegovoj ljubavi prema nama... Ukratko: u tom našem pogledu Bog može čitati veličinu naše vjere, ufanja i ljubavi.

Tako nas, eto, prve riječi Očenača dovode u Božju blizinu, pripravljaju naše srce za susret s njime, u našoj duši ruše sve ograde koje bi nam mogle smetati na put do predavanja vodstva Božje providnosti. I kad je srce tako pripravljeno, onda će bez poteškoća izgavarati i drugi dio Očenača, bacajući svoj pogled na svoju bijedu, a ne gubeci ispred očiju Božju svemoc i dobrotu.

UČIMO MOLITI

KAKO DIJETE UČI

LJUDSKI JEZIK? — Znamo li mi koliko se napora traži i od djeteta i od roditelja da ono nauči govoriti materinski jezik? Samo da mogne izgovoriti riječ »sta-ta«, dijete i njegovi roditelji morali su uložiti tjedne strpljivosti i napora. Majka se je stotinu puta naginjala nad dijete i ponavljala mu ustrajno ta za njega teška slova, koja u sebi kriju posve određeni smisao i ljubav. Koliko je bilo nepažnje s djetetove strane u početku, a onda koliko nevjestrstog napora, dok napokon iz svega nije slijedio uspjeh: iz djetetovih ustiju po prvi puta izašla je riječ: »ta-ta«.

Kad je dijete svladalo prvu riječ, druge će riječi već lakše učiti. Ali način će uvijek biti isti: dijete će

slušati druge kako izgovaraju pojedine riječi, onda će ponavljati ono što je čulo, a možda tek nakon toga upoznat će značenje svake od njih. U početku kroz neko vrijeme svi će ljudi biti »ta-ta«, a onda će postepeno upoznavati da takvo ime zaslužuje samo jedan čovjek.

Kada dijete malo poodraste, još će mu prilično dugo roditelji morati ponavljati: »Reci: Hvala!«

No dok se dijete s mukom tako probija, ono već zna oblikovati pomalo svoje želje i čuvstva. Tijekom godina njegov način izražavanja sve više će se razvijati ponavljanjem, i pojedine riječi, rečenice i fraze uskladivat će s duhom jezika. Uza sve to on će se sve više oslobođati od utjecaja okoline i načinu mišljenja i izražavanja otkrivajući svoj osobni

način koji odgovara njegovu značaju i temperamentu i njegovu nutarnjem životu.

Kad dijete jednom odraste i postane zrio čovjek, ne ponavlja više tude riječi, nego samostalno govori. Ipak, makar on postao govornik ili pisac, dapaće ako se popne i do časni akademika, nastaviti će upotrebjavati riječi, gramatiku i sintaksu što ih je naučio kao dijete. Samo sada ih je već toliko usvojio da se više ne mora mučiti služeci se nijima. Kako god su to naučena i stečena pravila i način izgovora i izražavanja, uza sve to ona ne ugušuju njegovu osobnost, nego mu pomažu da lakše izrazi svoje misli i osjećaje.

SLICNO I MI

UČIMO BOŽJI JEZIK — Posve na sličan način učimo mi ljudi Božji jezik. Isus nam kaže: »Kad se molite, gorovite: Oče naš koji jesi na nebesima...« On radi isto što i majka sa svojim djetetom: u naša usta stavlja riječi molitve. I zanimljivo je da i ovđe počinjemo s istom riječi, kao i dijete koje počinje učiti govoriti zemaljski jezik. Dijete govori »ta-ta«, a krščanin govori »Oče naš«.

Mi smo napamet naučili riječi Očenasa. Izgovarali smo ih prije nego što smo išta od svega toga razumjeli. No, vođeni i rasvjetljivani Duhom Očevim, ponavljajući te riječi Kristove pomalo smo ih počeli razumijevati, počeli smo sve više osjećati njihovu ljepotu i dubinu... Napokon smo ih počeli izgovarati kao da bi bile naše.

ZNAJMO SE POSVETITI

MISLENOJ MOLITVI — Mnogi od nas nisu ni svjesni koliko su puta već obavijali pravu mislenu molitvu. Možda je to bilo u crkvi kad smo sami sjedili u klupi i razmišljali o kojem osobnom ili obiteljskom problemu kako bismo ga riješili. Od vremena padao nam je pogled na svetoehranište. U tom nijemom pogledu moglo se je

čitati naše pouzdanje u Onoga koji prebiva tu pod prilikama kruha. — Drugi puta našli smo se sami negdje u prirodi i osjetili smo kako nam Bog bliz u onom cvijeću, u pjevu ptica, u žuboru potoka...

Blago onima koji tako znaju gledati u Boga u šutnji i nijemom klanjanju! Ali znajmo da je usmerna molitva najbolji put do mislene molitve.

Andele čuvaru mil,
Svojom snagom me zakrili;
Prema Božjem obećanju
Čuvaj mene noću, danju.
Osobito pak me brani
Da mi dušu grjeh ne rasu;
A kad s ovog svijeta podem
Sretno da u nebo dodem,
Da se ondje s tobom mogu
Vljekom klanjat dragom Bogu.

U molitvi znajmo slušati

Već smo kazali da je molitva razgovor s Bogom. Do sada smo govorili kako ćemo mi govoriti Bogu. Sada je red da naučimo i to kako ćemo Boga slušati kad on nam zagovori.

Vidjeli smo da je način kako moramo Bo-
gu govoriti za nas nešto izvaređeno što treba naučiti. No kako je izvanredan naš način govera Bogu, tako je isto neobičan Božji odgovor nama. Prema tome, moramo naučiti gdje i kako možemo čuti Božji glas i poruku.

BOG GOVORI — Iz Svetog Pisma znamo da je Bog s nekim ljudima razgovarao. Tako su riječ Božju čuli Adam, Noe, Abraham, Mojsije, proroci i apostoli. I zanimljivo je činjenica da u Bibliji Božja ri-
ječ uvuk prethodila čovjekovu odgovoru.

Sam Bog je pozvao patrijarha Noe da izgradi brod spasenja za sebe i svoje ukrcane životinje prije nego dove opći potop na zemlju. Noe je odgovorio izvršujući Božji na-
log.

Abrahamu se Bog javlja i zapovijeda mu da ostavi svoj zavičaj i pode u zemlju Kanaansku, jer tamo će ga učiniti očenje vjernika. Abraham se je odazvao Božjem pozivu. Ši-
čeno ga Bog poziva da uzme svoga jedinogina sina Izaka i neka ga žrtvuje na brdu Morija. I opet je Abraham spreman Bogu odgovor.

Sjetimo se Božjeg razgovora s Mojsijem u pustinji, kad ga je Bog pozvao da bude vođa izabranih naroda Božjega. Tu nam je zorno opisan dijalog između Mojsije i Gospodina Boga. Mojsije postavlja pitanja, a Bog mu na poteškoće odgovara.

I kasnije često će Mojsije dozvati pred Boga da čuje njegovu poruku i prenese je narodu.

Prorok Samuel čuje kako ga Bog zove: »Samuele, Samuele!« I kad je odazvao, Bog mu govoril svoju volju. I kad je trebalo izabrat i pomazati prvog židovskog kralja, Bog govoril Samuela i on stula i onda izvršuje nalog. I kad Bog odbacuje Šaula i izabire Davida za kralja, opet to on govoril Samuela, da ide u Bethlehem i tamo pomaže Davida.

Tako je Bog govorio i drugim prorochima, a oni su onda odgovarali na Božju riječ.

Napokon je sama Božja Riječ postala čovjekom u Isusu Kristu i govorila našim ljudima. Razgovarao je neposredno s učenicima, s običnim ljudima, s pravednicima i grešnicima. Donda je ljudima Božju, Očevu poruku.

Bog govoril, a čovjek odgovara. Takva je vjerska povijest svijeta. Bog govoril prvi. Inače ne bi bio moguć prijateljski razgovor, kada nam Bog ne bi dopustio da se njemu približimo i da nas on ne negovori.

Zorna slika toga je susret Ivana i Andrije s Isusom na rijeci Jordanu. Kad im je Ivan Krstitelj pokazao Isusa riječima: »Evo Jagatnac Božji, evo koji oduzima grjehe svijeta!», oni su poletjeli za Isusom. No da su mu mogli pristupiti i s njime progovoriti, on se je zaustavio, okrenuo prema njima i zapitao ih: »Što želite?« Tek tada su oni mogli progovoriti: »Učitelju, gdje stanuješ?« Ivan se je toga susreta sjećao još i u dubokoj starosti i zapamio je sut kad mu je utjelovljen Bog prvi progovorio: »A bilo je oko desetog sata.«

Ako samo Bog govoril, a čovjek na Božji govor ne odgovara, nije moguć razgovor. Između Boga i Abrahama bio je moguć razgovor, jer je Abraham na Božju riječ odgovorio. Čitava biblijska povijest nije drugo nego nastavak ovog razgovora između Boga i Abrahama. I kad Isus govoril evanđeoske riječi, on nastavlja taj prvi razgovor.

Kada sveta Crkva želi govoriti Bogu, prije toga ona sluša Božju riječ. Zato imamo u svakoj svetoj misi čitanje Božje riječi iz Poslanika i Evanđelja. I kad Crkva proširuje svoje molitve u nekim liturgijskim danima, tada se umnažaju i biblijska čitanja. Samo Božja riječ može dovesti do prave čovjekove molitve. Ona podržava taj razgovor između Boga Stvoritelja i njegova stvorenja čovjeka.

Kada dijete počne moliti? Zar ne tek onda, kad je čulo Božji glas bilo preko roditelja, kojih su mu govorili što je Bog govorio ljudima o sebi i svojoj volji... I koliko netko više sluša tu Božju riječ, to će i njegova molitva biti prisutna, neposrednija, žarka, dublja.

Ne bi dakle smjelo biti obitelji u kojoj se ne bi čuvala napisana Božja riječ, Sveti Pismo. I dobro bi bilo da uvijek prije večerne molitve otac ili tko drugi pročita koji od tomak, da tako sv. čuju Božju poruku. A nedjeljom i blagdanom bit će dobro da se čitanju Biblije posveti i malo više vremena.

Sama knjiga Svetog Pisma morala bi uz križ imati u kući najčasnije mjesto. Ono je naime poruka Oca iz domovine. Tu nam je Najsvetiji progovorio da nas privede do dobru, kako bismo lakše mogli izvršavati njegovu svetu volju. Otač nam tu pokazuje put do domovine da na putovanju ne zahutamo. Tu nam on piše s kolikom nas ljubavlju čeka da nas privine u svoj maručaj...

SLUSAJMO I RAZMISLJAJMO — Isus nam je doviknuo: »Blago onima koji slušaju Božju riječ i drže je! Imu mnogo načina da čujemo Božju riječ. To može biti u Crkvi kod propovijedi ili čitanja Poslanice i Evandelja, kod privatnog čitanja Evandelja, preko čitanja kakvog priročnika u kojem se tunaci evanđeoski tekst...«

Ipak, osim slušanja traži se od nas da znamo po Božju riječ i čuvati u svome srcu. Tako nam Evandelje kaže za Gospu: »A Maria je čuvala sve ove događaje i razmisljala o njima u svom srcu (Lk 2,19).

Kad u molitvi otvaramo Evandelje, nemojmo mnogo čitati. Pročitajmo jedan odmak, a onda se povucimo u šutnju. Bog prehvaća u šutnji. I tada ćemo biti najspasobniji da čujemo u srcu njegov glas. Tu će biti početak razgovora između nas i Boga.

Zanimljiva je cijenjica da su se mnogi ljudi koji inače nisu bili naučeni na šutnju i sabranost, kad su se našli na kakvim duhovnim vježbama u šutnji i sabranosti upravo iznenadili kako su osjetili Božju blizinu i čuli Božji glas u duši.

U šutnji čovjek često govori Bogu. Šutnja razmatraju je čas kada Božju riječ primamo, slušamo i usvajamo. U šutnji često se pita Gospodina da nam otkrije naš životni put, naše poslanje. Ta šutnja je puna uzbuđenja, jer Božja riječ odjednom rasvjeljuje naš život i pokazuje nam što i kako moramo raditi. Ima i šutnja koja zove Boga u pomoć da pomogne našoj slabosti u časovima klonulosti i malodušnosti.

Postoji i šutnja drijenja u prisutnosti Božje veličine. Tu smo stični malom dijetetu koje se je u šutnji zagledalo u široko more ili u žarko sunce koje zatazi u rumenilu i pozlaćuje oblike i prirodu svojim zrakama.

Sveti Pismo je nepresušivo blago i riznica za naše srce. Tu će ono naći pomoći i okrepu za sve prilike života, jer će se susresti s Ocem koji neprestano misli na svoju dječu...

MOLITVENE GESTE

Već smo vidjeli da pred Bogom u molitvi moramo dolaziti čitavim bicem onakvi kakvi smo inače u životu. To znači, da u molitvi moramo sudjelovati ne samo dušom i srcem, nego i tijelom. I ono mora na svoj način iskazati Bogu štovanje, vjernost, podložnost, ljubav..., a isto tako mora zajedno s dušom i srcem moliti za naše potrebe. Kako će ono moliti?

POSTOJE

MOLITVENE GESTE — Naše tijelo sudjeluje u molitvi svojim gestama, kretnjama. Svima su nam dobro poznate mnoge molitvene geste. Sjetimo se poklepanja, klečanja,

sklapanja ruku, krizanja, ljubljenja križa ili koje svetačke slike, držanja molitvenika u ruci, udaranja u prsa.

Već Sveti Pismo Staroga Zavjeta spominje neke molitvene geste i veoma ih hvali. Tako se spominje Mojsijeva gesta širenja ruku kod molitve, njegovo bacanje ničice na zemlju pred Bogom i pokrivanje lica. Za Davida znamo da je plesao pred škrinjom zavjetnom i svirao u harfu, a u velikoj žalosti bacio se ničice na zemlju i tako vatio k Bogu za milost.

I Spasitelj je mnogo upotrebljavao geste u molitvi. Podizao je ruke i oči prema nebu, u Getsemaniju je prošir na zemlji molio, ustajao, dizao oči pre-

Ni slake, ni gluhoća ne bi smjele smetati našem molitvenom životu. Molitva se dajuće po križevima pročišćuje.

ma Ocu nebeskom, ponovo se bacao ničice na zemlju...

Spasitelja su u tome naslijedovali i apostoli i prvi kršćani, pa su tako geste ušle i u svetu liturgiju. Dok svećenik čita svetu misu, ne stoji nepomično na jednom mjestu. Sad se nalazi na desnoj strani oltara, sad na lijevoj, sad opet u sredini. Pred oltarom pokleće, čini male i velike naklone glavom i tijelom, katkada ima sklopljene ruke, a katkada raširene. Čini znakove križa na sebi i nad kruhom i vinom, križ i ljubi misnu knjigu, rukom blagolivije na kraju mise prisutne vjernike. Svećenikove geste sačinjavaju dio strukture svete mise.

NO, MOŽE LI OBICNA TJELESNA GESTA

BITI MOLITVA? — Čovjek nije niti samo duša niti samo tijelo, nego je cjelina sastavljena od duše i tijela, od duhovnog i materijalnog dijela. Budući da se u njegovoj prirodi nalazi dvojstvo, dotiču dva ra-

zličita svijeta, svijet duha i svijet materije, on mora slaviti Boga sa oba svoja dijela ako želi da čitavim blcem u tome sudjeluje.

Bog sam nam je pokazao koliko cijeni ljudsko tijelo, kad je sam Sin Božji bio uzeš ljudsku narav, a s njom i ljudsko tijelo. I baš to njegovo tijelo odigralo je veličanstvenu ulogu u djelu otkupljenja svijeta. I dok se u Getsemansku odigravala Kristova duševna i duhovna žrtva za spasenje svijeta, Golgotom je dominirao križ s Isusovim tijelom izmučenim, izranjenim i safrenim. A nije li baš ta Isusova gesta bila unaprijed proglašena po prorocima kao čin beskrajne ljubavi njegove prema Ocu i prema nama ljudima? I tko će se usudit reći da se je mogla zamisliti veličanstvenija molitva Ocu od ove? I ne ponavlja li se na našim oltarima ta tajanstvena žrtvena molitva tijela i krvi Gospodnje svaki dan kao naš najljepši dar Ocu?

Da, u Božjem je planu ljudsko tijelo nešto veliko! I stoga, kao što je Krist

svojim tijelom toliko proslavio Oca, i mi možemo činiti slično. Stoga možemo shvatiti važnost molitvenih gesta u našoj molitvi, kao i to da već sama tjelesna gesta može biti molitva a da kod toga ne izgovorimo ni jedne riječi. No, te geste moraju uvjek biti odraz naše nutrine da mogu biti molitva, tj. moraju biti ljudski čini, a ne samo neke posve materijalne kretnje...

IMA LI SMISLA ČINITI

GESTE, KOJE SU

POSTALE MEHANICKE? — Jasno nam je da su geste vrlo važne za našu molitvu. No može se vrlo lako dogoditi da nam one postanu navika te čineći ih kod toga gotovo i ne pomislimo što činimo. Kako putem pokleknu, prekrizimo se, udarimo se u prsa..., a da ni ne znamo kako smo i zašto to učinili.

Ako naše geste uistinu postanu posve mehaničke, onda prestaju biti molitva. U takvom slučaju valja se boriti protiv takve navike, kao što se moramo boriti i protiv mehaničkog izgovaranja molitvenih formula.

No ima gesta koje su nam toliko ušle u krv da ih činimo posve spontano noseći u podsvijest želju da njima očituju svoje nutarnje osjećaje. To je slično kao i u našem svagdanjem životu: Dijete zagrije svoje roditelje svaki dan ujutro i uvečer, ali ono će tu istu gestu spontano ponoviti i onda kad je radosno ili žalosno ili kad traži pomoći. Što biste kazali djetetu koje bi kazalo: Zagrijti roditelje previše je važna gesta a da bih je ja činio u određene časove ujutro i navečer... Ja ču ih radje rijetko zagrijati da to bude svaki put sa svim poletom srca!... I sami roditelji bi na takav djetelov postupak reagirali tako da bi kazali: Naše dijete više nas ne voli onako kao prije. Sad nas vrlo rijetko zagriji...

Jasno je da znakovi ljubavi i nježnosti nemaju uvjek istu čuvstvenu moć. Može biti da ih u pojedinim slučajevima činimo rastreseno, mnogo više nošeni navikom nego s srcem, ali uza sve to je neosporno da i preko te navike odvija se intimnost obiteljskog života. Makar često putem pojedina naša gesta ljubavi bila i podsvjesna, ipak ona izražava i hrani ljubav.

Isto možemo reći i za molitvene geste, napose za one što su povezane s jutarnjom i večernjom molitvom. Makar su te molitve ovršene na brzu ruku, možda koji put i skriveno, dapaće ako je duh rastresen mnogim brigama što nas preko dana čekaju ili su nam pratilice iz dana u noć, iz noći u dan, tako da izgleda kako molitvi nismo posvetili nikakve pažnje dok smo je obavljali, ipak uza sve to jutarna i večerna molitva ostaju geste ljubavi i poniranja Božjeg djeteta prema Ocu.

Ako bismo te molitve ispuštili pod izgovorom da nam sreća u njima ne sudjeluje, ili možda ne sudjeluje dosta, prekinuli bismo jednu vezu koja nas veže s Bogom i koja, kakva bila da bila, ipak podržava naš kršćanski život.

PRAKTICNI ZAKLJUCAK — Ne bilo na odmet kad bi čitava obitelj zajedno i svaki njezin član posebno od vremena svjesno kontrolirali svoje molitvene geste. Roditelji mogu tom zgodom upozoriti pojedino dijete gdje mu se je uvikla površnost. No to će i za njih biti i te kako zgodna prilika da se zapitaju, daju li u tome djeci dobar primjer...

Cuvajmo se da svoju večernju molitvu obavljamo tek onda kad smo već legli u krevet. Istina, mi možemo i ležeti moliti, i dobro je da zaspimo s molitvom na usnama. Ali službeni dio večernje molitve neka bude prije lijevanja u krevet. Ne mora ta molitva biti duga, ali neka bude dostojno obavljenja.

Za jutarnju molitvu teško se može naći zgodno vrijeme, a često treba rano ustati i požuriti na posao, osobito ako se putuje vlakom, autobusom ili tramvajem na radno mjesto. No, kad se već ne može obavljati zajednička jutarna obiteljska molitva, zar ne bismo mogli povezati svoje spremanje s molitvom? Činimo kao što čini svećenik kad se spremi za služenje svete mise: molimo se dok se odijevamo. Možda možemo uz pojedine dijelove svog odijela povezati koju određenu molitvu. I tako dok se odjenemo, već smo svršili i jutarnju molitvu.

Ali, možda prolazim kraj crkve kad idem na posao. Ne bih li se mogao za

čas, dva navratili u crkvu, kratko pozdravili Isusa u svetohranistvu kojom kratkom molitvom? — Možda ćete reći: »Ja sam to već pokušao, ali nisam uspio da se saberem u tako kratko vrijeme u crkvi. To može biti, ali već sama gesta ulaska u crkvu, pa onda poklecanje, križanje i klečanje bez ikakve sumnje odavali su moju namjeru da molim i iskažem počast svome Božu. Da nam je sreća i u tom slučaju bilo posve odsutno, ne bismo se uopće sjetili da uđemo u crkvu.

Idemo li možda pješice sami na posao, onda možemo i na putu ljepe očevati svoju jutarnju molitvu.

Za večernju molitvu najbolje je od-

rediti vrijeme ili prije večere, ili poslije, ili neposredno prije polaska na počinak. No, u obiteljima u kojima se ide prilično kasno na počinak, ili koje imaju televizor pa ga liza večere gledaju, najbolje je večernju molitvu obaviti prije večere. Prije samog spavanja svaki član obitelji sam još kratko pozdravili Gospodina.

Molitvu prije i poslije jela u podne i navečer neka bude zajednička. Najbolje je da predmolji otac ili majstarije djelete, a može se uvesti i to da se djeca izmjenjuju. Tako će se priluciti na molitvu kod jela.

Odlučimo da naša obitelj bude obitelj molitve...

Molitva ima svoj ritam

RITAM

TJELESNOG ŽIVOTA — Kome od nas nije poznato da se mnoge naše tjelesne funkcije odvijaju po jednom određenom ritmu? Naše srce ima svoj ritam kucanja, disanje ima svoj ritam, mnoge nutarnje tjelesne funkcije imaju svoj ritam. Poremeti li se tek malo ritam kucanja srca, znamo da s njime nešto nije u redu i tražimo liječničku pomoć. Isto činimo ako nam se to dogodi s disanjem ili kada drugim tjelesnim ritmom. Jer taj tjelesni ritam neophodno je potreban da možemo živjeti.

Pokušajmo narušiti ritam prehrane, sna ili odmora, pa ćemo vidjeti da će se brzo pokazati negativne posljedice na našem zdravlju.

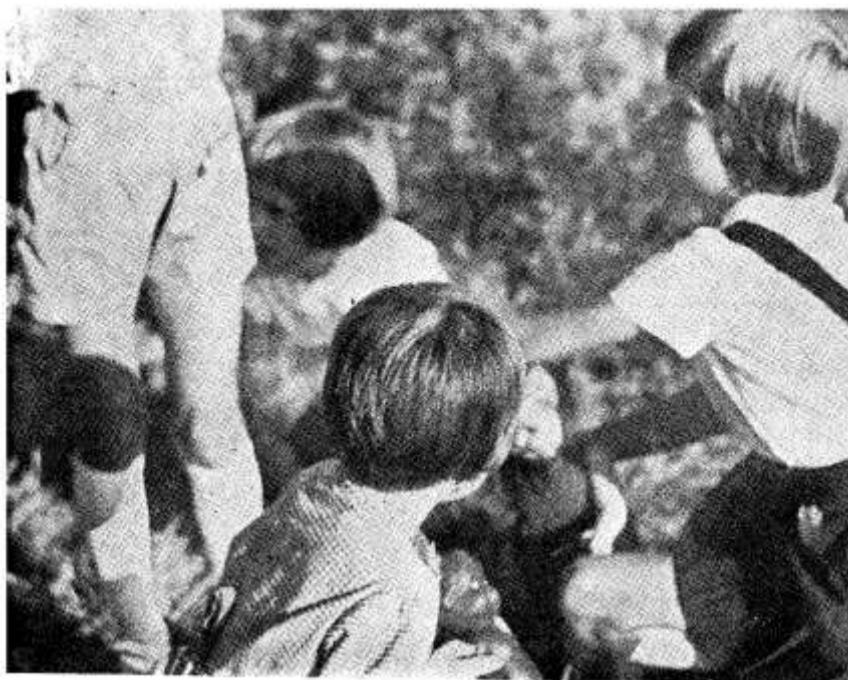
Svaki od tih tjelesnih ritmova ima svoju učestalost ili frekvenciju, svoju jačinu, intenzitet, svoje vlastite zahtjeve. Svaki ima i svoju prilagodljivost. Pod vanjskim nazivom izgledom mehanič-

ke pravilnosti i zakonitosti ti naši životni ritmovi kriju upravo značujuću mogućnost prilagodivanja. Ali i u toj prilagodljivosti opet postoji jedan ritam pred kojim mnogi učenjaci stoje zapanjeni.

Ti su naši ritmovi katkada puni zahitjeva, ali svatko od nas zna koliko bogatstvo i silu oni predstavljaju. Mi dižemo a da kod toga i ne mislimo na to, naše srce kuca a da se mi za to ne brinemo, san oporavlja naše tijelo, pa tako svaki dan možemo duševno i tjelesno osvježeni ispunjavati svoje dužnosti.

RITAM

DUHOVNOG ŽIVOTA — Kao što poстоji ritam tjelesnog života, isto tako postoji i ritam duhovnog života. Crkva od nas traži da svake nedjelje prisustvujemo svetoj misi, da se bar jednom godišnje ispoljimo i pričestimo, da svakog petka obdržavamo nemrs...

Tu se ne radi o neprirodnim nekim obvezama. Duhovni život kršćanina oseća upravo organsku potrebu za tim životnim minimumom. Taj tjedni i godišnji ritam jest jedan od uvjeta da uopće može opstojati kršćanski život.

Crkvene zapovijedi ne iznose pred nas maksimalne uvjete za razvitak kršćanskog života. One nas samo opominju da ne smijemo činiti manje od zapovjedene, jer inače duši prijeti smrtna pogibao. One su slične granicama kojima je na zemljopisnim kartama označeno dokle sežu pojedine kulture raznog bilja. To znači da preko tih granica ne postoji više dotična kultura bilja, ali iznad tih granica ta kultura može rasti ili biti podjednaka. Ta granica isto tako ne označuje da se na njoj nalaze najbolje kulture, najljepše vrste bilja. Obično na granicama dočićne kulture bilje je najslabije.

Tako možemo reći da se na granici Božjih zapovijedi ne susreću velike duše, sveci. Oni se nalaze mnogo više iznad granice. Sveti nam Pismo kaže da su oni poput palmi i libanonских cedar-a. A jedni i drugi ne rastu na granici raslinstva.

Kao što gorostasno drveće ima svoj ritam života i rasta, svoje uvjete i granice, tako to ima i naš molitveni život.

Duhovni život kršćanina uskladjuju i podržavaju četiri velika ritma: ritam primanja svete pričesti, ritam ispovijedanja, ritam polaženja na svetu misu i ritam molitve.

PRILAGODIVANJE

TIH RITAMA: — Ti su ritmovi različiti kod pojedinih kršćana, a i kod iste osobe mijenjaju se prema životnim razdobljima i okolnostima. Oni su mnogo prilagodljiviji

od ritmova tjelesnog života. Čovjek ne može bez disanja živjeti pola sata, ali utamničeni kršćani mogli su rasti u vjeri i ljubavi ostajući i više godina bez svete prigesti, isповijedi i mise. Tu se dotičemo jedne od tajna duhovnog života. On je toliko neovisan o materijalnim uvjetima našeg života, da se može razvijati i bez sakramenata, kad ih je nemoguće primiti. Tu se odiče tajna Božje milosti. Ipak, niko ne može iz toga povući zaključak da on može uvijek živjeti bez primanja sakramenata. I prvi kršćani i današnji zatvorenci i prognanici uvijek su u sebi nosili životnu želju za svetim sakramentima. A nije li već ta silna čežnja za sakramentima pokazivala da su se oni za časove kušnje pripravili baš pomoću svetih sakramenata?... Ti prognanici i osuđenici zbog vjere znali su da im je Bog ostavio još jedno moćno sredstvo za te časove kušnje. I u prvakršćanskim tamnicama i u današnjim logorima odjekivala i dizala se prema Bogu žarka molitva. To sredstvo nije kršćanima moglo oduzeti nijedna sila na svijetu.

Tu je dakle molitva zamjenjila svete sakramente i kršćanima je davala toliku snagu da su neustrašivo polazili u muke i smrt za svoju vjeru.

RITAM MOLITVE — Drugačiji je ritam molitvenog života jednog mladića, drugačiji opet jedne devojke, drugačiji redovnika, a drugačiji oca i majke obitelji. Kakav može biti ritam molitvenog života oca i majke obitelji?

Mladi bračni par teško će se u početku snaći u toj stvari. Do tog časa svako od njih motio je sam i mogao je dati malta svojim osjećajima. I molitva mu se je lako mijenjala: danas ovo, sutra ono. No kako će sada on muškarac sa svojim muškim pomalo tvrdim načinom zdržati svoju molitvu sa ženom koja je možda sklona čuvenstvenosti, raznim uzdasima, dugim formulama? Kažem, bit će u početku ponovo teško uskladiti ta dva različita načina i svesti ih na zajednički nazivnik. Ali tijekom vremena, po prilici za godinu, dvije uz ustrajno nastojanje s obje strane doći će do obiteljske molitve.

Još će se jedna poteškoća pojavit kad dodu na svijet djeca i počnu sudje-

lovati u zajedničkoj molitvi. Ali tu će se moći pomoći tako da se razdjeli molitva na dva dijela: zajednički dio s djecom i drugi dio kad će moliti svaki za sebe.

Jutarnju molitvu bez sumnje vrlo je teško provesti u mnogim obiteljima, i prema tome ona će redovito biti privatna. Ne mora biti duga, ali neka bude stalna kod svakog člana obitelji. I dobro je da se svaki pomoli ne samo za sebe i svoje potrebe toga dana nego i za sve potrebe čitave obitelji.

Drugo važno vrijeme za molitvu svaka kako je večer. To je možda najgodnije vrijeme kad se može obavljati zajednička molitva. Hoće li se obavljati prije ili poslije večere ili možda neposredno prije polaska na počinak, to mora urediti svaka obitelj kako njoj bolje odgovara.

Ako je teško sakupiti sve članove svake dan na tu molitvu, onda neka majka obavi zajedničku molitvu s manjom djecom, a ostali neka privatno mole kad im više odgovara. Ali neka i ta molitva nosi pečat zajedništva bar u tome da se svaki pomoli za čitavu obitelj i moli Boga za oproštenje za sve grijeha i pogreške počinjene tog dana u obitelji.

Ipak, i u takvom slučaju dobro je nastojati da se barem jednom ili dva puta tjedno sakupi čitava obitelj na obiteljsku molitvu, ako je to ikako moguće.

Uz tu usmeno molitvu napose večernju, može se povezati i mislena molitva. Kad majka spremi djecu na počinak, ako može, neka bar pet minuta posveti razmišljanju o Božjim stvarima. Za to se može poslušati kojim od lomkom Evandela ili kojim priručnikom za mislenu molitvu. Otar možda neće moći uvijek to učiniti, ali bilo bi dobro da to učini barem nedjeljom, kad ima više vremena.

Molitva prije i poslije ručka i večere dobro je da je zajednička. Prije i poslije doručka redovito će biti privatna.

Osim tog svagdanjeg ritma molitve u obitelji, dolazi i tjedni ritam. To je redovito slušanje svete mise. Ako je ikako moguće, dobro je da se već u subotu navečer čitava obitelj pripravi za nedjeljni svetu misu čitanjem misnog teksta dotične nedjelje. Možda će otac

ili majka djeci moći reći koju riječ o smislu Poslanice ili Evanđelja dotične nedjelje. Bit će korisno u većernju molitvu uključiti i službenu molitvu dotične mise.

U mnogim obiteljima postoji i godišnji ritam: adventsko i korizmeno vrijeme, koje nas potiče više na pokoru i pripravlja nam srce i dušu za velike tajne Isusova rođenja i uskrsnuća. U adventu neka molitva bude prodahnuta čežnjućem za dolaskom Gospodinovim u svetoj badnjoj noći. A korizmi neka nosi na sebi pečat pokore za grijehu radi kojih je naš Gospodin trpio i umro na križu, da tako mogućemo po temeljitoj svetoj ispojedici umrijeti grijehu, a po svetoj uskrsnoj pričesti doživjeti što življe tajnu uskrsnuća na nov milosni život.

Ta tri velika molitvena ritma: svagdanji, tjedni i godišnji smatraju se osnovnim ritmovima našeg molitvenog života. Oni su zajednički svim pravim kršćanima.

Ali osim tih ritmova svaki od nas, pa i svaka obitelj, može imati svoje ritmove. Za neke će to biti prvi petak u mjesecu, za drugoga mjesec svibanj sa

marijanskim pobožnostima, za nekoga velik dan u životu obitelji: imendan kojeg od roditelja ili kojeg djeteta, nečiji rođendan, godišnjicu vjenčanja, godišnjica krštenja kojeg od članova obitelji. A za gdjeju obitelj može biti godišnje hodočašće u koje svetište, kao npr. u Mariju Bistrigu, na Trsat, Gospu Sinjskoj, u Zagreb na blagdan Sreća Isusova u njegovo svetište... Tada će čitava obitelj osjetiti veće i jače djelovanje milosti i veću Božju blizinu.

IZVANREDNI

ČASOVI MOLITVE — Ipak svi ti ritmovi neće ograničavati ni sputavati našeg srca da se Bogu obrati i izvan tih vremena. Ti ritmovi su što više pomogli da naše srce bude neprestano povezano s Bogom, a to nam veoma mnogo olakšava da se u izvanrednim časovima lakše obratimo k njemu i s njime stupimo brzo u intimni kontakt. Čovjek koji redovito moliti neće zaboraviti zazvati Boga u pomoć u velikim kušnjama, u iznenadnim napastima, u velikim opasnostima bilo za dušu bilo za tijelo.

ZAKONI MOLITVE

ZAKON NAIZMJENICNOSTI — Svima nam je potrebna osobna i zajednička molitva. I veoma je preporučljivo da se te dvije molitve u našem životu izmjenjuju. Pred Bogom se moramo pojaviti kao pojedinci, da možemo lakše voditi intimni razgovor. To je ujedno i prilika da se s Bogom porazgovorimo o osobnim problemima, planovima, željama...

No mi pripadamo i velikoj Božjoj obitelji, Crkvi. Stoga se pred Bogom moramo pojaviti i kao članovi te zajednice. A to čimno kad god obavljamo zajedničku molitvu bilo u obitelji, bilo u crkvi.

Drugi vid zakona naizmjeničnosti nalazi se u tome, da se i naše molitve mijenjanju bilo da molitve sami ili u zajednici. Naša će molitva biti to svežnja što ćemo u tome bili elastičniji. Izmenjujmo sad Očeana, Zdravomariju, Psalmе, pa onda liturgičnu jutarnju i večernju molitvu što je možemo naći u svim novijim molitvenicima. Dodajmo usmenoj molitvi bar povremeno i kratko razmražnje.

No u svoj toj izmenjivosti jedno mora ostati stalno: naša molitva mora izvrati iz našeg srca.

ZAKON NEPREKIDNOSTI

Nikako nemojmo potiskavati da se u času molitve posve otrgnemo od svega onoga što sačinjava naš svagdanji život, kao što su razne brige, poslovi, radosti, nemir, umor, ljubav, malodušnost, klonulost... Bog želi da pred njega donesemo čistav svoj život onakav kakav jest. On ne tripi da prebacimo preko svih životnih zbiljavanja tajanstveni plast, kojim bismo željeli Bogu sakriti svoju bijedu. On mora vidjeti u molitvi naše okrvavljeno srce,

naše suze na očima, naše bijede, pa i naše rane što nam ih je zadao grijeh...

Budemo li tako otvoreno i iskreno došli pred Boga, onda će naš život i časovi molitve biti tijesno povezani. Onda će molitva nositi obilježje našeg svagdanjeg života sa svim njezinim svjetlim i tamnim stranama, ali i život će po molitvi dobitati svoj novi smisao i poletjer će ga osvjetljivati Božja blizina.

ZAKON RAZVITKA

Lijepo su dječje molitve, ali one su samo za djecu. Kako djeće raste, svakako se mora razvijati i rasti dubina njegove molitve. Tu možemo primijeniti riječ svetoga Pavla: »Kad sam bio djeće, govorio sam kao djeće, mislio sam kao djeće, studio sam kao djeće. Kad sam postao muž, odbacio sam što je bilo djetinje« (1 Kor 13,11).

Dječje i mladenačke molitve znaju odlisati velikom čuvenošću. A kad čovjek dode u starije godine, ta čuvenost sve više nestaje. Molitve odrasla čovjeka nose na sebi pečat ozbiljne smirenosti, staloženosti, razboritosti, pa ponovo i neke vanjske hladnoće. Ipak, uza sve te vanjske promjene još uvijek je to isti onaj polet prema Bogu što smo ga sačuvali od ranijih dana.

Nemojmo se ništa čuditi što nam molitva nije više tako žarka. Drvo kad se razvije, nema one svjetline koju je imalo kao mlada biljka koja se je tek razvijala. No ono je snažnije i penje se više prema nebu nego što je bilo u početku njegovog života. Doživimo li starost, naša će molitva tada biti još različitija. Bit će punija razmišljanja, i tako će nas pripravljati za blaženo gledanje Boga u vječnosti. I za našu molitvu može se reći ono što Crkva s Psalmistom kaže o pravedniku: Iz godine u godinu ona »raste kao palma u kući Gospodnjoje.«

UTJECAJ PETRA BARBARIĆA

na mlađe

Najvrednija stvar koja je izšla prigodom 70 godišnjice smrti Sluge Božjeg Petra Barbarića bez sumnje je njegov životopis »Zvona Velike Subote«. Mnogi su podravili izlaženje te knjižice. O. Vice postulator primio je preko ljetnih praznika pismo od jednog sjemeništarcu u kojem taj mladić iznosi dojmova o novom životopisu Petra Barbarića. Evo tih dojmova:

«Jednom ste me zamolili da napišem nešto o knjizi »Zvona Velike Subote«, ali spriječio me konac godine pa nisam mogao. Sada kodi kuće, kada smo svršili poslove i čekamo žetvu uzeo sam knjigu i još jednom je pročitao i uz to probudio stare uspomene. Ali da ne duljim daje evo moga suda:

Prolazeći kroz duhovnu formaciju gledao sam različito na lik Petra Barbarića. Bit će posve iskren! Nije mi se na početku osobito svidio, bio mi je doduše simpatičniji od mnogih drugih, ali ipak ostao sam hladan. Možda je tome i krija sama knjiga o njemu od o. Vanina. Bio sam naučen na lagane knjige; meni se činila ta knjiga teškom; možda sam zbog toga ostao hladan.

Pod konac drugog razreda počeo sam se zanimati za toga mladića; sjemeništarac kao i ja, isto je želio što i ja želim. Želio je biti svećenik. Da postignem taj uvišeni cilj trebam imati pred sobom jedan ideal, uzor koji će slijediti. Sv. Alojzije — krasan lik, ali meni se činio nedostizan. Petar Barbarić — ah, to bi moglo biti nešto. Ali kraj godine prekine sve. Moje se traženje prekinulo, ali na početku ove školske godine počeo sam se opet zanimati za Barbarića. Postao mi je simpatičan, naročito kada sam pročitao knjižicu »Zvona Velike Subote«, od J. Weissgerbera. Mogu posve iskreno reći knjiga me oduševila, jer pišac je na malo pojedinosti uspio zorno prikazati lik Petrov. Nema tu dugih i

dosadnih prepričavanja, sve je tu kratko i zbijeno, a opet jasno. Pred očima se polako pojavljuju konture duha Petra Barbarića. Knjiga je kao stvorena za mlađi svijet. Ona nam je dobro došla u ovo doba kada morali naše mlađe opađa. Naročito mi se svidjela jednostavnost u pisanju i pišćeve refleksije na kraju nekih poglavljija.

Ja mislim da je Barbarićev heroizam u izvršavanju svakidanjih dužnosti i u tome nam može biti nepojmljivo veliki uzor — primer. Napose imponira njegova čistoća. Ta su dva problema veoma velika današnjoj mlađe — vršenje dužnosti, sv. čistoća. Kako da to postignemo može nam poslužiti kao uzor lik Barbarića. On je crpao snagu za sve svoje čine na najvećem izvoru, »izvoru žive vode«. »Samoj jedna jaka i potpuna ljubav može rađati djelima. Pero je ljubio presveti Srce svim žarom svoje bune i jake duše.« (o. J. Weissgerber »Zvona Velike Subote«, str. 63.). Možda ovo nije toliki sud o knjizi već o samom Petru...»

Mislim, da ćemo uz drugo najbolje pomoći promicanju kauze Petra Barbarića, ako budemo čitali i širili njegov najnoviji životopis. Ako ste ga naručili i pročitali, dajte ga i drugima na čitanje. Petar Barbarić će vas sigurno oduševiti kad ga bolje upoznate. Taj je životopis i za odrasle koji vole mlađe i koji su zabrinuti za njezino duhovno i moralno dobro. Uvjeren sam, da je Petar Barbarić poseban Božji dar našoj mlađe. Stoga moramo sve učiniti da ga ta mlađe što više upozna i da joj on postane uzor i ideal kao i sjemeništarcu, koji se je za njega veoma oduševio kad je smirenio i pažljivo pročitao njegov životopis.

O. Josip Antolović D. I.
vice - postulator.

Razgovaranje

Stovani gosp. uredniče!

Dana 29. svibnja 1967. između 5 i 6 sati poslije podne moj brat je pao sa masline i pri padu se teško ozlijedio. Otpremljen je u Split u vojnu bolnicu. Rentgenski snimak pokazao je lom lijeve klavikule u srednjem dijelu; frakturu rebara od III do VII rebra lijevo, te frakturu gornjeg ramusa ossis pubis. Budući da je slaba srca i ima visok tlak nisu mu liječnici smjeli staviti gips a niti zavoje. On je inače star čovjek, ima 71 godinu. Liječili su ga onako. 20. lipnja otpušten je iz bolnice na kućnu njegu, točnije rečeno iznesen je iz bolnice na nosilima. 18. srpnja bio je na kontroli u vojnoj bolnici. Rentgenski su nalazi pokazali da su na sva tri mješta lomovi zarasli. Sam liječnik koji ga je liječio čestitao mu je. On sada hoda. Još nije za rad jer je bio oslabio. Nakon nesreće on se nije mogao maknuti, i govoriti mu je bilo teško. Računalo se ako do Božića prizdravi tako da mogne hodati da će to biti dobro.

Svi koji ga vide, a znaju što je bilo, čude se i čestitaju mu. Mi smo svi u obitelji molili našeg plemenjaka slugu Božjega o. Leopolda Mandića, da on isprosi milost kod Boga, da naš brat i otac što prije ozdravi. Mi smo čvrsto uvjereni da je o. Leopold uslišao naše

molbe te isprosio milost kod Božanskog Srca Isusova, koje je ozdravilo mojeg brata Pavu. Mi ćemo se svi i ubuduće moliti da nam bude u pomoći, zato se od srca zahvaljujemo.

Ja sam od mladih dana štovatelj Presv. Srca Isusova. Ako imate u posjedu knjige pretplatnika i povjerenika naći ćete i moje ime: Mandić Božo Božin, selo Zakućac, p. Omiš. Povjerenik sam još od prije 1910. godine. — I sada primam Glasnik presv. Srca Isusova od župnika u Omišu. U Glasnik možete staviti ovo moje pismo u cijelini a možete samo kratko: Za čudesno ozdravljenje Mandić Pave iz Omiša, Priko b.b.

Omiš, 4. VIII 1967.

Božo Mandić

Uredništvu Glasnika!

Rkt. župni ured Otinovci, p. Kupres, upućuje cijenjenom naslovu molbu župljana: Ante Ravančić i njegove žene Finke, te njegove majke Jurke iz Donjeg Odžaka kod Kupresa, da u slijedećem broju Glasnika Srca Isusova oglasite njihovu toplu zahvalu, što im je sin Nikola, rođen 1960. ozdravio od teške upale mozgovne opne. Nikola je bio u bolnici u Zenici. Po izjavi liječnika bio je neko vrijeme najteži bolesnik u bolnici. Sve bolnič-

ko osobljje zauzelo se svim marom i znanjem da ozdrave dijete. Mali je izgubio svijest. Izgledalo je da će umrijeti. Tata mu je bio na radu u Austriji. Ostavio je posao i mjesto samo da vidi malog Nikolu. Mama i baka su se natjecale koja će više moliti i postiti, obilaziti na golin koljenima crkvu u Otinovcima i Jajcu na blagdan sv. Ive, moleći Presv. Srce koje je bogato za sve koji ga zazivaju. Presveto je Srce uslišalo njihove molitve. Mali je Nikola iza duljeg liječenja i bolovanja ozdravio. Uspjeh ovog liječenja roditelji i baka pripisuju Presvetom Srcu, a Nikola mi veli nedavno: »Bog dragi dao pa ja ozdravio!«

Stoga su me zamolili da njihove zahvale Presv. Srcu objavite javno u Njegovu Glasniku, ne bili se tako nešto odužili i ne bi li time i

druge potakli da se mole u raznim nevoljama Presv. Srcu. Saljem Vam i sliku malog Nikole Ravančić pa ako je možete i hoćete staviti u Glasnik (nejasna je i nije za preslikavanje niti za kliširanje, op. ur).

Srdačno vas pozdravljam.

Otinovci, 4. VIII 1967.

Petar Grgić, župnik

Prigodom završetka gradnje kapele na groblju Vodarići, župa Kraljeva Sutjeska, blagajnik za gradnju kapele Marko Zubonja, predao je kumu kapele Ivi Sušnji ključ i ovo mu rekao: »Ivo, predajem ti ključ, ključ ljubavi i kluč bratstva. Ključ ljubavi zato, što ne biste imali kapele da nismo imali ljubavi. Ključ bratstva zato, što smo kao djeca Božja zajednički radili na tome djelu. To je i ključ

pomogli svome stаду te ga nahranili pravom i spasonosnom hracom ispravnog življenja te ostvarenja ljubavi unutar naših obitelji, nas samih, jedni prema drugima i prema našem nebeskom Ocu.

Budući da ne mogu direktno svojim učešćem pomagati ovaj list, preporučit ću vas u svojim molitvama kod svoje zaštitnice Majke Božje. Posebnu pohvalu i divljenje izražavam zaista genijalnom ostvarenju Glasnika br. VIII namenjena Mladim obiteljima,

mladić iz Dubrave.

Recite sami što biste vi učinili, da se ne prenaglite. Držim da biste skupa sa mnomo čekali i nastojali pomoći onima kojima više treba pomagati.

NOVE KNJIGE

»Mladiću znaš li ljubiti« — Juraj Gusić, Zagreb 02-147, Palmotićeva 33. — Ovo je drugo prošireno izdanje rasprodana knjige. — Tematika se nazrijeva iz naslova, knjiga je ukusno opremljena. Cijena 8 ND. — Naručuje se kod auktora, ili Rudolf Breber, (ista adresa kao kod auktora).

»TROOSOBNI BOG« — Rudolf Brajčić, Zagreb, Jordanovac 110. — Knjiga ide u niz misaonih brošura: Čovjek, Temelji Božje kuće, Bog — Cijena 4 ND. Naručuje se kod: Rudolf Breber, Zagreb 02-147, Palmotićeva 33.

— **GOSINO OGNJISTE** — Uskoro izlazi iz štampe prvi broj od niza brošura pod istim naslovom. Izdaje: »Gospino ognjište« — Zagreb, Jordanovac 110. Cijena sveštiću 1 ND.

OBAVIJEST UPRAVE

Nekim se preplatnicima i povjerenicima gomilaju dugovi, koji ometaju redoviti rad Uprave. Molimo stoga one kojih se to tiče da ispunite svoje obveze.

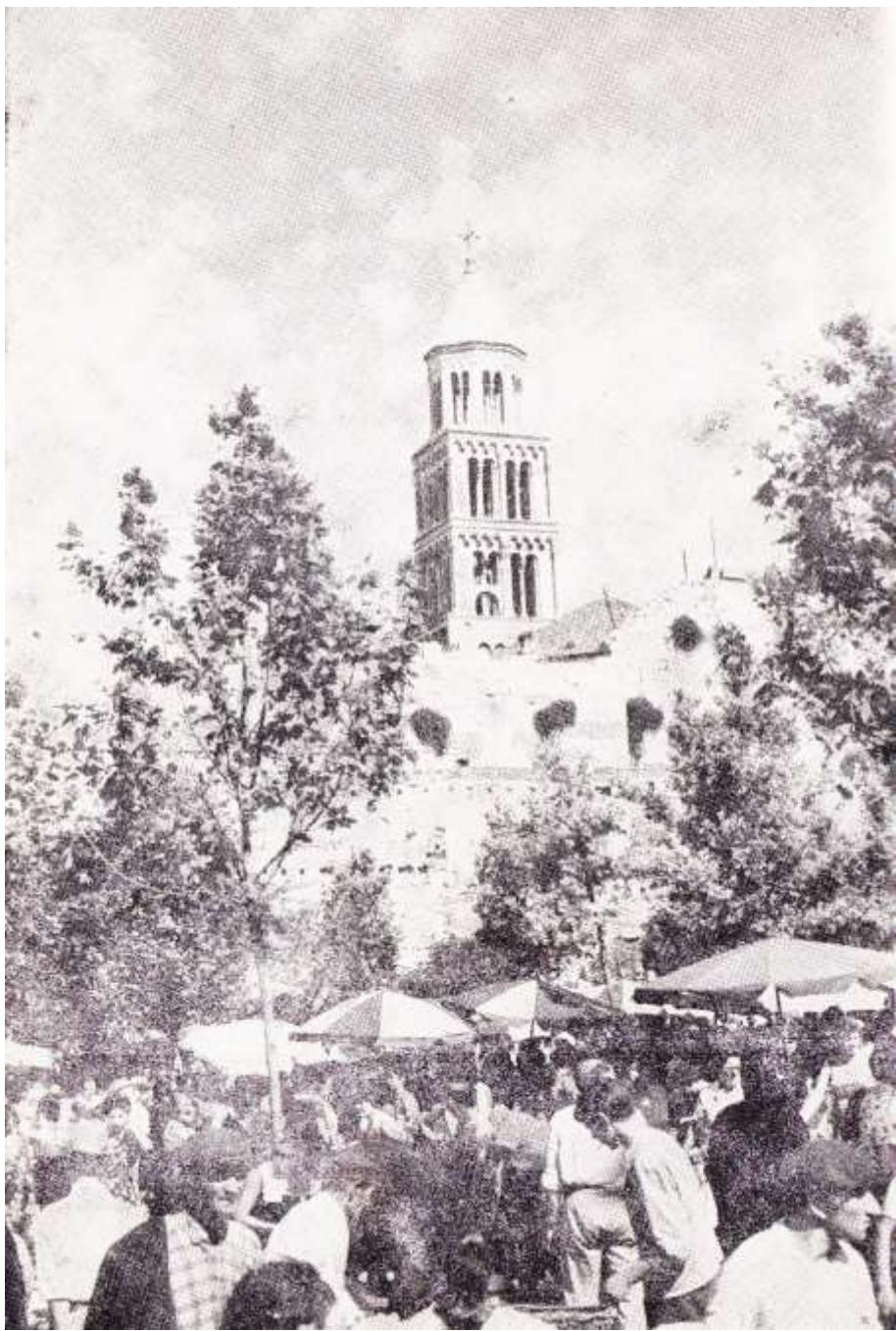
ZAHVALJUJU PRESVETOM SRCU ISUSOVU BEZGRJEŠNOM SRCU MARIJINU I SVETIM ZAŠTITNICIMA

- Za uslišane molitve i primljene milosti, Kata Junika, Soljani.
- Za sretno završenu maturu mojega sina, Evica Knežić, Sl. Kovačica.
- Presv. Srcu Isusovu, Majci Božjoj, sv. Josipu i o. Leopoldu Mandiću na mnogim primljениh milostima i na mom oporavku od teške bolesti, V. L. Komajić, Kovnici.
- Na poboljšanom zdravlju i utjehi u mormu brigama, Stipo Frančić, Livno.
- Za sretno položen ispit mogu sina i na drugim primjenjanim milostima, Slavica Mjertan, Pož. Sesvete.
- Presv. Srcu za obraćenje člana obitelji, Andrija Vidović, Čatrnja.
- Na brojne pomoći i poboljšanju u bolesti mogu sina, uz preporuku da mi budu svedi zaštitnici na pomoći u poteskocama, Vinko Janeš, Gerovo.
- Presv. Srcu Isusovu, ocu Leopoldu Mandiću, Petru Barbariću i bl. Nikoli Taveliću na iskazanim milostima, Pavao Rakulić, Jesenice — Split.
- Za mnoge primljene milosti u životu, Marija Štimac, Lokve.
- Za primljene milosti, Marija Vrebac, Fojnička.
- Presv. Srcu i dragoj Gospo od brze pomoći za primljenu milost, M. V. Donja Vrba.
- Presv. Srcu na izvanrednoj pomoći pri teškoj operaciji, Pila Lovrić, Poljica — Krivodol.
- Presv. Srcu na primjenjenu milostima po zagovoru Majke Božje i Marije Goretti, Nada Vitković, Zlatar.
- Za primljenu milost, i dalje se preporučam, M. R. Podravski Podgajčić.
- Srcu Isušovu i Marijinu, te ocu Leopoldu Mandiću na primjenjenu milostima, Mijo i Kata Milićić, Stitar.
- Zahvaljujemo Majci Božjoj, Sv. Antunu i dobrom papi Ivanu, jer je ozdravio naš teško bolesni sin, T. i L. Cres.

- Za sretno položen ispit mnogu sina, Dj. M. Vinogradci.
- Presv. Srcu i dragoj Gospo što su me spasili od gotove smrti. Nakon operacije siljepog crijeva nastale su komplikacije, zapletaju, otrovanje. Utjecala sam se Srcu Isusovu i Gospo, i evo zdrava sam. Ankica Jakešević, Adžamovci.
- Majci Božjoj za primljene milosti i za daljnji zagovor, K. P., D. S.
- Za sretno položenu maturu i za primljene milosti, Slavica, Karlovac.
- Preporučam se zagovoru služe Božjega Petra Barbarića, Anka Baturić, Zadar.
- Božanskom Srcu, Gospo od brze pomoći te bl. Nikoli Taveliću za sretan uspjeh operacije i druge milosti, Kata Fabijanic, Domagođić.
- Za sretno položen maturalni ispit, I. J. Pranžice.
- Presv. Srcu i Majci Božjoj za mnoge primljene milosti, Obitelj Petraković, Sl. Brod.
- Na primjenjenu milostima neizmjerena bvala Presv. Srcu Isusovu i nebeskoj Majci Mariji, Zora Savin, Kaštel Lukšić.
- Gospo od brze pomoći zahvaljuje za brzu pomoć, i dalje se preporuča, K. C. Oprisavci.
- Za primljene milosti po zagovoru Petra Barbarića, A. M.
- Presvetom Trojstvu na daru svete vjere, na očuvanju od teške nesreće i na mnogim milostima, Marija Humski, Brezarić.
- Presv. Srcu, Majci Božjoj, sv. Antu i Nikoli Taveliću za uspjeh svoje djece u školi, N. N. Banja Luka.
- Gospo od brze pomoći, bl. Nikoli Taveliću za pomoć u bolesti, Baja Pavlović, Pjesivac-Dubrave.
- Za načinu izgubljenu stvar, B. T. Pešinac, D.
- Presv. Srcu, Bl. Djevice Mariji, sv. Antunu i ocu Leopoldu Mandiću za zdravlje i sretan povratak moje kćeri iz bolnice, koja je majka troje djece, L. M. Đakovo.
- Na milostima koje mi je udijelio Isus u Presv. olтарskom Sakramantu, po zagovoru Majke Božje od brze pomoći, Ana Zdunić, Divovcevi.

S dopuštenjem crkvenih i redovničkih pogлавara izdaje:

Hrvatska pokrajina Družba Isusova — Zagreb 02-147, Palmotičeva ul. 31. — Odgovorni urednik o. Franjo Šipušić, Zagreb 02-147, Tel. 32-469. — Tisk: »Plamen«, Slavonski Brod. Omladinska ul. 26. — 1967. — List izlazi svakog mjeseca. Cijena pojedinih broja 1 ND. Bogoslov i sljemeničtarci u skupnoj pretplatni 0.70 ND. Godišnja pretplata za redovite pretplatnike 12 ND. Grupne pretplate od deset pa više dobivaju deset posto popusta. Novac pretplate saljite poštanskim uputnicama; suradnju uredništvu Glasnika; rukopisi se ne vraćaju.

GLASNIK

SRCA ISUSOVA I MARIJINA

ZAGREB — GODINA 58

CIJENA 1 ND

STUDENI 1967.

POSTARINA PLACENA U GOTOVU

VELIKI GRADITELJI — ODOGOJ SKOLSKE DJECE
HRVATSKO NARODNO HODOČAŠĆE U GODINI VJERE

XI

SADRŽAJ:

409	VELIKI GRADITELJI
410	Kršćani i Židovi, nakana AM
412	Nevjera u Aziji, misijska nakana
413	Marija, Katica Piršić
414	Veliki graditelji
417	Iz dječjih ustava
420	Odgojiteljeve osobine
425	Tragovi jednog hodočašća, Franjo Šipušić
430	Poštujte svoje dijete
431	Dijete predmet odgoja
433	Upoznajmo čud svoga dijeteta
437	Dijete i njegova okolina
440	Oblikovanje zrelih ljudi
441	Odgoj volje
445	Tko ne ljubi, ne može odgajati
446	U zavičaju Petra Barbarića
448	Nove knjige, zahvalnice na omotu

Na crtanju: Bazilika sv. Petra u Rimu, stoljetni simbol vjere i vitalnosti kršćanstva

Ja svoje dijete ne volim zato što je ono pametno,
već zato što je ono moje dijete.

Kad ga moram kazniti, tad osjećam još više
da je ono jedno sa mnom.
Kad sam ja prouzročio da su potekle njegove suze,
tada moje srce s njime plače.
Samo ja smijem koriti i kazniti,
jer samo onaj koji ljubi, ima pravo da i kazni.

Rabindranath Tagore

VELIKI graditelji

Odgoj je u vijek predstavljao vrlo složenu problematiku. Djeca od nas s pravom očekuju neku vještinsku i sigurnost da ćemo ih povesti pravim putem. Istina je doduše da se ta skrivena pravila ne daju naučiti. Njih se živi, osjeća i prenosi na druge nepisanim zakonom koji je u sebi naoko jednostavan, ali skriva veliko umijeće. Znati spojiti istinsku ljubav s ozbiljnošću i suzdržljivošću nije lako. K tome dolazi u pitanje naš osobni život koji je u pozadini svakog uspjeha i neuspjeha u odgajanju drugih. — Pred očima su nam u ovom broju školska djeca, no neki se problemi moraju produbiti i tako se naša problematika odvija oko dva čvorista: oko lika odgojitelja, Veliki graditelji, te oko djeteta koje je predmet našeg odgoja i koje moramo osamostaliti i uputiti na stazu zrele čovjeka.

KRŠĆANI I ŽIDOVI

Nakana AM za listopad

Potreba međusobnog poznavanja i poštovanja između kršćana i židova

Na prošlom Koncilu bila je duga i teška rasprava o pitanju odnosa kršćana prema Židovima. Citav je svijet pratio s velikom pažnjom što će Koncil reći o toj stvari.

Iz povijesti je poznato da su židovski narod i kršćanstvo kroz vječnove naišli na međusobno nerazumijevanje, razne potешkoće i sukobe. O tome nam piše već Djela Apostolska, a onda Poslanice svetoga Pavla i poslije crkvena povijest do naših dana.

Izvor tega međusobnoga stava leži u tome što su židovski poglavari kao narodni vode osudili Isusa na smrt i pred Pilatom izmamili od naroda, koji se tamо našao, pristanak i potvrdu svoga čina.

Zbog riječi: »Krv njegova neka padne na nas i na našu djecu« (Mt 27,25), mnogi su kršćani vjekovima držali da je Kristova krv uistinu pala kao prokletstvo na taj narod, no prošli nam Koncil tumači, da takvo gledanje na Židovski narod i na Kristovu muku nije točno. Prije svega, ne može se nikako reći ni da je čitavo Veliko viđeđe pristalo na Kristovu smrt, kad nam Evandelje spominje Nikodema i Josipa iz Arimateje, članove tog viđeća, kao protivnike osude. Osim toga, i pred Pilatom nije čitav narod tražio Kristovu smr..., nego tek grupa hodočasnika koji su se toga časa tamо našli. Kakvo je bilo raspodjeljenje naroda prema Isusu uoči njegove osude na smrt, najbolje nam pokazuju riječi što ih je napisao sveti Matej u svome evandelu: »Veliki svećenici i starjezine narodne zaključile da Isusa lukavštinom uhvate i ubiju. Ali su govorili: Samo ne o blegdanu, da se ne bi narod pobunio.« (Mt 26, 4–5).

Ako se, dakle, ne može za Kristovu smrt baciti krivnja na sve Kristove suvremenike, još manje se to može činiti za njihove potomke.

Vjera nas uči, da je Krist umro za spasenje čitavog svijeta i da je u smrt kao dobrovoljnog, a poslužio se je zlobom svojih neprijatelja da mogne izvesti djelo spasenja svijeta.

Kršćanstvo i židovski narod tijesno su povezani. Izabrani Božji narod imao je pripraviti put kršćanstvu. Ved nam sveti Pavlo kaže da je proroc židovskog naroda vjedno i proroc svih vjernika. Tome narodu Bog je davao mesijanska obećanja, slao je proroke koji su navještali Spasitelja svijeta, tu su napisane i svete knjige Sveti Pismo Staroga Zavjeta. Od tog naroda Bog je uzeo Mesijinu majku, pa je tako i sam Mesija po tijelu bio Židov. Iz tog naroda rodila se prva Crkva, jer su svi apostoli bili Židovi, kao i onih tri hiljade ljudi koji su na Duhovo povjereni na Petrovu propovijed i dali se krstiti.

Dobro nam je poznato, da je »krv mučenika bila sjeme kršćanae. No možda smo zaboravili na jednu činjenicu, da je krv starozavjetnih židovskih mučenika pripravljala tlo na kojem će moći biti zasijano sjeme kršćanstva. Za mesijansku ideju bili su progonjeni toliki Židovi od neprijatelja Asiraca, Babilonaca, Siraca i Egiptčana.

Smrtem li mi kršćani zaboraviti na tu prolivenu krv? Jer napokon, krv tih mučenika i krv naših kršćanskih mučenika tekla je prema istom mjestu, prema istoj osobi Spasitelju svijeta Isusu Krista.

Imao je pravo prošli Koncil, kad je, oslanjajući se na nauku svetoga Pavla, ustvrdio: »Prema Apostolu, Židovi i dalje ostaju, zbog svojih otaca, veoma dragi Bogu ...«

Redi će tkogod, da su Židovi odbacili Isusa Krista kao svoga Mesiju, pa su se prema tome odijeli od nas kršćana. A to su tijekom

vjekova potvrdili otvorenom mržnjom i progonima kršćana na toliko mjesto. Sve je to istina. Ali možda bi bilo dobro pogledati i u povijest tog naroda prije dolaska Kristova i za njegova boravka na zemlji, kao i neposredno poslijе toga. Teško je reći da bi Židovski narod pošao tim putem otudivanja Kristu i kršćanstvu, da je imao druge vode. Znamo, da su u Kristovo vrijeme veliko svećeništvo Rimljani pradavali onim svećenicima koji su više platili. A sigurno je da su to često bili ljudi posve nedostojni te časti. Neki od njih bili su saduciji, tj. nisu vjerovali ni u uskraňuće mrtvih na sudsni dan, a bilo ih je koji su bili i bezbožci. Razumije se da pod takvim vodama narod nije mogao dobivati jesnu spoznaju ni uza sva Isusova čudeša, jer za Židova je vrijedio onaj auktoritet koji je bio priznat od velikih sećenika. A lausu oni nikad nisu priznavali taj auktoritet. Osim toga, nakon Makabejskih vremena i tolikih progona narod je sve više počeo čeznuti za jakim zemaljskim vodom, kao što je bio Juda Makabejac, a u staro vrijeme kralj David. K tome još pridolazi materijali-

zacija čitavog života pod utjecajem grčke i rimske kulture. Duhovno je sve više blijedelo u očima naroda. To ćemo susresti i kod samih Isusovih apostola.

Stoga je teško reći, koliko je Židovski narod osobno odgovoran što nije priznao Krista kao Masiju.

Ni sama Crkva ne želi dublje ulaziti u to pitanje, jer to je jedno od pitanja, kojem ćemo teško naći siguran odgovor.

No Crkva želi pružiti ruku tome narodu ostavljajući mu slobodu. Prošli svjetski rat pokazao je svijetu snagu i nutarnju žilavost tog naroda, kad je onako solidarno primio sve ponjenja zbog svoje nacionalne i vjerske pripadnosti. Ali to je bio i čas kad su se Židovi i kršćani našli jedni drugima veoma bližu, kad su jedni i drugi izvršavali Kristovu zapovijed ljubavi prema blžnjemu. I možda je sada došao čas da se još više međusobno razumijemo.

Svako razumijevanje pretpostavlja poznavanje i poštivanje s jedne i druge strane. Stoga nam ovaj mjesec Crkva preporuča da se molimo kako bismo mi kršćani bolje upoznali

Zidove, njihov način mišljenja, gledanja na svijet, na vjeru, na duhovne vrednote, pa da se onda iz tog poznavanja rodi poštivanje, a iz poštivanja uzajamno razumijevanje. Ali da se i s druge strane poduzmu slični koraci.

Kao svake godine, tako i ovaj puta Sveti Otec ovogodišnje nakane Apostolata Molitve

usvojio je i odobrio već početkom 1966. godine — to jest davno prije nedavnih sukoba na bliskom istoku. Poticaj za nakamu dao je Koncil, a ne politička obraćanavanja, pa je tako treba i shvatiti, to jest u duhu Koncila.

Nevjera u Aziji

Da azijski narodi nevjero svladaju vjerom (mis. nakana AM)

Možda se nikad u povijesti nije svijet tako jasno podijelio u tabor onih koji vjeruju u Boga, i onih koji odbacuju svaku vjeru, kao što se to događa danas. I kao što danas vjera ima svoje apostole, tako isto ima i nevjera svoje apostole, koji nastoje na sve moguće načine da ona prodre što više u javni i privatni život pojedinih naroda i kontinenata.

Za Evropu i obje Amerike nije to nikakova novost. U Evropi je nevjera počela djelovati planски već prije gotovo četiri stoljeća, a u Americi popriliči prije stoljeće i po.

Dok se je na tim kontinentima vjera nastojala organizirati u borbi protiv nevjere sa više ili manje uspjeha, dotle u Aziji i Africi naizlazimo na veliku dezorientaciju u toj stvari.

Afrika i Azija su do prošlog rata bile u glavnom poštedene od otvorene nevjere i borbe protiv Boga i duhovnih vrednota. Tome je, napose u Aziji, pogodovala okolnost da su do tog vremena pojedine vjere kao državne vjere imale jak utjecaj na privatni i javni život naroda i na moralnom, na kulturnom i na političkom polju. Iza rata, pod utjecajem raznih strujanja iz Europe i Amerike, u raznim azijskim zemljama dolazi u toj

stvari do preokreta. Vjera sve više gubi svoj utjecaj a pomalo počinju padati i zdrave moralne zaseća što se napose tiče obiteljskog života. Materijalizacija života sa sobom je donijela i materijalizaciju mišljenja. Sve se je počelo prosudjivati prema materijalnim dobrima kao vrhovnom mjerilu. Ta materijalizacija života širom je otvorila vrata svim vrstama bezbožnih ideologija, koje čovjeku zatvaraju oči za neprolazne vrednote, uvjerenjujući ga o ljepoti ovozemaljske sreće u posjedovanju proležnih dobara.

Do čega je to dovelo, jasno nam pokazuje Japan sa svojom visokom materijalnom civilizacijom, ali praznim dušama, koje se teško snalaze u tom novom načinu gledanja na život. Stoga tu naizlazimo na nicanje raznih novih religija, koje bi željela ispuniti tu nastalu prazninu. Kina nam iz dana u dan svjedoči do kakvog stanja može doći narod, koji je iz svoga života odbacio sve duhovno, dok je do pred dva desetljeća sve temeljio na duhovnim vrednotama. Indija i ostale azijske zemlje proživljavaju više ili manje slično previranje i sukob mišljenja.

Može li se tome naći lijeka? Može, ako se oni, koji vjeruju u Boga, organizirano budu

molili za to da svijet ponovo počne nastojati oko toga da u životu stave duhovne vrednote na prvo mjesto i da prema njima usmjeruju svoje djelovanje.

Tu se ne radi samo o kršćanima, kojih u Aziji ima oko 57 milijuna, nego i o muslimanima, budistima, hinduistima i šintoistima. Svaka, naime, od tih religija vjeruje u Boga Stvoritelja, zakonodavca i suca, vjeruje u neku vrstu prekogrobnog života, priznaje prirodni Božji zakon.

Ako dakle sve te religije budu organizirano i međusobno povezane nastojale vratiti u privatni i javni život ove osnovne vjerske zasade, te prema njima odgajaju narod i nastoje izvršiti utjecaj na više slojeva, mnogo će biti učinjeno u zaustavljanju bezbojnog utjecaja.

S druge strane, onih 57 milijuna kršćana može svojim životom i radom prilično utjecati na pripadnike drugih vjera. U tome im danas mnogo može pomoci i pozitivno gledanje na ekumensko gibanje među raznim vjerama, što ga je pokrenuo prošli Koncil. To nam potvrđuju razni kontakti koji su do sada uspostavljeni s raznim predstavnicima tih religija, pa i posjeti njihovi Rimu, gdje ih je primio sam Papa i sekretarijat za veze s nekršćanskim religijama.

Nakana Apostolata Molitve za ovaj mjesec poziva i sve članove Apostolata Molitve da svojim molitvama i žrtvama pripomognu u tome, da Gospodin Bog tolike milijune duža dobre volje međusobno poveže u jednu veliku, organiziranu silu, koja će biti dorasla da se uspješno odupre prodiranju bilo koje vrste nevjere, a boriti se za osnovne moralne i religiozne zasade u tim krajevima i narodima.

Mario!

*Sveta Mario, Majko Božja,
Sačuvaj u meni djetinje srce,
da ostane čisto i prozirno,
kao što je proziran izvor.*

*Isprosi mi srce jednostavno ...
srce nježno, vjerno i plemenito,
Koje ne zaboravlja nikakva dobra,
Ne ljuti se zbog ikakva zla,
Sačuvaj u meni srce koje ljubi,
a ne traži uzvrat ljubavi.
Majko, daj mi srce koje traži slavu
Isusa Krista. Amen.*

Katica Piršić, Petrovac

VELIKI GRADITELJI

PRICA O TRI HRAMA Pripovijeda se da je neki perzijski kralj odlučio sagraditi veličanstven hram u čast božanstvu Sunca. Stoga je pozvao sve graditelje svoga kraljevstva i pred njih je iznio svoju odluku. No, posebno im je nglasio da on želi takav hram na kome će se odmah vidjeti kome je posvećen. Koji od graditelja u tome uspije bit će osobito nagrađen.

Prolazile su godine, ali se ni jedan od graditelja nije javio da je izvršio što kralj želi. Tek nakon deset godina trojica od njih javila su napokon kralju da su pokušali izvršiti što je on tražio. Pozvali su ga da vidi njihovo djelo. Pun znatitelje pošao je kralj s njima.

Došli su do prvog hrama koji se veličanstveno dizao u visinu kao da želi dohvati sunce. Sav je bio izgrađen od najfinijeg kamena. Sunčane su ga zrake izvana milovale, te je izgledalo, da ga sunce na taj način želi sebi posvetiti. Ali hram je iznutra ostao tamан i hladan.

Kralj je bio ushićen tom građevinom i odao je priznanje graditelju.

Pošli su i do drugog hrama. On je bio sagrađen od željeza. Na zidovima su se nalazili prozori kroz koje je sunce svojim zrakama prodiralo u unutrašnjost i osvjetljivalo je. Kralj je bio još više zanesen. Pohvalio je graditelja da je njegovo djelo još više uspjelo. Sunce, naime, prodirući svojim zrakama u unutrašnjost hrama davalо je dojam da se želi u njemu nastaniti.

No kad je ugledao treći hram, kralj je zadivljen stao i dugo promatrao veličanstvenu građevinu. Kad se je napokon trgnuo iz zanosa, kliknuo je: »Taj je hram najviše uspio! Gledajte, kako ga je sunce sa svih strana osvjetljilo izvana i iznutra!« — Citav je hram bio izgrađen od stakla, te je sunce moglo sa svih strana svojim zrakama prodirati u njegovu nutrinu.

**I RODITELJI SU
GRADITELJI BOŽJEG HRAMA** Kršćanski odgoj djece nije ništa drugo nego izgradnja Božjeg hrama u njihovim dušama. No kao što su ona tri gradite-

lja različito izvela gradnju hrama prema svome shvaćanju i svojim sposobnostima, tako i roditelji izvode ovu izgradnju duhovnog hrama u dušama svoje djece na razne načine: jedni više, a drugi manje savršeno, prema svojim sposobnostima i mogućnostima. Ali kod toga je važno to da svи žele svoju dječju odgojitu za Boga, tj. učiniti od njih prave kršćane.

No kao što se ni jedan graditelj ne daje na posao prije nego je izradio plan, tako i roditelji moraju u svome velikom i teškom poslu imati neki program odgoja.

PRAVI PROGRAM ODGOJA Pravi program jedino je onaj koji je sadržan u Božjem zakonu. Stvoritelj je čovjeku odredio ne samo cilj zemaljskog života, nego mu je pokazao i put kojim će sigurno doći do tog cilja. Dakle, samo onaj odgojitelj ima pravi i valjan odgojni program, koji nastoji izvesti djelete na put, što će ga sigurno dovesti do konačnog cilja, a to je vječno blaženstvo.

Taj Božji zakon je dvostruk: prirodni i natprirodni. Svi ostali zakoni izviru iz tva dva temeljna zakona, koji su međusobno u savršenom skladu te zapravo tvore jedini zakon, kojeg mi kršćani zovemo zakonom kršćanske čudorenosti.

Prirodni zakon je skup svih dužnosti, što nam ih propisuje zdrav razum. Gospodin Bog stvarači čovjeka obdario ga je umnom i slobodnom voljom. Razum govori čovjeku: Ovo smiješ, a ovo ne smiješ činiti. Ovo je dobro, a ono je zlo.

Nadnaravniji zakon ide dalje. On glasi: »Ljubi Gospodina Boga svoga svim srcem svojim i svom dušom svojom, a bližnjega svoga kao samoga sebe. Isus Krist veli da je u tim drijema zapovijedima sadržan čitav Božji zakon.«

**PRIRODNI I
NATPRIRODNI ODGOJ** Možda se gdjekoji majka pita, kako će spojiti prirodni i natprirodni odgoj u jednu cjelinu. Zato si ne treba puno razbijati glavu. Mi

svoju djecu i dalje možemo odgajati kao i do sada. Učimo ih da obdržavaju prirodni zakon, kako im to govoriti zdrav razum. I dalje možemo djetetu reći: Učini to! To moraš učiniti! Prijstoji se, pametno je da to učiniš...

No kada dijete potičemo, jednim okom pogledajmo malo više, prema nebu, pa recimo djetetu: Učini to iz ljubavi prema Gospodinu Bogu! Na taj način podigli smo dijete do natprirodnog reda.

Kako vidite, nije teško prijeći iz prirodnog odgoja na natprirođeni. Dijete već i samo zna da ljubav prema roditeljima mora zasvjedočiti djelima. Sada ga moramo naučiti da ono što bi radilo iz ljubavi prema njima, zemaljskim roditeljima, radi iz ljubavi prema nebeskom Ocu.

Kojoj majci nije drago kad joj se njeni dijete nasmiši, kad je poljubi, zagrlji, ili joj na koji drugi način nastoji iskazati ljubav? Isto se tako tome raduje i nebeski Otac, kad mu njegovo zemaljsko dijete hoće pokazati kako ga ljubi, kad mu želi otkriti svoje srce.

Ali osim osjećajnih izljeva ljubavi prema Bogu neka djeca isto tako nauče da svoju ljubav zasvjedoče i djelima. Morate ih vježbatи u poslušnosti, strpljivosti, svladavanju, umjerenosti... No sve to neka čine radi Božja da njemu više omile.

Kršćanski odgojitelji drže da je ljubav neophodno potrebna za odgoj djece. Stoga kažu: »Ljubav zapovjeda sve kreposti«. Ona je kao neki zapovjednik, koji usmjeruje sve naše djelovanje prema jednom cilju — Božju.

Koliko se time može postići kod djece najbolje nam pokazuju konkretni primjeri.

Dječak Guido de Fontgalland govorio je svojoj mami: »Isus i ja veoma se volimo. Kad ga primim u svetoj prijesti, on mi govoriti, a ja ga pažljivo slušam... O, kako je dobar! A kad me srce jako zaboli, on mi vjeruje. Kad mi pak udara kao da hoće iskociti napolje, molim Isusa: Isuse, umiri moje srce! Zar ne ti si u njemu?«

U dvanaestoj godinji morao je taj dječak podnijeti svoj zadnji boj — tešku bolest i smrt. Tada je bio već

hrabri Božji vojnik kojemu je kao lozinka bila rečenica: Najkraća riječ koju možemo reći Gospodinu Bogu jest »Da!« Zato je tako spremno podnosio svaku žrtvu koju bi Gospodin od njega tražio.

Nemojmo misliti da je takva velikodušnost povlastica samo neke odbrane djece. Možemo je susresti i kod djece koja nisu odrasla u vjerskom ozračju. No samo se mora naći netko tko će znati tu velikodušnost u njima probuditi.

Neka je djevojka običavala nedjeljom poslije podne skupljati oko sebe djecu u jednom gradskom predgrađu te bi im tumačila katekizam. Bila su to djeca koja o Bogu nisu znala ništa ili vrlo malo. Djevojka je držala križ i pričala djeci o Isusu kako je postao čovjekom da nas izbavi od vječne propasti. Kad je svršila tumačenje, djeca su se razišla, samo jedan mališ pristupi bliže k njoj te je upita: »Zar je doista istina da je ovaj gospodin na tom drvetu pribijen za nas umro? — »Dakako da je istina!« odvratila djevojka, koju je dječakovo pitanje malo iznenadilo. — »No kad je to istina, onda i ja hoću da za nje umrem.«

VAZNOST RODITELJSKOG PRIMJERA Roditelji moraju svoje riječi potkrijepiti živim primjerom svoga života. Stoga se i oni moraju često obraćati Gospodinu Богу sinovskom ljubavlju.

Kako se inače mogu usudititi riječima tražiti od svoje djece ono što sami ne čine? Njihove riječi moraju ostati jalove, jer nisu poduprte primjerom.

Taj dakle odgoj sili roditelje da žive uzornim kršćanskim životom. Stoga bez pretjerivanja možemo reći da nema stvari koja bi više posvećivala odrasle ljude od nastojanja oko posvećivanja djece. Djeca će redovito biti vjerna slika svojih roditelja, napose majke. Tko može reći da to nije istina?

Nitko nema na drugog tolik utjecaj kao što roditelji imaju na svoje dijete. I nitko nema toliko snage da po-

kori dijete kao roditelji, napose majka.

Evo svjedočanstva slavnog pjesnika Lamartine-a, kako je duboko prodirao majčin kršćanski odgoj u srca djece:

»Za nas je Bog bio kao jedan od nas. On se je rodio u nama zajedno s našim prvim dojmovima. Ne sjećamo se da nam je ikada bio nepoznat. Nije postojao onaj dan za koji

bismo mogli reći da smo prvi put čuli o Bogu. Uvijek smo ga vidali kao trećeg među nama i našom majkom. Njegovo ime upijali smo zajedno s majčinim mlijekom. A čim smo počeli tepati, odmah smo o njemu učili. Koljena naše majke bila su nam prvi obiteljski oltar. Pobožnost je izbjigla iz majčinog daha, iz njenih djela i kretanja. Moj majci bio je jedini program odgoja — Bog!«

Iz dječjih usta...

Već smo spomenuli da je utjecaj roditeljskog primjera na djecu mnogo veći nego sve pouke. Iskustvo nam svaki dan potvrđuje da izgrađeni roditelji uživaju ugled kod svoje djece, dok su drugi bez njega.

TATA JE TUKAO

MAMU, A JA SAM NJEGA ... Antun je polazio na vjeronauk u jednoj zagrebačkoj župi. Bilo mu je osam godina. Kad god je došao na vjeronauk, vjeroüitelj je unaprijed znao da će na satu vjeronauka biti živo i buđno. Kraj koga je Antun sjeo, taj do kraja sata nije imao mira. Sad bi ga Antunu nešto pitao, sad bi mu opet nešto pričao, onda bi mu nešto uzeo, zatim bi ga štipnuo ...

»Antune, smiri se već jednom!« Opominje ga vjeroüitelj. No tek što se on okrenuo, sva je počelo iznova.

Jednog dana upitao ga je vjeroüitelj: »Antune, a zašto si tako zločest?« — On se nasmijao. I odgovorio: »Ja nisam zločest, moj tata je zločest. Ja se nisam napao, nisam poslovao, nisam htio tući mamu kao on. On ništa ne radi, nego samo piće, a mama mora radići da on mogne piti. Jeder je tukao mamu kad je pijan došao kući, ali onda sam ja skočio i uzeo sam metku te sam njega tukao, a onda sam pobjegao i vani sam spavao. Danas ujutru sam se vratio kući ...«

Nakon tog razgovora vjeroüitelju je mnogo toga bilo jasnije u vladanju toga djeteta. Tata tuče mamu, mama možda psovkom vrada tati, oboje su grubi prema djeci ... I kad jednom takvo dijete postane propalica, onda zakon progoni njega, a nitko ne misli na to da su roditelji svojim lošim primjerom zasjeli korov u dječju dušu, i da bi njih trebalo zvati pred sud prije nego djevcu ...

FRANJO JE PROVALIO U MAGAZIN Kao i Am-tun, i Franjo je polazio drugi razred osnovne škole. No on je bio seljačko dijete iz bogate obitelji. Imali su svega u kući. Živjelo se je u izobilju, ali Božji je zakon tu bio manje poznat. Steriji su dolazili u crkvu samo na veće blagdane, a za obične nedjelje »nijesu imali vremena«. Dvoje djece bilo je razmatrano i redovito su radili što su htjeli ... Franjo je povremeno dolazio i na vjerouauka da si prikrati vrijeme i nade društvo za nogomet u župnom dvorištu. Čak je i nekoliko puta i ministirao kod svete misle s još nekoliko dječaka.

No, jednog dana eto čitave uzbune u selu. I veliki i mali govore: »Franjo je provalio u magazin i pokratio neke stvari ...«

Roditelji su dijete istukli i nastojali čitavu stvar uređiti. No malis koji je živio bez nadzora i gledao način života svojih roditelja, nije se slomio. Malo nakon tog događaja malis je pobegao od kuće. Našli su ga u susjednom selu. Tu se u jednoj šupli sakrivao i izvodio nove krade.

Jednom prilikom zaustavio ga je župnik i upitao: »Dijete, a što to radiš? Zašto ne slušaš roditelje?«

»A koga de slušam, kad mi mama i beka dozvoljavaju ono što mi tata brani. A osim toga, moj tata ne sluša dječa, mama ne sluša oca, pa si onda i ja mogu priluštiti da nekoga ne slušam i da radim što hoću ...«

»Ali zašto kradeš?«

»To je bilo samo za zabavu. Bilo mi je jako dosadno, a i mama moje nešto ružila, pa sam se razlutil i otišao sam od kuće. Našao sam si društvo i složili smo se da se igramo razbojnika. To je bilo samo igra, jer smo uzeли samo neke male stvari iz magazina. A znate, koliki kradu velike stvari, pa šta im se je dogodilo? ...«

»MAMA ZAR PLĀČEŠ ZATO

ŠTO IVO NIJE DOSAO?« Vlasta je bila djevojčica od osam godina, i dolazila je na vjerouauka. Mama joj se rastala s tatom, i tada su živjele same u jednom manjem stanu na periferiji grada. Mama se je za Vlastu brinula da joj ništa ne uzmanjika. Redovito ju je slala na vjerouauk, redovito je s njom dolazila na nedjeljnu misu ...

All mama je mislila da je njeni Vlasti još mala i da neće sve shvatiti, pa si je dopuštala kojetstva.

Jedno večer Vlasta je legla, ali nije mogla zaspati. No njeni majčki nikočko da podesi na počinak. Kao da nekoga čeka ... a taj netko nikako ne dolazi. I odjednom mama je počela tihom plakati misleći da je dijete ne vidi i ne čuje.

»Mama, zašto plaćeš? Zar zato što Ivo nije većeras došao na sastanak?«

Mama je problijedila. Dijete sve zna. Zna i ime njenog ljubavnika ...

Kakva korist od vjerouauka, od misle i svih pobjavnosti na koje je dijete s majkom polazio, kad je ono promatrao dvostruki majčin život? Treba li se onda čuditi, ako takvo dijete brzo nakon prvih godina djetinstva odbaci prakticiranje vjerskih dužnosti? Ono se je samo uvjerojilo da su za mamu i Bog, i vjera, i misa samo riječi, koje nemaju nikakve veze sa životom ...

»MIRJANA, TEBI

TOGA VIŠE NE TREBA!« Svrilia je prva svestra pričest u jednoj župnoj crkvi. Kudi se vrša mala prvoriješnica Mirjana sa svojom mamom.

»Mamice, zar nije danas bilo krasno u crkvi? Da znaš kako sam ja sretna što sam smješla primiti dragog Isusa. Puno toga sam mu rekla kad jo došao k meni ...«

»Ajde, ne brbljaj gluposti. Danas smo obavili i tu formalnost, da nas susjedi ne nazovu pogonima. Ali znaš, tebi više ne treba ni popa, ni crkve, ni pričest, ni vjerouauka ... Imaš kod kuće pametnijeg posla ...«

»Ali mama, kako ti to govorиш? A ja bih željela čoćeći na svetu pričest ...«

»Dok si pod mojom vlašču, toga tebi ne treba. Kad odrasteš, onda radi što hoćeš ...«

I Mirjana nije više išla ni u crkvu, ni na vjerouauk, ni na pričest. U početku je plakala, ali kasnije se posve pričula. Dapače je i drugu dijelu odrvačala od vjerouauka.

Mirjana ima u kući svega. Odjedvena je uviđek u lijepu haljinu. Ali što joj sve to koristi, kad ne zna da je Bog jedino prava sreća i svrha našeg života. A sve to zbog bezbožne majke. I kad jednom u životu bude pljunula i na tu svoju majku, tko će je smjeti osuditi? Kad ju je sama majka naučila tormu putu ... Kakva mati, takva kći. Jabuka ne pada daleko od stabla ...

»MAMICE,

KAKO SI LIJEPА, KAD MOLIŠ!« Mali je Hrvatski je na povratku kući iz crkve nekako zadivljeno promatrao

svoju mame. Nikako da skine s nje pogled.

«Što mo, Hrvoje, tako gledaš?»

«Mamice, danas sam te u crkvi gledao dok ti molila. Kako si lijepa, kad molit! A zato onda tako izgledaš?»

Majka se je nasmejela djetetu, a onda mu odgovorila: »Zapamt, djetete, svaki je od nas lijep kad mol, jer onda se nalazi u blizini dragoga Boga. I ti ćeš biti lijep, ako budeš rado i poboljno molio...»

Uvečer je Hrvoje poboljno molio svoju vjeru: molitvu da i on bude onako lijep kao njegova mama u crkvi. Depade nije mogao dočekati večer i vrijeme za počinak od četnje da i on bude u blizini dragoga Boga.

Možda će te dijete kaznije u životu doživjeti svašta, možda će te na životnom putu i potrestati. Ali neće li ga misao na majčinu ljepotu u molitvi ponovo vratići na izvor snjege, na molitvu i pouzdanje u Boga? Neća li i u odrastoj dobi željeti ponovo biti lijep u Božjoj blizini? ...

«JA NEĆU LAGATI,

JER MI MOJ TATA NE LAŽE!» Iza škole skupila se grupa dječaka i netko se dogovorili. Napokon se čuće zaključek vijeđanja: »Dakle, dečki, u osam

navečer da se nademo na okupu i juriš na grijezda. Uh, što ćemo iznenaditi golubove u grijezima! Bit će dobra lovina...»

Jedan od dječaka, Zvonko, odlučno odgovorio: »Dečki, ja ne dolazim, jer mi tata to ne bi dopustio!»

Svi su ga pogledali iznenadeni tom njezinom izjavom. Inače je on uvjek bio spreman za razne povratak, a sada odjednom ...

Neki mu dječak rečer: »Pa preveri tatu da ideš k meni pogledati što imamo za zadacu!»

Zvonko ga ponosno pogleda i dobaci mu: »Ne laže moj tata, neće lagati ni njegov sin!»

Tu vođeri nitko od dječaka nije išao u lov na golubove, jer su htjeli biti slični Zvonku, koji je želio biti sličan svome tati. Od toga dogadaja Zvonko je za mnoge od njih postao uzor, pa su se okupljali oko njega kao svoga vođe. Kad igre svi su htjeli biti na njegovoj strani ...

Eto, koliko može na dijete dječavati primjer njegovih roditelja.

Iz ovih nekoliko primjera možemo lako vidjeti da pravi odgojitelj mora biti ustinstu izgledan značaj u moralnom i vjerskom pogledu. Stoga ćemo sada promatrati malo potražnje moralne i religiozne vrline pravog odgojitelja,

ODGOJITELJEVE OSOBINE

FIZIČKE I

DUŠEVNE OSOBINE Možda će se činiti malo pretjerano što tvrdimo da se za odgoj djece traže fizičke osobine. No, neka nam tu tvrdnju osvijetle primjeri iz života:

U nekoj brojnoj obitelji majka je radila izvan kuće, dok su djeca ostala na brezici bolesnom ocu, koji je bio više u krevetu nego izvan njega. Tako se je dogodilo da su se djeca morala više brinuti za oca nego on za njih. Majka je s posla dolazila previše umorna da bi nešto mogla učiniti u kući i pobrinuti se za odgoj djece. Djeca su osjetila da nad njima nema nadzora, da se nitko pravo ne brine što rade, s kime se druže, što jedu...

Kad je stranac ušao u tu kuću, pričinilo bi mu se da je ušao u kuću gdje vlasta bezvlaže. A kako je izgledala sama kuća, to ne treba posebno ni opisivati...

U jednom selu saznali smo za neku djevojčicu na koju su se mnogo tužili i učitelji i župnik. Zapitali smo je, tko se brine za nju. Ona nas je najprije s nepovjerenjem pogledala, a onda je odgovorila: -Mama mi je već više godina teško bolesna, tata ide svaki dan na posao, a nas djecu prepustio je jednoj teti. Ona nam je dobra, ali nema puno vremena za nas. Tako smo u glavnom prepušteni sami sebi...«

Ipak, mnogo su važnije duševne osobine odgojitelja. Pravi odgojitelj mora biti duševno zdrav i uravnotežen, pristupačan i usrđan u dodiru sa svojim ukućanicima i s ostalim ljudima, ne smije biti po prirodi tiranin, tjesnogrudan u gledanju na svijet i njegove potrebe, pretjerano originalan u držanju i vlađanju, površan i nestalan, neuredan. Uz to mu ne smije nedostajati smisao za stvarnost, kao ni neka mjera idealizma.

Neuravnoteženost roditelja toliko je puta upropastila djecu. Ako je tata sad raspoložen, sad neraspoložen, to nije ništa izvanredno u naše vrijeme, kad su roditelji često i previše opterećeni bri-gom kako da namaknu sredstva, potre-bna za život. No ako on te svoje pro-mjene raspoloženja očituje na bučan način prema svojoj okolini vikom, psov-kom, predbacivanjima, svadom, tirani-jom..., onda to i te kako ostavlja trag na dječoj duši.

Evo primjera iz života! Otar je bio činovnik. U uredu je često doživljavao nepriznavanja od svoga šefa. Sve je po-teo jednim suprotstavljanjem njego-vim nekom šefovom prijedlogu...

Od toga dana taj je čovjek pun poti-šnosti dolazio kući iz ureda. I već kao po nekom nepisanom pravilu počeo je vikati na nered u kući, na ženu koja da se slabo brine za kuću i djecu, onda na djecu koja da samo rasipaju njegovu teško zasluženu plaću.

Ako je koje dijete taj čas bilo malo glasnije ili slobodnije u vladanju, on bi pomislio da ga ono prezire, uhvatio bi ga i počeo tući a da ni sam nije znao zašto to čini. Radi takvog postupka dje-ka su ga se sve više klonula, dok ga napokon nisu upravo zamrzala. Sva na-govaranja župnikova da oca razumiju i da mu nasteje pokazati više nježnosti, nisu urodila plodom. Jedno od njih, dječak od 12 godina, ponavljao je: »On mrzi mamu, mrzi nas, pa kako da onda mi njega volimo? Neka se najprije on promijeni, onda ćemo se i mi prema njemu drugačije odnositi!«

U nekoj drugoj obitelji vladala je stroga disciplina. Djeca nisu smjela iz-laziti iz kuće niti se družiti s drugom djecom iz susjedstva. I u kući uvijek je sve bilo tiho. Nije se čuo glasan dječji smijeh, pa čak ni plać. Uvečer su svi na komandu molili onoliko koliko je otac odredio i što je odredio, tako da je molitva djeci postala odbojna.

Kad su djeca polazila u školu, izlazila bi iz kuće nekako pokunjeno, uplašeno. Roditelji su im neprestano govorili sa-mo o mnogim opasnostima, kojima su na ulici izloženi, pa su djeca uistinu na svakom koraku vidjela neku opas-nost. Jednom riječi, postali su duševno

bolešni. Za život nisu imali nikakva po-leta, jer im je djetinjstvo prolazilo u tiraniji i tjesnogrudnom gledanju na svijet...

ČUDOREDNE KVALITETE Kad go-vorimo o čudorednim kvalitetama, onda mislimo i na općeljudske čudoredne kvalitete i na izrazito kršćanske.

Kad bismo ih željeli nabrojiti onda bismo to najbolje učinili po Deset Božjih zapovijedi. No sve ih možemo svesti u tri grupe: na one koje se odnose prema Bogu, prema nama samima i prema našem bližnjemu.

U odnosu prema Bogu dolazi nam pred oči toliko raširena miana vrijeđa-nja Božjeg imena psovkom i kletvom, a onda naše vladanje pred Bogom bilo u molitvi, bilo u crkvi.

U odnosu prema nama samima moraju doći do izražaja naša umjerenost u jelu i pilu, uredan odnos prema vlasti-tom tijelu, način odijevanja, umjerenost u radu i odmoru, u zabavi i počin-ku.

Ako otac ili majka ne vladaju svojim strastima, brzo će to djeca opaziti i na-to reagirati.

Djevojčica od 12 godina pobegla je od kuće samo zato što se je tata podao piću, a za njim se povela i majka. Dje-je je došlo u grad i tražilo službu da se samo mogne uzdržavati i da se ne mora vratiti kući u onaj pakao.

Mali Miško ispričao je ovo: »Jednog dana nisam znao riješiti neki zadatak, pa sam pošao potražiti tatinu pomoć. Kad sam došao do tatine sobe i htio uхватiti kvasku na vratima, začuo sam neki jecaj. Netko je kod tate plakao. Nepeo sam uši i prepoznao sam da to plače moja draga mama. Nisam se micao od vrata, pa sam mogao čuti kako mama govoriti tati:

— Stidi se, Marko, sramota je da se čovjek koji ima ženu i djecu, upušta u avanture s takvom osobom...

— Ne mijehaj se u moje stvari, Ljiljan! Stalno mi ponavljaš jedno te isto: žena i djeca, žena i djeca... Dosta mi je te žene i te djece! I ja želim imati nešto od života...

Majka je stenjala pod tim teškim tatinim riječima.

Ja više nisam mogao izdržati pred vratima. Vratio sam se u svoju sobicu. Bacio sam se na krevet. Neki bezimeni strah stezao mi je grlo i prijetio mi je da će me ugušiti. Užas mi je obuzeo čitavo biće. Što će sada kad više neću imati tate, i kad mu se više neću moći povjeriti?

Tata je doista otišao. Počeli su za mamu i za nas djecu teški dani. U srčima svih zavladao je gotovo očaj.

I u školi sam počeo sve više podbavljati. Nisam mogao pratiti tumačenja pojedinih nastavnika, jer sam stalno mislio na žalosnu mamu i na tatu koji nas je ostavio.

Nekog mi je dana rekla nastavnica iz njemačkog: »Zar se ti, dijete, ne stidiš što ćeš razočarati roditelje svojim slabim uspjehom? Koliko im brige zadaćeš!«

Ja sam toga časa pomislio: Tko komе zadaje više brige: da li ja roditeljima ili oni meni? — I zaplakao sam nad svojom nesrećom...

SOCIJALNI OSJEĆAJ U odnosu prema bližnjemu od roditelja se traži da znaju poštovati jedno drugo, jedno drugom oprati, jedno drugom pomoći, uzajamno se tješiti, ne izrabljivati tudu dobrotu, ne prezirati tudi rad i žrtve...

Te iste osobine moraju roditelji pokazati i prema drugim osobama s kojima su bilo kako povezani, ili koje ih zamole za pomoć.

Te vrline veoma su potrebne odgojiteljima da i riječju i primjerom svoju djecu mogu odgajati u socijalnom duhu.

Dječak od kojih 12 godina pripovijeda o svome ocu: »Ja svoga tatu ne bih zamijenio ni za jednog drugog čovjeka. I kad bih sam mogao birati tko će biti moj tata, ja bih uvijek njega izabrao.

Kad se on vrati kući s posla, za nas je to najveće veselje. Kako god bio umoran, on odmah zagrije mamu, a onda nas djecu. Zanima se kako je bilo kod kuće od njegova odlaska na posao.

Svaki tjedan pomaže mami u kući kod spremanja. Koliko je puta mamu poslao da se odmori, a on je preuzeo njene poslove kao da je to po sebi razumljivo.

Kad je koje od nas djece žalosno, on će ga nastojati razveseliti na sve moguće načine. Ali kod njega rijetko kada dolazi do izražaja strogost. Svatko se od nas jednostavno ne usudi da ga dovede u takvu neugodnu priliku da bi morao strogo nastupiti. Previše ga cijenimo i volimo a da bismo se usudili ražalostiti ga. Svi osjećamo da nas on odgaja više svojim primjerom nego riječima.

Svaki tjedan barem jednom pode s nama djeecom na šetnju u prirodu, i tu uživa kad nas vidi kako skačemo, vičemo, igramo se. Gdje koji put i sam se uključi u našu igru. Onda bude vesela kao da smo na dar primili najveću dragocjenost.

Kad bi takvi bili svi očevi, držim da bi bilo manje neodgojene i nesretne djece.

Slijedeći primjer uzet je iz jedne đačke bilježnice. Učitelj je djeci dao da obrade temu: »Što ja sudim o svome ocu?« A tko nije htio otvoreno pisati o svome ocu, mogao je obraditi temu: »Kako ja zamisljam dobrog oca?«

Jedna je djevojčica u razredu odgovorila na obje teme. Samo prva je bila napisana kao koncept, dok je drugu napisala u bilježnici.

Sadržaj prve teme glasio je na konceptu ovako: »Ne volim tatu. On nas svakodnevno tuče — mene i mogu starog brata. Vjerojatno smatra da će na taj način steti ugled, koji je davno izgubio zbog svoje sklonosti piću. Kako se varat! Mi smo dovoljno veliki da

shvatimo da on svoje osjećanje bezvrijednosti zbog ove mane nedostojne čovjeka, želi nadoknadići »ugledom« stечenim svojim teškim šakama...“

U bilježnici je pisalo: »Moji roditelji žive veoma skladno. Tata je pravnik, veseljak — sportista. Omiljen je u društvu. Mi ga svi veoma cijenimo, a načrtočito moj stariji brat. On se ne prestavlja da slijedi njegov primjer. Kažu, da je давanje dobrog primjera osnovno pravilo ispravnog odgoja. Ja se s tim potpuno slažem. Oh, kako prezirem očeve, koji nastoje steti ugled u obitelji fizičkim kaznama! To su u stvari slabici... Moj tata, međutim...“

Ne opažamo li negativan utjecaj tog oca na djecu? Djevojčica je to jasno iznijela ovim dvostrukim pisanjem o istoj temi. U sebi već nosi prema njemu mržnju i prezir, a izvana želi sačuvati dobar glas svoje obitelji pred učiteljem i ostalim ljudima.

No gdje je izvor te čudoređne nesrednosti, a često i prave pokvarenosti roditelja, ili barem jednog od roditelja? Najčešće će to biti u pomankovanju vjerskog odgoja ili, ako je to kasnije nadalo, vjerskom indiferentizmu bilo zbog ljudskog obzira, bilo zbog položaja ili sličnog.

ZIVA VJERA Priopovijedao je župnik o nekom svom župljaništu: Franjo je izgrađen vjernik, žena mu je također prava kršćanka, a djeца se redom povode za roditeljima. Sva-ke nedjelje svi zajedno prisustvuju sve- toj misi i pristupaju svetoj pričesti.

Kod kuće redovito obavljaju zajedničku večernju molitvu.

No njihovo kršćanstvo nije mrko, zatvoreno, usiljeno. Svi su vedri i nasmišljeni, vole šalu, smijeh i pjesmu. Svi osjećaju za sve, kao da su jedno srce i jedna duša.

Jednom zgodom zapitao sam Franju bez okolišanja, da li je on uvijek bio tako prvržen vjeri. On se je malo na-smislio, a onda je ispričao svoju povijest: »U mladosti sam proživljivao kri- zu za križom, i vjera mi je nekoliko puta bila iskušana u raznim poteškoćama. No pred mnom je uvijek lebđio kršćanski lik moga oca i moje majke, koji su i u najtežim časovima života u vjeri nalazili snagu da izdrže do kraja. Stoga sam rekao, da i ja moram podi istim putem. U tome je odigrao veliku ulogu jedan već pokojni svećenik. Nje-mu sam povjerio svoje poteškoće, i on mi je strpljivo pomagao da prebrodim krize.

U 25. godini ponovo sam našao svoj put do vjere. I tada sam odlučio da će za ženu izabrati djevojku vjerski odgojenju, jer sam želio naći u njoj oslonac u životnim poteškoćama, kao što sam mislio da i ja to njoj pružim. No ujedno sam želio da moja djeca imaju dobre roditelje, kako bi od početka dobili

vala posve kršćanski odgoj. Jer, da ja nisam imao izrazito katolički odgojene roditelje, ne znam kako bih prebrodio mlađenačke krize?

Danas vidim da se nisam prevario što sam krenuo tim putem. Našao sam sreću u ženi i djeci, a nadam se da su i oni to isto našli u meni, jer smo tu sreću gradili na temeljima vjere.

Ne mogu gledati u budućnost svoje djecu i ne mogu tvrditi da ni jedno od njih neće nikad u životu zastraniti kad se nađe u drugoj okolini. Ali jedno vjerujem: Kao što je mene u životnim križama spasio primjer mojih roditelja, koji su svu nadu polagali u Boga, da će tako takvo moje dijete naći ponovo put do vjere i do Božjeg zagrljaja...

Kad kažemo da treba prakticirati svoju vjeru, onda ne mislimo samo na nedjeljnu svetu misu, na godišnju isповijed i pričest, na godišnje hodočašće u Mariju Bistrici ili na Trsat, nego želimo time reći, da vjera mora prožeti sve naše misli, riječi i djela. Bog mora u svemu biti na prvome mjestu. Ta vjera mora se očitovati i u sretnim danima, kao i u časovima kušnje. Ona mora davati biljež našem životu tako da u nama svatko može prepoznati prave kršćane.

Takova vjera uređuje i naš čudoredni život. Ona nam govori o Bogu kao ocu, i o nama kao Božjoj djeci. U časovima napasti i kušnje ona će usmjeriti naše korake prema izvoru milosti i snage, prema Kristu koji je iz ljubavi prema nama postao čovjekom da mogne biti nama bliži i pristupačniji. Vjera nam govori da nas je Isus Krist sjedio u veliku Božju obitelj, i prema tome, da svi moramo imati osjećaj jedan za drugoga, i opet svaki za čitavu zajednicu.

Ako dakle muž i žena već prije dolaska djece na svijet žive dubokim vjerskim životom, onda im neće biti teško nastaviti tako živjeti i kad priđodu djece. Tu će djece već od svoga začeća i rođenja upijati u sebe duh vjere i pod toplim zrakama milosti razvijati će se u potpune kršćane.

TRAGOVI JEDNOG HODOČAŠĆA

Ima tome punih hiljadu i devetstotina godina otkako su u Rimu za vladanja cara Nerona pogubljeni prvaci apostola Petar i Pavao. Prvi je od njih bio naglavce razapet na križ, dok je drugome, kao rimskom gradaninu odrubljena glava. Na grobovima tih velikana vjera je kršćana podigla najvelebnije spomenike što ih poznaju ljudi: na grobu sv. Petra baziliku njemu posvećenu, a na grobu sv. Pavla isto tako baziliku sv. Pavla izvan zidina staroga Rima. Računajući na taj slavni jubilej papa je Pavao VI 29. lipnja ove godine proglašio »godinu vjere«, godinu što je tim danom započela i začelo da iz svih krajeva Crkve dolaze hodočasnici na grobove slavnih apostola, da počaste uspomenu otaca svoje vjere i da u sebi obnowe duh vjere. Hrvatski biskupi odredili su da glavno naše hodočašće pode u Rim i tamo izvrši svoj hodočašnički program u danima od 21. do 24. rujna. Organizaciju tog velikog pothvata povjerio je Uzoriti Kardinal natom poznatom katoličkom javnom radniku dr. Milostislavu Ciko, koji je prelijetos organizirao hodočašće u svetu zemlju. Radi velikog broja hodočasnici su bili grupirani u četiri grupe. Neki su putovali vlakom, neki autobusima. Program u Rimu, u spomenutim daniма, bio je za sve zajednički dok se izvan Rima uvelike razlikovao. Transport i brigu

za smještaj preuzeo je turističko poduzeće GENERALTURIST iz Zagreba i dio hodočasnika prevozio u vlastitim autobusima. Iz južne Hrvatske hodočasnike je transportirao ATLAS iz Dubrovnika, DALMACIJATURIST iz Splita i KVARNEREKSPRES iz Opatije. Neki su hodočasnici putovali brodom, neki vlakom, neki površi toga sami. Broj hodočasnika koji su putovali u režiji turističke agencije iznosio je preko tri hiljade. Kako je dobar dio došao u Rim privatno te kako su se grupi hodočasnika pridružili Hrvati koji borave izvan domovine, broj hodočasnika kretao se, prema ocjenama očeviđaca, oko 5.000. To je najveća nacionalna grupa koja je dosad stigla u Rim u godini vjere. Ona je svratila na se pažnju javnosti i radi prisutnosti našeg kardinala i radi svoje veličine. Desetak dnevnih listova i novina pisalo je i komentiralo naše hodočašće.

Razgledavanje Rima i posjet bazilikama obavljale su pojedine grupe zasebno, no neke točke programa bile su zajedničke. Tako prisustovanje sv. Misi koju je služio naš kardinal u svojoj titularnoj crkvi sv. Petra i Pavla u modernom dijelu grada EUR. Zajedničko je bilo također prisustovanje koncelebriranoj misi u crkvi sv. Petra na glavnom oltaru, inače rezerviranom samo za svoga Oca. Misu je služio naš uzoriti kardinal

uz sudjelovanje naših biskupa i svećenika. Ta subota povezala nas je u još jednom doživljaju nezaboravnom i jedinstvenom, u skupnoj audijenciji kod svetoga Oca. Pobiljanje zdravlja svetog Oca, ugled našeg kardinala i ljubav sv. Oca prema nama Hrvatima odlučile su da smo u subotu iz Damazova dvorišta nekoliko minuta prije podne ugledali na balkonu prozračan i mao lik svetoga Oca. Znao je da ga nestripljivo čekamo, jer smo neke pjesme već ponavljali. Kad se pojavio pljesku i oduševljenom klicanju nije bilo kraja. Došao je u pratinji našeg kardinala, uz zastavu Majke Božje Bistričke. Ta se zastava čuva u hrvatskom zavodu svetog Jeronima u Rimu. Veselje je bilo na vrhuncu kad nas je papa pozdravio hrvatskim jezikom. Održao nam je zatim na talijanskom govor naglasivši odanost našeg naroda svetoj Petrovoj stolici, hrabrio nas je da i dalje usajemo u vjeri, da je pokazemo u domovini kao uzorni vjernici i dobri gradani, da odgajamo svoju mladež u istim osjećajima prema vjeri, i najzad da njegove pozdrave ponesemo i u domovinu svojoj braći. — Naš kardinal sa Papi zahvalio, predao mu darove hodočašća: spomen medalju i zlatan kalež, a papa je obećao da će iz njega služiti svetu misu za naš narod. Papa je zatim priklopio na trobojnici crven-bijeli-plavi što se više na barjaku Majke Božje Bistričke, svoju spomen medalju kao uspomenu na za nas tako značajan susret. Pred papom smo izmislili vjerovanje, ispjivali nekoliko naših lijepih pjesama, među njima i hrvatsku himnu: Lijepa naša domovino! što je sve papa slušao pozorno i durnut tolikom privrženoču. Nije se mogao oprostiti od mnoštva koje je klicalo i skandiralo povike: Papa — Hrvati! Izmolio je s nama Pozdrav Gospo, blagoslovio nas je i povukao se u svoje odaće. — Privrženost koju je papa pokazao prema nama komentirali su novinari u svojim stupcima na prvim stranicama dnevnih listova, tim više što je papa radi zdravlja u posljednje vrijeme odbijao audijencije. U nedjelju smo se opet našli na trgu sv. Petra, no sada više ne sami nego pomiješani sa hodočašnicima iz svih krajeva svijeta. Papa nam je svima up-

ravio nekoliko toplih riječi, izmolio s nama Pozdrav Gospo, blagoslovio nas i povukao se. Taj doživljaj nije bio ni sjena onog jučerašnjeg u Damazovu dvorištu. Pojedine su se grupe počele spremati na put kući. Jedna je od njih ipak imala obaviti još jedno hodočašće i to u Lučeru, gradić u Apuliji, preko 300 km južno od Rima. Tamo se nalaze smrtni ostaci bl. Augustina Kažotića dominikanca. Dvadeset godina bio je blaženik biskup u Zagrebu, i kad se radi političkih pričika nije smio vratiti u Zagreb nakon jednog putovanja svetom Ocu, postavlja ga Sveti Stolica za biskupa ovoga grada. Bio je tu tek godinu dana i umro na glasu svetosti. Našeg uzoritog kardinala i hodočasnike pozdravio je biskup toga grada i nekako smo se osjećali povezani i domaći u tom dalekom gradu. Ista grupa hodočasnika koja je posjetila Lučeru svratila se na svom putu u još jedno svetište tako milo našem puku, osobito pomorsima, u svetište naše Gospe u Loreto.

Rim. Onaj stari poganski Rim nije propao. Njega je kršćanstvo preobrazilo u jedan viši svijet. Valjda će tako i milost preobraziti naše duše. Ni mani ni drugima nije bilo doista da smo tek jedanput vidjeli te krasote. U slobodne sate kad nisam bio vezan uz program svoje grupe vraćao bih se ponovno na najdraža mjesta i obilazio diveći se i moljeći žalosnoj Gospo Michelangelovoj, tamo s deanne strane odmah iza ulaza u baziliku sv. Petra, u svetište naše Gospe od puta, na grobove sv. Ignacija, Alojzija i Ivana Berchmansa; hodoći bih oko Panteona i po Kapitolu, po velikim i prostranim rimskim trgovima i ulicama da u buci prometa i velikih uspomena na prošlost do dna osjetim veličinu tog grada.

Znam da će sve senzacije brzo minuti i da su se već sutradan na stupcima dnevnih listova pojavile nove vijesti, no uspomena koja je nikla u srcima hodočasnika, neće tako brzo nestati, ona će pomoći da naša vjera bude trajnija i dublja, jer zato smo i poklični na put da učvrstimo i manifestiramo svoju vjeru u godini vjere i u vijeku nevjere.

Franjo Špušić

Dr. Milostislav Ciko, organizator rimskog hodočašća sa grupom vodiča i vozača poduzeća GENERALTURISTA iz Zagreba. Zahvaljujući njihovom zalaganju i spremnosti hodočašće je uistinu uspjelo, obogaćeni i zdravi vratili smo se u najboljem raspoloženju svojim kućama.

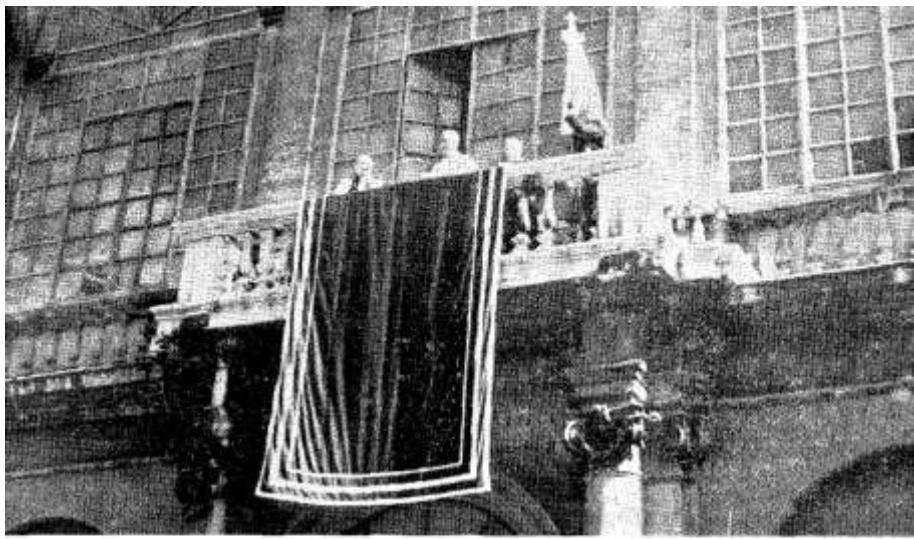
Preuzv. biskup msgr. Franjo Kuharić bio je vodja IV grupe hodočasnika u Rim. Svojom prisutnošću davao je ton sakralnosti i pravog hodočašća. S njime smo na putu u Rim posjetili u Padovi grob o. Leopolda Mandića, u Asizi grob i baziliku sv. Franje; na povratku grob bl. Augustina Kazotića u Lučeri, te svetište Majke Božje u Loretu. Svima nam je godila biskupova prisutnost i zahvalni smo mu za meditativne misli kojima nas je u autobusima i kod svetih misa obogatio.

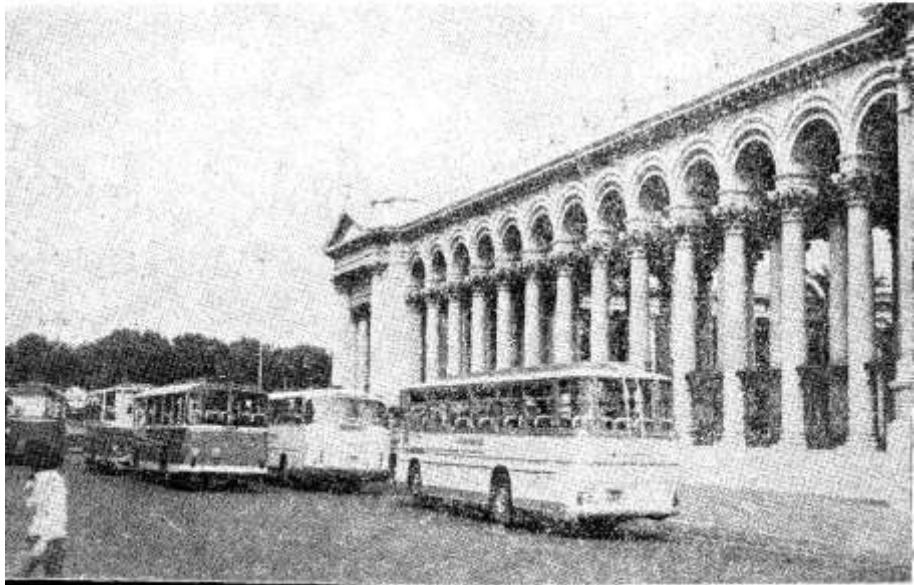
Nakon koncelebrirane sv. Mise izlaze hodočasnici iz bazilike sv. Petra. Na trgu će biti grupiranje po četiri da se magne bez neprilika popeti toliki narod u Damazovo dvorište — mjesto audijencije kod sv. Oca. Najprije biskupi, zatim svećenici, časne sestre kojih je bio lijep broj, najzad vjernici. Na trgu sv. Petra formirala se duga vijugava povorka koja se zatim gubila među stupovima kolonada na ulazu u mjesto audijencije.

S balkona svoje palače sv. nam je Otec održao govor, slušao naše molitve, pjevme i klicanje, blagoslovio nas i pozdravio preko nas svu braću u domovini,

Gotovo su svi hodočasnici posjetili u Rimu baziliku sv. Pavla izvan zidina. To je po veličini i lijepoti druga rimska Crkva. Ona je osobito mjesto hodočašća radi značajnog jubileja 1.900 godišnjice smrti i mučeništva apostola naroda.

Poštujte svoje dijete

DJEČAK NIJE DJEVOJCICA Svaki odgojitelj mora voditi računa i o spolu djeteta koje odgaja. Spolnost naime duboko obilježuje prirodu djeteta i zadije i njegovu najdublju duševnost.

Tu različitost u odgoju djece prema spolovima valja primijeniti od njihove najranije dobi. Prijе svega, valja se brinuti da dijete prihvati svoj spol kao nešto posve prirodno, pa da prema tome i reagira. Ima naime djece kod koje se zna ispoljavati dosta toga što po sebi pripada protivnom spolu. Tako ima dječaka koji se vole igrati s lutkama, kao i djevojčica koje vole dječačke igre. Tu će se odmah pojavit i to da takva djevojčica traži u glavnom društvo dječaka, kao i to da dječak izbjegava društvo svojih vršnjaka dječaka i traži društvo djevojčica. U takvim slučajevima bit će potrebno sve učiniti da dotično dijete nadje pravo društvo u kojem će se moći prema spolu naravno razvijati.

Dobro je da u obitelji bude muške i ženske djece. Tako će se svako od djece pomalo pripraviti za susret s drugim spolom, a pomoći će i drugima da se na to pripreme. Dječak će tako lakše razumjeti djevojčicu, mlađi djevojku, kao i obratno.

POSTUJMO

DJETETOVU DOB Svakome je dobro poznato da dijete od sedam godina ne može učiniti ni razumjeti ono što može dijete od dvanaest godina. No uza sve to u svagdanjem životu zna se dogoditi da roditelji od sedmogodišnjeg dijeteta traže stvari koje može izvesti odrasla osoba, a ne dijete. To vrijedi i za tjelesne dužnosti, i za moralnu odgovornost, i za shvaćanje dužnosti i obaveza.

Budemo li prerano od djeteta tražili više nego ono može shvatiti i izvršiti, može se dogoditi da ono izgubi samopouzdanje, ili da počne sve površno prihvaćati.

Budući da dijete polako dozrijeva,

tako polako moraju rasti i njegove dužnosti i odgovornosti.

Roditelji su dakle dužni paziti na djetetov rast, na njegovo umno dozrijevanje, te na moralno i duhovno oblikovanje.

SHVATIMO

DJETETOVE POTESKOCE Odgoj djeteta počinje od dana njegova rođenja i traje po prilici do njegove dvadesete godine. Kroz to vrijeme svako dijete prolazi kroz razna previranja što ih sa sobom donosi rast i dozrijevanje.

Dok je predškolsko dijete nailazilo na poteškoće u učenju jezika, upoznavanju svijeta oko sebe, u priučavanju na čudoredne zakone, u upoznavanju Boga i svog odnosa prema njemu, dotle se dijete između sedme i dvanaeste godine susreće s novim poteškoćama. Njegov spoznajni krug širi se dalje, a s njime i razne obaveze. Tu je pridošla škola, školska disciplina, polaženja na vjerouauk, redovito vršenje kršćanskih dužnosti, kao što je nedjeljno polaženje na svetu misu, češća ispunjavač i pričest, svjescno čuvanje od grijeha i grješnih priroda, primanje raznih dužnosti unutar obitelji.

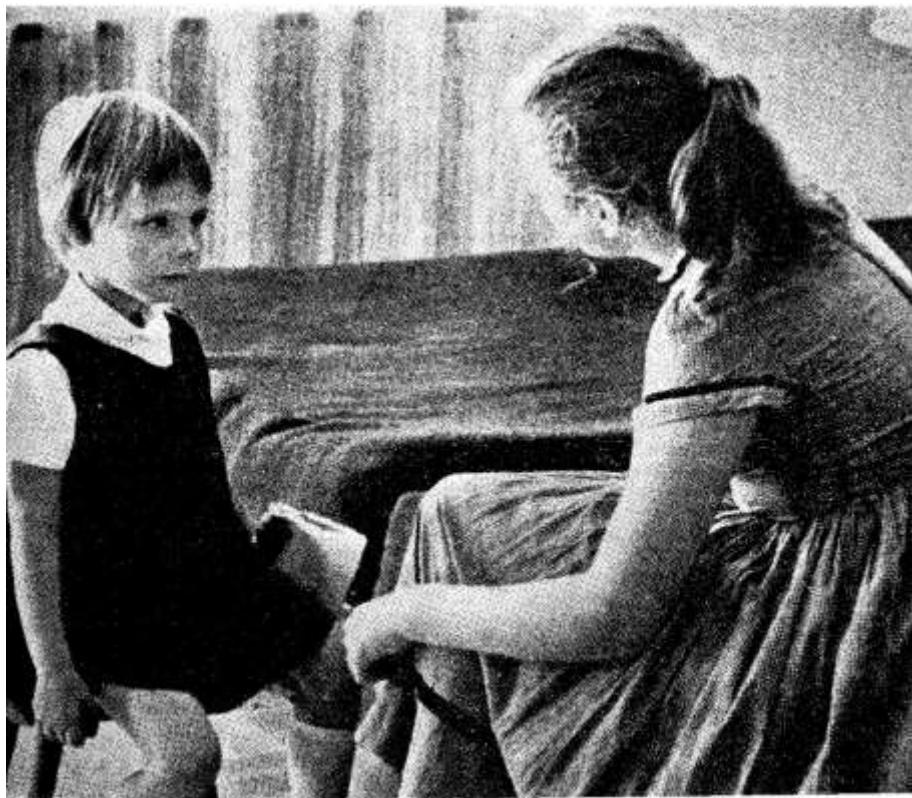
Pravom odgojitelju mora biti jasno da se dijete neće odmah snaći pred tolikim dužnostima, pa ih stoga neće moći ni prihvati onako kako bi moralno. U tim časovima ne smijemo izgubiti strpljivost, nego ustrajno i mirno ponavljamo pojedine dužnosti dok se na njih ne privikne. Nikako ne bi bilo razborito da se u takvim slučajevima služimo raznim kaznama. Uvijek nas mora voditi načelo: Za uspješan odgoj prije svega se traži poštivanje djetetove osobnosti sa svim njenim posebnostima.

Odgoj jednog dijeteta uvijek je smjeli pothvat. A kao što svi smjeli pothvati, tako i odgoj nužno u sebi uključuje poteškoće, iznenadenja, sporedne koloske, koje nitko ne može sve unaprijed predviđjeti, ali ne treba ih ni umanjivati ni uveličavati...

D I J E T E P R E D M E T O D G O J A

Do sada smo promatrali sam program odgoja i osobine odgojitelja. No sada nam se nameće pitanje, kako ćemo taj program provesti u životu. Tko želi biti pravi kršćanski odgojitelj, taj mora na-

stojati oko toga da svoje dijete razumije, da ga iskreno poštuje, da mu pomaze, da ga vodi i da pomalo u njemu oblikuje zrela čovjeka.

DIJETE MORAMO

RAZUMJETI Koliko smo puta mogli čuti kako se djece tuže: »Moji me roditelji nikako ne razumiju. Svaku stvar, što je učinim, tuče drugačije nego što sam ja mislio. Predbacuju mi ono, na što nikad nisam ni pomislio...»

Roditelji su dužni da prije svega shvate dob svoje djece, potrebe te dobi, nje- ne poteškoće i opasnosti. Tako će izbjegći pogrešci da od djeteta traže više nego je ono sposobno učiniti ili podnijeti.

Da mogremo svoje dijete razumjeti, moramo ga najprije upoznati. A to ćemo postići prije svega promatranjem. Stoga je potrebno da iz dana u dan pratimo kako se naše dijete ponaša u raznim prigodama. Promatranjem ćemo upozнатi djetetove dobre i slabe strane, njegove darove i sklonosti. Kod djeteta u osnovnoj školi već se prilično mogu opažati njegov temperamenat i značaj. Već se tada vidi da je jedno dijete povučeno, drugo ponosno, treće vedro i vezano na društvo svojih vršnjaka.

No, nemojmo donositi sud na temelju jednog ili drugog događaja. Potrebno je dulje promatranje. Ali promatrajmo uvijek smireno, vedro, prijateljski, s puno uvidavnosti.

Ipak nije dosta samo promatrati. Potrebno je također znati slušati dijete u raznim okolnostima života, i to tako slušati da preko toga sve više stičemo djetetovo povjerenje. A kod djece veoma je važno baš to povjerenje. Ako smo to uspjeli stići kod njih, onda ćemo lako doći do toga da se s njima ne posredno upustimo u razgovor. Dijete se povjerava samo onda ako je sigurno da ćemo ga saslušati i nastojati razumjeti. Njemu je potrebno da se od vremena do vremena nekomu izgovori, da se povjeri svojim najbližima. Kao što svaki od nas, tako i dijete osjeća potrebu da s drugim dijeli radost i žalost. Moramo, dakle, pažljivo znati naslutiti i ono što nam djeца ne kažu ili u čemu se ne znaju izraziti.

Koliko ima djece, koja se posve povuku i zatvore u sebe, jer mama ili tata nikad nemaju vremena da ih saslušaju. Uvijek ih odbijaju otreseći: »Pusti me, nemam vremena...», ili: »Već su mi te tvoje pripovijesti dosadile...», ili: »Kad ćes me ostaviti na miru...»

Možda bi bilo manje nesretnog djece, kad bi roditelji znali pažljivije slušati što im pričaju, ili kad bi ih do kraja strpljivo saslušali.

Ipak nemojmo misliti da će svako dijete biti uvijek raspoloženo i spremno da svoje srce otkrije roditeljima. Opazit ćemo, kako je odjednom postalo čudno, možda otreseće, žalosno, utučeno... U takvim slučajevima nije pametno praviti pritisak na dijete da nam kaže što ga muči. Možemo ga zapitati da li mu se šta neugodno dogodilo. Ali ako nam ukratki odgovor, nemojmo zmatičićno nagaditi. Isto tako, izbjegavajmo u to vrijeme svaku tvrdoću, a napose grubost, jer dijete tada mnogo dublje doživjava našu tvrdoću budući da je osjetljivije. Tada mu pokažimo više strpljivosti, fiće i takta.

Budemli u vrijeme takvih kriza djetetu pokazali više pažnje i povjerenja, time ćemo mu ostaviti put da nam končno pristupi i otkrije što mu leži na srcu.

UPUTA

JEDNOG PSIHOLOGA Jedna je majka pričala o svoje dječaku od kojih 10 godina, kako izbjegava društvo, i veoma je nepovjerljiv prema svojoj okolini. Roditelji su ga pokušali rastresti, iskazivali su mu ljubav više nego drugoj djeci. Međutim, nije bilo uspjeha.

Napokon ga je majka odvela specijalisti psihologu da tu potraži pomoći i savjeta.

Kad je psiholog vido dijete i čuo ga kako sa strahom odgovara mucajući, zapitao je majku: »Gospodo, da li je dijete uvijek mucalo?» — »Ne, nije! Jednom je u kući nešto polupao, i onda ga je otac malo jače istukao. Od toga vremena povukao se je u sebe, a mucanje je bivalo iz dana u dan sve jače. Pred ocem je uvijek osjećao velik strah, i zato ga je izbjegavao gdje god je mogao. Kasnije su mu se dječa na ulici i u školi počela rugati zbog mucanja, pa se je počeo i od njih povlačiti. Strah i mucanje veoma mu smetaju u školi, te jedva završava razred...»

Sada je psiholog dao ove upute: »Otač mora odbaciti svaku grubost i pokazivati djetetu povjerenje. Mora ga znati pohvaliti i za manje uspjeha, da se tako u dje-

tetu probudi samopouzdanje. Potrebno je da mu što više pokazuјete na njegove darove, a prešućujete njegove nedostatke.

Nikako ne smijete dopustiti da se dijete zatvori u svoja mrzovljnost. Valja

sve poduzeti da bude uklapljenog što prije i što aktivnije u obiteljski život i zbiravanja. Tako će nestati i muncanja, a i u školi će se brzo pokazati očit napredak..."

UPOZNAJMO ĆUD SVOGA DJETETA

Promatrati, slušati i tako razumjeti dječju nije drugo nego otkrivanje temperamenta i karaktera, pa na temelju toga stvarati zaključke, kako valja postupati s određenim djetetom.

Ovdje moramo spomenuti što se razumjeva pod temperamentom, a što pod značajem.

Prema nekim psihologizmima temperamenat je sklonost za određeni način emocionalnih reakcija i uopće način očitovanja duževnih zbivanja.

Karakter je, prema nekim, skup svih duževnih osobina neke osobe. Prema drugima on je skup osobina koje omoguđuju pojedincu da usprkos zaprekama na relativno do-slijedan način postupa, i to upravo u odnosu na duđoredna načela. Karakterne osobine su dosljednost, upornost, energičnost. Da se očituju veće osobine, redovito se traži svladavanje određenih sebičnih magnuda, odricanje od zadovoljenja nekih sebičnih motiva.

Mi ćemo ovdje promatrati razne vrste temperamenata, jer nam oni mogu pomoći u odgoju djece. A izgradnjom duševnog djetetova života u njemu izgradujemo karakter, koji može biti ostvaren u svim vrstama temperamenata.

Ovdje ćemo promotriti noviju razdoblju na osam temperamenata,

STRAVSTVEN: Taj je temperamenat veoma bogat. Uzbudljivost ili emotivna strana kod njega je vrlo velika, duboka i trajna. Aktivnost je na visokom stupnju. Svoju religioznost može duboko proživljavati.

No, kod njega se pojavljuju i neke opasnosti. On je sklon na oholost, ponosan je, tvrd i silovit. U svojoj nutritini zna nositi mnogo nemira, tjeskobe i straha.

Kod takvog temperamenta traži se muški odgoj, koji se ne zadovoljava s malim, i koji ide u dubinu. Pred dijete odgojitelj mora idti s plemenitim idealima za koje se isplati boriti. Onda će od njega moći tražiti i poštovnost.

Prije svega treba osvojiti simpatije i mora znati govoriti srcu. Pornašta mora idti za tim da dijete nauči na određenu disciplinu. U srcu mu mora uliti kršćansku poniznost i naučiti ga da ni u čemu ne pretjeruje.

Veoma je važno ved od početka takvo dijete prilučavati na to da uzljubi velike kršćanske istine, pa da na temeljima duboke vjere podliže zgradu svog čudorednog života. Jedno i drugo ima mu pomoći da u životu zna primati križeve, poraze i neuspjehe.

KOLERIK: I ovaj temperamenat posjeduje bogat čuveni život i veoma je aktivan. Pun je inicijative, veoma je prilagodljiv za razne okolnosti, uslužan je, zna voditi. Kod njega su utisci veoma živi, ali prolazni.

On je izložen ovim pogreškama: naglosti, nesređenosti u akciji, nepostojanosti, uveličavanju stvari i događaja, pa tako lako izgovori i gdje koli laž. Veoma je blistav u nastupu, voli tražiti uspjehne koji potiču na umišljenost i oholost. U moralnom pogledu osjeća čuveni i seksualni nared, ili barem sklonost prema tome.

Odgojitelj mora idti za tim da takvo dijete nauči da razmišlja i суди o svome djelovanju. Mora se neučiti na to da se prije posla sabere i upozna što želi sada učiniti i postići. Potrebno je pred njega iznijeti razne neposredne svrhe, ali tako da sve budu usmjereni prema određenoj konačnoj svrsi. Veoma je važno da osjeti užitak što je neki posao sretno vršio. Valja ga vježbat da se drži u vlasti, da

zna stvarno gledati na svijet i njegova zbiljavanja, da zna istinito procijeniti sebe i stvariti oko sebe.

Budući da je po naravi društven, u njegovu odgoju veoma mnogo mogu pomoći dobrí drugovi.

U njemu valja razvijati aktivnu duhovnost. Stoga ga treba poticati da svoj rad poveže s Kristom. Iz ljubavi prema njemu kao vrhovnom idealu neka se vježba u poniranosti, neka se čuva preterivanja, laži, samovolje, češnje za uspjehom pod svaku cijenu. Dobro je da mu pokazemo što on može učiniti za Boga u svijetu. Isto tako, valja mu pomoći da upozna zloču grijeha i njegove posljedice.

OSJEĆAJAN ILI SENTIMENTALAN: Ovaj temperamenat je sklon na uzbudljivost. Utiske prima polako, ali duboko i trajno. Nije toliko sklon na akciju, jer je više okrenut prema svojojnutritinu nego prema vani.

Negativne su mu strane: ranjivost, osjetljivost, plasljivost, nedučnost, nedostatak inicijative i prilagodljivosti, sklonost osamljenošti, prevelika sklonost na razmišljanje, senzualnost ili sjajnost uslijed sanjarenja ili kao neka nadoknada za vlastite neuspjehove. Pojavljuje se i sklonost prema duševnim bolestima.

Tu odgovitelj osjećajno dijete mora prlužavati da izbjegava prejaka čuvenja. Potrebno ga je čuvati od ruganja okoline, ali ga treba prlužavati da zna shvatiti šalu. Treba ga hraniti u radu, ulijevati mu pouzdanje, pokazivati mu simpatiju.

Njegov bogati osjećajni život valja znati upraviti prema uzvišenim ciljevima, njegovu sposobnost za razmišljanje treba usmjeriti prema umaskoj izobražbi. Valja ga naučiti da ne razborit način upozna sebe, svoje dobre strane, ali i uroke svojih nedostataka.

Na religioznom polju potrebno ga je oducavati od osjećajne pobožnosti, učiti ga djelotvornoj ljubavi, poticati ga na razne karijativne akcije.

Treba mu pomoći da se čuva od skrupuljnosti, da svoju religioznost nikada ne temelji na strahu. Neka upozna Božju ljubav i milosrđe prema ljudima.

NERVOZAN: Kod njega je uzbudljivost vrlo živa. Utisci su mu živi, ali prolazni. Nije sklon za akciju.

Kao značaj vrlo je nepostojan u akcijama i čuvenjima, rastresen, šaljiv i podrugljiv, nemirani ili potiskan. Sklon je izmišljajući do-

gadaja. Zbog nedostatka discipline sklon je bioškim nastranostima i velikoj znatljivoći.

U odgajanju takvog dijeteta potrebna je velika blagost i razumijevanje. Na zgoden način valja otkriti koliko ima u njemu taštine i pretvaranja. Njegovu uzbudljivost treba iskoristiti, kao i zanimanje za druge ljudе, te nastojati razviti u njemu dobrohotnost, ljubav prema bližnjem, duh uslužnosti. Uveriti ga da se mora boriti protiv izrugivanja i opažanja drugih. Pomoći mu da upozna samoga sebe pokazujući mu na korist što će jednog imati. Spolne kompleksne odgojitelj će moći u priličnoj mjeri otkriti iz njegovih šala i surovosti.

Na religioznom polju valja ga trgati od njege samoga i usmjeravati ga prema Bogu. Po malim uzastopnim uspjesima treba ga voditi prema jednom većem idealu. Kod njega mora biti kratka, različita i aktivna. Treba ga vježbati u točnosti i stalnosti. Njegovu sposobnost da svojom osobnošću utječe na druge, dobro je upraviti prema apostolatu.

FLEGMATIK: On se ne uzbuduje tako lak, ali je aktivan, a utisci su mu duboki i dugotrajni.

Posebne su mu ove značajke: miran je, pošten, izdržljiv i ustajan, pouzdan, stvaran. Prikidan je za teoretske znanosti. U osjećajima je umjeren i suzdržljiv. Osjećajnost mu je slaba. Vjersko uvjerenje mu je čvrsto, ali hladno i neosobno.

Keo mane mogu se pojaviti tvrdčina, bezosjećajnost, automatizam, fiksne ideje, mržnja, okrutnost, sklonost na duševne bolesti.

Takav temperamenat valja odgajati na taj način da preko doticaja s drugim ljudima u njemu budimo smisao za društveni život i za prirodu. Valja ga zaštiti od prevelike savjesnosti i skrupuljnosti, a navikavati ga na promjene i različnosti u životu i radu. Treba ga poticati da si pitanje vjere postavi i riješi na osoban način.

SANGVINIK: Kod njega su uzbudjenja vrlo slabe, a utisci su mu živi i prolazni. Sklon je na akciju.

To je praktičan duh, diplomat, spretan i snalažljiv. Dosta je znatljeljan, ali površinski, ne ulazi dublje u problem. Sklon je na hvalljivost, u neuspjehu se lako utjeći. To je čovjek prijateljstava i veza, pokretan i širokogruden. Ne manjka mu prisutnost duha, odgovori mu budu često veoma duhoviti.

ti. Iz računa ~~zgodi~~ lagati. Voli uživati u jelu, a sklon je nartješene užitke i zabave, ali usput, bez čudovitne dubine.

Izloden je opasnost da se u njemu razvije cinizam, neuredan način života, lakoćnost. Za vjerski život pokazuje malo zanimanja. Zadovoljava se vanjskim vršenjem vjerskih dužnosti.

Odgovor treba početi od njegove sklonosti na akciju. Mora se naučiti prosluđivati svoje djelovanje, da svlađa koristoljublje, a trenutne uspjehe da zna usmjeriti prema daljnjim ciljevima. Mora se vježbati u ustrajnosti u radu. Na vrijeme mu treba dati pouku o tjesnom i duševnom razvitku.

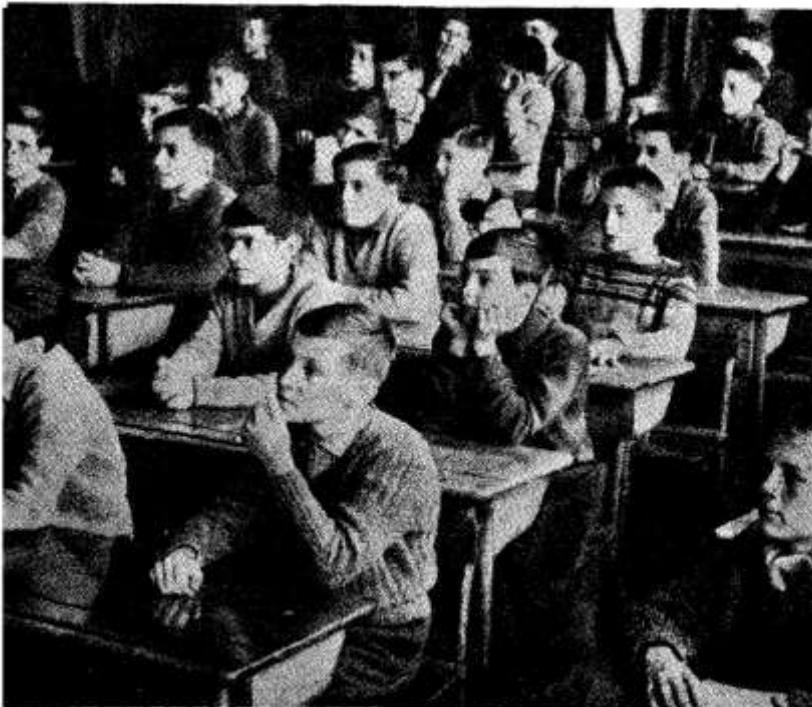
U vjerskom pogledu odgovor treba tako udesiti da polazi od pozitivnih pogleda na vjeru, kao što je njen odgojnja i društvena vrijednost. Zatim s intelektualnog gledišta, budući da će ga to pokrenuti prije nego efektivno gledište. Dobro je da se poslužimo i njegovom društvenošću, te ga uvjerimo, da sredina u kojoj se kreće i koja mu je privlačiva, a koja vjeruje, i od njega očekuje osobno vjersko uvjerenje.

APATIK: On se ne uzbudjuje lako, ali nije ni aktivan, no utisak prima poleko, duboko i trajno.

To je veoma siromašan temperamenat. Pasivni je, rob je svojih navika, tvrd je, samotan, nedostaje mu i značajka, koja je potrebna za intelektualnu, kulturnu i vjersku nabrazbu.

Sklon je na tvrdoglavost, škrrost i na duševne bolesti.

Odgovor takve osobe veoma je težak. Odgovitelj joj ne smije davati oslonac osim užgred, da je tako što više osamostali. Potrebno joj je dati bar nešto energije. Ako je iako moguće, treba je staviti u takovu sredinu, koja će pozitivno djelovati na njezin razvitak. Uključiti je u kakvu grupu. Svakako je valja pomagati aktivnim načinom odgoja. Već od rane dobe valja je poticati na aktivnost, uzbudljivost ili emotivnost, zanimanje za druge ljudе. Nikako joj ne dopustiti da utone u posebnu neosobnu rutinu. Treba je usmjeriti prema posve određenom staležu. Takva osoba ustrajnim vježbama može postati dobar administrativni službenik.

AMORFAN: Taj se temperamenat ne uzbudi duže lako, nije aktivan, a utisci su mu prolažni. To je najsiromašniji temperamenat.

Rob je neposrednih zadovoљenja, rasipnik, sklon je leži, posve se ravnodušno predaje pisanstvu i seksualnosti, vezik je egoista. Religioznost, rodojublje i smisao za dobrotvornost nalaze se kod njega na zadnjem mjestu.

Ne možemo se posve pouzdati u te razdoblje temperamenata, jer je u životu teško naći na čovjeka koj bi isključivo pripadao jednom od njih. Uvijek se oni među sobom križaju, kombiniraju, isprepliću. Ipak, neka glavna crta određenog temperamenta prevladava, pa se može nazirati s kojim je još temperamentom poduprta ili ublažena. No, to nam može pomoći da vidimo na što sve mora paziti odgojitelj, ako želi djetetu pomoći i razumjeti mnoge njegove čine. Isto tako, moramo znati, da ne smijemo primjeniti jednakne kazne za svu djecu, ako želimo pravedno postupati, i ako hoćemo da kažna pomaže u odgoju. Isto tako, ni pri-

Ipak voli sport, iz ravnodušnosti je hrabar. On je najviše zaštićen protiv duševnih dolesti.

U odgoju valja primijeniti zajednički rad. Potrebno je razvijati inicijativu preko malih dužnosti koje će ga ohrabriti. Treba mu dati ideal, koji je njemu dohvatljiv, da se tako uzdigne iznad svoga sebe i jublja. U njemu je potrebno razvijati smisao za natjecanje, i to stalno, ali ne u previše teškim stvarima, da ne kloni i ne odustane.

znanje ni nagrade ne uvjeću jednakno na svako dijete.

Nemojmo, dakle, ni jedno dijete pokušati strpati pod ovaj ili onaj temperamenat, nego uzmimo u obzir i tolike druge stvari koje utječu na njega, kao što je okolina, odgoj kod kuće, u školi i na vjeronauku, zdravlje, siromaštvo ili preobitelje... Tražimo stoga tek glavne crte i poslužimo se ovom razdlobom temperamenata. No uvijek imajmo pred očima da moramo odgajati osobu, koja je jedinstvena u svojim reakcijama, zahtjevima, načinu mišljenja i htjenja, pa da traži i osobit način postupka.

DIJETE I NJEGOVA OKOLINA

OTAC I MAJKA Roditelji su svakom djetetu najbliži i najvažniji. Oni su mu dali život, posvetili su mu prvu brigu, poklonili prvu ljubav, pažnju i nježnost. Oni njegove nesigurne korake usmjeruju u nepoznatu budućnost.

Bog je tako htio, da svakom od nas na životnom putu pomažu dva srca, dva bliaća: otac i majka. Imaju slučajeva, da je majka morala sama odgajati svoju djecu bilo stoga što je umro otac, bilo stoga što je on pošao u tudinu da zaradi nešto novaca za poboljšanje ekonomskog stanja obitelji, bilo stoga što je on zamemario svoju dužnost. Imaju slučajeva da i na samog oca spadne odgoj djece, ako je majka teško bolesna ili je možda umrla, ili je napustila obitelj, ili je posrijedi kojiji drugi razlog.

I u jednom i u drugom slučaju može onaj roditelj koji odgaja djecu, sa svoje strane učiniti sve što može, ipak će se osjećati u samom odgoju i poslije u životu takvih ljudi, da im nedostaje nešto od onoga što im je morao dati roditelj koji im je nedostajao u životu.

Otar i majka pojedinačno imaju nenađomjestivu ulogu u odgoju djece. Otac djetetu daje neku životnu čvrstoću, odlučnost, smjelost, dok mu majka pruža nježnost, toplinu, konkretnu pozitivnost. Mogli bismo reći da otac oblikuje razum i volju, a majka srce sa svim nještom bogatstvom.

Vrio je važno da roditelji budu složni u načinu odgoja. Dijete mora osjetiti i njihov primjer u čudorednom, vjerskom i društvenom području. Ono mora biti svjedokom uzajamne njihove ljubavi, jer onda će vjerovati i njihovim riječima, kad mu budu govorili o ljubavi prema bližnjemu.

S BRACOM I SESTRAMA Blago onome djetetu koje nije osuđeno da samo provodi svoje djetinjstvo. Uvijek je lakši i prirodniji odnos u brojnjoj obitelji, nego tamo gdje žive jedinci ili jedinice.

U društvu braće i sestara dijete otkriva dvije veoma važne pouke za život: pouku o braštvu ili ljubavi prema bližnjemu; i pouku da u svijetu postoešte dva različita spola. Pod ta dva vida potrebno je u obitelji odgajati djecu.

Tamo gdje ima više djece, može se dogoditi da roditelji ne postupaju prema svoj djeци podjednako, barem ne izvana. Za dijete koje osjeti da ga roditelji više vole nego ostalu djecu, to može biti povod da postane mali tiranin svoje braće i sestara. Kod druge će se djece zbog toga roditi zavist, a koji put i prava mržnja.

Takav ljubiljac redovito bude najmlađe dijete. Roditelji moraju u tome biti veoma razboriti. Dogodi li se da je kojem djetetu potrebno iskazati više osjetne nježnosti nego drugoj djeci bilo zbog toga što je bolesno, bilo što tripli zbog kakve tjelesne ili duševne mane ili zbog osjećaja manje vrijednosti, onda je potrebno drugu djecu poučiti da oni njih ne ljube manje, nego da je ovom bratu ili sestrini zbog bolesti ili žalosti potrebno više nježnosti tako dugo dok ne prizdravlj. Ksd bude koje od njih bolesno ili žalosno, a to sigurno ni jedno od njih ne želi, onda će i prema njima pokazati sličnu pažnju i nježnost.

Cuvajmo djecu od osjećaja zapostavljenosti, jer iz toga mogu poteći mnoge poteškoće u kasnijem njihovu životu. Dajmo svakom djetetu osjetiti da ima pravo na ljubav i nježnost, ali i to, da mu tu ljubav nastojimo pružiti koliko je to u našoj moći.

Potrebno je svu djecu odgajati tako da jedan drugome zna ustupiti koju roditeljsku nježnost, kad vidi da je dotični potišten ili je doživio nešto teško i bolno. Tako će se među njima razvijati velikodušnost i na tom polju.

Nemojmo previše ozbiljno shvatiti razne dječje razmirice i natezanja. I to je potrebno u njihovu životu. Ali naučimo ih da se znaju pomiriti, ako su se koji put malo više zaboravili.

Nije dobro mlade uvijek uzimati u zaštitu, a starijima dati krivo, te ih zbog toga koriti. Ako ne znamo tko je krv, pustimo da sami među sobom izglade stvar. Jer u protivnom može se dogoditi da mladi na račun roditeljske zaštite teroriziraju starije. Time ćemo starije ogorčiti i od sebe udaljiti, a mladićima će to škoditi u izgradnji njihova značaja, jer će shvatiti da uvijek moraju imati pravo, a svi ostali krivo. Ipak ne želimo reći da možemo starijima pustiti da rade što hoće, nego samo da nikad ne sudimo previše naglo, jer bismo kojem djetetu mogli nanijeti nepravdnu. A ako je ono osjetljivije prirode, to ga može mučiti i dulje vremena, dapače tragovi mogu ostati za čitav život.

Dobro je naučiti djecu da u obitelji preuzmu na sebe koju manju dužnost. No neka to onda vrijedi za svu odraslijiju djecu, tj. onu od šeste godine na više. Jer i oni od šest godina mogu pomoći spremiti stol za ručak, očistiti cipele sebi i drugima. Odrasliji mogu donijeti drva, podi u trgovinu, s mamom spremati stan, a na selu pomoći u gospodarstvu, pripaziti na stoku...

Tako se djeca priuđavaju na socijalni osjećaj, te ne dopuste da drugi moraju za njih sve učiniti, a oni za druge ništa. Ako tata i mama rade za njih, pravo je da im oni pomognu u brizi za čitavu obitelj.

Djete od 11 ili 12 godina počinje sve više otkrivati različnost spolova. Neka roditelji na vrijeme svakom djetetu pojedinačno u tome priskoče u pomoć. To im je sveta dužnost pred Bogom i vlastitom savješću, i od togavih ne može ispričati stid pred djeecom da o tome govore. Bilo bi manje nesretne mladeži da su roditelji na vrijeme izvršili svoju dužnost u toj stvari.

S DRUGOVIMA Čim dijete malo po-odraste, čeze za društvo izvan obitelji. To je veoma važno u životu svakog djeteta, jer u susretu s drugom djeecom širi se njegov socijalni horizont. Preko te djece ono doznaće da osim njegove obitelji postoje i druge obitelji, drugi odrasli ljudi, druge sredine. Sve mu to pomaže da obogati svoje iskustvo o ljudskim odnosima. Tu dijete uči razgovarati s onima koji ne pripadaju njegovoj obitelji. U tim susretima pomaže otkriva vrijednost drugarstva i prijateljstva.

Kod djeteta je vrlo jak nagon za društvenošću. To valja potpomagati, da se što više razvije, ali u zdravom duhu. Mnoga djece postaju zatvorena, strašljiva i divlja, jer im je bio spriječen dodir s okolinom izvan obitelji.

Prije ili kasnije ono će otkriti oko sebe zlo i zlobu. No, zar ćemo radi toga što u svijetu postoji zlo, svoju djecu odvraćati od društva izvan obitelji, da se ne pokvare? Potrebno ih je čuvati od izrazito lošeg društva, ali nije pametno izolirati ih od svakog društva iz straha da se možda ne pokvare. Više moramo nastojati oko pozitivnog odgoja pokazujući djeci svojim odnosom prema bližnjemu, da je čovjek sposoban i za dobro. O nama mnogo ovisi da naša djeca ne gledaju na druge ljude kao na neke neprijatelje, nego kao na moguće prijatelje. Stoga ih moramo učiti da sve ljude ljube kao braću. A to može već sada pokazati prema svojim drugovima u igri, u školi, na kakvom zajedničkom poslu...

Nikako ne smijemo propustiti da djetete poučimo o tome da ljudi ne sudi po odjelu i položaju, nego po čudorednim vrlinama. Ali naučimo ga i to da su svi ljudi, i bogati i siromašni, i dobri i zli, Božja djeca. Valja ga naučiti da se za one zle zna moliti, ali se čuvati njihova društva i utjecaja, dok njegovo redovito društvo mogu biti samo oni koji su vjerni dragom Bogu.

Potrebno je u djeci probuditi samlost prema bolesnicima, patnicima, progonjenima, siromašnima... Naučimo ih da se nikada ne rugaju djeci i odraslima koji imaju kakvu tjelesnu ili duševnu manu. Naučimo ih da u svakom bližnjem znaku prepoznati Isusova brata.

U ŠKOLI Ovdje govorimo o dječi između sedme i dvanaeste godine, dakle, o školskoj djeći. Škola je, prema tome, jedno od glavnih mješta gdje dijete proveće svoje vrijeme. Tu se također oblikuje njegova osobnost, jer se izgrađuje njegov umni život, a u dobroj mjeri i volja i čudoredne vrline.

Roditelji moraju tijesno suradivati s učiteljima, ako žele da škola izvrši onaj utjecaj na njihovo dijete koji oni očekuju i koji je dijetetu potreban.

Nemojmo pred dijetetom kritizirati učitelja, osim kad bi on direktno napadao vjeru ili moralne zasade što su mu ih oni dali. Ako se dijete potuži na učiteljev postupak i mislimo da je nešto uistinu na stvari, najbolje je da se porazgovorimo sa samim učiteljem. Tako ćemo najbolje raščistiti poteškoće.

Ima roditelja koji od svoga dijeteta traži da bude uvijek prvo u razredu. To nije dobro ni u slučaju kad je dijete darovito. U životu svakog djeteta postoje krize, koje umni rad veoma koče, pa i najbolje dijete kroz neko vrijeme ostaje u školi. Gomimo li dijete da uči preko mjeru, moramo znati da time postizavamo protivno od onoga što smo htjeли. Kad se dijetetov razum preumori, više ne prima, i onda badava sve učenje. Ono u dijetetu budi odvratnost i oporbu, pa tako uza sve učenje takvo dijete može sve više nazadovati umjesto da napreduje.

Nije odgojno ni to ako roditelji dijetetov uspjeh u školi uspoređuju sa svojim, kad su oni bili u školu, ili s uspjehom druge djece. Time ga izlažemo opasnosti da izgubi odvražnost, i da mu time nanesemo nepravdu. Moramo, naime, znati da je svako dijete jedinstveno, pa prema tome ne možemo ga uspoređivati bilo s kime. On je čan, a ne netko drugi, i valja ga uzeti takova kakav jest, s njegovim sposobnostima i nedostacima, a ne takova kakvog bismo željeli imati.

Napokon, ne zaboravimo što je rekao neki francuski misilac, da je glava »dobro oblikovana« više vrijedna nego glava »dobro napunjena«, i da pravi umni odgoj mora imati za cilj sticanje kulture, oblikovanje duha i srca, a ne »punjenje lubanja«.

NA VJERONAUKE Mi kršćani znamo da su naša djeca po svetom krštenju i Božja djeca. Na krštenju oni su primili dar vjere. Ali ona je u njima kao sjeme buđeno u zemlji. Nama je povjerenito da to sjeme probudimo, hranimo i njegujemo. Do sedme godine tu su dužnost ispunjavali roditelji. No kad dijete pade u školu, uz sistematsko sticanje školskog znanja potrebno je i sustavno učenje vjeronauke. Mnogi roditelji nisu za to spremni, a oni koji bi bili spremni, nemaju toliko vremena da svakom od svoje djece pruže odgovarajuće vjersko znanje. Stoga je tu dužnost preuzela na sebe sama Crkva i povjerila je svećenicima i katehistima ili katehiskinjama.

Roditelji su, dakle, dužni pobrinuti se da svoje dijete upišu na vjeronaučne tečajeve koji odgovaraju njegovoj dobi. Nakon toga, dužni su voditi brigu da li dijete redovito polazi na vjeronauku, što je na pojedinom satu naučilo, po mogućnosti provjeriti da li je dotično gradivo razumjelo, brinuti se da zadano gradivo nauči za sljedeći vjeronaučni sat. Od vremena do vremena bit će dobro poći do vjeroučitelja i propitati se o tome kako se dijete vlađa na vjeronauku i kako prati predavanja.

Jedna od velikih dužnosti roditelja jest da naučeno gradivo dijete zna primjeniti na praktični život. Tako će mu vjera sve više postajati život.

Nemojmo upasti u pogrešku u koju upadaju toliki današnji roditelji, kad vjeronauku predpostavite razne privatne tečajeve, kao npr. tečaj sviranja, učenje kojeg stranog jezika i slično.

Dijete ne smije prekinuti polaganje vjeronauka nakon prve svete pričestii ili nakon svete krizme. Baš nakon toga ono ulazi u takva životna razdoblja kad mu je potrebna jasna pouka o pravim životnim vrednotama. Koliki dječak i kolika djevojčica izgubili su se i pali u razne opačine samo zato što nisu imali moralne podrške u teškim časovima kušnje.

U pitanju vjeronauke nemojmo kolebiti ni za jedan čas, ako svome dijetetu želimo vremenitu i vječnu sreću...

U CRKVI Uz vjeronauk odmah nam dolazi i naš praktični kršćanski život. Kad bi dijete samo učilo vjeronauk, a ne bi vjeru provodilo u životu, sve bi bilo uzalud.

Čim dijete počne ići u školu, naučimo ga da redovito polazi na svetu misu svake nedjelje i blagdana. Dobre će biti da mu već u prvom razredu nabavimo malo dječji molitvenik.

Kada dođe vrijeme prve svete pričest, nemojmo upasti u pogrešku da više mislimo na to kako ćemo dijete odjenuti za tu zgodu nego kako ćemo mu pomoći da taj veliki dan svoga života što dublje doživi u svojoj duši.

Lijep je običaj da proprijetarska prate k stolu Gospodnjem roditelji i starija braća i sestre.

Ako roditelji žele djetetu tom zgodom dati kakav dar, neka on bude duhovne prirode, kao npr. molitvenik, Gospina medaljica s lančićem...

Ako je ikakvo moguće, dobro je da jedan od roditelja prati djecu na dačku

svetu misu. Preporučuje se da djecu potičemo na čestu svetu pričest, ali nije pametno da ih silimo ili pitamo, zašto nisu išli, ako koji put propuste. U toj stvari mora vladati sloboda, jer je inače opasnost da to djetetu postane obična navika bez dubljeg značenja, koju će odbaciti kao suvišnu kad dođe u godine mlađenackog dozrijevanja.

Naučimo djecu da se uvijek temeljito isporijeđuju. Tu im možemo dati primjer, ako se mi sami ozbiljno pripravljamo za svoju isporivaju.

Nemojmo siliti djecu na to da prisustvuju dugim pobožnostima u crkvi. Oni još nisu zreli za to.

Prolazimo li s djetetom kraj crkve, navratimo se na kratki pohod Presvetome. To će djetetu biti poticaj da i samo to isto čini kad prolazi kraj crkve.

Oblikovanje zrelih ljudi

BITI ZREO

ZNACI BITI ODGOVORAN Biti zreo znači biti odgovoran za sebe i svoje čine. Znači: biti sposoban da u svoje ruke preuzme svoju sudbinu. Znači: naći smisao svoga života i znati procijeniti vrijednost solidarnosti među ljudima.

Zelimo li da nam dijete tako dozrijeva, onda ga prije svega moramo priučavati da se zna sve više osloboditi roditeljskog pokroviteljstva u svome radu, mišljenju, planovima i uopće u životu. Ako se mladić i djevojka ne znaju oslobođiti tutorstva, neće nikad postati zreli ljudi, uviјek će u njima ostati nešto djetinjasto, nezrelo, nesamostalno.

Roditelji, i uopće odgojitelji, moraju biti svjesni da im djeca rastu, i razvijaju se, ne samo tjelesno nego i duševno i duhovno, pa ih stoga ne smiju uviјek smatrati malodobnjima. Moraju jednom shvatiti da im je zaboraviti na idilu njihova djetinjstva, pa ih napokon kao ravnopravne članove ljudske zajednice uvesti u društvo odraslih, zrelih ljudi, da tu preuzmu društvene odgovornosti za sebe i za druge.

... I UZETI

UDJELA U ŽIVOTU U sastavni dio života zrela čovjeka spada: preuzimanje neke društvene dužnosti u određenom zvanju, osnivanje svoju obitelj, radati i odgajati djecu, aktivno sudjelovati u životu Crkve. Prema tome cilju moraju roditelji usmjeriti svoj odgoj.

Da to uspješno izvrše, dužni su svako svoje dijete usmjeravati prema onom pozivu, koji odgovara njegovim darovima i željama, i u kojem će moći naći smisao svoga života. I kod dječaka, kao i kod djevojčica, moraju njegovati one vrline koje će im biti potrebne za osnivanje sretne i čvrste obitelji. Postepeno ih moraju uvesti u razne dužnosti prema njihovoj dobi i sposobnostima. Neka im nastoje također otkrivati pravu vrijednost prijateljstva i međusobne povezanosti. Tako će ih uvesti u bogatstvo ljudskog srca, a pomaže će ih odgajati i za razne socijalne akcije bilo da ih prihvate unutar svoje crkvene zajednice, bilo kao članovi koje građanske organizacije ...

PRIPRAVIMO IH ZA

ZIVOTNU STVARNOST

Roditelji ne smiju dječiji prikazivati život previše ružičasto, kao da će hodati samo po ružama. Istina, potrebitno im je pokazati ljestvu ljudskog života, koji je ispunjen radom i idealizmom. No valja ih pripraviti i na to da će u životu nailaziti na poteškoće, nerazumijevanja, pro-

tivštine, i da će se morati junački protiv njih boriti. Često će morati plivati protiv struje života. Ako dijete od ranih godina naučimo da se zna suprotstaviti raznim kušnjama, neuspjesima, poteškoćama, zlim ljudima, time smo ga naoružali za život, i ima nade da će u životu uspijeti izvesti ono što od njega očekuju Bog i ljudi...

ODGOJ VOLJE

Ima mnogo mlađeži koja je nadarenia i ima sve uvjete za razvijati vlastite osobnosti, a ipak to ne postizavaju. Ako tome tražimo uzrok, otkrit ćemo da im nedostaje jaka volja. Roditelji su u prvom djetinjstvu njihovom zanemarili jačati njihovu volju u svagdanjem životu, a nisu pred njih iznosili nikad ni velike ideale za koje se isplati boriti.

U jednoj anketi bilo je mlađež od 15. do 22. godine postavljeno pitanje: »Jesus li vam roditelj u djetinjstvu puštili da radite što hoćete?« Sa »Da« je odgovorilo 85% njih. Jedan je dječak napisao: »Roditelji nas prepustaju samima sebi«. A jedna djevojčica od 16 godina kaže: »Roditelji si uvijek umišljaju da njihova djeca nisu kao druga djeca«. Jedan drugi dječak izjavljuje: »Kako bih mogao voljeti tu ženu koja se zove moja majka, kad me nikad nije ni pokušala odgajati?«

Odgoj volje kod djece spada na osnovnu roditeljsku dužnost. Priznajemo, da ta dužnost nije laka, ali to roditelje nikako ne ispričava da je smiju zanemariti.

Kod odgoja volje svoje djece možemo učiniti dosta krivih poteza. Ili da dječi previše popuštamo, ili da od njih previše tražimo. Osim toga, pitanje je da li uviđek pred dijete postavljamo prave motive zbog kojih se ono mora nečega odrediti ili nešto učiniti?

Ima dana, kad smo previše umorni, i svega nam je dovrh glave. Već od jutra ništa nam ne polazi za rukom. I sada

dode k nama dijete s molbom: »Mama, daj mi novaca da si kupim strip!« Majka bezvrsno odgovori: »Kupi što hoćeš, samo daj me ostavi na miru!«

Ona dobro zna da joj dijete ima dosta toga učiti za školu. Ali, kako je kazala jedna majka: »Dosta mi je te borbe. Nemam više snage za to!«

Ima roditelja, koji sve više ozakonjuju ovaj stav: »Dijete mora slobodno provoditi svoj život. Dosta je tog odgoja, koji se temelji na zabranama!«

No sami znamo da te lijepe riječi, što u sebi kriju nešto istinje, često nam služe zato da prikrijemo barem nekako svoje jadne ustupke...

Ima i dana kad je naše raspoloženje takvo da ne znamo što zapravo hoćemo. Tada padaju zapovijedi: »Dodi ovamo... Pusti to... Ne diraj to... Idimo... Budu miran... Jesi li već gotov?«

Možda je na to mislio sveti Pavao kad je napisao Kološantima: »Roditelji, ne razdražujte svoju dječecu, da ne budu malodušni!« (Kol 3,21)

Ova bujica zabrana često svršava tako da ostane samo prazna riječ, jer se dijete na to već toliko naviklo da se i ne obazire što mu majka govori.

A dosta puta takve zabrane uništavaju kod djeteta svaku mogućnost samoinicijative. Zbog toga dijete ostaje pasivno i ondje gdje bi samo moglo mnogo toga učiniti. Zna se dogoditi da dijete protiv takvog postupka prikriva šutnjom bunu sve do onog dana kada će sve to prsnuti. Onda te se roditelji pitati: »Ka-

ko je moglo doći do toga? Barem mu nisu nedostajali savjeti...“ Da, nisu mu nedostajali! Imalo ih je previše, ali u krivo vrijeme i na krivi način... I stoga su urodili takvim plodom.

Ima roditelja koji svoju djecu ucjenjuju. Redovito im govore: »Učini to da me razveseliš. Zar ti nećesi za svoju mamu učiniti tu žrtvu? Hajde, draga dijete, počekaj mi koliko me voliš!« Roditelji sve to govore s puno nježnosti u glasu, i u pogledu, i u čitavom držanju.

No, da li to znači odgajati volju? Ako dijete usmjerimo tako prema sebi, prije ili kasnije ono će otkriti da iz nas govori naš egoizam. Stavljamo li sebe kao cilj djelevanja, onda ne možemo reći da ga odgajamo iz ljubavi. Tu mi tražimo sebe i svoju korist, a ne dobro i korist samog djeteta, kojeg moramo odgajati.

Ima roditelja, koji djeci pod svaku cijenu nastoje nametnuti svoju volju, kad u svemu žele mjesto njih odlučivati. Tački roditelji znajući govoriti: »Kad su djece bila posve malena, onda smo im bili potrebljni. A sada, kako rastu, njihov se odnos prema nama mijenja: postaju sve ovisniji!« Ti roditelji žele za »zlatnim danima« kad su djece bila malena i posve ovisna o njima. Oni se ne mogu pomiriti s činjenicom da i njihova djeca moraju jednom postati odrasli, zreli ljudi, koji će sami znati odlučivati o svojoj sudbini.

Ako majka misli da mora sve učiniti mjesto svog djeteta, time ona, makar i podsjećeno, naglašava njegovu ovisnost i nesposobnost. I kada takvo dijete od 12 godina ode nekamo od kuće i nemá te posluže, ne može se snati u novoj okolini. Stoga majka ne bi smjela djetetu čistiti cipele, okefati odjelo, napisati zadaće... Ništa zato što će dijete to slaba učiniti. Neka se pomaže naučiti na samostalan način života.

Roditelji moraju prije svega djetetu pokazati da u njega imaju povjerenje. Nepovjerenje roditelja i okoline u djeteteve sposobnosti može urođiti veoma negativnim posljedicama.

Jedan vjeroučitelj pripovijeda: »Još se sjecam malog Mije, koji mi je dolazio na vjeroučitelju, koji nas je stvorio kao razumna bića i dao nam sposobnost da ljudimo. Djeci su lza toga sama moralna opisom i crtežom izraziti ovu spoznaju iz

vjeroučitelja. Tema je glasila: »Evo, što sam ja sposoban učiniti razumom što mi ga je Bog dao!«

Mali Mijo sjedio je u klupi sa zatvorenim bilježnicom, žalosna izgleda i spuštene glave. Nakon pet minuta pristupio sam k njemu: »Zašto ti ništa ne radiš? To barem nije teško!« Dijete me je žalosno pogledalo i odgovorilo: »Svagdje mi kažu da ja nemam pameti. I kod kuće, i u školi, i na ulici mi govore da sam životinja...«

Bez samopouzdanja dijete ne može vježbati i jačati svoju volju.

KAKO SE OCITUJE VOLJA? Kad se volje učitujem, onda se s punim pravom polazi od toga kako dotični čovjek postupa pri izvršavanju svojih obveza, kako i što radi, koliko je i na koj način aktivan, kako se ponaša pri sviđavanju poteškoća i zapreka na koje načini u životu. Jednom riječi: polazi se od voljne djelatnosti. Najizrazitiji doživljaj voljne radnje imamo onda kad zauzimamo izvjestan stav osobno prema postojedim motivima, naročito onda kada im se suprotstavljamo. Voljni doživljaj je najizrazitiji onda kad čovjek ustaje protiv svojih najjačih motiva, kada što je održavanje vlastitog života, i taj se život žrtvuje za neki ideal. Takve primjere jakе volje susrećemo kod kršćanskih mučenika koji su svoj život žrtvovali za vjeru, zatim kod narodnih junaka koji su umirali za slobodu svoga naroda, kod majki koje su i uz opasnost života radele djevcu ili ih dverile za vrijeme kakve zarazne bolesti, zatim kod požrtvovanih svećenika, redovnika, liječnika, bolničarki...

Ono, što je najbitnije u svim tim slučajevima, jest da je naša volja sviđala otvor naravi. U svemu tome prevladava doživljaj »Ja hoću!«

Prema tome, volja je čin u kome učestvuje čitava naša osobnost. Volja nije neka specijalna moć ili prirođena sposobnost. Nje nema bez motiva. Oni su elementi voljne radnje, pa čak i nužni uvjeti. Volja je samo neka vrsta skretničara koji nema motornu snagu, ali koji otvara određen prolaz, određen pravac djelevanja. No, u voljnoj radnji veoma

važnu ulogu igraju i čuvstva. Ipak stavljanje ličnosti je bitan momenat u voljnoj radnji.

»JA HOĆU, JER HOĆU!« Po pokretima volje mogu se s dosta sigurnosti procjenjivati ne samo ostali elementi voljnog procesa, već i osobnost u cijelini, njena inteligencija, njena osjećanja, sposobnosti, čudo-ređna shvaćanja, značaj itd.

Voljne radnje su one kod kojih je svijest povezana s akcijom. Ta svijest izražena je u formuliji: »Ja hoću, jer hoću!«

Zivot u društvu toliko je bogat da od svakoga traži svjesno i aktivno zauzimanje, snalaženje i odlučivanje pri izboru jedne ili nekoliko želja koje se mogu pred njim pojaviti. Zbog toga čovjek i radi, mora biti aktivan, da pronalazi sredstva, puteve i načine za njihovo ispunjenje. Kod toga mora svaladavati niz poteškoća i zapreka.

I kod djeteta se već traži da posjeduje određenu snagu da bi moglo izdržati takve napore. Prve dječje želje javljaju se veoma rano, već krajem prve godine života, kada hoće da samo pije vodu, da samo jede žlicom, da se igra s odralima...

Dijete treba od početka navikavati da svoje želje uskladije s obvezama i interesima ostalih ukućana. Nije dobro ispunjavati svaku dječiju želju, jer su njegove fizičke sile male za mnogo toga što mu padne na pamet.

Uvijek treba ići do kraja i nastojati da dijete svaku započetu radnju i dovrši. Ovdje ne smijemo popustiti dječjim razlozima. Neuspjeh u jednom povlači za sobom gubitak povjerenja u vlastite sile i time kod dijete stvara osjećaj manje vrijednosti. Moramo paziti da je dječja pažnja nestalna i kolebljiva, pa se brzo zagrije za nešto, ali brzo i ohladi, napose kad nađe na poteškoće.

Veoma je važno pomoći djetetu da shvati jasnije što ono zapravo želi naučiti, nakon toga neka o tome malo razmisli, pa se tek onda neka odluči hoće li dotičnu stvar prihvati ili ne.

Kod djeteta je potrebno buditi i razvijati pozitivne osjećaje i sklonosti kao motive njegovih voljnih radnji. Njegovu energiju valja usmjeriti prema nečemu što je korisno. Inače će u njemu početi prevladavati niži nagoni, kojima se

neće znati ni moći oprijeti, jer mu volja nije bila odgajana ni vježbana za veće ideale.

VOLJA JE REZULTAT

SUSTAVNOG ODGOJA

Djetetu treba omogućiti da samo nešto učini, npr. da kupi svaki dan kruh, da zalije cvijeće, da spremi svoje igračke na određeno mjesto, da točno i uredno napiše domaće zadataće, da navećer lijepo složi svoje odijelo, da redovito izmoli jutarnju i večernju molitvu, da na poziv roditelja odmah prekine igru i podesi kamo ga šalju, da na vrijeme pode u školu i iz škole odmah se vraća kući, da na vrijeme navećer ide na počinak i ujutro da ustane, da svake nedjelje redovito dolazi na svetu misu...

Treba mu omogućiti da se njegov interes i sklonost ostvare bogaćenjem znanja o onome što ga zanima.

Lijena su obično ona djeca, za koju su roditelji, djedovi i bake, a i ostali rođaci sve radili čuvajući ih da se ne bi umorili, ostavljajući ih da se igraju do mile volje.

U navikavanju djeteta da zna svaladavati životne poteškoće i da vrši svoje dužnosti, čeličimo njegovu volju za будуće veće poteškoće što ga na životnom putu čekaju. Ono mora upoznati da je uspjeh u životu vezan na snagu volje i izgrađenost značaja.

Taj odgoj volje kod djeteta mora biti tijesno povezan s čudorednim osjećajem, tj. osjećajem odgovornosti za svoje čine u odnosu prema Bogu, sebi i bližnjemu.

DUHOVNO OBLIKOVANJE Svaki kršćanin dužan je kršćanski odgajati svoju djecu. Taj odgoj je vrlo važan, jer se odnosi na dječju dušu i na njegov odnos prema Bogu.

Za kršteno dijete nije dosta da samo upozna Boga, Krista i Crkvu. Ono mora biti postepeno poučeno o kršćanskom životu, i stoga je od neprocjenjive važnosti svjedočanstvo vjere što ga daju roditelji, ostala njegova okolina i čitava kršćanska zajednica. Kršćanski roditelji su dužni djetetu omogućiti pristup do živih izvora vjere, kao što su Evangelije, molitva, liturgija i sakramenti. Oni su naime odgovorni za kršćanski život svoje djece i za njihov vječni spas.

Tko ne ljubi — ne može odgajati

Ako se i za jedan poziv traži ljubav, to se sigurno traži za poziv odgojitelja. No tu se ne radi o bilo kakvoj ljubavi, nego o onoj koja se temelji na Bogu i Božjem zakonu. Roditeljska ljubav za dječje je srce ono što je sunčeva toplina za biljku i njezin rast. I samo tamo možemo očekivati da će se dječja jednom razviti u normalne muževe i žene i prave kršćane, gdje su bili odgajani s ljubavlju. Tako će i oni biti sposobni da sami ljube i usrećuju druge ljudi oko sebe.

DJECI JE POTREBNA LJUBAV Ni jedno se dijete ne može normalno razvijati bez roditeljske ljubavi. Osjeti li ono da mu je roditeljska ljubav ugrožena, postaje nesretno.

Roditelji su dužni voditi računa o tome da svako dijete ima pravo na njihovu ljubav. To osobito vrijedi za obitelji s brojnjom djeecom, kao i za one obitelji u kojima su roditelji zbog zaposjenja izvan kuće već dlo dana.

Veoma su važne geste kojima se dječji izražava ljubav i nježnost, jer ona zelo zorno doživjeti što roditelji prema njima osjećaju. Niže dakle nikakav lukus i suvišna stvar zgritli svoju dječju. Nikako nije izgubljeno vrijeme, ako ih nastojimo saslušati, utjediti i ohrabriti. Ako sve to dolazi iz srca, onda je za dječju vrijedno kao i svagdanji kruh, bez kojega ne mogu živjeti.

TAKO ĆE I DJECA NAUCITI LJUBAVITI Dječje je po prirodi okrenuto prema sebi i sklonilo je da i sve oko sebe usmjeri prema sebi. Ne valja to odmah smatrati egoizmom, jer to je više jedna vrsta nagona poput onoga za samoodržavanjem.

Taj egocentrizam ne traje dugo. U dodiru s roditeljima i drugom okolinom dječje počalo izlazi iz sebe i sve više se zanima za svijet oko sebe.

Baš u to vrijeme veoma je važno paziti na to da se dječje ne povuče u sebe zbog grubog postupka prema njemu. Ili zbog omalovanja njegovih sposobnosti, ili zbog koljeg nepravednog ponoblja... To se može dogoditi i onda, ako roditelji djetetu ne pružaju priliku da se izgovori i porazgovori s ocem ili maškom ili s kim drugim kolj mu je bliz.

Slično može djelovati i to ako se je čitača obitelji zatvorila vanjskom svijetu i svojom okolini, pa roditelji ne puštaju ni dječi da se druže s drugom djeecom. Takva dječja nikad neće stići smisao za svoje susjede, neće znati suočaćati s onima kolj troje, neće razumjeti tude potrebe. Nihova je ljubav ostala kržljava, zatvorena unutar četiri zida obiteljskog stanu.

Roditelji su dužni dječje odgojiti svomom ljubavlju i primjerom za kršćansku ljubav prema Bogu i bližnjemu,

Oče i majko, na kraju ovih nekoliko poglavlja o odgoju djece od sedme do dvanaeste godine, recite sami, možete li zamisliti ljepšu dužnost od ove da u srcima svoje djece izgradite Božji hram? Gledajte, oko vas se dižu i propadaju svjetske veličine, izgrađuju i ruše velebne gradevine, prolaze tolike svjetske vlasti... No, ono što vi gradite, neće srušiti nikakvo vrijeme, jer vi gradite za Boga, koji je neprolazan. Ono što vi sada pružate svojoj djeci, odlučuje o njihovoj vremenitoj i vječnoj strelji.

Na poticaj roditelja u tolikim mlađim dušama nikle su najdunije ideje i ideali, rađali su se toliki velikani umra i srca. Niste li možda i vi, oče i majko, učinili slično, ili niste li na putu da učinite nešto tako veliko, samo ako ustrajete na velikom djelu što vam ga je Bog povjerio?

Posao je težak, ali dignite pogled prema nebu i molite za moć i svjetlo. Utecite se velikoj odgojiteljici, Kristovoj Majci, da mognete za svoju djecu učiniti ono što je Ona učinila za svoga Sina Isusa.

Veliki graditeli Božjeg hrama u živim srcima djece, ustrajte do kraja na velikom djelu!

U ZAVIČAJU PETRA BARBARIĆA

Sredinom ljeta pružila mi se prilika da obideam zavičaj Sluge Božjega Petra Barbarića. Na putu u Hercegovinu zaustavio sam se u Travniku i onđe na Bojni pohodio bliski grob Sluge Božjega. Taj je grob jedna duša u znak zahvalnosti za primljenu milost dala obzidati betonom, ponovno obojila križ, tako da je to najljepši grob unutar malog groblja na kojem počivaju travnički lausovi. Saznao sam, da se tu svakog četvrtka okupljaju pobožni Petrovi štovatelji i mole njegov zavgor. Njih više ih dakako dode na Petrovo. To je dalo povoda da je prije nekoliko godina na taj dan uvedena na groblju i sveta Misa. Vjernici dolaze i u travničku župnu crkvu svetog IVE i onđe mole pred slikom Petra Barbarića, koja se nalazi bljevo od ulaza. Uspomena je na njega veoma živa i u Travniku i u čitavom travničkom kraju, a pojedini Petrovi štovatelji dolaze i iz daljih krajeva, kao iz Slavonije i Dalmacije. Iz tih činjenica možemo smrte duše zaključiti, da Petar Barbarić u Božjem puku ustizmu uživa „sanctam sanitatis“ — glas sveslosti. Narod ga dapače i naziva blaženik i svetili Petar Barbarić. Cvrtio se na-

damo, da će jednoga dana i sveta Crkva ne-pogrešivim ugledom te nazive i službeno odobriti uvrstivati Petra Barbarića u broj blaženika i svetaca. Na tu nakonu moramo dakako puno moliti i žrtvovati se.

Slijevišta, u župi Kloboč u rodnu kuću Petra Barbarića posjetio sam 16. kolovoza. Toga dana sveta Crkva slavlje svetog mučenika Lovru, koji je za vjeru bio spaljen na lonči. O tome se dalо lako razmisljati pri velikoj hercegovačkoj vručini na koju smo mi sjevernjaci slabo naučeni. Na nebuh nigrde ni oblačka, a sunce nemilo palj baš kao da boće sve sažeći. U pratnji uglednog župljanih klobučke župe Vida Jurčića stigao u Slijevišta pred Petrovu rodnu kuću negdje oko 11 sati prije podne. U kući nas dočekao domaćina Ante Barbarić, unuk Frane Barbarića, Petrovu rođenog brata. On je naslijedio Barbaričevu kuću. Uz njega se našao na godišnjem odmoru i brat mu inžinjer iz Sarajeva Aco Barbarić, a treći je brat Petar — sada Fra Bonifacije, župnik u Žujici kod Duvna. Fra Bonifacije je imao mladu Misu u Slijevištimu 18. kolovoza 1963.

Kućedomaćina Ante Ilijepo nas je primio i sve pokazao što nas je zanimalo. Sjedili smo u sobi, u kojoj je Petar spavao s ocem Antonom svaki na svome krevetu. U zidu je sačuvana polica na kojoj je Petar kao dak držao knjige. U susjednoj prostoriji, u kojoj je neko bilo ognjište, Petar se redio. Kuća, koju je napravio Petrov otac Ante g. 1886., sačuvana je originalna, osim nekih malih kasnijih prelina na prozorima i vratima. Sačuvana je originalna pod po kojem je tabanao mali Pero i jablanove gredne na stropu. Jedina velika novost jest elektrika, koja je došla i ovamno na veliku korist stanovništva. Oko kuće nalaze se budenovi, duđovi i ostalo drveće koje je zasadio Petrov otac Ante. Sačuvana je i čatrnja, koju je gradila Petrov otac i na njoj se nalazi njegov potpis. Pokazali su mi i mjesto za kršes, gdje se pali vatra za Ivanđjan i u drugim zgodama.

Sjedeci u hladovini razgovarali smo i obnavljali uspomene na Slugu Božjeg Petra, koji je ponos Siljevišta, čitave klobučke župe, Hercegovine, a mislim da ne ćemo povrjetiti čednost, ako kazemo i hrvatskog naroda. Inžinjer Aco kaže, kako je njihova pokojna baba Matija, koju je bila Petrova nevjesta, žena od njegova brata Franje, uvijek o njemu pripovijedala i to sve najbolje. Matija je umrla 2. svibnja 1952.

Zadmao sam se, ima li u Siljevištu još tko na životu tko je osobno poznavao Slugu Božjeg. Rekao mi da ima i da je to Ilij Baraćić, suda osamdesetogodišnjak, čija je kuća udaljena koljih 200 metara. Dao sam poslati po njega i doista đed Ilij je došao. Još uvijek je ravan ko svjeda, premda je svastia prešlo preko njegove glave. Reče mi, da je u vojsci proživio 8 godina i 9 mjeseci. Nalime kad je sluzio redoviti vojni rok, bukunuo je prvi svjetski rat i tako on ostade vojnik sve do srpskoj rata. Bio je na ruskoj a zatim na talijanskoj fronti. Dva puta bijaše i ranjen. Đed Ilij još je duševno veoma svjež, govori jasno i razgovljeno pa sam napravio s njim mali «interview».

Djede, sjećate li se vi Petra Baraćića?

— Sjećam se kako su moj otac i stric gradili kuću. Na gradilište dolazio i mlađi obučen u »svapsko« — dake u hercegovačko narodno odijelo. Mi smo djeca pitali a tko je to? Odgovorili su nam: To je Pero diđa Ante. On u Travniku uči škole za popa. Govorili su nam takoder: Učite, djeco, pa će te i vi kao Pero!

Da li se, djede, još čega sjećate iz Petrovog života?

— Sjećam se kako bi Pero s ocem Antonom na konjima liao preko brda put Travnika. Na konjima su bile bisage u kolima bijahu Petrove stvuri. Sjećam se iz pripovijedanja kako je Pero jednom iz Travnika do Konjica došao vužlom a onda se sve do kuće prebačivao kako je već znao i mogao. Sjećam se da je bio veoma visok, preko 2 metra. Sjećam se takoder kako je jedamput zamolio rođaka Matu, da načini nađe hercegovačke ocenjače (krunice), koje će on onda odmijeti u Travnik i tamu ih pokazati.

Djede, kakav je glas Petar uživao u Siljevištu?

— Ne sjećam se, da sam ikad ista čuo, da bi tko pokudio Petra. Svi su ga držali dobrim i boljim od drugih, pa i od onih koji su bili dobri. Tome dobrome glasu sigurno je pridonijelo i to što je bio svećenički pripravnik, pa je već kao takav uživao ugled.

Djede, bi li vam bilo dragoo, da Pero bude proglašen blaženim i svetim? — Kome ne bi bilo dragoo!

Još mi je djed Ilij rekao, da je imao brata franjevca, koji je umro za vrijeme prve svjetskog rata od španjolske bolesti.

U razgovoru s Petrovim ukućanicima doznao, da je i njegov otac Ante isto umro kao i on na Veliki Četvrtak. Kućedomaćina Ante reče mi, da se za nekoliko dana spremi pješke na zavjet na Široki Brdje za Veliku Gospu. Prilika je to konac put po kamenu i po žegi, ali u Hercegovini još ima vjere, koja nadvladava sve elementarne poteškoće,

Narod koji živi u kamenu naučio se na životnu borbu, a veliku mu moralnu snagu daje katolička vjera, do koje nadavaju drži. Nije onda čudo, da je u takvoj sredini izlikao i svećenički lik Petra Baraćića, koji iako već malo stariji preko brda i dolina polazi u Travnik, koji i ondje i kao dak i kao seminarac nije poznavao polovičnosti, nego je nastojao uvijek biti prvi. Prava hercegovačka korenika, koja se je uporno borila, da se pobijedosno uspone na najstrmije brdo — brdo moralne i kršćanske savršenosti.

Oprostimo se od Ante, od Ace i od đedja Ilij. Rekao sam Anti: Ako kada kaniće graditi novu kuću, nemojte ovu staru ništo rušiti. Novu sagradite drugdje, a ova neka ostane kao uspomena na vašega Petra. Možda će ona jednoga dana biti pretvorena u muzej, daj Bože, blaženoga i svetoga Petra Baraćića. Do kuće mogu prijatelja Vida Jurčića valjalo je pješčati dobag sat, Sunce je još bilo prilično visoko i nemilo palilo, a oko nas su cvrčci cvrčali u sav glas. Nije mi bilo žao ni znoja ni napora. Moj je put bio korištan i za menje, a vjerujem i za one koji budu čitali ove retke. Hercegovački krš učinio mi se plodnijim od mojih slavonih ravnica, jer je na njemu izlikao i odrastao divni lik Petra Baraćića, koji je dika i ponos naše mladeži, a osobito one koja se po sjećanju spremi na svećenički stalež.

O. Josip Antolović D. I.
vice-postulator

NOVE KNJIGE

»Mladiću značeš li ljubiti« — Juraj Gusić, Zagreb 02-147, Palmotićeva 33 — Ovo je drugo prošireno izdanje rasprodane knjige. — Tematika se naznjava iz naslova, knjiga je ukusno opremljena. Cijena 8 ND. Naručuje se kod auktora, ili Rudolf Breber (adresa kao kod auktora).

»Troosobni Bog« — Rudolf Brajčić, Zagreb, Jordanovac 110. — Knjiga ide u niz misaonih brošura: Čovjek, Temelji Božje Luce, Bog. — Cijena 4 ND. Naručuje se kod: Rudolf Breber, Zagreb 02-147, Palmotićeva 33.

»Gospino ognjište« — Izašao je iz štampe prvi broj od niza brošura pod istim naslovom. Ovih dana izlazi već drugi broj. Izdaje i prima narudžbe: »Gospino Ognjište« — Zagreb, Jordanovac 110. — Cijena pojedinačnom broju 1 ND. Pretplatu slati na istu adresu.

»DOKUMENTI« — Izdanja Redakcije Svesci Kršćanska Sadašnjost.

1. Papa Pavao VI: *Populorum progressio* — enciklika o razvitku naroda — raspodano

2. Sekretarijat za Nekršćane: *Nada koja je u nama* — Kratak prikaz katoličke vjere. — Cijena 1,5 ND

3. Sekretarijat za jedinstvo kršćana: *Eukumenski direktorij*. — Cijena 3,5 ND

4. Papa Pavao VI: *Enciklika o svećeničkom celibatu*. — Cijena 4 ND

5. Uputa o stavljanju euharistijskog misterija (s kratkim komentarom). — Cijena 4 ND

»Mladež pred Bogom« — Ukusno opremljen priručnik kršćanskog života. Napisao ga je poznati belgijski Isusovac Fernand Lelotte, a preveo Dr. Srećko Bošnjak. — Narudžbe slati: Hrvatsko Književno Društvo sv. Cirila i Metoda, Zagreb, Trg Kr. Tomislava 21.

»Fatimske poruke Majke Božje« — O. dr. fra Jerko Šetka. — Naslov već sam govoril o sadržaju knjige. — Cijena 3 ND. Narudžbe preko 10 primjeraka 2,5 ND po primjerku. Narudžbe slati na: Uprava lista »Marija«, Split, Bulatova p. 3.

»Razgovori Karmelićanki« — Georges Bernanos. — Proveo Radovan Grgec. Dramsko djelo zanimljivo kao filmski scenarij zasnovano na povijesnom događaju od 17. srpnja 1794, kad je u Parizu pogubljeno 16 Karmelićanki. Narudžbe prima: Nadbiskupski Ordinarijat, Zadar, ili Cirilometodska knjižara, Zagreb, Kaptol 29.

»Mudrost života« — Fr. Viljem Foerster. Klasična pedagoška literatura namijenjen mlađeži. Svaka refleksija po-praćena je primjerima iz običnog života i bogate riznice auktorova iskustva i naobrazbe. Knjiga će svakog čitača, i mlađeg i starijeg, ispuniti trajnim dojmovima te će je ponovno uzimati u ruke. Narudžbe slati: Salezijanci — Rijeka, Narodnog ustanka 62, — Cijena 10 ND + 0,5 ND poštarine.

P. Stjepan Pavić

6500 Mainz

Augustiner str. 34

Uredništvu Glasnika!

Javljam Vam se iz Maiza 28. IX 1967... Službenim dekretom Predsjedništva Biskupskih konferencijskih u Zagrebu... imenovan sam dušobrižnikom naših radnika u biskupiji MAINZ.

11. rujna počeo sam vršiti povjerenu mi dužnost...

Bilo bi mi dragو kad biste moju, makar privremenu adresu objavili u Vašem listu, kako bi naši radnici mogli za nju lakše saznati.

ZAHVALJUJU PRESVETOM SRCU ISUSOVU BEZGRJEŠNOM SRCU MARIJINU I SVETIM ZAŠTITNICIMA

- Presv. Srcu Isusovu i Marijinu za uspjeh operacije, Stjepan Mličević, Slav. Brod.
- Za mnoge primljene milosti, preporučam se i dalje, M. Erdeljić, Osijek.
- Presv. Srcu, po zagovoru Bl. Gospe i sv. Antunu, na obilju milosti, Lj. M.
- Za primljene milosti presv. Srcu po zagovoru sv. Antuna, Josipa Pinojić, Staro Petrovje selo.
- Na uslišanju zahvaljujem Gospi od braće poduci i Presv. Srcu, Lj. M. Strizivojna.
- Sv. Antunu za primljene milosti, i dalje se preporučam, Bosanski, Luhac kod Dugog Sela.
- Mariji Magdaleni, Petru Barbariću, a posebno Majci Božjoj, na više uslišanih molitava, M. A. Borut.
- Na sretno položenim ispitima, I. F. Zagreb.
- Slugi Božjemu ocu Leopoldu Mandiću na isprobanim i primljenim milostima, Jakov Francetić, Boljun.
- Zahvaljujemo Pr. Srcu Isusovu i Bezgr. Srcu Marijinu, da nam je kćerka Gabrijela upravo čudom ostala na životu, kad je iznenadno na nju naletio auto i odbacio nekoliko metara, obitelj A. Buntić, Mali Lošinj.
- Zahvaljujemo Presv. Srcu Isusovu i Bezgr. Srcu Marijinu, da nam je sin Silvano dobro položio maturu, obitelj S. Budinić, Novik.
- Na ozdravljenju i primljenim milostima, Veronika Pačić, B. C.
- Srcu Isusovu i Marijinu te ocu Leopoldu Mandiću za sretno položen ispit, N. A. Medunurje.
- Za primljene milosti, B. J. Zagreb.

— Zahvaljujem se Presvetom Srcu Isusovu i Srcu Marijinu na primljenim milostima, i dalje im se preporučam, S. M. student, Zagreb.

- Na bezbrojnim milostima primljenim tokom cijelog života, osobito sada po zagovoru Bl. Đevice, sv. Josipa, Male Terezije i biskupa Langa, Tereza Dondić, Murter.
- Za primljene milosti i za zdravlje, Gospod od brze pomoći i služi Božjem Petru Barbariću, A. K. Delnić.
- Za sretno položen ispit i za druge milosti, A. M. Zagreb.
- Za primljene milosti zahvaljuje sv. Josipu i sv. Maloj Tereziji te ostalim zagovornicima, D. S. Babino Polje.
- Na primljenim milostima zahvaljuje i dalje se preporuča presv. Srcu Isusovu i Marijinu, obitelj Sabotek, Medurača.
- Presv. Srcu Isusovu i Marijinu na ozdravljenju mnog jedinog sina i na uslišanju u mnogim molitvama, P. M. P. Komović.
- Na primljenim milostima, Anka Vidović, Zagreb.
- Na uslišanim molitvama, sretno položenim ispitima mojih unuka, uz preporuku da mi i dalje pomaže, D. B. Pitomača.
- Majci Božjoj Trsatkoj na sretno položenim ispitima, M. V. student, Rijeka.
- Na sretno položenom ispitu moje kćerke i na uslišanim molitvama uz preporuku za budućnost, Kata Božnjak, Crnac.
- Za primljene milosti. Preporučam se i dalje, N. M. Slav. Brod.
- Bl. Nikoli Taveliću i sv. Tereziji Maloj za sretnu operaciju i ozdravljenje ruke mojeg sina, Marija Toplak, Remetinec.
- Za sretno uspjehu operaciju i mnogim drugim milostima, Mihael H. Višnjić.
- Majci Božjoj Bijeljinskoj na pomoći mom djetetu u školi i na ispitima, Ivan Kopčić, Srijemska Mitrovica.
- Zahvaljujemo papi Ivanu, ocu Leopoldu Mandiću i Petru Barbariću na primljenim milostima, I. E. J. Ljubljana.
- Za primljene milosti po zagovoru pokojnog kardinala, T. B. Split.

S dopuštenjem crkvenih i redovničkih pogлавara izdaje:

Hrvatska pokrajina Družbe Isusove — Zagreb 02-147, Palmoticeva ul. 31. — Odgovorni urednik Š. Franjo Šipušić, Zagreb 02-147, Tel. 32-469. — Izdak: »Plamen«, Slavonski Brod, Omladinaca sk. 26. — 1967. — List izlazi svakog mjeseca. Cijena pojedinog broja 1 ND. Godišnja pretplata za redovite preplatnike 12 ND. Grupne pretplate od deset na više dobivaju deset posto popusta. Novac pretplate saljite poštanskim uputnicama; suradnju uredništvu Glasnika; rukopisi se ne vraćaju.

GLASNIK

SRCA ISUSOVA I MARIJINA

ZAGREB — GODINA VI

CIJENA 1 ND

PROSINAC 1967.

POSTARINA PLACENA U GOTOVU

ODGOJ MLADEŽI U DOBA DOZRIJEVANJA - 453-479

XII

SADRŽAJ:

450	Bratstvo među narodima, nakana AM
451	Svi kršćani misionari, mis. nakana, Josip Antolović D. I.
453	ZAGONETKA — odgoj mladeži u pubertetu, priredio Juraj Gusić D. I.
456	Kad mlada krv vrije
459	Upoznajte mladež izbliza
464	Karakteristike raznih zvanja
470	Obiteljska sredina
474	Trostruki odgoj
479	Završna riječ
480	Nekoć je brak bio svetinja, Dragan Cuturić
484	Razgovaramo
486	Zanimanje za Petra Barbarića raste, Josip Antolović D. I.
488	Nove knjige, zahvalnice

U VELIKIM ĆEMO GRADOVIMA NAIĆI NA STARE SLAVOLUKE I SVEĆANE KAPIJE KROZ KOJE SE ULAZILO U SRCE GRADA. SLIČNO JE TAKO NA ULAZIMA U STARE LIJEPЕ CRKVE: SVEĆANA VRATA IMALA BI NAS PODSETITI I PRIPREMITI NA BOGATSTVA KOJA ĆE NAM OTKRITI. — I U SVIJET ZRELA ČOVJEKA ULAZI SE KROZ SLAVOLUK I KIĆENA VRATA MLADOSTI. DRAGOCJENO JE TO RAZDOBLJE, O TOME KAKO NJEGA SHVATIMO OVISI KAKO ĆEMO SE PONIJETI U ŽIVOTU, KAKO ĆEMO IZVRŠITI SVOJE LIUDSKE OBVEZE. I OVIH NEKOLIKO REDAKA HTJEOLO BI NAM DJELOMIČNO OSVIJETLITI PROBLEMATIKU TOG RAZDOBLJA.

BRATSTVO MEĐU NARODIMA

Da po međusobnom povjerenju među narodima oživi pravo bratstvo (opća nakana AM)

Crkva je tokom svoje povijesti uvijek vodila brigu o međusobnoj slozi, bratstvu i povjerenju među narodima. I zadnji koncil pozabavio se tim pitanjem. O tome radi njegova pastoralna konstitucija »Gaudium et spes — Radost i nadja«. U istoj namjeri je izdao papa Ivan XXIII enciklik »Mir na zemlji«. Slično papa Pavao VI u Uskrsu ove godine izdaje encikliku istog sadržaja »O razvitu naroda«. U tu je svrhu poduzimao putovanje u Bombay, New-York, Fatimu i napokon u Tursku. Stoga će biti najbolje da ovu nakanu apostolata molitve protumačimo riječima samoga pape:

BRATSTVO MEĐU NARODIMA »Potpuni razvoj čovjeka ne može se ostvariti bez solidarnog razvoja čovječanstva. Tako Pavao VI započinje drugi dio svoje enciklike »O razvitu naroda«. A zatim nastavlja: »U Bombayu smo rekli: Čovjek se mora sresti s čovjekom, narodi se moraju susretati kao braća i sestre, kao Božja djece. U tom uzajamnom razumijevanju i prijateljstvu, u tom svetom zajedništvu moramo se složno prihvati poslu oko izgradnje zajedničke budućnosti čovječanstva. Suggerirali smo da se otvriju stvarne mogućnosti organizacije i suradnje u ostvarivanju istinskog zajedništva među svim narodima.«

»To je u prvom redu dužnost onih koji su u povoljnijem položaju. Njihove se obaveze temelje na ljudskom i nadnaravnom bratstvu i javljaju se u trostrukom obliku: **Obveza solidarnosti**, to jest pomoć koju razvijeni narodi moraju pružati zemljama u razvoju; **obveza socijalne pravde**, to jest ispravnije uređenje manjčavkih trgovinskih odnosa između jakih i slabih naroda; **obveza sveopće ljubavi**, to jest nastojanje oko humanijeg svijeta, u kojem bi svi imali i što devati i što premiti, i to tako, da napredak jednih ne bude zapreka napretku drugih.«

DUŽNA SOLIDARNOST Papa iznosi sasvim konkretnе prijedloge: »Obveza solidarnosti koja vrijedi za osobe vrijedi također i među narodima. Razvijeniji su narodi dužni pomagati siromašnije zemlje. Tu koncijsku nauku valja ostvariti. Ako je normalno da jedan narod bude prvi koji ima korist od darova kojima ga je Providnost obasula, jer mora prvi imati korist od plodova svoga rada, ne može ipak prisvajati za svoju isključivu upotrebu bogatstva kojima raspolaže. Svaki narod mora proizvoditi više i bolje, da bi, s jedne strane, svojim pripadnicima pružio istinski ljudski standard života, ali da bi, i s druge strane, pridonio općem boljštu čovječanstva.«

DIJALOG CIVILIZACIJA S materijalnog područja međunarodne suradnje papa prelazi na duhovnu te kaže: »Pravil Izvor bratstva među narodima i pojedinacima jest iskren dijalog, izmjena dobara. Nastojanje oko razvoja zbljžit će narode u ostvarenjima koja su nošena zajedničkim naporom, ako bude svakog, počevši od vlasti i njihovih predstavnika pa sve do najskromnijih stručnjaka, ispunjavao duh bratske ljubavi i ako ih bude pokretala želja da izgradi civilizaciju zasnovanu na svjetskoj solidarnosti. Tada će se ostvariti dijalog usredotočen na čovjeka, a ne na proizvode i tehniku. On će biti plodan ako narodima koji u njemu sudjeluju pruži sredstva da se digne i produžuje, ako tehnički stručnjaci budu odgojitelji, i ako pouka bude nosila bilježi visokih duhovnih i moralnih kvaliteta, da zajamči takav razvoj koji neće biti samo ekonomski, nego i ljudski.«

MOLITVA I DJELOVANJE No papa je svjesan da je za ostvarenje i uspjeh ovakvog bratstva potrebna molitva. Stoga kaže: »Molitva svih nas mora se

sa žarom dizati prema Svemučućemu, da bi se čovječanstvo, postavši svjesno tolikih zala u svijetu, odlučno delo na njegovo otklanjanje. Toj molitvi mora odgovoriti odlučno za-laganje svakoga, u okviru njegovih sila i mogućnosti. Neka bi pojedinci, socijalne grupe i narodi jedni drugima pružili bratsku ruku, tako da jaki pogogne slabijem, da poraste, ulazi u taj cilj svoju spremnost, polet i svoju nesebičnu ljubav. Više nego itko drugi, onaj koga nosi istinska ljubav, dosjetljivo će otkriti uzroke biljdi i pronaći puteve da je sru-bije.⁴

ZAVRŠNI PAPIN POZIV Na kraju enciklike pape se obraća katolicima, drugim kršćanima i svima kojih vjeruju, zatim ljudima dobre volje, državnicima i misliocima, te sve poziva da svim silama po-rade oko što skorijeg ostvarenja sveopćeg bratstva. — Nama katolicima obraća se ovim riječima: »Na prvom mjestu zaklinjemo sve naše sinove. U nerazvijenim zemljama, kao i drugdje, laci moraju uzeti na sebe kao osobni zadatak obnovu vremenitog reda. Dok se služba higerarhijske sastoji u tome da nau-

čava i autentično tumači moralna načela, na njih spada da slobodnom inicijativom kršćanskim duhom prožmu mentalitet i običaje, zakone i strukturu zajednice u kojoj žive. Promjene su potrebne, dapače potrebne su temeljite reforme. Laici moraju odlučno nastojati da u njih unesu duh Esvangelja. Od naših katoličkih sinova iz bogatijih naroda tražimo da doprinесu svoju spremu i aktivno učeće u službenim i privatnim, u civilnim ili religioznim organizacijama koje su se posvetile borbi s teškoćama zemalja u razvoju. Oni neka nastoje da budu u prvim redovima među onima koji rade na provođenju u djelo jedinstvenog međunarodnog morača pravde i jednakosti.⁵

Smlijeno li mi koji svojim molitvama možemo puno učiniti ostati gluhi na poziv Kristova namjesnika? Onih koji rade, lakše se nađe, nego onih koji su spremni molitvom i žrtvom pospišiti boljšiak svijeta. Pridružimo se onima koji će molitvom izmoliti blagoslov neba za ovaj veliki potuhvat kršćanske solidarnosti, a onda u svojoj okolini ostvarimo neštoto od onoga za što molimo, naime svojim za-laganjem ostvarujmo istinsku jednakost i bratstvo među ljudima.

SVI KRŠĆANI MISIONARI

Da svi vjernici aktivno suraduju na misijskom djelu Crkve (misijska nakana AM za prosinac)

Kakav treba da bude stav vjernika prema misijama izrekla je Crkva u dekretu o misijskoj djelatnosti. Dekret je svečano proglašen 7. prosinca 1965. uči samog završetka II vatikanskog sabora. U spomenutom dokumentu Crkva je najprije definirala i produbila u čemu se sastoji riječna misijska djelatnost, ili bolje rečeno, kako je ona shvaća. U sabor-skim raspravama borila su se za prvenstvo dva pojma o misijama. Prvi promatra misije prema teritorijalnom i administrativnom kri-teriju, kao sektor koji je povjeren Kongregaci-jii za širenje vjere. Drugi, više dinamički pojam, promatra misije kao »plantationem Ecclesiae — zasadivanje Crkve«.

Ideja »zasadivanje Crkve« potječe od belgijskog Isusovca Petra Charlesa. Kroz 20 godina bio je on profesor misiologije. Njegovo se shvaćanje misija već odrazilo u misijskim enciklikama poslijednjih papa, a sada je eto prihvaćeno i na koncilu. P. Charles naučava, da treba zasadavati Crkvu tako da se ona što životnije ukorijeni u jednom kraju, te da što prije postane dostatna samoj sebi za cijelokupni život crkve. Ta ideja imala je velik uspjeh. Danas u više manje svim misijskim zemljama imamo redovito crkvenu higerarhiju, biskupske konferencije i druge crkvene ustanove, na zdravoj bazi domaćeg clera. Crkva samo stoji na vlastitim nogama, dakako da joj je još uvijek potrebna tuda pomoć.

Koncilski dekret u br. 6 razvija misao ovačkog poimanja misije: »Vlastiti je cilj misijske djelatnosti naviještanje i zasadjavanje Crkve gdje nije ukorijenjena...« Crkva dakle ne veže više misije uz neki geografski okvir, nego ih više otvara socijalnim skupinama kojima valja naviještati Evanelje. U istom je smislu definiran i misionar: »onaj koji je poslan onima koji su daleko ne geografski nego duhovno. Tako misijski dekret u stvari pro-

širuje misije na čitavu Crkvu, jer svi moramo svjedočiti o Kristu. Sva je Crkva misijska, naučava nas i Konstitucija o Crkvi »Svetlo naroda.« Misijska djelatnost Crkve zapravo je ostvarenje Božjih nakana i planova u ljudskoj povijesti.

Proročki i pronicavi duh pape Pija XII. već je 1945. godine izrekao ove riječi: »Nekođ se život Crkve širio kao veličanstvena rijeka iz Europe prema onome što se moglo nazivati periferijom svijeta; danas se on pokazuje kao izmjena života i energije između svih članova mističkog tijela Kristova na zemlji. Te su riječi naviještile novo razdoblje Crkve u životu i shvaćanju njenih misija. U istom shvaćanju koncil daje kršćanima univerzalnu dimenziju, dozivajući svakomu u pamet da je član Božjeg naroda. Taj do koncila nepoznat izraz nalazi se napisan u 16 koncilskih dokumenta 104 puta. Dekret o misijskoj djelatnosti Crkve daje baš Božjem narodu temeljnu ulogu, »Bog je htio da od svog naroda učini svjedoka svoje ljubavi prema svim ljudima i to mora biti naviješteno i proglašeno sve do kraja zemlje. To ima naviještati svaki član. Tko bi žutio taj bi se isključio iz Božjeg naroda. Prema tomu nitko ne može biti oprošten od uloge i dužnosti da bude svjedok, i nitko ne može vezati Božju riječ, nego je svi moraju naviještati.

Zahvaljujući tom ispravnom gledanju na misije ostvaruje se cilj Božjeg naroda u svijetu. Razlog njegove egzistencije u koliko je narod baš taj, da naviješta poruku Isusa Krista.

Polazeći od tih koncilskih misli naša misijska nakana poprima sve svoje dimenzije. Ne radi se više o nekoj dragovoljnoj akciji koju je izazvala sučut ili religiozni žar. Radi se o samoj naravi i pozivu kršćana koji bezuvjetno načala sudjelovanje u misijskoj djelatnosti. Činjenica da je netko sreću svojih roditelja traži od njega da ih poštuje sinovskom odanošću. Isto tako članstvo Božjeg naroda nameće nam obveze i dužnosti. Jedna je od prvih misijskih. Kako su to divno shvaćali prvi kršćani koji su od apostola, prvih misionara bili poučeni i uvedeni u kršćanski misterij. I na Drugom vatikanskom saboru, na kojem se Crkva željela vratiti najčišćim izvorima, naglasila je više nego ikada, i to odlučno i čvrsto, da biti kršćanin znači isto što je i biti misionar. Ova misijska nakana želi sa svetim saborom, da nam to dözove u pamet, i da to više ne zaboravimo.

Josip Antolović D. I.

ODGOJ MLADEŽI U PUBERTETU

Z A G O N E T K A

—
—

•VIŠE GA NE RAZUMIJEV Neka se majka tužila na svoga sina: »Ja ga više ne razumjem. Sve do dvanaest godine bio je dobar, poslušan, marljiv, uredan... Sad se odjednom sve promjenilo. Preko noći postao je posve drugačiji: prkosan, neuredan, lijen, u kući prigovara ovome i onome, svada se s mlađom braćom, čujem da potajno puši, u školi se nastavnici tuže na njega što prije nikada nisu činili, izbjegava vjeronaute, ne da mu se moliti... Sve moje opomene ne vrijede ništa, on dalje ide svojim putem. Koji put mi dobaci da je već dosta odrastao, pa da zna što mu je činiti. Drugi put se nasmije na moje ukore i dobaci mi: »Želiš li mi još dudu staviti u usta?« ili: »Zar misliš da će se držati u tvoju pregaču i trčati za tobom kao derište od četiri godine?«

•KCI MI LUDUJE ZA MODOM I ZABAVAMA Druga je majka kučala nad svojom četrnaestgodišnjom kćer: »Ne želim pretjerivati ni u čemu, pa ni u odgoju. Ali ono što radi moja kći Jasna, prelazi svaku mjeru. Tek je navršila četrnaest godina, a već luduje za modom i zabavama bez kraja i konca. Kad je radi toga korim, s visokom mi odgovara: „Kad si i ti bila mlađa kao ja, nisi bila ništa bolja!“ A mogu reći, da mladež ipak nije nekoc bila takova. Bilo je više poslušnosti i poštovanja starijih. Ja se nikada ne bih usudila odgovoriti svojoj majci, kao što je moja kći meni odgovorila...«

•SIN MI NEĆE NA VJERONAUKE Pred crkvom se je našla grupa očeva u nedjelju iza misle i razgovaraju o svemu i svačemu, pa su tako došli i na mladež. Dok se jedan od njih tuži na svoga sina zbog lijenosti i slaba učenja, drugi o svomu pripovijeda, kako luduje za nogometom, a sve drugo mu je sporedno. Treći se jada na kćer, koja se kasno uveče vraca kući, četvrti na sina, koji je otvoreno rekao, da mu je dosta vjeronauka. Na misu će iti, ali na vjeronauke ne, jer da nije više dijete...«

CUJMO I DRUGO ZVONO! Ivan se otvoreno jada: »Ah, kad bi me moji roditelji mogli razumjeti! Kad bih im mogao povjertiti svoje brige i tjeskobe! Kad bih se s njima mogao otvoreno porazgovoriti! Ali oni me ne razumiju, kao da su posve zaboravili da su i oni nekoc bili u našim godinama... Kao da je između njih i mene jedan zid šutnje i neshvaćanja...«

Drugi priznaje: »Ne mogu podnijeti postupak svojih roditelja prema meni i mojoj mlađoj sestri. Mi ih iskreno volimo i poštivamo, ali držim da pretjeruju u briži za nas. Na svakom nas koraku nadziru i uhadaju. Stalno nam postavljaju pitanja: Kamo ideš, gdje si bio?... Držim, da ipak možemo bar malo odlučivati o sebi i svojim činima. Inače, kad ćemo se naučiti sami donositi odluke, ako nam uvjek roditelji budu naguravali svoje odluke, svoje mišljenje, a mi sve to samo mehanički izvršavali...«

Ivana priča: »Moji roditelji nisu dosljedni. Troše vrijeme da mi ponavljaju, kako je u mojim godinama prirodno da počnem na sebe preuzimati odgovornost, no u praksi izgleda da su u sebi uvjereni u protivno.

Ne manjka zbog toga ni sukoba. Bilo je u kući galame, kad je majka saznala da sam pisala pismo jednoj prijateljici bez njena znanja. Sumnjala je da sam pisala kojem mlađiču. Ako moram preuzeti na sebe odgovornost, onda neka me smatra zrelom i u tome da mogu bez njena nadzora napisati i poslati jedno obično pismo...«

VELIKA ZAGONETKA Ne osjećamo li kako su se ovi roditelji našli pred teškom zagonetkom koju bi željeli riješiti, a ne znaju kako? Oni ne razumiju svoju djecu koja su napustila djetinjstvo i ušla u mlađe godine. A jer ih ne razumiju, zato ih ne znaju i ne mogu odgajati.

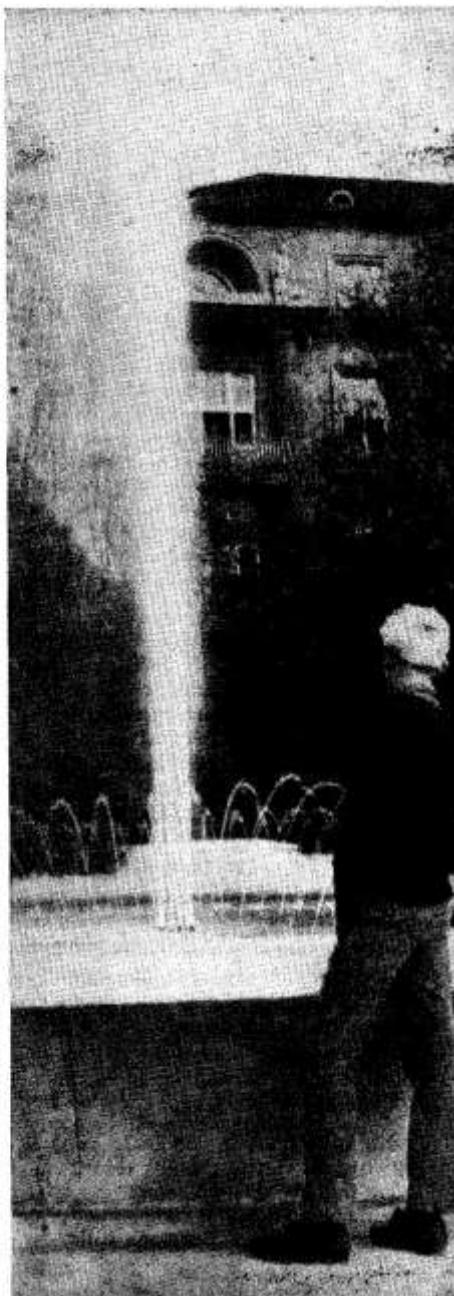
S druge se strane mladež udaljuje od svojih roditelja, ne može razumjeti njihove odgojne poteze, smatra ih zastarjelima, gnjavitorima, ljubomornima na svoj autoritet... Ujedno sve poduzima da se što više oslobođi roditeljskog tutorstva i stekne što više slobode...«

Jedni drugima su, dakle, velika zagonetka, dva protivnička tabora, od kojih svaki misli da se bori za pravednu stvar. No, treba reći, da ni jedna strana nema ni posve pravo ni posve krivo. A ako je tako, onda se rješenje nalazi negdje u sredini.

Slijedeća poglavlja pokušat će naći put do te sredine, da roditelji mogu biti bolji odgojitelji i pomoćnici svoje djece, a djeci da se dadu voditi shvaćajući više dobru volju svojih roditelja i pomažući im svojom otvorenosti, povjerenjem, poštivanjem i molitvom, da u tome uspiju ne samo na njihovo dobro, nego i dobro čitave obitelji i uopće ljudske zajednice...

Umetnost odgajanja je zapravo umjetnost prilagodivanja. Treba se prilagoditi dobi, temperamentu, sposobnostima, potrebama i opravdanim težnjama onih koje odgajamo. Treba se prilagoditi svim okolnostima vremena i mjestu, prilagoditi se ritmu općeg progrusa čovječanstva. Ipak ono, što u ovom prilagodivanju karakterizira pravi kršćanski odgoj, sastoji se u tome, da kršćanski odgoj stalno teži potpunom oblikovanju djeteta i mladića, da bi od njega mogao stvoriti čovjeka, građanina, potpunog i uravnoteženog kršćanina...

Pio XII

KAD MLA KRV VRIJE...

COVJEK — NEPOZNANICA Mi smo ljudi prodrići duboko u prirodu. Koliko smo već istražili biljni i životinjski svijet. Uronili smo u more i otkrili veličanstvene stvari. Prodrići smo u svemir i proučili toliku nebesku tjeslesa. Eto, već šaljemo u svemir ljude, a svojim raketama, upravljanim sa zemlje, doprili smo do mjeseca, dotakli se Venere i Marsa... I zaneseni današnjom tehnikom pjevamo sebi hvalu i slavospjeve ...

No, dok prodiremo u tolika područja prirode, sami sebi ostajemo nepoznanica. Iako je medicina veoma napredovala, ipak još nismo uspjeli potpuno upoznati svoje tijelo i njegove funkcije. A kad je riječ o duši, tu smo još veće neznanice. Koliko ima danas psihologa, pedagoga, psihijatara, psihanalitičara, koji istražuju naš duševni život. A kad ih zapitamo, dokle su doprili u tom poniranju u dušu, redom moraju priznati da tapkaju po mraku. I uz to što vrijedi za jednu osobu, ne može se općenito na sve primjeniti. Covjek, naime, nije geometrijsko tijelo, a ni mrtva priroda, pa ni živa nerazumna priroda. Kod njega ne postoje takvi zakoni, jer je razumno i slobodno biće.

No kako nam je god teško prodrijeti u našu nutrinu, a još teže u nutrinu našeg bližnjeg, ipak moramo sve učiniti da je po mogućnosti što dublje upoznamo. Bez toga nitko ne

može izgradivati ni samog sebe ni bilo koga drugoga. Pa ni roditelji svoju djecu.

Da si taj posao olakšamo, moramo znati da kod svakog čovjeka postoje tri razdoblja, koja se međusobno veoma razlikuju, i prema tome, različito utječe na naše djelovanje i mišljenje.

Najprije dolazi razdoblje, kad čovjek nije svjestan svojih čina, ali može stići razne navike, što će kasnije

imati velik utjecaj na njegovo djelovanje i mišljenje. To je razdoblje od rođenja do one dobi, kada dijete dođe k razumu. Obično to bude oko sedme godine.

Drugo razdoblje traje od navršene sedme pa do dvadeset treće ili čak dvadeset pete godine. To je razdoblje naglog razvitka razuma i oblikovanja volje i ostalih duševnih moći. Citav čuvstveni život nalazi se u silnom bujanju i previranju. A razum stiče spoznaje po kojima si onda čovjek oblikuje nazor na svijet i njegova zbiranja.

U to vrijeme i tjelesno dozrijeva za poziv očinstva ili materinstva. I baš ovo tjelesno dozrijevanje odigrava velik utjecaj na duševno dozrijevanje. Razvija li se ono pod normalnim uvjetima, veoma će povoljno utjecati na razumski, voljni i osjećajni razvitak.

Treće razdoblje jest zrela čovjeko-ve dob, kad se nalazi u punini doživljavanja ljudskog života i sviju njegovih očitovanja.

KAD MLADA KRV VRIJE... Drugo razdoblje čovjekova života kod mladića pozna četiri odsjeka, a kod djevojke tri. Prvi odsjek traje od sedme do dvanaeste godine, i naziva se kasno djetinjstvo. Drugi odsjek kod mladića redovito traje od 12. do navršene 15. godine. Treći od započete 16. do 20. godine. Četvrti od 20. do 23., a često i do 25. godine.

Kod djevojke drugi odsjek traje od 12. do 18., ili 19. godine, a treći odsjek od 19. do 23. godine.

Razdoblje od 12. do 23., odnosno 25. godine jest razdoblje za koje možemo reći da je po svoj prilici najteže u ljudskom životu. To je vrijeme kad vrije mlada krv i sa sobom donosi teškoće, brige, ali i radosti i polete kakve ćemo teško susresti kasnije u životu. To je vrijeme planova, želja, a dosta često i pothvata. Ono u sebi nosi proljeće puno cvijeća i zelenila, ali i mnogo oluja, koje nepredviđeno dolaze i odlaze, te iza sebe mogu ostaviti pustoš u duši.

Mladić i djevojka vide da se u njima zbiva nešto tajanstveno. Osjeća-

ju kako u njima umire dijete sa svim oznakama toga razdoblja, i kako se rada mladić, odnosno djevojka sa svojim osebujnostima. Ali kad se je završilo umiranje djeteta i rađanje mladića ili djevojke, oni osjećaju da još nisu na cilju. Započinje novo rađanje. Umire pomalo mlađost, a rada se zrela osoba.

Kao što je svako rađanje teško i bolno, no ujedno i puno radosti zbog novog života, tako je to i ovdje. I zato se tako međusobno križaju radost i žalost, polet i utučenost.

Mladići i djevojci u to je vrijeme kuća pretjesna. Osjećaju se, kao da im u njoj ponestaje zraka. Sva njihova osjetila traže pašu gdje bi utazila glad. Nutarnje raspoloženje mijenja se veoma brzo, pa prelazi iz najvećeg optimizma u najdublji pessimizam. Danas su spremni na smijeh i šalu, jer vriju od veselja. Rad ih oduševljava i privlači svom snagom. Puni su velikih nacrti za budućnost i osjećaju neograničeno samopouzdanje. Sve im zapreke izgledaju sitnicama. I već misle da su osvojili pola svijeta. U tom raspoloženju spremni su na sve žrtve, srce im upravo kipi od velikodušnosti.

No s promjenom raspoloženja čitav pogled na svijet i dužnosti posvjeće mijenja. Odjednom svi nacrti padaju u vodu. I najmanja zapreka izgleda im kao neprohodne planine. Gube samopouzdanje i sumnjaju u svoje sposobnosti, pa možda čak i u ideale...

Razumije se po sebi, da će ta previranja dublike i teže proživljavati oni kod kojih je uzbudljivost jača, a utisci dublji i trajniji. Takvi su temperamenti: strastven, kolerik, senti-

mentalan, nervozan. Međutim, sanguinik, flegmatik, amorfni i apatik općenito će manje osjećati te promjene i mirnije će ići prema zreloj dobi.

I mladić i djevojka žele prodrijeti u tajnu tog nutarnjeg zbivanja, ali ne znaju kako bi to postigli. Ostaju pred vratima vlastitog srca i duše. Normalno bi bilo da potraže pomoć starijih, koji su tim putem prošli i stekli neka općenita iskustva. No velik broj mlađeži u to se vrijeme pred starijima zatvara. Sami žele ući u taj labirint pitanja a da kod toga i ne postavljaju pitanje hoće li iz njega naći izlaz. Upravo ljubomorno žele sačuvati svijest da su sami istražili te tajne predjele svoga bića.

Ova se poteškoća javlja najviše kod one mlađeži, koja ni u djetinjstvu nije održavala prisnije veze s roditeljima bilo stoga što se roditelji nisu za njih zanimali, bilo što su premašili bili kod kuće, bilo zbog previše strogog načina odgoja, bilo zbog toga što su kod roditelja naišli da su drugo činili a drugo govorili.

No može po srijedi biti i prirodna zatvorenost pojedinog mladića i djevojke.

U svakom slučaju roditelji se moraju trsiti da prije svega steknu povjerenje svoje djece. A to su morali postići već u prvom i drugom razdoblju odgoja, tj. od rođenja djetetova do njegove 12. godine, ako su dijete poštivali, iskreno pomagali, odgajali njegovu volju, osjetno mu zasvjedočili svoju ljubav, i ako su već onda išli za tim da sav odgoj usmjere prema tome da od njih jednom stvore zrele ljude.

UPOZNAJTE MLADEŽ IZBLIZA

Koji god roditelji iskreno žele razumjeti svoju djecu u vrijeme njihova previranja i dozrijevanja i pomoći im u tom teškom razdoblju života, moraju prije svega upoznati barem u glavnim crtama tijek tog dozrijevanja.

PRVA MLADOST Prva mladost traje od navršene 12. do po prilici 16. godine. U to vrijeme dječak i djevojčica se povlače u sebe i otkrivaju svoj ja. U to vrijeme započinje njihovo osamostaljenje. To je ujedno doba naglog rasta. Dječaci i djevojčice nastoje sebiti na taj način što se uspoređuju s odraslima. Tjelesna snaga naglo raste, srce dolazi do normalnog rada postepeno. Mozak se također razvija i dobiva svoj konačni obujam. Jedni i drugi mijenjaju glas, mutiraju.

Što se tiče spoznajne strane, u to vrijeme oni proučavaju svoje misli i raspoloženja. Traže sebe u sebi, a ne u drugima i preko drugih. U to vrijeme pamćenje im je najviše razvijeno. Djevojke počinju pisati dnevničke. Sve više se zanimaju za glazbu, umjetnost i literaturu. Raspravljaju o svojim idealima. U svakoj raspravi traže dokaze. Počinju stvarati životni plan. I izbor zvanja dobiva jasnije oblike. Sve više postaju pristupačni razumnim razlozima.

To je najčestvenije razdoblje ljudskog života. Osobito u početku dozrijevanja dječaci postaju sumnjivočivi, nepovjerljivi. Kod jednih i drugih razvija se zanimanje za vlastitu osobu. Žele biti lijepi, pa se dotjeruju. Sanjaju o veličini kao gumići, umjetnici, učenjaci... Često su odsutni duhom, ne čuju što im se kaže.

Povlače se od obitelji i vole biti sami. U koliko se druže, u grupi ih bude dvjica, trojica.

Djevojčice se zanimaju za starije dječake. Nekima od njih dečki su još ludi, nekima su divni, pa za njima luduju. Razvijaju se tajne sklonosti. Još se više povlače od dječaka, jer osjećaju neku nesigurnost. Smeta im što su one stasom veće od dječaka, svojih vršnjaka.

I kod nekih dječaka budi se sklonost prema djevojčicama. Ali sve to zadržavaju u sebi.

Kod mnogih se pojavljuje nezadovoljstvo sa sobom. Zele narasti i napokon biti odrasli. Čas su djetinjasti, čas opet upadno zreli. Pomaže se kod njih budi smisao za šalu. Tašti su, osjetljivi su na svoju čast.

Djevojke se među sobom znadu svidati, i ta svada zna dovesti do prekida koji traje po dva do tri tjedna. Najbolje prijateljice tada si postaju tude. Glavni predmet razgovora jesu dečki i osjećaji. Ima i takovih koje žele da ih dečki pratite kući. Počinju polaziti na ples.

Kod dječaka sve više izbjiga želja da se pokažu odrasli. Stoga oponašaju odrasle te piju i puše. No u njima se razvija sve više želja da se izgrade. Ideali imaju na njih velik utjecaj.

U to vrijeme svako je nasilje vrlo ospasno za njihov daljni razvoj. Napose to vrijedi na duhovnom polju, kao npr. u vršenju vjerskih dužnosti. Tu za njih više vrijedi primjer, nego riječ ili opomena. Oni naime više gledaju kakav je tko, što radi, a ne što govori. Naročito su osjetljivi na ponizenja, osobito ako se je to dogodilo pred djevojkama.

U to doba čista duhovna ljepota veoma ih privlači. To je većinom vrijeme romantike i heroizma. I dečki i djevojke zanima društvena i duševna strana braka. U prisutnosti djevojaka dečki se žele pokazati dostojni njihove blizine. Ujedno zamjeraju djevojkama koje su brbljave ili koje se druže sa starijima.

Kod jednih i drugih pojavljuje se sklonost na žalost. Često trpe od potištenosti.

Što se tiče društvenosti, i tu se događaju velike promjene. Povlače se od majke i ne podnose njene nježnosti. Sve smatraju špijunazom. U sukobu s roditeljima djevojčice plaču, dečki se svadaju. Bez poštovanja govore o roditeljima i ne primaju kritiku. Ipak je s ocem bolji odnos, jer ga se više boje, ali se više povjeravaju majci.

Svadaju se s neposredno mlađima, dok su dobri odnosi sa starijima i posve mlađima.

U obitelji se zadržavaju što je to manje moguće. Otuduju se obitelji kao cjeplini. Majka je "strašno staromodna". Ipak ima i povjerljivih razgovora s njom. I tata je staromodan i škrat. Pokušavaju se s njime upuštati u raspravljanje. Pred vanjskim se često stide svoje obitelji.

Pri kraju tog razdoblja dečki će se ponovo približiti majci, više nego djevojke. Sada nalme na ženu počinju gledati s velikim poštovanjem. Ipak se otinju majčinim nježnostima, premda su im u to vrijeme veoma potrebne. U to vrijeme već se usude oprijeti ocu. Majke ih često štite u sukobu s ocem. Tada se pojavljuje i najniža točka povezanosti s obitelju. Za mnoge je obitelj "ništa", a prijatelji "sve". U defenzivi su prema roditeljskom autoritetu, kao pred najvećom opasnošću za svoju slobodu koja se je tek počela raditi. Ovo nepovjerenje protežu i na sve odrasle ljude. Prema nastavnicima su veoma buntovni, drski i vrlo ih oštro kritiziraju, no cijene sposobne i nesebične odgojitelje.

MORAL I RELIGIOZNOST U to vrijeme i dječaci i djevojčice započiju i nagli spolni razvitak. Stoga je potrebno da im roditelji pruže na vrijeme pouku u tim stvarima, kako bi ih sačuvali od mnogih

zastranjenja. Napose se tada pojavljuje opasnost da tu pouku ne zatraže na krivom mjestu. Prema jednoj anketi prije nekoliko godina od 100 dječaka 24 bila su poučena u tome od roditelja, 40 od drugova, 6 od svećenika, 30 iz knjiga.

Kod djevojčica: 40 poučeno od roditelja, 15 od kolegica, 4 od starije sestre, 12 službenom poukom odgojitelja, 3 od liječnika, 2 od svećenika.

To je vrijeme kada se formira osobna savjes, tj. počinju sve više osjećati odgovornost iznutra u svojoj duši. Svuda traže pravednost, manje varaju i lažu, ali više toga prešute. Cijene razboritost, odlučnost i smirenost, ono što sami nemaju.

Općenito uvezši, samostalniji su u propusivanju čudorednosti pojedinih čina. Ne daju da drugi budu radi njih okrivljeni.

Pri kraju tog razdoblja u njima raste želja za izgradnjom i usavršavanjem. Uzori imaju na njih velik utjecaj. Počinju ih sve više zanimati čudoredni i socijalni problemi.

U to vrijeme kod dječaka i djevojčica počinje se radati osobna religija. Pokušavaju se dići iznad djetinjeg gledanja i poimanja Boga. Traže osobnu moćitu. Bosta ih im kojima je teškoći u crkvu. Boje se ruganja drugova. I na sakramente im je težeći. To se napose na dječake odnosi kojima se teško ispojediti. U toj stvari roditelji ne smiju vršiti nikakvu prisilu, jer ih izlažu opasnosti nevaljane ispojedi. Više će učiniti ako pripaze da im djece imaju dobre drugove koji će ih za sobom povuci u crkvu i na sakramente.

Pomalo se počinju zanimati za smrt i za ono što slijediiza smrti. Tu im se nameće pitanje smisla života i smisla vječnosti.

KARAKTERISTIKE: Doba između 13. i 16. godine je vrijeme fizičke i duševne nestaloženosti, doba rasta. To je doba nesklada, ne-povezanosti, protivutjeća, nestalnosti, nutarnjih meteža i bura na čuvstvenom i intelektualnom području.

To je vrijeme sanjarenja i osamljenosti, povućenosti, znatiželje i stoga čitanja knjiga u kojima se govori o pustolovinama. To je doba Jules Vernea i Vonetou-a.

U tom razdoblju dječaci i djevojčice proživljavaju mnoge nutarne tjeskobe: osjećaj osamljenosti, neshvaćanja, nećnosti da srede svoju nutrinu i da jasni-je mognu pogledati unutra.

Veoma cijene fizičku snagu, ali ujedno i moralnu veličinu. Stoga ih zanose junaci uma, srca i onj s bojnih poljana.

Suprotstavljajući se svojim roditeljima ili odgojiteljima žele istaknuti svoju volju, svoju osobnost.

Veoma im je potrebno mnogo ljubavi. To ih potiče na velikodušnost, plemenitost i hrabrost.

Čeznu da nađu nekoga tko će ih razumjeti, s kim će se moći razgovarati o svojim poteškoćama. Traže jaku ličnost na koju se mogu sigurno osloniti, jer se sami osjećaju nesigurnima i nestalnima. Vežu se samo uz onu osobu kod koje otkriju sposobnosti za kojima sami čeznu. Ujedno očekuju od nje da mladežnički osjeća i misli i da ima smisla za lijepo i veliko.

Kod djevojčica do 16. godine ima nekih razlika u odnosu na razvoj mladića. One svoje osjećaje otvoreno pokazuju. Mašta im je veoma neobuzdana, sklonost na sanjanje još je veća nego kod dječaka. Dok dječaci vole pustolovnu literaturu, dotle one vole romantičnu. U vjerskom životu kod njih dolazi do zbrke između pobožnosti i osjećajnosti. U odijevanju i vladanju vole koketirati, jer se žele dopasti svojoj okolini, napose mladićima.

PUNINA MLADOSTI S navršenom 16. godinom mnogi mladići i djevojčice počinju proživljavati godinu krize, kada se započinje ulaziti u puninu mladosti. Sa 17 godina osjećaju se sposobni za preuzimanje odgovornih poslova. Po svome gledanju više su okrenuti na svoju nutrinu nego prema vani. Tu se odigravaju velika previranja, pa našazimo kod nekih na maksimum religioznosti, a kod drugih duševna previranja i nesre-

denost dovode do izgubljenosti, pa čak i do samoubojstava koja se baš u toj godini najviše događaju.

Sa osamnaest godina završava nesklad između duševnog i tjelesnog razvijanja, te započinje tako zvani duševni pubertet, koji kod djevojaka traje do 22. ili 23. godine, a kod mladića do 24. ili 25. godine. Iza toga napokon nastupa zrelost.

Između 16. i 18. godine tjelesni izgled dobiva svoje končne razmjere. Završava razvoj mozga. Dok se je kod djevojke glas ustao već u 15. godini, kod mladića to biva oko 17. godine. Mladići su sada brži u motornim reakcijama, a djevojke su dvostruko osjećajnije od mladića.

Za većinu svršava razvoj inteligencije. To je vrhunac blistrine. Sada su pristupačni razlozima. U 17. godini mladi je čovjek posve zaokupljen svojom nutritivnom i osjećaju se veoma nemocan pred životnim problemima: napuštanje obitelji i polaženje u svijet, ekonomski samostalnost, međusobni odnosi mladića i djevojaka, smisao života, upotreba slobodnog vremena. To je razdoblje otpada od vjere i vraćanja vjeri.

U osamnaestoj godini počinje se zanimali za pitanje svjetovnog nazora i svoja poziva u društvo. Ujedno se mora odlučiti hoće li osnovati svoju vlastitu obitelj i koje će zvanje prihvati. To je naime godina s kojom redovito završava opće školovanje i započinje ili viša izobrazba, ili se izabire koje zanatsko zvanje, ili se polazi u službu sa srednjom stručnom naobrazbom.

U početku ovog razdoblja čuvstveni život se je malo smirio prije ulaza u mladenačku križu iz koje mora izaći osjećajno sredena osoba. U to vrijeme mladež ima veće pouzdanje u sebe. A jer redovito dobivaju veću slobodu od roditelja, manje ima prkosa i otpora. Zvanje se sada planira s više odlučnosti i realizma.

Djevojke imaju više prijateljica u širem smislu, a tek jednu ili dvije u pravom smislu. Susretanje s mladićima sad im biva posve prirodno.

I mladići nastoje naći jednog ili dva intimna prijatelja. I oni sada više traže djevojačko društvo.

U 17. godini izmjenjuju se oduševljavanje i klonulost. Te promjene su sada češće nego ikada u životu.

Osamnaesta godina u čuvstvenosti je prilično stabilna. Kad mladić pomišlja na brak, kod njega se očituje dosta realizma, ali i brutalnosti. Sada misli samo na uživanje i novac. Djevojka je usredotočila svoju pažnju na vanjstinu, kako bi za mladića bila što privlačnija.

Nakon osamnaeste godine i mladići i djevojka usmjeravaju se prema osnivanju bračne zajednice, da tako samostalno preuzmu svoju sudsbinu u ruke.

SOCIJALNI SMISAO Odnos prema roditeljima, koji je do 16. godine bio u znaku napetosti, sada se sređuje. Ako im roditelji priznaju njihovu slobodu, onda će ti odnosi bivati sve više drugarski. I s braćom i sestrama sada je bolje stanje, no uza sve to ipak su im važniji prijatelji nego vlastita obitelj.

U 17. godini odjednom izbjeg u prvi plan pitanje nutarnje izgradenosti i briša kako da to postignu. Zbog nutarnjih previranja često zataje u školi.

U 18. godini nad svim dominira izbor zvanja. Započinje doba zrelosti, koja će završiti oko 23. i 25. godine.

MORAL I RELIGIOZNOST U početku tog razdoblja veoma se razvija kod djevojaka osjećaj odgovornosti u odnosu prema mladićima. Jedni i drugi mnogo su elastičniji i neovisniji u moralnom sudu. U mnogocemu se slažu sa starijima. Osjećaju socijalne probleme i traže socijalnu pravdu.

Dosta mladića redovito puši, a mnogi vole i pitli, ali se ne opijaju. I psovaka se više pojavljuje, da se pokažu muževni. Razgovori o djevojkama često su im puni dvostrinslenosti, kao što i razgovori djevojaka o mladićima.

Ima ih priličan broj koji imaju »svou« djevojku s kojom hodaju. U dosta slučajeva nije sve u redu s moralnog stanovišta. Napose su u opasnosti da pogriješe, kad su bez nadzora.

I kod mladića, kao i kod djevojaka, na kraju ovog razdoblja sve više dolazi do nutarnjeg uvjerenja o potrebi moralnih zakona i na korist pojedinaca i na korist čitave ljudske zajednice.

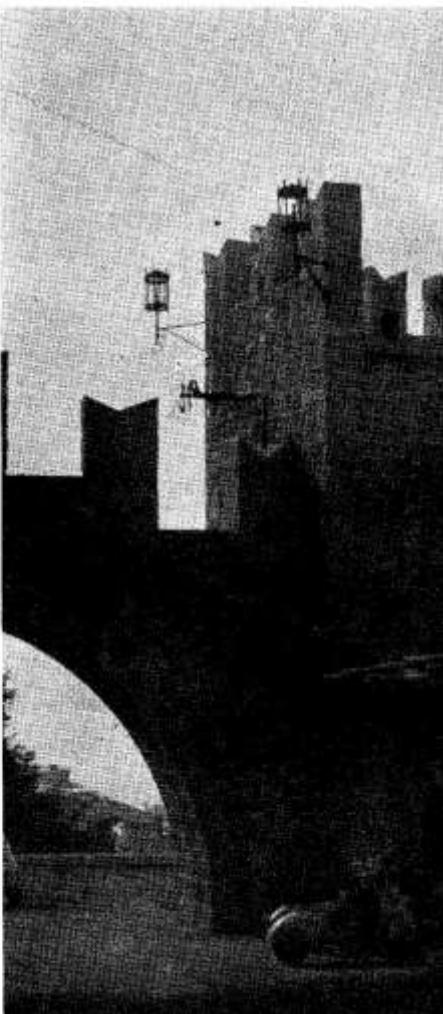
Na početku ovog razdoblja još nije posve oblikovana osobna vjera, jer su im još mnoge stvari nejasne. No kako se približuje konac tog razdoblja, vjera im biva jasnija i čvršća. Stoga mnogi podnju redovitije polaziti u crkvu. A ima ih kojih traže i dublju vjersku pouku. Osjećaju da im je za život i rješavanje njegovih problema potrebno veće vjersko znanje. Kod nekih, naprotiv, dolazi do konačnog loma s vjerom. Mnogo to ovisi o temperamento i karakternoj izgradnji, te o okolini u kojoj su rasli i razvijali se.

DUŠEVNI KOMPLEKSI Na oblikovanje ličnosti veoma mnogo utječe, osim drugih stvari, i duševni kompleksi, što su ih proizrođili obiteljski ili školski sukobi, katkada već od ranog djetinjstva. Pojedinačno oni mogu više ili manje svjesno pratiti i smetati u njegovu djelovanju, već prema tome da li im se odupire ili im se prepusta. Takvi su kompleksi:

Osjećaj manje vrijednosti, nejasan strah pred životom, pretjerana privezanost uz roditelje, kao i neprijateljstvo prema jednome od njih. Zatim posljedice nasilja u djetinjstvu, posljedice pre-ranih čuvstvenih potresa, prikrivena zavist ili ljubomora, pojave suprotstavljanja okolini, napose odgojiteljima, osjećaj krivnje, nedostatan čuvstveni razvitak, osjećajna neuravnovezenost, kompleksi senzualnog i seksualnog reda...

Roditelji kao odgojitelji moraju barem općenito imati pravu sliku o svojoj djeti koju odgajaju. I nikako ne smiju pomiješati razna razdoblja, jer nije isto odgajati jednog 13-godišnjaka i jednog 17-godišnjaka.

No, da svoju djece još bolje upoznamo, pogledajmo još neke pojednostavljenje. Nije malme isto odgajati mlađića i djevojku, kao ni mladež raznih životnih orijentacija.

KARAKTERISTIKE RAZNIH ZVANJA

Sva mladež ne živi u jednakim okolnostima života i nije izložena istim pozitivnim i negativnim utjecajima. Stoga je za odgoj pojedinog mlađića i djevojke potrebno pogledati specifične okolnosti i utjecaje.

MLADEŽ OSMOLJEĆKE I PRVIH RAZREDA

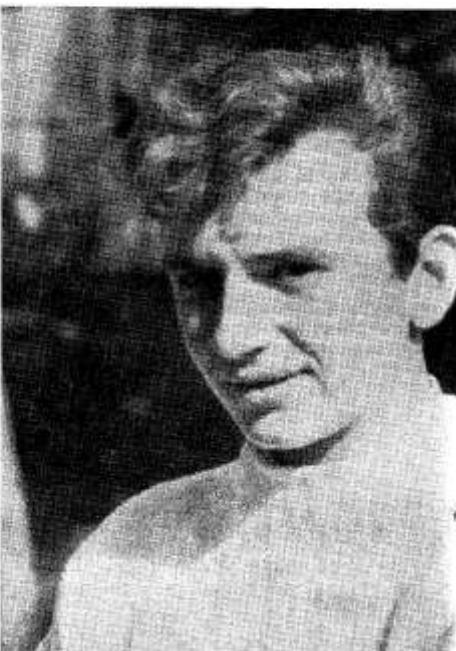
GIMNAZIJE Uz sve ono što je bilo rečeno općenito o razdoblju od 13. do 16. godina, kod mladeži sedmog i osmog razreda osmoljetke i prvog i drugog razreda gimnazije pojavljuju se ove pozitivne strane, koje gdjeđde odstupaju od općeg pregleda za to razdoblje: To je prilična sklonost na intenzivan sakramentalni život, te mogućnost duboke moralne i religiozne izgradnje, ako im odgojitelj zna zgodno pristupiti i oduševiti ih za te ideale.

No oni su u to vrijeme izloženi i nekim nedostacima, kao što je sklonost na naviku formalizam općenito u radu, pa i u vršenju kršćanskih dužnosti. Kod nekih se pojavljuje i lažna sigurnost, uvjerenost da već dosta poznaju svoju vjeru i nije im potreban vjeronauk. Znadu biti zajedljivi u društvu. Skloni su također miltavosti. Zbog nje se zna dogoditi da preko praznika dožive pravo duhovno rasulo. Zanemare sve vjerske dužnosti i moralne obaveze. Lako nasjeduju utjecaju svoje okoline, jer nemaju još osobnog uvjerenja.

STARLI GIMNAZIJALCI Kod njih možemo naći na raspoređenje za aktivno kršćanstvo i na spremnost da se odupiru oko-

lini koja pokušava dirnuti u njihova kršćanska načela. Sposobni su da oblikuju svoj osobni duhovni život.

No kod mnogih nailazimo na poimanje vjere kao nekog tečaja vjeronauka, a nema veze sa životom. U koliko prakticira vjerske dužnosti, kod njega se osjeća religiozni individualizam, manjak osjećaja da je Crkva zajednica. To je posljedica nepovezanosti sa župnom ili kojom drugom crkvenom zajednicom. Dok je prije nastojao redovito vratići kršćanske dužnosti, sada se na to teže odlučuje, pa propušta dosta lako nedjeljnu misu i češće primanje svetih sakramenata. Ima ih koji su pod velikim ut-

jecajem svojih drugova ili profesora, te kako ovi misle, oni se povode za njima. Pokazuju također dosta veliku moralnu ravnodušnost. Potrebno im je nastojati oko toga da steknu veću samostalnost, napose u pitanju vjerskih i moralnih vrednota.

UČENICI

STRUCNIH ŠKOLA Budući da se stalno susreću s dostignućima ljudskog umna na polju tehnike, kod njih se može razviti kulte tehnike i materijalnog napretka, te neke vrste istraživački materijalizam. No s druge strane, samsa priroda predmeta što ih uče, ulijeva im sklonost i naviku za jasnoću i točnost u izražavanju. Razvijena je i sklonost za čitanje znanstvene literature, napose one koja se odnosi na njihovu struku.

Kod mnogih veoma je razvijen duh solidarnosti, budući da na praktičnim vježbama moraju često suradivati i jedni drugima pomagati.

Potrebno im je dati smisao za kršćansko gledanje na rad, a to znači, da na njega gledaju kao na nastavak Božjeg stvoriteljskog djela, kao na suradnju s Bogom i kao na službu čovječanstvu.

Uz to su im potrebiti jasni pojmovi o duhovnom određenju svijeta i napretka, o grijehu i njegovim posljedicama, o moralnoj odgovornosti za vlastita djela, o vjeri, Crkvi, o obitelji gradienoj na kršćanskim temeljima, o društvu.

MLADI RADNIK Mladić, koji već sa 16. godinom ulazi u posao kao radnik, budući da još nije do kraja izgrađen u svojoj obitelji, nije uvijek dorestan da se odupre zlu na koje nalazi u svom poslu. Stoga se dogada da mnogi vrlo rano upadaju u razne poroke. Obiteljska je sredina dosta često premašila odgojna. Moralni i vjerski odgoj što ga je primio, veoma je manjkav, nerazvijen, početnički.

No, kod tih mladića zna biti veoma razvijena vrlina nesebičnosti i požrtvovnosti.

Ako je mladić u obitelji dobio temeljiti kršćanski odgoj, onda će to u dosta slučajeva nastojati prenijeti i u svoj radnički život.

MLADI SELJAK Seljačkog mladića ne može svatko lako razumjeti, jer je njegova priroda druga-

čija nego ona mladog radnika ili gimnazijalca. Kod njega se često javlja neka plasljivost, suzdržljivost, nespretnost, smetenost i poteškoće u izražavanju, kad se nađe u sredini za koju sudi da joj nije dorastao. A ako mora ući u takvu sredinu, onda dosta često nastoji prikriti svoje zvanje. Ponos mu naime ne da, da bude smatrana zaostalim. On naime nije u potpunosti shvatio da ga njegovo zvanje ne ponizuje i ne označuje nikako zaostala čovjeka. Stoga je potrebno seljačku mladež tako usmjeriti da se uistinu što više izobraziti u svome zvanju, da stekne odgovarajuću kulturu, i da svoj ponos usmjeri pravim putem.

Seljački je mladić sklon iskušavanju fizičke snage u raznim natjecanjima unutar svoga kruga. Kad stekne samopouzdanje u toj stvari, onda je spreman da to pokaže i izvan svoje okoline.

Značaj mu je često veoma bogat, temperament u sebi nosi plemenite crte.

U vjerskom pogledu u velikom postotku nema svog osobnog stava ni uvjerenja, nego se povodi za drugima, napose starijim muškarcima. Idu li oni u većem broju u crkvu, onda će se i on odlučiti, ali ne sam, nego grupno. To je

stoga što mu je vjersko znanje dosta ograničeno, budući da je u mnogo slučajeva završio vjersku izobrazbu i prve pričestii ili krizme. Malo ih je koji nakon svršene osmoljetke vole čitati knjige, pa tako ne čitaju ni katoličke knjige i časopise, koji bi im mnogo pomogli da prošire svoje vjersko znanje.

Kod mnogih se dogada da se posvetaju na svoje seljačke poslove i čitavim su bićem okretnuti samo prema tome kako bi iz zemlje izvukli što veću dobit. To ih zna toliko zarobiti da za drugo uopće nemaju ni smisla ni vremena. A ako ipak u nedjelju nadu nešto slobodnog vremena, onda ga ne posvećuju duhovnoj i duševnoj okreplji, nego se podaju zabavama, pjevu, lošem društvu, kasno dolaze kući postaju grubi prema ukućanima, na djevojke gledaju bez poštovanja. Ako je u selu kino-dvorana, onda polaze na predstave bez izbora.

Nade li se seoski mladić u dobrom društvu, od njega se može prilično plemenito izvući. On je uopće u svim akcijama vezan na društvo. Sam je previše nesamostalan i daje na sebe utjecati, pa će prema tome pripadati onome, koji ga prvi uhvati i oduševi. Tako se mogu s grupom mladića održavati vjeroučna predavanja, poduzimati razne akcije. Dobre je to povezati s kakvom zabavom, kao npr. nogometnim natjecanjem, šahom ili čim sličnim.

Priličan postotak mladića želi ostaviti selo i poti na posao u grad. Neki to žele da tako u očima svojih suseljana podignu svoj ugled, a drugi da poprave svoj ekonomski položaj. Takve treba dobro pripraviti za novu okolinu u koju odlaze da se ne izgube. Ako je moguće, odmah ih povezati s kojim gradskim svećenikom ili katolički orientiranim radnikom.

DJEVOJCICE OSMOLJETKE I PRVIH RAZREDA

GIMNAZIJE

Ako je njihovo djetinjstvo proteklo u povjerenju prema roditeljima, ako su do tada redovito dobivale vjersku pouku i redovito vršile svoje kršćanske dužnosti, te su djevojčice i djevojke u dobroj mjeri pripravljene za previranja u koja ulaze u to vrijeme. U to je vrijeme važno da u pravi čas prime pouku o pojavama svog tjelesnog i duševnog

razvitka. One naime svojim tjelesnim razvitkom pretiču dječake svoje dobi gotovo za dvije godine. Stoga se već u zadnjim razredima osmoljetke počinju buditi čežnje za dopadanjem. Ima ih koje već u to vrijeme počinju koketirati i pisati ljubavna pismica, neke se zaborave pa se malo preslobodno vladaju ili u razredu, ili na ulici, ili na izletima. Misle da će na taj način svratiti na sebe veću pozornost mladića.

Razumije se da će takve zanemarivati učenje, jer će se prepustiti sentimentalnom sanjarenju. Kod kojih je u temperamento naglašenija čuvstvena crta, one će proživljavati velike i nagle promjene raspoloženja. I to je ono što roditelji teško shvaćaju, pa drže da im je djetje pošlo po zlu. Može se reći da se to još nije dogodilo i ne mora se dogoditi, ako na vrijeme nađe na roditeljsku poznicu i razumijevanje.

Koje su ostale vjerne vršenju svojih kršćanskih dužnosti, često znaju zamjeniti pobožnost s osjećajnošću. Nisu li kod molitve osjećajno uronjene, misle da molitva ne vrijedi. Dosta su nestalne u provođenju svojih odluka. Bez većeg razloga odjednom će prekinuti dolaziti neko vrijeme na vjeroučak, jer sada za to nije "raspoložena".

Imaju li razborite roditelje, koji neće provoditi teror u tim stvarima nego će nastojati prijateljski razgovarati o tome, onda možemo očekivati da će to razdoblje proći bez većih opasnosti za duševni i duhovni život pojedine od njih. Tu mogu mnogo pomoći dobre kolegice, pa je stoga poželjno da se dobre djevojke u to vrijeme više povežu i u školi i izvan škole. A roditelji neka ne budu protivni da takve djevojke dodu i u kuću k njihovoj kćeri.

DJEVOJKE

VIŠIH RAZREDA One djevojke koje su prvo mladenačko razdoblje sretno proživjele, potpomognute roditeljima i odgojiteljima, prilično će pripravne dočekati i punim mladeničtvom. To ne znači, da neće biti никакvih poteškoća i kriza i u vjerskom i u moralnom pogledu, ali one znaju da će naći pomoći kod roditelja, kod svećenika, kod dobre prijateljice, u dobroj knjizi. Mnogo će joj pomoći i ponos što su joj ga u dušu usadili odgojitelji od prvih mladenačkih dana.

Glavni je problem kretati oko načina susreta s mlađićem i oko njegova odnosa prema njoj i njezina prema njemu.

Veći su problemi onih djevojaka koja u prvoj mladosti nisu primale potrebnu pouku i koje su prestale prakticirati svoje vjerske dužnosti. Kod njih se čežnja za brakom zna razviti toliko da nisu sposobne razgovarati ni o čemu drugom nego samo o mlađićima. Pretjerano čežnju za muškim društvom, a tu su previše slobodne i u riječima i u držanju. U školi znaju biti previše slobodne prema profesorima, kad vježbaju s mlađićima na gimnastiči, ne paze na osnovnu stidljivost. Pod izlikom školske lektire čitaju stvari, koje uzbudjuju maštu i bude neuredne želje i osjećaje. Vole sentimentalnu glazbu, kao i sentimentalne i sensualne filmove. Za daljnju vjersku izobrazbu uopće se ne zanimaju niti brinu, a sakramente napuštaju najviše zbog šeste Božje zapovijedi.

I ovdje je važno da se dobre djevojke međusobno povežu i pomazu. Imaju li mlađica, najbolje je da se po nekoliko parova šeće zajedno. Tako će jedni druge čuvati od zastranjivanja.

Roditelji neka se čuvaju prevelikog nadzora koji bi kćer mogao vrijedati. Više će kod nje postići ako joj iskažu povjerenje, jer će se ona čuvati da ga proigra. Ujedno, neka je pomažu molitvom i dobrim primjerom.

MLADE RADNICE Kada djevojka od 17 ili 18 godina dođe u tvornicu ili slično poduzeće, toliko puta upadne u vrlo neizgrađenu sredinu. Ako su u odjelu same žene, onda prisustvuje raznim nepristojnim razgovorima. A ako ima i muškaraca, izložena je da bude napastovana. Nema li dosta nutritivne snage, brzo će utehotiti u tu sredinu i poprimiti te taj način mišljenja, samo da ne bude "bijela vrana".

Obavlja li muški posao, ili ako je stalno u dodiru s grubnjacima, gubi u velikoj mjeri svoje ženske vrline i sve više poprima muško vladanje i držanje.

Budući da je otrgnuta iz obiteljske sredine ili samo kratko vrijeme tamno provodi, nema protuteže za te negativne utjecaje.

Neke u slobodno vrijeme čitaju loše romane što su ih posudile od kolegi-

ca. Neke su opet sklone da na nepotrebne stvari troše zaradeni novac. Napose zalaže u slastičarne same ili s kolegicama.

Vjerski život toliko je puta izložen opasnosti da posve utrne. To se događa napose onda kad se boje ruganja svojih kolegica. Naide li na društvo dobrih i sačuvanih djevojaka, mnogo joj to može pomoći u moralnom i vjerskom pogledu.

No roditelji bi morali paziti da svoju kćer prerano ne šalju od kuće u svijet, jer joj je još potrebna njihova pomoć i savjeti.

SELJAČKE DJEVOJKE Kao i seljački mlađici, i djevojke osjećaju neku povučenost, strašljivost, nespretnost u dodiru sa stranim ljudima. Mnoge od njih muči osjećaj zapostavljenosti. O njima naime u svemu odlučuju drugi, a ne one same. Roditelji odlučuju što će ona biti, što će raditi, kamo će idti, što smije željeti. Pa i što se tiče udaje ne odlučuju one same, nego opet roditelji i rodaci. Oni im traže mlađice i ne pitaju da li joj izabranik odgovara. Više se gleda na materijalnu stranu nego na djevojačke osjećaje. Djevojka je svjesna da će se ta ovisnost nastaviti i u braku, jer se je o tome mogla uvjeriti na primjeru svoje majke. Stoga se kod mnoge od njih rada želja za bijegom iz takve sredine, da drugdje nađe željenu slobodu. Tu je uzrok da priličan broj djevojaka sa sela polazi u bilo kakvu službu u grad.

U vjerskom pogledu seljačke su djevojke privržene crkvi. Redovito polaze na djevojački vjeronauk, sudjeluju u crkvenom pjevanju, u uredovanju crkve. Ali sve to kod mnogih bude iz obzira prema selu i seoskim običajima. Malo ih je koje bi dublje proživiljavale svoju vjeru i pokazivale osobno vjersko uvjerenje. To se pokaže brzo nakon uđaje, kad kao mlađa žena veoma lako ispušta nedjeljnu misu, napušta češće primanje sakramenata. Pa i pitanje molitve ona ne zna riješiti u braku, te ako je došla u tradicionalno kršćansku obitelj gdje se zajednički moli, i ona će se pridružiti toj molitvi, a ako je došla u obitelj koja je vjerski hladna, i sama će sve više hladjeti prema vjeri.

Prema tome, je važno da se roditelji
brinu zajedno sa župnikom za osobni
dublji vjerski odgoj svojih kćeri.

STUDENTICA Budući da je djevojka
koja je pošla na daljnji
studij, prekoračila godine o kojima ovde govorimo, zato je spominjemo na
kraju usput, da i o njoj dадемо neko-
liko podataka, kako bi slika bila potpuna.

Kada djevojka pade na sveučilište, ona osjeća da je time ušla u svijet mnogo veće slobode nego ju je ikad do sada uživala. No baš taj nenadani susret sa slobodom zna je baciti iz kolotećine. Ona se ne snalazi i zato se često ne zna pravo služiti tom slobodom. Roditelji je naime nisu možda nikad pripravljali da sama uzme svoju sudbinu u ruke. Osjeća da je nedorasnja za velike odgovorno-
sti i dužnosti koje se pred njom pojav-
ljuju. I bit će potrebno dosta vremena da se napokon snađe, ako prvi koraci ne budu krivo usmjerili njezin životni put.

Što se tiče studija, tu je vrlo ozbiljna.
Revnošću nadilazi svoje kolege.

U vjerskom pogledu bit će onakova kakva je došla iz srednje škole. Ako je tamo prakticirala vjerske dužnosti, to će ih i sada nastaviti. Ako je od vjere bila daleko, to će i sada biti, osim u slučaju da nađe na koju kolegicu praktičnu vjernicu s kojom bi se češće susre-
tala, ili možda čak i zajedno stanovala.

Roditelji moraju veoma paziti gdje traže stan svojoj kćeri, ako ne stanuju u gradu gdje je sveučilište. Dobra kršćanska obitelj može takvoj djevojci zamijeniti njenu obitelj u priličnoj mjeri.

Ako je moguće, neka se takva djevojka odmah na početku prijaví za student-
ski vjeronamik, koji će joj davati jasnu životnu orijentaciju u vjerskom i moralnom pogledu.

Iznijeli smo sve ove podatke općenito i pojedinačno da roditelji lakše mogu primijeniti pouke koje slijede.

Obiteljska sredina

RAZVITAK OBITELJSKIH ODNOŠA

Mladež zna i u najtežim časovima krize da je obitelj njihovo utočište, koje se ne može ničim drugim nadomjestiti. Svjesni su što za njih znači otac koji svojim radom uzdržava čitavu obitelj, pa prema tome i njih. Kada dožive prve uspjehe ili neuspjehe, spontano će potražiti priznanja, odnosno ohrabrenja, kod svoje majke. Vrlo će rijetko ostati ravnodušni, aako su prouzročili svojim vladanjem da se ona ražalostila. Kad mu je potreban posrednik bilo da tako nešto popravi, bilo da nešto postigne, redovito će nastojati da to bude njegova majka.

Sretan je onaj mladić koji ima stariju sestruru, kao i djevojku koja ima starijeg brata, ako su međusobno povezani. Jedno drugom može mnogo olakšati ulazak u mlađenacko razdoblje i proživljavanje mlađenackih kriza.

A ipak, ni mladić ni djevojka ne zadovoljavaju se tom sredinom, nego žele svoj životni prostor proširivati i izvan obitelji. Koji su tome razlozi?

Svrha je obitelji da odgoji i izgradi djecu do punine zrele dobi. No da ona mogne ispuniti tu veliku zadatku, ne smije ostati u stalnim kalupi-

ma, nego se zajedno s razvitkom djece i ona mora razvijati, mijenjati. Svakome je jasno da djeca moraju poštivati svoje roditelje, da ih moraju slušati i dati se od njih voditi. No način te poslušnosti i vodstva bit će različit prema dobi i razvitu djeteta. Neće mu se zapovijediti ni od njega tražiti iste stvari u njegovoj petoj, desetoj ili petnaestoj godini. Pokušati postupati s mladićem ili djevojkom kao da su još dječa, to znači pokušavati od njih ponovo učiniti djecu. Svakome je jasno da bi to mladeži više škodilo nego koristilo u njihovu razvitku.

Mladost označuje niz raznih budjenja. I sada je do roditelja da svoj postupak priлагode novim okolnostima svoje djece, ako žele da ih korisno vode, nadziru i paze na zbivanja koja se odvijaju u njihovojnutrini.

Posve je prirodno i u sebi nešto lijepo, da se mladež u sve većoj mjeri nastoji osamostaliti od roditeljskog utjecaja i da započne svoj osobni život. Sto više, valja misliti već sada na onaj dan kad će se oni posve osamostaliti. Obiteljska pedagogija mora ići baš za tim da mlado biće pripravlja i vodi putem koji će ga dovesti napokon do potpune neovisnosti, a ona je i znak zrelosti. Roditelji moraju uskladiti razvitak obiteljske discipline s djetetovim

napretkom u samostalnosti. Jedino će tako obitelj pozitivno utjecati na razvitan djece.

OBITELJ NE SMIJE

BITI KOĆNICA RAZVITKA Obitelj će za mladež biti toliko privlačivija, koliko će oni u njoj moći naći pravu radost, slobodnu povjerljivost, slobodan rast poleta prema lijepom i uvišenom, savršeno shvaćanje njihovih tajnih želja. To je sve moguće samo onda, ako se obiteljska sredina i njena disciplina prilagode tom mladenačkom razvitku. I auktoritet roditelja, i očitovanje njegovo, kao što su zapovijedi što ih oni daju, dopuštenja što ih odobravaju, kazne i priznanja, pohvale i ukori, dnevni red — sve se to mora razvijati i mijenjati bez sudara i potresa, polako, postepeno, neprimjetno. Tako će obitelj izvršiti onaj tako blagotvoran i toliko potreban utjecaj na mladež.

Ako dakle čujemo da se sin ili kći žale, ne iz nekog hira kao malo dijete, nego ozbiljno, roditelji moraju razmisli o tim žalbama, Jesu li njihovi zahtjevi nerazumni i nespojivi s njihovom dobi, onda im na to treba skrenuti pažnju. No roditelji se moraju usuditi odraslijem sinu ili kćeri dopustiti ono, što su im kao djeci kratili, ako to u sebi nije zlo. Tako npr. ključ od stana, morat će im dati neka ovlaštenja, nešto novca, morat će prema njihovim potrebama prilagoditi dnevni red. To će mladeži dati očit i veoma odgojan utisak da se u njih ima povjerenja. I naglasimo im da ćemo im pokazati tim veće povjerenje, čim ce se oni sami više pokazati sposobni da osobno preuzmu odgovornost za svoje čine. Dana sloboda bit će razmjer na njihovom dobrom ponašanju.

OPASNOSTI NEPRILAGODE. NE OBITELJSKE SREDINE

Koliko mlađeži mogu biti opasnosti koje izviru iz neprilagodenosti obitelji mladenačkom razvitku, mnogi i ne slute. Koliko mlađeži baš zbog toga traži spas u bijegu od te sredine. Ne mislimo ovdje samo na bijeg u doslovnom smislu, jer on je u mnogo slučajeva patološke prirode. A kada to nije, onda označuje uistinu veoma zaostrenu krizu, koja se teško može riješiti i naknadnom blagošću, velikim nastojanjem oko razumijevanja i svom mogućom finoćom. Sila i grubost previše su duboko prodrle u mladu dušu. A tko bi takvo mlado biće htio vratiti pod obiteljsku stegov novom silom i grubošću, učinio bi ono najgore što bi mogao učiniti.

No ovdje govorimo i o drugom bijegu, bijegu od stvarnosti u svijet sanja, iluzija i zatvorenosti.

Ne razvija li se obiteljska klima uporedo s mladičevim ili djevojčinim rastom, onda oni počinju u sebi izgradivati nutarnji svijet u kojem pokušavaju naći bar kakvatu nadoknadu za ono što im je u stvarnom svijetu uskraćeno. Od tuda sve veća nezainteresiranost za sve što se događa u obitelji, za njenе predaje i običaje. Od tuda njihovo neprijateljstvo prema roditeljima. Zbog toga i šute ili su zlovoljni u obiteljskoj sredini. Potpuno su okrenuti samo prema svome svijetu u sebi, pa su zato neprestano zamisljeni.

Ako su, dakle, vaš sin i vaša kći po prirodi tihi, poslušni, plašljivi i pokorni; ako ste ih previše naključali pojmovima o poštivanju roditelja, o poslušnosti, o svaldavanju samih sebe, teško ćete na vrijeme opaziti pogibao koja prijeti njihovu razvitku. A ona je vrlo velika, jer ih izlaže novim krizama. Oni vam

neće oprostiti što ih niste u tim teškim časovima razumjeli i pomogli im da zadovolje svoje potrebeнутarnjeg razvijanja, koje su posve zakonite.

Ako su po prirodi žestoki, naprasti, nasrtljivi, kolerici, njihova će se kriza očitovati izvana u zajedničkim prigovorima i u osvetničkim dobacivanjima.

I kad nisu nešto mogli postići unutar obitelji, oni će to potražiti drugdje, izvan kuće. Obratit će se drugima za ono, čemu se više ne nadaju da bi mogli primiti od vas.

Kad opazimo kod kojega od svoje djece da se predaje sanjenju, ne mojmo se tješiti riječima: »To je tek mala kriza, prolazna groznica«. Ako se samo malo dublje zamislimo što se to s njima događa, moći ćemo otkriti da oni traže novu ravnotežu u svojoj nutritini, a morali su ustanoviti da im je put do nje zapriječio postupak roditelja. Prisiljen je dakle da potraži drugi put, kako bi ipak došao do te ravnoteže. Stoga će početi bježati iz obitelji i tražiti društvo izvan nje. A tu su onda otvorena vrata tolikim opasnostima. Da postigne svoj cilj i oslobođi se vašeg pritiska, počet će se služiti podmuklošću i lažima. Ako bude prisiljen da od straha pred kaznom prikrije očitovanje svoje neovisnosti, on će to pokazati na drugi način bilo sam pred sobom, bilo u vanjskom društvu. Tako će nastojati naći psihološku nadoknadu. Bitna dakle težina ove mladenačke krize sastoji se u kidanju mladog stvorenja i njegove okoline.

SHVATIMO

POTREBE MLADEŽI Roditelji ne smiju nikako dopustiti da se njihovo dijete razvija mimo njih ili dapače protiv njih i njihova utjecaja. Njima je po roditeljskom pozivu povjerena briga

da svoju djecu na zdrav način uprave prema dobru, i taj njihov utjecaj je neophodno potreban da mlado stvorenje mogne normalno ući u zrelu dob.

Stoga, mjesto da obitelj bude zatvorena u sebe i nepristupačna svakom vanjskom utjecaju, neka se otvoriti da tako poveća privlačnost i toplinu za mladež. Zašto ne biste svome sinu dopustili da u kuću pozovate svoje drugove, a kći svoje prijateljice? Isto tako, zašto ne bi i oni pošli u posjete svojim kolegama? Doduše, razuman nadzor uvijek će biti potreban, jer napokon, svako prijateljstvo ili pozanstvo ne mora biti dobro, dapače može biti veoma štetno. No ona koja se mogu dopustiti, zašto da budu priječena?

Ovdje se valja roditeljima čuvati da svojoj djeci ne naguravaju oni sami neka prijateljstva. Tu se više ne radi o vama, roditeljima, i vašim ukusima, nego o vašoj djeci i njihovom ukusu. Mladež ne želi da se bilo tko upliće u izbor drugova i prijatelja s kojima će se oni povezati.

U granicama razboritosti pustite ih da izadu van, naročito kad se radi da podu s prijateljima. Ne zanimajte se za svrhu tih štajnji ili izleta. Odredite i vrijeme povratka, ali i tu pokažite povjerenje u njih.

Dajte mladeži priliku da se postepeno nauči na slobodu. Imajte pred očima uvijek to da biste ih prestrogim postupkom mogli natjerati u samoču i izoliranost od svijeta sa svim negativnim posljedicama. A valja misliti i na budućnost. Koliko mladeži polazi iza svršene srednje škole ili na više nauke ili na kakav posao. A tamo će se susresti sa slobodom, gdje će biti potpuno prepuni sebi, i najveća većina njihovih aktivnosti izmicat će roditeljskoj kontroli.

Poštediti ih strašne dosade koja se tako često osjeća u nedjelju u

krugu obitelji, onog prije- i poslijepodneva gdje besposlica, taj prethodnik najvećih napasti, prevlada. Znajte se odreći onih nesretnih šetnja, gdje svatko misli na sebe, na svoje brige, u dosadnoj i mrzovljastoj šutnji. Nemojte reći: »Kao dijete tako je rado s nama izlazio«. Oni sada više nisu djeca. Oni sada žele drugove svoje dobi, željni su živih razgovora što ih se s vama ne usude ni započeti, traže bučne igre. Te im sve daje osjećaj slobode i nadopunu za ono što nisu našli u vašoj blizini.

Ipak budite mirni. Doći će vrijeme, kad će se osjećati sretni i ponosni da mogu stupati uz svoje stare roditelje. U to vrijeme i oni će okljevati da svojim sinovima i kćeri-

ma dopuste ono, što danas od vas traže s toliko upornosti. Ali još taj čas nije kucnuo. Sada oni postaju svjesni svoje slobode i samostalnosti s nekom opojnošću i zanosom. A to za njihove godine previranja nije ništa neprirodno.

Imajte obzira prema onome što njih posebno zanima. Svaki mladić i svaka djevojka imaju svoju pasiju, svoj ukus, gdje se očituje njihov slobodan izbor. Ako to odgovara njihovoj dobi, i ako nema nikakve opasnosti, zašto da se tome protive? Tako ima mladića koji su skloni nekim stolarskim poslovima, drugi se opet bave kiparskim radom, neki mehanikom ili kemijom. Neki mladići i djevojke volje fotografirati.

Takvi poslovi unose u obiteljsku sredinu ono zrno osobne mašte, što mlađeži služi kao neko nutarnje oslobođenje od preobilja osobnih doživljaja.

Sve ovo mora u obitelji dovesti do međusobnog razumijevanja i povjerenja između roditelja i djece.

A na tim temeljima onda je lako ići dalje u izgradnji mladenačkog značaja.

Budimo dakle elastični u pristupanju svojim sinovima i kćerima što se nalaze u mladenačkom periodu. Brzo ćemo vidjeti pozitivne plodove toga postupka.

T r o s t r u k i o d g o j

Želimo li mladića i djevojku odgojiti potpuno, onda so taj odgoj mora protezati na sve njihove moći: na um, srce i volju. Tko bi odgajao samo jednu od njih, a druge zanemario, njegov bi odgoj bio jednostran. Stoga pogledajmo, kako će roditelji pomoći svojoj djeći u godinama dozrijevanja da se skladno razviju sve njihove moći.

ODGOJ UMA Bog je čovjeku dao razum da vođen tim svjetlom spozna prije svega njega, svoga Stvoritelja, a onda sama sebe i svoju veličinu, svoj izvor, svoju zadaću ovde na zemlji i svoj konačni cilj, te napokon i svijet oko sebe, njegovu svrhu, njegovu odnos prema nama i naš prema njemu.

No, da tu veliku zadaću mogne izvršiti, naš razum mora biti odgajan, usmjerivan prema toj zadaći. A budući da se čitav čovjek počinje odgajati i oblikovati već u djetinjstvu, to onda vrijedi i za njegov razum. Najvažnije razdoblje odgoja razuma svakako je mladenaštvo, jer u to vrijeme on je došao u svome razvitku do tog stupnja da je sposoban ne samo misliti, nego i prosvudivati i zaključivati, pa prema tome također pokazivati volji smjernice za život.

Vrlo je važno u kojem duhu je izvršen odgoj razuma. Ako je izvršen po kršćanskim načelima i ako su mu prije svega pružene kršćanske istine religioznog moralnog reda, onda ima nade da će i čitav budući život dotičnog mladića ili djevojke biti usmjeren putem kršćanskih načela. No ako je dijete u početku primilo nekršćanska načela i na njima počelo izgraditi svoj pogled na svijet i njegove vrednote, onda će poslijepot učiniti ga na put Božjeg zakona.

Kao u čitavom odgoju djeteta, tako i u odgoju uma roditeljima pripada prvenstvo. Gotovo većina roditelja može pratiti i pomagati umni razvitak svoje djece sve do navršene dvanaest godine. Iza toga za mnoga od njih bit će nemoguće da im pružaju direktnu pomoć u tome, ali im preostaje dužnost da se pobrinu za vrsne odgojitelje koji će mjesto njih izvršiti taj posao između 13. i 20. godine njihove djece. To su u svjetovnim znanostima učitelji, a u vjerskom i moralnom pogledu svećenik. No, ukoliko bi opazili da svjetovno znanje njihove djece ide u raskorak s vjerskim znanjem, onda se moraju pobrinuti ili za nadopunu tog znanja s kršćanskog stanovišta po kojem kršćanskom nastavniku, ili da im pribave koju knjigu, pišanu u kršćanskom duhu, a koja obrađuje odgovarajuća pitanja, što ih je mladež učila u školi.

Vjeroučnačna pouka u to vrijeme ne smije izostati. Ako našme pustimo da nam dječaci proširuju opće znanje, a ostavljamo po strani sticanje vjerskog znanja, iz toga mogu izći mnoga potičkoće da usklade to znanje i vjerske istine, koje dosta ne poznaju i ne razumiju. A dode ih do toga, mladenačka je vjera izložena da bude uzdrmana u svojim temeljima.

Vjeroučnačna pouka mora se razvijati uspoređujući sa školskim znanjem mladeži. Uz to ju je potrebno popunjavati čitanjem katoličkih knjiga i časopisa, pisanih upravo za mladež.

I vjerska i opća izobrazba potrebna je danas ne samo gradskoj nego i seljačkoj mladeži. Istina, ona ne mora biti tako široka kao kod one mladeži koja nastavlja daljnje školovanje. Ipak je dobro da bude takva da mladić i djevojka mogu lako pratiti literaturu koja piše o seljačkim i ekonomskim pitanjima, kao i onu koja obradjuje opća kršćanska pitanja. Nakon svršene osmogodišnje, mladeži u tome može mnogo pomoći župnik svojim savjetima, staleškim predavanjima, posudivanjem katoličkih i drugih dobitnih knjiga.

Mladež voli knjigu i izvan škole. Time očituje sklonost prema onome što odgovara njezinim najdubljim čežnjama, zaokupljenostima, a često i samo prolaznim oduševljenjima. Ta privatna lektira često nam jasno pokazuje posebne

sklonosti pojedinca, a to nam otkriva glavne crte i značajke njegove duševnosti. Mladež čuvstvene prirode voli romane u kojima se analizira ljubav. Putopise i povijesne romane vole oni koji su skloni maštanju. Koji su više skloni razmišljanju i hladno razglabljaju, gutači će s užitkom popularno pisana filozofska i znanstvena djela. Poklonici sporta traži će sportsku literaturu. Oni koji osjećaju poziv da rade za Božje kraljevstvo na zemlji, oduševljavat će se za duhovnu literaturu, za povijest Crkve, za razne katoličke pokrete...

Na roditeljima je da budu nad svojom djećicom kakvu knjigu uzimaju u ruke. Ako oni sami ne mogu sina ili kćer uputiti u izbor knjiga i prosuditi njihovu intelektualnu visinu, te moralnu i religioznu vrijednost, u tom slučaju dužni su zatražiti pomoć onih, koji su za to pozvani, kao što je svećenik ili koji kršćanski usmijeren kulturni radnik.

ODGOJ VOLJE Budući da mladež u sebi doživljava neprestano nutarnje previranje, dosta njih boluje od pomanjkanja jakе volje, što se očituje i na intelektualnom i na moralnom području. Veoma se brzo umore i klonu pred prvim većim potičkoćama. Kod toga veliku ulogu igra njihovo trenutno raspoloženje. U vedrim časovima misle da su sposobni i dorasli za sve, a kad nađe depresiju, ruše im se svi planovi, gube svaki polet, upravo očajavaju nad sobom i svojom slabocom.

Potrebljeno je dakle pomoći im da prije svega znadu odabirati ono fenu su dorasli, i da izabrani posao ustrajno privedu kraju. Mnogo će tome pridonijeti ako ih roditelji znadu hrabriti, zgodno im izreći priznanje, a manje da se obaziru na negativnosti kod izvođenja neke stvari. Mladež to i sama opaža, ali mora se naučiti da uvijek više gledaju na pozitivnu stranu nego na negativnu. To će im pomoći da budu spremni i na veće žrtve, jer će vidjeti da im posse nije jalov.

Veoma je važno i to da im ideal prema komе teže bude što privlačniji, ali ujedno i što konkretniji. Ako netko želi biti voda, odgojitelj ili slično, prije svega mu je potreban smisao za disciplinu, mora imati sebe u vlasti, a to

znači da mora suzbijati naglost, taštinu, egocentrizam i egoizam.

Isto tako, u tome može veoma pomoći pomisao na buduću obitelj u kojoj će morati preuzeti dužnosti i odgovornosti. A za sve se to traži sposobnost i savjesnost. To može najbolje vidjeti na roditeljima, koji se moraju brinuti od jučra do noći za fizičko, moralno, intelektualno i vjersko dobro čitave obitelji i onda kad ih to stoji mnogo žrtava.

Volju mora izgraditi i ojačati i zbog socijalnih razmjernih kao čovjek, koji mora svojim radom pridonijeti svoj udio sreći čitavog čovječanstva. Čekaju ga građanske i karitativne dužnosti u njegovu narodu. Kao kršćanin imat će dužnosti prema Crkvi. Ona će od svakoga od njih očekivati njihov dio suradnje na ostvarenju Božjeg kraljevstva na zemlji.

Ovdje se sjetimo i svega onoga, što je rečeno o odgoju volje, kad je bio govor o odgoju djece od sedme do dvanaest godine. Samo sve to primjenimo na mladenačko razdoblje.

Koliko se može postići u tome kod mladeži, pokazuju nam danas toliki mladi ljudi, koji se odriču odmora, zabave i drugih mladenačkih radosti te preko praznika u grupama kreću u razne akcije za pomoć siromašnima, zapuštenima, bolesnima... Jedni pomažu graditi radničke kuće, drugi poučavaju zapuštenu djeцу, treći dvore osamljene starce i bolesnike...

Kako će vaš sin ili kćer konkretno vježbati svoju volju? Imaju dosta prilika. Neka ujutro bez okljevanja ustani, spremno i brzo se uredi, točno obave jutarnju molitvu. Bez krzmanja neka se prihvate knjige i savjesno uče, vjerno izraduju zadaće. U školu neka polaze na vrijeme i tu paze i šute. Iza škole neka se ne klatare oko sa sumnjivim društvom. Na ulici neka se vladaju pristojno. Sa starijima neka se ne prepire. Neka se nauče ne odgovarati oču i majci kad ih ukore zbor potinjene pogreške. Neka odlučno otklene loše knjige, filmove, zabave, televizijske programe. Neka uvijek i svugdje govore pristojno, izbjegavajući vulgarne i prostačke riječi. Vjerno i savjesno neka vrše svoje kršćanske dužnosti, ne dajući se smesti ljudskim obzirom.

U odnosu prema bližnjemu uvijek neka bude pravedan, pa i onda kad zbog toga mora trpjeti kakvu štetu. Uvijek neka bude spreman oprostiti uvredu, a svoje slabo raspoloženje ili srdžbu na vrijeme sviđati. Zamoljen za kakvu uslugu, ako ikako može, neka je ne odbiće.

Široko je, dakle, polje za vježbanje volje. No, nemojmo ostati na naravnom stupnju, dignimo ih do svrhunarnosti. Neka ono što čine, čine iz ljubavi prema Bogu. Ali ujedno, neka i od Boga traže pomoći da uspiju u tom teškom poslu. Stoga, neka se nauče svjesno, svojevoljno, neprisiljeni, tražiti pomoći u svetim sakramentima i u molitvi.

ODGOJ SRCA Ljudsko srce u sebi krije veliku snagu. Ono je pokretač velikih misli i djela. Ali samo tako dugo, dok je pod nadzorom i vlaštu razuma. Ono je naime kao silna bujica. Kamo tu bujicu svedeš, tamo će djelovati. Preputimo srce njemu samom, ono će poput bujice pred sobom rušiti sve zapreke. Stavimo li brane raznih vrlina, postavimo li taj tihek srca u pravom smjeru, imat ćemo neizrecive koristi od njega mi i naša okolina.

Srce je uvijek nabijeno elektricitetom ljubavi. I to se negdje mora očitovati. Stoga traži predmet, osobu, ideju, kojoj će se pokloniti, pred kojom će se izliti, koju će zagrijati i rasvijetliti. Ako je vođeno razumom, pokloniti će se onome, kome mu razum naloži, svijetljit će tamo gdje mu razum kaže, grijat će tamo gdje mu razum savjetuje...

Valja pripaziti da ne zamijenimo osjećaje srca sa sjetilnošću. Sjetilnost je naime zleplobora osjećanja i tankočučnosti. A napose je opasna u vrijeme mladenaštva. To se napose događa onda kad mladići i djevojka počnu tražiti predmet svojih osjećaja izvan obitelji.

Jedan je psiholog dao nekoliko uputa, kako roditelji u tim stvarima imaju postupati sa svojim sinovima i kćerima u vrijeme njihova mladenaštva. Evo ih ukratko:

— Posve je prirodno da mladići i djevojke budu osjetljivi na privlačnost drugog spola. To je nova etapa u njihovu osobnom razvitku, kad se osjećajni život počne buditi i dobivati jasne crte.

— To budenje ne doživljava jednako mlađić i djevojka. On počinje tražiti društvo svojih vršnjakinja, privučen njihovom vanjštinom. Trsi se da u njihovim očima nešto znači. A onda jednog dana otkriva nešto veliko. Opaža da je velika razlika između »djevojaka« i »eve djevojke«, za koju izjavljuje da »nije kao druge«, i koja ima toliko vrlina. I sad će njegovo srce biti usmjereno prema njoj, da se njoj pokloni, i da s njom pote u život.

— U to vrijeme djevojka stiče svijest o svome ženstvu. Nastoji se drugima dopasti, pa stoga pazi na svoju vanjštinu bilo u odijevanju, bilo u vlasanju. U prvom razdoblju općenito voli društvo mlađića bez ikakvih neurednih mjeri. Voli od njih čuti koje priznanje na svoj račun, ali od toga mnogo više ne očekuje. Tu imamo pred očima zdravu, nepokvarenu, dobro odgojenu djevojku.

No jednog je dana ona našla na mlađiću koji je baš po njezinu ukusu. On joj ne izgleda kao drugi: veoma je plemenit, uslužan, pun je pažnje. S njime voli izlaziti na šetnju, draga joj je razgovarati... Tu ona počinje svoj životni put prema braku i obitelji, o kojima neprestano sanja.

— To budenje međusobnih sklonosti između mlađića i djevojke nije samo plod fizioloških promjena što ih u to vrijeme proživljavaju. U isto vrijeme proživljavaju oni i duboku duševnu promjenu na čuvstvenom, umskom, čudo-ređnom i vjerskom području. Sada se oblikuje čitava njihova ličnost.

U to vrijeme mlađež nije posve svjesna svog razvitka. Stoga im je veoma teško da iskašu ono što proživljavaju. Osjeće li da su neshvaćeni, opiru se svakom povjeravanju, što ih dovodi do osjećaja osamljenosti. Ona proturječnost, što je često kod mlađeži susrećemo, dolazi od proturječnosti u kojoj oni stvarno žive. Razvlačeni su između djetinjstva koje narušaju, i odrasle, zrele dobi u koju tek ulaze. Oni traže nove temelje na kojima se ima dizati zgrada njihova sutrašnjeg života, u kojem će ljubav imati posebno mjesto.

U tome razdoblju, kad im se budi srce, i kad se pitaju o smislu života i ljubavi, prije svega im je potrebno da osjeće kako su ljubljeni i kako su okru-

ženi bićima koja se međusobno ljube i koja njih ljube.

Danas ima mnogo mlađeži koja dočekuje svoj ulazak u brak a da nije dobila pravi pojam o srcu i njegovoj ulozi u životu. To srce ostalo je neodgojeno, zanemareno. A ipak, ono postoji i ima svoje zahtjeve. Stoga se dosta često događa da se ono probudi neodgojeno te počne ludovati. A ima slučajeva da ostane u nekom umrivenom stanju u odnosu prema životu. Mnoga nesretna iskustva, mnoge bračne poteškoće u mlađim brakovima ne mogu se drugačije protumačiti. Zar je prirodno toliko se brinuti za odgoj umia kod djece, a tako im malo posvećivati pažnju i brigu kad se radi o buđenju njihova srca? A ipak, samo podjednakom brigom za jedno i drugo pripraviti će ih za njihovu budućnost, jer oni neće biti samo umski radnici, nego i ljudi srca, muževi i žene, koji će na temeljima ljubavi osnivati svoju obitelj.

Tko želi dublje zaći u to pitanje, neka pročita ponovo Glasnik od svibnja ove godine, gdje je obrađena tema »Ljubav je ušla u naš život«.

LITERATURA:

Les Actes du Concile Vatican II, Cerf, Paris — 1966.

Laurent Carrat S. L.: Mémento de l'éducateur d'âmes, Toulouse — 1963.

J. M. de Buck S. L.: Votre fils, Descée, de Brower, Paris

Jean le Presbytre: Toi qui deviens homme, Casterman, Tournai — 1961.

F. Van Roy: Toi qui deviens femme déjà, Casterman, Tournai — 1959.

P. Dufoyer: La psychologie des adolescents, Casterman, Tournai — 1958.

P. Dufoyer: La psychologie des adolescentes, Casterman, Tournai — 1957.

Dr Nikola Rot: Psihologija ličnosti, Beograd — 1967.

«**Pili smo materinsko mlijeko**» — Marijan Ivan Čagalj. — Pjesme probranog sadržaja i stila. — Cijena 6,5 ND. Narudžbe prima auktor: Marijan Ivan Čagalj, Rkt. Župni ured Neorić, z. p. M U Č, Dalmacija.

Završna riječ

Na pustom groblju stoji neki mladić kod groba s dva križa. Traži pogledom dva najdraža bića, s kojima se je na zemlji zauvijek morao rastati, traži oca i majku. Danas im želi reći svoj »zbogom« prije nego ostavi zavičaj i pode u tudi kraj... Ima im mnogo toga reći. Sada on tek potpuno shvaća što su mu ta dva bića značila u životu, da, sada kad ih više nema među živima. Dalj su mu tjelesni život, pružili su mu milosni život po krštenju, brinuli su se za njega dan za danom godinama. Uz najveće su ga žrtve školovali, u teškim duševnim krizama pomogli su mu svojom brižnom ljubavlju, sačuvali su mu vjeru, poštjenje, ideale, učinili su od njega zrela i karakterna čovjeka... Sjeća se dobro majčinih riječi vjere, kad su se našli u teškoj kušnji: »Sinko, zapamti: Još se nikada nije čulo da su Bog i Marija bilo koga odbacili koji se je u njih pouzdao!« On bi još i danas mogao pokazati mjesto, gdje mu je ona te riječi izrekla... Sjeća se onih očevih briga i patnja zbog neimaštine. Kad je polazio u šoklu i stanovao u gradu, njegovi su drugovi imali novaca za zavabe, a on je svaki dinar nekoliko puta okrenuo prije nego što bi ga potrošio. Osjećao je da je plaćen cijenom očevih i majčinih žrtava i odričanja, da je cijena ljubavi.

Ion je bio mladić vrele krvi i pun mladenačkih pitanja i poteškoća. Ion je prolazio krize. Ali majčina i očeva molitva i divan primjer čvrsta značaja nisu mu dali da zastrani i tako okalja čast onih koji ga ljube...

Sve je to prošlost..., ali plodovi ovog obiteljskog odgoja nisu prošlost. Ne, ne! To je sadašnjost s kojom on polazi u život, u budućnost, prema cilju, prema sreći...

Trgnuo se iz tih misli i kroz zube protisnuo: »Oče, majko, hvala vam na onom što sam od vas primio! Hvala vam, što davate polazim u život s jasnim pogledima, spremam na poteškoće, žrtve i odricanja. Hvala vam na vjeri u Boga, Krista i Crkvu. Ta vjera vama je pomogla da niste klonili u životnim poteškoćama, pa se uzdam da će isto tako pomoći i meni. Hvala vam, što ste mi svojim primjerom i riječju pokazali kako valja gledati na brata čovjeka. Hvala vam na svemu, svemu... Ja odlazim, dijelim se od vaših grobova, ali nosim sa sobom ono što nije s vama moglo poći u grob: nosim u život i svijet vašu ljubav, vaša načela, plove dove vašeg truda i molitava!

Priredio JURAJ GUSIĆ

Sve će naša brige oko odgoja djece biti uza-
ludne, ako ih ne prati Božji blagoslov. Potkri-
jepimo svoje savjete molitvom, preporučujmo
djecu zagovoru Gospe od puta da na putu ži-
vota ne zastrane.

Nekoć je brak bio svetinja

Ponoć je davno prošla. Grupa mladi-
ća vraća se s plesa. Čavrlijaju. Glasno se
smiju. Na daleko se čuje njihov razgo-
vor. Stadoše pod uličnom svjetiljkom, da
se još jednom vide prije nego se razidu
svojim kućama. Među njima je i Pepo.
Oprostio se od svojih kolega i za neko-
liko trenutaka našao se na vratima svo-
je kuće.

— Tko kuća? upita stariji ženski glas.
— Pepo, ja, bako!

Ponudenu večeru je odbio i odmah u-
pitao za djeda, kako mu je, i da li mu
je bolje. «Ne znam, veli starica, cijelo
vrijeme kašljueca, malo prije je ugasio
lulu.» Pepo ustane i pode u djeđovu so-
bu. Stari slijepi Ivo, njegov djed prepo-
znao ga je:

— Jesi li to ti, Pepo?
— Jesam, djeđe! A kako si ti?
— Dobro! Malo bolje. Večeras si neš-

to zakasnio, ponoć je davno otkucala.
Mora da je bilo zanimljivo na ples!
Cije li si sreć večeras osvojio? reče starac
uz dobroćudni smješak.

Momak se zburnio, počervnio i nije
znao što bi odgovorio, ali opet ispreki-
danim glasom reče:

— Znaš, đjede, da sam ja pošten, i
da imam već godinu dana samo Katicu,
s kojom ću se ako Bog da, za Nova go-
dinu vjenčati. Poštena je to djevojka. Iz
dobre obitelji, pjeva u crkvenom zboru
i svake je nedjelje na misi. — Tako je
Pepo branio svoju ljubav, ali je starac
ostao tužan.

Kako se razgovor dalje rasplitao upi-
tao je Pepo svog djeda, gledajući ga ka-
ko smireno podnosi križ sljepoće i boles-
ti, hoće li mu teško biti umrjeti?

— E, moj sinko, kada sam malo prije
slušao vaše vesele glasove sa ulice neš-

to me stieglo u grlu. Malo je nedostajalo da zaplačem. Sjetio sam se svojih mlađih dana, svoga veselog života. Kada dođeš u moje godine, tek tada ćeš vidjeti što znači život. Što znači živjeti i ići Njegovim putem. Žao mi je umrjeti, ali se ne bojem smrti, znam zašto sam živio. Služio sam Kristu cijelog života, zato imam garanciju da me neće ostaviti na smrtnom času.

Tada je zašutio i »gledao« nekud u daljinu, kao da želi sve dokućiti i obuhvati svojim pogledom.

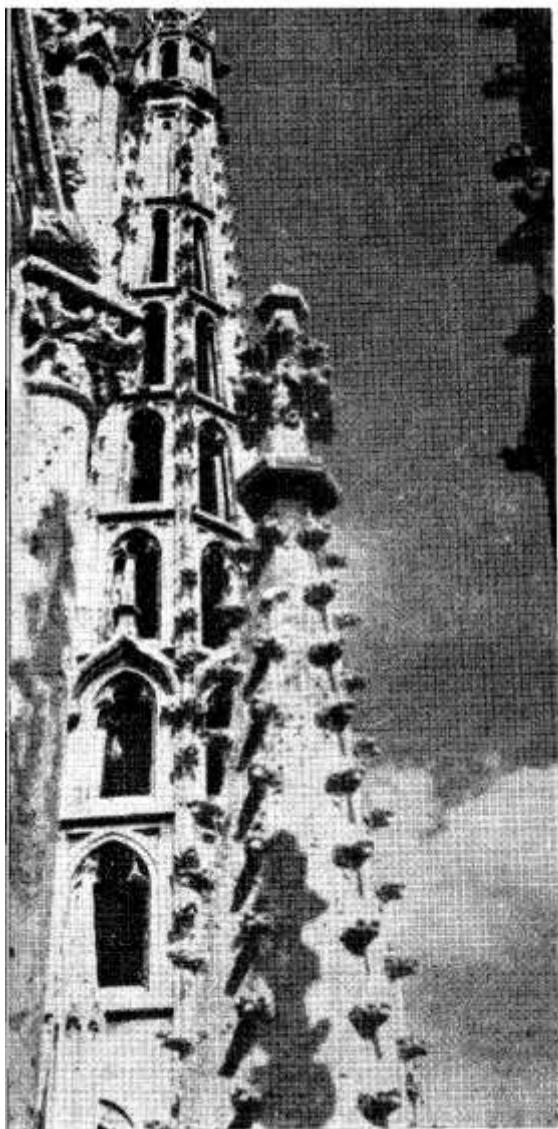
Pepi je bilo žao što je djeda sjetio njegove mlađosti, ali je bio i ponosan na takovu veličinu. Sjeo je na njegov krevet. Starac ga uhvatit na ruku i poče je gladiti svojim košutnjavim rukama. Kada je htio ustati i otići na spavanje, djed ga zadrža: »Ostani još par časaka. Pogledaj svoga djeda, jer ga nećeš dugo gledati. Slomljena je moja životna snaga, dani se moji trnu. Čeka me grob, — Zar ne, da je tako davno pjevao strpljivi Job. Cuo si za Joba? — «Da, djeđe!» odgovorio je Pepo. Tada je djed nastavio: »Davno je to bilo kada sam ja bio u tvojim godinama. Ovdje nije bilo ni jedne kuće, a ova velika pilana tek je bila otvorena. Jedinu školu u našem mjestu držali su franjevcii. Oh, da ti je bilo samo vidjeti našeg fra Matu, kakva je to bila ljudina. Svi smo ga se bojali. Izgledao je strogi... čak je nekada bilo i šiba kad se nije naučila zadaca. Takva su bila vremena. A kakvi su bili naši očevi, da ti je to bilo vidjeti. Bio sam momak za ženidbu, ali ne daj Bože, da se vratim u ovo doba. Morao bih noćiti kod konja u štali. Sa tvojom bakom sastajao sam se nedjeljom iza pučke mise kod kola. Ona je, kako znaš, iz bogate obitelji, čiji je otac bio kovač. Najbolje zanimanje u ono vrijeme. Nešto slično kao danas automehaničar. Bio je sretan kada smo se zaručili. Eto, 57 godina smo u braku, a nikada se nismo preriječili. Vjenčao nas je starci fra Mato. Ko sada se sjećam kako me je pitao: »Uzimaš li L... do groba?« Ta me je misao mučila. Zar baš mora biti do groba? Sjećam se i njegove kratke propovijedi. Jednu nisam nikada zaboravio, koju mi je tom prilikom rekao: »Vi ćete nastaviti djelo Boga stvoritelja! Nemojte proigrati taj najvređniji dar, koji vam je dao Stvoritelj!« Bogu hvala, živjelo se lijepo krš-

ćanski. Plod toga života bilo je dvanaestero djece. Jedno od tih je i tvoja mama.«

Tada uđe u sobu baka noseci topli čaj. Kad ugleda da Pepo još nijek sjedi reče: »Ivo, pusti dijete neka ide spavat, već je kasno.« »Nisam umoran, niti mi se spavao« reče Pepo. Baka ponovo ode u kuhinju. Kada se djed uvjerio, da je baka otisla, reče: »Sada ću ti nešto pričati. To još nitko ne zna. Tebi ću reći, da se sjetiš mojih riječi kada mene ne bude više i kada nastupe teški trenuci u tvome braku. Strpi se i poslušaj. Pričao sam ti kako sam bio sav sretan kada sam se oženio tvojom bakom. Prvih pet godina našeg braka rodila se Ružica, Marijan, koji je brzo umro, i Katica. Silno sam ih volio. Oca sam slušao isto onako kao dječačić. Sve što sam zaradio na pilani davao sam njemu, a on je nabavljao sve što je trebalo mojoj ženi, djeci i meni. Takva su bila vremena.

Jednog sunčanog ponedjeljka kada smo svi skupa sjedili za objedom dode u kuću naš znanač, pokojni Marko, sa pozivom u ruci, i reče: »Mobilizacija, evo i za Ivu poziv. Toga časa mojim tijelom prodose trnci. Znao sam što to znači, jer se u pilani puno pričalo o ratu i odlasku mnogih. Otac me uhvatit za ramena, prodrma i reče: »Sine, budi ponosan što si vojnik!« — Nisam bio sam. Mnogi iz mog komšiluka našli su se te nedjelje na stanicu. Tog momenta sam mislio: »Bože, da li ću više vidjeti svoju ženu, djecu, roditelje, svoga brata Iliju, koji je tada imao 13 godina?« Bio sam ipak miran. Znao sam da to mora biti, a i sredio sam račune sa svojim Bogom u iskrenoj ispovijesti i pričestim. Na stanicu se našao i naš župnik fra Mato, krupan fratar, ernih dugih brkova i prodorna pogleda. Održao nam je lijep govor, a između ostalog rekao je i ovo: »Sinci moji, ne dajte se. Vratite se zdravi, i duševno i tjelesno. Vaša vas dječica i žene čekaju. Ne zaboravite svoju rodnu grudu, a naše će se molitve uspostrocići. Svima nam je pružio ruku, i očinski nas blagoslovio.

Stigli smo u Vinkovec, a odatle preko Madžarske u Galiciju. Našao sam se na fronti. Jednoga dana bio sam ranjen i pao u blato bez svijesti. Kada sam došao k sebi ležao sam u čistoj, lijepo na-

Gradeći stare i veličanstvene građevine ljudi nisu žalili truda; nisu žalili da utroše čitave živote rada sarno da ostvare velike naume koji će prkositi burama vremena. — Odgoj jednoga čovjeka vredniji je za toliko od grodњe i najvelebnijih palača za koliko duh nadmašuje materijumu. Trebala bi nas ova spoznaja potaći da odgajanje djece cijenimo i da se smatramo počasni što pomazemo tako plamenite naume.

mještenoj sebi. Bio sam nemocan, progona me glad, htio sam vikati. Istog trenutka sjetih se svega što je bilo, a to mi je izgledalo tako davno. Jedno mi ipak nije bilo jasno, otkuda ovde? To nije bolnica. Ovo je svakako privatna kuća. Dok sam tako razmišljao, netko je oprezno otvorio vrata. Zatvorio sam oči. Osjetih tada iznad kreveta nježan uzdan: »Oh, još uvijek spava. Kako je lijep. Isti naš Aleksandar. Hvala Bogu, da se nije ugušio u onom blatu!« Ona je neko vrijeme stajala kraj mene a zatim se nečujno udaljila. Opet sam zaspao i kad sam se probudio bila je noć. Na prvi pogled nisam ni primjetio da netko sjedi kod moga kreveta. »Ne bojte se ništa, vi ste na sigurnom mjestu!« čuo sam nježan glas. Prevarao sam se kao da ništa ne razumjem iako sam kroz godinu dana dobro govorio madžarski i ruski. Ona je zapallia svijeću i u sebi je postalo odmah prijatljivo. Nije prošlo ni par časaka na vratima moje sobe pojavi se krupan čovjek, izrazita lica. Mogao je imati padesetak godina. Tu se našla i njegova žena. Tek tada sam pravo vidio tko je sjedio uz moj krevet. Bila je to njihova kćerka, pristala djevojka. Svi su izgledali nekako tužni, a i mene su začudeno gledali. Nisam mogao više izdržati. Pitao sam: Ljudi Božji, gdje se to nalazim? Što se to sa mnom dogodilo?

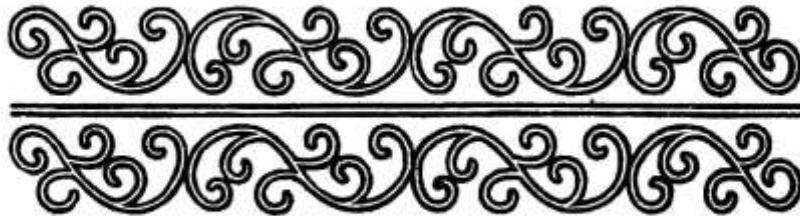
Svi su se začudili što govorim njihovim jezikom. Domaćin je postao razdražan. Nestalo je brige s njegova lica: »Vi ste ipak živi, govorio je. Mislimo smo, da je sve izgubljeno. Nataša je pripravila topla mlijeka. Svi su me gledali s velikom radošću dok sam pohepljeno srkao toplo mlijeko. Domaćina je sve zanima-

lo. Odakle sam, koliko mi je godina, kako sam dugo u ratu, kroz koje smo države prošli, kakvo je stanje u njima. Vidio sam da je to dobra i plemenita obitelj. Lav mlj. je pričao o mojoj rani, i o tome kako me je spasio. Moja je jedinica otišla, ne mareći za mene. Svi su me u kući dobro pazili a najviše Nataša, i dok sam joj odgovarao na bezbrojna pitanja nije skidala očiju sa mene. Nije bila još uodata. Živjela je na bogatom imanju svoga oca. Jednom mi je spomenula kako je imala brata, starijeg dvije godine, i poginuo je na fronti prije mjesec dana. Dok sam gledao njegovu sliku ona je govorila: »Vi ste isti naš Aleksandar, kosa, usta, oči, stas, sve isto. Tada bi gorko zaplakala. Citava je obitelj bila utučena gubitkom sina.

Ja sam se pomalo oporavljao. Kad sam jednog popodneva spomenuo da će uskoro otići, Nataša se uznenimiri: »Ivane, a zar mene ne voliš, i ostavljaš me samo u ovoj pustari. Ostani kod nas. Vjeruješ li da ne mogu bez tebe živjeti?«

— Nisu pomogle molbe ni oca ni majke. Lav bi govorio: »Sinko, poginut će jednoga dana kao i naš Aleksa. Ostani ovde. Nitko neće znati za tebe, a ja ti dajem sve svoje imanje. Pa zar ne vidiš koliko te voli Nataša? Dok je on to govorio pred očima su mi bile Luca, tvaja baba, Katica i moja Ružica. U mislima sam gledao njih i skupa s njima molio pred oltarem sv. Ilje u našoj crkvi. Nisam ih poslušao. Otišao sam u neizvjesnost, u smrt, ali nisam pogazio zadano obećanje u crkvi sv. Ilje, »Do groba«, zvonilo je u mojoj glavi. E, moj sinko, djeđ je duboko uzdahnuo, nekad je brak bio svetinja!«

Dragan Cuturić

Zdenka Sertić: Ornamentika

RAZGOVARAMO

Gospodine uređniče!

65 mi je godina. Priznajem da su me mnoge šanse u životu prošle. Djeca su mi već zreli ljudi, a i unuci se već pooženili. Vrijeme mi dopušta da razmišljam, i želio bih ispitati svoj životni nazor, osobito obzirom na jednu točku koju nikad nisam mogao pravo shvatiti, a ta je, kako bi Bog, kojeg mi kršćani zovemo da je beskrajno dobar, mogao biti i tako okrutan da za vijek pati ljude paklom. Čini mi se da i sama Crkva pravo ne vjeruje u pakao, jer se o njemu sve manje čuje. Da li stvarno predstoji kakvi ispravci u stavu Crkve prema tome pitanju. Ja sam spremjan da me poučite, samo nemojte prijetiti, niti me plasiti...

T. R. Rijeka

Vaše je pitanje živo, a i postavljeno je vrlo jasno. Dozvolite da ga raščlanim i da vam tako mogu dati potpuniji odgovor. Očekujte odgovor ovim redom: 1. Da li stvarno postoji pakao? 2. Ako postoji, da li je vječan. 3. Kako je spojiv pakao s dobrotom Božjom, Bog je naime neizmjerno dobar, ako pakao postoji, on je nemilosrdan, okrutan. 4. Kakav je stav Crkve prema nauci o paklu, i najzad, što je s revizijom našeg životnog nazora o paklu.

DA LI POSTOJI PAKAO? Izvori iz kojih se dokazuje opstojnost pakla isti su oni koji dokazuju opstojnost neba. Isti Krist koji je tvrdio da postoji nebo, tvrdio je da postoji i pakao; tvrdio je da postoji vječni život, tvrdio je da postoji vječni oganj. U 25. poglaviju sv. Mateja govori prije svoje muke apostolima o posljednjem da-

nima, o sudnjem danu, o dolasku Soca, koji će suditi. Njegova presuda glasi onima s desne strane: »Dodata, blagoslovjeni oca mojega i primite u posjed kraljevstvo« (34); a onima s lijeve strane: »Idite od mene prokleti, u vječni oganj, što je pripravljen davbu i anđelima njegovima« (41). I na kraju Krist veli: »Ovi će otići u vječne muke, a pravednici u vječni život« (46). Ove Kristove riječi dokazuju i opstojnost i vječnost pakla. Držim da se u njih valja zamisliti, Izrečene su u dane najozbiljnijih objava, pred muku, kao službena informacija apostolima za propovijedanje, informacija proročkog značaja, o sudbini pravednika i zlostvora. Krist iznosi pred apostole obrazac svudske presude na kraju svijeta. Tu nema mjesto više prispodobama, ostaje život vječni i oganj vječni.

To je dokaz iz objave. Ne treba turmačenja. Jasan je kao i sva objava koja se svih tice. No mi si još uvijek možemo približiti ozbiljnost ove vjerske istine i rezultatima našeg zaključivanja. Tako znamo da se razboriti zakonodavac neće samo prijetiti prestupnicima, nego će ih i kazniti. Inače njegov zakon postaje ruglo. Ako je tako kod naših promjenjivih, ljudskih zakona, tim više je kod vječnih zakona koji imaju izvore i temelje u Božjim naredbama. Ako Bog zapovijeda da valja činiti dobro, a izbjegavati зло, i ako on to smatra osnovnim zakonom ljudske zajednice, njemu nije i ne može biti svejedno što ljudi rade. Bog mora prije ili kasnije kazniti prestupnike. Ne kažnjava ih na ovom svijetu, barem ne u potpunosti, ostaje dakle negdje mogućnost da se izravnava pravda. U interesu je dakle opće pravde da se sve izravnava, da se nagrade dobra djela, koja nisu nagradena, i da se kazne prestupnici za svoja djela ukoliko već nisu kažnjeni. Ako toga ne bi bilo, pravednost je besmislica, a lopovluk najunosniji posao. Nije tako. Onaj koji je u našu narav upisao: čini dobro a kloni se zla, upisao je i dugi stavak: Bog dobro nagraduje, a зло kaznjava.

A DA LI JE PAKAO VJEĆAN? Pakao je po shvaćanju blbine mjesto ispaštanja, mjesto trpljenja kazne za grjehe. Dakako da niti su svi grješci jednako teški, niti svi zasluzuju kaznu pakla. Kaznom pakla kažnjavaju se neokajani teški

prestupci Božjeg zakona. To jest, tko pri potpunoj svjetlosti i pri potpunoj spoznaji sudobne vrijednosti svoga čina prestopa Božji zakon u velikoj stvari, taj se sam osuduje na pakao. Izvršenje kazne se odgada do smrti. To nam je dragocjeno vrijeme ostavio Bog da se mogremo vratiti i oduštati od zla puta. No tko bi ustrajao na putu zločine, i ne pomirem umro, nema što drugo očekivati osim kazne. I to vjećne?... Tako jest. Tako nam veli Krist u Evandiju. Ako redak, da pravednik idu u vječni život, valju shvatiti o životu bez kraja, onda isti redak, da prokletnik idu u vječne muke, valju shvatiti o mukama bez kraja. To je objava. Mi tu možemo samo slušati. — No čini se, da smo i mi zato. Ako bi se nakon bezbroj godina ipak našli na istoj liniji pravednik i zlostvar, tada nema prave razlike između pravednika i lupežnika, ako oni konačno budu jednaki. Ako smo i ljudi zato da se neposredno fuči pravednost od razbojstva, to više je zato Bog, koji je sama pravednost. — Još nam jedno svjetlo otkrivaču mislići kad govorite o vječnosti pakla: Vele našme, da će pakao tako drugo trajati dok kažnjenci budu u buntovnom stavu prema Bogu. Taj stav se više ne mijenja, jer je pakao mjesto mržnje. Dakle, dok буде u paklu mržnje dobit će biti i njega.

KAKO SPOJITI VJEĆNI

PAKAO I DOBROTU BOZJU? Da li je moguće da Bog koji je sama dobrota tako nemilosrdno kažnjava prestupnike. Zar ne bi bilo bolje, da jedanput bude sit tih muka i da pusti prestupnike k svom božanskom stolu, da se tako slikovito izrazimo. Naše pitanje prepostavlja dvije stvari: Prvo: Kako je moguće da u Bogu suopstoje dobrota i pravednost? Kod nas ljudi vrlo lako dolazi do sukoba između pravednosti i dobrote. Jedna briše drugu. Ako smo nadine pravedni do kraja mi možemo izgubiti zadaju tračak dobroće. Ako se dademo na dobrota i prastanja možemo učiniti velike nepravde baš pravednim. No nemojmo svojih mjerila, i ograničenosti svog malog bića, prenositi na Boga. Bog je prije svega nelaznjeren, beskršavan ocean, u kojem obija pravednosti ne može narušiti mita dobrote. Pravednost i dobrota, blagost i strogost u smislu ozbiljnosti u njemu suopstoje u najvećem skladu, iako u najvećoj eksplaznosti i intenzitetu, do izjednačenja. To je za nas neshvatljivo, ali tako jest. Nemojmo si predočavati kako se Bog u svojoj dobroći uspravljuje, kad ovako svijet ide po zlu. Bas ta dobrota, koju nam sada pokazuje čekanjem i opominjanjem, traži će da se po pravednosti namre sva djela, i dobrih, da se nagrade, i zlostvara, da se kazne. Niti časova vode pružena u ime Kristovo neće ostati bez nagrade. Tu već pomalo nazrijevane drugi dio našeg pitanja, kako je moguće da se Bog ne zasiti muka ljudi u paklu. Krist, strpljivi i dobit pedagog, izrazil je nekot pogone hodajući po Palestini tražeći izgubljenu djevcu doma Izraelova. Boljš je ga to, tužio se, da je poput kvočke što skuplja plitce hrtje skupiti raspršenu djevcu, ali ona nisu htjela. Narod je skupa sa svojim vodama bio gluhan. A da je učinio ona čudesna, koja je kod njih činio, u poganskom Tihu i Sidonu, pogani bi skruseni čučali u pepelu i kostrijeti. Rezultat ovog dozivanja,

priklupljanja i ove tvrdoglavosti bio je taj da im se ostavila kuća pusta. Bog je ostavio svoj narod. Ne gledajmo osudu Izraela kao okrutnost Božju nego kao nužni završetak beskončnog opiranja i protivljenja Božjoj dobroći. Tako je i s paklom. Bog ostavlja nepopravljivog čovjeka prestupnika njemu samome. A to je propast, početak pakla. — S time u vezi htio bih spomenuti da se nit u pakao ne ide lako. I njega treba zaslužiti tvrdokornim i povlačilim opažanjima. Nije Bog mušičavi starić koji bi se natujio pa nekoga bacio u pakao. Takvi sudski promasaji događaju se ondje gdje nemaju znanja, ni svjetla. Bog sve zna. I kad nekog osudi na pakao, znači prije svega da se sam osudio, i da je doista lupež, nepravljiv u zloči.

Napasnici — sotona vrlo dobro zna, kako su ljudi prevrtili i da bi mu mogli okrenuti leđa, zato on kad nekog počne vilhati, goni iz zla u gore, no bi li ga po mogućnosti natjerao do najgore zla, očaja i samoubišta, gubitka nade u Božju dobrotu. Čuvajno se zla, još više okorjenosti u zlu, jer je ona izvor Božje pravde, koju će još više potaći Božja dobrota, da bude nemilosrdna, i kazni držnika prestupnika.

STAV CRKVE PREMA

NAUCI O PAKLU Iz recenog je jasno što treba misliti o paklu. Daleko od predodžaba vragova s repovima, rogovima i vilama, stoji jasna nauka Svetoga pisma da postoji kazna za grijeh i da je valja ispaštati u vremenu ili vječnosti. U vječnosti ta se kazna sastoji u gubitku neba i gledanja Hoga, i to je ono što pakao čini paklom. Čovjek koji je stvoren za svjetlo i ljubav ostaje u mirku i mržnji. Izgubljeni sin, koji se ne može vratići k Ocu, jer je promašio sve mogućnosti da se vrati. Dopunske tjelesne kazne na koje obično mislimo kad govorimo o paklu ovđe su sporedne i dane tek za višak ne-pokornosti, ali ono što pakao čini paklom, jest promašaj svega što je dobro za čovjeka, promašaj vječnog života i očeve zagrijaju. — Crkva se nikada neće odreći te nauke. Kad nas ona puti k Ocu po dobrim djelima ona ne može zaboraviti ponor naštašta i kaosa koji ostavljamo za sobom. I dobro je da ni mi nai ne zaboravimo, da nam ne dojadi puš krešteni sve do časa kad više nećemo moći ništa izgubiti.

REVIZIJA STAVA

PREMA PAKLU Kako vidiš nauka o paklu je stvar od opće važnosti. Svi smo zainteresirani. Ako bih ikoga želio prestrasti paklom želio bih da to ja budem prvi, a onda da i drugima, napose onima, dobre volje, protumačim i razložim ono što je najvažnije u našem životu, da čineći dobro izbjegnemo najgore. U prispolobi obučataš i pravedniku Lazaru upozorio nas je Krist o nemogućnosti popravka sudbine onih koji su prešli u vječnost. Upozorio nas je da su ljudi na zemlji tako otvrdnili da ne bi vjerovali u pakao kad bi se tko i vratio. Ne očekujmo da će se pred nama kao pred djećicom iz Fatime otkriti pakao. Imamo proroke, imamo samoga Krista, pa postušujmo, i živimo prema istini, da se dobra djela nagradjuju vječnim životom, a zla neokajana vječnom od-sutinom s Očeve većere.

ZANIMANJE ZA PETRA BARBARIĆA R A S T E

Već smo pisali o zanimanju, koje pokazuju pojedina preuzvišena Gospoda Biskupi za promicanje kauze Petra Barbarića. To se zanimanje neprestano širi i raste. Evo još nekoliko svjedočanstava:

Preuzvišeni beogradski nadbiskup, Dr. Gabrijel Lukatko u pismu od 27. svibnja 1967. piše oцу vice-postulatoru: "... Drago mi je bilo čuti sve o causi kandidata za blaženika služe Božjeg Barbariča Petra. Mogu Vas uvjeriti da mi cijela stvar leži ne samo na srcu već u samom srcu. Možete stoga računati i na moj mali i neznatni doprinos... Rado ču podastrijeti svetom Ocu i ja Litteras Postulatorias in causa..."

Preuzvišeni mariborski biskup, Dr. Maksimiljan Drženik, koji je još kao dak je vrijeme prvog svjetskog rata pročitao životopis Petra Barbarića, najspremnije se odazvao našoj molbi i uputio toplo sastavljeni pismo Svetom Ocu Papi, da otvorí apostolski proces za beatifikaciju Petra Barbarića.

Sličnu molbu Svetom Ocu Papi za otvaranje procesa beatifikacije Petra Barbarića upravio je i venecijanski patrijarha, uzoriti kardinal Ivan Urbani. I to je prva molba jednog kardinala za kauzu našega Petra.

Veoma smo zahvalni crkvenim dosta-janstvenicima, koji pokazaše toliko razumijevanje za kauzu Petra Barbarića, te ih od svega srca preporučujemo u molitve Petrovih štovatelja.

I poluslužbeno glasilo Svetе Stolice, dnevnik *"L'Osservatore Romano"* u nedjeljnomy broju od 30. srpnja 1967. donijelo je krasan članak o Petru Barbariću iz pera Gospodina D. Kohla-Franek. Donosimo taj prijevod u cijelini.

-Katolička Bosna
Sjećajući se Petra Barbarića

U sabranosti i u molitvi — za onoga koji se zna sjedati — prošla je 70. godišnjica smrti Petra Barbarića, hercegovačkog mladića po Srcu Isusovu, koji je umro u Travniku 1897. uz pobožno dijeljenje onih koji su ga poznavali.

Nekoliko godina kasnije izišao je na svjetlo, na hrvatskom i njemačkom jeziku veoma lijep životopis nadasve po-božnog mladića, a napisao ga je. O. Anton Puntigam D. I. Knjiga se u kratko vrijeme raširila ne samo među katolici-ma Hrvatske, Dalmacije, Bosne i Hercegovine nego također i u njemačkim zemljama, a odavde je prešla u Mađarsku, zatim u Češku te Italiju. 1904. tis-

kan je u Modeni talijanski prijevod, koji je priredila jedna redovnica iz Gorice, sestra Angelica od Uznesenja, uršulinka, da "njaj ljubezni evijet Bosne može biti predstavljen u svoj svojoj ljetoti i svježini talijanskoj mladeži."

U predgovoru je bilo rečeno kako se je nadati -da će talijanska mladež promatrajući u toj knjizi primjere tako jednostavnog, a opet tako dobrim dijelima plodnog života, pobuditi u sebi želju za nassljedovanjem Petra Barbarića-, koji se -zbog neporočnog vladanja i najsvjesnijeg ispunjavanja svih svojih dužnosti može punim pravom prozvati savršena kopiju Sv. Ivana Berchmansa-. Predgovor završava sa željom da Gospodin -nadaleko raširi miomiris toga cvjetka po obiteljima, školama, kolegijima u kojima se još s ljubavlju i revnoscu provodi pravi i solidan kršćanski odgoj.

Nije podesno napisati životopis togu svetog mladića u granicama članka jednog dnevnika. Dosta je naglasiti, da se Petar Barbarić našao kao treći među velikim hrvatskim katoliceima našeg vremena: biskup monsignor Lang i Merz. Ovaj je kao i Barbarić umro veoma mlad: jedva završivši sveučilišne nauke i učavši u javni život kao veoma cijenjen profesor. Barbarić je bio još gimnazijalac kad ga je tek uz 23 godine Gospodin pozvao k sebi 15. travnja 1897., na Sveti Ćetvrtak, iz bolesti koju je navukao na jednoj šetnji u okolicu. Pa mu je u dio posebna milost te je bio primljen u Družbu Isusovu i položio takozvane nabožne zavjete.

Porijetlom od seljačkih, duboko katoličkih roditelja, od majke naveden na kreposten život, naučen na trpljenje, passao je Petar najprije očinska stada. Iza osnovne škole postao je uzoran trgovacki pomoćnik. Primljen u sjemenište nije se vježbao samo u klasičnim naukama nego još više u pravoj pobožnosti, u kojoj je postao uzor-ucenik.

Odmahiza smrti u dragoj uspomeni iskazivali su mu sa svetom ljubavlju poštovanje školski drugovi, poglavari i duhovni učitelji, kao i oni koji su ga poznavali.

O. Andelko Jurč provincial hrvatske pokrajine Družbe Isusove kao po Božjem nadahnuću dao je izvaditi mrtvo tijelo dragog pokojnika, koje je počiva-

lo u travničkom groblju te prenijeti osnatke u sjemenišnu crkvu.

Pošto se ovršilo sve da se udovolji zakonima, i dok su liječnici i ostali stručnjaci u tom poslu iskapanja ustvrdili, da se ne može naći ništa od tijela ili možda kakva kost, u većoj dubini nego objeno našao se ljes sasvim čitav. Kad su ga otvorili, našli su pokojnikovo mrtvo tijelo uščuvano obućeno u isusovačko odijelo, ruke isprepletene krunicom. Korijen od akacije bio je prodro u ruku, no tijelo je ostalo netaknuto.

Dragi ti tjelesni ostaci bili su stavljeni, onako kako su nađeni, u nov željezni sanduk te odanje u procesiji preneseni u sjemenišnu crkvu, kao u triumfu, uz veliko sudjelovanje vjernoga puka. I od toga časa ljubav prema Petru Barbariću počela se širiti po svim obližnjim krajevima upravo na divan način.

U Glasniku Srca Isusova, što ga izdaju isusovci u Zagrebu svaki mjesec, u sama tri mjeseca iz prijenosa, osjetila se potreba dati javno račun i objaviti zahvale onih koji su zazvali Petra Barbarića da molj za njih kod Boga.

Od onda koliko tragičnih promjena zabilo se nad veoma katoličkom Hrvatskom. No ima ih koji ne zaboravljaju neke čudesne činjenice, Bogu na slavu. Andi Rajić iz okolice Travnika osušila se ruka, specijalisti na klinikama nisu mogli pomoći, ali za jedne devetnice u jedan je čas ozdravila. Onih koji se znađu sjećati ima iz svih doba života i svih društvenih slojeva. Među njima nalazimo svećenike, učene doktore i jednostavne seljake. I to ne samo katolike nego i one od rastavljene braće, dapače i muslimane.

Katolička Hrvatska trpi, molj i sjeća se.

Cianak je pisan toplo i od srca. Da, mi u domovini Petra Barbarića rado trpimo sve što nam Gospodin pošalje znaјući da je u trpljenju i kriju i Njegov poseban blagoslov. Mi i molimo znaјući da na taj način najuspješnije promičemo Božje kraljevstvo na zemlji. I mi se napokon sjećamo svih naših svetih duša, među kojima sjaji i dragi Ilk Petra Barbarića, uzor-mladića, daka i svećeničkog pripravnika.

**O. Josip Antolović D. I.
vice-postulator**

Nove knjige

«**Sluga Božji o. VENDELIN VOSNIK**» napisao o. Srećko Majstorović OFM. Ovo je drugo iscrpno izdanje životnog puta i djela sluge Božjega oca Vendelina. Knjiga je informativna, solidno pripremljena, opremljena izvorima i daje utisak dobro započete kaze. Vjernici su preporučujemo ovo djelo na duhovno čitanje, a slugu Božjegu da mu se utječu u zagovor. Cijena knjige od 332 stranice jest 10 ND. Naručuje se: Franjevački samostan, Kaptol 9, Zagreb.

«**PRINC GOZAGA**» Wilhelm Hünermann. Našem krivom shvaćanju svetaca doprinjeli su djelomično jednostrano pisani stari životopisi, a još više anti-svetička racionalistička propaganda. Hünerman to žali i želi nam približiti neke od poznatijih svetaca prikazujući ih onakovima kakvi su oni to bili, to

jest ljudi kao i mi, sa sličnim težnjama i istim borbama, samo sa više uspjeha nego mi. Kao što nas je oduševio sa likom Pija X u BUKTEČEM OGNU, tako nas sada oduševljava za lik svetog i simpatičnog mladića Alojzija. Pružimo knjigu svojoj mlađeši s kojom ne znamo što bismo počeli. Možda su baš zato tako problematični što im nikad nismo govorili o pravim veličinama. Knjiga je ukusno opremljena. Cijena 10 ND. Naručuje se: R. Breber, Zagreb 02-147, Palmotićeva 33.

Prigodom 50 god. ukazanja u Fatimi izdao je Rkt. župni ured Donje Hrasno, p. Brštanica, Hercegovina, pjesmu o Fatimskoj Gospi na jednom letku. Pjesma je predviđena za pjevanje na melodiju pjesme Lurdskoj Gospi, koja je također odštampana na letku. Narudžbe kod župnog ureda. Cijena po kom. 0.10 ND. uz običajeni popust od 10 posto iznad 50 kom.

OBAVIEST UPRAVE

Preplata za Glasnik za god. 1968. ostaje ista, to jest godišnje 12 ND; za inozemstvo dvostruko. — Dvanaestom broju Glasnika ove godine priložen je kalendar za 1968. i uplatnica za preplatu, kod pojedinačnih preplatnika u svakom primjerku, a kod povjerenika skupno. Za one koji su već platili preplatu neka ova uplatnica ne stvara zabune. Lakše je naime svima prilожiti bez razlike nego odabratiti one koji su platili od onih koji nisu. Za njih uplatnica ovaj

puta nema značenja i neka je ostave, a one koji još nisu platili a žele primati molimo neka svoju dužnost obave. Uprava mora svoje obvezne isplaćivati tiskari i ostalima odmah po obavljenim uslugama, i dugovi je stavljuju u neugodnu situaciju. Osobito ovdje molimo one koji još nisu platili za ovu godinu neka to što prije učine da se mogne normalno posao nastaviti. Imaju nažalost još dužnika i za 1966. Njima je obustavljen Glasnik, da dug ne raste, ali se niti ne smanjuje.

ZAHVALNICE

- Za primljenu milost, Mika Fadić, Supetar.
- Za primljene milosti, B. M. Brcković.
- Za uslužane molitve i primljene milosti Presv. Srcu Isusovu i Marijinu, po zagovoru sl. B. Petra Barbarića i pok. kardinala, N. N. Smrka.
- Cijela obitelj zahvaljujemo Presv. Srcu i Kraljici sv. krunice za postignute milosti i dalje se preporučamo, obitelj NN. Sikirević.
- Na mnogim primljениm milostima i ozdravljenju od teške bolesti, Barica Lipić, Zagreb.
- Na sretno položenim ispitima i drugim milostima, i nadalje se molí presv. Srcu, Đurđica P. Rijeka.
- Na primljjenim milostima, i dalje se preporuča u zaštitu ovih Srđaca, Magdalena Pećinović (Jozina), Vareš.
- Na mnogim milostima, Mara Jurićek, Stupnik.

- Presv. Srcu Isusovu i Srcu Marijinu po zagovoru o Leopoldu Mandiću na primljjenim milostima, Jozić, Zagreb.
- Gospa od brze pomoći i sv. Antunu na nađenim izgubljenim stvarima, Ruža Đakula, Pješinac.
- Presv. Srcu i dragoj Gospo od brze pomoći na sretno položenim ispitima, studentica Marija.
- Zahvaljujemo dragom Bogu i Božanskom Srcu, te Majci Božjoj Bistričkoj za jedno ozdravljenje i dalje preporučamo cijelu obitelj, K. M. Vratno.
- Presv. Srcu, Gospo od brze pomoći i o. Leopoldu Mandiću na brzoj pomoći, A. A. Dubrovnik.
- Na oslušanoj molbi i ozdravljenju mega djeteta, preporučam i dalje sebe i cijelu obitelj Presv. Srcu i Gospo od brze pomoći, Ana R. Osijek.

- Presv. Srcu, Gospo od brze pomoći i sv. Josipu za sretno položene ispite, studentica Magdalena.
- Na ozdravljenju oka od teške bolesti. U bolema sam čekala što će biti od moga ognjenog oka. Zavjetovala sam se da ču godinu dana moliti krunicu Srcu Isusovu i javno se zahvaliti pok. papi Ivanu XXIII i kardinalu Stepincu. Čim sam to obećala bivalo mi je lakše. Ujutro je gnoj protekao i kada sam izšla iz bolnice nije bilo nikakvih posljedica bolesti, Mara Marković, Raspotocje.
- Za primljenu milost na potočenim ispitima i novom preporukom na preostalom, R. V. D. Miholjac.
- Na uslišanju Gospo od brze pomoći uz daljnju preporuku, N. S. Cista.
- Presv. Srcu, bl. Djevici, Sv. Josipu i sv. Antunu, za primljene milosti po devetničkim njima u čast, K. M. Trebarjevo.
- Za sretan porod unuke i za sve milosti, Rozalija Borčić, Donji Miholjac.
- Na mnogim uslišanim molitvama presv. Srcu, Gospo od brze pomoći i sv. Antunu, M. M. Vodinci.
- Majci Božjoj i služi B. Petru Barbariću što sam s uspjehom završio I r. Pomorske škole, koji je već gotovo bio izgubljen, N. Vrbnik.
- Za primljene milosti, N. N. Split.
- Na dobro uspjejloj vrlo teškoj operaciji oka. Preporučam se i dalje presvetom Srcu Isusovu i Marijinu, Marija Novaković, Slav. Orošovica.
- Za ozdravljenje prebite ruke zahvaljuje Presv. Srcu Isusovu i Marijinu, Eva Vrš, Rokovci.
- Gospo od brze pomoći za povraćene dragocjene misale, M. T. Bitola.
- Na uslišanoj molitvi da sam se mogla upisati na željenu školu, Lj. V. Uštica.
- Za usisavanje u potreba sv. Jadi Tadeju, i dalje se preporuča, A. M. O. Subotica.
- Presv. Srcu Isusovu i Marijinu na ozdravljenju, Anka Vinković i mama, Semovci.
- Zahvaljujem Srcu Isusovu, Majci Božjoj Bistrčkoj i sv. Josipu za mnoge milosti i pomoći. Molim i dalje njihova zaštitu, Olga Željeznjak, Sačkingen.
- U zahvalu za pobedu u borbi za sv. zvanje, S. V.
- Za primljenu pomoć zahvaljuje Presv. Srcu, Eva Vojnik, Slakovići.
- Presv. Srcu za primljene milosti, Manda Papić, Senj.
- Za pomoć u opasnoj bolesti sina Majci brze pomoći, M. S. Slav. Brod.
- Za brzo namještanje Majci Brze pomoći, Marija, Turbe.
- Majci Brze pomoći za uspjeh u školi, Slavica Turbe.
- Za ozdravljenje kad je ono bilo izvan svake nade Majci brze pomoći, Ursulinka, Rim.
- Preporučujem se Srcu Isusovu i Marijinu i svim zaštitnicima za brzo ozdravljenje, Mandica K. Vodinci.
- Zahvaljujem Srcu Isusovu i Marijinu na uslišanoj molitvi za ispit, M. S. Zenica.
- Dugo godina nisam čula, te sam molila Presv. Srcu Isusovu da mi se povrati sluh po zagovoru Petra Barbarića. Za ostala uslišanja hvala mojim zaštitnicima o. Leopoldu Maniću i sl. Božjem o. Vendelinu Vožnjak, Matilda Ilovac, Subotica.
- Božanskom Srcu Isusovu i Marijinu od srca hvala na uspjehu moje djece i dalje se preporučam za mir u obitelji, Marija P. Vrbanj na Hvaru.
- Hvala Presv. Srcu Isusovu, Majci Božjoj Bistrčkoj i Trsatčkoj, što sam u životu mnogo puta dobila pomoći i uslišanje u svojim molitvama, osobito za ozdravljenje moje kćeri, Josip i Kata Košić, Nova Ves, Petrijane.
- Na snazi i uzdržljivosti na radu, kao na susretljivosti dobrih ljudi daleko od kuće koji su mi pomogli, Rozika Cvjetko, Nova Ves.
- Na brzom ozdravljenju i svim primljениm milostima, Nikola Kelez, Postranje, Mandljenja.

S dopuštenjem crkvenih i redovničkih poglavara izdaje:
Hrvatska pokrajina Družbe Isusove — Zagreb 82-147, Palmoticeva ul. 31. — Odgovorni urednik
o. Franjo Šipušić, Zagreb 02-147, Tel. 32-469. — Tisk: »Plamen«, Slavonski Brod, Omladinska
ul. 26. — 1967. — List izlazi svakog mjeseca. Cijena pojedinačnog broja 1 ND. Bogoslovi i sjemeni-
stari u skupnoj preplati 0.70 ND. Godišnja preplata za redovite preplatnike 12 ND. Grupne
preplate od deset pa više dobivaju deset posto popusta. Novac preplate šaljite poštanskim
uputnicama; suradnju uredništvu Glasnika; rukopisi se ne vraćaju.

